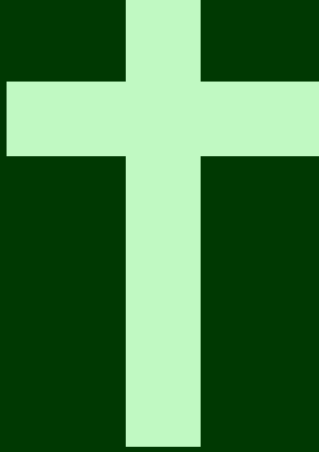

Oniyan

Oniyan: Oniyan (New Testament+)

Oniyan
Oniyan: Oniyan (New Testament+)

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Oniyan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Apr 2025 from source files dated 29 Apr 2025
8b7902f3-5e35-5b89-86b2-c6da1be458b9

Contents

Añanar aŋ	1
Maco	60
Marëk	101
Luk	127
Şaŋ	170
Bandixa	200
Bërom	241
1 Bëkoreŋët	260
2 Bëkoreŋët	278
Bëgalat	290
Bëhefes	297
Bëfilip	304
Bëkolos	309
1 Bëtesalonik	314
2 Bëtesalonik	318
1 Timote	321
2 Timote	327
Tit	331
Filemon	334
Bëşewif	336
Şak	350
1 Piyer	355
2 Piyer	361
1 Şaŋ	364
2 Şaŋ	369
3 Şaŋ	370
Yud	371
Andofakel	373

Añanar aņ Lilaya in

Akayëta Añanar and Bibël aņo ro kë säyalind mëne Kaxanu rik ngwën inĝ do gë đek beđer ex polo bën. Mëņ ri këđi bela bën gër eñaw endexëm do gër amëndëra andexëm. Gër ÿanar, anıyan aņ monënga nënga bax gayik enjekax fo bax. Barıkan asošan an do gë asoxari ayanar an wëndëra këni. Ata Kaxanu ÿana ko këđi xitind bela bën xali yowëk apumbuluÿët aņ. Nowe do gë bër ekun edexëm bën fo fex bax gayik bën fo bax bër bax liyand ang rek eyeyan ed Kaxanu bën. Ga xucak apumbuluÿët aņ, bërändëwëra and Nowe bën ÿana këni këni šënarënd. ÿana këni gašëxe emëšen ed Kaxanu el. Barıkan Kaxanu yata këņo Abëraxam do fel këņo exo dëfa gër ebar ed Kanahaņ. Isak, asëñiw ar Abëraxam, do gë Yakob bëteli këni eter ed Kaxanu do gë Abëraxam el. Obaš or Yakob ol rëwër këni benëng epëxw gë beki, do hi këni bulunda ir İserayel in. Ata pađ gë bulunda ijo bakawëk gër ebar enang ed enim Kaxanu el. Er ex gër akayëta in:

Mondake ÿanak ngwën inĝ do gë anıyan and bela aņ: 1.1–2.25.

Mondake ÿanak eñëņëxax eņ do mondake xëñëk gër ngwën: 3–6.

Endey end Nowe do gë end apumbuluÿët eņ: 7–9.

End bërändëwëra and Nowe eņ: 10–11.

Endey end Abëraxam do gë ekun edexëm eņ: 12–25.

Endey end Isak do gë ekun edexëm eņ: 26.1–28.9.

Endey end Yakob do gë ekun edexëm eņ: 28.10–50.26.

End eñana eņ

¹ Gër ÿanar, Kaxanu nęcëtëguk* orën ol do gë ebar el.

² Ebar el er hi bax šode-šode, do wafërëluĝ. Ecamëđan fo xëñ bax gër ambëxw atiwxax aņo, do onjën ond Kaxanu oņ bax xerëkerarand yaņ gër amen.

³ Kaxanu re ko: «Gil ex angoben aņ!» Ata hik angoben aņ.

⁴ Kaxanu wat ko mëne angoben aņ eyekax ex. Šapëreli ko angoben aņ do gë ecamëđan el.

⁵ Kaxanu wac ko angoben aņ «Goyat», do ecamëđan el «Gëmëđ». Ata ga wëđëk do xeyëk, hik akey añanar aņ.

⁶ Kaxanu re ko: «Gil ex anguxar mërëxand ir amen do ex capëreli amen aņ ja mërëxand!»

⁷ Ata Kaxanu ri ko yaņ anguxar aņ. Šapëreli ko amen and hik dıla gër anguxar aņ gë amen and hik yaņ gër anguxar aņ. Ata hik mondako.

⁸ Kaxanu wac ko anguxar aņ «Orën». Ata ga wëđëk do xeyëk, hik akey akinëm aņ.

⁹ Kaxanu re ko: «Amen and hik dıla gër anguxar aņ barërëlex bebët ibat, do canayal ex eperëk el.» Ata hik mondako.

¹⁰ Kaxanu wac ko eperëk el «Ebar», do amara and amen aņ wac ko «Angwëngw». Ata Kaxanu wat ko mëne aye yek.

¹¹ Kaxanu re ko: «Ebar el dëwëlex bebëlëg, ondës ond gë eneda, gë batëx bañamb yamb, band gë enëng gë enëng, do gë beneda bendebën ak.» Ata hik mondako.

¹² Ebar el rëwëk bebëlëg, ondës ond gë beneda, batëx bañamb yamb band gë enëng gë enëng, do gë beneda bendebën ak. Kaxanu wat ko mëne aye yek.

¹³ Ata ga wëđëk do xeyëk, hik akey atasën aņ.

¹⁴ Kaxanu re ko: «Gil ex bangoben gër anguxar and orën, ex pitëndëraxënënd goyat in, do gë gëmëđ in. Bangoben baņo kë hi bananganëme band opëna, gë bakey, do gë bëniy.

¹⁵ Elod yaņ gër anguxar and orën ņobayindëlex ebar el!» Ata hik mondako.

¹⁶ Kaxanu ri ko bangoben batëm baki: atëmënak aņ ex ņobaxënënd goyat, do atil aņ do gë owal oņ ex ņobaxënënd gëmëđ.

¹⁷ Kaxanu xaw ko bangoben baņo gër anguxar and orën ex ņobaxënënd ebar el,

¹⁸ ex ņobaxënënd, aņo goyat do baņo gëmëđ, do ex pitëndëraxënënd angoben aņ do gë ecamëđan el. Kaxanu wat ko mëne aye yek.

¹⁹ Ata ga wëđëk do xeyëk, hik akey anaxën aņ.

²⁰ Kaxanu re ko: «Bëmacar bëņ ñëmbërëlexëni gër amen, do ošël ol cëgërayindëlexëni yaņ gër ebar, gër anguxar and orën!»

* 1:1 1.1 Kaxanu nęcëtëguk beÿ bën në yoweÿ gayik mban fanga ko.

²¹ Kaxanu necëtëgu këbi boñeý bond gër angwëngw boņ, gë dek beþëþëngw do këni řangënarand bën. Necëtëgu këbi bëte beþër ýëmbër bax gër amen bën, gë benëng bendeþën ak, do gë ořel ol, gë benëng bendeþën ak. Ata Kaxanu wat ko mëne aye yek.

²² Kaxanu ýël këbi obetak ol and re ko: «Cënarin, ñëmbërin do pëxwin gër amen, polo gër angwëngw. Do ořel ol ñëmbërexëni gër ebar!»

²³ Ata ga wëdëk do xeyëk, hik akey anjoxën aņ.

²⁴ Kaxanu re ko: «Ebar el dëwëleþi beþëþëngw, gë benëng bendeþën ak: oyel ol, gë banjën baņ, gë owarar obapuý ol, er ex yo gë enëng endexëm ak!» Ata hik mondako.

²⁵ Kaxanu ri këbi owarar obapuý ol, gë benëng bendeþën ak; oyel ol gë benëng bendeþën ak; do gë dek banjën band gër ebar baņ, gë benëng bendeþën ak. Ata Kaxanu wat ko mëne aye yek.

²⁶ Kaxanu re ko: «Dinëþëne tan bela bën gër eñaw endëþi, eni mëndër gë biyi, enëþi beñaxënënd oxan or gër angwëngw ol, ořel or kë řëgërand gër orën ol, gë oyel ol; eni beñaxënënd ebar el dek, do gë dek banjën band kë řangënarand gër ebar baņ.»

²⁷ Kaxanu necëtëgu këbi bela bër ex eñaw endexëm bën. Necëtëgu këbi gër eñaw end Kaxanu: asořan do gë asoxari.

²⁸ Kaxanu ýël këbi obetak ol and re ko: «Dëwërin mbaņ, ñëmbërin, dëgërayin në er ex yo, do beñayin ebar el. Beñayinëþi oxan or gër angwëngw ol, ořel or kë řëgërand gër orën ol, do gë dek owarar or kë řangënarand gër ebar ol.»

²⁹ Ata re ko Kaxanu: «Anëka ýël këmun dek ondës ond gër ebar oņ, gë benëþa bendeþën ak, dek batëx bañamb yamb baņ, gë benëþa bendeþën ak, ex gi eyamb edewën el.

³⁰ Emacar end ex yo gër ebar, acël and kë řëgërand yo yaņ gër orën, er kë řangënarand gër ebar do hik gë onjën yo, dek ondës ocëkët oņ ex eyamb yamb edewën el.» Ata hik mondako.

³¹ Kaxanu wat ko dek er ri ko in mëne mbaņ ye bax. Ata ga wëdëk do xeyëk, hik akey anjongamatën aņ.

2

¹ Mondako faý ko Kaxanu edi ed orën, gë ebar el, do gë dek beþër ex polo gër ndeþën bën.

² Yatir akey anjongakinëm, Kaxanu anëka faý baxo dek andiyen and ri baxo aņ. Gë akey anjongakinëm aņ faý baxo Kaxanu andiyen and ri ko aņ. Ata gë akey anjongakinëm aņ seyëta ko dek andiyen and ri ko aņ.

³ Kaxanu ri ko akey anjongakinëm aņ akey acëbax, akey and xwën ko. Gayikwa yatijo seyëta ko dek andiyen and enëcëtëgu ed beý aņ.

End andëþa and Eden eņ

⁴ Mondako bax endey end orën do gë ebar eņ and necëtëgu ko Kaxanu aņ. Yatir ri ko Axwën Kaxanu orën ol do gë ebar el,

⁵ ado acëc aņ dëņ ax gi bana pere gër ebar. Bëte endës gematak ax dëg bana pere. Gayikwa Axwën Kaxanu axo mëlawa bana pere tëb in gër ebar, do ala ax gi bana ar kë ýandëra.

⁶ Barikan añësa and men bax lejënd gër ebar, do bax xořand dek aňangëýang and ebar aņ.

⁷ Axwën Kaxanu bay këņo asořan gë obar ok. Fif këņo gër ocën onjën ond kë ýëlënd aniyan oņ. Ata hi ko ala aþëngw.

⁸ Axwën Kaxanu ri ko andëþa gër ebar ed Eden, gand apën-eñan, do xwët këņo asořan ar bay baņo an.

⁹ Axwën Kaxanu necëtëgu ko gër ebar dek batëx baņ, gë benëng bendeþën ak, batëx band ye bax owat, do nënga bax eyamb. Ata řit gër batëx baņo, lëg bax mërëxand ir andëþa atëx and kë ýëlënd aniyan aņ, gë atëx and kë ýëlënd enang ed enjekax do gë eñëņëx aņ.

¹⁰ Yeþ ebax na gër ebar ed Eden ir bax ýëmënd yabët obëņa ok, do bax xořand andëþa aņ. Ata na gër andëþa řapër bax yeþ ijo bambana banax.

¹¹ Ambana añanar aņ bani wácënd Piřoņ. Mëņ bëtak dek ebar ed Afla el, gër ed ex kaņe,

¹² kaņe iwënëk in. Na gër ebar elo fo ex bëte angiri ir këni wácënd bëdeliyom in do gë ekaý ekëþëanaxik ed këni wácënd onikës.

¹³ Ambana akinëm aņ bani wácënd Gixoņ. Aņo bëtak ebar ed Kuř el.

¹⁴ Ambana atasën aņ bani wácënd Tigër, aņo bax feřënd apën-eñan and gër ebar ed Asiri. Ambana anaxën aņ bani wácënd Éfërat.

¹⁵ Axwën Kaxanu wëf kërjo asošan an, do xwët kërjo gër andëfa and Eden exo ñanënd do exo nëkonand.

¹⁶ Ata Axwën Kaxanu fel kërjo asošan an: «Axor këy xor ey yambënd dek batëx band gër andëfa baŋ.

¹⁷ Bari atëx and kë nangëñënd enjekax do gë eñëñenax aŋ, ax gi ex na moñamb. Gayikwa ašës këy šës yatir këy yamb.»

¹⁸ Ga xucak eŋo, Axwën Kaxanu re ko: «Ax ye ex na wa asošan an exo gi gabat. Dinëlemo arëcara ar këni ŷana eni pašërënd.»

¹⁹ Axwën Kaxanu bay këfi gë obar dek oŵacar or gër apuŷ ol, do gë dek bacël band kë šëgërand gër orën baŋ. Šëñëta këfi end asošan eŋ exo wat ba mondake këfi wăcëra. Do er gë onjën yo, exo gi gë oŵac or kërjo yël asošan an.

²⁰ Asošan an yëlëra këfi omac dek oyel ol, dek bacël baŋ, do gë dek oŵacar ol. Bari emacar gematak aŋo wat bana end kë hi arëcara ar këni ŷana eni pašërënd.

²¹ Axwën Kaxanu lapan kërjo asošan an akwëf atëm, asošan an raš kërjo lëb. Šosëta ko anjaŵ amat gër ambëb and asošan, do waš ko oyas ok.

²² Gë anjaŵ and šosët ko gër asošan aŋ, Axwën Kaxanu ri kërjo asoxari, do wëla kërjo gër asošan.

²³ Ata asošan an ga wat kërjo, re ko:
«Dodo nëkodoŋgwa ar ex šapar ir šapar iram an,
ar ex eman end eman endam an.

Asoxari këno ŷana eno macënd
gayikwa gër asošan šosëtagu këno.»

²⁴ Mëñ ex, asošan an ŋawëtalesi nëm gë sëm eni baraxën gë asoxari arexëm an, do eni gi eman emat.

²⁵ Ata asošan an do gë asoxari arexëm an hi këni bën tak bëxi tëb gë beman beŋ, bari ababi šëfëñandër na.

3

End eñëñenax gër ngwën eŋ

¹ Andën aŋ ebax emacar end siti bax nëmëc gër dek oŵacar obapuŷ or bay këfi Axwën Kaxanu ol. Akey amat, ga sëka kërjo asoxari an, wëka kërjo: «Kaxanu deŋ nde rek: “Wën këren yambënd na dek batëx band gër andëfa baŋ?”»

² Asoxari an yaka kërjo andën aŋ: «Biyi axor xor këmi mi yambënd batëx band gër andëfa baŋ.

³ Barikan atëx and hik mërëxand gër andëfa aŋ, Kaxanu ga re ko: “Wën këren yambënd na, këren kwixwëtaf na. Ga yamb yamb kën, and kën šës ex de!”»

⁴ Ata andën aŋ fel kërjo asoxari an: «Adokiŋ an cës na!

⁵ Barikan Kaxanu ga nang ko mëne yatir kën yamb, bangës bandewën baŋ kë watëra. Ata en gi ang Kaxanu fo, en nang enjekax eŋ do gë eñëñenax eŋ.»

⁶ Asoxari an wat ko mëne atëx aŋ anënga kë nënga eyamb el ga yek ako owati ol. Ga ŷandi kërjo onangëran or kë yëlënd ol, xwëca ko do yamb ko. Yël kërjo icën indexëm ind xetëna baŋo in; mëñ bëte yamb ko.

⁷ Ata bangës bandëbën baŋ watërak ga fodët këfi, ata nang këni mëne tëb gë beman beŋ hi këni. Ban këni opat od andan do xura këni.

⁸ Ata wëlëgu këno Axwën Kaxanu ga ko bëtara andëfa aŋ gë ingoc ind genëka in. Asošan an do gë asoxari arexëm an ye këni, ŷafëx këni šit gër batëx band gër andëfa, këdi këfi wat Axwën Kaxanu.

⁹ Axwën Kaxanu ga kërjo wăc asošan an, wëka kërjo: «Feye wa hi këy?»

¹⁰ Mëñ yakaw ko: «Ga wëlëgu këmi gër andëfa, ata yëdara këme gayik tëb gë eman eŋ hi këme, awa mëñ ŷafaxën këme.»

¹¹ Axwën Kaxanu re ko: «Noŷo wa nangën ki mëne tëb gë eman eŋ hi këy? Ba yamb këy nde atëx and šëban bami eyamb aŋ?»

¹² Yakaw ko asošan an: «Asoxari ar wëlanëgu këye an, yël ke atëx aŋ, do yamb këme.»

¹³ Axwën Kaxanu wëka kërjo asoxari an: «Inëwa rixën këy eŋo?» Yakaw ko asoxari an: «Andën aŋ yifa ke, do yamb këme.»

¹⁴ Axwën Kaxanu re kërjo andën aŋ:
«Awa wëj gayikako eŋo ri këy,
anëka wë ki gër oyel dek,
do gër oŵacar or gër apuŷ dek.
Gë acël andey aŋ këy ŷana ey ñexërand,

do ey belënd ebëkwërëbëkw el

ang kê nêka bakey bandey ak.

¹⁵ Wëno kê ri angoŷëra and wëj do gë asoxari aņ,
angoŷëra and andëwëra andey aņ,

do gë andëwëra andexëm aņ.

Ar andëwëra andexëm an ki sëkan bëlëbël gaf in,
do wëj eyo ŋat gër etak.»

¹⁶ Axwën Kaxanu re këno bête asoxari an:

«Abaš këme baš toro ind bacël bandey in,
gë ayambën këyëbi ŷana eyëbi dëwënd obaš ol.
Oñandi odey ok gër icën indey kê hi,
do mëj ki wëña.»

¹⁷ Axwën Kaxanu re këno bête asošan an:

«Gayikako asoxari arey an baxët këyo,
do yamb këy atëx and šëšan bami eyamb aņ,
ebar el aŷë kê wë në endey;
gë ayambën këy ŷana ey nęcëtënd eyamb yamb irey in
dek bakey band aniyand andey baņ.

¹⁸ Odëmbën do gë ondës kê ŷana exi dëgënd, do bebëlëg bër gër apuŷ këy ŷana ey
yambënd.

¹⁹ Gë asëwëtëwa ir dëxas irey in këy ŷana ey cotënd eyamb yamb in,

xali ey baka gër ebar ed gër ed nęcëtëgu këmi;

gayikwa obar hi këy, do gër ebar këy baka.»

²⁰ Ga xucak eņo, asošan an yël këno asoxari arexëm an oŷac or «Xawa», mëne ngëj
«Abëngw», gayikwa mëj ex nëm ir dek bër kê liyand bën.

²¹ Axwën Kaxanu rin këbi bacuđ band banar, do asošan an gë asoxari an šufara këni.

²² Axwën Kaxanu re ko: «Ala an anëka hi ko ang biyi ak gër enang ed enjekax do gë
eñëņnax. Gërëgako, kërëxo kwëca na bête atëx and kê yëlënd aniyand aņ, exo yamb,
do exo dīya din ir din!»

²³ Axwën Kaxanu ŷaŷ këbi asošan an do gë asoxari an eni can andëda and Eden aņ,
do asošan an exo ñanënd ebar ed gër ed nęcëtëgu këno el.

²⁴ And ŷaŷ këbi bela aņ, Axwën Kaxanu xwët këbi gand apën-eñan and andëda and
Eden Ocerubeņ do gë duxuma ir gë okođux ir kê šenarand. Mondako šëng ko fëña ir
gër atëx and kê yëlënd aniyand in.

4

Endey end Kaŷe do gë Abel eņ

¹ Ga xucak eņo, Adam, asošan an, nangër këni gë alindaw Xawa. Alindaw hi ko gë
acël, rëw këno itošan, do wac këno Kaŷe. Gayikwa are re baxo: «Ala rëw këmo, gë
edëca ed Axwën Kaxanu el.»

² Rëw këno bête itošan, abinëm ar Kaŷe, do wac këno Abel. Abel hi ko axwël ar obeci
do gë opeŷ, do Kaŷe hi ko aŷan.

³ Ga niyitarak, Kaŷe wëlan këno Axwën Kaxanu šadaxa ir er xana baxo gër ebar in.

⁴ Abel mëj bête, wëlan këno šadaxa ir bëñanar bënd oyel orexëm, gë onil ondebën
ak. Axwën Kaxanu nëngan këno end Abel eņ, do xana ko šadaxa irexëm in.

⁵ Bari aņo nëngan bana end Kaŷe eņ, do axo kana bana šadaxa irexëm in. Ata Kaŷe
xoŷ ko mbaņ, ŷëņënin ko dëxas irexëm in.

⁶ Axwën Kaxanu wëka këno Kaŷe: «Inëwa xoŷaxën këy? Inëwa ŷëņëninaxën këy
dëxas irey in?»

⁷ Kido šenene ri bay, arënëta rënëta doy. Bari gayikako ay di ex na šenene, eñëņnax
eņ mokaš xaš ki gër ebët edey ga ŷandi këno exi bëña. Bari kan wëj wa ŷapëk eyo bëña!»

⁸ Kaŷe yeyaneli këno Abel abinëm, ga hi bani gër apuŷ, Kaŷe wëlën këno Abel abinëm,
do law këno. ⁹ Ata Axwën Kaxanu wëka këno Kaŷe: «Feye exo abinëx Abel?» Kaŷe yaka
ko: «Ame nang ex na. Ba wëno nde ex anëkona ar abaŷe an?»

¹⁰ Re ko bête Axwën Kaxanu: «Ine ri këy? Në ewëleme ošat or abinëx oņ ga kê
xeŷëgund elod gër ebar xali gër ndam ro.

¹¹ Gërëgako wëj anëka wë ki, caw këy ñawëta ebar ed hëlëk ošat or abinëx el.

¹² And këy ŷan ebar aņ, ŷoweŷ ay ñana na ey kanand. Ar edëg këm këy hi, asëk
ayexërand fo këy ŷana ey yexërand gër ebar.»

¹³ Ata Kaŷe yaka këno Axwën Kaxanu: «Amena andam aņ mbaņ sibëk, ame kor na
me buņa.

¹⁴ Anëka këye wāyënd doro, me ɲawëta ebar ed bame ÿanënd el. Ayafera këmi ÿana mi ñafërand, do din ame wat na dëxas irey in. Ar edëg këm këme hi, asëk ayexëra fo këme ÿana me yexërand gër ebar. Do angëmëne mi ped gë ala, exe daw̃.»

¹⁵ Axwën Kaxanu yaka këjo: «Angëmëne ala ejo daw̃ Kaÿe, bakëlëbëd banjongëbaki këno wāšan.»

Axwën Kaxanu laram ko nanganëme gër Kaÿe eni watënd bër këni fedënd bën, këdi këno law̃.

¹⁶ Ata Kaÿe ga xani ko ejo ɲawëta Axwën Kaxanu, ye ko lëgëx ko gër ebar ed Nod, gand apën-eñan ed andëda and Eden.

End bërändëwëra bër Kaÿe eŋ

¹⁷ Kaÿe nangër këni gë alindaw̃. Ata alindaw̃ hi ko gë acël, rëw këno Enok. Kaÿe bay ko angol, do wacan këno asëñiw̃ Enok.

¹⁸ Enok hi ko sëm ir Irad, do Irad, sëm ir Mexuyahel. Mexuyahel hi ko sëm ir Metuśahel, do Metuśahel, sëm ir Lemek.

¹⁹ Lemek ÿër këbi bësoxari bëxi: ayanar an Ada, do axinëm an, Tësila.

²⁰ Ada, asoxari ayanar an, rëw këbi bëtošan bëki: Yabal do gë Yubal. Yabal hi ko axarëk ar bëxwël bër oyel do këni rëfarand laŋ.

²¹ Do Yubal mëŋ, hi ko axarëk ar bësëmb bër bëmangi do gë bëfarix bër bacëroti an.

²² Tësila, asoxari axinëm aŋ, rëw këbi bëte bëtox bëki: itošan in Tubal-Kaÿe, do itoxari in, Nahama. Tubal-Kaÿe hi ko asap ar dek beber ex yawale do gë dun.

²³ Akey amat, Lemek fel këbi bësoxari bërexëm bën:

«Ada do gë Tësila, baxëtin oniw̃ oram ol!

Wën bësoxari bër Lemek bën,

banëf bandewën baŋ wëlëlex eyeyan edam el!

Asošan këmo law̃ angëmëne ala exe këm,

Itox këmo law̃ angëmëne ala exe tembaÿën.

²⁴ Bakëlëbëd banjongëbaki këno wāšan Kaÿe,

barikan wëno Lemek, bakëlëbëd ofëxw ocongoxi gë banjongëbaki këne wāšan!»

²⁵ Adam, asošan an, nangër këni gë alindaw̃ Xawa. Ata Xawa rëw këno itošan, do wac këno Set. Gayikwa are re baxo: «Kaxanu yël ke itošan, exo bët gër ed ebaxo Abel, ir law̃ këno Kaÿe.»

²⁶ Set rëw këno itošan do wac këno Enoš. Ata bela bën amëd aŋo ÿana këni ecale do gë emac ed Kaxanu Axwën el.

5

End bëxarëk eŋ: elod Adam xali gër Nowe

¹ Mondako ex akayëta and andëwëra and Adam aŋ. Kaxanu, yatir nëcëtëgu këbi bela, ari ri këbi do wëndër këni gë mëŋ.

² Kaxanu nëcëtëgu këbi asošan an do gë asoxari an. Yël këbi obetak ol, yatir nëcëtëgu këbi dëŋ re ko enëbi macënd bela.

³ Adam ga sëk këno bënny këme gë ofëxw osas, rëw këno itošan ind wëndër këni gë mëŋ, gër eñaw̃ endexëm, do wac këno Set.

⁴ Adam liya ko bënny okeme ocongotas and rëw këno Set aŋ. Rëw këbi bëte bëtošan do gë bëtoxari.

⁵ Ata ga sëk këno bënny okeme ocongonaŋ gë ofëxw osas, Adam sës ko.

⁶ Set ga sëk këno bënny keme gë bënjo, rëw këno Enoš.

⁷ Set liya ko bënny okeme ocongotas gë bënjongëbëki and rëw këno Enoš aŋ. Rëw këbi bëte bëtošan do gë bëtoxari.

⁸ Ata ga sëk këno bënny okeme ocongonaŋ gë epëxw gë bëki, Set sës ko.

⁹ Enoš ga sëk këno bënny ofëxw ocongonaŋ, rëw këno Kenan.

¹⁰ Enoš liya ko bënny okeme ocongotas gë epëxw gë bënjo and rëw këno Kenan aŋ. Rëw këbi bëte bëtošan do gë bëtoxari.

¹¹ Ata ga sëk këno bënny okeme ocongonaŋ gë bënjo, Enoš sës ko.

¹² Kenan ga sëk këno bënny ofëxw ocongoxi, rëw këno Maxalalel.

¹³ Kenan liya ko bënny okeme ocongotas gë ofëxw onax, and rëw këno Maxalalel aŋ. Rëw këbi bëte bëtošan do gë bëtoxari.

¹⁴ Ata ga sëk këno bënny okeme ocongonaŋ gë epëxw, Kenan sës ko.

¹⁵ Maxalalel ga sëk këno bënny ofëxw ocongebat gë bënjo, rëw këno Yered.

¹⁶ Maxalalel liya ko bënny okeme ocongotas gë ofëxw osas and rëw këno Yered aŋ. Rëw këbi bëte bëtošan do gë bëtoxari.

17 Ata ga sêk kêņo bēniy okeme ocongotas gē ofēwx ocongonaç gē bēņjo, Maxalalel šês ko.

18 Yered ga sêk kêņo bēniy kēme gē ofēwx ocongebat gē bēki, rēw kēņo Enok.

19 Yered liya ko bēniy okeme ocongotas and rēw kēņo Enok aņ. Rēw kēbi bēte bētošan do gē bētoxari.

20 Ata ga sêk kêņo bēniy okeme ocongonaç gē ofēwx ocongebat gē bēki, Yered šês ko.

21 Enok ga sêk kêņo bēniy ofēwx ocongebat gē bēņjo, rēw kēņo Matusalem.

22 Enok liya ko ang kēņo nēnganēnd Kaxanu ak, bēniy okeme otas, and rēw kēņo Matusalem aņ. Rēw kēbi bēte bētošan do gē bētoxari.

23 Ata Enok sêk kēņo bēniy okeme otas gē ofēwx ocongebat gē bēņjo.

24 Enok liya ko ang kēņo nēnganēnd Kaxanu ak, ata bela bēn nema kēno anema fo ga xana kēņo Kaxanu.

25 Matusalem ga sêk kēņo bēniy kēme gē ofēwx ocongosaç gē bēņjongēbēki, rēw kēņo Lemek.

26 Matusalem liya ko bēniy okeme ocongoki gē ofēwx ocongosaç gē bēki, and rēw kēņo Lemek aņ. Rēw kēbi bēte bētošan do gē bētoxari.

27 Ata ga sêk kēņo bēniy okeme ocongonaç gē ofēwx ocongebat gē bēņjongēbēnaç, Matusalem šês ko.

28 Lemek ga sêk kēņo bēniy keme gē ofēwx ocongosaç gē bēki, rēw kēņo itošan.

29 Wac kēņo Nowe, ga baxo rend cēņ: «Ajo kēbo racēt gēr andiyeñ añēkaxik and kēne rinde ene dīyaxēne gēr ebar ed xare ko Axwēn Kaxanu aņ.»

30 Lemek liya ko bēniy okeme oco gē ofēwx ocongonaç gē bēņjo, and rēw kēno Nowe aņ. Rēw kēbi bēte bētošan do gē bētoxari.

31 Ga sêk kēņo bēniy okeme ocongoki gē ofēwx ocongoxi gē bēņjongēbēki, Lemek šês ko.

32 Nowe liya ko bēniy okeme oco, and rēw kēbi Šem, gē Xam, do gē Yafet aņ.

6

End bela bēsēmbak eņ

1 And ŷana kēni bela eñēmbēr ed gēr ebar aņ, rēwēra kēnēbi odēnaŷ.

2 Bela bēr ekun ed Kaxanu bēn wat kēni mēne odēnaŷ od bela bēr gēr ebar ok mbaņ ye kēni. Sana kēnēbi do ŷērēra kēnēbi đek.

3 Ata Axwēn Kaxanu re ko: «Ala an oñas fo hi ko. Wēno ame teb na din ir din onjēn ondamaņ gēr ndexēm. Bēniy kēme gē alapem fo ko ŷana exo dīyand.»

4 Amēd aņo hi bani bela bēšakax bēn gēr ebar. Bēte amēd aņo fo bār bani bela bēr ekun ed Kaxanu bēn gē odēnaŷ od bela bēr gēr ebar ok. Bēsoxari bējo rēwēra kēnēbi oñaš or hi bax bela bēsēm, bāngwēlik band akarēk baņ.

5 Axwēn Kaxanu wat ko mēne eñēñēnaç end bani rind bela gēr ebar eņ axuri xurik. Er xēñ bax gēr owēkw orebēn wayēt banjēlan bañēñēnaç fo.

6 Axwēn Kaxanu šena kēņo er bayaxēn babi bela in gēr ebar. Gēr emēkw edexēm šena baņo endebēn eņ.

7 Ata re ko Axwēn Kaxanu: «Ebar el kēme fat eni dēxētaxēn bela bēr bay kēmēni bēn. Afat kēme fat gē bela ak, gē oyel ak, gē banjēn ak, do gē ošēl ak. Gayikwa đek šena ke er bayaxēn bamēni in.»

8 Barikan Nowe šot ko oyekax or Axwēn Kaxanu ol.

End apexa and Nowe eņ

9 Mondako ex andēwēra and Nowe aņ. Nowe mēņ cēņ, ala ar šenene do ar đal ebaxo. Ang kēņo nēnganēnd Kaxanu ak baxo liyand, mērēxand ir bāndēwēra band bela bēr angwēn aņo bēn.

10 Nowe mēņ, ocambenjar otas rēw babi: Šem, gē Xam do gē Yafet.

11 Ebar el anēka sēmba bax gēr owat or Kaxanu. Bela bēn mbaņ wēr bani.

12 Ebar etēmbak fo baxo watēnd Kaxanu, gayikwa bela bēn edi ed bētēmbak fo wata bani gēr ebar.

13 Ata Kaxanu fel kēņo Nowe: «Ekwēt ed beŷ đek el fiatēguk, ang faŷ kēme gēr emēkw edam ak. Gayikwa owēr fo ex gēr ebar nē end bela bēsēmbak eņ. Anemin kēmēni nemin đek gē ebar ak.

14 Barikan wēj Nowe, pikanayal akuluņ and otēx od ax bērēnd na. Cetēndēriđ akuluņ aņo baciw baciw do notayid gē otesesan amēlēf do gē amēfac.

15 Mondako kēy fika akuluņ aņo: acakēšak in, ometēr keme gē ofēwx oco, aňangēŷang in, ometēr alapem gē oco, do yaņ-yaņ in, ometēr epēwx gē oco.

¹⁶ Pikayıd yaņ ang aciw̄ šëxw këy fo. Do tebayıd amëd and gwër në enëxar fo, në beβët ibat. Tebayıd bëte ebët në beβët ibat. Tëndëndërid gër kulıj isëm ijo βaciw̄ batas. ¹⁷ Wëno cëņ, ata këme wëlaw ampumbuluŷët or këbi nemın dek beβër ex gë onjën bën. Dek er ex gë onjën yo gër ebar kë nemi.

¹⁸ Barıkan eter këmi yata. Do dılıdën gër akuluņ aņo wěj, gë bosëñix, gë alındax, do gë bolındaw̄ for bosëñix.

¹⁹ Dënidëbi gër akuluņ aņo dek oŵacar obëngw ol, enëm gë ecan, eni bayixën bëbëngw ang wěj ak.

²⁰ Enëng end ošël end ex yo, gë enëng end oŵacar or gë osapar onax end ex yo, gë enëng end oŵacar or xada-xada end ex yo, do gë banjën baņ, ayow këni yow gër akuluņ andey, enëm gë ecan, eni bayixën bëbëngw.

²¹ Barıd dek beβër kën ŷana en yambënd bën, gë beβër këni ŷana eni yambënd bën. Do mëxwëtayıd, en yambëraxënënd wěj gë ekun edey el, do gë oŵacar ol.»

²² Ata Nowe ri ko dek er fel baņo Kaxanu in, ang fel baņo ak dëņ.

7

End Nowe polo gër akuluņ eņ

¹ Axwën Kaxanu fel këņo Nowe: «Dilin gër akuluņ wěj do gë ekun edey el dek. Gayıkwa mërëxand ir bandëwëra band bela bër gë okey oko baņo, wěj gabat wat këmi ar šenene an.

² Medëlëbi oŵacar ocongoxi, enëm gë ecan, gër enëng kala end oŵacar oŵënëk, bëte gër dek oŵacar obuyaraxik, enëm gë ecan.

³ Medëlëbi bëte βacël banjongëbaki, anëm gë acan, ex bayixën benëng bendeβën beņ dek ebar el.

⁴ Gayıkwa ro gë bakey banjongëbaki, tëb in këme wëlaw do ex tëb gëmëd gë goyat, bakey ofëxw onax. Mondako këmëni fat gër aņangëŷang ir ebar, dek beβër gë onjën do bay këmëni bën.»

⁵ Ata Nowe ri ko dek er fel baņo Axwën Kaxanu in.

End ampumbuluŷët eņ

⁶ Amëd aņo, Nowe anëka sëk baņo bënëy okeme ocongıbat ga yowëk ampumbuluŷët aņ gër ebar.

⁷ Ata Nowe, gë bosëñiw̄, gë alındaw̄, do gë bolındaw̄ for bosëñiw̄ lil këni gër akuluņ këdi këbi law̄ ampumbuluŷët aņ.

⁸ Dek oŵacar ol, hik oŵënëk ol, hik obuyaraxik ol, gë ošël ol, do gë dek beβër kë yexërand xada-xada gër ebar bën,

⁹ yow këni gër akuluņ and Nowe, beki beki, gë enëm gë ecan, eni dılxaxën gër akuluņ, ang fel baņo Kaxanu Nowe ak.

¹⁰ Ga xucak bakey banjongëbaki, amen aņ yëpëtak xali xwëcarak ebar el.

¹¹ Ata yatir sëk këņo Nowe bënëy okeme ocongıbat, gë opacaw̄ oki, gë bakey epëxw gë banjongëbaki, fëti bax dek bañësa band men band ex gër ebar baņ. Men ond yaņ on ŷanak kë yëpëtand ga fërëtayak bamëd band gër orën baņ.

¹² Tëb in kë yëpëtand gër ebar, gëmëd gë goyat, xali bakey ofëxw onax.

¹³ Kwël yatijo fo lil bani gër akuluņ Nowe, gë bosëñiw̄, Šem, gë Xam, gë Yafet, gë alındaw̄ arexëm, do gë bësoxari bësas bër bosëñiw̄ bën.

¹⁴ Alil lil bani bëte dek benëng bend oŵacar or gër apuŷ beņ, gë bend oyel beņ, gë bend banjën band kë ŷangënarand gër ebar beņ, gë benëng bend ošël beņ, do gë dek bend banjën band kë šëgërand beņ.

¹⁵ Dek beβër gë onjën bën, yow këni gër Nowe, enëm gë ecan, eni dılxaxën gër akuluņ.

¹⁶ Dek beβijo yow këni, enëm gë ecan, enëng end ex yo, ang re baxo Kaxanu ak. Ata Axwën Kaxanu fëra ko ebët ed akuluņ el, gër epoxy ed Nowe.

¹⁷ Ebar el dek yëmëk xali nëkak bakey ofëxw onax. Key yo key bax yëmbërend amen aņ xali lëbınak akuluņ aņ. Ata kulıj aņ xangëk yaņ gër amen and hi bax gër ebar.

¹⁸ Amen aņ ga bašërëk yaņ gër ebar do ampumbuluŷët aņ kë wëlarand akuluņ aņ.

¹⁹ Bëte kwël dëņ bax bašërënd amen aņ, ata ŷiliparak kwëc dek osënd ošakax or ex gër ebar onj.

²⁰ Osënd on ŷiliparak polo gër amen në ometër ocongoki ba ocongotas.

²¹ Dek beβër bay baβı Kaxanu do bani ŷangënarand gër ebar bën, nemira këni: ošël ol, gë oyel ol, gë oŵacar obapuŷ ol, gë dek banjën band bax yexërand gër ebar baņ, do gë dek bela bën.

²² Dek beβër ebax gë onjën gër ebar bën šësëra këni.

²³ Mondako fat kēbi Kaxanu dek beḅēr gē onjēn bēr bax liyand gēr ebar bēn. Ga ḅana kēbi hela bēn, felata kēbi oḅacar osēm ol, gē osil ol, gē osēl ol, do gē banjēn baņ. Fat kēbi dek ebar el. Ata ḅayi kēni Nowe, do gē bēr hi bax gē mēņ gēr akuluņ bēn.

²⁴ Amen and oḅēm aņ xwēndak gēr ebar xali sēkēk opacaḅ oco.

8

End ocane ond gēr akuluņ ej

¹ Barikan Kaxanu xwita kēno Nowe gē dek oḅacar oḅapuḅ ol, do gē oyel or hi bani gē mēņ polo gēr akuluņ ol. Kaxanu wēlaw ko ekoc gēr ebar, ata amen aņ ḅanak ebēxw el.

² Bañesa band men band gēr ebar baņ lēmāyak, do men ond yaņ oņ sebēk eyēpētan el ga fērētayak ḅamēd band gēr orēn baņ. Tēḅ iņ xanik.

³ Ata amen aņ kē wēxēnd tēkēr tēkēr gēr ebar. Ga xucak opacaḅ oco, amen aņ ḅanak kē ḅašētand.

⁴ Yatir sēkēk ḅakey epēxw gē banjongēḅaki, gē facaḅ iconginēm in, akuluņ aņ rēḅayak gēr atēnd and Ararat.

⁵ Amen aņ kwēl dēņ bax wēxēnd. Ata gē akey añanar and facaḅ ir epēxwēn aņ, oyur or osēnd oņ šanayak.

⁶ Ga xucak ḅakey ofēxw onax, Nowe fērēt ko fonetēr ir seḅa baxo gēr akuluņ in.

⁷ Sebēt kēno aņrak aņ. And ko šēgēraraw aņ aḅakaw baxo ḅakawēnd ḅakēlēḅēd ḅandanjēm, xali nand wēxēk amen gēr ebar na.

⁸ Sebēt kēno edēxwēte epešaḅ el exo nēkonēragu angēmēne amen aņ abašēta ḅašētak gēr ebar.

⁹ Bari edēxwēte epešaḅ el axo cot bana nē er ko lapax. Ata kwēl ḅakaw ko gēr Nowe, polo gēr akuluņ, gayikwa amen aņ kwēl ḅayi bax gēr ebar. Ga yēn ko ataxan aņ, Nowe sēraw kēno edēxwēte epešaḅ el, do lēn kēno gēr ed hi baxo, lēf gēr akuluņ.

¹⁰ Šēni ko ḅēte ḅakey banjongēḅaki ḅacēxe, do sebēt kēno gašēxe edēxwēte epešaḅ el exo can akuluņ.

¹¹ Edēxwēte epešaḅ el wāḅigu ko genēka ga yapēgu ko apat acēkēt and añarēka! Mondako nang baxo Nowe mēne amen aņ abašēta ḅašēta bax gēr ebar.

¹² Šēni ko ḅēte ḅakey banjongēḅaki ḅacēxe, do sebēt kēno edēxwēte epešaḅ el. Barikan aņo, axo ḅakaw ex na gēr ndexēm.

¹³ Yatir sēk kēno Nowe ḅēniy okeme ocongibat gē imat, gē akey añanar and facaḅ iḅyanar aņ, men oņ wēxēk do ebar el ferēk. Nowe laḅēt ko ejur ed akuluņ el, wat ko mēne ebar el anēka ferēk bax.

¹⁴ Ebar el dek fer bax yatir sēkēk facaḅ ixinēm in, ḅakey alapem gē banjongēḅaki.

¹⁵ Ata Kaxanu fel kēno Nowe:

¹⁶ «Canin gēr akuluņ, wēj, gē asoxari arey aņ, gē ḅosēñix, do gē ḅēsoxari ḅēreḅēn bēn.

¹⁷ Nēcētēlēḅi ḅēte dek oḅacar ol, gē osēl ol, gē oyel ol, gē banjēn band kē šangēnarand gēr ebar baņ. Canēlexēni eni beñēta ebar el dek, do eni cēnarēx!»

¹⁸ Nowe, gē ḅosēñiḅ, gē asoxari arexēm aņ, do gē ḅēsoxari bēr ḅosēñiḅ bēn, šan kēni gēr akuluņ.

¹⁹ Dek oḅacar ol, gē banjēn band kē šangēnarand gēr ebar baņ, do gē osēl ol šan kēni ḅēte, gē enēng gē enēng.

²⁰ Ata Nowe ri ko angēḅ and eņo calexēnēnd Axwēn Kaxanu. Wēf kēno emacar emat gēr ḅenēng ḅend oḅacar oḅēnēk, do acēl amat gēr ḅenēng ḅend osēl oḅēnēk, do rin kēno Axwēn Kaxanu šaḅaxa ir momēlēn, yaņ gēr angēḅ.

²¹ Axwēn Kaxanu ga wēran kēno otēner onēngax oņ, re ko: «Ang nemin kēme ebar nē end hela ak, din ame nemin na. Gayikwa oḅēkw or hela oņ eñēņēnax fo nangēk elod amēd and ošambenjar aņ. Ang nemin kēme er ex gē onjēn yo, ḅēte din ame nemin na.

²² Ang kē nēka yo ebar el, onedēran ok do gē ekanaran el, ayem in do gē ayēka in ecaša el do gē ekol el, goyat in do gēmēd in din ir din kē ḅayi.»

9

End eter ed Kaxanu gē Nowe ej

¹ Kaxanu ga kēbi yēl obetak ol Nowe do gē bosēñiŵ, re ko: «Dēwērin mbaŋ, ñēmbērin, dēgērayin nē er ex yo gēr ebar.

² Emacar end ex yo gēr ebar, gē acēl and kē sēgērand yo gēr orēn, gē er kē šangēnarand yo gēr ebar, do gē ekan ed ex yo gēr angwēngw, ayēda kēnun ŷana enun yēdand, do ahēr kēnun ŷana enun gērēnd: wēn xwēn kēbi.

³ Er kē šangēnarand do hik gē onjēn yo, do gē dek beβēlēg bēn ex eyamb ed yēl kēmun el.

⁴ Barikan, kēren yambēnd na ŷas er emacar eŋ gē enjēw endexēm ak, mēne ngēŋ gē ošat orexēm ak.

⁵ Ošat orewēn oŋ, aniyan andewēn aŋ ex. Mēŋ ex emacar end kēŋo laŵ yo ala, aŵēka kēmo wēkaɗ. Bēte ala ar kēŋo laŵ yo ala ašandaŵ, aŵēka kēmo wēkaɗ. Ala kala aŵēka kēmo wēkaɗ end aniyan and ašandaŵ eŋ.

⁶ Ar kēŋo laŵ ala an,

ala fo kēŋo laŵ mēŋ bēte.

Gayikwa Kaxanu ri kēŋo ala an gēr eñaŵ endexēm.

⁷ Do wēn, dēwērin mbaŋ do ñēmbērin, dēgērayin nē er ex yo, do ñēmbērin gēr ebar.»

⁸ Kaxanu fel kēbi bēte Nowe do gē bosēñiŵ:

⁹ «Wēno cēŋ, eter sana kēmun wēn, do gē bērandēwēra andewēn bēn, ang kēni bētēraw gēr ebar ak.

¹⁰ Eter edam elo ahi hik bēte ed gē dek beβēr gē onjēn, gē dek ošēl, gē dek oyel, do gē dek oŵacar obapuŷ el. Wēn dek bēr šanēguk gēr kuluŋ isēm bēn sana kēmun gē eter elo, gē oŵacar obapuŷ ak.

¹¹ Paβ gē eter elo kēme rend: “Bēte din amēni nemin na gē ampumbuluŷēt dek beβēr gē onjēn bēn, do din ampumbuluŷēt ax pat na ebar el.”»

¹² Re ko bēte Kaxanu: «Watin nanganēme ir eter ed sana kēmun wēn do gē dek beβēr gē onjēn bēr hik gē wēn el, ang kēni bētēraw bandēwēra bandēwēra, din ir din ak.

¹³ Aŵasin kēmun ŷana mun masinēnd šandiŵ in, ang atumb fo gēr baŋar. Ata šandiŵ in ex nanganēme ir eter ed wēno do gē ebar el.

¹⁴ And kēme bar baŋar do ex beɗi orēn aŋ, šandiŵ in ašanaya kē ŷana ex canayand yaŋ.

¹⁵ Ata mondako kēme ŷana me pēbēnd eter ed wēno gē wēn do gē dek beβēr gē onjēn el. Men oŋ ax ñana na ex ñēmbērēnd xali ex gi ampumbuluŷēt and kēbi fat dek beβēr gē onjēn bēn.

¹⁶ Šandiŵ in ašanaya kē ŷana ex canayand and kē beɗi orēn aŋ. Do awat kēme ŷana me watēnd me pēbaxēnēnd eter ed din ir din ed wēno Kaxanu do gē dek beβēr gē onjēn gēr ebar el.»

¹⁷ Ata Kaxanu fel kēŋo Nowe: «Šandiŵ in ex nanganēme ir eter ed ri kēme wēno gē dek bēr ex gēr ebar in.»

End bosēñiŵ bor Nowe eŋ

¹⁸ Bosēñiŵ bor Nowe, Šem, gē Xam do gē Yafet, šanēgu bax gēr kuluŋ isēm. Xam hi ko sēm ir Kanahaŋ.

¹⁹ Ata ocambenjar otas od Nowe oko rēwērēk dek ebar el.

²⁰ Nowe hi ko aŋan. Ata ri ko andēɗa and reseŋ.

²¹ Akey amat, ga šēb ko ngoy inŋ, ŷaw kēŋo. Laki ko tēb gē eman eŋ lēf gēr aner andexēm.

²² Xam, sēm ir Kanahaŋ, sēk kēŋo Nowe tēb gē eman eŋ. And šan ko an, ko reyaxēnd fac gēr boβinēm Šem do gē Yafet.

²³ Šem do gē Yafet ga wēl kēni ang ri baxo sēm irebēn ak, lapara kēni acuɗ atēm, sēka kēno gē epoxy el, do laβ kēno. Ga ŵašan bano epoxy el, ano wat ex na tēb gē eman eŋ.

²⁴ And xoc kēŋo Nowe ngoy ind ŷaw baŋo aŋ, nang ko er ri kēŋo šambenjar iβeja irexēm in.

²⁵ Ata re ko:

«Aŵe kēŋo ŵe Kanahaŋ!

Xaɗēp ir okaɗēp od boβinēm ko hi!»

²⁶ Re ko bēte:

«Cēkwayino Axwēn Kaxanu, mēŋ ar xwēn kēŋo Šem an, barikan Kanahaŋ hik xaɗēp irexēm in!

²⁷ Wēno Kaxanu kē ŷangēn ebar ed xwēn ko Yafet el!

Alēg ko lēg nēš gēr baner band Šem,

do Kanahaŋ kē hi xadēp irexēm in!»

²⁸ Ga xucak ampumbuluŷēt aŋ, Nowe baša ko bēte bēniy okeme otas gē ofēwx oco.

²⁹ Ata and sēk kēŋo bēniy okeme ocongonax gē ofēwx oco aŋ, Nowe šes ko.

10

End bandēwēra band bosēniw bor Nowe eŋ

¹ Mondako bax bandēwēra band ocambenjar od Nowe Šem, gē Xam do gē Yafet baŋ. Bētošan rēwēra banēbi and xucak ampumbuluŷēt aŋ.

² Bosēniw bor Yafet ebani: Gomer, gē Magog, gē Medi, gē Yafan, gē Tubal, gē Mešek do gē Tiras.

³ Bosēniw bor Gomer ebani: Ašēkenas, gē Rifat do gē Togarēma.

⁴ Bosēniw bor Yafan ebani: Eliša do gē Tarēsis, gē Šipēr do gē Rod.

⁵ Obaš orebēn ol rēwērēk gēr ošir or bēnēng bēnd owar orebēn, do ed bamēŋa band baŋgwēngw el. Ala kala gē eyeyan edexēm el, do gē ebaca edexēm el, lēgēra kēni gēr ebar.

⁶ Bosēniw bor Xam ebani: Kuš, gē Mitēsērayim, gē Put, do gē Kanahaŋ.

⁷ Bosēniw bor Kuš ebani: Seba, gē Afila, gē Sabēta, gē Rama do gē Sabēteka. Bosēniw bor Rama ebani: Saba do gē Dedan.

⁸ Ata Kuš hi ko sēm ir Nimērod. Nimērod ijo ebax angwēlik añanar aŋ gēr ebar.

⁹ Kamara isēm hi baxo ogēs od Kaxanu. Mēŋ bani rexēnēnd bēla bēn: «Kamara isēm, ogēs od Axwēn Kaxanu, ang Nimērod fo.»

¹⁰ Ata Nimērod wun ko gēr baŋgol band ebar ed Šinehar baŋo: Babilon, gē Erek, gē Akad, do gē Kalēne.

¹¹ Akey amat, Nimērod ga xani ko gēr ebar elo, ye ko gēr ed Asiri. Bayēx ko baŋgol band Ninif, gē Rexobot, do gē Kalax baŋ,

¹² do gē angol and Resen aŋ, and ebax fēco Ninif, fēco Kalax, angol atēm aŋ.

¹³ Bosēniw bor Mitēsērayim ebani: bandēwēra band Lud, gē bandēwēra band Anem, gē bandēwēra band Lehab, gē bandēwēra band Nafētu;

¹⁴ gē bandēwēra band Patēros, gē bandēwēra band Kasēlu, do gē bandēwēra band Kafētor baŋ. Ofilisēteŋ ok bērandēwēra and Kasēlu exēni bēn bēte.

¹⁵ Kanahaŋ hi ko sēm ir Sidoŋ, itošan iñanar indexēm iŋ, do sēm ir Het.

¹⁶ Mēŋ fo bax axarēk ar bandēwēra band Yebus, gē band Amor, do gē band Girēgaš an.

¹⁷ Mēŋ fo bax bēte, axarēk ar bērandēwēra and Het, gē band Arēki, gē band Sini,

¹⁸ gē bērandēwēra and Arēfad, gē band Tēsēmar, do gē band Amat an. Ata obaš or Kanahaŋ ol, mondako šapērera kēni bandēwēra baŋ.

¹⁹ Ebar ed obaš or Kanahaŋ el ŷanak elod gēr ebar ed Sidoŋ, gand bebēt ir Gerar, yek xali gēr Gasa. Do gand bebēt ir Sodom, yek bēte xali gēr Gomor, gēr Adēma, gēr Tēsoboyim, do xali gēr Leša.

²⁰ Mondako hi bani bosēniw bor Xam gēr owar orebēn, ebaca gē ebaca, eyeyan gē eyeyan, nēng gē nēng.

²¹ Šem bēte gē obaš ebaxo. Mēŋ ebax itošan ikarēnak ind Nowe iŋ, do abinēm ar Yafet, sēm ir Eber do gē bosēniw.

²² Bosēniw bor Šem ebani: Elam, gē Asiri, gē Arēpakēšad, gē Lud do gē Aram.

²³ Bosēniw bor Aram ebani: Utēs, gē Hul, gē Geter, do gē Maš.

²⁴ Arēpakēšad rēw kēŋo Šela, do Šela rēw kēŋo Eber

²⁵ Eber rēw kēbi bētošan bēki: oŵac or iñanar ol ebax Peleg, gayik gē bakey band rēw kēno baŋ šetērēk ebar el. Do oŵac or abinēm ol ebax Yokētaŋ.

²⁶ Yokētaŋ rēw kēbi Alēmodad, gē Šelef, gē Atēsarēmafet, gē Yerax,

²⁷ gē Adoram, gē Usal, gē Dikēla,

²⁸ gē Obal, gē Abimayel, gē Saba,

²⁹ gē Ofir, gē Afila, do gē Yobab. Bējo đek ebax bosēniw bor Yokētaŋ.

³⁰ Bēn lēg bax elod gēr ebar ed Meša, bebēt ir Sefar, xali gēr osēnd or apēn-eñan.

³¹ Bēn ebax bosēniw bor Šem, ebaca gē ebaca, eyeyan gē eyeyan, nēng gē nēng, gēr owar orebēn.

³² Ata mondako rēwēr bani bosēniw bor Nowe, ang sēfērera kēni gēr bandēwēra bandebēn ak, gē bēnēng bēndebēn beŋ. Bandēwēra bandebēn baŋ šapērēk enēng gē enēng, do bēñēta kēni ebar el and xucak ampumbuluŷēt aŋ.

11*End acapëra and bela benëng benëng eŋ*

¹ Amëd aŋo, eyeyan ebat fo ebax ngwën iŋ ðek, do elo fo bani yeyanënd bela bën.

² Ga xaniw këni apën-eñan, sëk këni angëni añangax gër ebar ed Şinehar. Ata lëgëra këni na.

³ Ata ÿana këni këni rend: «Bayëne tan osingiri do ene békaye mo mbëka ex kemaxën!» Gër ed ebax eni ðay gë oxaÿ, nëmb këni osingiri. Ata këni ðayënd gë eðaka ed petërol el, gër ed ebax eni ðay gë simaŋ.

⁴ Akey amat, re këni: «Angol and këne xwëne këne ðaye, do gë aciÿ atëndëndër and gë ejur ed kë fiat nêş gër orën. Mondako këne hiye ðangwëlik, do ane capërëraye ex na ðek ebar el!»

⁵ Axwën Kaxanu feda ko exo nëkon angol aŋ, do gë aciÿ atëndëndër and bani ðayënd bela bëjo aŋ.

⁶ Re ko Axwën Kaxanu: «Watinëbi bela bëjo ga hi këni bulunda ibat, do këni yeyanënd eyeyan ebat. Angëmëne mondako ÿana këni, er këni wëlër eni di yo, axor këni xor!»

⁷ Awa pedane tan ene bële eyeyan edebën elo, eni tëkwanaxën ewëlër ed andebën rebën el!»

⁸ Ata Axwën Kaxanu, mondako şapërelî babi bela bëjo, ebar el ðek, do kwël seb këni eðay ed angol el.

⁹ Mëŋ wacaxën këni angol aŋo «Babel», mëne ngëŋ «Ambële». Gayikwa Axwën Kaxanu na wël ko eyeyan ebat ed ebax ðek ebar el. Yatijo şapërelî këbi bela bën do yëcar këni ebar el ðek.

End bërandëwëra and Şem eŋ

¹⁰ Mondako bax bandëwëra band Şem ðaŋ. Şem ga sëk këŋo bëniy këme, rëw këŋo Arëpakëşad ga xucak bëniy bëki elod ga hi bax ampumbuluÿët aŋ.

¹¹ And rëw këŋo Arëpakëşad aŋ, Şem liya ko bëniy okeme oco. Rëw këbi bëte bëtoşan do gë bëtoxari.

¹² Arëpakëşad ga sëk këŋo bëniy ofëxw osas gë bënjo, rëw këŋo Şela.

¹³ And rëw këŋo Şela aŋ, Arëpakëşad liya ko bëniy okeme onax gë bëtas. Rëw këbi bëte bëtoşan do gë bëtoxari.

¹⁴ Şela ga sëk këŋo bëniy ofëxw osas, rëw këŋo Eber.

¹⁵ And rëw këŋo Eber aŋ, Şela liya ko bëniy okeme onax gë bëtas. Rëw këbi bëte bëtoşan do gë bëtoxari.

¹⁶ Eber ga sëk këŋo bëniy ofëxw osas gë bënax, rëw këŋo Peleg.

¹⁷ And rëw këŋo Peleg aŋ, Eber liya ko bëniy okeme onax gë ofëxw osas. Rëw këbi bëte bëtoşan do gë bëtoxari.

¹⁸ Peleg ga sëk këŋo bëniy ofëxw osas, rëw këŋo Rehu.

¹⁹ And rëw këŋo Rehu aŋ, Peleg liya ko bëte bëniy okeme oki gë bënjongëbënax. Rëw këbi bëte bëtoşan do gë bëtoxari.

²⁰ Rehu ga sëk këŋo bëniy ofëxw osas gë bëki, rëw këŋo Serug.

²¹ And rëw këŋo Serug aŋ, Rehu liya ko bëniy okeme oki gë bënjongëbëki. Rëw këbi bëte bëtoşan do gë bëtoxari.

²² Serug ga sëk këŋo bëniy ofëxw osas, rëw këŋo Naxor.

²³ And rëw këŋo Naxor aŋ, Serug liya ko bëniy okeme oki. Rëw këbi bëte bëtoşan do gë bëtoxari.

²⁴ Naxor ga sëk këŋo bëniy alapem gë bënjongëbënax, rëw këŋo Terax.

²⁵ And rëw këŋo Terax aŋ, Naxor liya ko bëniy këme gë epëxw gë bënjongëbënax. Rëw këbi bëte bëtoşan do gë bëtoxari.

²⁶ Terax ga sëk këŋo bëniy ofëxw ocongoxi, rëw këbi bëtoşan bëtas: Abëram, gë Naxor, do gë Xaraŋ.

²⁷ Mondako bax bandëwëra band Terax ðaŋ. Terax, rëw këbi bëtoşan bëtas: Abëram, gë Naxor do gë Xaraŋ, ar rëw këŋo Lot an.

²⁸ Ata Xaraŋ şësët ko gë sëm Terax, fën gër Ur, gër ebar ed Bëkalëde, gër ed rëw këno.

²⁹ Abëram do gë Naxor ÿer këni. Asoxari ar Abëram an këno wacënd Sarayi, do ar Naxor an, Milëka, abiÿ ar Xaraŋ, sëm ir Milëka do gë Yisëka.

³⁰ Sarayi axo gi bana gë oñaş. Asoxari aforoxok ebaxo.

³¹ Akey amat, Terax faÿ ko gër emëkw edexëm exo ðëfa. Wëlali këbi: asëniÿ Abëram, gë Lot, asëniÿ ar Xaraŋ an, do gë abiÿ ar eñër Sarayi, alindaw ar Abëram an. Bën ðek

xani bax na gër ebar ed Ur ir Bëkalède, do ye këni ond gër ebar ed Kanahaņ oņ. Ata ga ñat këni gër Xaraņ, lëg këni na.

³² Terax ga sëk këņo bënëy okeme oki gë bënjo gër angol and Xaraņ, šës ko.

12

End Abëram eņ

¹ Akey amat, Axwën Kaxanu fel këņo Abëram: «Canël ebar edey el, ebar ed gër ed rëw këni el. Tebëlëbi bër ekun ed sorix bën, do yel gër ebar ed këmi wasin.

² Wëno ki ri ar gë obaš or kë rëwër bulunda isëm. Wëno ki yël obetak ol, wëno ki ri ey gi angwëlik. Do paš gë wëj këni beta bëranjëm.

³ Ayël këmëni ýana mëni yëlënd obetak ol, bër ki yël obetak bën. Do axare këmëni ýana mëni karend bër ki xare bën. Oxun or gër ebar oņ đek kë beta paš gë wëj.»

⁴ Mondako rëfa baxo Abëram, ang fel baņo Axwën Kaxanu ak, do Lot sëfa këņo. Amëd aņo, Abëram anëka sëk baņo bënëy ofëxw ocongoxi gë bënjo, and šan ko angol and Xaraņ aņ.

⁵ Abëram wëlali këbi alindaw Sarayi, gë Lot, asëñiw ar abinëm, gë bela bër ekun edexëm bër yëc baši na gër Xaraņ bën, do gë đek bešër šotëra baxo na bën. Ata ñat këni gër ebar ed Kanahaņ.

⁶ And ñat këni gër ebar ed Kanahaņ, Abëram ye ko cangët ebar elo, xali gër Sišem, gër šananga šand More. Amëd aņo, bërandëwëra and Kanahaņ bën lëgëra bax gër ebar elo.

⁷ Axwën Kaxanu ga šanayaxën këņo Abëram, re ko: «Awël nde, ebar elo ro këmëni yël bërandëwëra andey bën.» Ata Abëram ri ko angëb and eņo calexënënd Axwën Kaxanu, na gër ed šanayaxën baņo.

⁸ Ga xucak eņo, Abëram ga xani ko na, rëfa ko gër etënd ed apën-eñan ed angol and Bet-El*. Ata rix ko šaner šandexëm šaņ mërëxand: angol and Bet-el aņ, acëla-eñan, do gë and Ayi aņ, apën-eñan. Ga ri ko bëte na angëb and eņo calexënënd Axwën Kaxanu aņ, šalera këņo.

⁹ Ga nëkanak, Abëram fakët ko oñe oņ, akwëndaya gë akwëndaya, gand ladawe ir Negeb.

End Abëram gër ebar ed Misëra eņ

¹⁰ Ata ñatguk eņo na gër ebar ed Kanahaņ. Abëram rëfa ko gëđ gër ebar ed Misëra, exo ñëpax ang aliyer fo, gayik eņo eņ mokuwa xuma bax gër ebar ed Kanahaņ.

¹¹ Dam eni ñat gër ebar ed Misëra, Abëram fel këņo alindaw Sarayi: «Wëj asoxari ayekax hi këy.

¹² And këni wat Bëmisëra aņ, ata këni nang mëne asoxari aram hi këy. Ata ene đaw, do wëj eni teb.

¹³ Këla deyid mëne abaýe fo hi këy, ene mëlayaxën šenene, do me pexaxën në endey.»

¹⁴ And ñat këni gër Misëra aņ, Bëmisëra bën wat këni mëne asoxari an mbaņ đëņ ye ko.

¹⁵ Bëlëngw bër ex ler gër Farawoņ† bën ga wat këno bën bëte asoxari an, këno šëkwëxënd gër Farawoņ. Ata wëla këno asoxari an gër Farawoņ.

¹⁶ Emun end Misëra eņ likinaxën këņo mbaņ Abëram në end asoxari eņ. Yëlëra këņo: opeý, gë obeci, gë oxeý, gë opali onëm do gë ocan, gë ogelemba, gë okadëp otošan do gë okadëp otoxari.

¹⁷ Barikan Axwën Kaxanu lapan këbi osëxwëra osëm Farawoņ do gë bër ekun edexëm bën në end Sarayi, asoxari ar Abëram an.

¹⁸ Ata Farawoņ ga wac këņo Abëram, re ko: «Inewa rixën këye endey eņo? Inewa šayik aye pel ex na mëne asoxari arey exo?»

¹⁹ Inewa felaxën këye: «Abaýe ex!» Nëkod gako ga ýandi baxe mo ñër! Awa gërëgako, nëkodo asoxari arey an, kanalo en ye!»

²⁰ Farawoņ ga felëra këbi bela bërëxëm bën, laņëta këñëbi Abëram, gë asoxari arexëm an, do gë đek bešër yëlëra baņo bën.

13

¹ Ga xucak eņo, Abëram gë alindaw xani këni gëđ gër ebar ed Misëra, bën do gë đek bešër xwën bani bën, šaka këni gër ladawe ir Negeb. Lot baši sëfërand.

End acapëra and Abëraxam gë Lot eņ

* 12:8 12.8 Owac olo wacayak «Aciw and Kaxanu» gë eyeyan ed Bëšëwif el † 12:15 12.15 Owac olo, or emun end gër ebar ed Misëra ol ebax.

² Abëram, ar gë napul hi baxo. Mbaŋ ſotëra baxo: oyel oranjëm, gë kodí, do gë kaŋe.

³ Ata Abëram ko bakand ed hi bax bakwëndaya bandexëm el, elod gër ladawe ir Negeb, xali gër Bet-El, gër ed ri baxo baner, fëco Bet-El, fëco Ayi.

⁴ Ga sëkëx ko angëb and ri baxo aŋ, Abëram ſale këŋo Axwën Kaxanu.

⁵ Lot, mëŋ ar baŋo sëfarand Abëram an, aſotëra ſotëra baxo bëte: opeyë, gë obeci, do gë oxey. Gë baner bandexëm pit ebxo.

⁶ Na gër ed lëg bani Abëram gë Lot, mërey ebax gayik mbaŋ yëmb bani oyel orebën ol. Ax mënd bana eni bayi në erebat.

⁷ Bëte bërandëwëra and Kanahaŋ do gë and Perisi bën ebax bëraketa andebën bën. Ata akey amat, bëxadac bër oyel or Abëram bën sakër këbi gë bër oyel or Lot bën.

⁸ Ata Abëram fel këŋo Lot: «Axara xara këmi, wëno gë wëj, kërebo takër na. Bëte bëxadac bër oyel oram bën, gë bër oyel orey bën, kërebi takër na! Gayik biyi bër ekun ebät hi ke!

⁹ Nëkod ebar el, calal gand ed këy ye, këla capëre. Angëmëne gand ſame ye këy, wëno me ye gand liw. Angëmëne gand liw ye këy, wëno me ye gand ſame.»

¹⁰ Lot ga nëkonara ko, wat ko dek ebar ed ler gër yeſ ir Yurëdeŋ el, ang ed këni xoſand fo. Mondako bax ebar elo, xali yatir bëlën ko Axwën Kaxanu bangol band Sodom do gë Gomor baŋ. Ang andëfa and Axwën Kaxanu fo, ang ebar ed Misëra fo bax, xali gër ingol ind Tësowar.

¹¹ Ata Lot sana ko dek ebar ed ler gër yeſ ir Yurëdeŋ el, rëfa ko kwël apën-eñan. Mondako ſapër bani Abëram gë Lot.

¹² Abëram bayi ko gër ed hi bani, na gër ebar ed Kanahaŋ. Lot lëgëx ko gër bangol band ler gër yeſ ir Yurëdeŋ. Rix ko baner bandexëm baŋ nëſ gër Sodom.

¹³ Xarak, Bësodom bën, mbaŋ sëmba bani, do mbaŋ bano wënanënd Axwën Kaxanu.

¹⁴ Akey amat, Axwën Kaxanu fel këŋo Abëram, and ſapër këni gë Lot aŋ: «Këla, nëkonaral elod na gër ed hi këy, gand ambëng, gand ambëtëb, gand apën-eñan do gand acëla-eñan.

¹⁵ Dek ebar ed këy watënd elo, wëno yël këŋun en kwën din ir din, wëj do gë obaſ orey ol.

¹⁶ Aſënan këmëni ſënanëd obaſ orey ol xali eni nëmb ang oſëni fo. Angëmëne afën këni fënënd oſëni oŋ, afën kënebi yana enëbi pënënd bëte obaſ orey ol.

¹⁷ Bëtarayind ebar elo ang ſakëk ak, do ang yangëk ak, ayël këmi yël.»

¹⁸ Abëram ga rëfali ko baner bandexëm baŋ, ye ko lëgëx ko gër bananga band Mamëre, ler gër Ebëroŋ. Ata rix ko angëb eŋo calexënënd Axwën Kaxanu.

14

End Abëram do gë Melëkisedek eŋ

¹ Baniy baŋo, wun bani: Amërafel gër ſinehar, Arëyok gër Elasar, Këdorëlawomer gër Elam, do Tidal gër Goyim.

² Bemun beŋo bar bax enëbi mereli Bera, emun end gër Sodom eŋ, gë Birëſa, emun end gër Gomor eŋ, gë ſinehab, emun end gër Adëma eŋ, gë ſemeber, emun end gër Tësoboyim eŋ, do gë emun end gër Bela, ir bani wacënd bëte, Tësowar eŋ.

³ Bemun beŋo dek bar baſi ocoroſa odebën ok gër edfen ed Sidim, gër ed bëtëk doru anjer and gë ongal aŋ.

⁴ Këdorëlawomer wëna baſi bemun beŋo elod bëniy epëxw gë bëki. Barikan gë iniy epëxw gë itasën in, hëp këni mbëna ino.

⁵ Ata gë iniy epëxw gë inaxën in, Këdorëlawomer do gë bemun bend bar baſi eno daŋëta gër emer beŋ, xor kënebi bërandëwëra and Rafa bën gër Aſëtarot-Karënayim, gë bërandëwëra and Susi bër gër Xam bën, gë bërandëwëra and Emi bën, do gë bër gër angëni and gër Kiriayatayim bën.

⁶ Xor kënebi bëte bërandëwëra and Hor bën, gër etënd edebën, gër Seyir. Sëf kënebi xali gër etënd ed gër Paraŋ, ler gër ladawe.

⁷ Ata këni bakand ond gër Eyin-Miſëpat oŋ, gër ed këni wacënd bëte Kadeſ. Fën xorëx banëbi bërandëwëra and Amalek bën, dek ebar edebën el, do gë bërandëwëra and Amor bër lëg bax gër Xatëſatëſoŋ-Tamar bën.

⁸ Ata bemun bend gër Sodom, gër Gomor, gër Adëma, gër Tësoboyim beŋ, do gë emun end gër Bela eŋ, mëne ngëŋ Tësowar, barër këni eni meraxën gë bën gër edfen ed Sidim.

⁹ Gë Këdorëlawomer, emun end Elam eŋ, gë Tidal, emun end Goyim eŋ, gë Amërafel, emun end ſinehar eŋ, do gë Ariyok, emun end Elasar eŋ bani wërënd. Bemun beŋo bax wërënd gë bemun benax.

¹⁰ Na gër eđen ed Sidim elo, mbaņ yëmb bax bambëxw band gë eđaka ed petërol baņ. And bani hërend aņ, emun end Sodom, do gë end Gomor eņ wëc këni polo. Ata bemun becëxe beņ hër këni end etënd eņ.

¹¹ Bër xor bađi bën wëđ këni đek napul ir hi bax gër Sodom do gër Gomor in. Ga lëbina ra këni gë đek šelafana irebën ak, kwël ye këni.

¹² Asërali sërali bano bête Lot, asëñiw ar abinëm ar Abëram an, ga lëg baxo cëņ gër Sodom. Ga boki këno gë bacota bandexëm ak, kwël ye këni.

¹³ Ata ala ađat ga šana këbi, hër ko felëx këņo Abëram, ar enëņ end Eber an. Amëđ aņo lëg baxo Abëram ler gër bananga band Mamëre, arandëwëra and Amor an. Bobinëm borexëm ebani Ešëkol do gë Aner, ođawo od Abëram ok.

¹⁴ Abëram sam ga wël ko mēne Lot, asëñiw ar abinëm arexëm an, asëra sëra këno, sana këbi gër okadëp odexëm ocambenjar okeme otas gë epëxw gë ocongotas, od rëw kënebi gër ekun edexëm. Ga yëlëra këbi oýënga or emer oņ, sëf kënebi bemun bend wëlali baņo Lot beņ, xali gër ebar ed Dan.

¹⁵ Ata Abëram šetëndër këbi bër laņëta baņo gër emer bën, benga benga, enëbi ñwëlëna xën gëmeđ bemun bend banëbi sëfënd beņ. Ata ga xor kënebi bemun beņo, wayëra kënebi xali gër Xoba, angol and ex ambëņ and Damas aņ.

¹⁶ Ata Abëram bakaliw ko đek napul ir xanaw baxo in. Bakaliw këņo bête Lot, asëñiw ar abinëm arexëm an, gë bacota bandexëm ak, gë bësaxari bën do gë bela bësëxe bër sërara banëbi bën.

¹⁷ Ata emun end Sodom eņ xaca këņo Abëram, and baxo bakawënd ga xorëgu këbi Këdorëlawomer do gë bemun bend bar bađi gër emer, gër eđen ed Šafe beņ. Eđen elo bani wacënd bête, eden ed emun.

¹⁸ Melëkisedek, emun end Salem eņ, xacali këņo Abëram, bamburu do gë ngoy. Melëkisedek ijo, ašadaxan ar Kaxanu, mëņ Ar ex Yaņ an, hi baxo.

¹⁹ Ata Melëkisedek ga këņo šalen Abëram ko rend:

«Kaxanu, mëņ ar ex yaņ an,
mëņ ar rik orën do gë ebar an,
yëlëleņo Abëram ođetak ol.

²⁰ Aye ri ko Kaxanu, mëņ ar ex Yaņ an,
mëņ ar xorën ki bërangoýëra andey an!»

Ata Abëram yëlëra këņo Melëkisedek, epëxw kala ed đek er xanagu baxo el.

²¹ Emun end Sodom eņ fel këņo Abëram: «Mašëguye bela bën, do bayilexi beđer xanaragu këy bën.»

²² Abëram yaka këņo emun end Sodom eņ: «Ataxan andam aņ yën këme exo wat Axwën Kaxanu, mëņ ar ex yaņ an, mëņ ar rik orën do gë ebar an.

²³ Wëno ýoweý axe bayi na đe. Ado ingux ind aped đëņ axe bayi na këdi këy ýana ey dend: «Wëno yëlëra këņo Abëram hixën ko ar gë napul!»

²⁴ Wëno ýoweý axe bayi na. Er ke bayi wayët er këni yamb ocambenjar odam in, do gë er këbi bayi ođawo odam in: Aner, gë Ešëkol do gë Mamëre. Bën cëņ bayilebi ma indebën in.»

15

End eter ed Kaxanu do gë Abëram eņ

¹ Ga xucak eņo, Axwën Kaxanu ga këņo felëra Abëram në lakeli re ko: «Kërey yëdara na Abëram! Wëno ex angwak andey aņ, epupa ed këmi fupa el mbaņ rafëk.»

² Yaka këņo Abëram: «Axwën Kaxanu, ine ngwa këye yël? Itox amo đëw ex na gër aniyan andam. Do Eliyeser ib Damas kë bëteli ekun edam el.»

³ Re ko bête Abëram: «Andëwëra aye yël ex na. Ar rëw këno bësëxe gër iciw indam fo kë bëteli ekun edam el.»

⁴ Ata re ko gašëxe Axwën Kaxanu: «Ax gi ex na mëņ kë bëteli ekun edey el. Barikan ar ex ošat orey đëņ kë bëteli.»

⁵ Ata Axwën Kaxanu ga wëla këņo Abëram fac, re ko: «Këla, keņal orën ol ey pëna xën ował oņ, angëmëne axor xor këy.» Re ko bête: «Mondako këni yëmb bërändëwëra andey bën.»

⁶ Abëram xwëta ko eyeyan ed Axwën Kaxanu el. Ata Axwën Kaxanu xwët këņo Abëram ar šenene.

⁷ Re ko bête: «Wëno ex Axwën Kaxanu, ar necëtëgu ki gër Ur, ebar ed Bëkalëde an, mi yëla xënati oxwën or ebar elo ro ol.»

⁸ Ata wëka ko Abëram: «Axwën Kaxanu, gë ine këme nangaxën mēne axwën këme xwën ebar elo?»

⁹ Yaka kęno: «Ijašenėle šadaxa šambana ir ixey ir bėniy bėtas, gė emeci end bėniy bėtas, gė xondo ir bėniy bėtas, do gė olėxwėte oxi: ebat ebapuỹ, elo ekwėlėxwėl.»

¹⁰ Ata Abėram řaš kėbi đek ořacar olo. řaxėra kėbi end ex kala mėrėxand, do xwėt ko obebėt oki ok ler ler. Barikan abi cax bana olėxwėte ol.

¹¹ Ata oyafe ol kėnėbi lapaxėnėnd ořacar or řaš baři ol. Barikan Abėram kėbi wāřėrand.

¹² Ga kė řėla eřan eņ, Abėram raš kėno lėb. Anjiỹ atėm do gė acameđan xul kėno.

¹³ Axwėn Kaxanu, fel kėno Abėram: «Nangėl mėne bėrandėwėra andey bėn aye kėni ye eni nėpax ang bėliyer fo nė ebar ed kėnėbi wėřax. Bėr lėgėk gėr ebar elo bėn enėbi di okadėp odebėn do enėbi torolira xali ex nėka bėniy okeme onax.

¹⁴ Barikan anėp kėmėni nėpėđ enėng end bėr kėbi wėřad eņ, and kėmėni nėcėt aņ, do bėn eni mėlali napul isėm.

¹⁵ Do wėj anėka kėy řės ecės ejekax do eni mėxwėta, xarak gė onėnga fo xar kėy.

¹⁶ Awa ejiw ekėnukėnu bėn kė řakawėđ ro gėr ebar elo. Gayikwa amėd aņo, bėrandėwėra and Amor bėn anėka kėbi bėro edi ed řetėmbak el.»

¹⁷ And řėlak eřan aņ, wur in řamėđanėk xali xurik. Hatėguk angodux and gė okwėcėn, do ang enjeb fo, xucak mėrėxand ir ořacar or řaxėra baři Abėram ol.

¹⁸ Ata Axwėn Kaxanu, yatijo yata baņo eter el Abėram. Fel kėno: «Ebar elo ro, wėno yėl kėbi bėrandėwėra andey bėn. Aňangėřang irexėm in řanak elod gėr yeb ir gėr ebar ed Misėra, do yek xali gėr yeb isėm ir kėni wācėnd Ĕfėrat in.

¹⁹ Aye yek bėte xali gėr ebar ed bėrandėwėra and Kayėni, xali gėr ed bėrandėwėra band Keni, do gė Kadėmoni.

²⁰ Aye yek bėte xali gėr ebar ed bėrandėwėra and Het, xali gėr ed bėrandėwėra and Perisi, xali gėr ed bėrandėwėra and Rafa.

²¹ Aye yek bėte xali gėr ebar ed bėrandėwėra and Amor, xali gėr ed bėrandėwėra and Kanahaņ, xali gėr ed bėrandėwėra band Girėgaš do gė Yebus.»

16

End andėwa and Isėmayėl eņ

¹ Sarayi, alindař ar Abėram an, itox aņo đėwėn bana. Barikan xadėp isoxari ib Misėra řot baņo na, do bano wācėnd Agar.

² Ata Sarayi fel kėno icėn indexėm in Abėram: «Gayikako Axwėn Kaxanu ri ke ar gė bėtox kėm, nėkodo xadėp isoxari iram in. Axara xara kėmi řarindėn angaw amat gė xadėp isoxari iram in. Bamat pař gė mėņ kėmo řot itořan.» Ata Abėram wa ko end fel baņo Sarayi eņ.

³ Abėram anėka lėg baxo bėniy epėxw na gėr ebar ed Kanahaņ and wėđ kėno Sarayi Agar, xadėp isoxari ib Misėra irexėm in, do řėrėndėr kėbi gė Abėram, icėn indexėm in.

⁴ Ata Abėram řar kėni angaw amat gė Agar. Agar hi ko gė acėl. And wat ko mėne gė acėl hi ko aņ, kėno yafėnd Sarayi, axwėn arexėm an.

⁵ Ata Sarayi fel kėno Abėram: «Eņo amena andey ex! Wėno đėņ řėrėndėr kėņun wėj gė xadėp isoxari iram in. Barikan anėka ke yafėnd elod ga nang ko mėne gė acėl hi ko. Awa Axwėn Kaxanu kėbo xiti wėno gė wėj!»

⁶ Abėram yaka kėno Sarayi: «Xadėp isoxari irey ga hi ko wa, gėr otaxan odehy exo. Dilo ang ki řandi ak.» Ata Sarayi řana ko kėno rixėrand xali Agar řėr ko eņo canaxėn.

⁷ Meleka ir Axwėn Kaxanu in sėk kėno Agar gėr ladawe, ler gėr andu and hik gėr řėņa ir řur.

⁸ Wėka kėno: «Agar, xadėp isoxari ir Sarayi in, feye wa xaniw kėy, do feye wa kėy yend?» Yaka ko Agar: «Ahėrėgu řėrėgu kėmo mo canaxėn Sarayi, axwėn aram an.»

⁹ Meleka ir Axwėn Kaxanu in re ko: «Bakal gėr axwėn isoxari arey, do řunjal ang ki rixėra yo.»

¹⁰ Meleka ir Axwėn Kaxanu in re ko bėte: «Bėrandėwėra andey bėn mbaņ kėmėni řėnan. Ala ax řana na exo korėnd eři pėn, gayik mocėna kėni řėna.»

¹¹ Bař ko bėte meleka ir Axwėn Kaxanu in:

«Nėkod ga řot kėy acėl aņ,

itořan kėyo řėw do yėlido ořac or Isėmayel, (Kaxanu awėl ko wėlėnd).

Gayikwa Axwėn Kaxanu awėl wėl ko

oniw orey ol gėr ocėmu odehy.

¹² Ar kėyo řėw ajo er ko hi ang fali ibapuỹ fo,

řela đek kėbi řana eři merelind,

bėte řela đek kėno řana eņo merelind;

řabat ko řana exo điyand, ed timėriņ el.»

¹³ Ata Agar wac kęno Axwën Kaxanu, męņ ar yeyaneli baņo an: «Wěj ex El Royi», męne ngęņ, «Kaxanu, męņ ar ke watënd an.» Gayikwa are baxo rend: «Awat nde ngwa wat kęmo ar wat ke an?»

¹⁴ Ata męņ kęni wacaxęnënd andu aņo: «Andu and Laxahi Royi», męne ngęņ «Abęngw ar ke watënd an». Andu aņo hik fęco Kadeš, fęco Bered.

¹⁵ Agar ga ƙaka ko gęr iciw ind Abęram, ręwën kęno itošan. Abęram wac kęno Isęmayel, itošan ind ręwën kęno Agar in.

¹⁶ Abęram anęka sęk baņo bęniy ofęxw ocongosas gę bęnjongimat, and ręw kęno Agar Isęmayel aņ.

17

End enęngwęt ed omac eņ

¹ Amęd aņo, Abęram anęka sęk baņo bęniy ofęxw ocongonax gę bęnjongębęnax. Axwën Kaxanu šanaxęn kęno, do re ko: «Węno ex Kaxanu, ar fangak an. Diyayind ogęs odam ang ke nęnganënd ak, do gil ar ƙal.

² Węno yata ki eter el. Węno ki yęl obaš oranjęm.»

³ Ata Abęram lapaya ko mopoxi, eyiý el nęš gęr ebar. Re ko bęte Kaxanu:

⁴ «Endam eņ cęņ, eter ed yata kęmi el ex: wěj ey gi sęm ir bęnęng bęnd bela bęranjęm.

⁵ Owaš orey ol ax bo na Abęram. Abęraxam kęni ýana eni macęnd, gayikwa węno yata ki ey gi sęm ir bęnęng bęndanjęm.

⁶ Obaš or kęyębi ręw ol mbaņ kęni ýęmb. Węno ki šęnan bęnęng bęnęng, do bęmun kę šanaya na gęr andęwęra andey.

⁷ Węno yata kęņun eter el, wěj do gę ƙek baņjex band bęrandęwęra andey baņ. Eter elo ed din ir din kę hi. Mondako kęme hi węno Kaxanu, ar xwën kęņun wěj do gę bęrandęwęra andey an.

⁸ Ayęl kęmun yęl wěj do gę bęrandęwęra andey bęn oxwën or ebar ed gęr ed ýępa kęn ang bęliyer fo ol. Oxwën or din ir din yęl kęmun ƙek ebar ed Kanahaņ el, ene nangaxęn męne węno ex Kaxanu, węno ar xwën kęņun an.»

⁹ Kaxanu fel kęno bęte Abęraxam: «Wěj ƙękayal aye eter ed yata kęmun wěj do gę ƙek bęrandęwęra andey el, ang kęni bętęraw baņjex baņjex ak.

¹⁰ Mondako kę hi eter ed yata kęmun wěj do gę bęrandęwęra andey el: itošan ind ex yo eno kacęnd axac.

¹¹ Oxac ol kę hi nanganęme ir eter ed yata kęmun in.

¹² Lęmęta ir kęno ręw yo, kacino and kęno sęk ƙakey baņjogębatas aņ. Mondako kęn ýana en dind gę bęrandęwęra andewęn bęn. Kacindęnębi bęte okaƙęp ok: hi kęni od ręw kęnębi gęr iciw nde, hi kęni od yęc kęyębi gę kodí nę bęliyer, gęr bęr ax gi ex na bęr ekun edey nde.

¹³ Kacindęleno ar ręw kęno yo gęr iciw indey, do gę ar yęc kęyo yo gę kodí irey an. Oxac ol kę hi gęr bęman bęndewęn, nanganęme ir eter ed din ir din ed yata kęmun el.

¹⁴ Asošan axacęręx an, ar ano kac na an, kęrexo ƙayi na gęr ƙulunda irewęn gayik axo pęb ex na eter ed yata kęmun el.»

¹⁵ Kaxanu fel kęno bęte Abęraxam: «End Sarayi, alindax eņ cęņ, tebęl emac ed Sarayi el, macindo Sara.

¹⁶ Węno ayęl kęmo yęl obetak ol: męņ ki ręwën itošan. Ayęl kęmo yęl obetak ol, bęnęng bęnęng kębi ręw. Bęmun bęnd bęnęng bęndanjęm kę šanaya na gęr obaš orexęm.»

¹⁷ Ata Abęraxam lapaya ko mopoxi, eyiý el nęš gęr ebar. Ga kęno lęšęgęn, ko rend: «Węno ar sęk ke bęniy keme an nde mo ƙęw itox? Bęte Sara aręw nde ko ręw, ga sęk kęno ako bęniy ofęxw ocongonax?»

¹⁸ Ata Abęraxam fel kęno Kaxanu: «Węno ƙek er xara kęmi in ex, exo daf Isęmayel, do eyo męlaya!»

¹⁹ Barikan Kaxanu yaka kęno: «Ax gi na mondako, Sara, alindax, ki ręwën itošan, do macido Isak. Węno kęno yata eter el, eter ed din ir din ed męņ do gę bęrandęwęra andexęm el.

²⁰ End Isęmayel eņ cęņ, awęl węl kęmi. Ayęl kęmo yęl obetak ol, ašęnan kęmo šęnan. Obaš or kębi ręw ol mbaņ kęni ýęmb. Aręw kębi ręw bęmun epęxw gę bęki, end ex kala, gę ƙulunda irexęm in. Axaręk ar enęng etęm kęmo ri.

²¹ Barikan eter ed yata kęmi el, aƙayi kę ƙayi gę Isak, ar kęno ręw Sara aniy and kę yowęnd an, gę amęd and hi kęne aņo ƙęņ.»

²² And ƙiata ko er baņo felęnd Abęraxam aņ, Kaxanu šęg ko kwęl yaņ yaņ.

²³ Ga xucak eŋo, Abëraxam ßar këbi asëñiw Isëmayel, gë ðek bësošan ßër ekun edexëm ßën, gë ðek okadëp od rëw këñëbi gër iciw indexëm ok, do gë ðek od yëc këbi gë kodï irexëm ok. Yatijo fo xac banëbi ang fel baŋo Kaxanu ak.

²⁴ Abëraxam anëka sëk baŋo ßëniy ofëxw ocogonax gë ßënjongëßëñax and xac këno aŋ.

²⁵ Asëñiw Isëmayel, anëka sëk baŋo ßëniy epëxw gë ßëtas and xac këno aŋ.

²⁶ Ata kwël yatijo fo xac banëbi Abëraxam do gë asëñiw Isëmayel.

²⁷ Bëte kwël yatijo fo xac banëbi andamat gë mëŋ, ðek bësošan ßër ekun edexëm ßën: hi këni ßër rëw këñëbi na, hi këni ßër yëc këbi gë kodï në ßëliyer.

18

End itox ind Sara eŋ

¹ Akey amat, Axwën Kaxanu ßanaxën këŋo Abëraxam gër ßananga ßand Mamëre. Abëraxam aÿëpa ÿëpa baxo gër ebët ed aner andexëm, ga kë yëka goyat.

² Ga rënëta ko, wat këbi bësošan bësas ga xwëša këni nacët ako gër lëngw irexëm. And wat këbi aŋ, xaca këbi gë ongër fo elod gër ebët ed aner andexëm. Ga fed këni, Abëraxam foxi ko eyiÿ el nës gër ebar,

³ do re ko: «Axara xara këmi Axwën, angëmëne ar ßenene xwët këye, këla kërey kuca na wa caparëxe gër iciw ind xadëp irey!»

⁴ Cëniyine tan mun dëmbëñëgu tükër men oŋ, en neßaraxën osapar oŋ, do en teyëtaxën ðila gër amol and atëx!

⁵ Cëniyine mun mëlanëgu eyamb yamb en kemaxën. Do gwëre ngwa en kuca fëña irewën in. Gayikwa aßapaŋu ßapaŋu këñ, gër iciw ind wëno ar ex xadëp irewën in.» Ata yaka këni: «Awa wa këmi, dil ang re këy ak.»

⁶ Ata Abëraxam wära ko gër aner, fel këŋo Sara: «Awa maral tan ey nega pix ind bële in, ßacariya ßatas, ey gëji ßambeñe.»

⁷ Abëraxam mëŋ wära ko ßëte gër oyel. Yëbëgu këŋo engaß, end ßëtëk aye, do fëxwën këŋo xadëp ibat eno njaßaxën. Xadëp ijo wëla këŋo engaß eŋo njaßëx do ebi bëkanëgu ÿas eŋ ßëliyer ßën.

⁸ Abëraxam wëd ko ßëte omër oñëñëk, do gë ond xawëgu këni eced, wëlara ko ðek gë ÿas er engaß end ñaß bano eŋ, do rëðën këbi. Ata ßayi ko mokwëša ler gër ed hi bani, ðila gër amol and atëx and gër ed bani yambërand ßëliyer.

⁹ Ata wëka këni: «Feye wa exo alindax Sara?» Yaka ko Abëraxam: «Lëf fën gër aner hi ko.»

¹⁰ Ata re ko ßëte aßat: «Aßaka këme ßakaw ßana gër ndewën ro ßana, ata gë dorogo dëŋ. Ata alindax Sara eŋo dëw itoßan.» Xarak, Sara abaxët baßi ßaxëtënd gër ebët ed aner and hi bax gër epyo ed Abëraxam.

¹¹ Amëd aŋo, Abëraxam do gë Sara mokaŋ xar bani. Sara axo ho bana ga ko wat apacaŋ andexëm aŋ.

¹² Ata Sara këŋo lëßëgënënd do ko rend gër emëkw edexëm fo: «Gërëgako anëka xar këme, oñandi nde ngwa ßayi ke na? Ado axwën ar iciw indam an dëŋ, anëka xar ko.»

¹³ Ata Axwën Kaxanu wëka këŋo Abëraxam: «Ineŋa ko lëßaxënënd Sara, do ko rend: “Axor nde ngwa këme xor mo cot itox, wëno axarëk ajo?”

¹⁴ ÿëÿ nde ex na er sëkwan ko Axwën Kaxanu? Gë aniy and kë yowënd aŋ, gë amëd and fënëta këme aŋ, aßaka këme ßakaw gër ndewën ro, do Sara aßot këŋo ßot itoßan.»

¹⁵ Ata Sara ga ko yax, ko rend: «Ame ðëß ex na», gayikwa ayëdara yëdara baxo. Barikan Axwën Kaxanu re ko: «Dal ex, alëß lëß këy!»

End ecalen ed angol and Sodom eŋ

¹⁶ Bësošan bësas ßën ga xani këni oñe oŋ, faß këni end angol and Sodom eŋ. Sëfër këni gë Abëraxam, ga këbi laŋëta.

¹⁷ Xarak, Axwën Kaxanu are re baxo: «Er këme ri in, amo con na Abëraxam.

¹⁸ Abëraxam axarëk ar enëŋ etëm, end gë ojaŋ otëm, ko hi. Paß gë mëŋ këni ßeta ðek ßenëŋ ßend gër ebar ßeŋ.

¹⁹ Gayikwa wëno yata këŋo ebi pelaxënënd oßaß orexëm ol, do gë ðek ßër ekun edexëm ßën, eni ðiyand ed ang rek ßapela ßandam ak, and kë xuca ßakey ßandexëm ßaŋ. Asëyali këbi ÿana ebi tëyalind edi ed end ßenene el, do gë er ke ÿandind in. Mondako këmo yëlaßën Abëraxam er ßeya këmo in.»

²⁰ Ata re ko Axwën Kaxanu: «Abëraxam, awël wël këme mëne Bëßodom ßën do gë Bëgomor ßën ßeñëñëñax ßetëm këni rind.

²¹ Wëno mëŋ këme ßëlaßënënd me wat ba ang wël këme ak dëŋ nde ex. Hik ðal nde, ax gi ex na ðal nde, anang këme nang.»

²² Ata xuca këni bësošan bëxi bën ond gër Sodom oŋ, barikan Axwën Kaxanu bayi ko na. Abëraxam xwëša ko gër lëngw irexëm.

²³ Abëraxam sëka këŋo, do re ko: «Enimin, abar nde këyëbi bar eyëbi nemin ar šenene an do gë awëndëran an?»

²⁴ Bamat na fo exëni gër angol aŋo bela ofëxw oco bër šenene. Enimin, anemin nde këy nemin angol aŋo? Ayëbi tešan na nde në end bela bër šenene ofëxw oco bëjo?

²⁵ Ax mënd ex na ey di mondako: eyëbi bar enemi el, ar šenene an do gë awëndëran an. Ax mënd ex na ey di mondako! Wëj wa ga këbi xitind šenene đek ebar el, ay di na nde kiti ind šenene?»

²⁶ Yaka ko Axwën Kaxanu: «Angëmëne, asëk sëk këmëni gër Sodom bër šenene ofëxw oco, në end endebën këmëni sebanaxën đek angol aŋ.»

²⁷ Abëraxam re ko bëte: «Axwën, ayëxw yëxw këme mi yeyaneli wëno ar ex omak do gë eyewën fo an.»

²⁸ Bamat gër bër šenene ofëxw oco, bëco bayik ani gi ex na, anemin nde këy nemin đek angol aŋ?» Yaka ko Axwën Kaxanu: «Ame nemin na angol aŋ, angëmëne asëk sëk këmëni bër šenene ofëxw onax gë bëco.»

²⁹ Barikan Abëraxam, kwël dëŋ bayi baxo ga këŋo yeyaneli Axwën Kaxanu. Ata re ko bëte: «Bamat bër šenene ofëxw onax fo exëni.» Yaka këŋo: «Në end bër šenene ofëxw onax bëjo, yoweÿ ame di na.»

³⁰ Re ko bëte Abëraxam: «Këla Axwën, kërey koÿ na, angëmëne ayeyan yeyan këme. Bamat bër šenene ofëxw osas fo exëni.» Yaka ko Axwën Kaxanu: «Yoweÿ ame di na angëmëne asëk sëk këmëni bër šenene ofëxw osas.»

³¹ Abëraxam re ko bëte: «Axwën, kwël dëŋ bayik ga këme yëxw mi yeyaneli... bamat bër šenene alapem këyëbi sëk.» Yaka ko: «Në end bër šenene alapem bëjo, ame nemin na angol aŋ.»

³² Abëraxam re ko bëte: «Këla Axwën, kërey koÿ na, angëmëne akëlëbëd aŋo fo yeyan këme bëte: bamat bër šenene epëxw fo exëni.» Yaka ko: «Në end bër šenene epëxw bëjo, ame nemin na angol aŋ.»

³³ Ga ñata ko eyakar ed gë Abëraxam el, Axwën Kaxanu ye ko kwël. Ata Abëraxam baka ko gër ndebën.

19

End enemin ed angol and Sodom eŋ

¹ Omeleka oki ok ñat këni genëka gër Sodom. Xarak Lot, gër ebët ed angol and Sodom yëpa baxo. And wat këbi aŋ, xani ko, xaca këbi, do foxi ko eyiÿ el ñeš gër ebar.

² Ata re ko: «Faba bën axara xara këmün, capayin wa gër iciw ind wëno xadëp irewën iŋ, eŋun keyëx. Nefarayin osapar oŋ, gwëre en kuca ecan mopëd gëbër.» Yaka këni bën: «Ali, biyi fac këbo xey gër yangana ir angol.»

³ Barikan Lot ga nëyalira këbi xali, xor këbi, ata šapa këni gër iciw indexëm. Rin këbi ñambëran, wëkan këbi bamburu band gë lewir këm, do yambëra këni.

⁴ Ani đakira bana pere ga yëlëtaŋ këni bër gër angol and Sodom bën. Bësošan bën xeta këni jey iciw ind Lot iŋ, ga yānaw këni ocambenjar ok, bëtëgu këni bëxarëk bën. Fëxwëšëregu këni đek ñulunda iŋ, gë ar kë bayi këm ak.

⁵ Ga wac këno Lot, wëka këno: «Feye wa exëni bela bër ñatëguk genëka go gër iciw indey ro bën? Nécëtëguyëbi mi đaki gë bën!»

⁶ Ata Lot šan ko, fëraw ko ebët el gand epoy edexëm.

⁷ Re ko: «Bëmaÿe axara xara këmün, këren di na eñëŋenax etëm eŋo!

⁸ Nëkodëbi odënaŋ oki odam ok, bësošan anëbi nang ex na. Bën këmün necëtënëli, do enëbi di ang këŋun nengan ak. Bela bëjo cëŋ, yoweÿ kërenëbi di na, gayikako gër amol and iciw indam ro yow këni.»

⁹ Barikan bën yaka këni: «Wëj pacanal!» Re këni bëte: «Watino aliyer ar yowëk ocalaran gër ndebi ro, ga yāndi këŋo ebo nëp! Gërëgako, biyi wëj këmi nëmba mi di eñëŋenax eŋ nëmëc bën!» Ga fim këno Lot, wël këni eni gëbëra epëra el.

¹⁰ Ata omeleka ok sërāw këno Lot, lasëx këno lëf gër iciw, do kwël fëra këni ebët el.

¹¹ Bësošan bër ebax gër ebët ed iciw bën cëŋ, lapan kënëbi ošiw. Ga yāna kënëbi ocambenjar ok, šiwën kënëbi xali gë bëxarëk ak. Añëmarëra fo bani ñëmarërand, bari abani wat na ebët el.

¹² Omeleka ok fel këno Lot: «Bela bër ekun edey nde exëna gër angol? Hi këni bër yër këbi odënaŋ oday nde, hi këni bosëñix nde, hi këni bobix nde, hi këni bërey nde, necëtëlébi, eyëbi ñawëtali angol aŋ.»

¹³ Biyi mi nemin angol aŋo ro yowaxëngu këmi. Gayikwa Axwën Kaxanu awël wël ko mëne bela bër lëgëk ro bën beñëñenax betëm këni rind. Mëñ lawënaxëngu këbo mi nemin angol aŋo ro.»

¹⁴ Ata Lot šan ko ebi pelëra bër yër babi odënaŋw odexëm bën, gë bër nëm babi odënaŋw odexëm od bayi bax ok: «Marayin en can angol aŋo ro, gayikwa Axwën Kaxanu anemin ko nemin.» Barikan boñaraw yëla këni anëxi këbi nëxind.

¹⁵ And fiatëguk oxeya aŋ, omeleka ok ga këno nëyali Lot, këni rend: «Wëj kanil ey ye, medëlo alindax do gë odënaŋw oki od ex ro ok, këdi këñun wëlali amena and angol aŋ.»

¹⁶ Barikan Lot ko fërerand. Ata sëra kënebi dëp gër batabaxan, mëñ, gë alindaw, do gë odënaŋw oki odexëm ok, las kënebi xali šan këni angol aŋ. Gayikwa Axwën Kaxanu aŋandi yandi baŋo ebi pexën.

¹⁷ And nëcët kënebi angol aŋ, omeleka ok re këni: «Awa ala kala gërëlexo exo pexënaŋen gaf irexëm in. Ax gi ex na monëkona, do ax gi ex na mokwëša dek anen aŋ. Gërin xali gër etënd, en pexaxën këdi këñun buša.»

¹⁸ Ata re ko Lot: «E Axwën, axara xara këmi!

¹⁹ Axara xara këmi Axwën, wëno xadëp irey in, ga xaŋënan ki ako biyi xali yël këyëbo oyekax or mi pexaxën ol, ami kor na mi ŋat xali gër etënd elo, tëb këbo fënga etëm eŋ do mi cës.

²⁰ Këla nëkofa angol aŋo đam ro fo ex, bëte atil fo ex. Axor këmi xor mi ŋat, mi pexaxën. Ax bax na nde angol aŋo?»

²¹ Ata yaka ko meleka in: «Awa aŋa ŋa këme mun yël bëte oyekax olo. Angol and xara këye aŋo, ame nemin na.

²² Awa marayin, gërin xali fën. Gayikwa yoweŋ ame kor na me di xali en ŋat.» Mëñ wacaxën këni angol aŋo «Tësowar», mëne ngëñ «Atil».

²³ Ga kë fën eñan eŋ, bani fiatënd Lot bën gër Tësowar.

²⁴ Ata Axwën Kaxanu wëlaw ko mungu ind fëtëk xodux do sëbandëra këbi elod gër orën bangol band Sodom do gë Gomor baŋ.

²⁵ Bëlen ko bangol baŋo gë dek ebar elo ak, gë dek bela bër lëg bax gër bangol baŋo ak, do gë bebër lëgëra bax gër ebar elo ak.

²⁶ Asoxari ar Lot an, ga nëkona ko, nëngwëta ko atox and ongal.

²⁷ Abëraxam ga xani ko mopëd gëbër, ye ko gër ed xwëša bani gë Axwën Kaxanu.

²⁸ Nëkona ko gand Sodom do gë Gomor, gand ed ex dek ebar elo. Wat ko gand angëni bokwëcën boŋ ang bond apuŋ and kë yegënd fo.

²⁹ And baxo neminënd bangol band ebar elo baŋ, Axwën Kaxanu xwita ko er xara baŋo Abëraxam in: racët këño Lot gër etëm end lapan babi bër gër bangol band gër ed lëg baxo Lot bën.

End Lot do gë odënaŋw odexëm eŋ

³⁰ Lot ga yëda ko exo dëg gër angol and Tësowar, ye ko yafëx këni gë odënaŋw odexëm ok gër etënd, lëf në akel.

³¹ Ata endënaŋw ekarëk eŋ fel këño emeja eŋ: «Faba irebi anëka xar ko, do asošan ar këbo yër ang rëpëk ak, axo gi ex na ro gër ebar ed hi këne.

³² Yow eŋo yële ngoy in faba irebi, xali eŋo ŋaw. Do đakinde gë mëñ ebo cotënaŋen bëtox, ex bayixën andëwëra andexëm aŋ.»

³³ Ata genëka, yël këno ngoy in sëm irebën xali yaw këño. Endënaŋw ekarëk eŋ laki këni gë sëm irexëm. Bari mëñ yoweŋ axo wata bana: axo nang bana nand laki këni gë endënaŋw ekarëk na, bëte axo nang bana nand xani ko endënaŋw na.

³⁴ Në ecan ijo, endënaŋw ekarëk eŋ fel këño emeja eŋ: «Ganëka gëmëd gë wëno laki këmi gë faba. Yëlëŋoye bëte ngoy in exo ceŋ xali eŋo ŋaw doro bëte. Do gë wëj kën laki eŋo cotënaŋëne andëwëra.»

³⁵ Ata genëka ijo bëte, yël këno ngoy in sëm irebën, xali yaw këño. Endënaŋw emeja eŋ ye ko laki këni gë mëñ. Bari mëñ yoweŋ axo wata bana: axo nang bana nand laki këni na, bëte axo nang bana nand xani ko endënaŋw na.

³⁶ Odënaŋw oki od Lot ok, mondako šot bani bacël gë sëm irebën.

³⁷ Endënaŋw ekarëk eŋ rëw këño itošan wac këño Mohab: mëñ ex axarëk ar bërändëwëra and Mohab an xali doro.

³⁸ Endënaŋw emeja eŋ rëw këño bëte itošan. Wac këño Ben-Ami, mëne ngëñ «Asëniŋw ar bulunda iram»: mëñ ex, axarëk ar bërändëwëra and Amon an xali doro.

20

End Abëraxam do gë Abimelek eŋ

¹ Ata Abëraxam ga xani ko na, rëfa ko gand ladawe ir Negeb. Lëgëx këni fëco Kadeš, fëco Šur. Ga nëkanak, ye ko bëte oliyer gër ebar ed Gerar.

² End Sara, asoxari arexëm eņ, Abëraxam mondako felëx babi: «Abaŷe ex.» Ata Abimelek, emun end gër Gerar eņ, re ko eno mëlan Sara.

³ Barikan Kaxanu ga yow ko gëmëd në lakeli gër Abimelek, re ko: «Awa wëj ašës këy šës në end asoxari ar wëlaw këyo ajo, gayikwa gë icën exo.»

⁴ Ani tëkar bana pere Abimelek do gë asoxari ajo. Abimelek re ko: «Axwën, wëno gë bulunda iram in, ami mendëra ex na. Alawñ nde këyo lawñ mondako dëņ ar šenene an?»

⁵ Mëņ Abëraxam dëņ ga fel ke wa: «Abaŷe ex.» Asoxari an re ko mëņ bëte: «Abaŷe ex.» Gë emëkw epešaș wëlaw këmo, do eñëņenax ame di ex na.»

⁶ Ata Kaxanu yaka këņo gër lakeli: «Wëno bëte anang nang këme mëne gë emëkw epešaș wëlaw këyo. Wëno wa sëra ki mëņ bayik aye menan ex na. Ami teb ex na eyo tëka asoxari ajo.»

⁷ Mëņ ex gërëgako, medëlo asoxari ajo eyo waš icën indexëm in. Mëņ alawñenel aram hi ko. Ašalen ki šalen ey bayixën ga këy liyand. And kën šës ex de wëj do gë đek ekun edey el, angëmëne ayo waš ex na asoxari an, icën indexëm in.»

⁸ Abimelek xani na mopëd gëbër. Wac këbi đek bëlëngw bër gër owun orexëm bën, do sëfëtan këbi đek endey eņo. Ata yëdara këni mbaņ.

⁹ Abimelek wac këņo Abëraxam do wëka këņo: «Ineŷa rixën këyëbo eņo? Ba wëno ŷeŷ nde wënan këmi na mëņ lënanaxën këyëbo eñëņenax etëm eņo, wëno gë bulunda iram in? Bebër rinan këye bëņo, ax ñap ex na.»

¹⁰ Abimelek fel këņo bëte Abëraxam: «Ga ri këy ako eņo, ine bay šaland?»

¹¹ Ata yaka këņo Abëraxam: «Wëno ako yëla bame mëne wën bela bër gër ebar elo ro bën ano yëdand na Kaxanu, do mëne alawñ këne lawñ në end asoxari aram.»

¹² Bëte đal dëņ ex mëne abaŷe ex gayikako, faba ifat hi këmi. Barikan asoxari aram hi ko gayik ami gi ex na nëma ifat.

¹³ And fel ke Kaxanu me canëņu gër ekun ed faba iram aņ, fel këmo Sara: «Awël nde oyekax olo këye ŷana eye dinënd gër ed ke yeye yo. Deyind mëne abinëx hi këme.»

¹⁴ Ga xucak eņo, Abimelek wëd këbi obeci, gë opeŷ, do gë oxey do yël këņo Abëraxam. Yël këņo bëte okadëp otošan do gë okadëp otoxari. Waš këņo bëte Sara, alindawñ.

¹⁵ Re ko Abimelek: «Awël nde, nëkođ ebar edam el, đëgël gër ed këy ñan.»

¹⁶ Fel këņo bëte Sara: «Anëka yël këmo abinëx batama wëli band kodı. Mondako lab këme dëxas irey in eni nangaxën bër ekun edey bën mëne ay mendëra ex na.»

¹⁷ Ata Abëraxam xara këņo Kaxanu. Kaxanu fakën këbi Abimelek, gë alindawñ, do gë đek okadëp otoxari odedëm ok, eni koraxën edëw ed ošaš el.

¹⁸ Gayikwa Axwën Kaxanu ri bax hi këni bësaxari bësboroxok đek ekun ed Abimelek el, në end Sara, asoxari ar Abëraxam eņ.

21

End Isak eņ

¹ Ga xucak eņo, Axwën Kaxanu yël këņo oyekax orexëm ol Sara, ang re baxo ak. Axwën Kaxanu ri ko ang beya baxo ak.

² Ata Sara hi ko gë acël do rëwën këņo Abëraxam itošan gër oxar orexëm dëņ, nand fënëta baxo Kaxanu na.

³ Abëraxam wac këņo asëñiw ar rëw bano mëņ gë Sara an, Isak, mëne ngëņ «Olëš».

⁴ Abëraxam xac këņo asëñiw Isak yatir sëk këņo bakey banjongëbatas, ang fel baņo Kaxanu ak.

⁵ Abëraxam anëka sëk baņo bëniy këme and rëw këno asëñiw Isak aņ.

⁶ Ata re ko Sara: «Kaxanu ri ke alëšëradëšëra. Ar kë wël yo endey eņo, alëš ke lëš.»

⁷ Re ko bëte: «Noŷo wa fel doņo Abëraxam mëne akey amat, wëno Sara ayerin këmëni yerin ošaš? Barikan itošan rëwën këmo gër oxar orexëm dëņ!»

⁸ Mondako raf ko lëmëta in xali yapët këņo. Abëraxam ri ko ofëna osëm yatir yapët këno Isak.

End Agar do gë Isëmayel eņ

⁹ Akey amat, Sara wat këņo asëñiw ar Abëraxam an, ar rëw këņo Agar, xadëp isoxari if Misëra an, ga këņo lëš Isak.

¹⁰ Sara fel këņo Abëraxam: «[ŷ]wäyëlëbi xadëp isoxari in, do gë itox indexëm in. Gayikwa itox ind xadëp isoxari ijo in do gë Isak, itox indam in, ani bëteli na andamat napul irey in!»

¹¹ Ata Abëraxam šus ko mbaņ eyeyan elo gayikwa itox ino asëñiw ebaxo!

¹² Barikan Kaxanu fel këņo Abëraxam: «Kërey koŷ na end lëmëta eņ do gë end xadëp isoxari irey eņ. Dil dek er ko re Sara in. Gayikwa paß gë Isak ko yow ar këno wac andëwëra andey an.

¹³ End asëñix ar şot këno gë xadëp isoxari irey eņ cëņ, ari këmo ri exo gi mëņ bête bulunda, gayikwa arandëwëra andey hi ko.»

¹⁴ Ata Abëraxam xani ko mopëd gëbër, wëd ko şëlafana in, gë amote and men aņ fëxwën këņo Agar do fela këņo. Agar ga rënda këņo itox in ye ko kwël ko nambëraraxënd gër ladawe ir Berëşeba.

¹⁵ And xwëtëk men ond gër amote aņ, Agar ŷañëta këņo itox indexëm in dila në acëc, ¹⁶ ye ko ŷëpax ko nacët, gwër në edapan ed ekaŷ. Gayikwa er baxo rend: «Axe ñandi ex na mo wat itox indam in ga ko şës.» Ata ŷëpax ko, nacët ako do ko sesënd.

¹⁷ Kaxanu wël ko otes od lëmëta ok. Ata elod gër orën, meleka ir Kaxanu in, wac këņo Agar, re ko: «Agar in ex wa? Kërey yëdara na gayikwa Kaxanu awël wël këņo lëmëta in fën gër ed exo.

¹⁸ Kanil eyo medëgu lëmëta in, do dasëguyo aye, gayikwa wëno këņo ri exo gi bulunda isëm.»

¹⁹ Ata Kaxanu ga fodët ko ßangës ßand Agar ßañ, Agar wat ko andu. Ye ko rëmbëgu ko cëm amote aņ, do yël këņo itox in şëß ko.

²⁰ Mondako hi bani Kaxanu gë lëmëta in, do mëņ kwël ko rafënd. Lëg ko na gër ladawe, do hi ko kamara ir bax nëxand gë atumb.

²¹ Na gër ladawe ir Paraņ lëg baxo, do nëm şalanëgu këņo asoxari Amisëra.

End eter ed Abëraxam do gë Abimelek eņ

²² Amëd aņo, Abimelek do gë Pikol, alëngw ar ocorođa odexëm an, yow këni gër Abëraxam. Re ko Abimelek: «Kaxanu ki nëkonand gër dek bebër këy rind.

²³ Gërëgako yaşarël ro dëņ, gër owac or Kaxanu mëne ðin ayëbo mereli na wëno, gë obaş oram ol, gë bërändëwëra andam bën. Yaşarël mëne alëkaya këy lëkaya eter edefi el ang lëkayaw këme wëno gër ebar ed liyerali bay.»

²⁴ Ata re ko Abëraxam: «Awa anëka yaşar këme.»

²⁵ Barikan Abëraxam rexëra këņo Abimelek në end andu and xan bano ßela bërëxëm eņ.

²⁶ Yaka ko Abimelek: «Amo nang ex na ar rik eņo an. Doro fo këme wëlënd endey eņo, wëj elod aye pel ex na.»

²⁷ Abëraxam yefëgu këbi obeci, gë opeŷ do gë oxey, yël këņo Abimelek. Mondako yatar bani eter el bën bëxi.

²⁸ Abëraxam fit këbi opeŷ ocongoki.

²⁹ Ata Abimelek wëka këņo: «Oko inewã fitaxën këyëbi opeŷ ocongoki oko?»

³⁰ Yaka ko Abëraxam: «Kanalëbi opeŷ ocongoki oko, ex gixën sede ir mëne wëno nacëk andu aņo.»

³¹ Mëņ këni wacaxënënd na gër ed hi bani Berëşeba, mëne ngëņ «Andu and gë eyaşar», gayik na yaşar bani bën tak bëxi.

³² Mondako ri bani eter el gër Berëşeba. Ga xucak eņo, Abimelek do gë Pikol emun end ocorođa odexëm eņ xani këni eni bakaxën ond gër ebar ed Oflişëteņ.

³³ Ata Abëraxam rëd ko angwalam na gër Berëşeba, do ga këņo şale Kaxanu, këņo wacënd Axwën.

³⁴ Ata Abëraxam ŷëpa ko na gër ebar ed Oflişëteņ xali nëkak.

22

End atëŷ and Abëraxam eņ

¹ Ga xucak eņo, Kaxanu ri këņo atëŷ Abëraxam. Re ko: «Abëraxam!» Yaka ko Abëraxam: «Woy!»

² Re ko bête Kaxanu: «Axara xara këmi, medëlo asëñix ar tañ arey an, ar ñan këyo an, Isak. Mëlalo gër ebar ed Moriya, eyo dix şadaxa ir momëlën yan gër etënd ed këmi fënëtan.»

³ Ata Abëraxam xani ko mopëd gëbër, xap këņo fali in, fel këbi okadëp oki, do gë asëñiŷ Isak eno ðañëta. Otëx od şadaxa ir momëlën od şapën bano ok, libën këno fali in, do kwël ye këni ond gër ed fënëtan baņo Kaxanu oņ.

⁴ Yatir akey atasën, Abëraxam ga rënëta ko, wat ko caw ako gër ed fënëtan këņo Kaxanu.

⁵ Abëraxam fel këbi okadëp odexëm ok: «Wën cëniyinëbo ro gë fali in. Wëno do gë lëmëta in, mi ye xali yan mi caleraw, gwëre mun təkati.»

⁶ Abëraxam wëd ko otëx od šadaxa ir momëlën ok, do lëbin këņo asëñiw Isak. Lëkaya ko mëņ dëņ xodux ol do gë icas iņ. Ata kwël këni yend bën tak bëxi yaņ gër etënd.

⁷ Ata Isak wac këņo sëm: «Faba» Yaka ko Abëraxam: «Woy, asëñiwën!» Re ko bëte Isak: «Nëkođ xodux ol do gë otëx ok, do feye wa exo ifeỹ ir šadaxa ir momëlën in?»

⁸ Yaka ko Abëraxam: «Asëñiwën, Kaxanu ašotën këbo šotën ifeỹ ir këņo riye šadaxa ir momëlën in!» Do kwël këni yend bën tak bëxi.

⁹ And fiat këni gër ed wasin baņo Kaxanu aņ, Abëraxam ri ko angëb, do xëbena ko otëx ok yaņ. Xap këņo, asëñiw Isak, do ren këņo gër otëx od yaņ gër angëb.

¹⁰ Abëraxam wëd ko icas iņ eņo ņasaxën asëñiw.

¹¹ Ata meleka ir Axwën in ga wacëgu këņo elod gër orën ko rend: «Abëraxam! Abëraxam!» Yaka ko mëņ: «Woy!»

¹² Re ko bëte meleka ir Axwën in: «Këreyëņo kwixwëta na lëmëta in, do yoweỹ këreyëņo dinan na. Anëka nang këme gërëgako mëne ayëda këyo yëdand Kaxanu, do ado ayo dëc ex na asëñix ar tañ an.»

¹³ Ga rënëta ko Abëraxam, wat këņo xondo gand epoy edexëm ga hënjar ko gë ofarix orexëm oņ gër acëc. Ata yen këņo do řaš këņo šadaxa ir momëlën in, gër ed ebax eņo cadaxa asëñiw.

¹⁴ Abëraxam wac ko na gër ed ebani: «Adonayi-Yire», mëne ngëņ «Axwën Kaxanu ašotën ko šotëñënd». Mëņ bayixëñëk eyeyan elo xali doro: «Gër etënd ed Axwën Kaxanu, mocot ex.»

¹⁵ Meleka ir Axwën Kaxanu in wac këņo akinëm Abëraxam elod gër orën.

¹⁶ Re ko: «Në eyašar eme gër ořac oram dëņ (eyeyan ed wëno Axwën Kaxanu el), gayik ari ri këy eņo, bëte gayik aye dëc ex na asëñix, asëñix ar tañ an,

¹⁷ ayël këmi yël obetak ol. Bërandëwëra andey bën ayëmb këni yëmb ang ořal or gër orën fo, do ang eđini ed gër bëņa ir angwëngw fo. Bërandëwëra andey bën kë yana ex kwëñënd bangol band bërangoyëra andeđën baņ.

¹⁸ Dek benëņg bend gër ebar beņ kë yana ex dëwarëñdëñd obetak ol paš gë arandëwëra andey aņ gayik abaxët faxët këye.»

¹⁹ Ga xucak eņo, Abëraxam do gë lëmëta in šëla këni gër ed sebëgu banëbi okađëp odexëm. Ata bën dek sëfër këni do kwël waỹi këni gër Berëšëba, gayikwa fën lëg baxo Abëraxam.

End bërandëwëra band Naxor beņ

²⁰ Ga xucak eņo, fel këno Abëraxam: «Milëka mëņ bëte, arëwën rëwën këņo bëtošan abinëx Naxor:

²¹ Utës, itošan iřanar iņ, gë Bus abinëm, gë Kemuhel, sëm ir Aram,

²² gë Kesed, gë Aso, gë Pilëdaš, gë Yidëlaf, do gë Betuwel.»

²³ Betuwel rëw këņo itoxari, Rebeka. Bën ex bosëñiw bor Naxor, abinëm ar Abëraxam, bëtošan bënjongëbëtas bënd rëw këbi Milëka bëņ.

²⁴ Rewuma, asoxari ar yëpa bani ayëpa fo gë Naxor an, arëw rëw këbi bëte obaš: Teba, gë Gaxam, gë Taxaš, do gë Mahaka.

23

End ecës ed Sara eņ

¹ Ga xucak eņo, Sara sëk këņo bëniy këme gë alapem gë bënjongëbëki. Bëniy go liya ko Sara.

² Sara šës ko and lëg bani gër Kiriyať-Arëba, angol and wër bax ořac or Ebëroņ, gër ebar ed Kanahaņ aņ. Ata Abëraxam këņo yawëñd, do ko fëyëpëyënd eman end Sara eņ, ang rëp bax ak.

³ Abëraxam ga xani ko na gër ed ebax eman end alindaw, ye ko gër bërandëwëra and Het.

⁴ Re ko: «Wëno aliyer fo hi këme, do ayëpa fo yëpa këme gër ndewën ro. Panine ebar ed këme xwën, me dixën řanapëra gër ndewën ro, mo mëxwëtaxën asoxari aram ar sebëta ke an.»

⁵ Ata bërandëwëra and Het bën yaka këno Abëraxam:

⁶ «Awël nde faba, wëj emun end sana këņo Kaxanu ga hi këy wa mërëxand irefi ro. Mëxwëtao alindax gër yëg ir yexënan ki nëmëc, gër řanapëra bandëbi ro. Gabatak axi dëc na aņę and xwën ko aņ eyo mëxwëtaxën alindax.»

⁷ Ata xwiriš Abëraxam, foxi ko gër lëngw ir bër yëpaxën bax endey eņo, gër lëngw ir bërandëwëra and Het bër lëg bax na gër ebar elo bën.

⁸ Re ko: «Angëmëne ařa řa kën mo mëxwëta asoxari aram ar sebëta ke an, awël nde řatelin okar odam ok gër Efëroņ, asëñiw ar Tësohar an.

⁹ Panëlexe oxel or Makëpela or xwën ko ol, or hik gër wura ir ošënga orexëm ol. Panëlexe ang ko fënëta akanji ak, me cotaxën ebar ed këme ri ßanapëra ßandam, gër ndewën ro.»

¹⁰ Xarak, Efëroŋ mën dëŋ na yëpa bani gë ßërandëwëra and Het ßën. Efëroŋ yaka këŋo Abëraxam, wël këno ßërandëwëra and Het ßën, do gë ðek ßër bax lilënd gër ebët ed angol andexëm ßën.

¹¹ Re ko: «Ali faba! Awël nde, wëno ayël fo yël këmi ošënga ol. Bëte ayël fo yël këmi oxel or ex gër wura ol. Anëka yël këmi ogës od ßër ex ßulunda iram ok: mëxwëtalëŋo alindax.»

¹² Ata Abëraxam foxi ko na gër lëngw ir bela ßër gër ebar elo.

¹³ Fel këŋo Efëroŋ, na gër ed ßarër bani ßulunda ir ebar elo: «Angëmëne aŋa ŋa këy, eye ßaxët, wëno ayël këmi yël akanji and ošënga aŋ. Kanal axana kodï in mo mëxwëtaxën asoxari aram an.»

¹⁴ Barikan Efëroŋ yaka këŋo Abëraxam:

¹⁵ «Faba awël nde, ine ngwa ex ebar ed ßatama okeme onax ßand kodï elo? Mëxwëtalëŋo alindax!»

¹⁶ Ata Abëraxam ga wël ko er re baxo Efëroŋ in, fënën këŋo kodï in ang fënëta baxo ak, ogës od ßërandëwëra and Het: ßatama okeme onax ßand kodï, ang bani nëmbënd gër ßëfandëran ak.

¹⁷ Ata Abëraxam yëc ko ošënga or Efëroŋ ol, or gër Makëpela ol, or mopabër gë Mamëre ol, gë oxel ak, do gë ðek ßatëx ßand ex gër ed sëlëk ošënga ak.

¹⁸ Ata xwën ko ðek ogës od ßërandëwëra and Het, do ogës od ðek ßër bax lilënd gër ebët ed angol andëßën.

¹⁹ Ga xucak eŋo, Abëraxam wëxëta këŋo alindaw Sara, lëf gër oxel or gër ošënga or gër Makëpela, or mopabër gë Mamëre ol, mëne ngëŋ gër Ebëroŋ, gër ebar ed Kanahaŋ.

²⁰ Awa Abëraxam mondako ri baxo ßanapëra ßandexëm ßaŋ gër oxel or hik gër ošënga or yëc ko gër otaxan od ßërandëwëra and Het ol.

24

End asoxari ar Isak eŋ

¹ Ga niyitarak, Abëraxam kwël dëŋ ko xarënd. Axwën Kaxanu yël baŋo obetak ol gër beŋ ðek.

² Akey amat, Abëraxam wac këŋo axarëk ar okadëp od gër ekun edexëm an, ar bax nëkonand ðek napul irexëm an, do fel këŋo: «Këla, ðilaliw tan ataxan andey aŋ gër emef endam*».

³ Awa gërëgako yaşarël gër oŋac or Axwën Kaxanu, mën ar rik orën do gë ebar an, mëne din ayëŋo cala na asoxari ar asëñiwën an gër odënaŋ od gër ebar ed Kanahaŋ, ro gër ed lëg këme.

⁴ Yeyid xali gër ebar edebi, gër ed rëw këne fën, eyo calaw asoxari ar asëñiwën Isak an.»

⁵ Yaka këŋo xadëp in: «Bamat asoxari an, aŋo ñandid na exe tëfëgu xali gër ebar elo ro. Mo ßakaliç nde fën asëñix?»

⁶ Yaka ko Abëraxam: «Adokiŋ, din këreyëŋo ßakaliç na ðe!»

⁷ Axwën Kaxanu, mën ar ex gër orën an, nëcëtëgu ke gër ekun ed faba, gër ed rëw këne. Mën wacëgu ke do yaşar ko mëne ayël këbi yël oxwën or ebar elo ro ol, ßërandëwëra andam ßën. Mën dëŋ këŋo lawënegu meleka irexëm in exi dëngweli. Awa fën këyo şotëguç asoxari ar asëñiwën an.

⁸ Eyaşar ed nëyali këmi elo, ax bo na ga sëra ki, angëmëne asoxari an aŋo ñandi ex na exi tëfëgu. Bari din këreyëŋo ßakaliç na fën asëñiwën.»

⁹ Ata xadëp in lilali ko ataxan aŋ gër emef end Abëraxam, axwën arexëm eŋ. Mondako yaşar baxo mëne ari ko ri er fel këŋo in.

End ebar ed Abëraxam eŋ

¹⁰ Ga xucak eŋo, xadëp in wëd këbi ogelemba epëxw gër kece ir ogelemba od axwën arexëm, do kwël ye ko, gë ðek ßëßëxëßëxaxik ßër fëxwëndëra baŋo axwën arexëm ßën. Ye ko kwël ond gër ebar ed Mesopotami oŋ, xali gër angol and Naxor.

¹¹ Mondako ye bani bakey bakey, ñataxën këni ðam gër angol, ler në andu. Ata xadëp in foxin këbi ogelemba ok eni pëdaraxën ßër enga endexëm ßën. Amëd aŋo bani yowërawënd genëka, ßësoxari ßën gër edëmb ed men.

* **24:2 24:2** Mondako bani yaşarënd ßër enëŋ end Abëraxam ßën, monilali ataxan aŋ gër emef ed axarëk nëß gër oŋënga, xarak mbaŋ şëßak.

End cale ind xadëp ir Abëraxam eņ

¹² Ata xadëp in šale ko mondako: «Axwën, wëj ex Kaxanu, ar yata këņo Abëraxam, axwën aram an. Axara xara këmi, yelex doro fëña iram in, do masinële mondako mëne alëkaya lëkaya këy eter ed yata këyo axwën aram el!

¹³ Wëno ro këme xwëša, gër ed këni yowënd odënaŵ od bela bër gër angol aņo ok, eni dëmb men oņ.

¹⁴ Endënaŵ end këmo fel: “Axara xara këmi, nëwël eput edey el me cebaxën men ond lapara këy oņ”, do mëņ exe yaka: “Awa cebël, arëmbën rëmbënegu bête ogelemba oday ok eni ceb!” Gilexo asoxari ar sanan këyo Isak, xadëp irey an! Angëmëne mondako ri këy, anang këme nang mëne alëkaya dëņ lëkaya këy eter ed yata këyo Abëraxam, axwën aram el.»

End Rebeka eņ

¹⁵ Xadëp in axo ñata bana pere cale iņo ga fiatëgu ko gë eput el monapara, Rebeka abiw ar Betuwel asëniw ar Milëka, asoxari ar Naxor, abaŵe ar Abëraxam an.

¹⁶ Endënaŵ end yek mban ebaxo, emeja fo bayi baxo, do gë asošan ani nangër bana. Mëņ šëla bax gër andu rëmbëgu ko men oņ.

¹⁷ Xadëp in hër ko, fed këni, do re ko: «Axara xara këmi, nëwël eput edey el, me cebaxën men ond lapara këy oņ.»

¹⁸ Yaka ko endënaŵ eņ: «Cebël faba, cebël!» Yëw ko aņand eput el, exo cebaxën xadëp in.

¹⁹ And fed këņo aņ, endënaŵ eņ re ko: «Arëmbën këmëni rëmbënegu bête ogelemba oday ok eni ceb xali ebi ped.»

²⁰ Ata xat ko aņand gër aceba men ond bayita bax gër eput oņ. Baka ko aņand exo dëmbëgu bête polo gër andu. Rëmbëndëra këbi mondako đek ogelemba ok.

²¹ Ata asošan an ko yëlarand ba Axwën Kaxanu dëņ nde rik eņo ex yexën fëña irexëm in.

²² And šëb këni ogelemba xali fed këbi aņ, asošan an yëpëtën këņo anëna atibax and kaņe, gë bëņwën bëtibax bënd kaņe, do bakëra këņo endënaŵ eņ gër onëxar.

²³ Xadëp in wëka ko: «Wëj endënaŵ end noŵo wa hi këy? Axara xara këmi, pelële. Ašot nde këmi šot gër ndewën në er këbo xey?»

²⁴ Yaka ko endënaŵ eņ: «Wëno itox ind Betuwel hi këme. Faba iram, asëniw ar Milëka, alindaŵ ar Naxor, hi ko.»

²⁵ Re ko bête: «Er këni yamb ogelemba in ax gi ex na mopaŵ gër ndëbi. Bête ašot kën šot gër ed këņun xey.»

²⁶ Ata asošan an ga rëngw ko, foxi ko gër lëngw ir Axwën Kaxanu.

²⁷ Re ko: «Aye ri ko Axwën Kaxanu, mëņ ar yata këņo Abëraxam, axwën aram an. Gayikwa alëkaya lëkaya ko eter ed yata këņo axwën aram el. Axwën Kaxanu wëlaw ke šëw gër bëmaŵe bënd axwën aram.»

²⁸ Ata endënaŵ eņ hër ko eņo tëfëtanëx nëm đek endey eņo.

²⁹ Rebeka, imaŵe itošan ebaņo na ind bano wáčënd Labaņ. Labaņ hërëgu ko gër ed ebaxo asošan ajo, ler gër andu.

³⁰ Ga wateli baņo abinëm Rebeka anëna aņ, gë bëņwën bëņ, do wël baņo ga ko reya bënd felëgu baņo asošan ajo bëņ, yowaxënegu baxo Labaņ gër asošan ar fiatëgu bax gë ogelemba ok, ler gër andu.

³¹ Ata re ko Labaņ: «Yow wëj ar gë obetak or Axwën Kaxanu an! Inewã bayixën këy gër ed fiatëgu këy ro? Yene gër ndëbi, ašotën këmëni šotën ogelemba ok gër ed këni hi.»

³² Asošan an fiat ko gër iciw. Labaņ fel këbi odexëm enëbi pëtëra ogelemba ok, do enëbi kwëtindëra olëb oņ. Xobëndëran këbi ondës do gë enenar. Yël këbi bête asošan ajo do gë bela bër laņëtagu baņo bën men ond eni nebaraxën osapar orebën oņ.

³³ Ata rëcfën këñëbi ecemar el. Barikan asošan ajo re ko: «Wëno pere fo këme reya olaŵën ol đamana mi yambëraxën.» Yaka këņo Labaņ: «Awa deyal!»

³⁴ Ata re ko: «Wëno xadëp ir Abëraxam hi këme.

³⁵ Axwën Kaxanu mban yël këņo obetak ol axwën aram an, do ala ar gapak hi ko. Ayël yël këņo obeci, gë opeŵ, gë oxey, gë kofl, gë kaņe, gë ogelemba, gë opali, gë okadëp otošan, do gë okadëp otoxari.

³⁶ Sara, alindaŵ ar axwën aram an, gand oxar go dëņ rëwën këņo itošan. Do axwën aram an, asëniw ijo yël këņo đek er xwën ko in.

³⁷ Wëno ayašar yašar këme gër axwën aram mëne ari këme ri ang fel ke ak: “Këreyo calađ na asoxari ar asëniwën an gër odënaŵ od gër ebar ed Kanahaņ, gër ed lëg këme ro.

³⁸ Barikan yeyid̄ gër bër hi kēmi ekun ebat, gër bër bar kēmi andēwëra. Fën këyo šalagu asoxari ar asēñiwën an.”

³⁹ Wëno yaka kēmo axwën aram an: “Bamat asoxari an axo mađ na exe tēfëgu.”

⁴⁰ Yaka ke: “Wëno din kēme rind er re ko Axwën Kaxanu in, mēj dēj kēṅo lawëneliwëgu meleka irexëm in exi dëca ex ye fëña irey in. Calagudo asoxari ar asēñiwën an gër bër bar kēmi andēwëra, gër bër hi kēmi ekun ebat.

⁴¹ Angëmëne añiat ñat këy gër bër ekun edam, ax bo na ga sëra ki eyašar ed yašar këy elo. Bëte angëmëne bën eni nĕp eni yëlëgu endënaŵ en, ošëba ax bo na ga sëra ki gë eyašar ed yašar këy elo.”

⁴² Doro ga ñatëgu kēme gër andu, šale kēme: Kaxanu, wěj ar yata kēṅo Abëraxam, axwën aram an, dëcale ex ye fëña iram in. Axara xara kēmi, masinële asoxari ar asēñiw ar axwën aram an.

⁴³ Nëkod̄ ga xwëša kēme ler gër andu ro, endënaŵ end kē šanëgu edëmb ed men do wëno mo mëka: Këla ñëwël eput edey el me cebaxën men ond lapara këy oṅ,

⁴⁴ do mēj exe yaka: “Awa cebël, arëmbën këmëni rëmbënëgu ogelemba oday ok eni cebaxën bën bête!” Gilexo asoxari ar sanan këyo asēñiw ar axwën aram an!

⁴⁵ Damana me ṅata cale indam in, ñatëgu ko Rebeka, eput el monapara. Šëla ko gër andu do rëmbëgu ko men oṅ. Ata wëno re kēme: “Axara xara kēmi, ñëwël eput edey el me cebaxën men ond lapara këy oṅ.”

⁴⁶ Yëw ko aṅand eput ed lapara baxo el, do re ko: “Cebël, arëmbën këmëni rëmbënëgu bête ogelemba oday ok eni ceb!” Wëno šëb kēme, do bête rëmbënëgu këbi ogelemba ok šëb këni.

⁴⁷ Wëka kēmo: “Endënaŵ end noyo wa hi këy?” Yaka ko: “Abiw ar Betuwel hi kēme! Faba iram, asēñiw ar Naxor hi ko, itošan ind rëw kēṅo Milëka in.” Wëno atañ bakëra gë amocën aṅ, do gë bĕṅwën bĕṅ gër onëxar.

⁴⁸ Axwën Kaxanu, mēj ar yata kēṅo Abëraxam, axwën aram an, wëlaw ke sëw wëno ar ocal od asoxari ar asēñiw ar axwën aram an. Měj šëxwendër këfo gë endënaŵ end abinëm ar axwën aram en. Ata ga rëṅgw kēme, foxi kēme gër lëṅgw ir Axwën Kaxanu, šëkwa kēmo.

⁴⁹ Awa gërëgako angëmëne kwël lëkaya kën do abayeli bayeli kĕṅun aminëmëra and gë axwën aram aṅ, peline. Angëmëne ax gi ex na mondako, bête peline me gi gë enang nang.»

⁵⁰ Ata Labañ do gë Betuwel yaka këni: «Endey eno gër Axwën Kaxanu xaniwëk, biyi ami kor na mi de awa wa kēmi ba ami ma ex na.

⁵¹ Nëkod̄o Rebeka, međëlo en ye. Gilexo alindaŵ ar asēñiw ar axwën arey an, ang re ko Axwën Kaxanu ak.»

⁵² Xadĕp ir Abëraxam in ga wël ko eno, foxi ko, gër lëṅgw ir Axwën Kaxanu, eyiy el nĕš gër ebar.

⁵³ Yëpëtëgu ko oÿëṅga or eñaṅënan or kod̄i, gë or kaṅe, do gë banjëm, yëlëra kēṅo Rebeka. Yëlëra këbi bête beḅëxëbëanaxik abinëm ar Rebeka do gë nëm irexëm.

End eñer ed Rebeka en

⁵⁴ Ga xucak eno, xadĕp ir Abëraxam in do gë bër laṅëtagu baṅo bën yambëra këni, šëbëra këni, ata lakira këni. Ga xeyëk, and nëṅgëtarä këni aṅ, xadĕp in re ko: «Tëbine ngwa me ñaka gër axwën aram.»

⁵⁵ Yaka këno abaÿe ar endënaŵ do gë nëm: «Bayilebo wa pere endënaŵ en bakey epëxw, do gwëre ngwa en yed.»

⁵⁶ Yaka këbi: «Kërene cac na ðe gayikako Axwën Kaxanu rik ye ke fëña iram in. Tëbine me maÿi gër axwën aram.»

⁵⁷ Yaka këno: «Macënëṅone endënaŵ en enëṅo mëkaye er yëla ko in.»

⁵⁸ Awa ga wac këno Rebeka, wëka këno: «Yandi ki nde en ye gë ala ajo?» Yaka ko: «Iyo aṅandi ÿandi ke.»

⁵⁹ Ata wa këni enëbi tef eni ye gë Rebeka, ar ekun edebën an, mēj do gë xadĕp isoxari irexëm in. Kwël sëfër këni gë xadĕp ir Abëraxam in do gë bër laṅëtaŵ baṅo bën.

⁶⁰ Damana eni yexën, šalen këno Rebeka mondako:

«Wěj abaÿe arebi an,
obaš orey ol gilëxëni owëli owëli!

Bërandëwëra andey bën

kwëmindëlexëni bangol band bërangoÿëra andëbën baṅ!»

⁶¹ Rebeka do gë okadĕp otoxari odexëm ok ga ÿëpara këni yaṅ gër ogelemba, kwël sëfa këno asošan an. Xadĕp ijo, mondako wëla baṅo Rebeka.

⁶² Amëd aņo, rëfa baxo Isak ga hiw ko gër andu and bani wăcënd Laxahi Rohi gayik gand ladawe ir Negeb lëg baxo.

⁶³ Genëka, Isak šan ko exo nëkonaraw gër apuÿ. Ga rënëta ko, wat këbi ogelemba ga këni yow endexëm eņ.

⁶⁴ Ata Rebeka ga rënëta ko, wat këņo Isak. Ga rad ko, feda ko gër gelemba,

⁶⁵ do wëka këņo xadëp ir Abëraxam in: «Noÿo ex wa asošan ar gër apuÿ ar këņo xacagund ajo?» Yaka ko xadëp in: «Axwën aram Isak ex.» Ata Rebeka labaya ko anjëm and baxo labayarand aņ.

⁶⁶ And fed këni aņ, xadëp in sëfëtandëra këņo Isak dek er riw baxo in.

⁶⁷ Na ex Isak hateli këņo Rebeka gër aner and Sara, nëm irexëm. Mondako xana baņo Rebeka, do mëņ hi ko alindaw ar hian këņo. Mondako fuņara baņo end nëm ir sebëta baņo eņ.

25

End ecës ed Abëraxam eņ

¹ Ga xucak eņo, Abëraxam ÿr këņo bëte asoxari ar bano wăcënd Katura.

² Rëwën këņo bëtošan bëņo: Simëraņ, gë Yokëšan, gë Medan, gë Majaņ, gë Yišëbak do gë Šuwa.

³ Yokëšan rëw këbi Saba do gë Dedan. Bosëniw bor Dedan exëni: andëwëra and Ašur aņ, gë and Letuš aņ, do gë and Lewum aņ.

⁴ Bosëniw bor Majaņ exëni: Efa, gë Efer, gë Anok, gë Abida, do gë Elëdaha. Bën dek ex andëwëra and Katura aņ.

⁵ Abëraxam yëlëra këņo asëniw Isak dek bebër xwën baxo bën.

⁶ End bosëniw bor rëwën bano bësoxari bër ÿpa bani aÿëpa fo bën cëņ, Abëraxam yëlëra këbi bebërmear do fel këbi eni eno ņawëta asëniw Isak. Ata bën ye këni apëneñan.

⁷ Abëraxam er sëk baņo, bëniy këme gë ofëxw ocongoxi gë bënjo.

⁸ And šës ko aņ, moped fed baņo oxar or gë onënga ol, damana baraxën këni gë bëxarëk bërexëm bër šësëk elod anëka fo bën.

⁹ Bosëniw, Isak do gë Isëmayel, wëxëta këno gër oxel or Makëpela, mopašër gë Mamëre, gër ošënga or Efëroņ, asëniw ar Tësohar, arandëwëra and Het an.

¹⁰ Ošënga olo ÿc baxo Abëraxam gër bërandëwëra and Het. Fën wëxëta kënëbi mëņ do gë alindaw Sara.

¹¹ Kaxanu yël këņo mbaņ obetak ol Isak, asëniw ar Abëraxam, and šës ko sëm aņ. Amëd aņo lëg baxo Isak ler gër andu and Laxahi Rohi.

End andëwëra and Isëmayel eņ

¹² Mondako ex andëwëra and Isëmayel aņ, asëniw ar Abëraxam an, itošan ind rëw këno gë Agar, xadëp isoxari iŃ Misëra ir Sara in.

¹³ Mondako ex omac od bosëniw bor Isëmayel ok, ang sëfër këni gër acël andeñen ak: Nebayot itošan iñanar ind Isëmayel in, gë Kedar, gë Adëbehel, gë Mibësam,

¹⁴ gë Mišëma, gë Duma, gë Masa,

¹⁵ gë Xadad, gë Tema, gë Yetur, gë Nafiš, do gë Kedëma.

¹⁶ Bën ex bosëniw bor Isëmayel, gë omac odeñen ok, gë bëngol bëndebën bëņ, do gë bakwëndaya bandebën baņ: bemun epëxw gë bëki, enëng gë enëng.

¹⁷ Isëmayel ga liya ko bëniy keme gë ofëxw osas gë bënjongëbëki, šës ko. Ata bar këni gë bëxarëk bërexëm bër šësëk elo anëka fo bën.

¹⁸ Bërandëwëra and Isëmayel bën lëgëra këni, elod gër ebar ed Afila, xali gër ed Šur. Ebar elo fabërëk gë ed Misëra el, gand ed Asiri. Mondako lëgëra bani bërandëwëra and Isëmayel bën mopašër gë dek bër aminëmëra andeñen bën.

End Esawu gë Jakob eņ

¹⁹ Mondako ex andëwëra and Isak, asëniw ar Abëraxam aņ. Abëraxam rëw këņo Isak.

²⁰ And sëk këņo Isak bëniy ofëxw onax aņ, ÿr këņo Rebeka, aŃiw ar Betuwel, abaÿe ar Labaņ. Sëm ireñen ebax Betuwel, arandëwëra and Aram an, do lëg baxo gër ebar ed Padaņ-Aram.

²¹ Isak ašalendëra baņo šalendërand alindaw gër Axwën Kaxanu gayik abaxo rëw na. Ata Axwën Kaxanu yakali këņo cale indexëm in. Rebeka, alindaw, hi ko gë acël.

²² Bëtöx bëņ këni hëÿyërend gër acël and nëm ireñen. Ata nëm ireñen ko yëlarand ba në end ine këņo hixënënd mondako. Ye ko eņo mëka Axwën Kaxanu.

²³ Axwën Kaxanu yaka këņo:

«Benëng bëki hi këni gër acël andey,

bandëwëra baki kē šapër

and këni šanëgu gër acël andey aŋ.

Andëwëra akinëm këŋo xuca ojaŵ ok añanar aŋ,
do andëwëra and abejanak aŋ kē wëña and axarënak aŋ.»

²⁴ And ñatëk orëw aŋ, watik mëne bëša dëŋ ex gër acël and Rebeka.

²⁵ Yatir orëw, iñanar iŋ šanëgu ko eman eŋ yer omban fo, ang acud and anar fo. Wac këno Esawu, mëne ngëŋ «Yer Omban».

²⁶ Šanëgu ko abinëm, ga sëraw ko etak ed Esawu el. Wac këno Jakob, mëne ngëŋ «Afërëcët». Isak anëka sèk baŋo bëniy ofëxw ocongebat and rëw kënébi aŋ.

²⁷ Odëmëta ok raf këni. Esawu hi ko kamara isëm, ar gër apuŷ. Jakob mëŋ cëŋ hi ko, anambik, ar kē ßayirand gër ßaner.

²⁸ Isak xwël këŋo Esawu gayik anëngan baŋo nënganënd end oŵacar or baŋi laŵëgund eŋ. Rebeka mëŋ, xwël këŋo Jakob.

²⁹ Akey amat, Jakob ko šemërand. Ata ñatëgu ko Esawu ga hiw ko gër apuŷ, aloxo dek.

³⁰ Esawu re ko: «Jakob, këla dëtënële wa me yamb ecemar ed warëgeyan ed këy šemand elo, (Iyo ecemar ed warëgeyan elo) gayikwa dek loxo këme.» Mëŋ nëngwëtaxën këno Esawu «Edom», mëne ngëŋ «Warëgeyan».

³¹ Yaka këŋo Jakob: «Nëmbëre pere gë oxarënak orey ol*.»

³² Yaka ko Esawu: «Wëno ar kërëx cës ajo nde, inëwa ke fecä oxarënak olo?»

³³ Ata re ko Jakob: «Yašarël pere.» Esawu yašar ko. Esawu, mondako nëmb baŋo Jakob, oxarënak orexëm ol.

³⁴ Ata Jakob rëtën këŋo Esawu ecemar ed gë ošof el, do gë mburu iŋ. Esawu yambëra ko, šëßëra ko, do kwël xani ko ye ko. Ata Esawu mondako yepën baxo oxarënak orexëm ol.

26

End Isak do gë Abimelek eŋ

¹ Ga niyitarak, ñatëguk enjo gër ebar ed Kanahaŋ, nëmëc enjo end hi bax amëd and hi baxo Abëraxam eŋ. Ata Isak ye ko exo ñëpax gër Gerar, ebar ed Abimelek, emun end Ofliſëtëŋ el.

² Axwën Kaxanu ga šanaxën këŋo, re ko: «Ñëpal gër ebar ed këmi fënëtan, kërey cëlaç na gër Misëra.

³ Dëgid gër ebar elo ang aliyer fo. Wëno gë wëj këme hi, do ayël këmi yël obetak oram ol. Gayikwa wëj do gë bërandëwëra andey bën yël këmun dek owar oŋo. Mondako këme ñata er yašar këme arin këmo rin sorix Abëraxam in.

⁴ Ašënan këmëni šanën bërandëwëra andey bën ang oŵal or gër orën fo. Do dek owar oŋo këmëni yël. Do dek benëng bend gër ebar beŋ kē beta paß gë andëwëra andey aŋ.

⁵ Gayikwa Abëraxam abaxët baxe baxëtënd, do ašëf baxo sëfënd ßapela ßaŋ do gë ßacariya ßandam ßaŋ.»

⁶ Ata Isak rëfa ko gër ebar ed Gerar.

⁷ Bëšošan bër lëg bax gër ebar elo bën këno wëkarand end alindaw eŋ. Er baŋi yakand: «Aßaŷe iram ex». Ayëda baxo yëdand exo de: «Asoxari iram ex», këdi këno laŵ bëšošan bër ebar elo bën në end Rebeka, gayik mbaŋ ye baxo.

⁸ Ata Isak nëka ko mbaŋ na gër ebar elo. Akey amat Abimelek, emun end Ofliſëtëŋ eŋ, ko yëkwand gër fonetër, wat këbi Isak gë Rebeka, alindaw, ga këni nëxira.

⁹ Abimelek wac këŋo Isak do re ko: «Awa ajo asoxari arey nde ex! Mondake cëŋ rexën këy: «Aßaŷe iram exo!» Yaka ko Isak: «Wëno mondako yeyan bame, ga bame yëland mëne alaw këne laŵ në endexëm.»

¹⁰ Ata re ko bëte Abimelek: «Ine ex end ri këyëßo eŋo? Tëkër fo ßayi bax ašošan ar gër ßulunda iram eni ðaki gë asoxari arey an. Wëj lënanëdoßo eñëŋënaŋ eŋo!»

¹¹ Ata Abimelek yël këbi acariya aŋo dek ßulunda in: «Ar këŋo sëka ašošan ajo, ba alindaw, ar eçaw ex.»

¹² Ga xucak eŋo, Isak yandëra ko na gër ebar elo, šotëra ko dëm aniy aŋo. Axwën Kaxanu yël baŋo obetak ol.

¹³ Ata Isak šotëra ko. Napul irexëm in kwël dëŋ bax yëmbërend xali hi ko ar gë napul isëm.

* **25:31 25:31** Gër bërandëwëra and Abëraxam, itošan ind xarënak iŋ bax šotënd ošet oxi gër napul ir këbi seßëtan sëm ireßi in.

¹⁴ Ašot šot baxo okece od ofeci do gë opeŷ, gë okece od oxey, do gë okadëp odanjëm. Ata Ofilisëtej ok ŷana këni këbi yakëraxind endexëm eņ.

End eter ed Isak do gë Abimelek eņ

¹⁵ Dek ßandu ßand nac bani angwën and hi baxo Abëraxam, sëm ir Isak ßaņ, lëmëra gë obar bani Ofilisëtej ok.

¹⁶ Ata Abimelek fel këņo Isak: «Canël ebar edebi el, gayikwa mbaņ xuca këyëbo ojaŵ ok.»

¹⁷ Isak ye ko šexwayax ko gër epesa ed Gerar, do lëgëx ko fën.

¹⁸ Ata Isak lëmëtëra ko ßandu ßand nac baxo Sëm Abëraxam ßaņ, and ßayi baxo mopër aņ. Ofilisëtej ok lëmëra bax, and šës ko Abëraxam aņ. Ang wăcëra baxo sëm ßandu ßaņo ak wăcëra baxo mëņ ßëte.

¹⁹ Akey amat, okadëp od Isak ok bax nacënd ßëte andu gër epesa. Sëkën këni aňësa and gë men ond mbaņ.

²⁰ Barikan ßëxadac ßër gër ebar ed Gerar ßën sakërelï këñëfi ßëxadac ßër Isak ßën. Er bani rend: «Biyi xwënëk men oņo!» Ata Isak wăc ko andu aņo «Esek», mëne ngëņ «Atakëra» gayik asakërelï sakërelï bano në end andu aņo.

²¹ Okadëp od Isak ok nac këni ßëte andu acëxe, sakërelï këñëfi gašëxe. Isak wăc ko andu aņo «Sitëna», mëne ngëņ «Ekandër».

²² Ata Isak ga xani ko na, rëfa ko, do nacëx ko andu acëxe, and ala aņo takërelï bana. Wac ko andu aņo «Rexobot», mëne ngëņ «Wur iŷangax». Gayikwa are re baxo: «Gërëgako Axwën Kaxanu anëka xwët këbo gër ed këne xëñe. Axor këne xore ene cotëraye gër ebar elo.»

²³ Isak ga xani ko na, rëfa ko kwël yaņ yaņ, end Berëšëba eņ.

²⁴ Ata Axwën Kaxanu šanayaxën këņo gëmëd ijo, do re ko: «Wëno ex Kaxanu, ar yata këņo sorix Abëraxam an. Gë wëj hik këme, kërey yëdarand na. Wëno ki yël obetak ol, do me cënan andëwëra andey aņ në end Abëraxam, ariyenin aram eņ.»

²⁵ Ata Isak ri ko na angëb, do šale këņo Axwën Kaxanu. Na ri baxo ßaner ßandexëm ßaņ, do okadëp odexëm ok nac këni ßëte andu.

²⁶ Abimelek do gë Ahusat, alañëtaran arexëm an, do gë Pikol, alëngw ar ocoroda odexëm an, nëngaw këno Isak, ga xaniw këni gër ebar ed Gerar.

²⁷ Ata wëka këbi Isak: «Inëwa nëngaxënëgu këne xarak ašus šus këne, do aŵayëgu wăyëgu këne gër ndewën?»

²⁸ Yaka këni: «Biyi aye wat këmi mëne Axwën Kaxanu gë wëj hi ko. Mëņ yowaxënëgu këmi mi pel: Axara xara këmi, yatarëne eter wëj gë ßiyi, eter ed këne yašare mëne afëb këne fëbe.

²⁹ Yašarël mëne wëj ayëbo mereli na, gayikwa ßiyi eňëņëxax gematak ami dinanëgu ex na. Wayët enjekax fo rinëgu këmi, do sebëgu këmi rëfaw këy gë aketëxeta fo. Gërëgako Axwën Kaxanu yël ki obetak ol.»

³⁰ Ata Isak rin këbi ñambëran, yambëra këni do šëbëra këni.

³¹ Ga xeyëk, mopëd, yatar këni eter el, do yašar këni ala kala. Isak seb këbi, kwël ye këni gë aketëxeta fo.

³² Kwël yatijo fo yow bani okadëp od Isak ok, fel këno end andu and bani nacënd eņ: «Anëka sëkën këmi men oņ!»

³³ Isak wăc ko andu aņo «Šiba», mëne ngëņ «Eyašar». Mëņ wăcaxën këni doro doro angol aņ «Berëšëba», mëne ngëņ «Andu and gë Eyašar».

End eňër ed Esawu eņ

³⁴ Esawu ga sëk këņo ßëniy ofëxw onax, ŷër këbi odënaŵ oki od ßërandëwëra and Het: Yudit, abiŵ ar Beri, do gë Basëmat, abiŵ Eloņ.

³⁵ Barikan Isak do gë Rebeka mokoŷ bani xoŷënd end ßësoxari ßëjo eņ.

27

End Yakob do gë Esawu eņ

¹ Amëd aņo, Isak mbaņ xar baxo, ßangës ßandexëm ßaņ abašëta ßašëta bax: ax bo bana ga ko watëra. Akey amat, ga wăc këņo Esawu, itox ikarëk indexëm iņ, re ko: «Asëñiwën!» Mëņ yaka ko: «Woy!»

² Re ko ßëte Isak: «Wëno anëka xar këme, do ame nang ex na yatir këme šës.

³ Gërëgako, axara xara këmi medël oŷënga or onëxa oņ, amote andey aņ, gë atumb andey aņ, do el gër apuŷ eye dawënëgu emacar.

⁴ Cëdënëguye ŷas eņ ex nënga, ang ñan këme ak. Do mëlanëguye me yak, mi karanaxën obetak ol ðamana me cës.»

⁵ Xarak, and baño felërand Isak mondako asëñiw̄ Esawu aṅ, Rebeka awël wël baño. Esawu ye ko ngwa gër apuṽ exo nëxaraw, do eṅo dawëgu emacar end këṅo wëlaw eṅ.

⁶ Ata Rebeka fel këṅo asëñiw̄ Jakob: «Awël wël këmo sorix ga këṅo fel abinëx Esawu:

⁷ “Mëlanëguye emacar, cëdëneguye ṽas eṅ ex nënga ang ñan këme ak, me yak, do mi karanaxën obetak ol gër Axwën Kaxanu ðamana me cës.”

⁸ Gërëgako asëñiw̄ën, ðaxëtële mi pel er këy ri in.

⁹ Këla yel gër eciṽi eye yebënëgu ðëpërac ðënd ñenene ðëki. Wëno këṅo ðëdën sorix ṽas eṅ ex nënga ang ñan ko ak.

¹⁰ Wëj këṅo wëlan sorix exo yak, exi karanaxën obetak ol ðamana exo cës.»

¹¹ Ata Jakob yaka këṅo nëm Rebeka: «Abaṽe Esawu yer omban fo ga hi ko wa, xarak eman endam eṅ garëgar ex.

¹² Bamat faba alëkëra ke lëkëra, do exo wata mëne në eyifa emo. Eñëḡëṅax wa ke xaran, ax gi ex na obetak.»

¹³ Re ko nëm Rebeka: «Eñëḡëṅax eṅo wëcanidëlexe wëno, asëñiw̄ën! Awël nde, yel eye yebënëgu ðëpërac ðëḡ.»

¹⁴ Ata Jakob ye ko yebëgu këbi ðëpërac ðëḡ, do wëlaw këbi gër nëm. Nëm ðëd ko ṽas erebën eṅ, nëngak ang ñan ko Isak ak.

¹⁵ Ata Rebeka wëd ko ðacud̄ ðand Esawu, ðambenjar ixarëk irexëm ðaṅ, ðand xurik ex ye gër iciw̄ ðaṅ, do sudëra këṅo Jakob, ðambenjar iḡeja irexëm in.

¹⁶ Wëd ko ðanar ðand ðëpërac ðaṅ, ðerira këṅo ed onëxar el, do gër egëla ed garëgar ed asëñiw̄ Jakob.

¹⁷ Fëxwën këṅo asëñiw̄ Jakob ṽas er ðëd baxo xali nëngak eṅ, do gë amburu aṅ, eṅo mëlan Isak.

¹⁸ Ata Jakob ga ñat ko gër sëm, w̄ac këṅo: «Faba!» Yaka ko mëḡ: «Woy! Wëj noṽo ex wa asëñiw̄ën?»

¹⁹ Yaka ko Jakob: «Wëno Esawu, itox iñanar indey in ex. Er fel baye in ri këme. Axara xara këmi, kanil ey ñëpa. Yakëral ṽas er emacar end lawënëgu këmi eṅ, eye karanaxën obetak ol.»

²⁰ Isak fel këṅo asëñiw̄: «Ata aṽand aṽand ðotëgu këyo ðe asëñiw̄ën!» Yaka ko Jakob: «Axwën Kaxanu, ar yata ki an, fangacëgu këṅo gër lëngw iram.»

²¹ Isak fel këṅo ðëte Jakob: «Axara xara këmi, tëkawëye tan mi ðëkëra asëñiw̄ën, me nangaxën aye mëne wëj asëñiw̄ën Esawu ðëḡ ex!»

²² Jakob sëka këṅo sëm Isak, do mëḡ ga lëkëra këṅo, re ko: «Oniw̄ ol or Jakob ol ex, ðarikan onëxar oṅ, or Esawu ex.»

²³ Ata aṅo kwita ex na gayik onëxar oṅ yer omban fo bax ang or abinëm Esawu fo. Ata xarandëra këṅo na obetak ol.

²⁴ Isak re ko: «Wëj ðëḡ nde ex asëñiw̄ën Esawu?» Yaka ko Jakob: «Iyo wëno ðëḡ ex.»

²⁵ Re ko ðëte Isak: «Dinëguye tan, me yamb ṽas er emacar end lawënëgu këye wëj asëñiw̄ën eṅ, mi karanaxën obetak ol.» Ata Jakob rin këṅo, do yambëra ko. Wëlanëgu këṅo ngoy in, ðëbëra ko.

²⁶ Ata sëm Isak re ko: «Tëkawëye, axara xara këmi, megale, asëñiw̄ën!»

²⁷ Jakob sëka këṅo sëm do wëga këṅo. Isak wëran këṅo otëñer ond ðanjëm ðandexëm oṅ. Ata xaran këṅo obetak ol mondako:

«Oko otëñer ond asëñiw̄ën oṅ,
er ex ang otëñer ond ošënga
or gë obetak or Axwën Kaxanu fo.

²⁸ Kaxanu yëlëlexi,
ašëḡer ir kë fedawënd gër orën in,
do gë napul ir gër ebar in,
bële ir mbaṅ, do gë ngoy ind mbaṅ!

²⁹ Benëḡ ðënd ðëla këyëbi ṽana eyëbi bëñand, do ðën eni diyeninënd,
ñenëḡ kë ṽana ex poxind gër lëngw irey!
Gil alëngw ar ðobinëx an,
obaš or norix ol poxindëlexëni gër lëngw irey!
Katalëḡo ar ki xarend an,
ðetalexo ar ki xaranënd obetak an!»

³⁰ Isak anëka ñata baxo ekaran ed obetak Jakob el, do Jakob eced-eced šapër bani gë sëm. Hatëgu ko ngwa abinëm Esawu, ga hiw ko gër onëxa.

³¹ Mëḡ ðëte ðëdëra ko ṽas eṅ xali nëngak, do wëlanëgu këṅo sëm. Fel këṅo sëm: «Faba kanil ey yak ṽas er emacar end lawënëgu këmi eṅ, eye karanaxën obetak ol, wëno asëñix!»

³² Yaka ko sēm Isak: «Wěj noýo ex wa?» Yaka ko Esawu: «Wëno Esawu ex, itoñan ikarënak indey in!»

³³ Ata Isak këno rëgënnënd mbaņ. Re ko: «Noýo cëņ nëxaw këņo emacar eņ do wëlanëgu ke ýas eņ? Wëno anëka yambëra këme, d'amana ey ntaxënëgu. Anëka xaran këmo obetak ol, do mëņ betak!»

³⁴ And wël ko Esawu eyeyan ed sëm aņ, songët ko ga yambën këņo mbaņ gër emëkw. Fel këņo sëm: «Wëno bëte karanële wa axaran obetak ol, faba!»

³⁵ Yaka ko sëm: «Abinëx wa yowëk gë njifa, do wëd ko obetak orey ol.»

³⁶ Esawu re ko: «Ba gayik Yakob këno wacënd nde nanëtaxën ke ðakëlëbëd ðaki? Mëņ xan ke oxarënak oram ol, do doru xan ke bëte obetak oram ol!» Baš ko Esawu: «Obetak aye penan ex na nde?»

³⁷ Isak yaka këņo Esawu: «Wëno anëka ri këmo alëngw arey, do anëka yël këmo ðek boðinëm eni gi okadëp odexëm. Bëte anëka ri këmo ar kë ýana ex cotërand mbaņ bële do gë ngoy: awa ine këme xor mi din asëñiwën?»

³⁸ Esawu wëka këņo sëm: «Obetak olo fo nde šot bay, faba? Wëno bëte karanële wa axaran obetak ol, faba!» Ata Esawu ko sesënd.

³⁹ Sëm Isak yaka këņo:

«Wěj caw kën ñawëtar gë napul ir gër ebar in,

do gë asëber ir kë fedawënd gër orën in,

ašëber ir yaņ in, caw kën ñawëtar.

⁴⁰ Wěj gë ojaw od duxuma irey ok

këy ýana ey cotënd er këy liyaxën in,

do abinëx këy ýana eyo diyeninënd.

Barikan ga këy ýana ey yexërand yaya fo gër ed yo,

ašana këy šana mbëña indexëm in.»

End Yakob do gë Labaņ eņ

⁴¹ Ga xucak eņo, Esawu xoýën këņo mbaņ Yakob në end obetak or xaran baņo sëm irebën eņ. Esawu are baxo rend: «Bakey ðand oýaw or faba ðaņ ðam ex. And kë xuca aņ këmo law abaýe Yakob.»

⁴² Fel këno Rebeka eyeyan ed Esawu, šambenjar ixarënak irexëm el. Ata Rebeka wac këņo Yakob, šambenjar íbeja irexëm in, do fel këno: «Abinëx Esawu cëņ aýandi ýandi këņo exi d'aw, exi mašaxën.

⁴³ Gërëgako asëñiwën, ðaxëtële: Yel ey ñafëx gër abaýe Labaņ, gër ebar ed Xaraņ.

⁴⁴ Nëpax gër iciw indexëm ðëniy, xali abinëx eņo koc oxoý orexëm ol.

⁴⁵ And këno xoc oxoý or xoýën ki aņ, do exo kwëya end ri këyëņo eņ, ata këmi wáyiliwëd. Inewa ke nemëranaxën wën tak ðëxi akey amat?»

⁴⁶ Ga xucak eņo, Rebeka fel këno Isak: «Wëno ax bo ex na ga ke ýandind me ðiya në end odënaw od andëwëra and Het oko! Angëmëne Yakob eņo ñërëgu bëte endënaw end gër ebar elo ro, inewa këme ðayixën gër aniyana?»

28

¹ Ata Isak wac këno Yakob, šalen këno do fel këno mondako: «Këreyëņo ñërëd na ðe asoxari Abëkanahaņ.

² Yel gër ebar ed Padaņ-Aram, gër ekun ed Betuwel, sëm ir norix. Fën këyo ýërëgu asoxari gër odënaw od Labaņ, abinëx ar norix.

³ Kaxanu, mëņ ar xorëk beý ðek an,

yëlëlexi obetak ol,

cënanëlexi, nëmbënëlebi obaš orey ol,

do gil amara and ðenëņ ðendanjëm!

⁴ Kaxanu yëlëleņun obetak or Abëraxam ol,

wěj do gë ðërandëwëra andey ðën,

ey kanaxën oxwën or ebar elo ro ol,

gër ed lëg këy ang aliyer fo elo,

ebar ed wëd ko Kaxanu

do yël këno Abëraxam elo.»

⁵ Ata Isak mondako felëra baņo Yakob exo ye gër ebar ed Padaņ-Aram, gër Labaņ, asëñiw ar Betuwel, arandëwëra and Aram, abinëm ar Rebeka, nëm ir Yakob do gë Esawu an.

End asoxari asasën ar Esawu eņ

⁶ Esawu wat ko mēne Isak, and baņo xaranēnd obetak Jakob aņ, afel fel baņo exo ye gēr ebar ed Padaņ-Aram, eņo calaw asoxari. Ga kēņo xaran obetak ol mondako yeyan baxo: «Kēreyēņo ñērēf na asoxari Abēkanahaņ.»

⁷ Esawu wat ko mēne Jakob aŵa ŵa baxo end nēm do gē sēm eņ, mēņ yexēn baxo kwēl gēr ebar ed Padaņ-Aram.

⁸ Mondako wata baxo Esawu mēne sēm Isak axoyēn xoyēn baņo nē end bēsoxari bērexēm, bēr ebar ed Kanahaņ eņ.

⁹ Ata ye ko gēr Isēmayer, aseñiŵ ar Abēraxam. Ȳērēgu kēņo Mahalat, abiŵ ar Isēmayer, imaȲe itoxari ind Nebayot iņ. Esawu wēlaw kēņo, do bar kēbi gē bēsoxari bērexēm bēn.

End lakeli ir Jakob eņ

¹⁰ Jakob xani ko na gēr Berēseba, ond gēr ebar ed Xaraņ oņ.

¹¹ Hat ko gēr ed kēņo xey gayikwa eñan eņ anēka šēla bax. Wēf ko ekaȲ, xwētaxēn ko gaf irexēm in, do kwēl raš kēņo.

¹² Ata ga ko lakeli, wat ko: angwaņ-gwaņ ga xay kēni elod gēr ebar xali gēr orēn. Wat kēbi omeleka od Kaxanu ok ga kēni nēmēcēr oko yaņ-yaņ, oko gēf-gēf.

¹³ Wat kēņo bēte Axwēn Kaxanu ga xwēša ko yaņ do kēņo felēnd: «Wēno ex Axwēn Kaxanu, ar yata kēbi ejix Abēraxam, do gē Isak an. Ebar ed gēr ed laki kēy elo ayēl kēmun yēl oxwēn ol wēj do gē bērandēwēra andey bēn.

¹⁴ Bērandēwēra andey bēn aȲēmb kēni Ȳēmb ang ošeñi fo. Edēg edewēn el aȲang kē Ȳang gand apēn-eñan, gand acēla-eñan, gand ambēng, do gand ambētēb. Dek bēnēng bēnd gēr ngwēņ beņ kē šot obetak ol paš gē wēj do gē andēwēra andey aņ.

¹⁵ Wēno gē wēj kēme hi, gēr ed kēy ye yo, wēno anēkona kēmi Ȳana mi nēkonand. Do abakaliw kēmi bakaliw gēr ebar elo ro. Gayikwa añata kēme ñata end kēme rend eņo, ñin ami teš na.»

¹⁶ Jakob ga nēngēta ko, re ko: «Enimin Axwēn Kaxanu, ro wa hi ko, do wēno ame nang bana!»

¹⁷ Ga yēdara ko, re ko: «Awa gēr ed hi kēme ro mbaņ Ȳigēñek! Ro ex iciŵ ind Kaxanu iņ, ro ex ebēt ed orēn el!»

¹⁸ Jakob ga xani ko mopēf gēbēr, wēf ko ekaȲ ed xwētaxēn baxo gaf el, rēf ko, do xoš ko ogu.

¹⁹ Wac ko na gēr ed xey baņo: «Bet-El», xarak angol and ex ler na aņ, Lus bani wacēnd.

²⁰ Ata Jakob bēya ko mondako: «Angēmēne Kaxanu gē wēno hi ko, angēmēne axaxa xaxa ke gēr fēña iram, angēmēne ayēl ke yēlēnd eyamb yamb in, do gē ñanȲēm ñand kēme šuġa ñaņ,

²¹ do angēmēne aye fo ñakaw kēme gēr faba, ata Axwēn an kē hi Kaxanu, ar yata ke an.»

²² «EkaȲ ed rēf kēme elo kē hiġ aciŵ and Kaxanu aņ. Do gēr bešēr ke yēl yo, aŵēdēn kēmo Ȳana me meġēnēnd ñin in.»

29

End Jakob gēr Haraņ eņ

¹ Jakob ga fakēt ko oñe oņ, faš ko gand ebar ed apēn-eñan.

² Šēk ko andu gēr apuȲ. Wat kēbi bēmēxwēr bētas bēnd obeci, do gē opeȲ ga seyētara kēni jey gēr andu gayik na banēbi šebēnēnd. Gē angaȲ atēm bani sēndēnd andu aņo.

³ Bēxadac bēn, and kēñēbi ñar dek bēnga bēnd oyel aņ fo bani sēndētēnd andu aņ enēbi dēmbēnaxēn men oņ. Bēte and kēni šēb dek oyel aņ fo bani sēndēnd gašexe.

⁴ Ata Jakob wēka kēbi bēxadac bēn: «BēmaȲe wēn bēr feye wa hi kēn?» Yaka kēni: «Biyi bēr gēr Xaraņ hi kēmi.»

⁵ Wēka kēbi bēte: «Anang nde nang kēno Labaņ, ejiŵ ed Naxor?» Yaka kēni: «Iyo anang nang kēmo.»

⁶ Re ko: «Mocan nde ñayi ko wa?» Yaka kēni: «Mocan ñayi ko! Nēkoġo wa ado abiŵ Rašel ga ko ñatēgund gē obeci orexēm ol.»

⁷ Re ko bēte Jakob: «Yaņ ñayik eñan eņ, ax ñat ex na ebar ed oyel el. Ceñēninēbi obeci ol do gē opeȲ ok, do enēbi ñakaliñēn gēr ondēs eni ñašaraw.»

⁸ Yaka kēni: «Ami kor na mi di eņo. And kēmēni ñar dek bēnga bēnd obeci do gē opeȲ aņ fo kēmi sēndētēnd andu aņ, amēd aņo fo kēmēni šebēnēnd.»

⁹ Ata ga kēni yeyan mondako fo ñayi bani, ga ñatēgu ko Rašel gē obeci or sēm ol, mēņ axadac isoxari ebaxo.

¹⁰ Jakob watër këni gë Rašel, endënaŵ end aŷiŵ Labaņ, and ĩatëgu ko na gë oyel or Labaņ aņ. Jakob sëka ko andu aņ do sëndët ko angaŷ aņ. Rëmbën këbi oyel or aŷiŵ Labaņ ol.

¹¹ Jakob, ga wëga këņo Rašel, fulët këņo otes.

¹² Fel këņo mëne ar nëņg ir sëm exo, do asëñiŵ ar Rebeka. Ata Rašel hër ko felëgu këņo sëm.

¹³ Sam ga wël ko Labaņ mëne Jakob, asëñiŵ ar imaŷe itoxari indexëm in ĩatëguk, hërëgu ko eņo kaca, ata wëga këņo bëxiŵ. Hateli këņo gër iciŵ, do Jakob sëfëtandëra këņo dek.

¹⁴ Ata Labaņ fel këņo: «Wëj ata enimin šapar iram dëņ ey.» Jakob ŷëpa ko facaŵ na gër iciŵ ind Labaņ.

End eñër ed Jakob eņ

¹⁵ Akey amat, Labaņ fel këņo Jakob: «Ax ñap ex na eye diyeninënd ariyenin fo gayik aŷu ey. Pelële ba ine kë hi acosa andey aņ.»

¹⁶ Xarak, Labaņ odënaŵ oki šot baŷi: ekarënak eņ Leya, do emeja eņ Rašel.

¹⁷ Bangës ßand Leya ßaņ anambi nambi bax, ßarikan Rašel, monje ye baxo.

¹⁸ Awa Jakob ga ĩan baņo anëka Rašel, yaķa këņo Labaņ: «Bëniŷ bënjongëbëki këmi riyenin në end napul ir Rašel, endënaŵ emejanak endey eņ.»

¹⁹ Ata re ko Labaņ: «Dek yek, wëj fecan ke mi ŷël gë mo ŷël ašëxen, ßayil gër ndam ro!»

²⁰ Mondako riyeni baxo Jakob bëniŷ bënjongëbëki eņo ñëraxën Rašel. Bëniŷ bënjongëbëki bëņo er hi bax ang ßakey ßapënëfëne fo gayik axuri xuri bax ang ĩan këņo Rašel ak.

²¹ Ga xucak bëniŷ bëņo, Jakob fel këņo Labaņ: «Mašële ngwa asoxari aram an, ga ĩata këme ako bëniŷ bënd wëlër baxe mi diyenin bëņ, anëka ŷandi ke mi ßar angaŵ amat!»

²² Ata Labaņ felëra këbi dek ßëraketa bën, do ri ko ofëna or ekana ol.

²³ Apenëka aņ wëd këņo Leya, endënaŵ ekarënak endexëm eņ, do wëlan këņo Jakob. Ga xana këņo, ßar këni angaŵ amat.

²⁴ Labaņ wëlali këņo gër eñër, Silëpa, xadëp isoxari irexëm in hi ko xadëp ir abiŵ Leya.

²⁵ Ga xeyëk, Jakob wat ko mëne Leya ŷër këņo. Ata wëka këņo Labaņ: «Ineŵa rixën këye eņo? Ax gi ex na nde në end Rašel riyenin këmi? Inecëņ yifaxën këye?»

²⁶ Yaķa ko Labaņ: «Ax ŷap ex na gër ndëbi ro eno ñërët endënaŵ emejanak eņ.

²⁷ Ntayin gë Leya loxo ir ekana in, eyo kanaxën bëte Rašel. Barikan afo ey di bëte gër ndam ro bëniŷ bënjongëbëki bëcëxe.»

²⁸ Ata Jakob ri ko mondako, ĩata këni loxo ir ekana in gë Leya. Labaņ wăș këņo abiŵ Rašel.

²⁹ Labaņ wëlali këņo gër eñër, Bila, xadëp isoxari irexëm in, hi ko xadëp ir Rašel.

³⁰ Jakob ßar këni bëte angaŵ amat gë Rašel gayik mëņ ex asoxari ar ĩan baņo nëmëc Leya an. Riyeni ko bëte na gër Labaņ bëniŷ bënjongëbëki bëcëxe.

End obaš or Jakob eņ

³¹ Axwën Kaxanu wat ko mëne Jakob aņo űan ex na Leya ang ĩan këņo Rašel ak. Ri këņo Leya asoxari ar kë rëwënd, do Rašel, asoxari aßoroxok.

³² Leya hi ko gë acël. Rëw këņo itošan, wac këņo Ruben, mëne ngëņ «Nëkoyino asëñiŵën». Gayikwa mondako baxo rend: «Axwën Kaxanu awat wat ko ošëfën oram ol. Gërëgako aňan ke ĩan icën indam in.»

³³ Leya hi ko bëte gë acël, rëw këņo itošan. Re ko: «Axwën Kaxanu awël awël ko mëne icën indam in axe űan ex na, ßarikan ŷël ke bëte itošan ino ro.» Ata wac këņo Simewoņ, mëne ngëņ «Awël».

³⁴ Hi ko bëte gë acël, rëw këņo bëte itošan. Re ko: «Dodo gërëgako, icën indam in monëka ke lëka, gayikako bëtošan bëtas rëwën këmo.» Mëņ wacaxën këņo Lewi, mëne ngëņ «Alëka».

³⁵ Hi ko bëte gë acël, rëw këņo itošan. Ata šëkwa këņo Kaxanu mondako: «Aņo cëņ Axwën Kaxanu këmo šëkwa.» Mëņ wacaxën këņo Yuda, mëne ngëņ «Ašëkwa». Ata Leya seß ko orëŵ ol.

30

¹ Rašel wat ko mëne itox aņo dëwën ex na Jakob, yakëraxi këņo end aßinëm Leya eņ. Ata Rašel fel këņo Jakob: «Cotëñële fa obaš, angëmëne ax gi ex na mondako ašës këme šës!»

² Ata Jakob ga xoÿën këŋo Rašel, re ko: «Ba wëno nde ex Kaxanu, mëŋ ar lëc ki obaš an?»

³ Yaka ko Rašel: «Awa nëkodo Bila, xadëp isoxari iram in, ßarin angaw̄ amat exo dëwaxën gër olëkëna oram. Paß gë mëŋ këme hi wëno ßëte ar gë obaš!»

⁴ Ata Rašel mondako ÿërendër babi Jakob do gë Bila, xadëp isoxari irexëm in. Jakob do gë Bila, ata ßar këni angaw̄ amat.

⁵ Bila hi ko gë acël, do rëwën këŋo itošan Jakob.

⁶ Ata re ko Rašel: «Kaxanu wäšan ke. Abaxët ßaxët ke do yël ke itošan.» Mëŋ wäcaxën baŋo asëñiw̄ Dan, mëne ngëŋ «Kiti».

⁷ Bila, xadëp isoxari ir Rašel in, hi ko ßëte gë acël, do rëwën këŋo Jakob itošan ikinëm.

⁸ Re ko ßëte Rašel: «Mbaŋ xaxër këmi gë abaÿe Leya, do anëka xor këmo.» Rašel wäc këŋo itošan iŋo Nefëtali, mëne ngëŋ «Okaxër».

⁹ Leya ga wata ko mëne anëka seß ko orëw̄ ol, wëd këŋo Silëpa, xadëp isoxari irexëm in, do ÿërendër këbi gë Jakob.

¹⁰ Silëpa, xadëp isoxari ir Leya in, rëwën këŋo mëŋ ßëte itošan Jakob.

¹¹ Ata re ko Leya: «Oko oyekax olo!» Ata wäc këŋo Gad, mëne ngëŋ «Oyekax».

¹² Silëpa, xadëp isoxari ir Leya in, rëwën këŋo ßëte Jakob itošan ikinëm.

¹³ Re ko ßëte Leya: «Oko onënga oram olo! Odënaw̄ ok kë ÿana exe macënd asoxari ar gë onënga!» Wäc këŋo itošan iŋo Aser, mëne ngëŋ «Onënga».

¹⁴ Amëd and bani xanarand bële aŋ, Ruben ye ko gër ošënga. Ga šanan ko andës and bani rind bëšan ßër bësoxari do këni wäcënd mandëragor* aŋ, wëlanëgu këŋo nëm Leya. Ata Rašel fel këŋo Leya: «Cetële wa mandëragor ir wëlanëgu ki asëñix in.»

¹⁵ Yaka këŋo: «Axi gi ex na nde gwac ga xan këye icën indam in, do ÿandi ki ßëte mandëragor ir wëlanëgu ke itox indam in.» Ata yaka ko Rašel: «Awa doro gë wëj këŋun xey, end mandëragor ir asëñix eŋ.»

¹⁶ Apenëka aŋ, Jakob ga xaniw̄ ko gër apuÿ ko wäÿiwënd. Leya ga xaca këŋo, re ko: «Awa doro gë wëno këbo xey de. Ayëc yëc këmi gë mandëragor ir asëñiwën in.» Ata gëmed ijo, Jakob do gë Leya ßar këni angaw̄ amat.

¹⁷ Kaxanu ga yakali këŋo Leya, hi ko gë acël, do rëwën këŋo Jakob itošan injoxën in.

¹⁸ Ata re ko Leya: «Kaxanu šos ke, wëno ar ÿërendër këbi icën indam in gë xadëp isoxari iram an.» Wäc këŋo itošan iŋo Isakar, mëne ngëŋ «Acosa».

¹⁹ Leya hi ko ßëte gë acël, rëwën këŋo Jakob itošan injongimatën in.

²⁰ Ata re ko Leya: «Kaxanu fupa ke. Dodo aŋo cëŋ, icën indam in afëß ke fëß, gayik bëtošan ßënjongimat rëwën këmo.» Wäc këŋo itošan iŋo Sabulon, mëne ngëŋ «Afëß».

²¹ Ga xucak eŋo, Leya rëwën këŋo ßëte itoxari do wäc këŋo Dina.

²² Kaxanu xwita këŋo Rašel, do yakali këŋo cale in. Ata Rašel hi ko ar kë xor exo dëw̄.

²³ Hi ko gë acël, do rëw këŋo itošan. Ata re ko: «Kaxanu anëka rëxët ko ošëfën oram ol.»

²⁴ Wäc këŋo itošan iŋo Yosef mëne ngëŋ «Abaša», ga baxo rend: «Axwën Kaxanu bašëlexe wa itox icëxe!»

End napul ir Jakob eŋ

²⁵ And rëw këŋo Rašel Yosef aŋ, Jakob fel këŋo Labaŋ: «Tëbële ngwa me ye, me maÿi gër ndëbi, gër ebar edam.

²⁶ Mašële bësoxari bëram ßën, do gë obaš oram ol me yexën gayik në endëßën riyenin këmi: wëj dëŋ anang nang këy ang riyenin këmi ak.»

²⁷ Ata re ko Labaŋ: «Axara xara këmi ßayil ro, wëj ex oyekax oram ol. Bangoc ßandam ßaŋ fel ke mëne Axwën Kaxanu në endey yëlxën ke obetak ol.»

²⁸ Baß ko ßëte: «Deyal ba ine kë hi acosa andey aŋ, mi yëlxënënd.»

²⁹ Yaka ko Jakob: «Wëj dëŋ anang nang këy ang riyenin këmi ak, do ang šëna këni oyel orey gër otaxan odam ak.

³⁰ Gayikwa oyel ofënëpene or šot bayëbi and fiatëgu këme ol, mbaŋ šëna këni. Axwën Kaxanu yël ki obetak ol elod yatir wëñ këme gër yangana irey ro. Gëregako nand fe këme ri andiyen andam dëŋ?»

³¹ Wëka ko Labaŋ: «Ine ÿapëk mi yël?» Yaka ko Jakob: «ÿoweÿ aye yël na. Angëmëne aŋa ŋa këy er këmi fel in, aßakan këme ßakan oxadac or obeci orey do gë opeÿ oday ol, axadac këmëni xadac.

³² Doro këme ye gër ed exëni dek obeci orey ol do gë opeÿ oday ok. Pitëlëbi obeci or ÿër-ÿër ol do gë opeÿ od gë ßambaren ok. Bën kë hi acosa andam aŋ.

* **30:14 30:14** Odëwërewën od andës aŋo ok bani yambënd bësoxari ßën eni cotaxën acël angëmëne ani dëwënd na.

³³ Or šenene oram ol ecan kē šanaya, and këy yeli ey wat acosa andam aṅ. Emeci end këyo sêk axo gi ex na Ƴër-Ƴër yo, areka reka këmo. 'Bête ifeƳ ir këyo sêk axo gi ex na gē bambaren yo, areka reka këmo.»

³⁴ Labaṅ re ko: «Awa awa wa këme er re këy in!»

³⁵ Ata kwël yatijo fo, fit bafi Yakob ðek ðapëlång ðand Ƴër-Ƴër ðaṅ, gē obeci onëm or Ƴër-Ƴër ol, gē ðek obeci or gē ðapešen ol, do gē ðek opeƳ od gē bambaren ok. SeƳ këbi gër otaxan od ðosëñiŵ enëbi kaðacërand pit.

³⁶ Hawëtali këñëbi gē mëṅ Yakob në oñe ond ðamëðëna ðatas. Yakob mëṅ këbi xaðacërand obeci ol do gē opeƳ od ðayi baṅo Labaṅ ok.

³⁷ Ata Yakob sawëgu ko ðënini ðëcëkët ðënd aces, gē ðënd angërëša, do gē ðënd anjang. Xopëtëra ko ðadët ðadët xali kē watind ðëpešen ðëpešen.

³⁸ Ata ga xoy ko oyand ok gër ed këni šëbënd obeci, mar ðayik wat-wat gër ogës od obeci or bax xerarënd gër eceb ed men.

³⁹ Mondako bani xerarënd ler gër ðënini ðëṅo. Ata rëw këñëbi ðëmeci ðënd Ƴër-Ƴër, ðënd gē bambaren, do gē ðënd gē ðapešen.

⁴⁰ OpeƳ ok cëṅ, Yakob ašapërelì šapërelì bafi gē obeci ol. Do and këbi Ƴandi opeƳ onëm enëbi kera aṅ fo bafi sêkalind Yakob okondo od Ƴër-Ƴër ok, do gē od gē bambaren ok. Ata onëm ok rëw këñëbi ðënoḃo ðënd gē ðënd Ƴër-Ƴër do gē ðënd gē bambaren. Mondako ðaša bafi Yakob ðenga ðend oyel or xwën këbi ol, do ababi ðar na gē oyel or Labaṅ ol.

⁴¹ Ata Yakob, and këni xerarënd oyel obëtëk aṅ fo baxo xoyënd ðënini ðënd xopëtëra baxo ðadët ðadët ðëṅ, eni wataxënënd.

⁴² Barikan and këni xerarënd oyel ofișëk aṅ, abaxo xoy na. Oyel ofișëk ol ðayi këno Labaṅ, do obëtëk ol xwën këbi Yakob.

End enawā ed Yakob eṅ

⁴³ Mondako šotëra baxo Yakob napul isëm xali hi ko ar gē opeƳ odanjëm, gē obeci oranjëm, gē ogelemba do gē opali odanjëm. Hi ko ðëte axwën ar okaðëp otaxari do gē otošan odanjëm.

31

¹ Akey amat, Yakob wël këbi obaš or Labaṅ ol ga këni re: «Yakob wëðek ðek ðëbër xwën baxo faba irebi ðën. Gē ðëbër xwën baxo faba irebi ðën šotëraxën ko ðek napul ijo.»

² Yakob wata ko mëne Labaṅ ax bo ex na ga këṅo nëkon gē ðexas iyekax, ang gër Ƴanar ak.

³ Ata Axwën Kaxanu fel këṅo Yakob: «MaƳil ngëṅ gër ebar ed ðëxarëk ðërey, gër ed rëw këni. Wëno gē wëj këme hi.»

⁴ Yakob wac këbi Rašel do gē Leya sêkëx këno gër apuƳ, gër ed bafi xaðacërand obeci do gē opeƳ odexëm.

⁵ Fel këbi: «Wëno anëka wata këme mëne sorix irewën ax bo ex na ga ke nëkon gē ðexas iyekax, ang gër Ƴanar ak. Barikan Kaxanu, mëṅ ar yata këṅo faba iram an, gē wëno hi ko.

⁶ Anang nang kën wën ðëṅ mëne mbaṅ riyenin këmo sorix irewën, gē oxor oram ol ðek.

⁷ Barikan sorix axacërara xacërara këṅo exe yamba. Bakëlëbëd epëxw nëngwët ko acosa andam aṅ, ðari Kaxanu aṅo teƳ ex na exe yambara.

⁸ And re ko: "Oyel or gē ðapešen do gē bambaren ol kē hi acosa andey aṅ", onëm ol ðek këñëbi rëwënd ðënoḃo ðënd gē ðapešen do gē bambaren. 'Bête and re ko: "Oyel or Ƴër-Ƴër ol kē hi acosa andey aṅ", onëm ol ðek këñëbi rëwënd ðënoḃo ðënd Ƴër-Ƴër.

⁹ Kaxanu xan këṅo sorix irewën oyel orexëm ol, do Ƴël ke wëno.

¹⁰ «Awat wat bamëni gëmëð në lakeli oyel onëm ol, amëd and bafi Ƴandind enëbi kera aṅ. Okondo ok këñëbi xerand opeƳ onëm ok: oko od gē ðapešen do gē bambaren, oko od Ƴër-Ƴër. Opëlång ok këñëbi xerand obeci onëm ol: oko od gē ðapešen do gē bambaren, oko od Ƴër-Ƴër.

¹¹ Ata kwël gër lakeli fo wac ke meleka ir Kaxanu in: "Yakob!" Yaka këmo: "Woy!"

¹² Re ko: "Këla, ðënëtal eyëbi nëkon ðek okondo od këbi xerand opeƳ onëm ok, do gē opëlång od këbi xerand obeci onëm ok. Er exëni oko od gē ðapešen do gē bambaren, oko od Ƴër-Ƴër. Gayikwa awat wat këme ang yambara ki Labaṅ ak.

¹³ Wëno ex Kaxanu, ar šalew këyo gē ebeya gër Bet-El, gër ed rëð këy ekaƳ do xoš këy ugu an. Gërëgako, canël ebar elo ro, ey maƳixën gër ebar ed gër ed rëw këni.»

¹⁴ Rašel do gē Leya yaka këno: «Biyi cëṅ gër iciŵ ind faba irebi, er këmi ðëteli abo bo ex na.

¹⁵ Ang bëliyer fo hi këmi gayikako anëka fan këfo xali yamb ko napul ir šotaxën këfo in.

¹⁶ Dek napul ir xana ko Kaxanu gër faba irebi in, biyi do gë obaš orebi ol xwënëk. Gërëgako, dil dek er fel ki Kaxanu in.»

¹⁷ Ata Jakob fërëyëтали këbi bolindaŵ do gë obaš orexëm ol yaņ gër ogelemba.

¹⁸ Bar këbi dek oyel orexëm or šot baſi na gër ebar ed Padaņ-Aram ol, do gë dek bacota bandexëm baņ, do kwël ko bakand ond gër sëm Isak oņ, gër ebar ed Kanahaņ.

¹⁹ Yatijo ye baxo Labaņ gër ekaca ed omban ond opeŷ odexëm. Rašel reka këņo atox and ebaš efaš ed sëm aņ.

²⁰ Ata Jakob mondako sitinaxën baņo Labaņ, arandëwëra and Aram an, ga ko wāyi pelarëxe.

²¹ Monawā naŵa baņo, do kwël ye ko gë dek bešër xwën baxo bën. Ga xegëta ko yeš in, faš ko gand osënd or ebar ed Galahad.

End ețef ed Jakob eņ

²² Ga xucac bakey fatas, fel këno Labaņ mëne Jakob anëka naŵa këņo.

²³ Labaņ ga bar këbi bër ekun edexëm bën, sëf këno Jakob. Ye këni bakey banjongëbaki đamana sëkaxën këno gër osënd or ebar ed Galahad.

²⁴ Barikan Kaxanu šanayaxën këņo gëmëđ në lakeli Labaņ arandëwëra and Aram an, đamana eni pašëraxën gë Jakob. Fel këņo: «Këreyëņo dexërad na đe Jakob.»

²⁵ And fiat ko Labaņ gër ebar ed Galahad aņ, sëkëx këņo Jakob kap gër etënd, gër ed ri baxo akwëndaya andexëm. Labaņ do gë bër laņëtaŵ baņo bën ri këni bën bête ler na fo akwëndaya andešën aņ, gër osënd or gër ebar ed Galahad.

²⁶ Ata Labaņ wëka këņo Jakob: «Ineŵa ri këy? Asitinaxën sitinaxën këye do wëlaw këyëbi odënaŵ odam ok ang bësoxari bër sëraw këyëbi në emer fo!

²⁷ Ineŵa naŵaxënëņo këye do hërëņo këy, pelarëxe? Kido afela felaw baye, wëno ata ri dome ofëna or mi pelaraxën gë odënaŵ odam ok, do bela bën eni nëwëra ojëkan od onëņa, gë batëmb baņ, do gë ofarix ol.

²⁸ Barikan, wëj aye teš ex na mi pelar momegar gë šaca bën do gë odënaŵ odam ok! Ata ang ašenëk fo ri këy de.

²⁹ Axor xor këme mun denan eņëņënaš, barikan Kaxanu, mëņ ar yata këņo sorix an, fel ke ganëka gëmëđ: “Këreyëņo dexërad na đe Jakob!”

³⁰ Gërëgako, ga yow këy or laņ gayik mbaņ xofi baxi ekun ed sorix el, ine cëņ rekaxënëņo këy efaš edam el?»

³¹ Jakob yaka këņo Labaņ: «Ayëdara yëdara bame ga bame yëland mëne axan këye xan odënaŵ odey ok.

³² Barikan end efaš edey eņ cëņ, gër ar këy sëk yo, ar ecëš ex! Bela bërëbi bëņo ex ngëņ otede ok, calal er xwën këy in gër akwëndaya andam. Ga wat wat këy, kanal!» Jakob axo nang bana mëne Rašel rekawëk efaš elo.

³³ Labaņ lil ko gër aner and Jakob, bête gër and Leya, do gër and okađëp otoxari oki, yoweŷ axo wat ex na. Ga šanëņo ko gër aner and Leya, lil ko gër and Rašel.

³⁴ Rašel weđ ko efaš el, lilali ko gër aňëmëna and gelemba, do yëpaxën ko. Labaņ xëšbëtëra ko dek aner aņ, bari yoweŷ axo wat ex na.

³⁵ Ata Rašel fel këņo sëm: «Faba ga wat këy ame kani ex na mi pëbaxën, kërey koŷ na, gë apacaŵ aņ hi këme.» Ašalara yo ašalara, Labaņ axo wat ex na efaš edexëm el.

³⁶ Ata Jakob logën këņo. Ga këņo xeŷan Labaņ, re ko: «Ine ex amena andam aņ? Eňëņënaš end fe wa ri këme, sëfaxënëņo këye gë oxoŷ or go olo?»

³⁷ And yëlëxëyëtëra këy dek oŷëņa oram aņ, er xwën këy nde wat këy na? Masinëlëbi bëräm bën do gë bërey bën enëbo đëcaxën biyi bëxi!

³⁸ Bëniy alapem ri këme gër iciw indey. Elod ami pel ex na mëne emeci enëm endey, ba ifeŷ inëm irey nacëk. Bête elod amo yamb ex na xondo irey.

³⁹ Ejel ed laŵ këno oŵacar ošapuŷ el, elod amo maŷelil ex na. Wëno baņo nëmbënd gë ejel ebëņgw edam. Wëj anëŷali baye nëŷalind mi mašën ejel ed reka këne hik gëmëđ, hik goyat el.

⁴⁰ Ašor baxe šorënd oyat ok, mbaņ bame sorond gë ayem in gëmëđ, do akwëđ abame šot na.

⁴¹ Bëniy alapem ri këme gër iciw indey. Riyenin këmi bëniy epëxw gë bënax në end napul ir odënaŵ oki odey eņ. Bëniy bënjongimat mëni cotaxën obeci oram ol do gë opeŷ odam ok. Barikan wëj nëmbët këy bašëlëbëđ epëxw acosa andam aņ.

⁴² Kido Kaxanu, mëņ ar yata këņo šaca iram Abëraxam an, mëņ ar baņo rëgënd faba iram Isak an, axe đëca bana, taxan šanëņo dome iciw indey in. Kaxanu awat wat ko toro indam in, do gë ašëkwëra iram in, do ganëka gëmëđ mëņ rëc këfo.»

End eter Jakob do gë Labaņ eņ

⁴³ Labaņ yaka këņo Jakob: «Bolindex, odënaŵ odam ex, obaš olo, obaš oram ex, oyel olo, oyel oram ex, do đek er këy watënd in, wëno xwënëk. Wëno ine këme xor mëni din doro odënaŵ odam ok, ba obaš or rëw kënëbi ol?»

⁴⁴ Gërëgako awël nde, yatare eter wëno gë wěj, do eter elo gilex sede irebi in!»

⁴⁵ Ata Jakob wëd ko ekaŵ do rëd ko.

⁴⁶ Ga xucak eņo, Jakob fel këbi bër ekun edexëm bën: «Medanëgune oxaŵ.» Ata wëdaraw këni oxaŵ do đun këni. Mëņ gë Labaņ yambëra këni na gër angëb and oxaŵ.

⁴⁷ Labaņ wac ko angëb aņo «Yegar Saxaduta», do Jakob mëņ wac ko «Galehed».

⁴⁸ Ata re ko Labaņ: «Angëb and oxaŵ aņo ex doro sede ir wěj gë wëno in!» Mëņ bayixënek omac od «Galehed», mëne ngëņ «Angëb and ex sede aņ»,

⁴⁹ do «Mitësëpa», mëne ngëņ «Angëb and enëkona», gayik Labaņ are re baxo: «Axwën Kaxanu nëkonalebo and ke šapëre ro aņ!

⁵⁰ Angëmëne arixëra këyëbi rixërand odënaŵ odam ok, angëmëne bësoxari bësëxe baša këyëbi na, ax gi ex na gë ala kën fabër. Titinal, Kaxanu ex sede ir biyi bëxi in.»

⁵¹ Ata Labaņ fel këņo Jakob: «Eđun ed oxaŵ elo, ekaŵ ed xwëšak elo, wëno rëdëk mërëxand ir biyi bëxi.

⁵² Eđun ed oxaŵ elo do gë ekaŵ ed xwëšan këme elo, ex otede odebi ok: ame kucali na oxaŵ oņo, me yeli gand ed hi këy mi dinanaxën eņëņëxax. Do wěj bëte ay kucagu na oxaŵ oņo, ey yeli gand ed hi këme eye dinanaxën eņëņëxax.

⁵³ Kaxanu, mëņ ar yata këbi Abëraxam do gë Naxor an, gilexo arëc arebi an (mëņ ex Kaxanu, ar yata këņo axarëk arebën an).»

Ata Jakob yašar ko gër oŵac or Ar ko rëgaxënënd sëm Isak ol.

⁵⁴ Ga xucak eņo, Jakob ri ko šadaxa na gër etënd elo. Wac këbi bërëxëm bën gër eyambëran. Yambëra këni do xey këbi na gër etënd elo.

32

¹ Ga xeyëk, Labaņ xani ko mopëd, felarëra këni momegar gë ejiw bën do gë bobiw. Ga šalendëra këbi, xani ko do kwël wäyi ko gër ndebën.

² Jakob fakët ko fëña irexëm in. Ata šanayaxën këno omeleka od Kaxanu.

³ Ga wat këbi, Jakob re ko: «Bëjo bër enga end Kaxanu exëni!» Wac ko na gër ed ebani «Mahanayim», mëne ngëņ «Benga beki beņ».

End ekofëtar ed gë Esawu eņ

⁴ Jakob lëngwali këbi bërrolawën gër abinëm Esawu, gër Seyir, gër ebar ed Edom.

⁵ Er re baxo: «Mondako këno felëx, Esawu, axwën aram an: “Jakob, xadëp irey in, ga re ko: aniyitara niyitaraw ke gër Labaņ bën, ang aliyer fo, do alembeliw lembeliw ke oliyer oram ol xali gërëgako.

⁶ Ašotëgu šotëgu këmëni đe oxey, gë opali, gë opeŵ, gë obeci, gë okadëp otošan do gë otoxari. Awa axwën, bër yelik bëjo, bërrolawën bëräm exëni. Wëno lawënëli këbi ga këme yarënd oyekax orey ol, exe kofëtaraxëne.”»

⁷ Bërrolawën bën ga bækaw këni fel këno Jakob: «Aye ye këmi xali gër abinëx Esawu. Në ekacaw exi mëņ bëte gë ocambenjar okeme onax.»

⁸ Ata Jakob yëdara ko mbaņ, anjiŵ aņ xap këņo mokap đeņ. Šapëreli këbi bëla bërëxëm bën bengä beki. Mondako fo šapëreli bađi bëte oyel ol: opeŵ ok do gë obeci ol bebët ibat, oxey ol do ogelemba ok bebët ijo.

⁹ Er baxo rend: «Angëmëne Esawu ebi nŵwëlën enga emat do ebi ko, enga ekinëm eņ ašana këno šana.»

¹⁰ Ata Jakob ko šalend mondako: «Axwën Kaxanu, wěj ex ar yata këņo šaca Abëraxam an, bëte wěj fo yata këņo Isak, faba iram. Wěj ex ar fel ke: “Bakal gër ebar edey, gër ed rëw këni, do wëno arin këmi rin enjekax eņ!”

¹¹ Emëlaya ed wëlaya këye wëno xadëp irey el axuri xurik. Bëte beņjekax bënd rin këye beņ, axe ñap ex na. And xegëta bame Yurëdeņ ijo aņ, ošet fo lëkaya bame. Barikan doro bëräm bën bengä beki exëni.

¹² Axara xara këmi dacëtële gër otaxan od abaŵe Esawu! Gayikwa ayëda këme yëdand ba ayow ko yow exe mereli, ebi đawëra bësoxari bën, do gë obaš ol.

¹³ Wěj ga fel ke wa: “Arin këmi rin enjekax eņ, do ašënan këme šënan andëwëra andey aņ ang edfni ed gër angwëngw fo, ed ala ax kor na exo pën el!”»

¹⁴ Ata yatijo, na xey baņo Jakob. Sana këbi gër napul ir šot baxo, oyel or këņo fupaxën abinëm Esawu ol.

¹⁵ Sana këbi obeci onëm okeme oki, do gë šapëlang alapem; opeŵ onëm okeme oki, do gë okondo alapem.

¹⁶ Sana kēbi bēte ogelemba onēm ofēxw osas, gē batox band banēbi yerinēnd ak; oxeý onēm ofēxw onax, do gē okwēlēkwēl epēxw; opali onēm alapem, do ocan ok epēxw.

¹⁷ Mondako fitēra babi oyel olo bēnga bēnga, do engā kala gē axadac arexēm. Fel kēbi bēxadac bēn: «Dēngwayin tan, do en tebētār motebētār.»

¹⁸ Fel kēņo axadac aņanar an: «And kēn fed gē abaņe Esawu aņ do exi mēka: “Noņo xwēn ki? Feyē kēy yend? Noņo wa xwēn kēbi dek oyel or lēngwēna kēyēbi olo?”

¹⁹ Yakayido: “Yakob, xadēp irey in, xwēn kēbi. Axwēn Esawu, er fupaxēn ki lēngwaliw ko. Mēņ dēņ nē etēfēgu ebo.”»

²⁰ Ata fel kēbi eņo fo axadac axinēm an, gē asasēn an, do gē dek bēr babi sēfēnd bēnga bend oyel bēn: «Mondako kēno felēf Esawu, axwēn aram an, and kēn fed aņ.

²¹ Deyidēn: “Yakob, xadēp irey in, gand emban bāyiw ko”.» Gayikwa er baxo yēland: «Axoc kēņo xoc oxoņ orexēm ol gē er fupaxēn kēmo do lēngwali kēme in. Bamat awa ko wa exe kaca, do mi kofētār gē onēnga fo!»

²² Ata Yakob mondako lēngwali babi oyel or fupaxēn baņo ol, do mēņ xey kēņo na gēr akwēndaya.

End okaxēr ond Yakob eņ

²³ Ata yatijo gēmēf, Yakob gē bēsoxari bēxi bērexēm bēn, gē okadēp otoxari oki od bēsoxari bērexēm ok, do gē bētox epēxw gē imat bēndexēm bēņ, xegēta kēni lar ir kēni wācēnd Yabok in.

²⁴ Abar bar babi, xegēta kēni lar in gē dek bēbēr xwēn ko bēn.

²⁵ Yakob bāy ko gaBAT ekeg elo. Ata šanayaw ko ala do xaxēr kēni gē mēņ xali kē wecand.

²⁶ Ala ajo ga wat ko mēne anēka dēņ sēkwan kēņo eņo đap in, xēm kēņo gēr epem. Ata Yakob lonēta ko nand bani xaxērēnd na.

²⁷ Ata re ko ala ajo: «Tebēle me ye, gayikwa anēka kē wecand.» Yaka ko Yakob: «Ami teb na ey ye, xarak aye yēl ex na obetak ol.»

²⁸ Ala ajo wēka kēņo: «Ake kēni wācēnd?» Yaka ko: «Yakob.»

²⁹ Re ko: «Macindēleni gērēgako Isērayel, kērex bo na ga kēni wācēnd Yakob. Gayikwa axaxēr xaxēr kēn gē Kaxanu do gē bela bēn, bārikan wēj xor kēbi.»

³⁰ Yakob wēka kēņo: «Kēla pelēle wa owaC orey ol.» Yaka ko: «Ine kēye wēkaxēnēnd owaC oram ol?» Ata yēl kēņo obetak ol.

³¹ Yakob wāc ko na gēr ed xaxēr bani «Peniyel», mēne ngēņ «Dēxas ir Kaxanu in». Gayikwa are re baxo: «Afabēr fabēr kēmi gē Kaxanu, do bāy kēme abēngw.»

³² Eñan eņ anēka bax fēnēgund and baxo xucand Yakob Penuwel aņ. Ata kēņo racētēnd oñe oņ, ga lonēta ko gēr epem.

³³ Mēņ ex xali doro, bērandēwēra and Isērayel bēn ani yakēnd na angēn and gēr emef aņ, gayik gēr angēn aņo sembaņ baxo Yakob.

33

End ekofētār ed Yakob do gē Esawu eņ

¹ Yakob ga rēnēta ko, watēgu kēbi Esawu do gē ocambenjar okeme onax ok ga kēni řatēgu. Šapēreli kēbi obaš ol, mar hi kēni mērēxand ir Leya do gē Rašel, mar mērēxand ir okadēp otoxari od bēsoxari bērexēm ok.

² Lēngwēn kēbi okadēp otoxari ok do gē obaš orebēn ol. Bētēgu kēni Leya do gē obaš orexēm ol, do felata kēni Rašel do gē Yosef.

³ Yakob mēņ dēņ, lēngw ko gēr engā eņo, do foxi ko banjongēbaki eyiņ el nēš gēr ebar, xali sēkar kēni gē abinēm.

⁴ Ata Esawu hēr ko fed kēni. Wega kēņo Yakob bēxiB gēr egēla, do ses kēni bēn tak bēxi.

⁵ Esawu ga rēnēta ko, wat kēbi bēsoxari bēn do gē obaš ol. Ata wēka ko: «Nobēn ex wa bējo?» Yaka ko Yakob: «Bējo ex obaš or yēl ke Kaxanu ol gē oyekax orexēm ol, wēno xadēp irey in.»

⁶ Okadēp otoxari ok do gē obaš orebēn ol sēka kēno Esawu, do foxira kēni.

⁷ Leya do gē obaš orexēm ol sēka kēno bēte, do foxira kēni. Bēte Yosef do gē Rašel sēka kēno, do foxira kēni.

⁸ Ata re ko Esawu: «Do ine ex wa dek oyel or fedēgu kēmi olo?» Yaka ko Yakob: «Exe kofētāraxēne gē onēnga fo šet kēmi, faba!»

⁹ Re ko bēte Esawu: «Abaņe, ašotēra šotēra kēme wēno bēte! Er xwēn kēy in, bayilexi.»

¹⁰ Yaka ko Yakob: «Ali, axara xara këmi, kanal axana er fupa këmi in gayikako gë onënga fo xofëtar ke. Enimin, wëno ga şanaya këme gër lëngw irey nangëde gër lëngw ir Kaxanu fo, do xofëtar ke gë onënga fo.

¹¹ Këla kanal axana er fupa këmi in, oyel orey ex, gayikako gë oyekax orexëm ol yëlëra ke Kaxanu xali şotëra këme dëk er ebax me cot in.» Yakob nëyli këňo Esawu xali wä ko.

¹² Esawu re ko: «Awa medërane dëk oýënga oň ene yexëne, wëno kë lëngwa.»

¹³ Ata yaka ko Yakob: «Faba, anang nang këy mëne obaş ol ani kem ex na. Bëte nekodëbi opeý onëm ok, gë obeci onëm ol, do gë oxey or gë batox band kë yerind ol. Angëmëne akey amat fo nëyli kënebene oňe oň, dëk këni şësëra oyel obeja ol.

¹⁴ Axara xara këmi faba, dëngwal wëj. Endëmane endëmane këmi sëfëli wëno xadëp irey in, gë obaş ol do gë oyel ol, xali mi nãtëli gër ndewën, gër ebar ed Seyir.»

¹⁵ Ata re ko Esawu: «Awa şaxëtël mi tebën ndakan mar ocambenjar odam ok.» Yaka ko Yakob: «Okò në end ine ngwa? Faba, axara xara këmi, tebanële din!»

¹⁶ Ata kwël yatijo fo, şaka baxo Esawu ond gër ebar ed Seyir oň.

¹⁷ Ga xucak eňo, Yakob ye ko kwël ond gër Sukot oň. Bayënayax ko şaciw, do rindëranëx këbi şaner oyel orexëm ol. Mëň wacaxën këni fën gër ed hi bani «Sukot», mëne ngëň «Baner şaň».

End gër Sišem eň

¹⁸ Ata Yakob mondako fiat baxo abëngw ga xaniw ko gër ebar ed Padaň-Aram. Hat ko gër angol and Sišem, gër ebar ed Kanahaň. Ri ko akwëndaya andexëm aň ler gër angol aňo.

¹⁹ Yakob wëf ko şatama këme band kofdi do yëc ko ebar gër otaxan od bosëniw bor Amor, sëm ir Sišem. Gër ebar elo ri baxo akwëndaya andexëm, ler gër angol and Sišem.

²⁰ Yakob ri ko na angëb and eňo caleraxënd Kaxanu, do wac ko «El-Eloxe-Isërayel», mëne ngëň «Kaxanu, Kaxanu, mëň ar yata këňo Isërayel an.»

34

End Simewoň do gë Lewi eň

¹ Akey amat, Dina endënaw end rëwën këno Leya Yakob eň, ye ko ebi nangëgu odënaw od gër ebar elo ok.

² Ata Sišem, asëniw ar Amor, emun end ebar ed şërandëwëra and Het eň, wat këňo Dina. Ga sëra këňo, wëla këňo, do lakix këni, xarak ax ñap ex na.

³ Ata Sišem lëka këňo monëka dëň Dina, endënaw end Yakob eň. Sišem ñan këňo mbaň endënaw emeja eňo. Bend ko xwëtaya gër emëkw edexëm fo baňo felënd endënaw emeja eňo.

⁴ Sišem fel këňo sëm Amor: «Karanële endënaw eňo, wëno mo ñër ýandi ke.»

⁵ Ata ga nang ko Yakob mëne Sišem abuyarën buyarën këňo abiw Dina, şësina ko yem xali ñatëgu këni bosëniw ga hiw këni gër apuý, gër oxadax or oyel.

⁶ Ata Amor, sëm ir Sišem, yow ko gër ed ebaxo Yakob eni ñëpaxën end Dina eň.

⁷ And bani ñatëgund bosëniw bor Yakob aň, ga hiw këni gër apuý, nang këni ecëfëanaxik eňo. Hi këbi nangëde aşirëra şirëra kënebi fo, do xoý këni xali xurik, gayik Sišem amena atëm ri baxo paş gër şërandëwëra and Isërayel, ga laki bani ako gë endënaw end Yakob eň, xarak eňo ax ñap ex na.

⁸ Amor fel këbi: «Asëniwën Sišem wa ñan këňo endënaw endewën eň, yëliño eňo ñër, axara xara këmun.

⁹ Wën gë biyi axor këne xore ene dëkëre paş gë oýër oň. Wën enëbo yëlënd odënaw odewën ok, do enëbi ñërënd odebi ok.

¹⁰ Andamat këne lëge do ebar el edewën kë hi. Cëxwayayin ro, en pandërand, do en yëcënd owar or kën xwën.»

¹¹ Sišem yow ko fel këbi sëm ir endënaw do gë şobinëm: «Tëbanine! Wëno ayël këmun yël er këne wëka yo.

¹² Pënëtayin mbaň napul ir këmun wëdën in, do gë exëbëanaxik er këmun yël in. Ayël këmun yël er këne wëka yo. Barikan fo, yëline endënaw eň mo ñër!»

¹³ Bosëniw bor Yakob yaka kënebi gë osit Sišem do gë Amor, sëm irexëm, gayik Sišem abuyarën buyarën baňo Dina, imaýe itoxari indebën in.

¹⁴ Fel kënebi: «Ax mënd ex na mo yël imaýe itoxari indebi in asoşan axacërex: oşëfën osëm ex eňo gër enëng endëbi!»

¹⁵ Damana mi maxën end re kën eňo, afo en ma pere en gi ang biyi ak: asoşan ar ex yo eno kac axac.

¹⁶ Aŋo fo këmün yël odënaŋw odebi ok, do biyi bête mēni n̄rënd odewën ok. Ata kēne lēge nē erebat, do ene giye bułunda íbat.

¹⁷ Biyi ata kēmo wēf endënaŋw endebi eŋ, do kwël mi dēfa angēmēne anēbo faxët ex na, angēmēne an ma ex na enun kacënd axac.»

¹⁸ Amor do gē asēñiŋw Sišem ŵa kēni eyeyan elo.

¹⁹ Ataŋ ŝambenjar in ŵa ko exo di mondako gayik mbaŋ ñan baŋo endënaŋw end Yakob eŋ. Xarak Sišem, ar gapak ebaxo gēr dek ekun ed sēm.

²⁰ Ata Amor do gē asēñiŋw Sišem ye kēni gēr ebët ed angol andebën. Fel kēñibi bela bër lēg bax gēr angol andebën bën:

²¹ «Bela bējo, bër aketēxeta ex ro gēr ndebi. Dēgēlexēni gēr ebar edebi ro, do eni pandēränd. Ebar edebi el aŋang ŷangēk, axēñ kēni xēñ! 'Biyi aŷēr kēñebe ŷana enēbe n̄rēnde odënaŋw odebën ok, do bën enēbi n̄rënd odebi ok.

²² Barikan eni maxēn edēg ed andamat gē biyi el, emat wēka kēni, ene gixēne bułunda íbat. Asošan ar ex yo gēr ndebi ro eno kac axac, ang xac kēñibi bën ak.

²³ Oyel orebën ol, gē napul irebën in, do gē oŵacar orebën ol, ax gi ex na nde ata kēñebe xwēne? Mane wa aŵa emat end wēka kēñebo eŋo, ene dēgaxēne andamat.»

²⁴ Dek bër bax ŝanënd gēr ebët ed angol bën wël kēñibi Amor do gē asēñiŋw Sišem. Ata dek bēsošan bër bax ŝanënd gēr ebët ed angol bën ŵa kēni enēbi kac.

²⁵ Yatir akey atasēn, xarak anēka kēni sorond, Simewoŋ do gē Lewi, bosēñiŋw bor Yakob, bër acēl amat gē Dina bën, wēf kēni ala kala duxuma irexēm in. Hat kēni gēr angol endēmane fo, ala abí wata ex na. Lawēra kēñibi dek bēsošan bën.

²⁶ Haŝ kēñibi bête gē oduxuma ok, Amor do gē asēñiŋw Sišem. Xanaw kēno Dina gēr iciŵ ind Sišem, do kwël ŝan kēni.

²⁷ Bosēñiŋw bor Yakob bējo xoba kēni gēr bēšēsək do xwēcara kēñibi. Xandēra kēñibi bacota baŋ dek angol oŋ, gayik imaŷe itoxari indebën in buyarēn bano.

²⁸ Xandēra kēñibi oyel orebën ol: opeŷ, gē obeci, gē oxey, gē opali, gē dek er ebax gēr angol in, do gē er ocēnga in.

²⁹ Xandēra kēñibi bacota bandebën baŋ. Sērara kēñibi bēsoxari bērebën bën, gē dek bër gēr oxun orebën bën, do gē dek bebër ebax gēr bēciŵ bën.

³⁰ Ga xucak eŋo, Yakob fel kēbi Simewoŋ do gē Lewi: «Wën ata etēm eŋ wēlanēgu kēne. Awērax kēne xwët bër lēgēk gēr ebar elo ro bën, gē bērandēwēra and Kanahaŋ bën, do gē bër and Pērisi bën. Wēno bela bēfēnēpēne fo ŝot kēmēni. Bën ata kēne barēnan ene mereli, do enēbo dawēra wēno gē bër iciŵ indam bën.»

³¹ Simewoŋ do gē Lewi yaka kēni: «Aŷap nde ŷapēk eno dixēra imaŷe itoxari indebi in ang asoxari aŷacaxik fo?»

35

End orēfa or Yakob eŋ

¹ Akey amat, Kaxanu fel kējo Yakob: «Kanil ey dēfa yaŋ gēr Bet-El, ey dēgēx fēn. Dinēxēde angēb wēno Kaxanu, ar ŝanayaxēn baxi and bay hērënd eyo cana abinēx Esawu an.»

² Ata Yakob fel kēbi bër iciŵ indexēm bën, do gē dek bër ebax gē mēŋ bën: «Dapin olaŝ or ex mērēxand irewēn do xwēta kēn ang Kaxanu fo oŋ. Wunētaraŷin, do nēmbaraŷin banjēm baŋ.

³ Yaŋ gēr Bet-El kēne rēfaye. Fēn kēmo rinēx angēb Kaxanu, mēŋ ar yakali baxe cale yatir ŝēmura baxe an, do mēŋ ar xaxa ke gēr fēña iram an.»

⁴ Ata fēxwēndēra kēno Yakob dek olaŝ orebën or ebax gēr otaxan odebën oŋ, do gē dek baŋepe band bakara bani gēr banēf bandebën baŋ. Yakob wēg ko dek bebijo, dila gēr edēp ed ananga and ex ler gēr Sišem.

⁵ Ga ri kēni mondako, kwël ye kēni. Kaxanu lapan kēbi anjiŷ atēm bër lēgērak gēr bangol band ler ler na gēr ed ebani bën. Ata anēbi tēf ex na bosēñiŋw bor Yakob.

⁶ Yakob do gē dek bērexēm bën ñat kēni gēr Lus, mēne ngēŋ gēr Bet-El, gēr ebar ed Kanahaŋ.

⁷ Rix ko angēb do wāc ko na gēr ed ebani «El-Bet-El», mēne ngēŋ «Kaxanu, ar gēr Bet-El an». Gayikwa Kaxanu na ŝanayaxēn baŋo Yakob, and baxo hērënd eŋo cana abinēm aŋ.

⁸ Ata Debora, asoxari ar rafēn baŋo Rebeka an, šēs ko. Wēxēta kēno ler gēr Bet-El, dila gēr aces and nēngwēt bani oŵac «Atēx and otes».

⁹ Ata Kaxanu ŝanayaxēn kējo bête Yakob, ga hiw ko gēr ebar ed Padaŋ-Aram. Yël kējo obetak ol.

¹⁰ Ata re ko Kaxanu: «Owac orey ol Jakob ex, bari ax bo na ga keni wacend Jakob. Isërayel keni yana eni macend.» Mondako nengwet baxo owac orexem ol: Isërayel.

¹¹ Re ko bête Kaxanu: «Wëno ex Kaxanu, ar xorëk beÿ cëk an. Dëwëlëbi obaš oranjem, do ñembërelëxëni mban. Enëng do gë amara and benëng kë šanëgu gër ndey. Bemun kë šanaya na gër bër këÿëbi rëw.»

¹² Ebar ed yël këmeni Abëraxam do gë Isak el, ayël këmun yël, wëj do bërändëwëra andey bën, and këy xuca aņ.»

¹³ Ata Kaxanu ga xani ko, ko šëgënd yaņ yaņ na gër ed bani yeyandërand gë Jakob.

¹⁴ Jakob rëd ko ekaÿ na gër ed yeyaneli baņo Kaxanu. Xoš ko gër ekaÿ ed rëd baxo elo ogu do gë ngoy ex gixën ekaÿ ecëbax.

¹⁵ Jakob wac ko na gër ed ebani Bet-El, na gër ed yeyaneli baņo Kaxanu.

End ecës ed Rašel eņ

¹⁶ Jakob gë bër ekun edexëm bën xani keni na gër Bet-El. Anëka bani saxand gër Efërata, ga rëwëra ko Rašel. Barikan orëw olo mban yëka baņo.

¹⁷ And baņo rëwënd itox aņ, asoxari ar baņo rëcand gër orëw an, re ko: «Kërey yëdara na, lëmëta šot këyo bête.»

¹⁸ Damana exo kotixën, wac këņo lëmëta in «Ben-Oni», mëne ngëj «Asëñiwën ir ayambën iram». Barikan sëm nengwet këņo «Beņëšame», mëne ngëj «Asëñiwën ir liw iram».

¹⁹ Ga xoti ko Rašel, wëxëta këno gër fëña ir gër Efërata, mëne ngëj ir gër Betëlexem.

²⁰ Jakob rëd ko ekaÿ gër ÿeg ir Rašel. Ata ekaÿ elo na bayik xali doro.

²¹ Isërayel gë bër ekun edexëm bën rëfa keni do rix keni akwëndaya andëbën aņ yaßët ebar ed Migëdal-Eder el.

²² Amëd and lëg baxo Isërayel na gër ebar elo aņ, Ruben ye ko laki keni gë Bila, asoxari ar ÿëpa bani aÿëpa fo gë sëm an. Ata nang ko Jakob.

Bosëñiw bër Jakob er hi bani epëxw gë bëxi.

²³ Bëtošan bënd rëw këbi Leya bëņ: Ruben, iñanar ind Jakob in, gë Simewoņ, gë Lewi, gë Yuda, gë Isakar do gë Sabuloņ.

²⁴ Rašel mëņ cëņ, rëw këbi Yosef do gë Beņëšame.

²⁵ Bila, xadëp isoxari ir Rašel in, rëw këbi: Dan do gë Nefëtali.

²⁶ Silëpa, xadëp isoxari ir Leya in, rëw këbi Gad do gë Aser. Bën ex bosëñiw bër Jakob, bër rëwëgu këbi gër ebar ed Padaņ-Aram bën.

²⁷ Ata Jakob gë bër ekun edexëm bën fiat keni xali gër sëm Isak, gër Mamëre, ler gër Kiriya-Arëba, gër ed keni wacend bête Ebëroņ. Fën lëg bani ang bëliyer fo Abëraxam do gë Isak.

²⁸ Isak ga liya ko bëniy këme gë ofëxw ocongosas,

²⁹ šës ko. Ata Isak moped fed baņo oxar ol, damana baraxën keni gë bëxarëk bërexëm bër šësëk elod anëka fo bën. Esawu do gë Jakob wëxëta këno.

36

End orëfa or Esawu eņ

¹ Mondako ex andëwëra and Esawu aņ, mëņ ar bano wacend bête Edom an.

² Esawu ÿër babi odënaw od gër ebar ed Kanahaņ: Ada abiw ar Eloņ, arandëwëra and Het an, do gë Oxolibama, abiw ar Ana, ejiw ed Tësiwëwoņ, arandëwëra and Hor an.

³ Baša këņo bête Basëmat, abiw ar Isëmayel, abinëm ar Nebayot.

⁴ Ata Ada rëwën këņo Esawu, Elifas. Basëmat mëņ, rëwën këņo Rehuwel.

⁵ Oxolibama rëwën këņo: Yewuš, gë Yalam, do gë Kore. Bën ex bosëñiw bër Esawu, bër rëw këñëbi na gër ebar ed Kanahaņ bën.

⁶ Akey amat, Esawu bar këbi bësoxari bërexëm bën, gë bosëñiw, gë boßiw, do gë cëk bela bër iciw indexëm bën. Bar këbi bête cëk oyel orexëm ol, do gë beßër šotëra baxo na gër ebar ed Kanahaņ bën. Ye ko kwël orëfa në ebar ecëxe, eni ñawëtaraxën gë abinëm Jakob.

⁷ Gayikwa napul ir šot baxo ala kala in axuri xuri bax ga ÿëmbëk. Ax mënd bana eni cëg në erebat. Bête na gër ebar ed ÿëpa bani ang bëliyer fo el, oyel orebën ol abani xëñ na.

⁸ Esawu ye ko ÿëpax ko gër ebar ed kap gër etënd ed Seyir. Esawu ex wa Edom.

End bërändëwëra and Esawu eņ

⁹ Mondako ex andëwëra and Esawu aņ, sëm ir Edom, gër ebar ed kap gër etënd ed Seyir.

¹⁰ Omac od bosëñiŋw bor Esawu ok ebax: Elifas, ar rëwën këŋo alindaŋw Basëmat an. Rehuwel, ar rëwën këŋo alindaŋw Basëmat an.

¹¹ Ata bosëñiŋw bor Elifas hi këni: Teman, gë Omar, gë Tësefo, gë Gatam, do gë Kenas.

¹² Timëna, ebax asoxari ar yëpa bani ayëpa fo gë Elifas, asëñiŋw ar Esawu an. Timëna ijo rëwën këŋo Amalek. Ata bën ex bosëñiŋw bor Ada, asoxari ar Esawu an.

¹³ Bosëñiŋw bor Rehuwel exëni: Nahat, gë Sera, gë Šama, do gë Misa. Bën ex bosëñiŋw bor Basëmat, asoxari ar Esawu an.

¹⁴ Mondako bax omac od bosëñiŋw bor Oxolibama ok, abiŋw ar Ana, asoxari ar Esawu an. Ana ijo ex mëŋ bête abiŋw ar Tësebewoŋ an. Mëŋ rëwën baŋo Esawu: Yewuŋ, gë Yalam, do gë Kore.

¹⁵ Mondako hi bani bemun bend bosëñiŋw bor Esawu beŋ. Gër andëwëra and Elifas, iñanar ind Esawu iŋ: Teman, gë Omar, gë Tësefo, gë Kenas,

¹⁶ gë Kore, gë Gatam, do gë Amalek. Bën ebax bemun bend andëwëra and Elifas beŋ, gër ebar ed Edom. Bën ex bosëñiŋw bor Ada.

¹⁷ Mondako hi bani bemun beŋ gër bosëñiŋw bor Rehuwel, asëñiŋw ar Esawu: Nahat, gë Sera, gë Šama, do gë Misa. Bën ebax bemun bend andëwëra and Rehuwel beŋ, gër ebar ed Edom. Basëmat, asoxari ar Esawu an, ebax ejiŋw edebën.

¹⁸ Mondako hi bani bërändëwëra and Oxolibama bën, asoxari ar Esawu an. Gër bërändëwëra and Oxolibama, abiŋw ar Ana, asoxari ar Esawu an, bemun beŋ er hi bani: Yewuŋ, gë Yalam, do gë Kore.

¹⁹ Bën ebax bosëñiŋw bor Esawu, do bën ebax bemun bendebën beŋ. Esawu ex wa Edom.

²⁰ Mondako hi bani bosëñiŋw bor Seyir, arandëwëra and Hor an. Bër lëg bax gër ebar elo na bën, er hi bani: Lotan, gë Šobal, gë Tësibewoŋ, gë Ana,

²¹ gë Dišoŋ, gë Etëser, do gë Dišaŋ. Bën ebax bemun bend bërändëwëra and Hor, do gë dek obaŋ or Seyir gër ebar ed Edom beŋ.

²² Obaŋ or Lotan ol er hi bani: Ori do gë Emam. Imaŋe itoxari ind Lotan iŋ ebaxo Timëna.

²³ Mondako hi bani bosëñiŋw bor Šobal: Alëfaŋ, gë Manahat, gë Ebal, gë Šefo, do gë Onam.

²⁴ Mondako hi bani bête bosëñiŋw bor Tësibewoŋ: Afa do gë Ana. Ana isoŋan ijo ŋanan bax aňësa and men gër ladawe, and baŋi xadacërand opali od sëm Tësibewoŋ aŋ.

²⁵ Mondako hi bani bête obaŋ or Ana ol: itoŋan iŋ, Dišoŋ, do gë itoxari iŋ, Oxolibama.

²⁶ Mondako hi bani bête bosëñiŋw bor Dišoŋ: Emëdaŋ, gë Ešëbaŋ, gë Yitëran, do gë Keran.

²⁷ Mondako hi bani bosëñiŋw bor Etëser: Bilëxaŋ, Sahafaŋ, Safaŋ, do gë Akan.

²⁸ Mondako hi bani bosëñiŋw bor Dišaŋ: Utës do gë Aran.

²⁹ Mondako hi bani bemun bend bërändëwëra and Hor beŋ: Lotan, gë Šobal, gë Tësibewoŋ, gë Ana isoŋan,

³⁰ gë Dišoŋ, gë Etëser, gë Dišaŋ. Bën ebax bemun bend bërändëwëra and Hor beŋ, gër ebar ed Seyir.

³¹ Mondako hi bani bête bemun bend bëtëraw bax gër ebar ed Edom beŋ, ðamana eni gixën gë bemun bërändëwëra and Isërayel bën.

³² Bela, asëñiŋw ar Bewor wun ko gër ebar ed Edom, do oŋac or angol andexëm ol ebax Dinaba.

³³ And šës ko Bela aŋ, Yobab, asëñiŋw ar Sera, bëteli ko owun ol. Do angol andexëm aŋ ebax Botësëra.

³⁴ And šës ko Yobab aŋ, Huŋam, ar gër ebar ed bërändëwëra and Teman an, bëteli ko owun ol.

³⁵ And šës ko Huŋam aŋ, Xadad, asëñiŋw ar Bedad, bëteli ko owun ol. Mëŋ wëreli baŋo Majan xali xor këŋo gër ebar ed Mohab. Angol andexëm aŋ ebax Awit.

³⁶ And šës ko Xadad aŋ, Salëma ir gër Masëreka, bëteli ko owun ol.

³⁷ And šës ko Salëma aŋ, Sawul ir gër Rexobot Nahar, bëteli ko owun ol.

³⁸ And šës ko Sawul aŋ, Bahal-Hanaŋ, asëñiŋw ar Akëbor bëteli ko owun ol.

³⁹ And šës ko Bahal-Hanaŋ, asëñiŋw ar Akëbor aŋ, Hadar bëteli ko owun ol. Angol andexëm aŋ ebax Pawu, do oŋac or alindaŋw ol, Mehetabel, abiŋw ar Matëred, ejiŋw ed Mesahab.

⁴⁰ Mondako ebax omac od bemun bend bërändëwëra and Esawu beŋ, nëng gë nëng, eđëg gë eđëg: Timëna, gë Alëfa, gë Yetet,

⁴¹ gë Oxolibama, gë Ela, gë Pinoŋ,

⁴² gë Kenas, gë Teman, gë Mibëtësar,

⁴³ gë Magëdiyel, do gë Iram. Bën ebax bemun bënd gër Edom beṅ, ang lëgëra bani ak, gër ebar ed xwën këni. Esawu ex axarëk arebën an, axarëk ar bërandëwëra and Edom an.

37

End ofakeli od Yosef eṅ

¹ Ata Yakob lëg ko na gër ebar ed Kanahan, gër ebar ed yëpa baxo sëm ang aliyer fo el.

² Mondako bax andëwëra and Yakob aṅ. Yosef, lëmëta fo bayi baxo, do anëka sëk baṅo bënëy epëxw gë bënjongëbëki. Oyel ol banëbi xadacërand gë boḃinëm, gë obaš or Bila ol, gë or Silëpa ol, bësöxari bër sëm bën. Xarak Yosef, dek baxo fiatelind gër sëm irebën ang banëbi renarand ak.

³ Isërayel moṅan fïan baṅo Yosef, nëmëc dek obaš orexëm ol, gayik gand oxar rëw baṅo. Ašalan šalan baṅo acud anjekax and yër-yër.

⁴ Boḃinëm wat këni mène dek ang ebani ak Yosef ex itox ind xwël këṅo sëm irebën in. Ata yana këno ecus el. Laṅ gë xoḃ fo bano yeyanelind.

⁵ Akey amat, Yosef lakeli ko, do sëfëtan këbi boḃinëm lakeli in. Ata šus këno kaš-kaš.

⁶ Yosef re ko: «Baxëtin lakeli ir ri këme in, Axara xara këmun!

⁷ Biyi dek gër ošënga bane xapërande olaṅ. Ataṅ eḃaṅ edam el xwëšak ceg. Olaṅ orewën oṅ, ga xetax jey edam el, foxik gër lëngw ir eḃaṅ edam.»

⁸ Ata re këni boḃinëm: «Do ba wëj nde kë hi emun endeḃi eṅ? Wëj nde këbo xwën?» Ata šus këno bëte kaš-kaš në end ofakeli odexëm eṅ, do në end oyeyandëran orexëm eṅ.

⁹ Yosef lakeli ko bëte gašëxe. Ga këbi sëfëtan boḃinëm, re ko: «Alakeli lakeli këme bëte, eñan eṅ, gë facaw in, do gë owäl epëxw gë ebat oṅ, ga foxirak gër lëngw iram.»

¹⁰ Sëfëtan këṅo bëte sëm lakeli ijo, ang sëfëtan baḃi boḃinëm ak. Ata sëm rexëra këṅo mondako: «Inëwa wacayak lakeli irey ijo? Ba wëno, gë norix, do gë boḃinëx nde kë yeli mi poxi gër lëngw irey?»

¹¹ Ata boḃinëm yakëraxi këbi. Barikan sëm bayiḃi këṅo laṅ gër onden ofakeli oko.

End oyakëraxi od boḃinëm bor Yosef eṅ

¹² Akey amat, boḃinëm bor Yosef ye këni enëḃi kadacërax opeḃ ok do gë obeci or sëm irebën ol ler gër ebar ed Sišem.

¹³ Isërayel fel këṅo Yosef: «Ax gi ex na nde, boḃinëx ler gër Sišem këneḃi xadacëraxënd oyel ol? Yow mi dawën gër ed exëni.» Yaka ko Yosef: «Awa!»

¹⁴ Re ko bëte Isërayel: «Këla, yel gër boḃinëx, ey nangëgu ba bëbëngw bayi këni, bën do gë oyel ol. Maḃiwëd eye pelati.»

Mondako lawën baṅo elod na gër amora and Ebëron. Yosef ga ye ko, fiat ko xali gër Sišem.

¹⁵ Ata ga ko yexëra gër ocënga, fed këni gë ala. Ala ajo wëka këṅo: «Inëwa këy šaland?»

¹⁶ Yaka ko: «Bëmaḃe bëndam bëṅ këmëni šaland. Këla pelële, feye këneḃi xadacërand oyel orebën ol.»

¹⁷ Re ko ala ajo: «Ani bo ex na ro, gayik awël wël këmëni ga këni re: “Yene gër Dotan.”» Ata Yosef xuca ko gër ocal od boḃinëm. Sëkëx këbi gër Dotan.

¹⁸ Ata bën watëgu këno caw. Damana exo ṅat gër ed hi bani, wëlër këni eno daw.

¹⁹ Mondako bani rend: «Yo nëkoḃo wa, axwën ofakeli an ga ko fiatëgund.

²⁰ Gërëgako, yowën enëṅo dawë, do enëṅo ḃape polo në andu. Gwëre ene dede mène emacar ekeḃax yak këṅo. Ata këne nange ba mondake kë hi ofakeli odexëm oko.»

²¹ Ruben ga wël ko endey eṅo, racët këṅo Yosef gër otaxan odebën, re ko: «Kërenëṅo daw ex na de!»

²² Baš ko: «Ošat kërex car na. Nëkëtinno gër andu and ex gër ladawe aṅ, bari yoweḃ këreno dinan na.» Eṅo dacët gër otaxan odebën, do eṅo bakali gër sëm yandi baṅo mëṅ yeyanaxën baxo mondako.

²³ And fiat ko Yosef gër boḃinëm aṅ, bën wëlën këno, do šufët këno acud andexëm, acud and yër-yër aṅ.

²⁴ Ga sëra këno, yëkët këno gër andu: andu aṅo ax gi bana gë men.

²⁵ Ga rixëra këno mondako, yëpa këni eni yambëra. Ga rënëta këni watëgu këneḃi engä end Oyula od ebax bërandëwëra and Isëmayel, ga hiw këni gër ebar ed Galahad. Ogelemba odebën ok lëbindëragu këneḃi ugu onëngax, ond bani wëland gër ebar ed Misëra.

²⁶ Ata Yuda fel kēbi bobinēm: «Ineŵa kēbo feca ga alaŵ laŵ kēnēŋone imaŷe indebi iŋ do ene condērande ecēs edexēm el?»

²⁷ Yowēn enēŋo pane gēr bērandēwēra and Isēmayel. Kērenēŋo daw ex na, gayikwa imaŷe indebi ex, šapar irebi exo!» Ata bobinēm ŵa kēni endexēm eŋ.

²⁸ Oyula od bērandēwēra and Majaŋ bax xucand. Ata šēpētēgu kēno Yosef gēr andu. Na fan kēno gēr otaxan od bērandēwēra and Isēmayel, ūatama alapem ūand kodī, do bēn wēla kēno kwēl gēr ebar ed Misēra.

²⁹ And ūakaw ko Ruben na gēr andu aŋ, nema kēŋo Yosef. Hesēra ko ūanjēm bandexēm ūaŋ*.

³⁰ Ga ūaka ko gēr bobinēm, re ko: «Itox iŋ axo bo ex na! Do wēno feye wa kēme ye gērēgako?»

³¹ Ata wēd kēni acud and Yosef aŋ, nēngēra kēni gē ošat or apēlang and ūaš bano oŋ.

³² Lawēneli kēni acud aŋ gēr sēm irebēn gē eyeyan elo: «Nēkod wa er wēda kēmi in. Kēla, nēkonēl ba acud and asēñix aŋ ex.»

³³ Jakob ga wat ko acud aŋ, re ko: «Acud and asēñiwēn aŋ ex! Emacar ekeŷax wa ŵanangētēra kēŋo, emacar ekeŷax yak kēŋo Yosef!»

³⁴ Ata ga yambēn kēŋo gēr yomb, Jakob ūesēra ko ūanjēm ūand ūudā baxo ūaŋ. Xapa ko jabote gēr edum, do ko renitarand end asēñiw eŋ xali ūakey bandanjēm.

³⁵ Dek ūosēñiw do gē ūobiw kēno yifarand. Barikan ayifara yo ayifara, ūēp ko exo cēsina. Er baxo rend: «Arenita kēme renita end asēñiwēn eŋ xali mo tēkēx gēr wur ir bēšēsēk!» Mondako sesēra baxo xali.

³⁶ Xarak, bērandēwēra and Majaŋ bēn kwēl wēla bano Yosef gēr ebar ed Misēra. Fanēx kēno gēr Potifar, alēngw ar bēnēkona bēr Farawoŋ an.

38

End Yuda do gē Tamar eŋ

¹ Amēd aŋo, Yuda anacēta nacēta baŷi bobinēm, do rēfa ko ler gēr iciw ar bano ind ar bano ŵacēnd Hira, gēr angol and Adulam.

² Ata Yuda wat kēŋo endēnaŵ end ūuwa eŋ, Abēkanahaŋ. Ga ŷēr kēŋo, ūar kēni angaw amat.

³ Asoxari an hi ko gē acēl do rēw kēŋo itošan. Yuda ŵac kēŋo Er.

⁴ Hi ko bēte gē acēl, do rēw kēŋo itošan. Wac kēŋo mēŋ dēŋ Onan.

⁵ Rēw kēŋo bēte itošan, do ŵac kēŋo ūēla. And rēwēra ko alindaŵ aŋ, Yuda gēr Kesib hi baxo.

⁶ Ata Yuda ūalan kēŋo Er, itošan iñanar indexēm iŋ, asoxari ar kēno ŵacēnd Tamar.

⁷ Ang baxo liyand Er, itošan iñanar ind Yuda ak, Axwēn Kaxanu ašus ūsus baxo, ata laŵ kēŋo.

⁸ Ga ūēs ko Er, Yuda fel kēŋo Onan: «Bētelilo asoxari ar abinēx an, ang rēpēk ak, exo gixēn ar gē ošaš.»

⁹ Ata Onan ŷēr kēŋo asoxari an. Barikan nang ko mēne ošaš or kēbi rēw ol, or abinēm kē hi, ani gi na orexēm. And kēni ūar angaw aŋ, Onan exo dēx gēr ebar enēda endexēm eŋ, abaxo seš na gēr asoxari, ga xey kēŋo eŋo cotēn andēwēra abinēm.

¹⁰ Er baxo rind ijo Axwēn Kaxanu ašus ūsus baxo, ata laŵ kēŋo mēŋ bēte.

¹¹ Ata Yuda fel kēŋo Tamar, abiŵ ir eñēr: «Gayikako asoxari aseŷēta-seŷēta hi kēy, maŷil gēr sorix xali exo daf asēñiwēn ūēla.» Gayikwa Yuda are baxo rend: «Kērexo cēs na fa ūēla bēte, ang bobinēm ak.» Tamar ŵaŷi ko, do ŷēpax ko gēr iciw ind sēm.

¹² Ga niŷitaŋ, abiŵ ar ūuwa, alindaŵ ar Yuda, ūēs ko. And xucak oŷaw aŋ, Yuda ye ko yaŋ gēr Timēna, gēr bēr baŷi xacanēnd omban opeŷ odexēm ok. Sēfēr kēni gē Hira, lawo irexēm, Abēkanahaŋ ar gēr Adulam.

¹³ Ata ūēla bēn fel kēno Tamar: «Ayarax isošan cēŋ dorō ko yend dē yaŋ gēr Timēna, gēr ekaca ed omban ond opeŷ odexēm.»

¹⁴ Tamar ūudētara ko ūanjēm ūand bēsoxari bēseŷēta-seŷēta ūaŋ. Nēmbara ko ūacēxe, laŷaya ko kwēc dēxas in gē anjēm, do ŷēpa ko ler gēr ingol ind Eyinayim, gēr fēna ir gēr Timēna. Gayikwa awat wat baxo mēne ūēla anēka dēŋ raf ko, ūari aŋo bēteli bana.

¹⁵ Yuda, sam ga wat kēŋo, ŷēla ko asoxari aŷacaxik ex, gayik kwēc laŷ baxo dēxas in.

¹⁶ Nangērēxe mēne abiŵ ir eñēr ex, re ko: «Awēl nde, mēkēñaye ga ŵa ŵa kēy!» Yaka ko Tamar: «Ine kēye ŷēl angēmēne aŵa ŵa kēme?»

* 37:29 37:29 Bēr enēng endexēm bēn aŷes bani ūesēnd ūanjēm ūandebēn ūaŋ and kēbi logēn ba ebi cena aŋ.

¹⁷ Re ko Yuda: «Ipërac këmi yebënëgu.» Yaka ko Tamar: «Awa! Barikan pere këye sebën ðeý dãmama exo naxaxënëgu.»

¹⁸ Wëka ko Yuda: «Ineña këmi yël?» Yaka ko: «Edëxër ed gë oñac orey ed rëx këy elo, do gë acët and lëkaya këy aņo.» Ata ga fëxwën këņo oýënga oņo, laki këni. Mandëk Tamar, yatijo šot ko acël aņ.

¹⁹ Ga waýi ko gër ndëbën, labët ko dëxas irexëm in, do ðakan ko ðanjëm ðand ðësoxari ðësebëta-sebëta ðaņ.

²⁰ Ata Yuda lawën këņo lawo irexëm in, Abadulam an, eņo yëlëx ipërac in asoxari ajo, do exo kanaw ðebër sebënëgu baņo ðën. Bari mëņ ga ye ko, aņo wat ex na.

²¹ Wëka këbi bela ðër lëgëk ler gër Eýinayim na ðën: «Feye wa exo asoxari aýacaxik ar bax ýëpand ler gër feña an?» Yaka këno: «Biyi elod amo wat ex na ro asoxari aýacaxik!»

²² Ga ðaka ko gër Yuda, re ko: «Wëno amo watëgu ex na ðe, do ðër lëgëk ler na ðën ga re këni mëne elod amo wat ex na na asoxari aýacaxik!»

²³ Ata re ko Yuda: «Kwëtayaxëlexo oýënga or sebënëgu këmo oņ! Kërexe calaye na fa mocala ðeņ ošëfën ol. Ayeþën yebën këmo ipërac in, ðari wëj ayo watëgu ex na.»

²⁴ Ga xucak opacaw otas, yow ko ala fel këņo Yuda: «Awa Tamar, aþix ar eñër, eñac xwënda ko ðe. Ado anëka hi ko gë acël gë eñac endexëm eņ!» Ata re ko Yuda: «Nëcëtëguno enëņo core!»

²⁵ Ga këno nëcët, Tamar lawën ko gër sëm ir eñër eyeyan elo: «Gë asošan ar xwënëk oýënga oņo an šot këmi acël aņ. Këla, nëkonël ba anang këyo nang ar xwënëk edëxër ed kë oñac elo, do gë acët aņo an.»

²⁶ Yuda ga wat ko oýënga oņ, re ko: «Awa mëņ ex ðe ar šenene an, ax gi ex na wëno, gayikako wëno ðëþëk eņo ðeteli asëñiwën šela.» Ata mondako sebët bano Tamar, ðari abani laki na gë Yuda.

²⁷ And ðatëk orëw aņ, Tamar nang ko mëne ðëša ex gër acël andexëm.

²⁸ Gër orëw, itox imat lëngwaliw ko ataxan aņ. Asoxari ar baņo rëcand gër orëw an, sëra ko do xap këņo ingux imbarax. Re ko: «Itox iņo ex ind šanëguk iñanar in.»

²⁹ Barikan mëņ ðakalix ko ataxan aņ, ata šanëgu ko abinëm. Asoxari ar baņo rëcand gër orëw an, re ko: «Ahacan fo ðacanëgu këņo abinëm!» Ata Yuda yël këņo oñac ol: Peres, mëne ngëj «Amëd.»

³⁰ Ata šanëgu ko abinëm gë ingux imbarax in gër ataxan. Yuda yël këņo oñac ol: Sera, mëne ngëj «Awarax».

39

End Yosef gër iciw ind Potifar eņ

¹ Wëla këno Yosef gër ebar ed Misëra. Do Amisëra abat, Potifar, alëngw ar ðënëkona ðër Farawoņ, yëc këņo gër otaxan od ðërandëwëra and Isëmayel ðër wëlaw baņo na.

² Axwën Kaxanu hi këni gë Yosef. Ata er ko ri yo exo kamën. Hi ko gër iciw ind axwën arexëm, Amisëra an.

³ Axwën arexëm an wat ko mëne Axwën Kaxanu gë Yosef hi këni: er ko ri yo, exo kamën në end Axwën Kaxanu.

⁴ Ata Potifar, axwën arexëm an, ga baņo nënganënd mbaņ end Yosef eņ, yata këņo eņo diyenindërand. Yata këņo exo gi alëngw ar gër iciw indexëm, do sebënan këņo ðek er xwën ko in.

⁵ Sam ga hi ko Yosef alëngw ar iciw do gë ðek er xwën ko Potifar an, Axwën Kaxanu yël këņo obetak ol Amisëra an në end Yosef. Obetak or Axwën Kaxanu ol hik gër ðek ðebër xwën ko Amisëra ðën gër iciw do gër ocënga.

⁶ Er xwën ko yo sebënan baņo Yosef, ýoweý ax bo bana ga ko ri, ang ax gi ex na eyambëran el.

End Yosef do gë asoxari ar axwën arexëm eņ

Xarak Yosef šambenjar iyekax ebaxo.

⁷ Ga xucak eņo, asoxari ar axwën arexëm an ýana ko këņo nëkonënd Yosef gë aņana. Akey amat, re ko: «Yow exe ðakiye!»

⁸ Yosef ðëp ko, do re ko: «Ali, axwën aram an sebënan ke er xwën ko yo, ýoweý axo dind na gër iciw ro.

⁹ Wëno ala axe kuca ex na or gapak ol gër iciw ro, do ýoweý axe cëban ex na, ang ax gi ex na wëj gayik alindaw hi këy. Mondake wa këme xor me di amena atëm aņo? Mondake këmo wënan Kaxanu?»

¹⁰ Asoxari an key yo key baŋo wăcêrand Yosef. Bari mēŋ abaŋo yaka na, gayik aŋo ñandi bana eni tēkar do eni đaki.

¹¹ Akey amat, Yosef lil ko gēr iciw̄ exo diyeni, xarak ang exēni đek na gēr iciw̄ ak, gaɓatak ax ɓayi bana.

¹² Ata asoxari an sēra kēŋo Yosef gēr acud, do re ko: «Yow exe đakiye!» Yosef ɓusēta ko acud aŋ gēr otaxan odexēm, do hēr ko fac.

¹³ And wat ko mēne anēka ɓusētan kēŋo acud aŋ do hēr ko fac aŋ,

¹⁴ asoxari an xeŋ ko eɓi macaxēn ɓēr gēr iciw̄ ɓēn. Ga ɓatêragu kēni, re ko: «Watin icēn indam iŋ ga wēlanēgu kēbo arandēwēra and Eber ebo mēkēñaxēnati. Asēka sēkaw baxe mēne mi đaki, ɓarikan wēno xeŋ kēme mbaŋ.

¹⁵ And wēl ke ga kēme xeŋ aŋ, ɓusēta ko acud andexēm aŋ do kwēl hēr ko fac.»

¹⁶ Ata asoxari an xwētaya ko acud and Yosef aŋ xali wāyigu ko icēn indexēm iŋ.

¹⁷ Fel kēŋo ɓēte mondako: «Xadēp ir arandēwēra and Eber ir wēlanēgu kēyēbo in, sēka baxe exe mēkēñaxēn.

¹⁸ Ga xeŋ kēme, ɓusētan ke acud aŋ gēr otaxan odam do kwēl hēr ko fac.»

¹⁹ Potifar ɓaxēt kēŋo alindaw̄ ga kēŋo fel: «Mondako rirēli kēmi đe gē xadēp irey in.» Ata Potifar xoŋ ko.

²⁰ Re ko eno tēra Yosef, do eno mēla gēr epēra, gēr ed ebani ɓandepēra ɓand emun. Ata Yosef mondako hixēn baxo gēr epēra.

End Yosef gēr epēra eŋ

²¹ Axwēn Kaxanu hi kēni gē Yosef, do yēl kēŋo oyekax ol. Ata alēngw ar ɓēnēkona ɓēr epēra an xwēta kēŋo.

²² Alēngw ar ɓēnēkona ɓēr epēra an seɓēnan kēŋo Yosef đek ɓandepēra ɓand hi bax na gēr epēra ɓaŋ. Mēŋ ɓabi nēkonand gēr er kēni rind yo.

²³ Alēngw ar ɓēnēkona ɓēr epēra an, abaxo šala na exo nang er ko rind Yosef in, gayik Axwēn Kaxanu gē mēŋ hi ɓani do arēca ɓaŋo rēcand exo kamēn er ko ri yo.

40

¹ Ga xucak eŋo, alēngw ar ɓēxatēn ɓēr ngoy ɓēr emun end ebar ed Misēra an, do gē alēngw ar ɓēwēka ɓēr mburu an, wēnan kēno axwēn areɓēn an, emun end ebar ed Misēra eŋ.

² Farawoŋ xoŋēn kēɓi bela ɓēr gapak ɓēxi ɓējo: alēngw ar ɓēxatēn ɓēr ngoy an, do gē alēngw ar ɓēwēka ɓēr mburu an.

³ Re ko enēɓi tēra tak ɓēxi do enēɓi mēla gēr epēra ed baxo nēkonand alēngw ar ɓēnēkona an, gēr ed fērax bano Yosef.

⁴ Alēngw ar ɓēnēkona ɓēr epēra an fel kēŋo Yosef eɓi đēɓand. Ata ɓēlēngw ɓēxi ɓējo mondako xeyēra ɓabi na gēr epēra.

End oɓakeli od ɓēlēngw Bēmisēra eŋ

⁵ Gēmēd ibat, alēngw ar ɓēxatēn ɓēr ngoy an do gē alēngw ar ɓēwēka ɓēr mburu ind emun end Misēra an, lakeli kēni ala kala, lakeli ir gē end ɓap bax eni nang.

⁶ Ga xeyēk gēɓēr, sēkar kēni gē Yosef, wata ko mēne ašamina šamina kēni.

⁷ Ata wēka kēɓi ɓēlēngw ɓēsēm ɓēr Farawoŋ ɓējo: «Ineŋa šaminaxēn kēn doro?»

⁸ Yaka kēno: «Biyi tak ɓēxi, ala kala, alakeli lakeli kēmi do ala ax gi ex na ar kēbo fel er wacayak in.» Re ko Yosef: «Ax gi ex na nde Kaxanu xwēnēk enangēn ed er kē wacayand lakeli in? Awēl nde, tēfētanine oɓakeli odewēn ok!»

⁹ Alēngw ar ɓēxatēn ɓēr ngoy an ga kēŋo sēfētan Yosef lakeli irexēm in, re ko: «Gēr lakeli iram, awat wat kēme atēx and reseŋ gēr lēngw iram.

¹⁰ Wat kēme ɓēte gēr atēx aŋo ɓēnini ɓētas ga nētēk, fētēfetik, rēwēk, do reseŋ in sēgēk.

¹¹ Do wataya kēme ga lēkaya kēme andēmba and Farawoŋ aŋ gēr ataxan. Ga xwēc kēme reseŋ in, nas kēme gēr andēmba, do say kēmo Farawoŋ gēr ataxan.»

¹² Ata re ko Yosef: «Awa ɓaxētēl er wacayak in: ɓēnini ɓētas ɓēnd reseŋ ɓējo, ɓakey ɓatas ex.

¹³ Ro gē ɓakey ɓatas, Farawoŋ aseɓēt ki seɓēt do exi ɓakali gēr andiyen andey. Wēj kēŋo ɓana eŋo katēnēnd gašēxe ngoy iŋ, ang bay rind and hi bay alēngw ar ɓēxatēn ɓēr ngoy indexēm ak.

¹⁴ ɓarikan and ki yera aŋ, kwitayidē wa axwita, pēɓid wa afēɓ anangēra andeɓi aŋ. Kēla, nangēnidō endam eŋ Farawoŋ. Do dēcayidē me can gēr epēra elo ro.

¹⁵ Gayikwa bela fo nēyaliw ke yowaxēnēgu kēme elod gēr ed exēni ɓēr andēwēra and Eber. Do ɓēte end kēne wēlaxēnēgu ro gēr epēra, ame di ex na.»

¹⁶ Alëngw ar bēwēka bēr mburu an, ga wat ko mēne Yosef šenene nangēn baņo alëngw ar bēxatēn bēr ngoy an, er wacayak lakeli irexēm in, re ko: «Gēr lakeli iram, bakange batas band gē mburu sēndēndēr bame gēr gaf iram.

¹⁷ Polo gēr akange and yaņ ebax bāmburu band ex yo, band ñan ko Farawoņ. Bacēl baņ kēni xolēnd mburu iņo yaņ gēr ed lēbina kēme.»

¹⁸ Ata re ko Yosef: «Awa baxētēl er wacayak in: bakange batas baņo, bakey batas ex.

¹⁹ Ro gē bakey batas, Farawoņ asebēt ki sebēt. Barikan are ko re eni kaw yaņ nē osēx, do bacēl baņ eni kolēra eman endey eņ.»

²⁰ Ata akey atasēn aņ, fedēk gē akey and ekwita ed andēwa and Farawoņ aņ. Farawoņ rin kēbi ñambēran dek bēr eyang edexēm bēn. Lawēn ko enēbi tebētēgu alëngw ar bēxatēn bēr ngoy an do gē alëngw ar bēwēka bēr mburu an, ogēs od bela dek.

²¹ Farawoņ bakali kēņo alëngw ar bēxatēn bēr ngoy an, gēr andiyen andexēm. Bakan kēņo xatēnēnd Farawoņ ngoy iņ.

²² Alëngw ar bēwēka bēr mburu an cēņ, re ko eno kaw, ang reya baxo Yosef wacayak lakeli ir wat baxo ak.

²³ Barikan, alëngw ar bēxatēn bēr ngoy an xwēya kēņo mokwēya dēņ Yosef.

41

End ođakeli od Farawoņ eņ

¹ Ga xucak bēniy bēki, Farawoņ lakeli ko. Wataya ko ga xwēša ko ler gēr yeβ ir Nil.

² Wat kēbi oxey onēm ocongoxi, oyekax, obētēk, ga šepētagu kēni gēr Nil, do kēni yambērand ondēs oņ na gēr bēņa.

³ Sēfagu kēnēbi bēte oxey onēm osēxe ocongoxi oŷēņēnax, ofišēk, ga šepētagu kēni bēn bēte gēr Nil, do xetēna kēnēbi oxey onēm oŷanar ol, ler gēr bēņa.

⁴ Oxey onēm oŷēņēnax ol, ofišēk ol, yamb kēnēbi oxey onēm ocongoxi oyekax ol, obētēk ol. Ata nēngēta ko Farawoņ.

⁵ Ga raš kēņo gašēxe, lakeli ko bēte akinēm. Wat ko nē aņamb amat baņjēra baņjongēbaki baņjekax, band rēwēk mbaņ.

⁶ Ata nētēguk bēte gēr aņamb aņo fo baņjēra baņjongēbaki baņjēnax, baņajēk, band šorēk ekoc eyēkax ed kē xaniwēnd apēn-eñan el.

⁷ Baņjēra baņjēnax baņ hēlēk baņjēra baņjekax baņ. Aņo nēngēta ko bēte Farawoņ: lakeli ibat ebax mondako.

⁸ Ata gēbēr, Farawoņ wēlandēra kēņo gēr onden ondexēm. Wac kēbi dek bēšaki bēn, gē dek bērenik bēr ebar ed Misēra bēn do sēfētan kēbi ođakeli odexēm ok. Barikan gaβatak ax kor bana eņo pel er wacayak lakeli ijo in.

⁹ Ata alëngw ar bēxatēn bēr ngoy an fel kēņo Farawoņ: «Awēl nde, doro afo mi kwitan amena andam aņ.

¹⁰ Akey amat, wēj Farawoņ xoŷēn bašo biyi bēriyenin bērey bēn. Fēra kēyēbo wēno do gē alëngw ar bēwēka bēr mburu an gēr epēra ed alëngw ar bēnēkona.

¹¹ Ata gēmēd ibat, lakeli bami wēno do gē mēņ, ala kala gē lakeli irexēm, do gē er wacayak in.

¹² Icambenjar ind andēwēra and Eber ind ex xadēp ir alëngw ar bēnēkona hik na lēf gēr epēra. Biyi ga sēfētan kēmo ođakeli odebi ok, fel kēbo ala kaka er wacayak in.

¹³ Ata enimin ñatak dek ang faŷēn bašo ak: wēno bakaliw kēye gēr andiyen andam ro, do alëngw ar bēwēka bēr mburu an, šēs ko mokaw.»

End epaŷēn ed lakeli ir Farawoņ eņ

¹⁴ Ata Farawoņ re ko eno macēgu Yosef. Nēcētēgu kēno aŷand gēr epēra. Ga šēk kēno lir-lir, nēmbara ko baņjēm baņ ñataxēn ko gēr Farawoņ.

¹⁵ Farawoņ fel kēņo Yosef: «Wēno alakeli lakeli kēme, do ala ax kor ex na exe pel er wacayak in. Barikan awēl wēl kēme mēne wēj ewēl ed lakeli el fo kēy šēnind ey deyxēn er wacayak in.»

¹⁶ Yaka ko Yosef: «Kaxanu wa kēņo faŷēn Farawoņ lakeli irexēm in xali eņo nēngan, ax gi ex na wēno!»

¹⁷ Ata Farawoņ fel kēņo Yosef: «Gēr lakeli iram, wēno er xwēša bame gēr bēņa ir Nil.

¹⁸ Šepētaw kēni gēr Nil oxey onēm ocongoxi oyekax, obētēk, do kēni yambērand ondēs oņ gēr bēņa.

¹⁹ Šepētaw kēni bēte oxey onēm ocongoxi osēxe, ofišēk, oŷēņēnax, or baŷi bax ošapar fo: oxey or ŷēņēnēk mondako, elod amēni wat ex na dek ebar ed Misēra el.

²⁰ Oxey onēm or baŷi bax ošapar fo olo, oŷēņēnax olo, yamb kēnēbi oxey onēm ocongoxi oŷanar or bēt bax ol.

²¹ Ga hël kënëḅi, bacël bandebën baṅ bayik nangëde yoweÿ ani yamb ex na fo. Bayi këni ang yëñen bani gër ÿanar ak. Aṅo nëngëta këme.

²² Ga raš ke gašëxe, lakeli këme bëte. Wat këme në añamb amat banjëra banjongëḅaki banjekax, band rëwëk mban.

²³ Ata nëtëguk bëte gër añamb aṅo fo banjëra banjongëḅaki, banjaÿëk gayik ekoc eyëkax ed kë xaniwend apën-eñan el šor bax.

²⁴ Banjëra banjaÿëk baṅo hëlëk banjekax baṅ. Lakeli ijo fel këmëni bëšaki bën, bari gabatak ax kor ex na exe pel er wacayak in.»

²⁵ Ata Yosef yaka këṅo Farawoṅ: «Lakeli ibat wat këy, Farawoṅ. Kaxanu nangën ki wëj Farawoṅ er ko ri in.

²⁶ Oxeÿ onëm ocongoxi obëtëk ol ex bëniÿ bënjongëḅëki. Banjëra banjongëḅaki banjekax baṅ ex bëte bëniÿ bënjongëḅëki. Lakeli ibat fo ex.

²⁷ Oxeÿ onëm ocongoxi or bayi bax ošapar fo ol, oÿëñenax ol, or šëpëtagu bax gër ofoy or oxeÿ onëm oṅanar ol, ex bëniÿ bënjongëḅëki bënd gë enjo. Banjëra banjongëḅaki band gë benjëlir këm baṅ, band šorëk ekoc eyëkax ed apën-eñan baṅ ex bëte bëniÿ bënjongëḅëki bënd gë enjo.

²⁸ Ata ang fel këmi wëj Farawoṅ ak, Kaxanu nangën ki er ko ri in.

²⁹ Bëniÿ bënjongëḅëki bënd gë eyamb ed mbanj kë ñatëgu na dek ebar ed Misëra el.

³⁰ Ata ex bëtëgu bëniÿ bënjongëḅëki bënd gë enjo. Mokwëya këni xwëya gër ebar ed Misëra bëniÿ bënd gë eyamb ed mbanj bën. Enjo enjo moñepën kë yepën ebar ed Misëra el.

³¹ Bëniÿ bënd gë eyamb ed mbanj bën, ala ax ñana na exo kwitand ro gër Misëra gayik enjo enj mokuma kë xuma.

³² Awa Farawoṅ, gayikako bakëlëbëd baki wat këy lakeli ijo, nangël mëne Kaxanu, end faÿ ko mopaÿ dëj ex, gogo ko ri enjo.

³³ Awa gërëgako Farawoṅ, tanalo ar gë onden, arenik, eyo di alëngw gër dek ebar ed Misëra.

³⁴ Wëj Farawoṅ, calalëbi bëte gër ebar edey bësëf bër eyamb eni kanaxënënd mar* gër eyamb ed këni šotëra Bëmisëra el gë bëniÿ bënjongëḅëki bënd gë eyamb ed mbanj bën.

³⁵ Barindëlexëni eyamb ed ex yo gë bëniÿ bënd gë eyamb bënd kë ñatëgu bën. Dilexëni gër bangol, gë or gapak or këyëḅi yël wëj Farawoṅ ol, baciw band gër ed këni ÿana eni cacënd bële in, gë eyamb ed këni bar do eni nëkonand el.

³⁶ Eyamb ed këni bar elo kënëḅi šacën Bëmisëra bën. Do and kë ñatëgu bëniÿ bënjongëḅëki bënd gë enjo aṅ fo kënëḅi nëcëtën, mondako bayik enjo enj abi nemindëra na.»

End olëngw or Yosef enj

³⁷ Ata Farawoṅ do gë bër eyang edexëm bën nëngan këḅi end eyeyan elo enj.

³⁸ Farawoṅ wëka këḅi bër eyang edexëm bën: «Ašot nde këñëṅo šote ala ašëxe, ar ang ajo ak, ar gë angoc and Kaxanu?»

³⁹ Farawoṅ fel këṅo Yosef: «Awa gayikako Kaxanu, wëj nangën ki enjo dek, ar gë onden, ar renik ang wëj ak, axo gi ex na.

⁴⁰ Wëj kë hi alëngw ar eyang edam an do ar dek bulunda iram an, bapela bandey këni ÿana eni baxëtënd. Gë añëpara and owun aṅ fo këmi yëmbëta or gapak ol.»

⁴¹ Ata Farawoṅ fel këṅo bëte Yosef: «Awël nde, wëj sana këmi ey gi alëngw ar dek ebar ed Misëra an.»

⁴² Farawoṅ rëxët ko gër ebasa edexëm anëna and owun aṅ, do lën ko gër ebasa ed Yosef. Šudëra këno banjëm banjekax, band xemëk akanji, do rëxën këṅo edëxër ed kanje gër egëla.

⁴³ Re ko eno ñëpan Yosef yaṅ gër wotir ir ar bëtëk gër owun orexëm, do eno mëlara. Bela bër bax lëngwënd bën këni xeyënd: «Pacanayin, pacanayin!» Ata Farawoṅ mondako yata baṅo Yosef hi ko alëngw ar dek ebar ed Misëra an.

⁴⁴ Farawoṅ fel këṅo bëte Yosef: «Wëno ex Farawoṅ! Angëmëne ax gi ex na wëj rek, gabatak ax ñana na ex cangënënd imasa indexëm, ba itapar indexëm in, dek ebar ed Misëra el.»

⁴⁵ Farawoṅ nëngwët ko oŵac or Yosef ol: «Tësafënat-Panehax». Šalan këṅo asoxari ar këno wacënd Asenet, abiw ar Poti-Fera, ašadaxan ar eðaš ed bani wacënd On el. Aṅo fo xor ko Yosef exo yexërand dek ebar ed Misëra el.

* **41:34 41:34** Gër er ko xana ala, ašet bani šëtënd obun oco, do eḅun ebat eni mëla bësëf bër eyamb bën.

⁴⁶ And wēla këno Yosef gēr Farawoņ, emun end ebar ed Misëra aņ, anëka sêk baņo bēniy ofëxw osas.

Yosef xani ko na gēr eyang ed Farawoņ, yexëra ko ðek ebar ed Misëra el.

⁴⁷ Gē bēniy bēnjongëbëki bënd gē eyamb ed mbaņ bēņ, ebar el këbi wašënd aye beneda bënd bani neðënd bēņ, do këni xanarand ðëm.

⁴⁸ Ata Yosef ko ðarënd ðek eyamb el gē bēniy bēnjongëbëki bënd eyamb ed ðëm bēņ, na gēr ebar ed Misëra. Ašac baxo šacënd eyamb el nē angol kala, ler gēr ocënga od xanaraw këni.

⁴⁹ Yosef ðar ko bële in ang eðini ed gēr angwëngw fo. Ang yëmb bax ak, axuri xuri bax, xali seþ këni epën el gayik ax mënd bana eni pën.

⁵⁰ Damana ex ŋatëgu niy iñanar ind gē enjo iņ, Asenet, alindaŵ ar Yosef, abiŵ ar Poti-Fera ašadaxan ar eðaš ed On an, anëka rëw baþi odëmëta oki.

⁵¹ Yosef wac këņo lëmëta iñanar in Manase, mëne ngëņ «Ekwëya», gayik are baxo rend: «Kaxanu rëca ke xwëya këme ðek toro indam iņ, do gē ðek ekun ed faba ed sebëgu këme el.»

⁵² Wac këņo lëmëta ixinëm in Efërayim, mëne ngëņ «Ecënar», gayikwa are baxo rend: «Kaxanu wa rëca ke këme šënanand ro gēr ebar ed šëmura baxe.»

⁵³ Bēniy bēnjongëbëki bënd gē eyamb ed mbaņ na gēr ebar ed Misëra bēņ xucak.

⁵⁴ Ata ýanak ngwa bēniy bēnjongëbëki bënd gē enjo bēņ, ang reya baxo Yosef ak. Ata enjo eņ beñëtak ðek owar oņ. Barikan gēr ebar ed Misëra, eyamb yamb hi bax na.

⁵⁵ And ýana këbi enjo ðek ebar ed Misëra aņ, ðulunda in sesan këno Farawoņ, eni cotaxën eyamb yamb in. Farawoņ fel këbi ðek ebar ed Misëra el: «Yeyin eno wat Yosef, do diyindën ang këņun fel ak.»

⁵⁶ Enjo eņ mokuma ðeņ xuma bax ðek ebar ed Misëra el. Yosef fel këbi ðër bax riyenind gē mëņ bën eni përetëra ðek ðaciŵ ðand gē eyamb ed šacëra bani ðaņ, do enëþi panënd eyamb el Bëmisëra bën. Enjo eņ kwël ðeņ bax yëkand gēr ebar ed Misëra.

⁵⁷ Ngwën iņ ðek bani yowërawënd gēr ebar ed Misëra, gēr Yosef, eni yëcëra eyamb yamb in. Gayikwa enjo eņ mbaņ yëka bax ðek ngwën iņ.

42

End bosëniŵ bor Yakob gēr Misëra eņ

¹ Yakob wël ko mëne eyamb yamb ex na gēr ebar ed Misëra. Ata fel këbi oþaš orexëm ol: «Ineŵa baþi kën ro kën nekondërend?»

² Re ko: «Awël wël këme mëne eyamb yamb ex na gēr Misëra. Cëlayin enëþo yëcënegu, ene ðayixëne þëþëngw, cësërëxe enjo eņ.»

³ Bëmaýe epëxw bënd Yosef šëla bax gēr ebar ed Misëra eni yëcëgu bële in.

⁴ Beñëšame, ar acël amat gē Yosef an cëņ, Yakob aņo teþ bana exo ye. Are baxo rend: «Ayëda yëda këme enjo gix etëm.»

⁵ Ata bosëniŵ bor Isërayel yow këni gēr ebar ed Misëra, eni yëcëra eyamb yamb in. Fedër këni gē ðek þëla þër bax yend gē oþal oko fo bën. Gayikwa enjo eņ ari baþi rind bëte gēr ebar ed Kanahaņ.

End Yosef do gē bobinëm eņ

⁶ Amëd aņo ebaxo Yosef gofërëne ir ebar ed Misëra in. Mëņ ebax alëngw ar þër baþi fanënd eyamb yamb ðulunda in, ðek ebar ed Misëra an. Ata ga hatëgu këni bobinëm, foxi këni gēr lëngw irexëm, eyiŷ el nëš gēr ebar.

⁷ Yosef ga wat këbi, xwita këbi. Barikan ko rind ang ar aþi nang ex na fo. Ga wërëna ko, wëka këbi: «Feye wa xaniw kën?» Yaka këni: «Gër ebar ed Kanahaņ xaniw këni. Eyëc ed eyamb eyamb yow këni.»

⁸ Yosef aye xwita baþi bobinëm, þari bën ano kwita bana.

⁹ Yosef xwita ko oðakeli od lakeli baxo endëþën ok. Re këbi bëte: «Wën þëwër þësitik wa hi kën! Enang ed ed sitarak ebar edeþi el yow kën!»

¹⁰ Yaka këni: «Adokiņ axwën! Eyëc ed eyamb yamb yow këni.»

¹¹ Biyi ðek, arabat rëw këþo, ðal këni reyand! Okaðëp odey hi këni, ami gi ex na þëwër þësitik!»

¹² Yosef re ko: «Anëgwëš kën rind! Enang ed ed sitarak ebar edeþi el yow kën!»

¹³ Yaka këni: «Biyi þëla epëxw gē þëxi hi këni gēr eþayër edeþi, ðek sëm ibat, fën gēr ebar ed Kanahaņ. Imejanak iņ baþiw këni gē faba, þari aþat axo bo ex na.»

¹⁴ Re ko þëte Yosef: «Ga fel këmun wa, þëwër þësitik hi kën!»

¹⁵ Me nangaxën ðal kën reyand, eņo kën ri. Gër oŵac or Farawoņ, amun teþët na xarak axo yow ex na pere imejanak indewën iņ.

¹⁶ Daŵëninno ngëṅ abat eṅo yen. Wën bër kè bayi bën, eno cëni gër epëra. Mondako këmün ri me nangaxën ba ðal reya kën. Gër oŵac or Farawoṅ, bëwer bësitik hi kën, angëmëne an di ex na mondako!»

¹⁷ Ata mondako fëra baḅi baḅey batas.

¹⁸ Yatir akey atasën, Yosef fel këḅi: «Awël nde, mondako kën ri en bayixën bëbëngw. Wëno ayëda wa këmo yëdand Kaxanu!»

¹⁹ Angëmëne ðal dëṅ kën reyand, bayilexo abat gër epëra. Wën bëjo yeyin enëḅi mëlan eyamb yamb in bër gër oxun orewën bën, në edi eḅi enjo eṅ.

²⁰ Do mëlanëguḁëne imaḃe imejanak indewën in me nangaxën mëne ðal ex eyeyan edewën el, do ata fo bayik an cës na.» Ata ri këni mondako.

²¹ Bën këni rexërend: «Enimin, biyi mbaṅ wënan banëṅone ar ebaḃër edeḅi an. Gayikwa awat dëṅ bane watënde ang šëmu baṅo ak, and baxo rend eḅo kaḃënan endexëm aṅ, bari biyi anëṅo baxët baxe na. Mëṅ wa šëmuraxën këbo mondako.»

²² Re ko Ruben: «Amun pel bana nde: “Këreno dinan na eñëṅenax itox ino!” Bari wën ane baxët bana. Gërgako ecës edexëm el këḅo baḅaxënënd.»

²³ Ani nang bana mëne ðek baḅi wëlënd Yosef, gayik and baḅi yeyanelind aṅ, ala baḅi fiatelindërend.

²⁴ Ata Yosef nacëta këḅi exo tesëgu. Bakaw ko eḅi pelëra. Sana këṅo Simewoṅ do re ko eno mëla gër epëra oḅës odeḅën.

End omaḃi ond bobinëm bor Yosef eṅ

²⁵ Yosef fel këḅi bëriyenin bërexëm bën eni cël bële in gër ojabote od bobinëm. Fel këḅi bëte eni maš kodḅi ir ala kala in gër ojabote, do enëḅi yël šëlafana. Bëriyenin bën ri këni mondako.

²⁶ Bobinëm bor Yosef xapëra këni ojabote od bële ok, lëḅindëra këneḅi opali odeḅën ok do kwël wäḃi këni.

²⁷ Gër akwëndaya, abat fët ko jabote irexëm in eṅo yëlaḅën ondës fali irexëm in. Ga fët ko jabote in, sëk ko kodḅi in yaṅ.

²⁸ Ata fel këḅi bobinëm: «Aŵaš ŵaš këne kodḅi iram in, nëkoda ro gër jabote!» Ata ga šaran këḅi, këḅi rëḡënënd anḃiḃ aṅ, do këni wëkarënd: «Ine rixëra këbo mondako Kaxanu?»

²⁹ And fiat këni gër sëm ireḅën Jakob aṅ, gër ebar ed Kanahaṅ, sëfëtan këno ðek end sëkëgu këḅi eṅ. Re këni:

³⁰ «Asošan ar hik alëngw ar ebar an rexëraw këbo gë oxeḃ. Nagašan këbo mëne bëwer bësitik hi këmi, gër ebar edexëm.

³¹ Yaka këmo: “Dal këmi reyand, ami gi ex na bëwer bësitik!”

³² Epëxw gë bëxi hi këmi ðek sëm imat fo, bari abat axo bo ex na. Imejanak in bayiwëk dorogë faba gër ebar ed Kanahaṅ.”

³³ Mëṅ yaka këḅo: “Mondako këne riye me nangaxën ðal kën reyand. Abat këno seḅ ro gër ndam, enëḅi mëlanaxën eyamb yamb in bër gër oxun orewën bën gayikwa anëka këḅi rind enjo eṅ.

³⁴ Do mëlanëguḁëne imaḃe imejanak indewën in me maxën mëne ðal kën reyand, an gi ex na bëwer bësitik. Aṅo fo këmun ŵaš imaḃe indewën in, do en korënd en pandëra gër ebar edam ro.”

³⁵ Ata fëtëra këni ojabote aṅ, ala kala sëk ko imboto ind kodḅi irexëm in. Ga wat këni kodḅi ijo, yëdara këni bën ðek gë sëm ireḅën ak.

³⁶ Ata sëm ireḅën Jakob re ko: «Në endewën ke nemëranaxën ðek obaš oram ol! Yosef axo bo ex na, bëte Simewoṅ axo bo ex na, do ḃandi këṅun bëte ene kan Beṅšëame! Wëno ke wëcanënd bëṅo ðek!»

³⁷ Ruben yaka ko: «Daŵidḅi bëtošan bëki bëndam bëṅ, angëmëne ami baḅalinëgu ex na! Kwëtënanële wëno, aye këmo baḅaliw.»

³⁸ Yaka ko sëm: «Asëñiwën axo ye na gë wën gayik abinëm ašës šës ko, do gaḃat bayi ko. Eṅo gixënd ḃëḃ gër fëña, okoḃ od këmun xoḃën ok ke laŵ ga xor këne ako!»

43

End Beṅšëame gër ebar ed Misëra eṅ

¹ Barikan enjo eṅ mokuma xuma bax gër ebar ed Kanahaṅ.

² And faḃ këni eyamb yamb ed yëcëgu bani gër Misëra aṅ, sëm ireḅën re ko: «Bakayin enëḅo yëcënëgu təkër eyamb yamb in.»

³ Yaka ko Yuda: «Alëngw ar ebar ed Misëra an, aye fel baḅo: “Angëmëne an tēfërëgu ex na gë abaḃe arewën, ala aṅun teḅëḁ na ene watëre.”

⁴ Awa angëmëne aŵa ŵa këy eyo teŵ mi tēfēr gē abaŷe areſi, ašëla këmi šëla mi yēcënëgu eyamb yamb in.

⁵ Bari angëmëne ay ma ex na eyo teŵ mi ye gē mēņ, ami ye na ngēņ, gayik ala ajo are re ko: "Ala aņun teŵ na ene watëre angëmëne abaŷe arewën axo gi ex na gē wën'."

⁶ Ata re ko Isërayel: «Ineŵa felaxën bano ala ajo mëne abaŷe arewën bayiwëk na? Wën wënan ke dë!»

⁷ Yaka këni: «Yama mēņ ga wëkara këbo endefi eņ, do gē end gër ed xaniw këmi eņ nde. Awëka wëka këbo: "Ga ko liya nde ŷayi ko sorix irewën? Imaŷe icëxe nde šot këno na?" Biyi ayaka fo yaka këmi omëka odexëm ok. Axor nde xorëdomi mi nang mëne ata ko re: "Mëlanëgune abaŷe arewën!"»

⁸ Ata Yuda fel këņo Isërayel: «Faba, teŷëlo Benjësame mi tēfēr gē wëno. Yelemi gē mēņ ga ŷandi ŷandi këbo ene ŷayiye ŷëŷëngw, wëj, gē ŷiyi, do gē oxun oreſi oņ.

⁹ Wëno ex anëkona arexëm an, wëno këye wëkad endexëm eņ. Din ir din këmi wënan angëmëne ami maŷilinëgu ex na, angëmëne ami maŷati ex na Benjësame.

¹⁰ Nëkoda ŷiyi anëka ŷakar domi ŷaki, kido abayo ħëpeli na.»

¹¹ Ata Isërayel, sëm ireŷën, re ko: «Gayikako mondako ex, eņo kën ri: cëlin gër ŷamote ŷandewën ŷëŷër gër ebar edefi elo ro ŷën, ŷëŷër këno fupaxënëx ala ajo: ogo onëngax, gē dingën, gē ŷëŷëmb, do gē ongërëša.

¹² Medin nëmëc kodı in: ir këno ŷašëx in, do gē ir kën yēcëraxënëgu in. Bakaliyin kodı ir šël bani gër ojabote odewën in. Bamat axaša xaša këni.

¹³ Awa tēfërin gē abaŷe arewën an, ŷakayin gër ala ajo.

¹⁴ Kaxanu, mēņ ar xorëk ħeŷ dek an, dilexo gër emëkw ed ala ajo axaŷënan irewën in. Do teŷëtudëleņun en maŷiŷ gē abaŷe arewën ak, do gē Benjësame ak! Wëno cëņ, angëmëne anemëran këme nemëran wën obaš oram ol, nemëralexe.»

End ñambëran ind gër iciw ind Yosef eņ

¹⁵ Bosëñiŵ ŷor Yakob wëlali këni ŷëŷër këno fupaxënëx ala ajo ŷën, ŷakali këni kodı in në ŷakanji ŷaki, ang ŷap bax ak, do sëfër këni gē Benjësame. Šëla këni gër ebar ed Mišëra, do ħat këni gër Yosef.

¹⁶ And wat ko Yosef mëne gē Benjësame ak yow këni aņ, fel këņo alëngw ar iciw indexëm an: «Mëlalëŷi bela ŷëjo gër iciw. Našëlëŷi oyel do cemëranëxëyëŷi. Gayikwa bela ŷëjo gē wëno këmi yambëra goyat.»

¹⁷ Asošan ajo ri ko end fel baņo Yosef eņ, wëla këŷi gër Yosef ŷën.

¹⁸ And wëla kënëŷi gër Yosef ŷën aņ, yëdara këni do këni rend: «Ga wëlaw kënëŷo ako ro, end kodı ir ŷaš bani gër ojabote odeŷi and yow bane añanar eņ ex dë. Awëlën kënëŷo wëlën, enëŷo tërara gē opali ak, do enëŷo di okadëp!»

¹⁹ Ata yeyaneli këno anëkona ar iciw ind Yosef an gër ebët ed iciw.

²⁰ Re këni: «Axwën, teŷanëleŷo. Biyi ayow yow bami amat gër eyëc ed eyamb yamb.

²¹ Ga këmi ŷaŷi, ħat këmi gër ed këmi seyëtand. Ga fëtëra këmi olëŷ oreſi oņ, sëk këmi ala kala ang wëlaw baxo ak kodı ir yēcëraxën ko in polo gër jabote irexëm. Nëkod ga ŷakaliw këmi kodı ijo.

²² Awëlaw wëlaw këmi kodı ir këmi yęcaxën eyamb in, gē ir ŷaš bani gër olëŷ oreſi in, ŷiyi ami nang ex na ba noŷo ŷaš këbo.»

²³ Yaka ko alëngw an: «Nëmin, këren yëdara na! Kaxanu, ar xwën këņun an, Kaxanu ar yata këņo sorix irewën an, ŷašëk kodı ijo polo gër ojabote odewën. Kodı irewën in, wëno axana xana këme.» Ata ga fërëtëgu këņo Simewon, sëk këŷi na gër iciw.

²⁴ Ala ajo wëla këŷi lëf gër iciw ind Yosef. Yël këŷi men oņ do neŷara këni osapar oņ. Yël këŷi ħëte opali ok er këni yamb in.

²⁵ Yëpëtëra këni ŷëŷër këno fupaxën Yosef ŷën, šënixën këno exo maŷiw goyat. Gayikwa afel fel banëŷi mëne na gër iciw ind Yosef këni yambëra.

²⁶ And ħatëgu ko Yosef aņ, fupa këno gē ŷëŷër wëlanëgu bano ŷën, do foxi këni njës gër ebar gër lëngw irexëm.

²⁷ Ata ga šëma këŷi, wëka këŷi: «Sorix irewën, axarëk ar felëra bane an, aye fo nde seŷëgu këno? Ga ko liyand nde ŷayi ko?»

²⁸ Yaka këno: «Xadëp irey in, faba ireŷi, aye fo seŷëgu këmo. Ga ko liya ŷayi ko!» Ga rëngw këni, foxi këni.

²⁹ Ata ga rënëta ko Yosef, wat këņo Benjësame, ar acël amat gē mēņ an. Re ko: «Ajo nde ex imejanak indewën ind fel bane in?» Baš ko: «Kaxanu yëlëlexi obetak ol, Ašëñiwën!»

³⁰ Yosef anëngan nëngan baņo gër yomb irexëm ga wat këņo ar acël amat gē mēņ an. Ata ŷandi këņo exo tes. Lil ko ŷoxay në aciw, do ko sesëxënd.

³¹ And rëxasaw ko aņ, šanëgu ko, do ko xemënarand këdi ko ses. Re ko: «Dëtin ecemar el.»

³² Rětën këno mën pit. Rětën këñëbi pit boñinëm, pit Bëmisëra bër bani yambërand bën, gayikwa Bëmisëra bën abani wä na eni yambëra andamat gë bërändëwëra and Eber bën, ašëba šëfa babi.

³³ Boñinëm bor Yosef yëpara këni gër lëngw irexëm. Yëpa ko pere ar ebax itošan ikarënak an ang yäpëk oxarënak orexëm ak, felata ko imejanak in, ang yäpëk ak. Ata këni nëkondërend ga šaran këbi.

³⁴ Yosef re ko enëbi yëlëra er rëdën bano mën in. Edët ed Benjësame el xuca bax banjo ed ala kala el, dek ang ebani ak. Mondako šëbëra bani xali yawëra këbi.

44

End akalama and Yosef en

¹ Ga xucak eŋo, Yosef fel këŋo alëngw ar iciw indexëm an: «Cëlëral eyamb yamb in gër ojabote od bela bëjo, ang këni xor eni dëbi ak. Bëte mašid kodí ir ala kala in gër jabote irexëm.

² Cëlid bëte gër jabote ir amejanak arebën an akalama and kodí andam aŋ, do gë kodí ir yëcaxën ko eyamb yamb in.» Ata alëngw an ri ko ang fel banjo Yosef ak.

³ Në ecan ijo, seb këñëbi mopëd gëbër bosëñiw bor Yakob do kwël këni wäyind gë opali odebën ok.

⁴ Ga këni këni šan angol aŋ, ani ŋaw bana pere, Yosef fel këŋo alëngw ar iciw indexëm an: «Tëfelëbi bela bëjo eyëbi tëraw. Mëkayidëbi: “Inewä wašëanaxën këno eñëñëxax ar rin këñun enjekax an?”

⁵ Ax gi ex na nde akalama and ko šëbëraxënënd axwën aram aŋ rekaw kën? Ax gi ex na nde gë aŋo ko šakixënënd? End ri kën eŋo, ax ye ex na!”

⁶ Alëngw an ga sëkëx këbi boñinëm bor Yosef, felëx këbi dek bërjo.

⁷ Yaka këno: «E faba, inewä këy yeyanaxënënd mondako? Biyi ax mënd ex na mi di endako rako eŋ, biyi okaďëp oday ok!

⁸ Elod gër ebar ed Kanahaŋ ga bakaliw këmi wa kodí ir sëk këmi gër ojabote odebi in. Mondake cëŋ këmi xor mi deka kodí, ba kaŋe, gër iciw ind axwën arey?

⁹ Faba, angëmëne akalama aŋo në ala sëk këy na, awa mën a edaw hi ko, do biyi kwënayayidëbo oxadëp!»

¹⁰ Yaka këbi alëngw an: «Awa gilëx gërëgako dëŋ, ang re kën ak! Gër ar këme sëk yo, mën kë hi xadëp iram in, do wën kwël këmun sebëd en ye.»

¹¹ Ala kala wära ko fedali ko gër ebar edëbi edexëm el, do fët ko jabote in.

¹² Alëngw an yäna ko ocal ok gër axarënak, felata ko gër abëjanak. Sëk ko akalama aŋ gër jabote ir Benjësame.

¹³ Ata ga wat këni eŋo, hësëra këni banjëm bandebën baŋ. Ala kala lëbindëra këŋo gašëxe fali irexëm in, do baka këni gër angol.

End eyaka ed Yuda en

¹⁴ Yuda do gë boñinëm ñat këni gër iciw ind Yosef. Ga sëk këno na, foxi këni gër lëngw irexëm dëxas in gër ebar.

¹⁵ Ata wëka këbi Yosef: «Inewä rixën kën eŋo? An nang ex na nde mëne ala ar ang wëno ako awat këme watënd?»

¹⁶ Yaka ko Yuda: «Axwën, biyi ine këmi xor mi de? Mondake këmi yeyan? Mondake këmi yax? Kaxanu šonëtëk amena andëbi aŋ. Awa okaďëp oday hi këmi, andamat gë ar xana këy akalama andey an!»

¹⁷ Re ko Yosef: «Bëtëdëŋ, ame di na eŋo! Gër ar xana këme akalama fo kë hi xadëp iram in. Wën cëŋ, maŋiyin aye fo gër sorix irewën.»

¹⁸ Yuda sëka këŋo Yosef, do re ko: «Tëbanële Axwën aram! Axara xara këmi baxëtële mi pel emat. Këreye koŷen na wëno xadëp irey in, gayikwa wëj ang Farawoŋ fo hi këy!

¹⁹ Wëj wëka bašo biyi okaďëp oday ok ba abëngw bayi ko faba irebi, ba imaŷe šot këmo na icëxe.»

²⁰ Yaka këmi: «Na bayi ko faba, mokat xar ko, do bëte imaŷe imejanak šot këmo na, itošan ind rëw këŋo gër oxar orexëm in. Ar acël amat gë mën an anemi nemi ko, do mën gabat bayik gër nëm, sëm moŋan ñan këŋo.

²¹ Wëj fel bašo: “Mëlanëgune, aŋandi yandi ke mo wat.”

²² Yaka bami: “Awël nde axwën, lëmëta ijo ani ŋawëtarënd na gë sëm. Angëmëne ašapër šapër këni, sëm ata ko šës!”

²³ Fel bayëbo bëte: “Angëmëne imaŷe imejanak indewën in axo yow ex na gë wën, ala aŋun tebëd na ene watëre gë wëno.”

²⁴ And baka këmi gër faba irebi, xadëp irey aŋ, sëfëtanëx këmo dek bënd fel bayëbo beŋ.

²⁵ Faba irebi re ko: “Bakayin enēbo yēcēnēgu tēkēr eyamb yamb in.”

²⁶ Yaka kēmo: “Angēmēne ami tēfēr ex na gē imayē imejanak indefi in, ami kor na mi baka. Abaka kēmi baka, angēmēne gē imayē imejanak indefi in sēfēr kēmi. Barikan ami korēf na mi watēr gē ala ajo angēmēne imayē imejanak indefi in axo gi ex na gē biyi.”

²⁷ Re ko faba: “Anang nang kēn mēne alindawēn bētoḥ bēki fo šotēn ke.

²⁸ Iñanar in anem nem kēmo, do wēndan ke mēne emacar wānagētēra kēŋo, xali dorō amo wat ex na!

²⁹ Angēmēne ene kwēcēt bēte injo ro, do eŋo giw etēm gēr fēña, oxoŋ or kēmūn xoŋēn ol ke laŋ ga xar kēme ako.”

³⁰ Gērēgako, mondake wa kēme baka wēno gēr faba, xarak ami tēfēr ex na gē lēmēta ir lēka kēŋo mbaŋ ijo in?

³¹ Ata ko šēs sam exo wat mēne lēmēta in axo bo ex na. Biyi mbaŋ kēmi wēndēra angēmēne faba irebi nē end oxoŋ or xoŋēn kēbo šēs ko ga xar ko ako!

³² Gayikwa wēno xadēp irey in šanayak anēkōna ar lēmēta an. Afel fel bamo: “Faba amēna and din ir din kēmi wēnan angēmēne ami bakalinēgu ex na!”

³³ Gērēgako, axwēn kēla tēfēle me nēmba wēno oxadēp ol gēr ed ebaḥ exo gi lēmēta ijo. Tēbēlo lēmēta in eni maŋi gē bofinēm!

³⁴ Wēno mondake kēme xor me baka gēr faba angēmēne lēmēta in axo gi ex na? Kēreme wat na wa kata ind kēŋo wēcan faba in!»

45

End ekwitar ed Yosef eŋ

¹ And ħata ko Yuda aŋ, Yosef dek ŷēm baŋo ongwēn oŋ gēr bangēs, ogēs od dek bēriyenin bērexēm. Ata xēŷ ko: «Wēn dek canin!» Ariyenin gaḃatak ax baŋi bana na gē Yosef and xwitar kēni gē bofinēm aŋ.

² Ga ko ses kēno wēlēnd Bēmīsēra bēn xali gēr eyang ed Farawoŋ.

³ Yosef fel kēbi bofinēm: «Wēno ex Yosef! Faba ga ko liya nde baŋi ko?» Barikan, bofinēm ga yēbura kēbi, sēkwān kēni eno yaka in ga fabēr bani gē mēŋ.

⁴ Re ko bēte Yosef: «Axara xara kēmūn tēkawēne tan.» And sēka kēno aŋ, re ko gašēxe: «Wēno ex Yosef, abaŷe arewēn an, ar fan bano do wēlaw kēno bēr yēc bano bēn ro gēr ebar ed Misēra an.

⁵ Gērēgako, kēren yēdara na, do kēreŋun cena na ba ine fanaxēn bane. Gayikwa eni pexaxēn bēla lēngwalixēnēgu ke Kaxanu.»

⁶ Yosef fel kēbi bēte: «Bēniŷ bēki xucak elod ga ŷanak enjo eŋ gēr ebar ed Misēra. Bēte bēniŷ bēnjo bēnd kē yowēnd bēŋ, ala ax ħandēra na, ala ax kanara na.

⁷ Kaxanu wa lēngwaligu ke ex baŷixēn enēng endeŷi eŋ gēr ebar elo ro, do ene baŷixēne bēbēngw. Mēŋ wa racēt kēbo gē panga itēm.

⁸ Enimin, Kaxanu laŷwēnēgu ke ro, ax gi ex na wēn. Mēŋ ri ke hi kēme sēm ir Farawoŋ, alēngw ar gēr iciw indexēm, gofērēner ir dek ebar ed Misēra in.

⁹ Marayin en baka yaŋ gēr faba. And kēn ħat aŋ, deŷidēn ga re ko asēñix Yosef: Kaxanu ri ke alēngw ar dek ebar ed Misēra el. Cēlaw gēr ndam ro, kērey pērērāw na.

¹⁰ Gēr ebar ed Gošen kēy ŷēpati, do mondako kēne sēkare wēj gē wēno, gē bosēñix, gē ejix bēn, gē obeci ol, gē opeŷ ok, gē oxey ol, gē ogelemba ok, do gē dek bēbēr xwēn kēy bēn.

¹¹ Ro wēno kē ŷana exi yēlēnd er kēn liyaxēn wēj, gē bēr iciw indey in, do er xwēn kēy in, geḃatak ax nemi na. Gayikwa bēniŷ bēnjo baŷik bēnd gē enjo bēŋ.»

¹² Yosef re ko bēte: «Awat kēn watēnd gē bangēs bandewēn baŋ. Do Beŋēšame, ar acēl amat gē wēno an, awat ko watēnd gē bangēs bandexēm baŋ, mēne wēno dēŋ kēŋun felērānd.

¹³ Tēfētānēxēdēno faba dek enjaran end šot kēme ro gēr ebar ed Misēra eŋ, do gē dek bēbēr wateli kēn bēn. Awa marayin eno mēlaw ro faba.»

¹⁴ Ata wēga kēŋo gēr egēla Beŋēšame, ar acēl amat gē mēŋ an, kēni sesēnd mēŋ do gē Beŋēšame.

¹⁵ Gē otes fo wēgara kēbi dek bofinēm. And xofētār kēni mondako aŋ fo, xor bani bofinēm eno yeyaneli.

End orēfa or Yakob gēr ebar Misēra eŋ

¹⁶ Ata wēlik gēr eyang ed Farawoŋ mēne bofinēm bor Yosef ħatēguk. Farawoŋ do gē bēr eyang edexēm bēn nēngan kēbi.

¹⁷ Farawoŋ fel kēŋo Yosef: «Pelēlēbi bofinēx mondako kēn ri: dēbīndērāyinēbi opali odewēn ok, en baḃaxēn gēr ebar ed Kanahaŋ.

¹⁸ Medëgunëbi sorix, do gë dek bër oxun orewën bën, do mëlawnëbi ler gër ndam ro. Ayël këmun yël gër ed yek nëmëc ro gër ebar ed Misëra. Wën kë ýana ex yambënd beþër nëngak nëmëc gër ebar elo ro bën.

¹⁹ Wěj fana këmi eyëbi pel: Medëyin ocaret ro gër Misëra, enëbi mëlaxënegu bolindaw̄ ßorewën, gë oxun orewën oŋ. Mëlawnë biëte sorix irewën, dëfawën ro!

²⁰ End beþër kën sebëraw eŋ, këren yëlarand na gayik er yek nëmëc ro gër Misëra in wën kë xwën.»

²¹ Bosëñiw̄ þor Isërayel ri këni mondako. Yosef yël këbi ocaret ang fel baŋo Farawoŋ ak. Yël këbi biëte ocëlafana eni yambëx gër fëña.

²² Yël këbi ala kala acuf angašax. Yël këŋo Beŋëšame þatama okeme otas þand kodī, do gë þacuf þangašax þanjo.

²³ Ata Yosef lawëneli këbi gër sëm, opali epëwx od lëþindëra banëbi beþër nëngak nëmëc gër ebar ed Misëra bën, do gë opali onëm epëwx od lëþindëra banëbi bële, gë mburu, do gë beþëyamb yamb. Beþijo bax šëlafana ir ko rixënegu Jakob ðamana irexëm in.

²⁴ Ga xani këni oñe oŋ, Yosef fel këbi þobinëm: «Këreŋun takërëx na ðe gër fëña!»

²⁵ Mondako xani bani na gër ebar ed Misëra do ðat këni gër ed Kanahaŋ, gër Jakob, sëm ireþën.

²⁶ Fel këno Jakob: «Yosef ga ko liya þayi ko, axo cës ex na. Mëŋ ex alëngw ar ebar ed Misëra an!» Þarikan Jakob ýoweý aŋo gi bana gayik axo ma bana end bano felënd eŋ.

²⁷ Sëfëtandëra këno dek þend felëgu baþi Yosef þeŋ. Wat ko ocaret od lawëneliw̄ baxo Yosef eno mëlaxën ok. Ata sëm ireþën Jakob fuŋara këŋo gër onden ondexëm.

²⁸ Isërayel re ko: «Gwac ex go! Asëñiwën Yosef ga ko liya þayi ko! Yeleme mo watëgu ðamana me cësaxën!»

46

End ekofëtar ed Jakob do gë Yosef eŋ

¹ Awa Isërayel þarëra ko ngwa dek beþër xwën ko bën, do xani ko ond gër Misëra oŋ. Hat ko gër Berëšëba do rix ko ocaðaxa eŋo calexën Kaxanu, ar yata këŋo sëm Isak an.

² Ata Kaxanu felëra këŋo Isërayel gëmëð në lakeli. Wac këŋo: «Jakob! Jakob!» Yaka ko mëŋ: «Woy!»

³ Re ko Kaxanu: «Wëno ex Kaxanu, Kaxanu, ar yata këŋo sorix an. Kërey yëdara na ga këy šëland ako gër ebar ed Misëra, gayikwa fën këmëni šënanëgu þërandëwëra andey bën, xali eni gi þulunda isëm.

⁴ Wëno alañëta këmi laŋëtand gër ebar ed Misëra. Biëte wëno fo këbi nëcëtëguð þërandëwëra andey bën. Yosef kë þakali þangës þandey þaŋ gë ataxan andexëm aŋ, yatir këy šës.»

⁵ Jakob xani ko na gër Berëšëba. Bosëñiw̄ þor Isërayel wëla këno sëm ireþën, gë þësoxari þëreþën ak, do gë oxun oreþën ak dek, gër ocaret od yëlëgu baþi Farawoŋ enëbi mëlaxën ok.

⁶ Fac këñëbi biëte oyel ol, do gë beþër šotëra bani gër ebar ed Kanahaŋ bën. Jakob do gë þërandëwëra andexëm bën mondako rëfa bani gër ebar ed Misëra.

⁷ Awëla wëla baxo gër ebar ed Misëra dek andëwëra andexëm aŋ: bosëñiw̄, gë þobiw̄, do gë þër ebax ejiw̄ edexëm bën, þëtošan þëŋ do gë þëtowari þëŋ.

End ekun ed Jakob eŋ

⁸ Mondako bax omac od bosëñiw̄ þor Isërayel þor ye bax gër ebar ed Misëra bën: Jakob do gë bosëñiw̄. Itošan iñanar ind Jakob in: Ruben.

⁹ Bosëñiw̄ þor Ruben: Enok, gë Palu, gë Hesëroŋ do gë Karëmi.

¹⁰ Bosëñiw̄ þor Simewoŋ: Yemuwel, gë Yamin, gë Oxad, gë Yakin, gë Tësowar, do gë Sawul, asëñiw̄ ar asoxari aþëkanahaŋ an.

¹¹ Bosëñiw̄ þor Lewi: Gerëšoŋ, gë Kehat, do gë Merari.

¹² Bosëñiw̄ þor Yuda: Er, gë Onan, gë Šela, gë Peres, do gë Sera. Þarikan, Er do gë Onan anëka šës bani amëð aŋo gër ebar ed Kanahaŋ. Bosëñiw̄ þor Peres: Hesëroŋ do gë Hamul.

¹³ Bosëñiw̄ þor Isakar: Tola, gë Pufa, gë Yob, do gë Šimëroŋ.

¹⁴ Bosëñiw̄ þor Sabuloŋ: Sered, gë Eloŋ, do gë Yahëlel.

¹⁵ Bën ex oþaš or Leya ol, þëtowan þëŋ, do gë Dina, itoxari in. Bën ex þër rëwën këŋo Leya Jakob gër ebar ed Padaŋ-Aram bën. Bën ex bosëñiw̄ do gë þobiw̄, dek ang ebani ak: þën dek, bela ofëwx osas gë þësas.

¹⁶ Bosēñiŵ bor Gad: Tēsifiwoṅ, gē Hagi, gē Śuni, gē Etēsēboṅ, gē Eri, gē Arodi, do gē Areli.

¹⁷ Bosēñiŵ bor Aser: Yimēna, gē Yišēfa, gē Yišēfi, gē Beriya, do gē Sera, imaṽe itoxari indebēn iṅ. Bosēñiŵ bor Beriya: Eber do gē Malēkiyel.

¹⁸ Mondako hi bani obaš or rēw banēbi Yakob do gē Silēpa ol, xadēp isoxari ir yēl baṅo Labaṅ abiw Leya in. Bēn ex bēr rēwēn kēṅo Silēpa Yakob bēn: bēn đek, bēla epēxw gē bēcongabat.

¹⁹ Bosēñiŵ bor Rašel, alindaŵ ar Yakob: Yosef do gē Beñēsame.

²⁰ Bosēñiŵ bor Yosef, bēr rēw kēnēbi gēr ebar ed Misēra gē alindaŵ Asenet, abiw ar Poti-Fera, ašadaxan ar efaš ed On bēn: Manase do gē Efērayim.

²¹ Bosēñiŵ bor Beñēsame: Bela, gē Beker, gē Ašēbel, gē Gera, gē Nahamaṅ, gē Ehi, gē Roš, gē Mupim, gē Hupim, do gē Arēd.

²² Bēn ex bēr rēwēn kēṅo Rašel Yakob bēn: bēn đek, bēla epēxw gē bēnax.

²³ Ašēñiŵ ar Dan: Hušim.

²⁴ Bosēñiŵ bor Nefətali: Yatēsel, gē Guni, gē Yetēser, do gē Śilem.

²⁵ Bēn ex obaš or rēw kēnēbi Yakob do gē Bila, xadēp isoxari ir yēl baṅo Labaṅ Rašel ol: bēn đek, bēla bēcongēbēxi.

²⁶ Bēr sēfēr bani gē Yakob gēr ebar ed Misēra do hi bani bērandēwēra andexēm bēn er hi bani bēn đek bēla ofēxw ocongebat gē bēcongabat. Xarak, bolindaŵ bor bosēñiŵ ala abi pēn bana.

²⁷ Gē bosēñiŵ bor Yosef bēr rēw kēnēbi gēr ebar ed Misēra bēn: bēla bēxi. Er hi bani ekun ed Yakob el đek, bēla ofēxw ocongoxi bēr yow bax gēr ebar ed Misēra.

End Yakob gēr ebar ed Misēra eṅ

²⁸ Yakob lawēn kēṅo Yuda gēr Yosef, eṅo pelēx exo đēngwa gēr Gošen, eṅo kacax fēn. Ata Yakob do gē odexēm fiat kēni gēr ebar ed Gošen.

²⁹ Yosef wēd ko šaret irexēm in, do ye ko yaṅ gēr Gošen, gēr ekaca ed sēm Isērayel. Sam ga šanayaw ko, Yosef wēlēn kēṅo sēm, wēga kēṅo bēxiḅ gēr egēla, do ses ko xali gēr egēla edexēm.

³⁰ Ata Isērayel fel kēṅo Yosef: «Ecēs fo bayi ke gērēgako, gayikako awat wat kēme mēne ga kēy liya dēṅ bayi kēy!»

³¹ Ga xucak eṅo, Yosef ga kēni felar gē bobinēm do gē bēr ekun ed sēm bēn, re ko: «Aye kēme ye mo tēfētandērax Farawoṅ. Afel kēmo fel: “Bēmaṽe bēndam bēṅ, do gē đek ekun ed faba el, anēka fiatēgu kēni gēr ndam ro, ga xaniw kēni gēr ebar ed Kanahaṅ.»

³² Bēxadac bēr obeci, gē opeṽ, gē oxey, do gē ogelemba exēni. Bēxwēl bēr oyel exēni, do awēlaliw wēlaliw kēnēbi oyel orebēn ol, do gē đek bebēr xwēn kēni bēn.”

³³ And kēṅun wac Farawoṅ, do eṅun mēka ba ine ex andiyen andewēn aṅ,

³⁴ yakayidēno: “Biyi okadēp oday ok, bēxwēl bēr oyel hi kēmi. Aniyen andēbi aṅ ex ekwēl ed oyel, ang ebani bēxarēk bērebi ak.” And kēn yeyan mondako aṅ, ata kēṅun fel en đēg gēr ebar ed Gošen. Gayikwa Bēmisēra bēn mbaṅ šus kēni ekwēl ed oyel el hi kēni opeṽ nde, hi kēni obeci nde.»

47

¹ Yosef ye ko kwēl eṅo tēfētandērax Farawoṅ. Ga fiat ko, re ko: «Faba do gē bēmaṽe bēndam bēṅ anēka fiatēgu kēni ga xaniw kēni gēr ebar ed Kanahaṅ. Awēlali wēlaliw kēnēbi opeṽ ok, gē obeci ol, gē oxey ol, do gē đek bebēr xwēn kēni bēn. Gēr ebar ed Gošen fiatēgu kēni.»

² Bēmaṽe bēṅjo bēndexēm fel babi eno đaṅēta, ebi watēgu Farawoṅ.

³ Ata Farawoṅ wēka kēbi bobinēm bor Yosef: «Ine ex wa andiyen andewēn aṅ?» Yaka kēno: «Biyi okadēp oday ok, bēxwēl bēr obeci do gē opeṽ hi kēmi, ang ebani bēxarēk bērebi ak.»

⁴ Fel kēno bēte Farawoṅ: «Oliyer yow kēmi ro gēr ebar edewēn. Ondēs ax bo ex na ond kēni yamb obeci ol do gē opeṽ odebi ok, gayikwa enjo eṅ mbaṅ yēkak gēr ebar ed Kanahaṅ. Gērēgako, axara xara kēmi, tebēlēbo mi ṅēpa gēr ebar ed Gošen.»

⁵ Farawoṅ fel kēṅo Yosef: «Sorix gē bobinēx, gēr ndey ro fiatēgu kēni.

⁶ Misēra in đek, gēr otaxan oday ex. Kwētēlēbi sorix gē bobinēx gēr ed xurik ex ye. Dēgēlexēni gēr ebar ed Gošen. Angēmēne gēr enga endebēn na fo exēni bēr gapak, dilēbi bēlēngw bēr bēxadac bēr oyel oram.»

⁷ Yosef wēla kēṅo bēte sēm Yakob gēr Farawoṅ eni nangēr. Ga kēni sēmar, Yakob, šalen kēṅo Farawoṅ.

⁸ Ata Farawoṅ wēka kēṅo Yakob: «Bēniy bēṅjēgwe wa šot kēy?»

⁹ Yakob yaka kəŋo Farawoṅ: «Aṅ nəkak aniyān and wəno ar kə Ƴəparand aṅ aliyer fo gand ed kəme ye yo, asək sək ke de bəniy kəme gə ofəxw osas. Bəniy bənd aniyān andam bəno ax nəmb ex na do ax ye ex na aṅ bənd bəxarək bəram ak ado ga bani yexərand bən bəte aṅ bəliyer fo.»

¹⁰ Yakob šalen kəŋo gašəxe Farawoṅ, do kwəl šapər kəni gə Farawoṅ.

¹¹ Yosef xwət kəbi səm gə bəbinəm gər ed xurik ex ye, gər ebar ed Misəra, gər ebar ed Raməsēs, aṅ fel baṅo Farawoṅ ak.

¹² Yosef baṅi yələnd eyamb yamb in səm, gə bəbinəm, do gə dek oxun orebən oṅ, aṅ Ƴəmb bani ak.

End andiyen and Yosef eṅ

¹³ Eyamb yamb dəṅ ax bəyi bana gər ed ex yo gər ebar ed Misəra, gayik enjo eṅ mokuri xuri bax. Hik gər Misəra, hik gər ebar ed Kanahaṅ, bəla bən aṅfışera fišera bani enjo eṅ.

¹⁴ Ata Yosef xana ko dek kodi ir gər ebar ed Misəra in, do ir gər ebar ed Kanahaṅ in, ir bani yəcaxənənd eyamb yamb in. Wəxəta ko gər eyang ed Farawoṅ.

¹⁵ And faṅ kəni kodi Bəmisəra do gə Bəkanahaṅ aṅ, Bəmisəra bən ye kəni gər Yosef, do re kəni: «Yələləbo eyamb yamb in! Ba mi cəs ogəs oday nde Ƴandi ki, gayikako kodi aṅ bo ex na?»

¹⁶ Yaka kəbi Yosef: «Mələwənəbi oyel orewən ol enəbi nəmb gə eyamb yamb, gayikako kodi ax gi ex na.»

¹⁷ Ata wəlaraw kənəbi oyel orebən ol gər Yosef, do mən Ƴəl kəbi eyamb yamb in. Oyel olo nəmb banəbi: opanac, gə obeci, gə opeṅ, gə oxey do gə opali. Yosef yələra kəbi eyamb yamb in aniy aṅo gayik anəmb banəbi nəmbənd oyel orebən ol xali faṅ kənəbi dek.

¹⁸ And xucak aniy aṅo aṅ, bəkaw kəni gər ndexəm. Re kəni: «Axwən, biyi ami con na mēne anəka faṅ kəmi kodi in. Bəte oyel orebi ol, wəj xwən kəbi. Er bəyi kəbo wayət mi yələya biyi dəṅ, do gə owar orebi oṅ.»

¹⁹ Ogəs oday nde kəmi šəsəra do mi tebəta owar orebi oṅ? Yəcələbo gə owar orebi ak, mi cotaxən er kəmi yamb in. Kwənələbo Farawoṅ biyi gə owar orebi ak. Yələləbo bəneda bənd kəmi Ƴandəraxən, mi bəyixən bəbəngw, ata fo bəyik ami cəsəra na, do owar orebi oṅ ax cenəkəra na.»

²⁰ Ata Yosef mondako yəcən baṅo Farawoṅ dek owar or gər Misəra oṅ. Bəmisəra bən fan baṅo ocənga odebən ok, gayik enjo eṅ mokuri xuri bax. Farawoṅ, elod aməd aṅo xwən ko ebar ed Misəra el.

²¹ Ata rəfalira kəbi bułunda in gər bəngol, ga Ƴana ko bebət ibat fiata ko bebət ijo dek ebar ed Misəra el.

²² Barikan Yosef axo yəc bana owar or bəšadaxan oṅ gayik apela Ƴəgw baxo na Farawoṅ mēne kərəxo yəc na. Gə er re baxo enəbi yələnd in fo bani liyand, mən bəyik ani panaxən bana owar orebən oṅ.

²³ Yosef fel kəbi bułunda in: «Anəka yəc kəmun gə owar orewən ak, doru doru Farawoṅ xwən kəṅun. Kanayin eneda eṅ en nedəx gər ocənga.»

²⁴ And kən xanara eyamb aṅ, təyiyindən, do acariya anjoxən kala, Farawoṅ xwənək. Məxwətayindən mar er xana kən in en di bəneda, do mar enəbi dəbaxənənd bər gər bəciw bəndewən, do gə oxun orewən bən.»

²⁵ Yaka kəni Bəmisəra bən: «Axwən, anəka fexən kəyəbo. Gayikako oyekax orey ol wəsin kəyəbo, aṅa wa kəbi mi gi okadəp od Farawoṅ.»

²⁶ Ata acariya and ri baxo Yosef aṅo bəyik xali doru gər ebar ed Misəra: ecoxən ed er ex yo, Farawoṅ xwənək. Owar or bəšadaxan oṅ fo bəyik axo kwən bana Farawoṅ.

End bapela bapelatar band Yakob eṅ

²⁷ Isərayel do gə bərandəwəra andexəm bən Ƴəpa kəni na gər ebar ed Misəra, gər Gošen. Yəcəra kəni owar, rəw kənəbi oṅa oranjəm, do kwəl dəṅ kəni šənarənd xali Ƴəmb kəni mbaṅ.

²⁸ Yakob liya ko bəniy epəxw gə bənjongəbəkə gər ebar ed Misəra. Mondako sək baṅo bəniy kəme gə ofəxw onax gə bənjongəbəkə.

²⁹ Ga nang ko mēne anəka kə saxəgund ecəs edexəm el, Isərayel wac kəŋo asəniw Yosef, do re ko: «Aṅgəməne aṅan fiān kəye, dilałiw ataxan andey aṅ gər emef endam. Axara xara kəmi, dəkayayid šenene end kəmi felənd eṅo: kəreye məxwətad na ro gər ebar ed Misəra!»

³⁰ And kəmi bər gər ecəs gə bəxarək bəram aṅ, nəcətədiəne ebar ed Misəra el, do məlayədiəne eye məxwətax gər Ƴəg irebən.» Ata yaka ko Yosef: «Ari kəme ri end fel kəye eṅo.»

³¹ Re ko bēte Jakob: «Awa yašarēl.» Yosef yašar ko. Ata Isērayel foxi ko gand ogaf od angaw andexēm.

48

End obaš or Yosef eņ

¹ Ga xucak eņo, fel këno Yosef mēne sēm ašēxwēra ex. Ata wēla këbi bosēniw, Manase do gē Efērayim, gēr ed laki baxo.

² Fel këno Jakob: «Asēniw Yosef anēka yow ko de exi nēkon.» Isērayel xemēnara ko xali xani ko, do yēpa ko gēr angaw andexēm.

³ Jakob fel këno Yosef: «Kaxanu, mēņ ar Fangak an, šanayaxēn baxe gēr Lus, gēr ebar ed Kanahaņ, do yēl ke obetak ol.

⁴ Er fel baxe: “Ar gē obaš oranjēm ri këmi, wēno këbi šēnandēra xali. Bēte wēno ki ri axarēk ar amara and obulunda odanjēm. Ayēl këmēni yēl bērandēwēra andey bēn, and këy xuca wēj aņ, oxwēn or din ir din or ebar elo ro ol.”

⁵ Gērēgako bētošan bēki bēnd šotēli këyēbi ro gēr ebar ed Misēra đamana me dēfaxēnēgu gēr ndey ro bēno, wēno xwēn këbi. Efērayim, do gē Manase, wēno xwēn këbi, ang xwēn këmēni Ruben do gē Simewoņ ak.

⁶ Angēmēne obaš ošēxe rēw këyēbi na bēte, ani gi na oram. Bēn paš gē Efērayim do gē Manase këni bētelid' eram in.

⁷ And fiatēgu këme gēr ebar ed Kanahaņ, ga xaniw këme gēr ed Padaņ aņ, lap këmo norix Rašēl gēr fēña, đamana me ŋataxēn gēr Efērata, gēr Betēlexem.»

⁸ And wat këbi odēmēta od Yosef aņ, Isērayel wēka ko: «Nobēn ex wa bējo?»

⁹ Yaka ko Yosef: «Obaš or yēl ke Kaxanu ro gēr ebar ed Misēra ol ex.» Re ko bēte Jakob: «Kēla tēkaliwēyēbi gēr ndam ro, mēni karanaxēn obetak ol.»

¹⁰ Oxar ol anēka dēņ baņo šotand Isērayel, axo bo bana ga ko watēra šēnene. Yosef sēkali këbi bosēniw gēr Jakob. Ga lēk këbi, nēyaya këbi ŋēš gēr emēkw edexēm, do wēga këbi.

¹¹ Ata Isērayel fel këno Yosef: «Wēno abame yēla na awat këme wat gašēxe dēxas irey in, barikan Kaxanu anēka wasin ke bēte andēwēra andey aņ!»

¹² Yosef fedali këbi odēmēta odexēm od ebax gēr olēkēna or sēm ok, do foxi ko eyiņ el ŋēš gēr ebar.

¹³ Ga xani ko, las këbi tak oki, Efērayim gē ataxan and liw aņ, do gand šame ir Isērayel, Manase gē ataxan and šame aņ do gand liw ir Isērayel. Yosef sēkali këbi mondako gēr sēm.

¹⁴ Barikan Isērayel nēmbēndēr ko otaxan ok: xwēt ko ataxan and liw aņ gēr gaf ir Efērayim, xarak mēņ ebax lēmēta ibeja in. Ataxan and šame aņ, xwēt ko gēr gaf ir Manase, lēmēta iyanar ir Yosef in.

¹⁵ Ata Jakob këno xaran obetak ol Yosef ko rend: «Kaxanu, mēņ ar baši laņetarand bēxarēk bēram an, Abēraxam do gē Isak, Kaxanu, mēņ ar ebax nand ex yo axadac aram xali doro an,

¹⁶ Mēņ ar ex Meleka ir racēt ke gēr eñēņēnax end ex yo an, yēlēlebi obetak ol odēmēta oko!

Bēn macindēlenēbi gē oʋac oram ol, gē omac od bēxarēk bēram Abēraxam do gē Isak ok. Bērandēwēra bandedēn bēn, nēmbērēlexēni xali eni bēñēta đek ebar edebēn el!»

¹⁷ Yosef ga wat ko mēne sēm ataxan and liw aņ xwēt ko gēr gaf ir Efērayim, šus ko eņo. Rēxēt ko ataxan and liw and sēm aņ gēr gaf ir Efērayim exo kwētaxēn gēr gaf ir Manase.

¹⁸ Yosef fel këno sēm: «Ali faba, ax gi ex na mondako! Ajo ro wa ex lēmēta iyanar in. Kwētēl ataxan and liw andey aņ gēr gaf irexēm.»

¹⁹ Barikan sēm fiēp ko, do re ko: «Anang nang këme asēniwēn, anang nang këme. Mēņ bēte đulunda isēm ko hi, mēņ bēte angwēlik ko hi. Barikan lēmēta ibeja in kē xuri ex gi angwēlik, do andēwēra andexēm aņ amara and bēnēņ bēndanjēm kē hi.»

²⁰ Ata Jakob mondako šalēndēra baši yatijo ga ko re: «Bērandēwēra and Isērayel bēn mondako këni yana eni calendērend: “Kaxanu yēlēlexi obetak or Efērayim do gē Manase ol.”»

Ata Jakob mondako lēngwēn baņo Efērayim gēr Manase.

²¹ Isērayel fel këno Yosef: «Wēno gogo këme šēs, barikan Kaxanu gē wēn ko baši. Abakali kēņun bākali gēr ebar ed bēxarēk bērewēn.

22 Wëno cëŋ, anëka šetëgu këmi ebar nëmëc ed bobinëx gër Sišem. Bërandëwëra and Amor bën xan këmëni gë duxuma iram in, do gë atumb andam aŋ.»

49

End ofelar or Jakob do gë bosëñiw eŋ

- 1 Akey amat, Jakob ga wac këbi bosëñiw, re ko:
«Macërëgun mun nangëanaxën ala kala er këŋo hi ecan-ecan in.»
- 2 «Barërëgun ene baxët wën bosëñiw bor Jakob!
Baxëtino Isërayel, baxëtino sorix irewën!
- 3 Ruben, wëj ex itošan iñanar indam in,
wëj ex odëwërëwën oñanar od ojaw odam ok,
wëj nëmëca këbi bobinëx gaf in, ojaw ok
do gë or gapak ol,
- 4 Ola orey ol ang oÿëm fo ex,
bari ami yël ex na olëngw ol,
gayikwa yaŋ gër angaw and sorix bët bay,
angaw andam aŋ buyarën këy
ga bët bay gër asoxari aram.»
- 5 Simewoŋ do gë Lewi, bër acël amat exëni,
angwëlëra andebën aŋ, ang oÿënga or emer fo ex.
- 6 Wëno ami bar angwëlëra and edi ed eñëŋëanax elo aŋ,
ame dël na gër amara andebën!
Gayikwa në end oxoÿ orebën lawëra kënëbi bela,
do në end owër orebën sawëra kënëbi oxey or bela.
- 7 Kata fo ex oxoÿ orebën ol, gayik or gë axaÿënan këm ex!
do kata fo ex owër orebën ol,
gayikwa xodux fo ex!
Bërandëwëra bandewën bën ašapëreli këmëni šapëreli šit gër bulunda ir Isërayel,
ayic këmëni yic eni dëgëra dek ebar ed Isërayel el.
- 8 Wëj cëŋ Yuda, ayas këni ÿana eni yasënd bobinëx,
ataxan andey aŋ gër eporëfor ed bërangoÿëra andey kë hi,
obaš or sorix ol afoxi këni ÿana eni poxind gër lëngw irey.
- 9 Yuda yëraŋ ibeja hi këy!
Gër emayï edey këy šakawënd and yambëgu këyo emacar aŋ,
abaf këy bafënd, alaki këy lakind,
ang yëraŋ inëm fo: noÿo këŋo xanin?
- 10 Acët and owun aŋ, laŋ kë šayi gër ekun ed Yuda,
Acët and olëngw aŋ, laŋ kë šayi gër bërandëwëra andexëm,
xali exo ŋatëgu šilo, ar xwënëk an,
do eno kwëtaxën bënëng bend bela beŋ.
- 11 Axap këŋo ÿana eŋo kapënd fali irexëm in lëf gër andëda and reseŋ,
axap këŋo ÿana eŋo kapënd atox and fali inëm aŋ në atëx and reseŋ.
Acuđ andexëm aŋ ko ÿana exo nebënd gë ngoy in,
anjëm andexëm aŋ ko ÿana exo nebënd gë omen od reseŋ ok.
- 12 Ngoy in kë ÿana ex barënënd bangës bandexëm baŋ,
omër kë ÿana ex pešënënd oÿënga orexëm oŋ.
- 13 Sabuloŋ kë lëg ler gër obëŋa od bangwëngw,
gër ed kë ÿana ex kwëšand okuluŋ,
do ebar ed ko xwën el, añiat kë ñat xali gër ed Sidonŋ.
- 14 Isakar mëŋ cëŋ, fali ir gë ojaw hi ko,
alaki ko lakind mërëxand ir šakece.
- 15 Awat wat ko mëne gër ed ko seyëtand anënga nëngak, do ebar enëngax ex.
Awa wa ko eno kap exo dëfbixën esišax,
awa wa ko exo diyenind ang xadëp fo.
- 16 Dan këbi ÿana ebi kitind bulunda irexëm in,
ang enëng emat end Isërayel fo.
- 17 Dan er hi ko ang andën and në fëña fo,
ang ekifoxifo ed në lec fo,
gër osak këŋo ñatënd fanac in
exo datixën gë eyiÿ el ar ÿëpaxën këŋo an.
- 18 (Axwën, ayar këme yarënd apexa andey aŋ!)

19 Gad mēņ cēņ, enga end bērek bēxeŷax kēņo wēreli,
 ʔarikan awer ko wēr xali ebi kor, do ebi ŋway!

20 Gēr ebar ed ko xwēn Aser,
 eyamb el ax gi na mopaŷ,
 mēņ kē ŷana ebi dēband bemun beņ.

21 Nefətali ang ebējare ed kē radēr and fo hi ko,
 oeyan oyekax ko ŷana exo yeyanēnd.

22 Yosef mēņ cēņ, ang atēx and kē rēwēnd fo hi ko,
 ang atēx and lēgēk ler nē añesa and men fo hi ko,
 bēnini bēndexēm beņ yabēt kece in kē lefēnd.

23 Aŷanaxēn ŷanaxēn kēno,
 do awan wan kēno gē opēs odebēn ok,
 gē opēs odebēn ok wan kēno bērangōŷēra andexēm bēn.

24 ʔarikan atumb andexēm aņ ax yēlora ex na,
 onēxar orexēm oņ bayik ŋwac-ŋwac.
 Paʔ gē otaxan od ar fangak ok,
 ar kēņo yēlēnd panga Jakob an (ar ex Axadac, do Angaŷ and Isērayel an).

25 «Paʔ gē Kaxanu, ar yata kēņo sorix an (gilexo angwak andey aņ)!
 Ar Fangak an, yēlēlexi obetak ol,

obetak or yaņ gēr orēn ol,

obetak or gēd ebar ol,

obetak or gēr obēr,

do gēr acēl and asoxari ol!»

26 «Obetak or xaran ki sorix ol,
 nēmēcak obetak or gēr osēnd or angwēn ol,
 or gēr bētēnd bēnd akarēk ol.

Obetak olo, gilex gēr gaf ir Yosef,
 gil ex gēr egor ed ar hik emun end ʔobinēm an!»

27 «Beņēšame mēņ cēņ, yēlemu ixēŷax hi ko,
 gēbēr kēņo yambēnd emacar end laŷ kēņo eņ;
 genēka, ebi cetēra er šotēgu ko in.»

28 ʔosēniw ʔor Jakob ex bēxarēk bēr bēnēng epēxw gē beki bēnd Isērayel beņ.
 Bēndey beņo felēra bafi sēm irebēn and bafi xaran obetak aņ, ala kala gē obetak
 orexēm pit.

End ecēs ed Jakob eņ

29 Ga xucak eņo, Jakob fel kēbi ʔosēniw: «Wēno gogo kēme šēs. Mēlayidēne ene
 mēxwētax gēr ŷeg ir wēxēta kēnēbi bēxarēk bēram, gēr oxel or gēr osēnga or Efēroņ,
 arandēwēra and Het an,

30 gēr oxel or gēr osēnga or Makēpela, ler gēr Mamēre, gēr ebar ed Kanahan, osēnga
 or yēc ko Abēraxam gēr Efēroņ, arandēwēra and Het an, gēr osēnga or xwēn ko.

31 Fēn wēxēta kēnēbi Abēraxam do gē alindaw Sara, gē Isak do gē alindaw Rebeka.
 Fēn wēxēta kēmo wēno bēte Leya.

32 Osēnga olo do gē oxel ol, Abēraxam yēcēk gēr otaxan od bērandēwēra and Het.»

33 And ħata ko epelēra ed ʔosēniw aņ, Jakob ʔaka ko laki ko gēr angaw, kwēl xoti ko
 do ʔarēx kēni gē bēxarēk bērexēm bēr šēsēk elod anēka fo bēn.

50

End oŷaw or Jakob eņ

1 Yosef ga lapaya ko gēr sēm, wēga kēņo, do ko sesēnd. Ongwēn oņ kē šarēnd gēr
 dēxas ir Jakob.

2 Ga xani ko na, Yosef fel kēbi bēxora bēn eni nēmēra eman end sēm eņ xali eņo dflēr
 ogu oņ. Ata bēxora bēn nēmēra kēno Isērayel xali lilēr kēņo ogu oņ.

3 ʔakey ofēxw onax nēmēra bano mondako ang rēp bax ak, xali lilēr kēņo ogu oņ.
 Bēmisēra bēn ŷaw kēno Jakob ʔakey ofēxw ocongoxi.

4 Ga xucak ʔakey ʔand ŷawēra bano Jakob ʔaņ, Yosef fel kēbi bēr eyang ed Farawoņ
 bēn: «Angēmēne añan ħan kēne, ŋateliyin eyeyan edam elo gēr Farawoņ, axara xara
 kēmun.»

5 «Ga re ko Yosef: Faba re bax me yašar yatir baxe felērand mēne mēņ gogo ko šēs,
 mēne mo mēlad mo mēxwētax gēr ŷeg ir nacēn kēno gēr ebar ed Kanahan. Gērēgako
 pelino Farawoņ mēne axara xara kēmo exe teʔ me ye yaņ gēr ebar ed Kanahan
 moxwētaw faba. And kēmo wēxētaw aņ me ʔakaw.»

⁶ Yaka ko Farawoŋ: «Oko yel eyo mēxwētaw sorix, ang re baxo ey yašar ari këy ri ak.»

⁷ Yosef ye ko yaŋ gër ebar ed Kanahaŋ eŋo mēxwētaw sēm. Laŋëta këno dek eyang ed Farawoŋ el do gë bēxarëk bër iciw indexëm bën, gë bēxarëk bër ebar ed Misëra bën dek.

⁸ Aye ye bani bēte dek ekun ed Yosef el, gë bohinëm do gë dek ekun ed sēm el. Er sef banēbi na gër ebar ed Gošen wayët bēsoxari bën, gë obaš ol, gë obeci ol, gë opey ok, gë oxey ol, do gë ogelemba ok.

⁹ Yosef aŋwëla wëla babi bër gë opanac od bax lasënd ocaret od emer ok: gër enga eŋo ayëmb yëmb bani.

¹⁰ Ga fiat këni gër angëni and këni wacënd Atad, kegët Yurëdeŋ in, ses këni šor xali wëlik angon atëm. Yosef mondako ri baxo na oyaŋ or sēm ol bakey banjongëbaki.

¹¹ Bër lëg bax na gër ebar ed Kanahaŋ bën, ga wël këni angon aŋ gër angëni and Atad, re këni: «Awa oyaŋ osëm hi këbi Bëmisëra bën!» Mëŋ wacaxën këni na gër ed ebani, ekeg Yurëdeŋ in, «Abel-Mitësërayim», mëne ngëŋ «Oyaŋ or Bëmisëra».

¹² Ata bosëniw bor Yakob mondako ri bani er fel babi sëm irebën in.

¹³ Bosëniw wayëli baŋo Yakob gër ebar ed Kanahaŋ, do wëxëta këno gër oxel or gër osënga or Makëpela, gër osënga or yëc ko Abëraxam gër Efëroŋ, arandëwëra and Het ol, ler gër Mamëre. Gër osënga olo ri baxo Abëraxam banapëra band bër ekun edexëm ban.

¹⁴ And wëxëta këno sëm aŋ, Yosef, gë bohinëm, do gë dek bër laŋëtaw babi gër emëxwëta ed sëm irebën yaŋ na gër ebar ed Kanahaŋ bën, baka këni gër ebar ed Misëra.

End eŋata ed aniyar and Yosef eŋ

¹⁵ And wat këni bohinëm bor Yosef mëne anëka šës ko sëm irebën aŋ, re këni: «Bamat Yosef ašenaxën këbo šëanaxën ebo maša dek eñëŋëanax end ri banëŋone eŋ.»

¹⁶ Ata lawën këni mondako gër Yosef: «Damana exo cësaxën, sorix asebën sebën këbo eyeyan elo:

¹⁷ «Axara xara këmi, tebanëlëbi bohinëx eñëŋëanax eŋ, do gë amena andebën aŋ, gayikwa aŋenan wënan këni! Axara xara këmi, tebanëlëbi gërëgako dëŋ okadëp od Kaxanu ok, ar yata këŋo sorix an, eñëŋëanax end ri këni eŋ.» Ata Yosef ses ko and fel këno mondako aŋ.

¹⁸ Ata bohinëm bor Yosef ga sëka këno, lapaya këni gër osapar orexëm, do re këni: «Biyi okadëp oday hi këmi.»

¹⁹ Yaka këbi Yosef: «Këren yëdara na: ba wëno nde ex Kaxanu?

²⁰ Eñëŋëanax end šala ban ene di eŋ, Kaxanu nëngwëtëk enjekax, ex gixën er hik doro ijo in, eni pexaxën bëla bëranjëm.

²¹ Gërëgako, këren yëdara na. Arëcara këmun yana mun dëcarand, wën do gë oxun orewën oŋ.» Yosef mondako yifara babi bohinëm, xali fuŋara këbi.

²² Mondako lëg bani na gër ebar ed Misëra Yosef do gë bër ekun ed sëm bën. Yosef liya ko bëniy keme gë epëxw.

²³ Yosef awat wat babi obaš or Efërayim ol, xali gë ejiw ekënu këno bën ak. Obaš or Makir ol, asëniw ar Manase, gër olëkëna orexëm rëw banëbi.

²⁴ Yosef afel fel babi bohinëm: «Awa wëno gogo këme šës. Barikan Kaxanu ayowëñëgu këjun yowëñëgu. Anëcët këjun nëcët gër ebar elo ro, eŋun bakali gër ebar ed beya ko gë eyašar mëne ayël yël këbi oxwën ol Abëraxam, gë Isak, do gë Yakob el.»

²⁵ Ata Yosef fel këbi eni yašar bërändëwëra and Isërayel bën mëne ari këni ri end re ko eŋ. Mondako yeyan baxo: «And këjun yowëñëgu Kaxanu aŋ, mëlaličën ošapar oram oŋ.»

²⁶ Ata Yosef šës ko and sëk këŋo bëniy keme gë epëxw aŋ. Nëmëra këno ogu oŋ xali lilër këŋo, do xwët këno polo në kes na gër ebar ed Misëra.

Atéfetan and Yesu ang ÿëgw ko Maco Lilaya in

Akayëta anjo ro, Maco, asëfan abat ar Yesu, ÿëgwëk. Aÿëgw ÿëgw ko mëne ang bëya baxo Kaxanu alawëneli këjo lawëneliw Afexën ar ngwën ak, añata ñata ko. Yesu Kërisët ñatak dek beñer fëna baxo Kaxanu bën. Barikan bëlëngw bër Bëšëwif bën ašus šus bano ga bani yëland mëne alif ko lifënd ñapela band Kaxanu ña, ata lëxw këno gër Pilat. Mëj xiti këjo do re ko eno ñaw mopika gër kërewa. Ecës ed Yesu elo ex šadaxa ir kë rëxëtënd eñëjënax end ar xwëta këjo yo. And xani ko Axwën Yesu gër ecës a, fel këfi bëšëfan bërexëm bën eni tëfëtërand endexëm e, gë enëng gë enëng dek ngwën in. Er ex gër akayëta anjo in:

Ang ÿanak aniyan do gë andiyen and Yesu ak: 1.1-4.25.

Osëyali or ñapela band Owun or Kaxanu ol: 5.1-7.29.

Bandixa band Yesu ña, do gë bend baxo sëyalind be: 8.1-9.38.

Osëyali or epemëra ed Atéfetan a: 10.1-11.1.

End bëšëyali bër Apela and Moyis e: 11.2-12.50.

End ñapënëtal band Owun or Kaxanu e: 13.1-52.

Bandixa band Yesu ña, do gë bend baxo sëyalind be: 13.53-17.27.

End aminëmëra and gër oxërece: 18.1-35.

Bandixa band Yesu ña, do gë bend baxo sëyalind be: 19.1-23.39.

End omakaw ond Yesu e: 24-25.

End ecës ed Yesu el do ang xani ko gër ecës e: 26.1-28.1-20.

End bëxarëk bër Yesu Kërisët e

¹ Mondako ex andëwëra and bëxarëk bër Yesu Kërisët a, mëj ar ex rëwis ir Abëraxam, rëwis ir Dafid in.

² Abëraxam ex sëm ir Isak, Isak sëm ir Yakob, do Yakob sëm ir Yuda do gë ñobinëm.

³ Yuda ex sëm ir Peres do gë Sera, do nëm irebën ex Tamar. Peres ex sëm ir Esërom, do Esërom sëm ir Aram.

⁴ Aram ex sëm ir Aminadab, Aminadab sëm ir Nahason, do Nahason sëm ir Salëma.

⁵ Salëma ex sëm ir Bohes, do nëm ir Salëma ex Raxab. Bohes ex sëm ir Yobed, do nëm ir Yobed ex Rut.

⁶ Obed ex sëm ir Isayi, do Isayi sëm ir Dafid, emun e. Dafid ex sëm ir Salomon, do nëm ir Salomon ex asoxari ar Uri an.

⁷ Salomon ex sëm ir Roboham, Roboham sëm ir Abiya, do Abiya sëm ir Asa.

⁸ Asa ex sëm ir Yosafat, Yosafat sëm ir Yoram, do Yoram sëm ir Osiyas.

⁹ Osiyas ex sëm ir Yohatam, Yohatam sëm ir Akas, do Akas sëm ir Esekiyas.

¹⁰ Esekiyas ex sëm ir Manase, Manase sëm ir Amos, do Amos sëm ir Yosiyas.

¹¹ Yosiyas ex sëm ir Yekoniyas do gë ñobinëm. Ata angwën anjo wëla banëfi Bëyisërayel bën oxadëp ol gër ebar ed Babilon.

¹² And sebetëgu këñëfi gër oxadëp a, Yekoniyas hi ko sëm ir Salacel, do Salacel sëm ir Sorobabel.

¹³ Sorobabel ex sëm ir Abihud, Abihud sëm ir Eliyakim, do Eliyakim sëm ir Asor.

¹⁴ Asor ex sëm ir Sadok, Sadok sëm ir Akim, do Akim sëm ir Elihud.

¹⁵ Elihud ex sëm ir Elasar, Elasar sëm ir Mata, do Mata sëm ir Yakob.

¹⁶ Yakob ex sëm ir Yosef, ašan ar Mari an. Mari ijo rëw këjo Yesu, ir këno wacënd Kërisët.

¹⁷ Awa er ex bandëwëra epëxw gë ñanax elod Abëraxam xali gër Dafid. Bëtëraguk bandëwëra epëxw gë ñanax, elod Dafid xali angwën and oxadëp or Bëyisërayel gër ebar Babilon a. Bëtëraguk bëte bandëwëra epëxw gë ñanax, elod gë oxadëp or gër ebar Babilon ol xali gër Yesu Kërisët.

End andëwa and Yesu e

¹⁸ Ata mondako bax andëwa and Yesu Kërisët a. Mari nëm irexëm, enëm ed Yosef ebaxo. Do ñamana eni nangër, Mari šot ko acël gë panga ind Angoc Amënëk in.

¹⁹ Yosef, ašan arexëm, ga hi baxo cëj ar šenene, xey këjo eno cëfënin. Ata ko yëlarand ang ko ri eni capëraxën yir fo.

²⁰ Nand baxo yëlarand mondako na, meleka ir Axwën in šanaxayën këjo në lakeli, do re ko: «Yosef, wëj ar andëwëra and Dafid a, kërey yëda na eyo ñateli Mari, alindax. Ar gër acël andexëm a, Angoc Amënëk a, wëlaw këjo.

²¹ Lëmëta ex, do and këno rëw an, yëlidu oŵac or Yesu gayik mëj këbi racët bulunda ir Isërayel in gër beñëjënax.»

²² Ata dek bendey beño mondako ex nãata ang re baxo Axwën ak paß gë alawënel Esayi ak:

²³ «Endënaŵ emeja kë hi gë acël, do eno dëw lëmëta ir këno wacëf Emanuwel, mëne ngëj "Kaxanu nëngaw këbo*».

²⁴ And nëngëta ko an, Yosef ri ko dek er fel baño meleka ir Axwën in. Ata yen këno alindaw Mari.

²⁵ Bari ani nangër bana xali rëw këno lëmëta in. Ata Yosef yël këno oŵac or Yesu ol.

2

End bësaki enj

¹ And rëw këno Yesu gër Betëlexem an, Erod wun bax gër ebar ed Yude. Ata bësaki bër xaniw bax gand Apën-eñan, ñatëgu këni gër Yerusalem, gër eyang ed Erod.

² Wëka këni: «Ro nde exo emun end Bësëwif end rëw këno ecede enj? Gayikwa biyi emal edexëm el watëgu këni elod gand Apën-eñan mëj yowaxënëgu këni mi poxi gër lëngw irexëm, mo calexën.»

³ Ga wël këni enj, Erod emun enj, gë Bëyerusalem bën, wëlandëra këbi xali xurik.

⁴ Ata Erod wac këbi dek bësadaxan bëlëngw bën do gë bësälen bën ebi mëka ba feye bax eno dëw Afexën an.

⁵ Yaka këno: «Gër ebar ed Yude ro dëj, gër angol and Betëlexem. Ga yëgw ko wa alawënel an:

⁶ "Wëj angol and Betëlexem anj, gër ebar ed Yude, Şëf gër ñangol ñangwëlik ñand gër ebar ed Yuda hi këy, ay gi ex na wa angol and toc.

Gër ndey na këno rëw ar kë wun gër enëng end Isërayel, bulunda iram an*».

⁷ Ata Erod wac këbi yir fo bësäki bëjo do wëka këbi eno pënëtan aye amëd and şanayak emal elo an.

⁸ Ata ga lawën këbi gër Betëlexem, re ko: «Awa ñatin tan en mëkaraw aye end lëmëta ijo enj. And këno watëgu an, ñakawëdën ijo ro ene nangëñati mëj këme yed wëno bëte me poxi gër lëngw irexëm mo calew.»

⁹ Ga wëlër këni mondako gë emun enj, bësäki bën xuca këni ond gër Betëlexem enj. Ata emal ed watëgu bani elod apën-eñan el lëngweli këbi. And ñatëk gër ed hi baxo lëmëta an, xwëşak.

¹⁰ Bësäki bën ga wat këni emal el, nëngandëra këbi mbañ.

¹¹ Lil këni gër iciw ind bax fioband emal, sëk këñëbi lëmëta in gë Mari, nëm irexëm. Na foxira këni do şale këno. Fëtëra këni bëkwëtaya bënd kodï bën do şëmaxën këno gë oyël or wëlagu bani enj: kaje, gë aşururu ir xwëşëna bani gë angiri, do gë ogu ond këni wacënd mir.

¹² Ata sitin këbi Kaxanu në lakeli eno beş Erod amañi wäyi an. Mondako wäyi këni kwël feña işëxe ond gër ebar edebën enj.

End egërelı ed Yesu gër ebar ed Misëra enj

¹³ And wäyi këni bësäki an, meleka ir Axwën in şanayaxën këno Yosef në lakeli do re ko: «Yosef, kanil eyëbi gërelı lëmëta in gë nëm gër ebar ed Misëra. Nëpaxëdën fën xali yatir këni fel en mañiw. Gayikwa Erod aşala ko şala eno daw lëmëta in.»

¹⁴ Ga nëngëta ko Yosef, xanin këbi kwël gëmëd fo lëmëta in gë nëm do wëla këbi gër ebar ed Misëra.

¹⁵ Fën yëpax bani xali şës ko Erod. Ata mondako ñata bax er re baxo Axwën Kaxanu paß gë alawënel in: «Asëñiwën wacëgu këno exo canëgu gër ebar ed Misëra*».

End enemi ed bëndoyer gër Betëlexem enj

¹⁶ And wata ko Erod mëne anëka yifa këno bësäki an, xoñ ko xali xurik. Şëñëta këbi ocoroda odexëm ok eni ye gër Betëlexem enëbi dawërax dek bëtox bëtoşan bën elod bënd bënıy bëki bën xali gër bënd bayik gër oyer. Mondako yëla baxo Erod kë fed gë amëd and fënëtan bano bësäki an.

¹⁷ Ata ñatak er reya baxo Yeremi, alawënel ar Kaxanu in:

¹⁸ «Otes kë wëlınd gër angol and Rama,

Otes do gë edenitaran kë wëлинд,
Rašel këbi ýawënd obaş orexëm ol,
Ayifara yo ayifara, axo ma ex na exo cësina,
gayik ani bo ex na, dek şës këni*».

End omaýi ond gër ebar ed Isërayel eñ

¹⁹ And şës ko Erod an, meleka ir Axwën in şanayaxën këño Yosef në lakeli gër ebar ed Misëra.

²⁰ Fel këño: «Yosef, gërégako kanil eyëbi maýeli lëmëta in gë nëm gër ebar ed Isërayel. Bër ýandi baþi anıyan andexëm bën anëka nemira këni.»

²¹ Ata Yosef xani ko, wëd këbi lëmëta in gë nëm do wäýeli këbi gër ebar ed Isërayel.

²² Barikan and wël ko mène Arëkelawos bëtelik owun or sëm Erod ol gër ebar ed Yude an, yëda ko eni baka fën. Ata Kaxanu ga sitin këño në lakeli, fiateli këbi gër ebar ed Galile.

²³ Ye ko ýëpax këni gër angol and këni wäcënd Nasaret. Ata fiatat er re bani bëlawënd in: «Abënasaret këno ýana eno macënd*».

3

End epemëra ed Şaň Batis eñ

¹ Amëd anjo, şanayaw baxo Şaň Batis gër ladawe ir gër ebar ed Yude, do ko femërand end Kaxanu eñ.

² Er baxo rend: «Nëngwëtın ola orewën ol gayik owun or gër orën d'am ex!»

³ Ata Şaň Batis ex ar baño rend ala wënel Esayi an:

«Ala exëna ar kë xeýërand gër ladawe,
oniw orexëm ol kë rend:

“Ñanin fëña ir Axwën in!

Debëtin bëpëña bënd ko xucaxën bëñ.*”»

⁴ Şaň Batis, acud and omban ond gelemba baxo şudand do baxo xapand enar gër edum. Eyamb yamb irexëm in ebax owure do gë dingën íbapuy.

⁵ Bëyerusalem bën, do gë ebar ed Yude el dek, gë dek ebar ed Yurëdeñ el, aye bani yend bura-bura gër ed hi baxo Şaň Batis.

⁶ Do mëñ abuyi baþi buyind polo gër Yurëdeñ bër bax futënd poyoma beñëñenax bend ri këni bën.

⁷ Ata Şaň Batis wat këbi Ofariseñ do gë Osaduseñ odanjëm ga yow këni gër xobuyi. Re ko: «Wën ang bandën fo siti kën. Noýo wa fel këñun mène axor ex en kwëýëta kiti ind Kaxanu ind kë yowënd in?»

⁸ Diyindën de ari bandixa band kë wäsinënd mène anëngwëta dëñ nëngwëtak ola orewën ol.

⁹ Bari këren yëland na gayikako Abëraxam ex axarëk arewën an kën fexaxën. Kaxanu axor ko xor exo nëngwët oxaý onjo dëñ ex gi obaş or Abëraxam.

¹⁰ Ado anëka wëd ko ecëngwa el exo ta wäxën batëx bañ nêş gër odëmbët: atëx and ax dëwënd na odëwërewën ojekax yo, asa w ko sa w do exo dap gër xodux.

¹¹ Wëno abuyi këmun buyind gër men ex watixën mène anëngwët nëngwët kën ola orewën ol. Barikan ar ke sëfëgund an këñun ýana eñun buyind gë panga ind Angoc Amënek in do gë xodux ol. Mëñ fangak nëmëc wëno: ado wëno axe ñap ex na mo pedët baped bandexëm bañ.

¹² Ekëda lëkaya ko gër ataxan andexëm exo pelëraxën gër ebar edexëm. Awëla ko wëla bële in exo cacëx gër akërukëru andexëm. Barikan enenar eñ alap ko lap gër xodux or ax domind na gë edomi.»

End xobuyi or Yesu eñ

¹³ Ata Yesu ga xaniw ko gër ebar ed Galile, yow ko Yurëdeñ, gër Şaň Batis, eño buyixën.

¹⁴ Barikan Şaň Batis añëp baxo fëpënd do ko rend: «Wëno wa ex ar ýapëk eye buyi an, ecëñëxët yow këy gër ndam!»

¹⁵ Na re ko Yesu: «Buyile mondako dëñ gayikwa aýap ýapëk exe ñataye dek er ex şenene in.» Anjo fo wä ko Şaň Batis do buyi këño.

¹⁶ Ga ko şëpëta Yesu, hik fol orën ol. Wat këño Angoc and Kaxanu an ga ko fedaw gër ndexëm ang edëxwëte epeşax fo.

¹⁷ Wëlik oniw gër orën: «Ajo ex Asëñiwën ar pëlot gër yomb iram an. Ata wëno mbañ ke nënganënd endexëm eñ.»

4

End Yesu do gë şabucara eŋ

¹ Ata Angoc Amënek aŋ wëla këŋo Yesu gër ladawe enjo dix atëy gë şabucara in.

² And siwi ko Yesu, gëmed gë goyat xali bakey ofëxw onax aŋ, xor këŋo enjo eŋ.

³ Amëd aŋo, sëkaw këŋo Ayifa an, re ko: «Angëmëne Asëniw ar Kaxanu ey, nëngwëtël oxaŋ oŋo ex gi eyamb yamb.»

⁴ Yaka ko Yesu: «Ga yëgw këni gër akayëta and Kaxanu: “Ala an aliya ko liyand gë dek eyeyan ed Kaxanu el, ax gi ex na gë eyamb yamb in fo.”»

⁵ Şabucara in wëla këŋo Yesu gër angol amënek*. Ga xwët këŋo yaŋ gër ejur ed Aciw and Kaxanu,

⁶ re ko: «Angëmëne Asëniw ar Kaxanu ey, dapayal. Ax gi ex na nde ayëgw yëgw këni: “Afel këbi fel omeleka odexëm ok endey eŋ do bën eni kaka gë otaxan odebën ok këdi këy lapa në ekaŋ.”» ⁷ Yaka ko Yesu: «Bëte ayëgw yëgw këni: “Ax gi ex na monëyali Kaxanu, Axwën arey an?”»

⁸ Şabucara in wëla këŋo bëte Yesu yaŋ në atënd acakax, wäsindëra këŋo dek owar or gër ngwën oŋ gë enjaran ende bën eŋ.

⁹ Re ko: «Ayël këmi yël owar oŋo dek angëmëne afoxi foxi këy gër lëngw iram eye cale.»

¹⁰ Yaka ko Yesu: «Wëj Sindan, nacëtale fa, gayikwa ayëgw yëgw këni: “Poxiyind wayët gër lëngw ir Kaxanu, Axwën arey an, do caleyingo mëŋ fo.”»

¹¹ Ata şabucara in sebët këŋo Yesu. Sëkaw këno omeleka eno dëba.

End Yesu gër ebar ed Galile eŋ

¹² And wël ko Yesu mëne anëka sëra këno Şaŋ Batis aŋ, nacëta ko gër ebar ed Galile.

¹³ Şan ko Nasaret in do rëfa ko gër Kafarënowum, ler gër bëŋa ir anjer and Galile aŋ, gër ebar ed xwën bani bandëwëra band Sabuloŋ do gë Nefëtali.

¹⁴ Mondako ŋata bax er re baxo alawënel Esayi in:

¹⁵ «Bër gër ebar ed Sabuloŋ bën do bër gër ebar ed Nefëtali bën,

Bër lëgëk gër fëŋa ir ler gër anjer bën,

Bër lëgëk ekeg ed Yurëdeŋ bën,

gër ebar ed Galile ir benëŋ becëxe,

¹⁶ bulunda ir yëpak gër ecamëdan in,

watëk angoben atëm,

gër bër yëpak gër ebar ed ecamëdan bën,

gër ed yañëk ecës,

şanayak angoben atëm*.»

¹⁷ Ata Yesu, amëd aŋo dëŋ yana baxo ko femënd mondako: «Nëngwët in ola orewën ol gayik owun or gër orën ol dam ex!»

End bësëfan bëyanar eŋ

¹⁸ Akey amat, Yesu ko sëfand bëŋa ir anjer and Galile in. Wat këbi Simoŋ, ar nëngwët baŋo Piyer an, do gë Andëre abinëm, ga këni lapëra owën gër anjer, bësëpët bër oxan ebani.

¹⁹ Yesu ga sëka këbi re ko: «Wën tëfëgune tan mun di bëbar bër bela.»

²⁰ Ataŋ sef këni na owën oŋ do kwël sëf këno.

²¹ Ga ye këni imbad, wat kënebi bër aminëmëra bësëxe, bosëniw bor Sebede, Şak do gë abinëm Şaŋ. Awëxëtëra bani wëxëtërand owën orebën oŋ gë sëm irebën polo në ikuluŋ. Yesu wac këbi:

²² ataŋ sef këni kuluŋ in, gë sëm irebën ak, do kwël sëf këno.

End Yesu gër ebar ed Galile eŋ

²³ Ebar ed Galile el dek baxo sëfërand Yesu, do bafi sëyalirand Bësëwif bën gër baciw bacaleya bandebën. Atëfëtan and owun or Kaxanu aŋ baxo femërand do afakën bafi fakënënd bela bën oşëxwëra or ex yo do gë oseŋi or ex yo.

²⁴ Ata mondako wëli bax owac orexëm ol dek ebar ed Siri el†. Awëlanëgu bano wëlanëgund dek bër bax sorond bën, bër lëk bafi ocëxwëra od ex yo bën, gë bër bafi soronënd bëyël bën, gë bër gë şënan bën, do gë bësëyik bën. Dek bafi fakënënd.

* 4:4 4.4 Acariyakinëm 8.3 * 4:5 4.5 Angol and Yerusalem aŋ këni wacënd mondako. * 4:6 4.6 Calemonew 9.11-12 * 4:7 4.7 Acariyakinëm 6.16 * 4:10 4.10 Acariyakinëm 6.18 * 4:16 4.16 Esayi 8.23 † 4:24 4.24 Amëd aŋo, ebar ed Isërayel el do gë ed Siri el emun emat xwën bax. Gër Damas ebaxo gofërener ilëngw in.

²⁵ Ata moñëmb bani ÿëmbënd bela bër baño sëfarend Yesu bën, gër ed ko ye yo: hik gër ebar ed Galile, hik gër ed Bangolepëxw, hik gër ed Yude, hik gër angol and Yerusalem, hik gër ebar ed ekeg ed Yurëdeñ el.

5

End osëyali or gër etënd eñ

¹ Akey amat, Yesu wat këbi bela bën bamëxwër bamëxwër, ga barërëgu këni kap gër etënd. Ga ÿëpa ko, xeta këno bësëfan bërexëm bën.

² Ata fiebëta ko, këbi sëyalind mondako:

³ «Nëngandërayindëlebi bër sitarak gër onden bën, gayikwa bën xwënëk owun or gër orën ol!

⁴ Nëngandërayindëlebi bër kë sesërand gërëgako bën, gayikwa Kaxanu ayifara këbi yifara!

⁵ Nëngandërayindëlebi bër nënga këbi onden bën, gayikwa bën kë bëteli ebar el!

⁶ Nëngandërayindëlebi bër ÿandi këbi ola or šenene ang eyamb-yamb fo bën, bër sel këbi ang men fo bën, gayikwa Kaxanu ayël yël këbi eni yamb or šenene ol xali eni med! ayël këbi yël eni ceb xali ebi ped.

⁷ Nëngandërayindëlebi bër gë axaÿënan bën, gayikwa Kaxanu axaÿënan këño xaÿënan bën bëte!

⁸ Nëngandërayindëlebi bër gë owëkw owënëk bën gayikwa bën ex bër këño wat Kaxanu bën!

⁹ Nëngandërayindëlebi šaland aketëxeta bën gayikwa bën kë hi obaş or Kaxanu ol!

¹⁰ Nëngandërayindëlebi bër kënebi rixërand në end epëb ed fëb këni end šenene bën, gayikwa bën xwënëk owun or gër orën ol!

¹¹ Nëngandërayindëleñun ado enun cirërand, ado enun dixërand, ado enun nagašandërand end ex yo në end owac oram.

¹² Nëngandërayindëleñun, mandërayindën onënga ol gayik amašën atëm kën sëkëx yañ gër orën. Enimin mondako banëbi rixërand bëlawënel bër Kaxanu bër lëngwatëgu këñun gër ngwën bën.»

End ongal do gë angoben eñ

¹³ «Wën ex ongal ond ebar oñ. Bari angëmëne ongal oñ axac xacëk, gë ine kë ÿëw gašëxe? Alexëx fo ex fac eni bëñërax bela bën?

¹⁴ Wën ex angoben and ngwën añ. Angol and yañ në etënd añ ax gind na monem.

¹⁵ Ani pëtënënd na lambo in do eni ñob gë enëp, barikan yañ këni xawënd ebi ñobaxënënd dek bër gër iciw bën.

¹⁶ Awa ola orewën ol ñobayindëlebi bela bën, eni wataxënënd benjekax bend kën rind beñ do eno cëkwaxën Sorix irewën Kaxanu, mëñ ar ex yañ gër orën an.»

End acariya do gë bëlawënel eñ

¹⁷ «Këren yëland na mëne anëka yow këme me yepën Acariya añ do gë er reya këni bëlawënel in. Ame yow ex na me yepën, barikan me ñata.

¹⁸ Dal in këmun felënd, enimin, xali ex dëxëta orën ol do gë ebar el, inger gimatak ax dëxëta na gër acariya, xali ex ñata dek.

¹⁹ Awa ar kë lif apela and xurik ex ba gër acariya do ebi tëyalind bela bën eno tëfëteli an, ajo kë xuri ex ba gër owun or yañ gër orën. Barikan, ar kë rind er rek acariya in do ebi tëyalind bela bën eno tëfëteli an, ajo ar gapak ko hi gër owun or yañ gër orën.

²⁰ Mëñ këmun felaxënënd, angëmëne or šenene orewën ol ax nëmëca ex na or bëšalen do gë or Ofarişej ol, din an dël na gër owun or gër orën.»

End oxoÿ eñ

²¹ «Ax gi ex na nde awël wël kën er fel banëbi bëxarëk bërewën in: “Ax gi ex na monaŵ ala. Ar këño laŵ yo ala, ar kiti exo.”

²² Barikan, wëno ga re këme, ar këño xoÿen yo abaÿe arexëm, ar kiti exo. Bëte ar këño re yo abinëm: “Wëj ašoÿik ey!” Bëxarëk bër Bëšëwif bën ÿapëk eño kiti. Bëte ar këño re abinëm: “Wëj afëñirëx ey!” ar gër xođux exo.

²³ Awa angëmëne šadaxa ye këy ey di gër angëb do fën ey kwitaw mëne abaÿe arey ÿey xoÿen ki na,

²⁴ tebël şadaxa ijo na gër angëb ey mara en ketënëgu pere. Do and kën xetënëgu aŋ, bakaw ey ŋata şadaxa irey in.

²⁵ Angëmëne eŋun kucar gë ala do en yend ond gër kiti oŋ, wëlër in ngëŋ gër fëña këdi kën fiat exi dëxwëx gër axiti do axiti an exo cena eŋo pel anëkona an exi mëla gër përa.

²⁶ Dal in këmi felënd dmana ey canaxën gër epëra elo, kodī irey in dëk këy necët.»

End orekar eŋ

²⁷ «Ax gi ex na nde awël wël kën er rek acariya in: “Ax gi ex na mondi orekar ol.”

²⁸ Barikan wëno ga re këme, ar këŋo nëkon yo asoxari do eŋo ŋandi eni dākido, anëka ri këni orekar ol gër emëkw edexëm.

²⁹ Angëmëne angës and liw aŋ ki lënanënd eñëŋenax eŋ, nongoloyëtël ey dap caw! Gayikwa pecanëlexi ey bayi gë angës amat, gë exi dëxw Kaxanu dëk eman eŋ gër xodux or ax domind na gë edomi.

³⁰ Angëmëne ataxan andey and liw aŋ ki lënanënd eñëŋenax eŋ, kacal ey dap caw! Pecanëlexi ey bayi gë ataxan amat gë exi dëxw Kaxanu dëk eman eŋ gër xodux or ax domind na gë edomi.

End ecapër ed eñër eŋ

³¹ «Acariya aŋ rek: “Ar këŋo feland asoxari arexëm an, pëxwënëleŋo kayëta ir ex sede ir acapëra.”

³² Barikan, wëno ga re këme, ar këŋo fela yo asoxari arexëm xarak ax gi ex na në end orekar, në ecëñëta eŋo gër orekar. Do ar këŋo ŷër yo asoxari ar fela këŋo icën indexëm, në edi exëni orekar ol gë asoxari ajo.»

End eyaşar eŋ

³³ «Awël wël kën bête mëne afel fel banëbi bëxarëk bërëwën: “Ax gi ex na monjaşar, barikan and këy yaşar gër owac or Axwën, dil ari er re këy in.”

³⁴ Barikan wëno, ga re këme, ax gi ex na dëŋ monjaşar. Ax gi ex na monjaşar an: hik orën ol gayik añëpara and owun or Kaxanu aŋ ex.

³⁵ Ax gi ex na monjaşaran ebar el gayik ambëñaxën andexëm ex. Ax gi ex na monjaşaran bête Yerusalem in gayik angol and emun etëm aŋ ex.

³⁶ Ado gaf irey in dëŋ ax gi ex na monjaşaran gayik emban gematak ay kor na ey peşën, bête ay kor na ey banëngënin end feşëk eŋ.

³⁷ Gër ed ebax ey yaşar, ga wä wä këy del “Awa”, bari ga hëp hëp këy del “Ali”. Gë ŷey baş këy na, awa er şabucara ex.»

End emaşar eŋ

³⁸ «Ax gi ex na nde awël wël kën er rek acariya in: “Ar këŋo fëtinën yo ala angës, pëtinënëleno mëŋ bête andexëm aŋ! Bête ar këŋo foyëtën yo ala aňënga, poyëtënëleno mëŋ bête andexëm aŋ!”

³⁹ Barikan wëno ga re këme mëne axo gi ex na monjaka axeŷax ar ki rixërand an. Angëmëne ala exi cën gër aňam and liw, bexënëlo and şame aŋ.

⁴⁰ Bête angëmëne ala exi kwëñexënënd gayik aŋandi ŷandi këŋo exi kan acud atëm aŋ, tebënëlo gë anëngwën ak.

⁴¹ Angëmëne ala nëŷali ki na eyo dëbin edëb etibax në apakan amat dëbinëlo në bapakan baki.

⁴² Ar ki xarand an, yëlëlo do ar ŷandi këŋo eyo ñomëx an, këreyëŋo dëc na.»

End eŋan ed bërangoŷëra eŋ

⁴³ «Ax gi ex na nde awël wël kën er rek acariya in: “Balindëlexi end aşandax eŋ, do cusëlo arangoŷëra andey an.”

⁴⁴ Barikan, wëno ga re këme: ŋanindënëbi bër xoŷër këŋun bën, calenindënëbi bër këŋun rixërand bën.

⁴⁵ Mondako këni nangëraxën bela bën mëne wën obaş or Faba Kaxanu hi kën, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an. Enimin mëŋ key yo key këdi ñoşand gë eňan endexëm eŋ bela bën, hi këni bëxeŷax, hi këni bër şenene. Bête abi dëcënd na tëb in, hi këni bër şenene hi këni bësëmbak.

⁴⁶ Angëmëne eŋun balënd end bër këbi balënd endewën bën fo, amaşën and fe wa kën şotëx gër Kaxanu? Ax gi ex na nde bësëf bër şagale bën dëŋ mondako wata këni?

⁴⁷ Do angëmëne gë bëmäye bëndewën bëŋ fo kën şëmarënd, ecarax end fe wa kën rind? Ax gi ex na nde bësëmbak bën dëŋ mondako wata këni?

⁴⁸ Ang hi ko šenene Kaxanu, Sorix irewën ak, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, wën bëte giyin šenene mondako fo.»

6

End edëcara ed bëxaŋëanaxik eŋ

¹ «Angëmëne benjekax kën rind, këren caland na enun wat bela bën. Angëmëne mama dëŋ kën rind enun wataxën, amašën an cotëx na gër Sorix irewën Kaxanu, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an.

² And këyëbi rëcarand bëxaŋëanaxik aŋ, kërey deyarand na poyoma eni cëkwaxën bela. Ax gi ex na nde mondako këni rind bëŷëŋëanax bër kë labayand bën gër baciw bacaleya do gër opëña ond gër angol enëbi cëkwaxënend bela bën? Dal in këmun felënd, mondako kë šanënd amašën andebën aŋ.

³ Barikan, wëŋ and këyëbi rëcarand bëxaŋëanaxik aŋ, ataxan and šame aŋ kërex nangënd na er kë rind and liw in.

⁴ Dëcarayindëbi bëxaŋëanaxik bën xarak bela bën ani watënd na, do Faba Kaxanu mëŋ ar kë watënd er këy šonënd an, awašën ki wašën.»

End cale eŋ

⁵ «And kën šalend aŋ, kërenëbi tëfëtëlinde na bëŷëŋëanax bër kë labayand bën. Moŋan ŋan cale ind mokwëša lëf gër baciw bacaleya in, do gë ind gër ocanditëra od opëña od gër angol in enëbi wataxënend bela bën. Wëno dal in këmun felënd, mondako kë šanënd amašën andebën aŋ.

⁶ Barikan, wëŋ and ki ŷandi ey cale aŋ, përal ebët ed aciw anakaya andey el, ey calexën. Faba Kaxanu, mëŋ ar ki watënd an, ayakali ki yakali er këyo xarand gër ed beŋ in.

⁷ Bëte and kën šalend aŋ, këreŋun kurelind na eyeyan el, bësëmbak bën kë yëland mëne monjejan mbaŋ fo ko yakalind Kaxanu.

⁸ Kërenëbi tëfëtëlinde na! Gayikwa Faba Kaxanu ðek ko nangënd er ŷandi këŋun in ðamana eno karaxën.

⁹ Baxët in ang ŷapëk eno calend ak:

“Faba irebi, wëŋ ar ex gër orën an,
Mënëlex oŵac orey ol,

¹⁰ Yowëlex owun orey ol.

Dil gër ebar er ŷandi ki in

ang këy rind gër orën ak.

¹¹ Yëlindebo key yo key er këmi yamb in,

¹² Tebanëlëbo bebër këmëni wënanënd bela bën

ang këmëni sebanënd ak biyi bëte bër këbo wënanënd bën.

¹³ Këreyëbo teb na ebo naŋëtarand do mi mendërand. Dacëtëlëbo gër Aŷëŋëanax!”

¹⁴ Angëmëne wën aseban kënebi sebanënd bela bën bamena band kënun wënanënd baŋ, Faba Kaxanu, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, aseban këŋun seban wën bëte.

¹⁵ Bari angëmëne anëbi tebanënd na, aŋun teban na ðe wën bëte bamena bandewën baŋ.»

End etiwi eŋ

¹⁶ «And kën siw ind aŋ këren kaŷëninand na ang bëŷëŋëanax bër kë labayand ak. Bën ata dëxas in dëŋ këni ŷëŋëninënd eni nangëraxën bela bën mëne asiwi siwi këni. Dal in këmun felënd mondako kë šanënd amašën andebën aŋ.

¹⁷ Barikan wëŋ and këy siw ind aŋ, dëxasal aye do ey ceyaya angiri in gë gaf ak.

¹⁸ Bela bën këreni nang na mëne asiwi siwi këy. Barikan, Faba mëŋ ar ki watënd gër ed beŋ an, awašën ki wašën.»

End napul eŋ

¹⁹ «Këren kwëjënaland na napul ir šot kën gër ebar ro in gayik axor ex ex yaner, axor ex eni ŋama oyame ol, bëte axor ex eni með bërek gër ed wëxëta kën.

²⁰ Barikan, taŷindën napul in gër orën gayik fën ax yaner na, oyame ani ŋama na, bërek ani nëxen na ofëra eni dekaxën lëf gër ed xwët kën.

²¹ Awa gër ed xwët këy napul irey in, fën ex anjëlan andey aŋ.

²² «Bangës baŋ ang lambo fo ex gër eman. Do angëmëne bandey baŋ bamëngw ex ðek eman endey eŋ xërikërak.

²³ Barikan angëmëne baciwëk ex, ðek eman endey eŋ šamëðanëk. Awa, angëmëne er këy yëland angofën ex in ax gi ex na angofën, wëŋ anëka xul ki ecamëðan el!»

End odendëran eŋ

²⁴ «Ala ax kor na exo gi xadëp ir bëxwën bëxi ba efi diyeninënd bela bëxi. Enimin afo eŋo cus aŋanar an do eŋo ŋan axinëm an, eŋo pëb aŋanar an do eŋo yaf axinëm an. Mëŋ ex, wën an kor na eŋun balënd gwër fo end Kaxanu eŋ do gë end kodî eŋ.

²⁵ Mëŋ këmun felaxënënd këren dendërand na gër aniyandewën end er kën yamb eŋ, end kën er šeb eŋ, ba end banjëm band kën šuda eŋ. Aniyandewën aŋ xëbënëk nëmëc eyamb-yamb in, bëte eman eŋ xëbënëk nëmëc banjëm ban.

²⁶ Ax gi ex na nde aye këneŋi watënd ošël ol: ani nedërand na, ani kanarand na, bëte ŷoweŷ ani cacënd na. Barikan Faba Kaxanu, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, këbi lëband. Ako nde yëla kën mëne endeŋen eŋ këŋo balënd nëmëc gë endewën eŋ?

²⁷ Wën ang hi kën ako, noŷo wa kë xor exo baša bakey gër aniyandewën gë odendëran ok?»

²⁸ «Do ine cëŋ wata kën edendëran ed në end banjëm el? Ax gi ex na nde aye kën watënd opëtëfët od ondës ond gër apuŷ ok: ax diyeninënd na, bëte ax banënd na banjëm.

²⁹ Barikan, ado Salomoŋ dëŋ gë dek enjarandewën eŋ, mëŋ ar hi bax gë napul isëm an, ondës oŋo këŋo xucand oye ol.

³⁰ Gayikako Kaxanu kë ŷaŋënënd mondako ondës ond gër olen oŋ, ond ex ro dororo do ecan gër xodux oŋ, aŋun din na nde nëmëc enjekax wën? Ata wën bër gë ekwëta etil hi kën de.

³¹ Këren dendërand na end er kën yamb eŋ, end er kën šeb eŋ, ba end banjëm band kën šuda eŋ.

³² Beŋo dek bër aŋo kwëta ex na Kaxanu fo bën kë šaland wayët beŋo. Barikan Faba, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, anang nang ko mëne aŷap ŷapëk en cotëra beŋijo dek.

³³ Calayindën pere owun ol do gë ola or šenene orexëm ol gër aniyandewën. Ata fo këŋun sënd dek beŋer këŋun ŷandi en cot bën.

³⁴ Akey and ecan aŋ gë andewën kë rendëra, wën këren dendërand na. Akey and exo, er kën šot in, pedindëleŋun.»

7*End enëp ed bela eŋ*

¹ «Ax gi ex na mokiti bela bën këdi këŋun xiti Kaxanu wën bëte.

² Enimin, ang këneŋi xitind bela ak këŋun xiti wën bëte. Gë acariya and këneŋi sëyinënd bela aŋ fo këŋun wašën wën bëte.

³ Inewā këy nëkonaxënënd atëxësëx and lëŋa këŋo abinëx aŋ do këy nemënd mëne wëŷ yer xëcar in lëŋa ki?

⁴ Ba mondake wa këy xor eyo pel abinëx: “Nëmël mi dëxëtën atëxësëx and gër angës an”, xarak wëŷ yer xëcar in lëŋa ki?

⁵ Wëŷ aŷëŋënaŋ ar kë labayand hi këy. Dëxëtël wa pere xëcar ir gër angës andey in ey wataxën aye atëxësëx and lëŋa këŋo abinëx aŋ.

⁶ Këdi kënun šenaxën enun ŋatëra, kërenëŋi yëlënd na ewënëk in oŋaŋët ok. Bëte këdi këni wëŋëra oyeri ok, kërenëŋi dapënënd na šambëxwëbëxw ban.»

End ekara ed Kaxanu eŋ

⁷ «Karayindëno Kaxanu eŋun yëlëraxën, calayindën en cotaxën, tëmbindën enun përetënaŋen ebët el.

⁸ Enimin ar kë xarand an, ayël këno yëlënd. Ar kë šaland an, ašot këno šotënd. Do ar kë sëmënd epëra an afëretën këno fëretënënd.

⁹ Ala nde exëna ang hi kën ro ako, ar këŋo yël itox indexëm ekaŷ and këŋo xara eyamb-yamb aŋ?

¹⁰ Bëte ala nde exëna ar këŋo yël andën and këŋo xara ekan aŋ?

¹¹ Ax gi ex na nde ang xwëŷ kën yo anang nang kën eyël ed obaš orewën beŋer yek el? Awa Sorix irewën, mëŋ ar gër orën an, abal këŋo balënd nëmëc endewën eŋ do ayël këbi yël beŋer yek bën bër këŋo xarand bën!»

¹² «Ang këŋun ŷandind enun dinënd bela ak, wën bëte dinindënëŋi mondako fo. Mondako rek acariya aŋ, gë okayëta od bëlawënel ok.

¹³ Dilin gër ebët ed mërey, gayikwa ebët ed fëna ir kë wëland gër enemi el aŷang ŷangëk, do bëranjëm kë lilënd.

¹⁴ Mërey hik de ebët el do gë fëna ir kë ŋatelind gër aniyandewën in, ani nëmbeŋ ex na bër kë watënd bën.»

End bëlawënel bënëgwëš eŋ

¹⁵ «Titinayin, bêlawênêl bënêgwêš kê yow na. Er këni hi fac-fac in ang opey onambik fo xarak lëf-lëf in ang ojëlemu okeyax fo hi këni.

¹⁶ Gê odêwêrêwen odebên ok, mëne ngêj gê beber këni rind bën kênêbi yana enêbi pêlêtênd. Ax gi ex na nde ala ax kwêcand na resej nê andêmbên? Bête ala ax kwêcand na ondan nê apeb?

¹⁷ Atêx anjekax aŋ, odêwêrêwen ojekax fo kê rêwênd. Atêx aňêjênax aŋ, odêwêrêwen oňêjênax fo kê rêwênd.

¹⁸ Atêx anjekax aŋ, ax gind na gê odêwêrêwen oňêjênax, atêx aňêjênax aŋ ax dêwênd na odêwêrêwen ojekax.

¹⁹ Ax gi ex na nde atêx and ax dêwênd na odêwêrêwen ojekax aŋ, asaŵ këni sawênd do eni dap gêr xodux?

²⁰ Awa bêlawênêl bënêgwêš bën, gê beber këni rind bën kênêbi yana enêbi pêlêtênd.»

²¹ «Ax gi ex na dek bër ke wacêrand: “Axwên, Axwên” bën kê lil gêr owun or gêr orên, barikan afo ar kê rind oňandi od Faba ir yaŋ gêr orên an.

²² Yatir këme bakaw gêr ngwên ro mëni kiti bela bën, bërânjêm kê yana exe denitaxênênd. Ata bërêmar eni dend: “Axwên, Axwên ax gi ex na nde paŋ gê oŵac orey ol bami yeyanênd ang bêlawênêl, bête paŋ gê oŵac orey ol bamêni wayênd bëyêl bën gêr bela?” Bêjo bête: “Axwên, ax gi ex na nde biyi gê oŵac orey ol bami rind becarax bendanjêm?”

²³ Barikan er këme yana mëni yakand: “Wêno amun nang ex na de! Pacanaxêne wên bêwendêran bêjo!”»

End amatinali and baciw baki eŋ

²⁴ «Awa ar kê baxêtênd eyeyan edam do exo dind ang re këme ak, ang asoŝan arenik ar bayêk aciŵ andexêm nê aparêfac fo hi ko.

²⁵ Ga yowêk têb in, ofesa oŋ yêmêk, ekoc el šêñêk aciŵ aŋo: bari ax wêc ex na gayikwa edêda edexêm el gêr aparêfac hi bax.

²⁶ Barikan ar kê baxêtênd yo eyeyan edam do axo dind na er re këme in, er këni wêndêr gê afênirêx ar bayêk aciŵ andexêm nê edîni fo.

²⁷ Ata and yowêk têb aŋ, oŷem ol šêñêk aciŵ aŋo. Atan wêcêk do yêcarêk dek.»

²⁸ And fiata ko Yesu aŋ, bela bën dek šaran kêbi ang babi sêyalind ak.

²⁹ Enimin gê or gapak babi sêyalind, ax gi ex na ang bêšalen bërêbên ak.

8

End ar gê amey eŋ

¹ Yesu ga fiata ko ang babi sêyalind kap gêr etênd ak, šêla ko. Ata amêxwêr and bela aŋ këno sêfand bura-bura.

² Na xacêraw kêŋo ar gê amey, foxi ko gêr lêngw irexêm do ko rend: «Axwên, ga yandi yandi ki, axor këy xor eye mênên me pak.»

³ Yesu ga fiêmba kêŋo, re ko: «Awa aŋandi wa yandi ke, mênêl!» Atan ala ajo wên ko ga šanêk amey aŋ.

⁴ Ata Yesu fel kêŋo: «Awa ala kêreyêŋo pel na de! Barikan, yel exi nêkon ašadaxan an ey dixên šadaxa ir ewunêtan in, ang yêgw ko Moyis ak eni nangêraxên bela bën osede orey ol.»

End emun end ocoroda eŋ

⁵ Ga xucak eŋo, Yesu ko wayînd gêr Kafarênawum. Ga ko fiat, emun end ocoroda xacêra kêŋo do kêŋo xarand:

⁶ «Axwên, ariyenin aram an šêxwêrak gêr iciŵ, ata mban exo.»

⁷ Yaka ko Yesu: «Wêno ayeli këme yeli mo pakên.»

⁸ Ata re ko emun end ocoroda eŋ: «Axwên, adokiŋ wêj nde ey ŋat gêr yangana iram? Axe ŋap ex na! Barikan, yeyanêl tuŋ emat ata ko fak ariyenin aram an.

⁹ Gayikwa wêno dêŋ ariyenin ar bêlêngw bêram hi këme do ari këme rind ang kêne felênd ak. Wêno bête gê ocoroda od kêmêni lêngwên hi këme. And këmo lawên ibat aŋ, aye ko yend, and këmo wac išêxe aŋ, exe têkaw. Bête and këmo fel ariyenin aram exe dîn yey aŋ, ari ko rind.»

¹⁰ Yesu, ga baxêt kêŋo emun eŋo, nêngan kêŋo endexêm eŋ. Ata fel kêbi bër banjo sêfêrand bën: «Dal in kêmun felênd, ado gêr wên Bëyisêrayel ro dêŋ, elod amo wat ex na ar gê ekwêta edako rako an.

¹¹ Ga re këme, akey amat, bebêt yo bebêt këni xaniraw bela bërânjêm enêbi ketêna Abêraxam, gê Isak do gê Yakob gêr fiambêran ind gêr owun or gêr orên.

¹² Barikan obaš or gër owun ol, awāy kēnēbi wāy gër ecamēdan ed fac. Mondako kēni ŷana eni denitand do eni ŷatēnd ebaša el.»

¹³ Ata ga fiata ko eŷo, fel kēŷo emun end ocoroda eŷ: «Maŷil! Ga xwēta kēye ako, afak ko fak ariyenin arey an!» Ata ga yeyan ko mondako fakēx ko ariyenin an.

¹⁴ Ga xucac eŷo, Yesu ye ko gër iciw ind Simon Piyer. Sēk kēŷo ayarawēn isoxari ir Simon Piyer ga šexw kēŷo.

¹⁵ Yesu ga hēmba kēŷo na, ayarawēn ar Simon Piyer xoc kēŷo atan acēxwēl an. Ata xani ko xwiriš ebi dēba.

¹⁶ Genēka, wēlanēgu kēno bër gē bēyēl bēranjēm. Ga xeŷan kēbi na, bēyēl bēn šan kēni gër bēla do fakēn kēbi bēte dek bēšēxwēra bër wēlaraw banēbi bēn.

¹⁷ Mondako fiata bax er re baxo alawēnel Esayi in end Yesu eŷ:

«Mēŷ lēbinak toro indebi in,
Mēŷ nēmbak ocēxwēra odebi ok.»

End etēf ed Yesu eŷ

¹⁸ And wata ko Yesu mēne nē eŷēmbērēgu exēni bēla bër xeta baŷo bēn, fel kēbi bēšēfan bērexēm bēn eni keŷeta anjer an!

¹⁹ Ata ga kēni ye ond gēr anjer oŷ, ašalen abat xacēra kēbi do ko rend: «Asēyali, asēyali, wēno gēr ed kēy ye yo, asēf kēmi sēf.»

²⁰ Yaka kēŷo Yesu: «Ax gī ex na nde anang nang kēy mēne ojakēra ok gē oŷāyi exēni, do ošēl or gēr orēn ol, gē oyēl exēni? Bari wēno Asēniw ar ala an, ado gē aŷombe ak dēŷ axe gī ex na.»

²¹ Ata gēr amēxwēr and bēšēfan rēw ko bēte ala: «Axwēn, wēno cēŷ faba nemik! Tebanēle tan me ye mo mēxwētaw pere.»

²² Ata Yesu yaka kēŷo: «Tebēlēbi bēšēsēk bēn eni mēxwētaw do wēj tēfēguyē wēno!»

End ekoc ed gēr anjer eŷ

²³ Yesu gē bēšēfan bēn fēra kēni gēr ikuluj do kēni xegētand.

²⁴ And hi kēni mērēxand gēr anjer an, ŷatēguk tēb ind gē ekoc etēm. Ata men oŷ kē xanind bomeŷ bomeŷ xali kē rēmbayand ikuluj in. Yesu mēŷ, kēŷo rašēnd yem.

²⁵ Ata bēšēfan bēn ga bu kēbi, sēka kēno do kēno nēngētēnd: «Axwēn, Axwēn ecēselebo dē! Pexēnēlēbo!»

²⁶ Ga nēngēta ko, wēka kēbi: «Inēwa yēdaraxēn kēn go? Inēwa ex ekwēta etil ed šot kēn elo?» Ga xani ko na, xeŷan ko anjer an gē ekoc el. Ata yeriri!

²⁷ Ga šaran kēbi bēšēfan bēn kēni wēkarēnd: «E ala ajo? Ado anjer an gē ekoc el dēŷ abaxētēn kēno baxētēnd!»

End bër gē bēyēl eŷ

²⁸ Yesu gē bēšēfan bēn ga xegēta kēni, ŷat kēni gēr ebar ed Bēgadara. Ata xacēra kēnēbi bēsošan bēxi bër gē bēyēl. Gēr oŷeg ŷanēgu bani do ŷigēn bani xali. Ado ala abax yēxw na exo kuca fēna ir oŷeg in.

²⁹ Ga ŷat kēni gēr ed hi baxo kēni xeŷēnd: «Xey wēj Asēniw ar Kaxanu, inēwa yowaxēnēgu kēy ro? Ba eyēbo narēn nde yow kēy xarak ax ŷat ex na amēd an?»

³⁰ Nacēt ako, bambēxwēbēxw banēbi xadacērand na.

³¹ Ata bēyēl bēn kēno xarand Yesu: «Kēla ga wā wā kēy, cēŷētālēbo mēni dīl bambēxwēbēxw baŷo fēn!»

³² Ata re ko Yesu: «Yeyin!» Ga šan kēni gēr bēsošan bēxi bējo, bēyēl bēn lil kēnēbi bambēxwēbēxw baŷ. Bambēxwēbēxw baŷ hēr kēni gand engew ler gēr bēŷa ir anjer, latira kēni polo gēr men do noŷeli kēbi dek kece in.

³³ Bēxadac bēn šapēr kēni bër, hērēra kēni xali gēr angol reyarax kēni dek end bër gē bēyēl eŷ.

³⁴ Ata dek angol an xacēra kēno Yesu. Sam ga wat kēno, xara kēno exo ŷawēta ebar edebēn el.

9

End aseŷik eŷ

¹ Ata Yesu baka ko polo gēr ikuluj, xegēta kēni gē bēšēfan bēn anjer an do kwēl wāyi kēni gēr angol andebēn.

² Na gēr ed ŷat bani, lēbiw kēno aseŷik nē angaw. Gogo nde ga nang ko Yesu mēne bējo axwēta xwēta kēno. Fel kēŷo aseŷik an: «Asēniwēn kapinal, wēno anēka seban kēmi bamena bandey baŷ.»

³ Ata bēšalen bër ebax na bēn kēni rend: «Nē ecir eŷo Kaxanu.»

⁴ Ga nang ko Yesu ang bani yeland ak, wêka kêbi: «Wên inewâ ojêlan oñêñenax oko gër owêkw orewên?»

⁵ Inewâ saxêk me de: “Anêka seban kêmi bamena bandey ban nde”, ba: “Kanil, ey dëkw ebên edey el ey yexêra nde?”

⁶ Barikan en nangaxên mêne wêno Asêñiŵ ar ala an, ašot šot kême or gapak or mêni tebanênd bela bèn gër ebar ro bamena ban, nê epelemo aseŷik an: “Kanil, ey međ angaw andey aŷ do ey maŷi!”

⁷ Ata na dên aseŷik an xani ko xwiriš do kwêl wāŷi ko.

⁸ Ga wat kêni ecarax eŷo, amêxwêr aŷ yêdara kêni, ata kêno šêkwand Kaxanu mên ar yêl kêbi bela panga itêm ind mondako an.

End Maco eŷ

⁹ And xani ko Yesu okucan aŷ, wat kêŷo asošan ar kêno wăcênd Maco ga ŷêpa ko lêf gër aciŵ and bêsêf bër šagale. Fel kêŷo: «Wêj têfêguye!» Ata xwiriš Maco do kwêl sêf kêŷo.

¹⁰ Ga ŷêpara kêni gër iciŵ ind Maco, yowêraw kêni bêsêf bër šagale do gë bêtêndêran bërânjêm eni yambêra gë Yesu do gë bêsêfan bërêxêm bèn.

¹¹ Ga wat kêni eŷo, ofariseŷ ok kêñêbi hêbandêrand bêsêfan bèn: «Inewâ kêni yambêraxênênd asêyali arewên an gë bêsêf bër šagale bèn do gë bêtêndêran bèn?»

¹² Ga wêl kêbi Yesu, yaka ko: «Bêšêxwêra bèn kê yend gër axora, ax gi ex na bêbêngw bèn.

¹³ Ata yeyin en têyax er wăcayak eyeyan elo in: “Er wêka kêmun wên bulunda iram in, en gi gë axaŷênan do eŷun balêrênd, ax gi ex na en dind ocađaxa.” Wêno bêtêndêran yow kême mêni pel eni nêngwêt ola orebên ol, ax gi ex na bër šenene*.»

End etiŷi eŷ

¹⁴ Ata hatêgu kêni bêsêfan bër Šaŷ Batis bèn, wêka kêno Yesu: «Inewâ bayik ani tiŵind na bêsêfan bêrey bèn ang kêmi siŵind laŷ biyi gë ofariseŷ ak?»

¹⁵ Yesu yaka kêbi: «Ođawo od šambenjar ir kê ŷêrênd ok axor nde kêni xor eni caminarand xarak gër ekana bayi kêni? Ayow kê yow baŷey band kêni šapêr ban, amêd aŷo kêni siŵi.

¹⁶ «Ala ax kadênd na anjêm akarêk gë angašax gayikwa angašax aŷ ata kê reg akarêk aŷ do ex ŷesi kaš-kaš.

¹⁷ Bête andamat fo ex, ala ax cêlênd na ngoy ingaf nê bamote bakarêk. Angêmêne ala exo di mondako, bamote ban kê fêtira ex nexênara do ngoy in ex đexira. Nê bamote bangašax ŷapêk mocêl ngoy ingaf in ex gixên momêxwêta.»

¹⁸ Ga kêbi felêra mondako, hatêgu ko alêngw ar aciŵ acaleya. Foxi ko gër lêngw irexêm ko rend: «Asêyali endênaŵ endam eŷ eceđe-ecede xoti ko, yeye eyo ŷêmba ata ko liya gašêxe.»

¹⁹ Ata Yesu gë bêsêfan bërêxêm bèn sêfêr kêni gë ala ajo.

²⁰ Ata fed kêni gër fêña gë asoxari ar baŷo yexayaxênênd ošat elod bêniy epêxw gë bêki. Ga nêfênefa ko gër enga, sêkên kêŷo Yesu do xwixwêta ko ambana and acud andêxêm aŷ gand eŷoŷ.

²¹ Rixên baxo mondako asoxari ajo, axwêta xwêta baxo: «Exe kaŷênd yo me kwixwêta banjêm band Yesu ban afak kême fak.»

²² Sam ga xwixwêta ko tunj, Yesu šena ko. Ga wat kêŷo asoxari an, re ko: «Abiŵên kapinal! Ga xwêta kêye pakêl!» Ataŷ kwêl na fo fak ko.

²³ Ata fiat ko Yesu gër iciŵ ind alêngw ar aciŵ acaleya. Sêk kêbi bêtêfariŷ bër bacêroti do gë amêxwêr and bela ga kêni bara ofariŷ ol gë otes ok.

²⁴ Ata re ko Yesu: «Pacanayin, endênaŵ eŷ araš fo kêŷo rašênd, axo cês ex na.» Barikan, ga wêl kêno kêni yepênênd er re ko in.

²⁵ And nêcêtera kêbi amêxwêr aŷ, Yesu lil ko gër ed ren bano. Ga lêk kêŷo gër ataxan, endênaŵ eŷ xani ko kwengweremêt.

²⁶ Ata wêlik endey eŷo dek ebar ed Galile el.

End bêšiwêk bêxi eŷ

²⁷ And fakêt ko Yesu oñe aŷ, bêšiwêk bêxi kêno sêfand do kêni xeyênd: «Asêñiŵ ar Dafid, Asêñiŵ ar Dafid, kaŷênanêlexi wa biyi!»

²⁸ Ga fiat ko gër iciŵ, sêka kêno. Ata wêka kêbi: «Axwêta nde xwêta kêne mêne axor kême xor mun pakên?» Yaka kêni: «Axwên, axwêta xwêta kêmi.»

²⁹ Ga kêbi hêmba gër bangês ko rend: «Awa ga xwêta kêne ako, pakiyin!»

³⁰ Ga šiwêta kêni, Yesu xêŷa kêbi eni cêsinali eŷo.

³¹ Barikan bën ga şan këni na, gër ed këni ye yo bani reyarand end Yesu enj.

End amuma enj

³² And ye këni b̄şiw̄ek anj, w̄elaw këno b̄te amuma and lil baŋo aȳel.

³³ Yesu, ga n̄c̄et k̄eŋo aȳel ajo, amuma ko yeyand̄erand aye. Ata am̄xw̄er anj ga şaran k̄ebi, këni rend: «Awa elod ane wat exe na end ako rako enj ro ḡer ebar ed Is̄erayel!»

³⁴ Barikan, ofarisenj ok këni rend: «Ḡe panga ind emun end b̄ȳel inj k̄ebi n̄c̄et̄end b̄ȳel b̄en ḡer bela!»

³⁵ Ga xucak enj, Yesu ko s̄f̄erand bangol baŋ: bat̄em baŋ, do ḡe batil baŋ, do ko fem̄erand At̄ef̄etan and owun or Kaxanu anj ḡer b̄aciw̄ bacaleya. B̄te afak̄en b̄abi fak̄en̄end bela b̄en oş̄xw̄era or ex yo.

³⁶ Ga wat k̄ebi bela b̄en b̄am̄xw̄er, b̄am̄xw̄er, xaŷ̄enan k̄eŋo gayik er hi bani ang opeŷ̄ od ḡe axadac k̄em fo.

³⁷ Ata fel k̄ebi b̄es̄efan b̄erex̄em b̄en: «Ekanara ed eyamb el d̄ek ŷ̄emb̄ek, b̄ari b̄exana b̄en ani n̄emb ex na.

³⁸ Awa caleyino axw̄en eyamb ebi başaw.»

10

End opar̄exanda ep̄exw ḡe oki enj

¹ Akey amat, Yesu w̄ac k̄ebi b̄es̄efan ep̄exw ḡe b̄exi b̄erex̄em b̄en do ȳel k̄ebi panga ind en̄ebi n̄c̄etax̄en̄end bangoc baŋeŋ̄enax baŋ ḡer bela do b̄te en̄ebi pak̄enax̄en̄end oş̄xw̄era or ex yo do oseŷ̄i or ex yo.

² Mondako ebax omac od opar̄exanda ep̄exw ḡe oki ok: Simonj ar n̄engw̄et baŋo Piyer an, do ḡe And̄ere abin̄em; Şak ḡe Şaŋ b̄os̄eŋiŷ̄ b̄or Sebede.

³ Filip ḡe Bar̄etelemi, ḡe Toma, ḡe Maco, as̄ef ar şagale an. Şak, as̄eŋiŷ̄ ar Al̄efe an, do ḡe Tade.

⁴ Simonj aŷ̄eran an do ḡe Yuda Is̄ekariyot, ar l̄exw baŋo Yesu an.

End andiyen and opar̄exanda enj

⁵ B̄en ebax ep̄exw ḡe b̄exi b̄er law̄en b̄abi Yesu b̄en. Damana eni yex̄en, b̄apela baŋo ȳel b̄abi: «K̄eren yend na ḡer b̄er ax gi ex na B̄es̄ewif b̄en, b̄te k̄eren d̄il̄end na ḡer bangol band B̄esamari baŋ.

⁶ Yeyind̄en ḡer B̄eys̄erayel b̄er namb̄erak ang oyel fo b̄en.

⁷ Pem̄erayind̄en tar f̄eŋa in m̄ene owun or ḡer or̄en ol dam ex.

⁸ Pak̄enind̄en̄ebi b̄es̄xw̄era b̄en, kaninind̄en̄ebi b̄es̄es̄ek b̄en ḡer ec̄es, m̄enenind̄en̄ebi b̄er ḡe ameŷ̄ b̄en. N̄c̄etind̄en̄ebi b̄ȳel b̄en ḡer bela. Ang xaŷ̄enan k̄eŋo Kaxanu w̄en ak, w̄en b̄te kaŷ̄enanind̄elenjun mondako fo bela b̄en.

⁹ ŷ̄oweŷ̄ k̄eren penand na: ax gi ex na kaŋe, ax gi ex na kod̄i, ax gi ex na yawale, ax gi ex na weş̄eni ḡer enar end ḡe b̄emboto.

¹⁰ B̄te ŷ̄oweŷ̄ k̄eren penand na: ax gi ex na ambaŋ, ax gi ex na bacud̄ b̄aki, ax gi ex na b̄aped̄ band en̄emba, ax gi ex na oş̄et. Ax gi ex na nde arandiyen an al̄eba këno l̄eb̄and ḡer ed ko riyenind?»

¹¹ Ata re ko b̄te Yesu: «Ḡer ed k̄en ūat yo hik angol at̄em, hik ingol itil, m̄ekayind̄en ba ala ex̄ena ar ŷ̄ap̄ek enjun kw̄etaya. Anḡem̄ene ala ex̄ena ar xw̄etaya k̄enjun b̄ayiyin ḡer iciw̄ index̄em xali yatir k̄en xuca.

¹² Ḡer iciw̄ ind b̄er k̄en ūat, c̄emayind̄en̄ebi.

¹³ Anḡem̄ene b̄er ḡer iciw̄ ino b̄en ḡe em̄kw̄ ed ŷ̄enene xw̄etaya k̄enun, aşot këni şot obetak orew̄en ol. B̄ari anḡem̄ene anjun kw̄etaya ex na ḡe em̄kw̄ ed ŷ̄enene, obetak ol w̄en k̄enun bayi.

¹⁴ Anḡem̄ene en ūat n̄e iciw̄ ba n̄e angol do bela b̄en eni ŋ̄ep̄ enun kw̄etaya in, canin ḡer iciw̄ ino ba ḡer angol aŋo, p̄exw̄ecayind̄en obar od l̄ekak ḡer osapar orew̄en ok.

¹⁵ Dal in k̄emun fel̄end, yatir kiti ind Kaxanu bela b̄ejo aȳeka k̄ebi ȳeka n̄em̄ec B̄esodom do ḡe B̄egomor b̄en.»

End toro ind n̄e end Yesu enj

¹⁶ «Awa ga k̄emun law̄en̄end ako en pem̄erand end owun or ḡer or̄en enj, an̄eka hi k̄en ang oyel or ŷ̄it n̄e ojelemu fo. Awa per̄enayind̄en ang band̄en fo, do b̄engwin ang ol̄xw̄ete oxw̄el kw̄el fo.

¹⁷ Titinalind̄en̄ebi B̄es̄ewif b̄en gayik al̄exw̄ k̄enun ŷ̄ana enun d̄exw̄end ḡer kiti. B̄te m̄baŋ k̄enun ŷ̄ana enun k̄em̄erand ḡer b̄aciw̄ bacaleya b̄andef̄en.

¹⁸ Awêlara kênun ŷana enun mêlarand gër kiti. Awêlara kênun ŷana enun mêlarand në end oŵac oram gër hêlêngw do gër bemun en deyaraxên endam eŷ: gër Bêšêwif, do gër bër ani gi ex na Bêšêwif.

¹⁹ Barikan and kênun lêxw gër bêxiti aŷ, kêreŷun bêlanênd na ang kên yeyan ak ba ang kên yaka ak. Ata amêd aŷo dêŷ kên ŷana en nangênd ang kên yaka ak.

²⁰ Angoc Amênêk and Sorix irewên and ex gër oŵêkw aŷ kê ŷana eŷun pelênd ang kên yeyan ak.

²¹ Bêr hik ekun ebat bèn alêxwêr kêni ŷana eni dêxwêr gër ecês në end oŵac oram: obaš ol eni dêxwêr, bêxarêk bèn enêbi dêxwênd obaš orebên ol do obaš ol enêbi dêxwênd bêxarêk bêrebên bèn.

²² Ata në end oŵac oram bela bèn đek kênun ŷusêra. Barikan, ar kê xemêna an, ar kê lêkaya endam xali gër ecês an, afex ko fex.

²³ And kênun narên nê angol aŷ, gêrin nê acêxen. Dal in kêmun felênd, an paŷ na bangol band gër ebar ed Isêrayel baŷ me bakaw wêno Asêniŷ ar ala an.

²⁴ Asêfan an aŷo kucand na onêngêran asêyali arexêm an. Bête xadêp in aŷo kucand na or gapak axwên arexêm an.

²⁵ Gilexo tuŷ asêfan an ang asêyali arexêm ak, do xadêp in ang axwên arexêm ak. Angêmene wêno axwên an, ašus ŷus kêne xali wac kêne ŷêngêtir, kaš kênun ŷus wên bêram bèn.

²⁶ Bari wên kêrenêbi yêdand na bela bèn gayik er ŷonayak ax bo na, đek kê futar.

²⁷ Bête er kêni ŷesinalind bela ax bo na nangêrarêxe. Mêŷ ex, er kêmun felênd gêmêd in, deyarayindên goyat. Do er kêmun nêkênêkand in, kwêšayindên yaŷ gër oyur or baciw en pemaxên.

²⁸ Kêrenêbi camênd na bër kê lawênd eman fo bèn xarak ŷowêŷ ani koranênd na enjêw eŷ. Camindêno ar kê lapênd enjêw eŷ do gê eman gër xodux an.

²⁹ Ax gi ex na nde gê atama and kodî amat kênebi yêcênd bênder bêki? Barikan, inder gimatak ax wêcênd na gër ebar xarak ax gi ex na Sorix irewên wak.

³⁰ Yama mêŷ emat emat ko fênênd omban ond ex gër ogaf odewên oŷ.

³¹ Kêren yêdarand na, endewên kêŷo xwêbênanênd nêmcê gê end bênder bêndanjêm eŷ.

³² Mêŷ ex, ar kê reyarand yo gër bela mêne aram hi ko, wêno bête mondako fo kêmo ŷana mo pelênd endexêm eŷ Faba, yaŷ gër orên.

³³ Barikan ar ke yaxêta yo gër bela wêno bête mondako fo kêmo yaxêta gër Faba yaŷ gër orên.

³⁴ «Kêren yêland na mêne angwêlêra wêlaw kême gër ebar ro. Barikan në end oŵac oram kêbi ŷana ebi kucarêrand bela bèn.

³⁵ Sêm in ebi kucarênd gê asêniŷ, nêin in gê abiŷ, nêin ir enêr in gê alindaŷ ar asêniŷ.

³⁶ Ala ar ex yo, gê bër ekun edexêm bèn dêŷ kêbi ŷana ebi kucarênd në end oŵac oram.

³⁷ Awa ar kêŷo bal end nêin ba end sêm nêmcê gê endam an, aŷo ñap na exo gi asêfan aram. Bête ar kêŷo bal end abiŷ ba end asêniŷ nêmcê gê endam an, aŷo ñap na exo gi asêfan aram.

³⁸ Ar kêŷo xey exo toro ba exo cês në end oŵac oram an, aŷo ñap na exo gi asêfan aram.

³⁹ Ar kêŷo ŷandi exo kwêl aniyân andexêm an, anemin ko nemin. Barikan, ar kê nemin aniyân andexêm në end oŵac oram an, afexên ko fexên.

⁴⁰ «Ar kêŷun xwêtaya yo në end oŵac oram, wêno dêŷ xwêtaya ke. Bête ar ke xwêtaya an, ar lawênêgu ke an xwêtaya kêŷo.

⁴¹ Ar kêŷo xwêtaya yo alawênêl në end oŵac oram, amašên and alawênêl ko ŷot. Bête ar kêŷo xwêtaya yo ala gayik ar ŷenene exo, amašên and ar ŷenene ko ŷot.

⁴² Ar kêŷo yêl yo në end oŵac oram, men ond exo ceŷ, ado exo gido ar bak gër bêsêfan, đal in kêmun felênd, ašot ko ŷot amašên andexêm aŷ.»

11

End bêsêfan bër ŷaŷ Batis eŷ

¹ And ñata ko Yesu bapela band babi yêlênd bêsêfan epêxw gê bêxi aŷ, xani ko do kwêl ye ko. Ebi têyalirax do exo pemêrax end Kaxanu eŷ gê angol, gê angol ebar ed Galile el ŷandi baŷo.

² Xarak amêd aŷo ŷaŷ Batis gër epêra hi baxo. Ga wêl ko becarax bend baxo rind Kêrisêt bèn, lawên kêbi bêsêfan bêrexêm bèn.

³ And fiat këni aŋ, wëka këno Yesu: «Wëj nde ex Afexën ar këmo šëninđ an? Angëmëne ax gi ex na wëj, ba mo cëni nde ašëxen?»

⁴ Yesu yaka këbi: «Yeyin eno tēfëtanëx Šaŋ Batis er kën wëlënd do kën watënd in:

⁵ në eciwëta exëni bëšiwëk bën, në epak exëni bëseşik bën, në emën exëni bër gë amey bën. Bëte në ewëlëra exëni bër abax wëlëra na bën. Bëte në ekani exëni gër ecës bëšësëk bën do Atëfëtan aŋ në enangën exëni bëxaŷëanaxik bën.

⁶ Awa, nëngandëraleŋo ar aŋo n̄pëgëgënd na endam an.»

⁷ Ata ga baka këni bërolawën bën, Yesu këbi wëkand bela bën end Šaŋ Batis eŋ: «Ineŋa watëgu kën gër ladawe? Andës and kē lëfërirand ekoc nde?

⁸ Mondake hi ko ar ye ban eno watëgu an? Ar šudak banjëm banjekax nde ex? Ax gi ex na nde bër gë banjëm banjekax bën gër eyang ed emun hi këni?

⁹ Do inewā ye ban gër ladawe? Eno watëgu alawënel ar Kaxanu nde? Ga re këme, ar watëgu këno an nēmëc alawënel exo.

¹⁰ End Šaŋ ijo eŋ ŷëgw këni mëne Kaxanu rek: “Awa në eđëngwalilemo arolawën an exi n̄acan fëña in.”

¹¹ «Dal in këmun felënd, ala ax gi ex na ar rëw këno mondëw do xuca këŋo Šaŋ Batis or gapak ol. Barikan, ar xurik ex ba gër owun or gër orën an xuca këŋo.

¹² Elod ga yow ko Šaŋ Batis xali doro, bela bën në enyëtëra exëni eni dīl gër owun or gër orën.

¹³ Gayikwa dek okayëta od bëlawënel ok do gë acariya aŋ areya reyak end owun or gër orën eŋ xali gër Šaŋ Batis.

¹⁴ Do angëmëne aŋa ŋa kën er këmun felënd in, Šaŋ ijo ex wa alawënel Eli ir ebax exo bakaw in.

¹⁵ Ax gi ex na nde dek fo wël kën? Awa!

¹⁶ «Gë nobën këmëni wätinali bela bër gë okey oko bën? Ata ang ošaš or kē wëkënarand në yangana ir angol fo hi këni. Mondako kënëbi rend bëcandaŋ bëŋ:

¹⁷ “Farixën këmun acëroti aŋ, an man ex na. Bëte ŷëwën këmun ojekan od oŋaw, an tes ex na.”

¹⁸ Ga yow ko Šaŋ Batis, abaxo yamb na ecomar, abaxo šëb na ngoy, wën re kën mëne gë bëyël exo.

¹⁹ Ga yow këme wëno Asëniw ar ala an, këme yambërand do këme šëbërand, do këne rend: “Ajo n̄ambërand gë ošëf fo xwënda ko. Bëte lawo ir bëšëf bër šagale do gë bëwendëran fo hi ko!” Barikan, orenik or Kaxanu ol gë er ko rind ala arexëm in kē šanayand er šenene.»

End eŋëp ed end Yesu eŋ

²⁰ Ga xucak eŋo, Yesu këbi rexërand bela bër gër bangol band gër ed ri baxo becarax bendanjëm bën gayik ano kwëta bana, bëte ani nëngwët bana ola orebën ol.

²¹ Er baxo rend: «Wën bër gër bangol band Korasëŋ do gë Betësayida bën, mbaŋ wë këŋun! Kido becarax bend wateli këne wën beŋ bër gër angol and Tir do gand Sidon bën wat bax, aŋa ŋa doni endam eŋ, bëte anëngwët nëngwët doni ola orebën ol. Ado gë ojabote doni labayand, eni kaŷëninand do eni panayand eyëwën el.

²² Ga re këme, yatir kiti, bër lëgëk gër Tir do gë Sidon bën këbi sax gë wën.

²³ Do wën bër gër angol and Kafarënewum bën cëŋ, yëla kën Kaxanu xali yaŋ gër orën nde këŋun fela? Bëtëdëŋ, gëd gër wur ir bëšësëk këŋun lat. Kido becarax bend wateli këne wën beŋ bër gër angol and Sodom bën wat bax, xali doro baŋi doni.

²⁴ Ga re këme, yatir kiti, bër lëgëk gër ebar ed Sodom bën këbi sax gë wën.»

²⁵ Ga ħata ko eŋo, Yesu re ko: «Faba, wëj Axwën ar orën gë ebar an, aye ri këy. Aye ri këy ga sana këyëbi ošaš eni nang bend šon këyëbi bëxarëk do bër gë orenik beŋ.

²⁶ Eyo Faba aye ri këy gayik mondako ŷandi ki ex gi.

²⁷ «Beŷ bën dek sebénan ke Faba, bari ala axe nang ex na wëno Asëniw, Faba fo nang ke. Bëte ala aŋo nang ex na Faba ang ax gi ex na wëno Asëniw do gë ar ŷandi ke mo nangën an.»

²⁸ Ata Yesu fel këbi bela bër hi bax na bën: «Tëkawëne wën dek bër sëkwërak do šëmura këŋun bën, ata këmun rëca en teyëta.

²⁹ Mayin oxadac oram ol, mayin mun tēyali, gayikwa mbaŋ liki këme, bëte mbaŋ nëngak emëkw edam el, ata fo kën seyëtali benjëw bendewën beŋ.

³⁰ Oxadac oram ol onëngax ex, bëte er këmun lëbin in ax tiŋ ex na.»

¹ Yesu gë bësëfan bërëxëm bën bax xucand në ocënga od bële, yatir akey and eteyëta. Ata Bësëfan bën ga xor këbi enjo enj, këni wişand banjêra banj do këni yakënd.

² Ofarisej ok ga wat këñëbi na, re këni: «Er këni rind bësëfan bërëy in, ax ñap ex na de yatir akey and eteyëta ang rek acariya ak.»

³ Barikan Yesu yaka këbi: «Wën an pën ex na nde er ri baxo Dafid in and bot bañi enjo añ mëj gë bër enga endexëm bën?»

⁴ Ax gi ex na nde alilën lilën baxo gër Aciw and Kaxanu mburu icëbax in? Do ax gi ex na nde ayamb yamb bani xarak aña ñap ex na mëj gë bër enga endexëm bën gayik ani gi bana bësadaxan? ⁵ Bëte an pën ex na nde gër acariya and Moyis mëne gë bakey band eteyëta ban bësadaxan bën ayepën këni yepënend oşëba or akey and eteyëta ol, lëf gër Aciw and Kaxanu, xarak ani menënd na?

⁶ Ga re këme, wëno nëmëca këbi or gapak ol bësadaxan bën, bëte wëno nëmëcak oxwëbën ol Aciw and Kaxanu añ.

⁷ Er wëka këñun Kaxanu: en gi gë axayënan do enjun balërënd andewën rewën añ, ax gi ex na en dind ocađaxa fo^o. Kido afëni fëni banun eyeyan elo, adonëbi nöp na bësëfan bëräm bën.

⁸ Enimin wëno Asëñiw ar ala an ex axwën ar akey and eteyëta an.»

End ar gë ataxan ateyik enj

⁹ Yesu ga xani ko na, ye ko gër aciñ acaleya and Bësëwif.

¹⁰ Yatijo ar gë ataxan ateyik yow baxëna gër cale. Ata bësälën bën do gë Ofarisej ok ga këni şala end këno nagaşanaxën Yesu enj, wëka këno mama dëj: «Añap nde ýapëk pañ gë acariya añ epakën ed aşëxwëra gë akey and eteyëta el?»

¹¹ Yesu yaka këbi: «Wën bëte mun mëka đamana mun yakaxën. Ar şot këno ifey ibat fo an, aseñ nde këno seb and lati ko polo në ambëxw gë akey and eteyëta añ? Año cëpët na nde mondako dëj?»

¹² Xarak ala an wa xëbënëk nëmëc ejel ed ex yo, mëj ex añap ýapëk edi ed enjekax el gë akey and eteyëta añ.»

¹³ And fiata ko añ, Yesu fel këno aseñik an: «Yënël ataxan añ!» Ga yën ko, atan bëngwëk ataxan añ.

¹⁴ Atañ şan këni ofarisej ok eni wëlërëx ang këni ri eno đawaxën Yesu ak.

¹⁵ Ga wata ko Yesu, facana ko na, ata sëfa këno bëränjëm. Fakëndëra këbi đek bër şëxwëra bax bën.

¹⁶ Barikan axëña bañi xëñand eni cësinali endexëm enj

¹⁷ ex ntaxën er ýëgw ko alawënel Esayi endexëm in mëne Kaxanu rek:

¹⁸ «Nëkodo ariyenin aram an, mëj ex ar sana këmo gë onënga an, mëj ex ar pëlot gër yomb iram an. Bëte mëj këmo yël Angoc andam añ, ebi nangënoxën or şenene ol đek bënëng bënd bela bën.»

¹⁹ Ani campëre na gë ala, oniñ orexëm ax wëli na xali fac gër opëña od gër angol, ala año keñënoxën na.

²⁰ Axo bac na eñamb engëbik enj,

Enjeb end riwax enj axo đomin na, xali ebi kor bela bën gë or şenene ol.

²¹ Do bënëng bënëng bën endexëm këni ýana eni yarënd^o.»

End aşiwëk enj

²² Ga xucak enjo, wëlagu këno gër Yesu ala ar şiw bax, ar gë oniñ këm. Ga hi bax ar gë bëyël şëxwëraxën baxo mondako. Yesu ga fakën këno, ala ajo ko yeyandërand ayë bëte ko watërand këri-këri.

²³ Ata đek amëxwër añ şaran këbi xali do këni wëkarënd end Yesu enj ba mëj ex Asëñiw ar Dafid an.

²⁴ Barikan ofarisej ok ga wël këni enjo këni rend: «Yama gë panga ind Ýëngëtir inj, emun end bëyël enj, ga këbi nëcëtënd nde bëyël bën gër bela.»

²⁵ Yesu ga nang ko ang bani yëland ak, re ko: «Angëmëne bela bër owun obat eni merënd, owun olo ala ti kë lati. Bëte, angëmëne bela bër ekun ebat eni merënd, ekun elo aşapër kë şapër. Do bëte bër angol amat eni merënd, angol año aşapër kë şapër.

²⁶ Angëmëne Sindan enjo nwayënd Sindan, në emer exo gabat, ax bañi na owun orexëm ol.

²⁷ Do angëmëne wëno gë panga ind Ýëngëtir inj këmëni nëcëtënd bëyël bën gër bela, obaş orewën ol cëj, gë panga ind noño këñëbi nëcëtënd? Mëj ex, bën dëj kë hi bëxiti bërëwën bën.

²⁸ Barikan angemêne gë panga ind Angoc and Kaxanu in̄ këmëni necëtënd bëyël bën, awa owun or Kaxanu ol anëka ñatënëgu këñun.

²⁹ Ax gi ex na nde ala ax kor na exo dîl në iciw̄ ind ar gë ojaw̄ en̄o kandëra dëk xarak aņo bon ex na? Ax gi ex na nde afo en̄o bon pere do en̄o kap aye exo medëraxën?

³⁰ Ar ax ma ex na endam an, arangoÿëra andam hi ko. Bëte, ar axe dëcand na ebar an, në eyëc exo.

³¹ Mëñ këmun felaxënënd amena and ex yo ado ex gido ocir od Kaxanu, gë eteban ex. Bari emëšen ed Angoc Amënëk el, ax gi ex na gë eteban.

³² Ar ke yeyanan eñëñëxax wëno Asëñiŵ ar ala an, Kaxanu aseban këņo seban. Bari ar këņo yeyanan eñëñëxax Angoc Amënëk an, Kaxanu aņo teban na gër ngwën ind doro bëte aņo teban na gër ind ecan.

³³ «Ax gi ex na nde atëx anjekax aņ kē rëwënd odëwërëwën ojekax ok do añëñëxax aņ odëwërëwën oñëñëxax ok? Ax gi ex na nde pab gë odëwërëwën ok kē hind monang atëx aņ?

³⁴ Wën bandën baņo, mondake kën xor en yeyan benjekax, wën bëÿëñëxax bëjo? Gayikwa er lëbëk gër owëkw orewën in kē šanënd gër osëÿ orewën.

³⁵ Ala ar gë emëkw ejekax an, benjekax kē šanënd gër etëÿ edexëm. Barikan ar gë emëkw eñëñëxax an, beñëñëxax kē šanënd gër etëÿ edexëm.

³⁶ Ga re kême, yatir kiti, bela bën ayëka këbi yëka në end bonjeyan bond gë ofëcak këm bond bani yeyandërand en̄.

³⁷ Gayikwa gë eyeyan edey el këy hi ar šenene, do eyeyan edey el ki nëp.»

³⁸ Ata bëšalen do gë ofarisen̄ wëka këno bëte Yesu: «Asëyali, biyi ecarax ÿandi këbo ey di mi wat.»

³⁹ Yesu yaka këbi: «Wën anjex añëñëxax do and kē rind orekar aņo nde ke wëkand mun masin ecarax? Ecarax an wat na, ang ax gi ex na end alawënel Yonas en̄.

⁴⁰ Ang ri baxo Yonas bakey batas gër acël and angan and hël baņo ak, mondako fo kême ri wëno Asëñiŵ ar ala an bakey batas lëf gër emëkw ed ebar.

⁴¹ Bëninif bën axani këni xanid, yatir kiti do enëbi nëp bela bër gë okey oko bën gayik anëngwët nëngwët bani ola orebën ol and baxët këni epemëra ed Yonas aņ.

⁴² Emun etoxari end hi bax gër ebar ed Saba en̄, caw xaniw baxo en̄o baxët Salomon̄, emun end gë orenik osëm en̄. Barikan wëno xuca këņo or gapak ol Salomon̄. Awa yatir kiti, emun etoxari en̄o kē xani en̄un nëp.»

⁴³ Re ko bëte Yesu: «And ko šan angoc añëñëxax në ala ar lil baņo aņ, gër apuÿ ko yend, gër ed timëriņ, exo calarax në er ko seyëta, bari axo cot na.

⁴⁴ Ata exo de: “Bakaleme tan gër ed šanëgu kême, gër aciŵ andam.” And ko ñat aņ exo tēk wafërëlun, ga fat këni aye do gë ÿañën aye.

⁴⁵ Ata ebi yen bangoc bañëñëxax banjongëbaki, band xuca këņo oxey do eni dîl bën dëk gër ala ajo. Awa ala ajo amëd aņo ko soro nëmëc gand lil baņo angoc amat fo aņ. En̄o këñun bët wën bësëmbak bër gë okey oko bën.»

End bobinëm bor Yesu do gë nëm en̄

⁴⁶ Yesu, ga këbi felëra mondako amëxwër aņ, ñatëgu këni nëm gë bobinëm. Ga šëni këno fac, ÿandi këbi eni kanar gë mëñ.

⁴⁷ Ata re ko ala gër amëxwër: «Axwën, yakalëbi fac norix gë bobinëx.»

⁴⁸ Yesu yaka këņo: «Noÿo ex nëma do nobën ex bëmaÿe bëndam?»

⁴⁹ Ga wasi këbi bësëfan bërëxëm bën, re ko: «Bëjo ex nëma do gë bëmaÿe bëndam bëñ.

⁵⁰ Enimin, ar kē rind yo oñandi od Faba ok, mëñ ar yaņ gër orën an, ajo ex abaÿe, do nëma.»

13

End apënëtal and ar oned en̄

¹ Kwël yatijo fo, Yesu šan ko gër iciw̄ do ye ko ÿëpax ko gër bëņa ir anjer and Galile.

² Ga barëregu këni bela bën amëxwër atëm, xeta këno. Ata mëñ rëfa ko në ikulun ind hi bax polo gër anjer do ÿëpax ko, xwëšara këni dëk gër bëņa.

³ Yesu ÿana ko këbi sëyalind gë bapënëtal bandanjëm ko rend:

⁴ «Mondako ri baxo ar oned ga nëca ko gër ošënga. Ga fan ko enedfa aņ, mar lapak tar fëña in, ata ošël ol lapara këni, wëdara këni dëk.

⁵ Mar lapak gër ebar ed gë aparëfac. Ata gogo nde ga lëgëk gayik obar ok ax nëm̄b bana.

⁶ Ga fëtëk eñan en̄, šorëk do ñaÿëk dëk gayik odëmbët ok ax tiŵ bana.

⁷ Mar lapak bëte şit në acëc and gë odëmbën ata lëgëk. Ga kë raf enedfa aŋ, odëmbën ok xëşak təc.

⁸ Mar lapak bëte gër ebar ejekax. Ga lëgëk, rafëk aye do rëwëk mbaŋ: anjëra amat keme, aŋo ofëxw ocongebat do aŋo ofëxw osas.

⁹ Ax gi ex na nde dek fo wël kën apënëtal aŋo? Awa baxëtin angëmëne gë banëf en!»

¹⁰ Ata bësëfan bën xeta këno Yesu ga ĩata ko apënëtal aŋo. Wëka këno: «Inecëŋ këyëbi sëyalixënënd bela bën gë ñapënëtal?»

¹¹ Yesu yaka këbi: «Bend owun or gër orën beŋ, wën bësëfan bëram bën fo ñapëk en nang, eŋo abi yël ex na bën.

¹² Kaxanu abas këŋo baş ar şotërak an exo cotëra nëmëc. Bari ar ax cot ex na an, axan këno xan er xay këŋo in dëŋ.

¹³ Mëŋ këmëni sëyalixënënd gë ñapënëtal gayik bën ado eni nëkonënd ani watënd na, ado eni baxëtënd gë təkërak abi pëninđ na.

¹⁴ Mondako kë ĩatand er yëgw ko alawënel Esayi in:

“Ado en wëlënd awël dëŋ, din aŋun pëni na,
ado en nëkonënd anëkon dëŋ,
din an wat na.

¹⁵ Gayikwa owëkw or bulunda ijo oŋ, mbaŋ farëdfadik,

banëf baŋ şoya këni,

do afëf fëf këni bangës baŋ,

këdi këni wat gë bangës bandebën baŋ,

këdi këni wël gë banëf bandebën baŋ

këdi këbi fëni gë owëkw orebën oŋ

do eni nëngwët ola orebën ol do wëno mëni teban.”

¹⁶ «Barikan, wën nëngandëraleŋun gayik në ewat en gë bangës bandewën baŋ do në ewël en gë banëf bandewën baŋ.

¹⁷ Dal in këmun felënd, bëlawënel bëranjëm do gë bër şenene bëranjëm ñandi baŋi eni wat er kën watënd in, bari ani wat ex na. Aŋandi ñandi baŋi bëte eni wël er kën wëlënd in, bari ani wël ex na.

¹⁸ Awa baxëtin mun paŷën apënëtal and ar onef aŋ:

¹⁹ Bër kë wëlënd eyeyan ed owun or Kaxanu do abi pëninđ na bën er hi këni ang enedfa end lapak tar fëña eŋ. Şabucara in kë yowënd exo dëxët er nef këni gër owëkw orebën in.

²⁰ Bëjo bëte er hi këni ang ebar ed gë aparëfac ed gër ed lapak enedfa fo. Bën and këni wël eyeyan aŋ, eni kwëta gë onëŋga fo.

²¹ Bari ani tebënd na ex gi gë odëmbët gër owëkw orebën, ani dëkayand na eyeyan elo. And këni sorond ba eni cënd në end eyeyan elo aŋ, gogo nde eŋi cena do eni dap caw ekwëta ed Kaxanu el.

²² Bëjo bëte er hi këni ang enedfa end lapak şit në acëc and gë odëmbën. Awël wël këni eyeyan el barikan ocëmu od ro gër anıyan ok, gë aŋana and napul aŋ kë xëşand eyeyan el xali ex təkwan ecënar el.

²³ Bëjo bëte er hi këni ang enedfa end lapak gër ebar ejekax. Ga wël këni eyeyan ed Kaxanu el, fëni këbi, ata şënarëk gër owëkw orebën: keme, ofëxw ocongebat, ofëxw osas.»

End apënëtal and walu-walu eŋ

²⁴ Yesu ga ĩata ko eŋo, fel këbi bëte apënëtal acëxe: «Ako ex end owun or gër orën eŋ. Ar onef nëca baxëna gër eden gë enedfa emënëk.

²⁵ Ga fandëra ko ciş malu* bëtëgu ko gëmëf arangoŷëra, fan ko wec walu-walu, do kwël ye ko.

²⁶ And lëgëk malu aŋ lëgëk bëte walu-walu in, rafëk andamat xali şanëk do rëwëk.

²⁷ Ata okadëp ok wëka këno axwën eden: “Faba, ax gi ex na nde enedfa emënëk dëŋ fan këy gër eden? Do feye wa şanëguk walu-walu ijo?”

²⁸ Yaka këbi: “Arangoŷëra fanëk.” Wëka këno bëte okadëp ok: “Ŷandi ki nde mi bic walu-walu in?”

²⁹ Yaka këbi: “Ali, këren bic na këdi kën wiceli bële in.

³⁰ Tebëxën ako xali gë ekol, xali ex ŋat eŋaş el. Bër eŋaş bën afel këmëni felëf eni ñana walu-walu in do eni kap olaŋ olaŋ me coraxën. Barikan malu in, afel këmëni felëf ene mëlan gër acac andam.”»

End amatinali and enedfa etil eŋ

* 13:25 13:25 Gër Gërek «Bële» yëgw këni.

³¹ Yesu fel kêbi bête apênêtal acêxe: «Mondako ex end owun or gër orên ej. Ang enjêlir end mutarêd end nef ko ala gër andêda andexêm fo ex.

³² Enefa ejô xurik ex ba dek benefa bej. Barikan and kê lëg aŋ, ata kê nêmedand dek bebhêlëg bër gër andêda bën xali ošêl or gër orên ol eni yêlêra gër benini bendexêm.»

End amatinali and lewir ej

³³ Yesu fel kêbi bête apênêtal acêxe: «Ako ex end owun or gër orên ej. Ang lewir ir negali ko asoxari gë pix nê bëndeb bêtas fo hik, ata fufêk dek pix inj.»

³⁴ Bejo dek sêyalira babi Yesu gë bapênêtal.

³⁵ Yoweÿ ababi sêyali na bela bën gë apênêtal kê, ex ŋataxên er yëgw baxo alawênêl in*: «Gë bapênêtal kêmeni ŋana mêni tÿyalind. Afut kême ŋana me putênd bënd ōnayak elod ga ŋanak ngwên bej.»

End epayên ed apênêtal and walu-walu ej

³⁶ Yesu ga fiata ko end babi sêyalind ej, seb kêbi amëxwër aŋ baka ko gër iciw. Ata ga xeta kêno bêsêfan bën re kêni: «Payênêlêbo fiyi apênêtal and walu-walu aŋ, afo pëni ex na.»

³⁷ Yesu yaka kêbi: «Ar kê fanênd enefa emênêk aŋ, wëno Asêniw ar ala an ex.

³⁸ Eđen el, ngwên inj ex. Enefa emênêk ej ex ošaš or Owun or Kaxanu ol. Walu-walu in ex bër kêjo baxêtênd ōabucara bën.

³⁹ Arangoÿëra ar fanêk walu-walu an, exo ōabucara in. Eŋaš el ex ekwët ed ngwên el, do bēnaš bën exêni omeleka ok.

⁴⁰ Awa, ang kê hi moŋaš pere walu-walu ak eni coraxên, yatir ekwët ed ngwên,

⁴¹ wëno Asêniw ar ala an kêbi lawênëgu omeleka odam ok eni dëxët gër owun oram bebër kê lënanênd eñëŋenax bën, do enêbi bar dek bëwendëran bën.

⁴² And kênebi barëra dek aŋ, enêbi ðap bêngênj gër angođux do bën fën kêni ŋana eni denitarand do eni ŋatênd ebasa el.

⁴³ Xarak amêd aŋo, bërêwak end Kaxanu bën, ang eñan fo kêni ŋana eni watind jing-jing gër owun or Sêm irebên Kaxanu. Ax gi ex na nde dek fo wël kê? Awa!»

End bamatinali band oyeri do gë napul ej

⁴⁴ Yesu ōom ko bête: «Owun or gër orên ol er wëndêrêk gë endey end napul ir wëg kêni nê ošënga fo. Ar ōananêk an wëg ko gašëxe. Ye ko gë onënga fo fan ko dek acota andexêm aŋ do yëc ko ošënga olo.

⁴⁵ Bête owun or gër orên ol er ex ang yula ir kê ōaland oyeri od xemêk akanji fo.

⁴⁶ Ga sêk ko, ye ko fan ko dek acota andexêm aŋ do yëc ko oyeri oko.»

End amatinali and ebën ed oxan ej

⁴⁷ «Owun or gër orên ol er hik ang ebën ed lap kêni nê anjer fo, ebën ed sêra kêbi oxan or ex yo.

⁴⁸ Ata ga fëxw kêni, ōepêt kênebi gër bēŋa. Ga sana kênebi oyekax ol, xwët kênebi nê bakange do lap kênebi oÿëŋenax ol.

⁴⁹ Mondako kê hi yatir ekwët ed ngwên. Omeleka ok kê yow enêbi cëfëyët bëwendëran bën gër bamara band bërêwak end Kaxanu,

⁵⁰ ata enêbi ðapëx bêngênj gër angođux do bën fën kêni ŋana eni denitarand do eni ŋatênd ebasa el.»

⁵¹ Ga fiata ko Yesu, wêka kêbi bêsêfan bën: «Dodo dek nde fëni kêjün?» Yaka kêno: «Iyo.»

⁵² Ata re ko: «Mën ex, ašalen ar fëni kêjo aye end owun or gër orên an, ang ar ōotêrak bon napul fo hi ko. Er kêbi sêyalind bela in ko wëdëgund gër emëkw edexêm: bengašax do gë bekarêk.»

End Yesu gë Bēnasaret ej

⁵³ And fiata ko bapênêtal baŋo aŋ, Yesu xani ko na do ye ko.

⁵⁴ Waÿi ko gër ndebên gër Nasaret, ata yatir akey and eteyêta kêbi sêyaliraxênd bela bën gër aciŵ acaleyâ. Dek babi ōaranênd osêyali orexêm ol, ata kêni wêkarênd: «Feye wa sêyaw ko nangêraxên ko go? Mondake ko xamênênd exo di becarax bejo?»

⁵⁵ Ax gi ex na nde mën dëŋ ex asêniw ar Yosef, afës ar otêx an? Ax gi ex na Mari ex nde wa nëm irexêm? Bobinëm bëtōšan bēŋ ga ex wa ōak, gë Yosef, gë Simon do gë Yud.

⁵⁶ Bēmaÿe bëtōxari bēŋ dek ro ga hi kêni wa. Do fe wa sêyaw ko dek bejo?»

⁵⁷ Bēnasaret bën, ga wër bano babi fiëpëgënanaxênênd endexêm ej. Ata re ko Yesu: «Alawênêl an gër ebar edexêm fo kêno yafênd, dek dek in gër bër ekun ebât gë mën.»

⁵⁸ Ata axo di bana becarax bendantjem në end oñepëgënan odebën ej. Bëngol bënd ler ler gër Nasaret bëj baxo sëfërand ebi tëyalirax.

14

End ecës ed Şaŋ Batis ej

¹ Amëd aŋo, Erod emun end gër ebar ed Galile ej awël baŋi wëlënd bela bën ga këni yeyandërand end Yesu ej.

² Ata fel këŋi bër gër eyang edexëm bën: «Yama Şaŋ Batis ga xaniwëk nde gër ecës, mëj şotaxën ko ojaŋ od ko xoraxënënd exo di becarax ok.»

³ Enimin mëj dëj sëra baŋo Şaŋ Batis, fëra këjo do fokëra këjo gë ogweyele-gweyele, ga baŋo nëpënd në end Erojad, alindaŋ ar abinëm Filip ej.

⁴ Enimin, Şaŋ Batis afel baŋo felënd: «Ax ñap ex na eyo ñër asoxari ar abinëx Filip an.»

⁵ Ata mëj yandixën baŋo Erod eŋo daf Şaŋ. Barikan, ayëda baŋi yëdand bela bën gayik alawënel ar Kaxanu xwët bano.

⁶ Xarak, ga fiatëguk akey and rëw këno aŋ, Erod ri ko ofëna. Ata abiŋ ar Erojad ko wandërand mërëxand ir bëliyer, ata nëngan këjo Erod.

⁷ Mokamën xamën baxo anjar aŋ xali Erod yaŋar ko mëne er këjo xara yo ayël këjo yël.

⁸ Ata endënaŋ ej ga wëlëreğu këni gë nëm, re ko: «Awa yëluye gaf ir Şaŋ Batis in në inëp.»

⁹ Ata emun ej şënd ko, şena këjo ba ine yaŋaraxën baxo xali wël këno bëliyer bën. Barikan ako dëj re ko eno yël endënaŋ ej er wëka këjo in.

¹⁰ Na lawën këjo şorodfa fodëtëgu ko gaf ir Şaŋ Batis in lëf gër epëra.

¹¹ Ga wëlaw ko gaf in në inëp, fëxwën këjo endënaŋ ej. Ata mëj wëra ko yëlëx këjo nëm.

¹² Bësëfan bër Şaŋ bën yen këni eman ej do wëxëta këno. Ata ye këni eno pelëx Yesu.

End ecomar ed bela owëli oco ej

¹³ Ga wël ko endey eŋo, Yesu xani ko na gër ed ebaxo do ko xegëtand gë ikuluŋ in anjer and Galile aŋ exo nacëtaxën në er tëb. And nangëra këni amëxwër aŋ, xanira këni gër bëngol do sëf këno gë osapar.

¹⁴ And baxo şëpëtand gër ikuluŋ aŋ, wat këŋi amëxwër aŋ. Ata ga këjo xaŋënan, fakëndëra këŋi bësëxwëra bërëbën bën.

¹⁵ Apenëka aŋ, sëka këno bësëfan bën do re këni: «Asëyali, ro në er tëb hi këne do në emëd ex. Pelalëbi bela bën eni capër gër bëngol eni yëcërax er këni yamb.»

¹⁶ Yesu yaka këŋi: «Eyo, bari ax ñap na eni ye mondako fo. Yëlinëbi wën dëj er këni yamb.»

¹⁷ Ata yaka këno: «Bamburu baŋo do gë oxan oxi fo lëkaya këmi.» ¹⁸ Aŋo re ko Yesu: «Mëlawën tan ro», ata wëlanëgu këno.

¹⁹ Ga fel këŋi amëxwër aŋ eni ñëpara gër ondës, wëd ko bamburu baŋo baŋ do gë oxan oxi ol, xeŋa ko orën ol do şëkwa këjo Kaxanu. Ata hëbëndër ko, yël këŋi bësëfan bën eni cet.

²⁰ Na yambëra këni, wëd këni bën dëk xali wëlali këni bakange epëxw gë baki gë bacaxaken band bayitara baŋi baŋ.

²¹ Bër lëba baŋi Yesu bën, er hi bani në owëli oco bësoŋan bën fo, ala abi pën bana bësoxari bën gë obaş ol.

End Yesu gër anjer and Galile ej

²² Ga xucak eŋo, Yesu nëŋali këŋi bësëfan bën eni dëngwa ekeg elo gë ikuluŋ in, eni pelaraxën mëj gë amëxwër aŋ.

²³ And fela këŋi amëxwër aŋ, ye ko yaŋ gër etënd exo calex në er nacët. Ga kë xwëyar, bayi ko na gabat.

²⁴ Amëd aŋo fiat këni bësëfan bën gër ngu, ga ñawëta këni ebar el, ata men oŋ ga kë xani bomej bomej kë lëfërirand ikuluŋ in ga fed këni gë ekoc etëm.

²⁵ Ata gand oxeya, Yesu sëf këŋi do ko yend yaŋ gër men ang gër ebar fo.

²⁶ Wat këno bësëfan bën ga ko wëñët gër men. Wëlandëra këŋi do ga şëg këŋi benjëw beŋ këni xëŋënd şor: «Oñëŋ ex, oñëŋ ex!»

²⁷ Ata re ko Yesu: «Wëno ex, wëno ex! Kapinayin, këren yëdara na!»

²⁸ Piyer yaka këjo: «Axwën, angëmëne enimin wëj ex, pelële me eyeli yaŋ gër men!»

²⁹ Re ko Yesu: «Yow!» Ata Piyer cêpêšêpêt gër ikuluŋ, ko yend yaŋ gër men end Yesu eŋ.

³⁰ Barikan, ga nêkon ko ekoc el, yêdara ko. Ata ga kêŋo noŋeli, xeŷ ko: «Axwën, Axwën, pexênêle!»

³¹ Ataŋ Yesu yênên kêŋo ataxan aŋ, sêra kêŋo do re ko: «Oko Piyer, inewâ ekwêta etil elo! Inewâ hêpêgênaxên ki?»

³² And fêra kênî gër ikuluŋ aŋ, xucak ekoc el.

³³ Bêsêfan bêr ebax polo gër ikuluŋ bèn foxi kênî, gër osapar or Yesu do kênî rend: «Wêj ex enimin Asêñiŷ ar Kaxanu an!»

End Yesu gër Genesaret eŋ

³⁴ Ga xegêta kênî anjer aŋ, fiat kênî gër ebar ed bani wâcênd Genesaret.

³⁵ Bêr sêk banêbi na gër ed fiat bani bèn, ga xwita kênî Yesu, sêfêtêra kênî eŋo d'ek Genesaret in. Ata wêlaraw kênêbi d'ek bêsêxwêra bèn.

³⁶ Axara bano xarand Yesu ebi tebênd enî kwixwêta ndakaŋ ambana and acud andexêm aŋ. Do d'ek bêr bax xwixwêtand bèn bax fakênd.

15

End bapela band ofariseŋ eŋ

¹ Ata akey amat, ofariseŋ do gê bêsâlen xaniw kênî gër Yerusalem yow kênî xali gër ed ebaxo Yesu. Wêka kênî:

² «Bêsêfan bêrey bèn, ine cêŋ kênî yepênaxênênd bapela band bêxarêk baŋ? Ine kênî yambêraxênênd nebarêxe otaxan ok?»

³ Yesu yaka kêbi: «Do wên cêŋ, ine kên yepênaxênênd apela and Kaxanu aŋ do kên sêfênd and bêxarêk bêrewên aŋ?»

⁴ Kaxanu ga re ko: «Pêbindêbi norix gê sorix. Do ar kêbi xare yo nêm gê sêm, ar edaw ex.»

⁵ Bari wên kên rend: «Ar kêbi fel nêm gê sêm mêne er hi bax ebi dëcaxên in, Kaxanu yêl kêŋo, axor xor ko ebi d'êc.»

⁶ Awa mondako kên yepênênd er re ko Kaxanu in nê end apela and bêxarêk bêrewên.

⁷ Wên bêtêŋênax bêr kê labayand hi kên! Dal in yêgw ko alawênêl Esayi mêne Kaxanu rek:

⁸ «Bela bêtê gê etêŷ el fo kêne šalend. Owêkw orebên oŋ caw hawêta ke.

⁹ Ado kêne šalend, asoro fo kênî sorond gayikako bend kênî yerêtênd beŋ kênêbi sêyalind hêla bèn.»

¹⁰ Ata Yesu wâc kêbi bêr gër amêxwêr bèn do re ko:

¹¹ «Baxêtin aye eŋun pênixên eŋo: er kê šanênd gër etêŷ ed ala in kêŋo buyarênênd, ax gi ex na er ko nêmand in.»

¹² Bêsêfan bèn, and xeta kênî aŋ re kênî: «Anang nde nang kêŷ mêne ofariseŋ ok axoŷên xoŷên kênî gê eyeyan elo?»

¹³ Yesu yaka ko: «Atêx and axo d'êc ex na yo Faba, mên ar ex yaŋ gër orên an, and edêt ex.

¹⁴ Tefêxênêbi, bêsîwêk bêr kê lasêrênd exêni. Ašîwêk eŋo d'asênd ašîwêk ašandaŷ, bèn tak kê lati nê ambêxw.»

¹⁵ Ata Piyer re ko: «Asêyali, paŋanêlêbo tan apênêtal aŋo.»

¹⁶ Yaka kêŋo: «Oko wên, ba an yêlarand na nde?»

¹⁷ Ax gi ex na nde er ko nêmand ala in gër acêl kê fiatênd do ex paŷêrax gër apuŷ?

¹⁸ Barikan, er kê šanênd gër etêŷ in, gër emêkw kê xaniwênd. Ejo kêŋo buyarênênd ala an.

¹⁹ Gêr emêkw kê xaniwênd banjêlan bañêŋênax baŋ: olawêr, orekar, eñac, orek, enêgwêš, ocir.

²⁰ Beñêŋênax beŋo kêŋo buyarênênd ala an. Bari eyambêra ed nebarêxe otaxan el ax buyarênênd na.»

End Yesu do gê asoxari aliyer eŋ

²¹ Ga xucak eŋo, Yesu ye ko gër ebar ed Tir gê Sidon.

²² Ata asoxari abêkanahaŋ, ar lêg bax na gër ebar elo, yow ko gër ed hi ko Yesu do kêŋo xarand: «Axwën, wêj Asêñiŷ ar Dafid, kaŷênanêlexi wêno! Abiŷên gê bêtêl exo, do mbaŋ kênî narêndêrand.»

²³ Bari Yesu xor ko, ado gê têtêr ak aŋo yaka ex na. Ga xeta kênî bêsêfan bêrexêm bèn, wêka kênî: «Ayo ŋŷay na nde ajo? Biyi d'ek šêsêsan kêbo ang ko xeŷêrand gër ofoy orebi ak!»

²⁴ Ata Yesu yaka kəŋo asoxari an: «Wəno, Bəyisərayel bər nambərak ang opeŷ bən fo yow kəme mēni cala.»

²⁵ Barikan, asoxari an ga səka kəŋo, foxi ko gər ləngw irexəm do re ko: «Axwən, dəcale ako dēŋ.»

²⁶ Yesu yaka kəŋo: «Ax ye ex na enaŷət ed er kəni yambənd obaš el eyəbi dāpən bəkwerəkwer.»

²⁷ Ata re ko asoxari an: «Eyo dāl ex Axwən, barikan bəkwerəkwer bəŋ aŷedara kəni wədarand beβər kə wəcənd gər ed kəni yambərand bər xwən kəbi bən.»

²⁸ Aŋo re ko Yesu: «Awa abiwən, wəŋ mbaŋ xwəta kəye. Gilex ang ŷandi ki ak.» Ata nə aməd aŋo dēŋ fak ko abiw.

End Yesu do gə bəšəxwəra bəranjəm eŋ

²⁹ Yesu ga xani ko na gər ebar ed Tir gə Sidon, səfa ko anjer and gər Galile aŋ, fiat ko yaŋ nə etənd do ŷəpax ko.

³⁰ Na barərəgu kəni bela bən baməxwər baməxwər. Wəlanəgu kəno na: bəseŷik, bəšiwək, bamuma, bər gobo do gə bəšəxwəra bəranjəm. Xwətəra kənəbi gər ləngw irexəm, ata mēŋ fakən kəbi.

³¹ Ata bamuma baŋ kəni yeyandərand pot-pot; bər gobo bən do gə bəseŷik bən kəni yexərand aye, bəšiwək bən kəni watərand ŷenene. Ga wat kənəbi, bela bən ŷaran kəbi xali xurik do kəno ŷəkwənd Kaxanu, mēŋ ar xwənək bulunda ir Isərayel an.

End ecomar ed bela owəli onax el

³² Ata Yesu wac kəbi bəsəfan bən do re ko: «Dek ke xaŷənanənd bela bəjo. Elod bakey batas kəne səfarand do ani yambəra ex na. Axe ŋandi ex na mēni pela, eni maŷira gə enjo eŋ, bon kəni sorox gər fēna.»

³³ Na re kəni bəsəfan bən: «Mondake kənəbe ləbaye dek bela bəjo tēb ro gər apuŷ?»

³⁴ Yesu yaka kəbi: «Bamburu banjəgwe wa ləkaya kən?» Re kəni: «Banjongəbaki do gə bəngan bəpənəfəne.»

³⁵ Na fel kəbi bela bən eni nēpara gər ebar.

³⁶ Ata wəf ko bamburu banjongəbaki baŋ do gə bəngan bəŋ. Ga səkwa kəŋo Kaxanu, hēbəndər ko do yəl kəbi bəsəfan bən enəbi cetəra bela bən.

³⁷ Ang ebani ak, yambəra kəni dek xali wəd kəni. Er bayitara baŋ in, fəxwək bakange banjongəbaki. Ata bəsəfan bən wəlali kəni kwəl.

³⁸ Bər yambəra bax bən er ebani, bəsošan bən fo owəli onax.

³⁹ Ata Yesu ga fela kəbi bela bən eni maŷira, mēŋ wāra ko polo gər ikuluŋ do ye ko gər ebar ed Magadaŋ.

16

End amatinali and gər orən eŋ

¹ Akey amat, ofariseŋ do gə Osaduseŋ yow bax gər Yesu eno di atəy. Wəka kəno ebi dīn ecarax eni nangaxən mēne gər orən xaniw ko.

² Ata Yesu yaka kəbi: «And kə war orən apenəka aŋ, ax gi ex na nde anang kən nangənd mēne wur in xərikərak?»

³ Bəte gəbər and kə hi orən dēmbəndəruŋ aŋ, ax gi ex na nde anang kən nangənd mēne asəb kə səb? Aye kən fitəndərənd er kə hi in and kən wat ang ex orən aŋ do kən səkwanənd en pitəndər bənd gə okey oko bəŋ.

⁴ Ata wən anjex aŋəŋəxax do and kə rind orekar aŋo nde ke wəkənd mun masin ecarax. Ecarax end rin baŋo Kaxanu Yonas eŋ fo kəmun wəsin.» Yesu, ga yaka kəbi na mondako, kwəl ye ko.

End lewir ir Ofariseŋ do gə Osaduseŋ eŋ

⁵ Ga xegəta kəni anjer aŋ, bəsəfan bən xwita kəni mēne eyamb yamb ani penaw ex na.

⁶ Ata re ko Yesu: «Kwəŷətayindən lewir ir ofariseŋ in do gə ir Osaduseŋ in.»

⁷ Na bəsəfan bən yəla kəni mēne ga xwəyaw kəni bamburu baŋ ko yeyanaxənd mondako.

⁸ Gogo nde ga nang ko Yesu, ata wəka kəbi: «Wən bela bər gə ekwəta etil bəjo, inewā kən yəla xənənd mēne end eyamb yamb ed bayik an mələw ex na kəme yeyanənd? Awa wən mbaŋ bak dē ang xwəta kəne ak!»

⁹ Ata wən xali gərəgako aŋun pəni ex na endam eŋ. An kwitand na nde ang ləba baməni bela owəli oco gə bamburu baŋo ak? Bakange banjəgwe wa wəlali ban gə er bayitara baŋ in?

¹⁰ Bête and lëba bamëni bëla owëli onax gë bamburu banjongëbaki an, bakange banjégwe wëlali ban?

¹¹ Mondake wa bayik anun pëni ex na mëne ax gi ex na end eyamb-yamb këme yeyanënd? Ga re këme, kwëyëtayindën lewir ir ofarisen in do gë ir Osadusen in.»

¹² Anjo fëni këbi bësëfan bën mëne ababi fel na end eyamb-yamb, barikan eni titinalind osëyali or ofarisen do gë Osadusen ol baxo rend.

End ola or Yesu enj

¹³ Akey amat, Yesu ye ko gër ebar ed Sesare ir Filip. Ata ga fiat ko, wëka këbi bësëfan bërëxëm bën: «Gër onang or bëla, noyo këni rend hi këme wëno Asëniw ar ala an?»

¹⁴ Yaka këno: «Na fo exëni bër kë rend mëne wëj ex Şan Batis. Bëjo, wëj ex alawënel Eli, bëjo, wëj ex alawënel Yeremi. Na fo exëni bête bër kë rend mëne wëj alawënel asëxe ar Kaxanu hi këy.»

¹⁵ «Do wën cëj, noyo këni yëland hi këme?»

¹⁶ Ata yaka këno Simon Piyer: «Wëj ex Afexën an, Asëniw ar Kaxanu, mëj ar gë aniyen an!»

¹⁷ Ata re ko bête Yesu: «Awa nëngandëralexi, Simon, wëj asëniw ar Yonas an. Faba Kaxanu, mëj ar ex yan gër orën an, nangën ki eno, ax gi ex na ala.

¹⁸ Ga re këme, Piyer, wëj ang aparëfac fo hi këy. Do wëno gër aparëfac anjo këme rëd Amara andam an, do owët or wur ir bësësëk on jowey anjo koran na.

¹⁹ Wëj këmi fëxwën bacoketaya band owun or gër orën ban. Ar këyo seban yo gër ebar ro, Kaxanu aseban këno seban gër orën. Bête er ki japan yo gër ebar ro, Kaxanu ayanan këno japan gër orën.»

²⁰ Ga fiata eno, Yesu xëja këbi xali bësëfan bën eni cësinali mëne mëj ex Afexën an.

End ecës ed Yesu enj

²¹ Ata amëd anjo yana baxo Yesu këbi nangënënd bësëfan bën mëne afo exo ye gër Yerusalem exo torox. Gër otaxan od bësadaxan bëlëngw, gër od bësalen do gër od bëxarëk bër Bësëwif ebax exo toro. Bën ebax eno tëra, eno narën xali eno daw. Barikan, yatir akey atasën exo kani gër ecës.

²² Ata Piyer nacët këno Yesu do këno rexërand: «Ali Axwën, Kaxanu axo ma na eno! Endako rako enj axi gi na!»

²³ Ata ga ri ko wërësët Yesu, yaka këno Piyer: «Beditale fa Sindan! Wëj ang ar ke lënanënd eñëñanax fo hi këy! Banjëlän bandey ban, band bëla fo ex, ax gi ex na band Kaxanu.»

²⁴ Ata ga fiata ko, fel këbi bête bësëfan bën: «Ar yandi këno exe tëf an, tebëlexo ebal ed gaf irexëm fo el. Yëxwëlexo toro in ado ex gi alaw këno law, exe tëfaxën.

²⁵ Ar këno balënd end gaf irexëm fo an, anemi ko nemi. Barikan, ar kë nemin aniyen andexëm an në end owac oram an, afex ko fex.

²⁶ Inewä këno feca ar kë sotëra bëy dek gër ngwën ro an, angëmëne anemin nemin ko enjëw endexëm enj? Er xëbënek ang enjëw ak ax gi ex na. Do gë ine ko nëmb ala an?

²⁷ Wëno Asëniw ar ala an and këme ye an, abaka këme bakaw gër ngwën gë enjaran end Faba enj, do gë omeleka odexëm ok. Yatijo, këmo waş ala kala er yapëk exo cot in ang ko wëlaya aniyen andexëm ak.

²⁸ Dal in këmun felënd, ang xwëşara këni ro mondako, bërëmar ani cësëra na xarak ane wat ex na wëno Asëniw ar ala an, ga këme yow gë owun oram ol.»

17

End enjaran end Yesu enj

¹ Ga xucak bakey banjongamat elod ga felëra këbi end ecës edexëm enj, Yesu wac këbi Piyer, gë Şak do gë Şan, abinëm ar Şak. Nacët këbi yan në etënd etëm.

² Yan gër etënd elo na, ogës odebën dëj nëngwët baxo Yesu ang baxo watind ak. Ata dëxas irexëm in kë yëgënd ang eñan fo do banjëm ban kë watind jing-jing ang bëmal fo.

³ Ata na bërëxadët, şanayaw këni Moyis do gë Eli ga këni xanar gë Yesu.

⁴ Piyer fel këno Yesu: «Axwën, bon yedox dë ene bayiye ro. Ga yandi yandi ki, wëno ata këme ri baner batas: amat andey, anjo and Moyis, anjo and Eli.»

⁵ Ga ko yeyan Piyer mondako, fedawëk anjar and gë okodux, lab këbi kwëc. Ata wëliwëk oniw ga re: «Awa ajo ex Asëniwën ar pëlöt gër yomb iram an. Wëno bon ke balënd endexëm enj, baxëtindëno aye.»

⁶ Ga wël këni oniw olo, anjij an foxin këbi bësëfan bësas bën oyij on nës gër ebar.

⁷ Barikan, and sëka këbi Yesu an, këmba këbi do re ko: «Këren yëdara na, kaniyin!»

⁸ Ga rënëta këni, wat këno Yesu gabat.

⁹ And bani šeland etënd an, Yesu fel këbi: «Ala këreno pel na de er wat kën in xali wëno Asëñiŵ ar ala an me kani gër ecës.»

¹⁰ Ata bësëfan bën wëka këno: «Inecëj këni rexënënd bësälen bën mëne afo exo yow pere Eli?»

¹¹ Yaka këbi: «Dal ex mëne afo exo yow pere Eli, do exo mëxwëtëra beŷ dek gër bandëwëra band Jakob.

¹² Barikan ga re këme, Eli anëka yow ko, bela bën fo bayik ano kwita ex na mëj lëkayaxën këno ang ŷandi këbi ak. Bëte mondako fo këne soron wëno Asëñiŵ ar ala an.»

¹³ Ata bësëfan bën fëni këbi mëne Šaŋ Batis, baŋo rend.

End Yesu do gë lëmëta ir gë bëyël eŋ

¹⁴ And fiat këni gëf gër etënd an, gër ed barëreġu bani bela bëränjëm, šanayaw ko pelët asošan, foxi ko gër lëngw ir Yesu do ko rend:

¹⁵ «E Axwën, kaŷënanëlexi lëmëta iram, šënan lëk këno do mbaŋ ko sorond. Laŋ këno rebërand: bandëmar gër xodux, baŋo gër men.

¹⁶ Ga wëlaw këmo ro gër bësëfan bërëy, bën ani kor ex na eno pakën.»

¹⁷ Ata yaka këno Yesu: «Ata wën anjex and bela bër gë oŋëpëgënan, do bësëmbak hi kën! Xali niŷe wa këme bayi gë wën? Xali niŷe këmun buŋan? Mëlanëgune ro itox in.»

¹⁸ Yesu ga xeŷan këbi na bëyël bën, šan këni atar gër lëmëta, ata fak ko kwël na fo.

¹⁹ And bayi këni bën fo an, bësëfan bën ga xeta këno Yesu, wëka këno: «Inëwa sëkwanaxën këmi mëni nëcët bëyël bën gër itox ino?»

²⁰ Yesu yaka këbi: «Ga bak ekwëta ed xwëta këno Kaxanu el sëkwanaxën kënebi. Dal in këmun felënd, ekwëta edewën el ado ex ba gwër gë enjëlir end mutarëd, axor xorëdon en de etënd elo: “Wëj etënd nacëtal fa ro!” Ata nacëtadox. Bëte ŷowëŷ adon sëkwan na en di.

²¹ Bëyël bërako rako bën, cale ind gë etiwi fo këbi nëcëtënd.»

²² And bani yexërand Yesu gë bësëfan bërëxëm an gë angol gë angol, dek ebar ed Galile el, afel babi felënd mëne mëj Asëñiŵ ar ala an, alëxw këno lëxw gër otaxan od bela bëxeŷax.

²³ Afel babi felënd bëte mëne alaw këno law, bari yatir akey atasën axani ko xani gër ecës. Ata ga wël këni beŋo dek bësëfan bën šamina këni.

End amarënen and Aciw and Kaxanu eŋ

²⁴ And fiat këni gër Kafarënewum an, Yesu gë bësëfan bërëxëm bën fed këni gë bësëf bër šagale bën. Ata wëka këno Piyer: «Asëyali arewën an, awëd nde ko wëdënd šagale ir Aciw and Kaxanu in?»

²⁵ Yaka ko: «Iyo, awëd ko wëdënd de!» And lil ko Piyer gër iciw an, dmana exo yeyan, Yesu wëka këno: «Simon, bemun bend gër ngwën ro beŋ gër nobën këni xanand šagale in? Gër bër lëgëk gër ebar edebën nde, ba gër bëliyer nde?»

²⁶ Yaka këno: «Gër bëliyer.» Ata re ko bëte Yesu: «Bër lëgëk gër ebar edebën bën ani mefënd na šagale in.

²⁷ Barikan, këdi kënebo xoŷën, maral gër anjer ey dap engërexato eŋ. Ekan eñanar ed kë lëk el, cëpëtëlo, do polo gër etëŷ edexëm këy sëk atama and kodí. Mëlaw eyëbi pëxwën bësëf bër šagale bën. Atama aŋo gwac kë hi šagale ir biyi bëxi in.»

18

End alëngw eŋ

¹ Ata amëd aŋo, bësëfan bën ga xeta këno Yesu, wëka këno: «Pelëlëbo noŷo hik alëngw an gër owun or gër orën?»

² Yesu wacëġu këno itox, fela këno, xwët këno mërëxand, re ko:

³ «Dal in këmun felënd ar ax nëngwët ex na ola orexëm do exo gi ang itox ino an, din axo dël na gër owun or gër orën.

⁴ Mëj ex ar kë bana yo gër ola orexëm ang itox ino ak, alëngw ko hi gër owun or gër orën.

⁵ Bëte ar këno xwëtaya yo itox ind ako në end oŷac oram, wëno dëj xwëtaya ke.»

End ambesa atibax eŋ

⁶ «Barikan ar këno lënan eñëjënax ar wäk endam an, kiti ind sax doŋo in ex eno dëxën angaŷ anoxixën and eyamb, do eno d'ap gër anjer eŋo noŷilexën.

⁷ Kata fo hik gër ngwën ro gayik bon ex beber kë lënanënd eñjënax bën. Ekwëyëta ed eñjënax el ax mënd ex na. Barikan, bon wë këjo ar këbi lënanënd eñjënax bela an.

⁸ Angëmëne ataxan andey aŋ ba sapar irey in ki lënanënd eñjënax eŋ, kacal ey đap caw. Pecanëlexi ey đil gër aniyand and din ir din gë wal ibat gë exi bayi osapar oxi, ba otaxan oki do exi đëxw Kaxanu gër xofux or din ir din.

⁹ Angëmëne angës andey aŋ ki lënanënd eñjënax eŋ, nongoloyëtël ey đap caw. Pecanëlexi ey đil gë angës amat gër aniyand and din in din gë exi bayi tak baki, do Kaxanu exi đap gër anjer and xodux.»

End amatinali and ifeý eŋ

¹⁰ «Kërenëbi yafënd na bërëwak endam bën. Omeleka od këbi nëkonand ok din këno sèkand Faba yaŋ gër orën.

¹¹ Wëno Asëniw ar ala an, bër nambërak yow këme mëni pexën.

¹² Baxët in amatinali aŋo, en yëlaraxën: Ax gi ex na nde ala ar šot këbi opeý keme an, eŋo nemënd ibat, aseb këbi seb ofëxw ocongongax gë ocongongax ok gër kece exo yexën gër ocal od ir nem këjo?

¹³ Dal in këmun felënd, angëmëne awat wat këjo ifeý ir nem baŋo in, aŋo fo këjo nëngandëra nëmëc, bari ax gi ex na në end ofëxw ocongongax gë ocongongax od gër kece eŋ.

¹⁴ Mondako fo ex end bërëwak endam eŋ, gër Faba mëŋ ar gër orën an. Ala gabatak aŋo ñandi ex na exo nambëra.

¹⁵ «Angëmëne abinëx wënan ki, macëlo eyo pelëra wën bëxi fo. Angëmëne abaxët baxët ki anëka xana këyo abaýe irey.

¹⁶ Bari angëmëne axi baxët ex na, calalëbi otede oki ba otas eno pelëraxën.

¹⁷ Angëmëne aňep hëp ko eŋun baxët in, mëlal endey eŋ gër bëlëngw bër Amara andewën. Bëte ga hëp hëp ko efi baxët in, nangël mëne ala ar aŋo nang ex na Kaxanu hi ko. Ata ado bëšindo, asëmbak ex!

¹⁸ Dal in këmun felënd, er kën šëban yo gër ebar ro, Kaxanu ašëban ko šëban yaŋ gër orën. Bëte er këjun ýapan yo gër ebar ro, Kaxanu aýapan këjo ýapan yaŋ gër orën.

¹⁹ Dal in këmun felënd, angëmëne bela bëxi efi ket gër ebar eno kara ýeý gër cale, Faba, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, ayël këbi yël.

²⁰ Mëŋ ex, gër ed këni barër yo bela bëxi ba bësas në end oýac oram, wëno mërëxand irebën këme hi.»

End apënëtal and ar okadëp okeýax eŋ

²¹ Ata Piýer ga sëka këjo Yesu, wëka këjo: «Axwën, banjëgwe wa ýapëk mo tebanënd abaýe and ke wënan aŋ? Ba banjongëbaki nde?»

²² Yesu yaka këjo: «Ame de ex na de banjongëbaki, barikan ofëxw ocongoxi bakëlëbëd banjongëbaki.

²³ Mëŋ ex, owun or gër orën ol er wëndërek gë endey end emun end bar bafi okadëp odexëm efi mëkëra ba mondake lëkaya këni napul irexëm in.

²⁴ Ga ko fën kodí in, wëlanëgu këno xadëp ir bayir bani aňomëx atëm.

²⁵ Xarak xadëp ijo axo gi bana gë er këjo wäšën. Ata axwën arexëm an re ko enëbi pan mëŋ, gë alindaw, gë obaš ol do gë đek er šot baxo gër ekun edexëm in, exo kanaxën aňomëx aŋ.

²⁶ Ata xadëp ijo lapaya ko mopoxi gër osapar or axwën arexëm ko renitand: “Këla bujanële pere, đek këmi wäšën.”

²⁷ Ga xaýënan këjo, axwën ar xadëp an, sebën këjo aňomëx aŋ do kwël sebët këjo exo maýi.

²⁸ And šan ko xadëp ijo aŋ, fed këni gë ašandaŋ ar ýomëxa baŋo təkër kodí. Ga wëlën këjo, xër këjo lëy, do ko rend: “Doro afo eye maš kodí iram in! Mašële kodí iram in!”

²⁹ Ašandaŋ ga šana këjo na, lapaya ko gër osapar orexëm do këjo xarand: “Këla bujanële pere, awäšën këmi wäšën!”

³⁰ Bari mëŋ hëp ko kwen, wëla këjo gër epëra xali yatir këjo wäšën er ýomëxa ko in.

³¹ Bošandaŋ ga wat këni ang ri baxo ak, yambën këbi xali gër owëkw. Wara këni reyax këni đek gër axwën arebën.

³² Ata axwën an wac këjo xadëp ijo, re këjo: “Wëj ata mbaŋ xeý këy đe! Ax gi ex na nde wëno ro seban këmi aňomëx andey aŋ ga xara këye?”

³³ Wëj bëte ine bayik axi kaýënan ex na ašandax ang wëno ak?”

³⁴ Na ga logën këjo axwën an, fel këbi eno pëxwën andiyen atibax exo mašaxën er ýomëxa ko in.

³⁵ Ata Faba, mëŋ ar ex yaŋ gër orèn an, mondako këŋun ri angëmène ang hi kën ak, ala kala aŋo tebanënd na abaŋe irexëm gë emëkw el dek.»

19

End ecapër ed eñer eŋ

¹ Ga ñata ko Yesu er babi sëyalind in na gër ebar ed Galile, xani ko xwiriş do kwël ye ko gër ed Yude, ekeg Yurdeş in.

² Ata ñela bën sëfa këno benga, benga. Fën fakëndërax babi bër şëxwëra bax bën.

³ Ata ñatëgu këni ofariseŋ eno di atëy. Wëka këno: «Aŋap nde ŋapëk asoşan an eŋo pela alindaw nand këŋo ŋandi yo?»

⁴ Yesu yaka këbi: «Wën an pën ex na nde gër Akayëta and Kaxanu mëne nand ŋanak aniyan na asoşan gë asoxari bay këbi Kaxanu.

⁵ Mëŋ ex, asoşan an afo ebi ŋawëta nëm gë sëm, eni baraxën gë alindaw do eni gi eman emat*.

⁶ Awa ani bayi na gë nëŋg gë nëŋg, şapar ibat këni hi. Mëŋ ex, ala an kërebi capëreli na bër bar këbi Kaxanu bën.»

⁷ Ata re këni ofariseŋ ok: «Do ine cëŋ felaxën këbo Moyis mëne asoşan an eŋo pelaxën alindaw ñëgwënëleŋo kayëta ir acapëra?»

⁸ Yesu yaka këbi: «Në end emëş endewën rexën baxo Moyis enëbi peland bolindaw borewën. Bari ax gi bana mondako nand ŋanak aniyan na.

⁹ Wëno ga re këme, ar këŋo fela yo alindaw, xarak ax gi ex na në end orekar do eŋo ñër aşëxe, në emenan eŋo asoxari aŋanar an. Ado orekar këni rind gë axinëm an.»

¹⁰ Ata re këni bësëfan bërëxëm bën: «Angëmène mondako ex emëlayan ed asoxari el, ofëcak ax gi ex na gër eñer.»

¹¹ Yesu yaka këbi: «Afo bër yël këbi Kaxanu bën kë xor eŋo, ax gi ex na ñela dek.

¹² Gër aniyan aŋo, bësosaŋ exëna bër ani kor na eni ñaki gë asoxari. Bërëmar mondëweli kënebi rëwelind, ñëjo ñela bën deŋ këbi rind eni gi mondako. Bëjo bête në end owun or gër orèn këni bayixënënd ñërërëxe. Ar kë xor eŋo an, tefëlexo.»

End Yesu do gë obaş eŋ

¹³ Ata ñatëgu këni ñela na gër ed baxo yeyanënd Yesu ga wëlanëgu këno obaş orebën ol ebi calen mokwëtan otaxan ok. Bari bësëfan bën xeyënxën kënebi.

¹⁴ Ata re ko Yesu: «Tebinëbi obaş ol ene tëka, bër ang obaş bën xwënëk owun or gër orèn ol, kërenëbi ŋwayënd na!»

¹⁵ And şalen këbi mokwëtan otaxan aŋ, ye ko kwël.

Endey end ar gë napul eŋ

¹⁶ Ga xucak eŋo, ñatëgu ko şambenjar, wëka këŋo Yesu: «Asëyali, enjekax end fe wa ŋapëk me di me cotaxën aniyan and din aŋ?»

¹⁷ Yesu yaka këŋo: «Ine këye wëkaxënënd end enjekax? Abat fo ex ayekax an. Angëmène aŋandi ŋandi ki ey dıl gër aniyan and din, tefël bapela baŋ.» Ata wëka ko ala ajo: «Band fe wa?»

¹⁸ Yesu yaka këŋo: «Ax gi ex na monaw ala, ax gi ex na mondi orekar, ax gi ex na monëgwëşan ala, ax gi ex na mondeka.

¹⁹ Pëbëlëbi norix gë sorix, balindëlexi end aşandax eŋ ang ki balënd end gaf irey ak.»

²⁰ Ata şambenjar in re ko: «Aye sëf këme dek bapela baŋo, bête and fe bayik?»

²¹ Yaka ko Yesu: «Angëmène aŋandi ŋandi ki ey gi ar şenene, yel ey panëx acota andey aŋ do kodı ey yëlëra bëxaŋëanaxik bën. Ata këy şot napul isëm yaŋ gër orèn. And këy ri mondako aŋ, yow eye tef wëno.»

²² Ga wël ko eyeyan elo, şambenjar in beđi ko, ye ko kwël gayikwa ar gë napul isëm hi baxo.

²³ Ata Yesu fel këbi bësëfan bërëxëm bën: «Dal in këmun felënd, bon këŋo yëka ar gë napul an exo dılaxën gër owun or gër orèn.

²⁴ Ga re këme, gelemba saxëk exo kuca në imëd ind icëkwër gë exo dıl ar gë napul an gër owun or gër orèn.»

²⁵ Bësëfan bën, ga wël këni eŋo, şaran këbi xali. Ata re këni: «Do noŋo ngwa kë fex?»

²⁶ Ga nëkon këbi Yesu ang xeta bano ak, re ko: «Gër ñela eŋo ax mënd ex na. Barikan gër Kaxanu beŋ dek wëndëk.»

²⁷ Aŋo re ko Piyer: «Biyi cëŋ beŋ dek seberaw këmi, do sëf këmi wëj. Ine këbo hi?»

²⁸ Yesu yaka këbi: «Dal in këmun felënd, and kë ñat enëngwët ed beŋ dek aŋ, wëno Asëñiw ar ala an aŋëpa këme ŋëpa gër aŋëpara and owun gë enjaran endam eŋ. Ata

wën bësëfan bëräm bën ke xetëna në bañëpara band owun epëxw gë baki enëbi kitixën Bëyisërayerel bën ang exëni bandëwëra epëxw gë baki ak.

²⁹ Angëmëne në end oŵac oram seb këbi ala: bofinëm, nëm gë sëm, alindaŵ gë obaş orexëm, bëciw, osënga, nëmëc ko šotëra, bête ecan ecan exo tëndä aniyän and din aj.

³⁰ Bëyanar bëränjëm kë hi bembän do bembän bëränjëm bëyanar.»

20

End apënëtal and bëxwëc ej

¹ «Nëkof owun or gër orën ol gë er wëndërek in. Ala ye bax mopëd ebi calaraw bërändiyen eno kwëcën resej in gër andëda andexëm.

² Bërändiyen bëyanar bër sèk këbi bën wëlër këni ebi cos atama and kodî amat, ang rëp bax gër amëdëna ak. Ata re ko eni ye gër andëda and resej andexëm.

³ Ye ko gër angol ebi calaw bërändiyen bësëxe and yatënak aj. Sèk këbi ga yëpara këni aÿëpa fo.

⁴ Ata re ko: “Yeyin wën bête gër andëda andam, ang ÿapëk ak këmun šos.”

⁵ Bela bëjo ga wa këni ye këni. Ye ko bête gër angol and fiatëk eñan kej gër gaf aj. Baka ko and hik eñan poxoš gaf aj, wëlaw këbi bête bësëxe.

⁶ Baka ko bête gër angol ðam ex cëla eñan ej. Sèk këbi bela bësëxe ga yëpara këni. Ata fel këbi: “Wën ine bayixën kën ro ciš aÿëparand fo?”

⁷ Yaka këno: “Ala abo međ ex na andiyen.” Ata fel këbi eni ye bën bête gër andëda and resej andexëm.

⁸ Ga xwëyarëk, axwën andëda and resej an fel këno aŵëxëta ar kodî irexëm an: “Macëlëbi bërändiyen bën eyëbi cosëra, do ñanalëbi bembän bën.”

⁹ Ga sëka këno bër wëlaw baſi ðam ex cëla eñan bën, šot këni ala kala atama amat and kodî ang rëp bax gër amëdëna ak.

¹⁰ Felata këni bër wëlaw baſi elod mopëd gëbër bën ga këni yëla mëne nëmëc këbi šos. Barikan, šos këbi ala kala atama amat ang rëpëk gër amëdëna ak.

¹¹ Ala kala, and ko xana aj, exo nünënjuna end axwën andëda ej.

¹² Ata abat re ko: “Oko ine cëj šosaxën këyëbo biyi gwër fo gë bër riyenik apëxëd amat fo bën, xarak biyi buñak oyat ok ðek amëdëna aj?”

¹³ Yaka këno: “Lawo, wëno ŷoweÿ ami menan ex na ðe! Ax gi ex na nde atama amat wëlër baxe, ang rëpëk gër amëdëna ak?”

¹⁴ Kanal kodî irey in ey maÿi! Wëno wa ŷandi ke mo cos arandiyen afelatar an gwër fo gë wëj.

¹⁵ Ba ame kor na nde me di ang ŷandi ke ak gë napul iram in? Bête ba ga nënga këme nde ki yakëraxind wëj?”»

¹⁶ Ata Yesu ñata ko: «Mëj ex bembän bën kë hi bëyanar do bëyanar bën bembän.»

End ecës ed Yesu ej

¹⁷ And hi këni ðam gër Yerusalem aj, Yesu nacët këbi bësëfan epëxw gë bëxi bën, re ko:

¹⁸ «Ga këne yende ako yañ gër Yerusalem, nangin mëne bela ke lëxw na wëno Asëñiŵ ar ala an gër bëšadaxan bëlëngw do gër bëšalen. Do bën and këne xiti aj ebi ketan ene ðaw.

¹⁹ Bën fo ke lëxw gër bela bër benëng bëcëxe. Ata and këne lëšëra do ene këmëra aj, ene ðaw mo pika në osëx. Bari, wëno yatir akey atasën axani këme xani gër ecës.»

End Šak do gë Šaŋ ej

²⁰ Ga xucak eño, alindaŵ ar Sebede, gë bosëñiŵ sëka këno Yesu. Ata foxi ko eño kara ŷeÿ.

²¹ Yesu wëka këno: «Ineŵa ŷandi ki.» Yaka ko: «Këla tanalëbi wa bosëñiŵën boram bëjo eni ketëna gër owun orey: abat gand liŵ, ajo gand šame.»

²² Na, re ko Yesu: «Wën, an nang ex na er këne xarand in. Axor nde kën xor en toro ang wëno ak?» Yaka këni: «Iyo, axor këmi xor.»

²³ Ata re ko bête Yesu: «Dal ex, axor kën xor en toro ang wëno ak. Barikan, end ene ketëna abat gand liŵ, ajo gand šame ej, ax gi ex na wëno kë sanand. Bër xëñënan këbi Faba bën xwënëk bañëpara baño.»

²⁴ Ga wël këni eño bësëfan epëxw bën xoÿën kënebi bër gë abinëm.

²⁵ Ata Yesu wac këbi, re ko: «Anang nang kën mëne bëlëngw bër benëng bëcëxe bën awun këni wunënd gë mbëña gër bela bër gër owar orebën, do bësëm bën aŵasin kënebi wäsinënd or gapak orebën ol.

²⁶ Bari gër eng a endewën, kërex gi na mondako. Ar ýandi këŋo yo exo gi alëngw an, gilexo ariyenin ar bela dek.

²⁷ Do ar ýandi këŋo yo exo gi aýanar gër eng a endewën an, gilexo xadëp irewën.

²⁸ Wëno Asëñiw ar ala an mondako yow këme mun diyenin, ax gi ex na ene diyenin. Adu aniyandam aŋ wëd këme ang acosa fo eni pexaxën bela bëranjëm.»

End bëšiwëk bëxi eŋ

²⁹ Yesu gë bëšëfan bën ga këni šan angol and Yeriko aŋ, eng a end bela babi sëfand na ßura-ßura.

³⁰ Xarak, bëšiwëk bëxi ýëpa baxëna ler gër feña do këni xararand. And wël këni mëne Yesu kë yowënd aŋ, këni xeýënd: «Axwën, kaýënanëlexi ßiyi! Kaýënanëlexi wa ßiyi Asëñiw ar Dafid!»

³¹ Ata bëranjëm këñëbi xexënd eni çësina. Barikan bën aŋo xeý këni kaš-kaš: «Axwën, kaýënanëlexi ßiyi! Kaýënanëlexi wa ßiyi Asëñiw ar Dafid!»

³² Ata xwëša ko Yesu, wac këbi. Ga fiat këni, wëka këbi: «Ineña ýandi këŋun mun din?»

³³ Yaka këno: «Axwën, mi ciwëta ýandi këbo.»

³⁴ Ga xaýënan këŋo, Yesu fëd këbi ala kala. And fëdët këbi aŋ, watëra këni ataŋ do kwël sëfa këno.

21

¹ And hi këni Yesu gë bëšëfan bërexëm ðam gër Yerusalem aŋ, fiat këni gër ingol ind Betëfage, ler gër etënd ed gë ßaňarëka. Aŋo lawën këbi bëšëfan bëxi:

² «Yeyin gër ingol ind gër lëngw. And kën fiat aŋ, ata këñëbi sëk fali inëm mokap do gë ipali ler gër ndexëm. Pëtëgunëbi ene mëlanëgu.

³ Angëmëne ala wëka këŋun na, yakayidën mëne Axwën an rek mëni mëla. Ata këŋun sebën enëbi mëlaw.»

⁴ Ata mondako bax ex ŋata er ýëgw ko alawënel in:

⁵ «Pelinëbi bër gër angol and Siyoŋ bën, Nëkoyino wa emun endewën eŋ ga ko yelind.

Gë onënga fo ko yelind yaŋ në fali inëm, Yaŋ në ipali ind rëw këŋo emacar end andiyen ýëpa ko».

⁶ Ata bëšëfan bën ye këni, rix këni ang fel babi Yesu ak.

⁷ Ga wëlaw këñëbi fali inëm in do gë ipali in, laßëra këñëbi gë ßanjëm. Yesu ýëpaxën këŋo íbat.

⁸ Do ang ßarërëgu bani bela bën moñëmb: mar rendëra këni ßanjëm ßandëbën ßaŋ gër feña; bëjo fongëtëraw këni opat gër batëx do laß këni feña in tar.

⁹ Ata ga këno sëfa Yesu, bëjo gand lëngw, bëjo gand epoy, këno šëkwënd do këni xeýënd: «Hosana, dafelexo Asëñiw ar Dafid,

Betalexo ga ko yowënd ako gë o'wac or Axwën ol, Wëlilexo xali yaŋ gër orën!»

¹⁰ And fiat ko Yesu gër Yerusalem aŋ, angol aŋ dek fuli këni. Er bani wëkarënd: «Noýo ngwa hi ko ala ajo?»

¹¹ Eni yaka bërëmar: «Yama alawënel ar këno wacënd Yesu an ga ex nde! Gër Nasaret xaniw ko, fëco gër ebar ed Galile.»

End Aciw and Kaxanu eŋ

¹² And fiat ko gër Yerusalem aŋ, Yesu lil ko gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Wayëra këbi dek bër bax fandërand do gë bër bax yëçërand na bën. Yamëra ko ßakwëtaya ßand bënëmb bër kodí ßaŋ do gë ßaňëpara ßand bëfan bër olëxwëte ßaŋ.

¹³ Ata fel këbi mëne Kaxanu rek: «Aciw andam aŋ and cale ex ßarikan wën nëngwët kën emayí ed bërek».

¹⁴ Na ðëŋ gër yangana ir Aciw and Kaxanu, fiatëraw këni bëšiwëk do gë bëšëyik, ata fakën këbi dek.

¹⁵ Bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalën bën wat këni dek bëcarax bënd ri baxo na ßeŋ. Wël këñëbi bëte obaş ol ga këni xeý gër yangana ir Aciw and Kaxanu: «Hosana, dafelexo Asëñiw ar Dafid!»

¹⁶ Ata wëka këno Yesu: «Këy wëlënd nde er këni rend obaş in?» Yaka këbi: «Iyo aye këme wëlënd! Do wën, ba elod an pën ex na nde gër ed ýëgw këni endam mëne obaş ol dek gë bënd gër oyer ak ayas këne yasëd».

17 Ga yaka ko mondako, seb kēbi na, kwēl šan ko angol and Yerusalem aŋ, ye ko gēr ingol ind Betani, gēr ed hi bax exo dākix.

End andan eŋ

18 Ga xeyēk, Yesu fēdar kēni enjo. Ata mopēd gēbēr, ga ko baka gēr Yerusalem,

19 wat ko andan ler gēr fēña. Ga šapan ko, sēk ko tudēŋ opat fo. Ata re ko: «Wēj atēx aŋo bēte din ay dēw na!» Andan aŋ ŋayēk atañ!

20 And wat kēni bēsēfan bēn eŋo aŋ, šarandēra kēbi xali do kēni wēkarēnd: «Mondake wa ŋayēk andan aŋo atañ atañ?»

21 Ata re ko Yesu: «Dal in kēmun felēnd, angēmēne axwēta xwēta kēno Kaxanu gē oŋpēpēgēnan kēm, ado etēnd elo dēŋ ata kēn fel: “Pacanal ro, ey dāpayax gēr anjer” ata facanadox etēnd el, ax gi ex na eŋayēn ed andan fo xorēdon.

22 Nangiŋ mēne dēk er kēn xara yo gē ekwēta gēr cale, ayakali kējun yakali Kaxanu.»

End or gapak or Yesu eŋ

23 And ŋat ko gēr Yerusalem aŋ, Yesu lil ko gašēxe gēr yangana ir Aciw and Kaxanu. Ga kēbi sēyalira na bela bēn, ŋatēgu kēni bēšadaxan bēlēngw bēn do gē bēxarēk bēr Bēšewif bēn. Wēka kēno: «Kērēš wēj gē or gapak or fe kēyēbi sēyalixēnēnd bela bēn? Noŋo wa yēl ki or gapak olo?»

24 Yesu yaka kēbi: «Wēno bēte, emat fo kēmun wēka wēn. Angēmēne ayaka yaka kēne, afel kēmun fel gē or gapak or fe kēme rixēnēnd bēy bēn.

25 Xoŋuyi or bābi buyind bela Šaŋ Batis ol, feye wa xaniw bax? Ba gēr orēn nde, ba gēr bela nde?» Ata na bēn kēni nēkēnēkērānd: «And kēne yakaye “Gēr orēn”, ata kēbo wēka: “Inewā bayik wēn ano kwēta ex na?”

26 Bēte angēmēne ene yakaye: “Bela bēn lawēnēgu baŋo”, awa yēdanēbene dē amēxwēr and bela aŋ gayik bēn dēk Šaŋ Batis, alawēnel ar Kaxanu xwēt kēno.»

27 Ata yaka kēno Yesu: «Biyi ami nang ex na ba noŋo lawēnēgu baŋo.» Yaka kēbi mēŋ: «Wēno bēte amun pel na ba gē or gapak or fe kēme rixēnēnd bējo.»

End apēnētal and ocambenjar oki eŋ

28 Ata Yesu fel kēbi bēte: «Baxētīn mun pel end ar gē odēmēta oki eŋ. Ga wāc kēŋo iŋanar in fel ko: “Doro asēñiwēn yel ey diyenix gēr andēda and reseŋ.”

29 Yaka ko: “Wēno axe ŋandi ex na.” Barikan, šena kēŋo ye ko aye dēŋ.

30 Fel kēŋo bēte mondako fo lēmēta ixinēm in. Mēŋ yaka ko: “Oko ado aye kēme ye Faba!” Bari axo ye ex na.

31 Gērēgako, lēmēta ir fe wa ri bax er yāndi baŋo sēm irebēn in?» Yaka kēni: «Iŋanar in!» Ata re ko Yesu: «Dal in kēmun felēnd bēsēf bēr šagale bēn do gē bēsoxari bēyācaxik bēn kē ŋatēt gēr owun or Kaxanu, wēn en bayi emban eŋ.

32 And yow ko Šaŋ Batis eŋun masin fēña ir šenene aŋ, bēsēf bēr šagale bēn do gē bēsoxari bēyācaxik bēn fo xwēta kēŋo. Barikan wēn ado ga nang kēn aye fēña ijo, aŋun cēna ex na end ola orewēn eŋ gayik ano kwēta ex na.»

End apēnētal and bēyan bēxeŋax eŋ

33 «Baxētīn mun pel apēnētal acēxe. Mondako ri baxo ala. Ga ri ko andēda and reseŋ, xece ko jey. Nac ko ambēxw akaraxēn and omen od reseŋ do bay ko bēte aciw atēndēndēr. Na sebēnan kēbi bēyan eni cetērēnd gē mēŋ er kēni xana in. Do ye ko kwēl dāmana.

34 And sēgēk reseŋ aŋ, axwēn andēda an lawēnēgu kēbi bēriyenin bērexēm bēn eno mēlan ošet orexēm ol.

35 Barikan bēyan bēn sēra kēnēbi bēriyenin bējo, šewēra kēno abat, law kēno ajo do fētēra kēno asēxen an.

36 Lawēnēgu kēbi bēte bēriyenin bēšēxe, nēmēc ang ebani bēyanar ak, bēyan bēn narēndēra kēnēbi bēte xali.

37 Mondake ko ri axwēn andēda an, afo ga felata kēŋo olawēn ol asēñiw ga baxo yēland mēne afēb kēno fēb.

38 Barikan, bēn and watēgu kēno ga ko yow aŋ, kēni rend: “Mēŋ ex dē ar kē bēteli andēda an, marawēn enēŋo dāwe ebo bayixēn.”

39 Ga ŋatēgu ko lēf gēr andēda and reseŋ, bēyan bēn šonjorēra kēno fac-fac do lawēx kēno.

40 Awa gērēgako, and ko yow axwēn andēda and reseŋ aŋ, mondake yēla kēn kēbi ri bēyan bējo?»

41 Yaka kēni: «E gē oxoŷ osēm ko ĥatēgu ebi dawēra bela bēxeŷax bējo do ebi tebēnan andēda and reseŷ an bēŷan bēšēxe, bēr kējo ŷana eŷo cetēnd ašet reseŷ in and kē sēg an.»

42 Na rew ko Yesu: «Awa do wēn elod an pēn ex na nde Oñēgw Omēnēk od rek:

“Ekaŷ ed ŷus bani bēbay bēr aciŷ el,
Bakan ko Kaxanu xali hik ekēl ed aciŷ el.

Gēr Axwēn xaniwēk eŷo,
Do biyi bon kēbo ŷaranēnd.”

43 Mēŷ kēmūn felaxēnēnd mēne Kaxanu axan kējun xan owun or gēr orēn ol wēn Bēšēwif bēn do ebi tebēnan enēng end bēr ax gi ex na Bēšēwif eni dēkaya ang ŷandi kējo ak.

44 Ekaŷ ed kēme rend elo, ar kējo wēcan an bēnd-bēnd ko hi,

Ar kē wēcan an, exo gi rongo-rongo
Bēte ar kējo wēcan an, momot kējo bot.»

45 Ga wēl kēni bapēnētal baŷo, bēšadaxan bēlēngw bēn do gē ofariseŷ ok fēni kēbi mēne Yesu bēn dēŷ baŷi rend.

46 Dek ŷandi baŷi eno tēra. Barikan amēxwēr an banēbi yēdand gayik bēranjēm alawēnel ar Kaxanu xwēt bano Yesu.

22

End apēnētal and eñēr eŷ

1 Ga xucac eŷo, Yesu kēbi felērand bēte gē bapēnētal, ko rend:

2 «Owun or gēr orēn ol er wēndērēk gē endey end emun end rin baŷo ekana asēniŷ fo.

3 Lawēn kēbi bēriyenin bēn enēbi yen bēr fel baŷi eni yowērāw gēr ofēna bēn. Bari bēn ĥēp kēni eni yow.

4 Lawēn kēbi bēte bēriyenin bēšēxe, enēbi pelēx: “Ogaš odam ok do gē opērac odam ok ĥaš kēmēni anēka ŷēnēk ŷas eŷ, wēn fo ŷēni kēmūn.”

5 Bari bēr fel baŷi eni yowērāw bēn abi bal bana eŷo. Fecan kēbi eni tēf bēdebēn, kwēl ŷapēr kēni: ajo gēr osēnga, ajo gēr opane odexēm.

6 Bēr baŷi bax na bēn sēra kēnēbi bēriyenin bēn, xēmēra kēnēbi xali lawē kēnēbi.

7 Ga xoŷ ko emun eŷ, lawēn kēbi ocōroda odexēm ok enēbi dawēra bela bējo do eni cor angol andebēn an.

8 Ata emun eŷ fel kēbi bēriyenin bēn: “Ecomar ed ofēna ol, anēka feyētēra kēni, bari bēr fel bamēni eni yow bēn abi ĥap bana.

9 Gērēgako yeyin gēr angol, gēr opēna od kēni ŷēmbēnd bela. Gē ar kēn fed yo macēgudēno.”

10 Bēriyenin bēn ŷapēr kēni gēr angol, ed opēna el. Do gē ar fed kēni yo, hi ko asēmbak, hi ko ar ŷenene, wāc kēnēbi gēr ofēna. Ata mondako fēxw bani gēr aciŷ and ofēna.

11 Ga lilēgu ko emun eŷ ebi nēkon bēr wācēgu kēnēbi bēn, wat kējo ar baŷik ax cūda bana anjēm and ofēna.

12 Wēka kējo: “Lawo, mondake wa lilēgu kēy ro gē acud and ofēna kēm.” Ata ala ajo ŷēsinan kējo yem.

13 Emun eŷ fel kēbi bēriyenin bērexēm bēn: “Kapin osapar oŷ do gē otaxan ok eno yayaxēn fac gēr ecamēdan. Tesēxēlexo, ŷatayaxēlexo ebasa el.”

14 Ga ĥata ko Yesu apēnētal aŷo, re ko bēte: «Enimin, bēranjēm exēni bēr wāc kēbi Kaxanu bēn. Barikan tēkēr fo exēni bēr sana kēbi bēn.»

End ŷagale eŷ

15 Ata ofariseŷ ok wācēr kēni eni cala endey end kēno wēka Yesu eno bonaxēn.

16 Ga ŷot kēni, lawēn kēnēbi bēšēfan bērebēn bēn do gē od Erod gēr Yesu. Ga ĥat kēni re kēni: «Asēyali, anang nang kēmi mēne wēj end dal fo kēy reyand. Enimin, fēna ir Kaxanu in kēyēbi wāsinēnd bela bēn. Ala ayo yēdand na, bēte ayo nēkonēnd na ala an ba noŷo hi ko eyo pelēraxēn.

17 Gērēgako, pelēlēbo er yēla kēy gēr endey eŷo in: Aŷap nde ŷapēk ŷagale ir ko wēkand Sesar in? Mi medēnd nde, ba mi teb emed el nde?»

18 Ga wata ko Yesu osit orebēn ol, yaka kēbi: «Wēn bēŷēŷēnax bēr kē laŷayand hi kēn, inewa ŷandixēn kējun ene bon?»

19 Masinine kodī ir kēn wēdaxēnēnd ŷagale in.» Ata fēxwēn kēno atama amat.

20 Ga nēkon ko, wēka kēbi bēr xeta baŷo bēn: «Dēxas in ir noŷo wa ex?» Yaka kēno: «Ir Sesar.» «Do oŷac ol cēŷ?»

21 Yaka kēno bēte: «Orexēm fo ex.» Ata re ko: «Maŷino Sesar erexēm in, do Kaxanu er xwēn ko in.»

22 Ata ga šaran këbi ang yaka ko ak, kwël šapër këni abat abat.

End Yesu do gë Osadusej eŋ

23 Kwël yatijo fo, Osadusej yow këni bëte gër Yesu. Bën ex bër bax yëland mëne ekani ed gër ecës ax gi ex na. Ata re këni:

24 «Asëyali, baxëtël er fel këbo Moyis in. Angëmëne asošan exo cës tebëtarëxe obaş, abinëm këŋo bëteli asoxari an, eŋo dëwënaxën obaş ar nemik an.

25 Xarak, gër ndëbi ro ocambenjar ocongoki hi baxëna aminëmëra. Iyanar in yër ko, bari šës ko obaş këm. Abinëm bëteli këŋo asoxari ar sebëta këŋo an.

26 Nemi ko mëŋ bëte obaş këm. Ako fo hi babi bën bëcongëbëxi bën dek.

27 Ga fajëra këni bën dek, šës ko bëte asoxari an.

28 Do yatir ekani ed bësësek cëŋ, alindaw ar noŋo wã ko hi gayikako bën dek bëcongëbëxi bën aÿër yër bano?»

29 Yaka këbi Yesu: «Wën ata and kën lifënd dëŋ ex dë. Anun pëni ex na Oñëgw Omënëk ok, bëte an nang ex na panga ind Kaxanu in.

30 An nang ex na nde mëne yatir ekani ed bësësek, eñër ax gi na? Bësošan bën do gë bësoxari bën ang omeleka fo këni hi yaŋ gër orën.

31 End ekani ed gër ecës eŋ, elod an pën ex na nde er fel këŋun Kaxanu in? Ga re ko:

32 «Wëno ex Kaxanu, ar yata këŋo Abëraxam an, wëno ex Kaxanu, ar yata këŋo Isak an, bëte wëno ex Kaxanu, ar yata këŋo Jakob an.» Ata re ko bëte Yesu: «Awa eŋo wasinédonun mëne Kaxanu, Kaxanu ir bëbëngw exo, axo gi ex na ir bësësek.»

33 Ata dek bër baŋo baxët bën, šaran këbi end osëyali orexëm eŋ.

End apela anëngw eŋ

34 And wël këni ofarisej ok mëne Yesu abon bon këbi bëte Osadusej ok, fedër këni.

35 Ata ga yãndi këbi eno bon Yesu sana këno asëyali ar acariya and Moyis eŋo mëkara. Ga sëka këŋo wëka këŋo:

36 «Asëyali, apela and fe ex anëngw aŋ gër acariya and Moyis?»

37 Yaka ko Yesu: ««Nanëlo Kaxanu, Axwën arey an, gë yomb irey ak dek, gë enjëw endey ak dek, gë anjëlän andey ak dek.»

38 Apela aŋo ex and xucak dek aŋ, mëŋ ex anëngw aŋ.

39 Baxëtël and bëtëk aŋ: «Balindëlexi end ašandax eŋ ang ki balënd end gaf irey ak.»

40 Acariya and Moyis aŋ dek do gë osëyali or bëlawënel bër Kaxanu ol dek, gër šapela baki baŋo ex.»

41 Gër ed barër bani ofarisej, Yesu wëka këbi endey eŋo:

42 «Ake yëla kën end Afexën eŋ? Ar andëwëra and noŋo hi ko?» Yaka këno: «Ok, ar andëwëra and Dafid!»

43 Ata re ko bëte Yesu: «Ga yëm ko gë panga ind Angoc Amënëk in, Dafid baŋo wãcënd Afexën an, Axwën arexëm and baxo rend:

44 «Axwën an fel këŋo Axwën aram an. Nëpal gand liw iram ro, xali mi korën bërangoÿëra and gë wëj bën xali eyëbi bëña.»

45 Gayikako Dafid mëŋ dëŋ këŋo wãcënd Afexën an, Axwën arexëm, mondake cëŋ hi ko Asëñiw arexëm?»

46 Bari gabatak ax kor bana eŋo yaka. Ata elod yatijo ala bax yëxw na eŋo mëka yëÿ.

23

End bëšalen do gë Ofarisej eŋ

1 Akey amat, Yesu babi felërand amëxwër aŋ gë bësëfan bërëxëm bën.

2 Ata ko rend: «Bëšalen bën gë ofarisej ok bëtëk gër aňëpara and Moyis do këñëbi sëyalind bela bën.

3 Mëŋ ex, mayindën ang kënun sëyalind ak. Bëte tëfindën er kënun felënd in. Bari kërenëbi tëfëtëlin na ang këni rind ak. Bën ani dind na er këni sëyalind in.

4 Ang bër këbi libënënd bonëš botibax bela fo hi këni xarak bën gë təkërak anëbi dëcand na.

5 Enëbi kwitaxënënd bela bën, imboto këni fugand gër eyiÿ, do këni šudand bocud bond gë oňanën*.

6 Mbaŋ ñan këni eye ed në er hik ñambëran el do gë eketëna ed axwën ofëna el. Mbaŋ ñan këni baňëpara band gër lëngw baŋ gër baciw bacaleya. Bëte gër ed këni yëpara mbaŋ këbi nënganënd enëbi cëmarand bela bën.

7 Bëte mbaŋ këbi nënganënd enëbi macënd «asëyali.»

* 23:5 23.5 Polo gër bëmboto bënd bani fugand bëŋo, bëngas bënd er rek Akayëta and Kaxanu in bani yëgwënd.

⁸ Barikan wën kèren mand na enun mac “asëyali.” Asëyali arewën an abat fo ex, do wën dek aminëmëra hi kën.

⁹ Do ala këreno macënd na “Faba” gër ebar, gayikwa abat fo ex Sorix irewën, Faba ir yaŋ gër orën in.

¹⁰ Këren mand na enun mac alëngw. Wëno Afexën an gabat fo hik alëngw arewën an.

¹¹ Alëngw arewën an gilexo ariyenin arewën.

¹² Ar kë rafëna an, Kaxanu alat këŋo lat, do ar wäk eno bëña an, Kaxanu arafën këŋo rafën.»

¹³ Yesu šom ko: «Wën bëšalen bën gë ofariseŋ ok, bëyëŋëanax bër kë labayand hi kën, ata mbaŋ wë këŋun. Ebët ed owun or gër orën el kën wedënd. Wën dëŋ an dilënd na, bëte anëbi tebënd na eni dël bër yaŋdi këbi bën.

¹⁴ Wën bëšalen bën gë Ofariseŋ ok, bëyëŋëanax bër kë labayand hi kën, mbaŋ wë këŋun! Wën këbi yambarand bësoxari bësebëta sebëta bën. Bëte wën fo watak ašale, ašale, ašale, mëŋ ex kiti indewën in gë pit fo kë yëka.

¹⁵ Awë wë këŋun wën bëšalen bën do gë ofariseŋ ok, wën bër ex bëyëŋëanax bër kë labayand bën! Angwëng and ex yo kën xegëtand, gër ed ex yo gër ebar kën hërënd eno dëanaxën ala gër cale indewën. Do ala ajo and ko hi ašalek aŋ, eno di bakëlëbëd baki ar gër xodux, ar wënak nëmëc wën.

¹⁶ «Ata mbaŋ wë këŋun wën bër këbi lëngwelind bela bën, xarak bëšiwëk en, bëyëŋëanax bër kë labayand hi kën! Wën këbi felënd bela bën mëne ala exo yašaranënd Aciw and Kaxanu aŋ, xarak axo di ex na er re ko in, ošëba aŋo dëk na. Bari angëmëne exo yašaranënd kaŋe ir lëf in, xarak axo di ex na er re ko in, alëk këŋo lëk ošëba ol.

¹⁷ Ata and an yëlarand na ex dë! Inewä xurik ex këbën: kaŋe in nde, ba Aciw and Kaxanu aŋ nde, mëŋ ar kë wënëñënd kaŋe an?

¹⁸ Wën këbi felënd bëte bela bën mëne ala exo yašaranënd angëb aŋ xarak axo di ex na er re ko in, yowëy aŋo gi na. Bari exo yašaranënd šadaxa ir ex yaŋ gër angëb in, xarak axo di ex na er re ko in, alëk këŋo lëk ošëba ol.

¹⁹ Ata and an yëlarand na ex dë! Inewä xucac ex këbën: ba šadaxa in nde? Ba angëb aŋ nde mëŋ ar kë wënëñënd šadaxa an?

²⁰ Ar kë yašaran angëb an, anëka yašaran ko dek gë er ex yaŋ gër angëb in.

²¹ Ar kë yašaran Aciw and Kaxanu an, anëka yašaran këŋo Kaxanu mëŋ ar lëgëk na an.

²² Ar kë yašaran orën an, anëka yašaran ko añëpara and owun or gër orën aŋ do gë Kaxanu mëŋ ar yëpaxëñëk an.

²³ Wën bëšalen bën, gë ofariseŋ ok, bëyëŋëanax bër kë labayand hi kën, ata mbaŋ wë këŋun! Emed ed dim el aye yek: hik ir esëngëng, hik ir eŋamën, hik ir ongën. Barikan, ola or šenene ol, gë axayënan in, do gë egi ed ala axwëta el lëngwëk gër acariya and Moyis. Beŋo doŋun bal nëmëc xarak an teb ex na emed ed dim el.

²⁴ Wën bëlëngweli bëšiwëk hi kën! Mondake këno hëlënd yer gelemba in, do këno sëpënd eñonën eŋ?

²⁵ Wën bëšalen bën gë Ofariseŋ ok, bëyëŋëanax bër kë labayand hi kën, ata mbaŋ wë këŋun! Odëyamb odewën ok kën wënëñënd fac fac in, xarak ed lëf lëf el dek buyarëk. Gër owëkw orewën er xëñëk: orek do gë oñandi oñëŋëanax.

²⁶ Wëŋ fariseŋ ijo, ang ašiwëk fo hi këy! Nebël pere odëyamb ok ed lëf lëf el dmana ey mëñanaxën ed fac fac el!

²⁷ Wën bëšalen bën, gë ofariseŋ ok, bëyëŋëanax bër kë labayand hi kën, ata mbaŋ wë këŋun! Ang oñeg od fešën këni fo fac fac in hi kën. Barikan, polo ošapar owërëk do dek obuyaraxik fo fëxwëk.

²⁸ Ata wën, mondako hi kën: gër ogës od bela ang bër šenene fo xarak bëyëŋëanax bër kë labayand hi kën. Yer betëmbak fo hi kën.

²⁹ Wën bëšalen bën, gë ofariseŋ ok, bëyëŋëanax bër kë labayand hi kën, ata mbaŋ wë këŋun. Wën dëŋ kë bayënd bañeg band bëlawënel bër Kaxanu baŋ. Wën kë yaŋëñënd bëte bañeg band bër šenene baŋ.

³⁰ Bëte wën fo kë rafëñand mëne kido angwën and bëxarëk bërewën aŋ hi ban, an bar dona gë bën gër edaw ed bëlawënel bër Kaxanu bëjo.

³¹ Wën dëŋ kë reyand osede or këŋun lëxwënd ol ga kën rend ako mëne wën ex obaš or bër law këbi bëlawënel bër Kaxanu ol.

³² Ata kemëñayin dë en mendëra, bašin xali ex dëmbuca eñëŋëanax end bëxarëk bërewën eŋ!

³³ Ata wën ang bandën fo hi kën, ang otaw-orang fo hi kën! Mondake kën xwëyëta kiti ind gë xodux in?

³⁴ Mëj ex, wëno alawëneli lawëneliw këmun: bëlawënel, gë bërenik, do gë bëšalen. Barikan wën, mar alaw këñëbi law, mar fika këñëbi, mar xëmëra këñëbi xali gër baciw bacaleya bandewën, do mar narëndëra këñëbi xali. Gë angol gë angol këñëbi yana enëbi tēfërand.

³⁵ Ata wën awëcan këñun wëcan kiti in, nē end ošat or lexik gër ebar eñ. Anëp këñun nēp nē end ošat oñ. Ga yana yana ko gër ošat or Abel, ar šenene an, Kaxanu ðek ko sēf xali gër or Sakari, asēñiw ar Berekiya an, ar law këno fëco angëb fëco ebët, lēf gër yangana ir Aciw and Kaxanu an.

³⁶ Dal in këmun felënd, wën bela bër gë okey oko bëjo dëj këñun wëcan ðek beño.»

End Yesu do gë Bëyerusalem eñ

³⁷ «E Bëyerusalem, wën këbi lawënd bëlawënel bër Kaxanu bën. Wën fo këbi fëtërand gë oxay xali eni cës dek bër këñun lawëneliwënd bën. Wëno bandanjëm xacëra ke mun bar ang këbi barënd ecare obaş orexëm dila gër obafe odexëm ak. Bari wën an ma ex na.

³⁸ Ata nē eño ko ñañëtaxën Kaxanu Aciw andexëm añ.

³⁹ Ga re këme, doro fela këne ewat el xali yatir kën re: “Betalexo ar kë yowënd gë oñac or Axwën an!”»

24

End eyëcar ed Aciw and Kaxanu eñ

¹ Ata Yesu ga ko šan gër Aciw and Kaxanu, bëšëfan bërexëm bën re këni: «Asëyali, nëkonël bameñ band bongay ban ang yëlëra këni ak, monje yek ðe.»

² Yesu yaka këbi: «Dal in këmun felënd, bameñ band kën watënd baño, ðek kë yëcar; ekañ gebatak ax bayi na eyëlëtërex!»

³ Ga fiat këni gër etënd ed gë bañarëka, Yesu yëpa ko. Ata ga xeta këno bëšëfan bën, wëka këno: «Asëyali, pelëlëbo ba nand fe kë yëcar Aciw and Kaxanu añ? Ine këbo wasin mëne anëka kë saxëgund ebakaw edey el do gë ekwët ed ngwën el?»

⁴ Ata Yesu yaka këbi: «Diyindën gë onden oñ, ala këreñun yifaç na xali en ma endexëm eñ.

⁵ Bela bëranjëm kë yowëraw gë oñac oram ol do eni dend: “Wëno ex Afexën an.” Ata mondako këñëbi yifa bëranjëm.

⁶ Ado awël kën yana en wëlënd owër or kë fët gër owar oñ. Mongwël dëj kën yana en wëlënd efanđer el. Bari këreñun dëgënëf na! Afo ex kuca pere beño, xarak ax gi ex na pere ekwët ed ngwën el.

⁷ Er këbi yana ebi takërërand bela bën gë enëng gë enëng, do gë ebar gë ebar. Nē ed mar enjo etëm këbi yana ebi wëcanënd. Bëte nē ed mar, ebar el kë yana ex dëgënd.

⁸ And kë xuca ðek beño añ, nangin mëne añana fo ñanak toro in.

⁹ Ata alëxw kënun yana enun ðëxwënd nē er kën soro, bëte alaw kënun yana dawënd. Dek benëng bënd bela beñ kënun šusëra nē end oñac oram.

¹⁰ Bërëmar gër enga endewën, and këni yana eni watënd beño ðek añ añëpëgënan këbi yana ebi nēpëgënanënd endam eñ. Do bëranjëm kë yana ex yifarënd, bëranjëm kë yana ex cusërend nē end oñac oram.

¹¹ Bëlawënel bënëgwëš bëranjëm kë šanayaw na do enëbi yifand bela bëranjëm.

¹² Mban kë yëmb eñëñenax eñ gër ngwën ro, ata gër owëkw or bela bëranjëm añana añ abašëta kë bašëta.

¹³ Barikan, ar kë xëmëna xali yatir kë xwët endexëm an, afex ko fex.

¹⁴ Atëfëtan and owun or Kaxanu añ afem kë hi mopem ðek ebar el do gër ed ex yo. Mondako kë hixën osede gër benëng bënd bela. Ata amëd año fo kë xwët ngwën in.»

End amena acaraxik eñ

¹⁵ «Mëj ex and këno watënd awëndëran ašaraxik ar reya baxo alawënel Daniyel mëne ayow ko yow añ, lēf gër ed šëbak, awa pënileño aye ar kë fënënd akayëta año an*.

¹⁶ Mëj ex, bër lëgëk gër ebar ed Yude bën gërëxëcëlexëni gand osënd.

¹⁷ Bëte ar kë hi yañ nē ejur ed këbe an, gërëlexo. Kërëxo pedan na yey lēf.

¹⁸ Ar kë hi gër ošënga an, gërëxëlexo. Kërëxo bakan na banjëm bandexëm gër iciw.

¹⁹ Awa amëd año, mban këni soro bësoxari bër gë bacël bën do gë bër këbi yerinënd obaş bën.

²⁰ Mëj ex caleyindën kërëx ñatëgu na ongër ondwën oñ amëd and gë ayem, ba gë akey and eteyëta.

²¹ Ata bakey band toro itēm kē hi. Elod ga ri ko Kaxanu ngwēn iŋ ala ax wat ex na toro indako rako iŋ, bēte din ala ax wat na.

²² Kaxanu abašēta ko bašēta bakey band toro baŋo, nē end bela bēr sana kēbi eŋ. Angēmēne axo bašēta ex na, ala ax pex na.

²³ Angēmēne ala eŋun pelēnd: “Nēkodo ro Afexēn an!” ba “Fēn exo Afexēn an”, kēreno kwēta na.

²⁴ Bēlawēnel bēnēgwēs kē šanayaw na do eni dend mēne bēfexēn hi kēni. Ari kēni ŋana eni dind becarax enēbi yifaxēnēnd bela bēn. Kido mokam, ado bēr sana kēmēni wēno bēn dēŋ ayifa yifa donēbi.

²⁵ Awa dāmana ex ŋatēgu toro iŋo kēmūn nangēnēnd beŋo.

²⁶ And kēnun fel mēne Afexēn an gēr ladawe watēgu kēno aŋ, kēren yed na. Ba enun pel mēne lēf gēr baciw̄ banakaya exo, kēreno kwēta na.

²⁷ Enimin ga re kēme, ang kēn watēnd ebingara el cangēt orēn ak, mondako kēne watēf wēno Asēniw̄ ar ala an yatir kēme bakaw.

²⁸ Ax gi ex na nde gēr ed ex embēr kēni bārērēnd oyafe ol? Mēŋ ex yatir kēme bakaw, ala ax nem na.»

²⁹ Ata re ko bēte Yesu: «And kē xuca bakey band toro baŋo: eŋan eŋ aŋwēdēwēda kē wēdēwēda, facaw̄ in alof kē lof, oŋal oŋ axwēcēta kē ŋana ex kwēcētand do dek beŋēr gē panga gēr orēn bēn kē sēngērēbētara.

³⁰ Ata amatinali and wēno asēniw̄ ar ala aŋ ašanaya kē šanaya yaŋ gēr orēn. Do bēnēng bēnd bela beŋ dek gēr ebar ro kē ŋana ex denitand nē end wēno asēniw̄ ar ala eŋ. Awat kēne watēgu gēr orēn ga kēme šēlaw gē baŋar baŋ, gē panga iŋ do gē enjaran etēm.

³¹ Meleka kē farix na kereloŋ, and kēni wēl ocandaŋ aŋ enēbi bār bēr yata kēmēni bēn beŋēt yo beŋēt ir orēn, ebar el dek.

³² Mayin eŋun tēyali apēnētal and andan aŋ. Ax gi ex na nde and kē nētēnd oŋini aŋ kēn nangēnd mēne dām ex ecaša el?

³³ Bēte wēn and kēn wat dek beŋo aŋ, nangin mēne wēno Asēniw̄ ar ala an gogo kēme bakaw, ado gēr ebēt hi kēme.

³⁴ Dal in kēmūn felēnd, an cēsēra na dek ex ŋana toro ind kēmūn felēnd ayow kē yow iŋo.

³⁵ Orēn ol gē ebar el axuca kē xuca, bārikan eyeyan edam el laŋ kē bāyi.»

End ekwēt ed ngwēn eŋ

³⁶ Ata Yesu re ko bēte: «End akey eŋ do gē end apēxēd and kēme bakaw eŋ, ala gabatak ax nang ex na: ax gi ex na omeleka od gēr orēn ok, ax gi ex na wēno Asēniw̄ ar ala an. Faba Kaxanu gabat nangēk.

³⁷ Ang fēnga bābi ampumbuluŋēt aŋ bela bēn angwēn and ebaxo Nowe ak, mondako fo kēmēni fēnga bēte wēno Asēniw̄ ar ala an, yatir kēme bakaw.

³⁸ Dāmana ex yow ampumbuluŋēt aŋo, bela bēn er xwēnda bani: ŋambēran, gē oŋēb, gē oŋēr, do gē eŋērēndēr ed obaš orebēn, xali yatir lil ko Nowe gēr akuluŋ.

³⁹ ŋoweŋ abani yēla na xali ŋatēguk ampumbuluŋēt ga sēbēk tēb itēm, ŋēmeli kēbi kwēc ebar el dek. Ata nemira kēni dek ang ebani ak. Ako fo kēbi bēt yatir kēme bakaw wēno Asēniw̄ ar ala an.

⁴⁰ Bela bēxi eni ŋandērānd nē oŋēnga, abat kēmo wēla, mo teŋ ajo.

⁴¹ Nē er kēni sēŋērānd bēsoxari bēxi, abat mo wēla, ajo mo teŋ.

⁴² Mēŋ ex, titinayin gayik an nang ex na yatir kēme bakaw wēno Axwēn arewēn an.

⁴³ Aye fēni kēŋun mēne axwēn iciw̄ an, exo nangēnd nand ko yow arek na, afer na ko ferēna. Aŋo teŋ na exo tēnga iciw̄ indexēm iŋ.

⁴⁴ Ga re kēme, wēn bēte giyindēn bēwēlēk key yo key gayik wēno Asēniw̄ ar ala an, and bāyik an yēland na abaka kēme bakaw aŋ kēme šanayaw.»

End apēnētal and bēriyēnin bēxi eŋ

⁴⁵ Ata Yesu baš ko eyeyan el re ko: «Xadēp ir fe wa hik irenik ir xwēta kēŋo axwēn arexēm xali seŋēnan kēŋo andiyen and eŋi dēband bēr ekun endexēm bēn nand ŋapēk na?

⁴⁶ Awa xadēp iŋo nēngandērāleŋo angēmēne axwēn arexēm an asēk sēk kēŋo ga ko ri er fel baŋo exo dind in.

⁴⁷ Dal in kēmūn felēnd, axwēn ar xadēp iŋo an aseŋēnan kēŋo seŋēnan dek acota andexēm aŋ.

⁴⁸ Bārikan angēmēne xadēp ir gē emēkw etēmbak exo, ata ko re: “Axwēn aram an dek nēkaw ko.”

⁴⁹ Ata ko xwēnda ekēm ed bošandaŋ, ŋambēran do gē oŋēb.

⁵⁰ Axwën an awaŷiw ko w̄aŷiw eŋo pënga xadëp ijo gë akey and axo yëla bana abaka ko bakaw aŋ.

⁵¹ Ata damana eŋo d̄apaxën fac, mbaŋ këŋo šëndën ang këbi šëndën Kaxanu d̄ek bëyëŋënax bër kë labayand ak. Fac ko ŷana exo tesëxënd do exo ŋatayaxënd eŋasa el.»

25

End apënëtal and odënaŵ epëxw eŋ

¹ «Ata owun or gër orën ol er wëndërek gë endey end odënaŵ oŋbeja epëxw od wëd bax odambo odebën ok eno kacaxën šambenjar ir bax ŷërënd fo.

² Odënaŵ oko er hi bani oco opëniŕëx do oco od šëdëta baŋi.

³ And bani yend gër ekaca aŋ, odënaŵ opëniŕëx ok wëd këni odambo odebën ok penarëxe ogu ond këni bašëd oŋ.

⁴ Barikan odënaŵ odenik ok fena këni ogu oŋ në ocëlakun.

⁵ Ga wëdeliw këŋo icën iŋ, rašëra këbi abat abat bën d̄ek.

⁶ «Emëd ekarëk el, xeŷ ko ala: “Icën iŋ në eŋatëgu exo! Icën iŋ, në eŋatëgu exo! Marayin eno kaca!”

⁷ Aŋo nëngëtara këni d̄ek odënaŵ oŋbeja ok. Xanira këni ala kala exo nëkon lambo irexëm in.

⁸ Ata odënaŵ opëniŕëx ok xara këneŋi od šëdëta baŋi ok: “Cetinëŋo wa təkër ogu ondwën oŋ, në eđomi ex odambo odeŋi ok.”

⁹ Yaka këneŋi: “Ali abo gi na gwac! Yeyin en yęcëgu gër bëfan.”

¹⁰ And ye këni aŋ, ŋatëgu ko icën iŋ, odënaŵ od wël bax ok lilëx këni gë mëŋ gër aciŵ and ofëna do kwël šoke këni ebët el.

¹¹ «Ga nëkanak, odënaŵ oŋbeja od ye bax eni yęcëgu ogu ok, ŋatëgu këni do këni wacënd gër ebët: “Axwën, Axwën, përetënëlēŋo!”

¹² Bari šambenjar ir bax ŷërënd in yakaw këbi lëf: “Dal in këmun felënd, wëno amun nang ex na.”»

¹³ Ata ga ŋata ko Yesu apënëtal aŋo, re ko bëte: «Mëŋ ex, wën bëte titinayin gayikako an nang ex na akey aŋ do gë apëxëd and këme bakaw aŋ.»

End apënëtal and bëriyenin bësas eŋ

¹⁴ «Bëte ata kë hi ang endey end ala ar ye bax damana fo. Damana exo yexën wac këbi bëriyenin bërexëm bën do sebënan këbi napul irexëm in eni cënan.

¹⁵ Er yëlëra baŋi: aŋanar an, okilo oco od kaŋe; axinëm an, okilo oki do asasën an, kilo iŋbat. Er hi bax ala kala exo cënan er fëxwën këno in gë oxor orexëm ol. And ri ko mondako aŋ, ala ajo ye ko kwël.

¹⁶ Ataŋ ar fëxwën baŋo okilo oco an, ye ko gër andiyen. Šënan ko kaŋe ir fëxwën baŋo axwën arexëm in, šot ko okilo oco ocëxe.

¹⁷ Bëte ar fëxwën baŋo okilo oki an, šot ko okilo oki ocëxe.

¹⁸ Barikan ar fëxwën baŋo kilo iŋbat an, ye ko nac ko ambëxw gër ebar, do wëg ko kaŋe ir axwën arexëm in.

¹⁹ «Ga nëkak, axwën ar bëriyenin an, w̄aŷiw ko. Ata wac këbi bëriyenin bërexëm bën eno pelëra ala kala ba mondake šënan ko kaŋe ir sebënan baŋo in.

²⁰ Ar fëxwën baŋo okilo oco an ŋatëgu ko gë okilo oco ocëxe, re ko: “Axwën, okilo oco sebënan baye. Nëkoŋa ga šotëli këme okilo oco ocëxe.”

²¹ Axwën arexëm an yaka ko: “Yo wëj ariyenin ayekax hi këy, ar mokwëta mbaŋ hi këy. Bëbër sebënan bami bën ax nëmb bana do lëkayali këy šenene. Gërëgako bëbëranjëm këmi sebënan. Ga nëngandëra ke ako, wëj bëte anëngandëra ki nëngandëra!”

²² Ar fëxwën baŋo okilo oki an, ŋatëgu ko bëte gë okilo oki ocëxe, re ko: “Axwën, okilo oki sebënan baye. Nëkoŋa ga šotëli këme okilo oki ocëxe.”

²³ Ata yaka ko axwën an: “Yo wëj ariyenin ayekax hi këy, ar mokwëta mbaŋ hi këy. Bëbër sebënan bami bën ax nëmb bana do lëkayali këy šenene. Gërëgako, bëbëranjëm këmi sebënan. Ga nëngandëra ke ako, wëj bëte anëngandëra ki nëngandëra!”

²⁴ Hatëgu ko ngwa ar fëxwën baŋo kilo iŋbat an. Ata re ko: “Axwën, anang nang këme mëne wëj mbaŋ xem ki ataxan: asaŷ këy sayënd eyamb el gër ed bayik ay nedëra bana. Bëte axana këy xanand gër ed bayik ay hiš bana.

²⁵ Ga yëdara bame šonaxën bame kaŋe irey in mongwëg gër ebar. Nëkoŋa, kanal er xwën këy in.”

²⁶ Ata yaka ko axwën aŋ: “Ata wëj ay ye ex na d̄e! Ar ariyenin axwëlaraxik ey! Anang nang këy mëne asaŷ këme sayënd gër ed bayik ame ned bana, axana këme xanand gër ed bayik ame hiš bana.

²⁷ Barikan ey kwëtëdo kaŋe iram in gër otaxan od bẽwëxëta bër kodí. Ga bakaw kême ako ata xana dome gë er šënak.”

²⁸ Ata na dëŋ fel kēbi bërandiyen bošandaŋ: “Kanino tan kaŋe ir ləkaya ko in eno yël ar gë okilo epëxw an.”

²⁹ Ar kē šënan yo er šot ko in, Kaxanu asënd kēŋo sënd xali exo cotëra nēmëc. Bari ar bayik ax cënan ex na an, ado er xaŋ kēŋo in dëŋ kēŋo xan.

³⁰ Gërëgako ariyenin axwëlaraxik ajo, pimëxëno fac gër ecamëdan, gër ed kēni sesënd bela, gër ed kēni fiatayand ebasa.»

En kiti ifelatar eŋ

³¹ «And kême bakaw wëno Asëniŋ ar ala aŋ, gë enjaran endam eŋ, gë dëk omeleka odam ok, nē añëpara and owun kême yëpa.

³² Ata yatijo, bënëŋ bënd bela beŋ dëk eni barërëgu gër ed kēmi hi. Ata mēni pitëndër ang kēbi fitëtërend axadac opeŋ ok gë obeci ak.

³³ Mēni bar opeŋ ok gand liw iram do obeci ol gand šame.

³⁴ «Wëno emun eŋ dëŋ kēbi felëd bër gand liw iram bën: “Tëkawëne wën bër betak gër Faba bën. Kanayin owun or xëñënan baŋun elod ga ŋanak ngwën ol.

³⁵ And xor baxe enjo aŋ, wën yël baxe er kême yamb in. Sel baxe men, yël kēne me eceb; hi bame aliyer, xwëtaya kēne.

³⁶ Tëb gë eman ebame, šudëra kēne. Šëxwëra bame, yeli kën šëma kēne; hi bame gër epëra, yëkwali kēne.”

³⁷ Ata bër šenene bën ene mēka: “Axwën, niŋe xor baxi enjo do biyi yël kēmi er këy yamb? Niŋe sel baxi men do yël kēmi ey ceb?”

³⁸ Bëte niŋe hi bay aliyer do biyi xwëtaya kēmi? Niŋe bay bay tēb gë eman eŋ do šudëra kēmi?

³⁹ Niŋe šëxwëra bay do biyi yeli kēmi mi cëma? Niŋe hi bay gër epëra do yëkwali kēmi?”

⁴⁰ Ata mēni yaka wëno emun eŋ: “Dal in këmum felënd, nand rin kēno yo enjekax gër ga bak yo, abat gër bëmaye bëndam, wëno rin kēne.”

⁴¹ «Bëte afel kēmëni felëd bër gand šame bën: “Nacëtaxëne fa, wën bër xoŋën kēŋun Kaxanu bējo! Yeyin gër xodux or din ir din ol, or fëtën ko ebi dapaxën šabucara in do gë omeleka odexëm ok.

⁴² And xor baxe enjo aŋ, wën ane yël bana er kême yamb in. Sel baxe men, ane yël bana me eceb.

⁴³ Hi bame aliyer, ane kwëtaya bana. Hi bame tēb gë eman eŋ, ane cudëra bana. Šëxwëra bame, wën an yeli bana ene cëma. Bëte hi bame gër epëra, ane yëkwali bana.”

⁴⁴ Ata eni yaka bën bëte: “Axwën, niŋe wa xor baxi enjo eŋ, niŋe wa sel baxi men, niŋe wa hi bay aliyer; niŋe wa hi bay tēb gë eman eŋ, niŋe wa hi bay gër epëra do biyi ami dëba bana?”

⁴⁵ Ata kēmëni yakad: “Dal in këmum felënd, nand bayik ano din ex na enjekax gër ga bak yo, ar wak endam an, wëno bayik ane dīne na.”

⁴⁶ Ata bër gand šame bën kē ye gër toro ind din. Barikan, bër šenene bën eni dīl gër aniyand din.»

26

End edaw ed Yesu eŋ

¹ And fiata ko Yesu dëk bënd babi sëyalind aŋ, fel kēbi bësëfan bërëxëm bën:

² «Ax gi ex na nde anang nang kën mēne bakey baki fo bayik ex ŋat Ofëna or Apexa ol. Awa gë ofëna olo kēne lëxw wëno Asëniŋ ar ala an do ene daw mopika nē kërëwa.»

³ Ata amëd aŋo, barërëgu bani bēšadaxan bëlëngw bën gë bëxarëk bër Bëšëwif bën gër yangana ir Kayif, ašadaxan alëngw ar niy ijo an.

⁴ Ga xanar kēni, xetan kēbi eno tēra yir fo Yesu eno dawaxën.

⁵ Er bani rend mēne kërëno tēra na wat-wat gë amëxwër aŋ kēdi kē wonjo ofëna ol.

⁶ Amëd aŋo, ye ko Yesu gër ingol ind Betani, gër iciw ind Simoŋ, ar gë amey an.

⁷ Ata gër ed yëpara bani, lilegu ko asoxari do sëka kēŋo Yesu gë šëlakuŋ ir gë angiri ir xem bax mbaŋ akanji. Ata nand bani yambërand na, asoxari an xoš kēŋo Yesu gë angiri ijo gër gaf.

⁸ Ga wat kēni eŋo, bësëfan bën xoŋën kēno ba ine neminaxën baxo angiri ijo mondako.

⁹ Akanji and šenene hi dox mopan do kodí enëbi mocetërado bëxaŋëanaxik bën.

¹⁰ Ga wata këbi Yesu, wêka këbi: «Ineŵa këno hëbandëraxënënd asoxari ajo? Enjekax rin ke wëno.

¹¹ Wën laŋ gë bëxaŷënaxik bën ga hi kën wa. Bari wëno ane banyiye na din.

¹² Ga xoş ke ako gë angiri ijo, eman endam eŋ nëm ko gana-gana fo ond gër ŷeg oŋ.

¹³ Dal in këmun felënd, gër ed këni fem yo Atëfëtan aŋo gër ngwën ro, areya këni ŷana eni deyand bëte end er rin ke asoxari ajo eŋ. Ata mondako këno ŷana eno kwitaxënënd.»

End Yuda do gë bëxadaxan bëlëngw eŋ

¹⁴ Bësëfan bër Yesu bën er hi bani epëxw gë bëxi. Ata abat, ar bano wacënd Yuda Isëkariyot an, ye ko gër bësadaxan bëlëngw.

¹⁵ Ga fiat ko wêka këbi ba ine këno yël angëmëne arëca rëca këbi eno tëra Yesu. Ata yël këno kodı batama ofëxw osas.

¹⁶ Ata elod amëd aŋo, baxo şaland Yuda ang ko ri eŋo dëxwaxën Yesu ak.

End ecemar ed ofëna or Apexa eŋ

¹⁷ Yatir akey añanar and loxo and bani yambënd Bëşëwif bën mburu ind gë lewir këm inŋ. Bësëfan bën ga sëka këno Yesu, wêka këno: «Fe wa ŷandi ki mi cemëra ed Ofëna or Apexa el?»

¹⁸ Yesu yaka këbi: «Yeyin gër angol, ata kën fed gë ala ar ano nang ex na. Pelidëno mëne wëno Asëyali an rek apëxëd andam aŋ anëka fiatëguk. Bëte pelidëno mëne gër iciw indexëm këme ri Ofëna or Apexa ol gë bësëfan bëram bën.»

¹⁹ Ye këni bësëfan bën rix këni ang fel këbi Yesu ak do şemërax këni ed Ofëna or Apexa el.

²⁰ Ata genëka, bësëfan epëxw gë bëxi bën xetëna këno Yesu gër eyambëran.

²¹ Nand bani yambërand na, Yesu re ko: «Dal in këmun felënd, gër enga endewën ro abat ex ar ke lëxw an.»

²² Na wëlandëra këbi xali, asëfan kala eŋo mëka: «Wëno nde ex, Axwën?»

²³ Yesu yaka këbi: «Ar ke lëxw an, ar kë xacand gër edëyamb edebat gë wëno hi ko.

²⁴ Dal ex, asës këme şës wëno Asëniŵ ar ala an, ang ŷëgw këni endam ak. Bari aŋo ye ex na ar ke lëxw an! Er fecadox din këreno dëw dona.»

²⁵ Ado Yuda, ar hi bax eŋo dëxw an dëŋ, wêka këŋo: «Wëno nde ex Asëyali?» Yesu yaka këŋo: «Ata go dëŋ ex!»

End ecemar ed Axwën eŋ

²⁶ Ga këni yambëra, Yesu wëf ko mburu inŋ, şëkwa këŋo Kaxanu do hëbëndër ko. And yël këbi bësëfan aŋ, re ko: «Kanayin en yamb, eman endam eŋ ex.»

²⁷ Wëf ko bëte akalama and gë ngoy aŋ. Ga şëkwa këŋo Kaxanu yël këbi, re ko bëte: «Yëlarin wën dëk,

²⁸ oşat oram oŋ ex, oşat or eter ed gë Kaxanu oŋ. Oşat oŋo kë şar ebi tebanaxën Kaxanu bamena baŋ bela bëranjëm.

²⁹ Dal in këmun felënd, doro fela këme ngoy inŋ xali yatir këne barëxëye gër owun or Faba. Fën këne şëbëxëdfe ingaşax inŋ.»

³⁰ Ata and ŷëwëra këni na ojëkan od cale aŋ, Yesu gë bësëfan bën ye këni kwël ond gër etënd ed gë bañarëka oŋ.

³¹ Ga fiat këni, Yesu fel këbi: «Wën doro gëmëd mbaŋ kën yëdara në end oŵac oram, wën dëk ke şapëran. Ata mondako kë fiata er ŷëgw ko alawënel ar Kaxanu in mëne: “Axadac an këmo fëm yem na fo, ata eni capër bër oyel ol^o.”

³² Barikan and këme xani gër ecës aŋ, gër ebar ed Galile këme lëngwa ene təkëx.»

³³ Na re ko Piyer: «Ado eni gër bëjo dëk eni teb gabat, ax gi ex na gë wëno ak.»

³⁴ Ata yaka këŋo Yesu: «Dal in këmi felënd, doro gëmëd, damana exo yata ecare el wëj anëka këye yaxëta batas.»

³⁵ Re ko bëte Piyer: «Ado gido ecës el dëŋ fabër këmi, wëno din ami yaxëta na.» Ata bësëfan bën dëk soşanara këni mondako.

End cale ind gër Getësemani eŋ

³⁶ Ga xucak eŋo, Yesu gë bësëfan bën ye këni gër ed këni wacënd Getësemani. Ga fiat këni, fel këbi: «Nëparayin ro do wëno me nacëta me calew.»

³⁷ Wac këbi Piyer, gë bösëniŵ bor Sebede Şak do gë Şaŋ, eno daŋëta. Ga fiat këni, Yesu ŷana ko këŋo wëlandërand xali şamina ko.

³⁸ Ata fel këbi bër laŋëta baŋo bën: «Awa enjëw endam eŋ anëka şaminak, ecës el fo banyi ke. Cëniyine ro, këreŋun daş na dë!»

³⁹ Ga nacëta ko tëkër, foxi ko eyiŷ el n̄êš gër ebar. Ata ko šalend mondako: «E Faba, ey dëxëtêdo, kido awënd wëndëk, akalama and toro and këme ſëb aŋo! Barikan dil ang ŷandi ki ak, ax gi ex na ang ŷandi ke wëno ak.»

⁴⁰ Ata baka ko gër ed ſëb babi bësëfan bësas bën, sêk këbi ga këbi raſ. Na re ko: «Oko Piyer, wën an kore na nde en bayi daſërëxe apëxëd amat and riw këme aŋo?

⁴¹ «Ga re këme perënayin en calexënënd këdi këjun nanëta. Ala an gër onden ondexëm këŋo ŷandind exo di enjekax eŋ, barikan nê end oñandi od eman ko sêkwanaxënënd exo di in.»

⁴² Nacëta ko Yesu gaſëxe do ko šalend ang aňanar ak: «E Faba, angëmëne ax mënd ex na ey dëxët akalama and toro and këre me ſëb aŋo, dil ang ŷandi ki ak!»

⁴³ Ga baka ko akinëm, sêk këbi bête ga këbi raſ. Ata ado motëkwan bani sêkwanënd eni kwëwëta in.

⁴⁴ Ga ſëb këbi na, nacëta ko bête gaſëxe do ko šalend atasën ang banëngw ak.

⁴⁵ Aŋo ga bakaw ko gër bësëfan bërëxëm, fel këbi: «Wën xali gërëgako nde xwënda kën okwëd? Nangin mëne anëka fiatëguk apëxëd and këne sëra wëno Asëñiw ar ala aŋ do ene dëxw gër otaxan od bëwëndëran aŋ!

⁴⁶ Ado kaniwën ene yeye, dam exo ar ke lëxw an!»

End etëra ed Yesu eŋ

⁴⁷ Damana ko fiatand eŋo, ſanayaw ko pëlët Yuda, asëfan abat ang ebani epëxw gë bëxi ak. Mëŋ lëngwënëgu babi amëxwër and bela aŋ eno tëra Yesu. Bëſadaxan bëlëngw bën do gë bëxarëk bër Bëſëwif bën lawënëgu babi. Ata wëlaraw këni bëjo oduxuma, bëjo okwëlekwele.

⁴⁸ Ar baŋo lëxwënd an, fel babi amatinali aŋo: «Ar këmo wëga an, mëŋ ex, tërayino.»

⁴⁹ Ataŋ ga sëka këŋo Yesu, re ko: «Mondake bayi këy Asëyali!» Ata wëga këŋo.

⁵⁰ Ata re ko Yesu: «Xey lawo, er yow këy ey di in dil aňand!» Na ga wëlën këno, sëra këno.

⁵¹ Ata abat ar enga gë Yesu, regëgu ko duxuma irexëm in gër acëmar, saŵ ko bađ anëf and xadëp ir aſadaxan alëngw in.

⁵² Ata re ko Yesu: «Wëj maſël duxuma in gër acëmar gayik dek bër kë wërënd gë duxuma bën, duxuma fo këbi law bête.

⁵³ Ba yëla këy asëkwan sêkwan këme mo kara Faba mëŋ ar xor dox exe d'awëneliw ataŋ ataŋ, omeleka owëli owëli an?

⁵⁴ Mondake cëŋ kë fiata er rek Oñëgw Omënëk in mëne afo me toro mondako?»

⁵⁵ Ata Yesu yeyaneli këbi bête bër gër amëxwër bën: «Wën yowëraw kën ene tëra gë oduxuma do gë okwëlekwele, ba arek axeŷax nde hi këme? Ax gi ex na nde key yo key bamëni sëyalirand bela bën gër yangana ir Aciw and Kaxanu? Bari gabatak axe tëra bana.

⁵⁶ Barikan dek bëŋo mondako bax ex gi ex ŋataxën er ŷëgw këni bëlawënel bër Kaxanu in.» Aŋo ſapëran këno bësëfan bën, hërëra këni bën dek.

End Yesu gër iciw ind Kayif eŋ

⁵⁷ Bër sëra baŋo Yesu bën, wëla këno gër ed barër bani bëſalen do gë bëxarëk bër Bëſëwif, gër iciw ind Kayif, aſadaxan alëngw an.

⁵⁸ Ata Piyer këbi ſëfa nacët ako bër sëra baŋo Yesu bën, xali gër eyang ed aſadaxan alëngw. Lil ko gër yangana do xetëna këbi bënëkona bën gër ed yëpa këni exo wataxën ba mondake kë fiata endey eŋo.

⁵⁹ Ata bëſadaxan bëlëngw bën, gë dek Amara and bëxarëk bër Bëſëwif aŋ këni ſaland er këno nagaſan Yesu eno d'awaxën.

⁶⁰ Bari ado ga nagaſandëra bano bërannëm, abani ſot na etibax. Ata ſanayaw këni bela bëxi këni rend:

⁶¹ «Ajo bax rend mëne axor ko xor exo ñam Aciw and Kaxanu aŋ do exo kanin nê bakey batas.»

⁶² Ata aſadaxan alëngw an xani ko, wëka këŋo: «Wëj bëndanjëm këni nagaſanënd, ba ay yaka na nde?»

⁶³ Barikan Yesu xor ko yem. Aŋo re ko aſadaxan alëngw an: «Gër owac or Kaxanu, mëŋ ar gë aniyän an, këme yaſarënd, pelëlëbo angëmëne wëj ex Afexën an, Asëñiw ar Kaxanu an!»

⁶⁴ Yesu yaka këŋo: «Iyo go dëŋ ex. Bête baxëtël me baſ mëne awat këne wat wëno Asëñiw ar ala an ga yëpa këme gand liw ir Kaxanu, mëŋ Ar xorëk beŷ dek an. Awat këne wat yaŋ gër orën ga këme ſëlaw gë baŋar baŋ.»

⁶⁵ Ga logën këŋo aſadaxan alëngw an, ñesëra ko acuđ andexëm aŋ do ko rend: «Anëka ſir këŋo Kaxanu! Anëka ſir këŋo Kaxanu! Sede nde bayik na exo baſ ŷëŷ? Ine yëla kën?»

⁶⁶ Ata yaka kèni: «Ajo ar eɗaw ex.»

⁶⁷ Kwèl na fo ŷana kèni kèno soronènd: bëjo asèpan, bëjo aŵèj, bëjo bëte asèn do eno mèka:

⁶⁸ «Gayikako wèj rek mène alawènel ar Kaxanu ey, pelèlèbo ba noŷo šèn ki.»

End eyaxèta ed Piyer eŋ

⁶⁹ Xarak amèd aŋo, Piyer fac bayi baxo, gèr ed ŷèpa ko gèr yangana. Ata sèka kèŋo endènaŵ, re ko: «Wèj bëte ar enga end Yesu, Agalile an hi këy!»

⁷⁰ Ata ga ko yax Piyer yaka ko poyoma: «Wèno ado ame nang ex na er këy rend in.»

⁷¹ Ga xani ko, ko yend gand ebèt ed iciw, endènaŵ ecèxe bëte ga wat kèŋo këfi felènd bër hi bax na bèn: «Ajo ar enga end Yesu Ibénasaret hi ko de.»

⁷² Ata yašar ko ga ko yax gašèxe: «Wèno amo nang ex na de ala ajo.»

⁷³ Ga bašanak, bër xet bani gè Piyer bèn re kèni: «Dal ga ex nde, wèj ar enga end ala ajo hi këy. Ang këy yeyanènd ak nangaxèn kèmi mène Abègalile ey.»

⁷⁴ Na yaka ko: «Corèlexe Kaxanu angèmène anang nang kèmo ala ajo!» Ata amèd aŋo yata ecare el.

⁷⁵ Piyer xwita ko er fel baŋo Yesu in mène dàmama exo yata ecare el anèka kèŋo yaxèta batas! Ata xwiriš, šan ko fac ko sesèxènd ga šena kèŋo mbaŋ er ri ko in.

27

End Yesu gèr eyang ed Pilat eŋ

¹ Ga wecak gèbër, bèsadaxan bëlèngw bèn gè bëxarèk bër Bèšewif bèn ŷèpaxèn kèni end Yesu eŋ. Ata xetan këfi eno daw.

² Ga xap kèno, wèla kèno yaŋ gèr eyang ed Pilat eŋo kitix mèn bëte.

³ Ata Yuda, asèfan ar lèxw baŋo Yesu an, šena kèŋo ga wat ko mène anèp dèn nèp kèno. Bakali ko batama ofèxw osas band kodí ir yèl bano baŋ gèr Amara and bèsadaxan bëlèngw do gè and bëxarèk bër Bèšewif.

⁴ Fel këfi mène mbaŋ lif ko ga fan kèŋo ala ar ŷoweŷ axo men ex na an. Yaka kèno: «Wèj nangèk de eŋo, biyi abo bal ex na!»

⁵ Sam ga yaka kèno mondako, Yuda šèni ko bišaw kodí in lèf gèr Aciw and Kaxanu, do ye ko kwèl xawayax ko.

⁶ Ga wèdara kèni kodí in, bèsadaxan bëlèngw bèn re kèni mène ax n̄ap ex na eni maš kodí ijo gèr akwètaya and oyèl or Kaxanu, gayikako akanji and enjèw end ala ex.

⁷ Ata xetan këfi eni yèc osènga or abay ar ofeya an eni dixèn oŋeg od bëliyer.

⁸ Mèn kèni wacaxènènd xali doro osènga olo «Ebar ed ošat.»

⁹ Mondako fiata bax er re baxo Kaxanu paš gè Yeremi, alawènel an: «Bèxarèk bër Bèšewif bèn aŵed wèd kèni batama ofèxw osas band kodí baŋ, akanji and Bèyisèrayel aŋ ang fènèta bano ak.

¹⁰ Bète gè kodí ijo kèni yècaxèn osènga or abay ar ofeya ol ang fel ke Axwèn ak.»

End Yesu gèr kiti ind Pilat eŋ

¹¹ And fiateli kèno Yesu gèr eyang aŋ, Pilat wèka kèŋo: «Wèj nde ex emun end Bèšewif eŋ?» Yaka ko: «Iyo go dèn ex!»

¹² Ako nagašandèra bano xali bèsadaxan bëlèngw bèn do gè bëxarèk bër Bèšewif bèn, barikan mèn abi yaka ex na.

¹³ Ata re ko Pilat: «Ay wèlènd na nde dek bænd kèni nagašandèrand beŋ?»

¹⁴ Bari mèn aŋo yaka ex na. Aŋo šaran kèŋo Pilat xali xurik.

¹⁵ Ofèna or Apexa kala, Pilat asebèt baŋo sebètènd andepèra amat, and kèno yata Bèšewif aŋ.

¹⁶ Xarak, andepèra angwèlik hi bax na and bano wacènd Yesu Barabas.

¹⁷ Ang barèrègu bani gèr aciŵ and kiti ak, Pilat wèka këfi: «Noŷo wa ŷandi kèŋun mo tebèt doyijo, Barabas nde ba Yesu, ar kèno wacènd Kèrisèt an nde?»

¹⁸ Aye nang baxo Pilat mène nè end oyakèrax lèxwaxèn bano Yesu.

¹⁹ Ata and ŷèpa ko Pilat gèr aciŵ and kiti aŋ, alindaw lawènègu ko eŋo pel ako: «Wèj kërey dıl na de gèr end ar šenene ajo! Wèno cèn wec soro kème nè endexèm nè lakeli!»

²⁰ Ata bèsadaxan bëlèngw bèn do bëxarèk bër Bèšewif bèn soŋ kènèbi bela eno nèŷali Pilat eŋo tebèt Barabas do eŋo daw Yesu.

²¹ Na re ko Pilat: «Bela bëxi bëjo, yatayino abat!» Yaka kèni šor: «Barabas yata kèmo! Barabas yata kèmo!»

²² Re ko bëte Pilat: «Do mondake kèmo ri Yesu, ar kèno wacènd Kèrisèt an?» Yaka kèni šor: «Pikalo, pikalo gèr kèrèwa!»

²³ Wëka këbi bëte: «Ineŵa wën ko?» Aŋo xeŷ këni kaš-kaš: «Pikalo, pikalo gër kërëwa!»

²⁴ Ata Pilat wata ko mëne ax mënd ex na erjo tebët Yesu këdi kë wonjo kaš-kaš angol aŋ. Wëf ko inëp ind gë men do neŵa ko na dëŋ otaxan ok xali wat këno bën dëk. Ga faŷ ko, re ko: «Awa end ošat or ar ŷenene ajo eŋ, wën nangëk dë, wëno ame nang ex na!»

²⁵ Yaka këni bën dek: «Eyo, mëkayidëleŵo Kaxanu end enjëw end ala ajo eŋ biyi gë oŵaš oreŷi ol!»

²⁶ Pilat seŷët këŋo Barabas do fel këbi ocoroŵa odexëm ok eno cewëra Yesu dŵamana eno pikaxën.

End Yesu gër otaxan od ocoroŵa eŋ

²⁷ Ata ocoroŵa od Pilat ok nëcët këno Yesu gër yangana ir eyang. Ga ŷarërëgu këni bën dëk, xeta këno.

²⁸ Ga ŷudëtëra këno ŷanjëm ŷandexëm ŷaŋ, nëmb këno ocuŵ ombarax.

²⁹ Sawëgu këni bëte inini ind atëx and gë odëmbën, ŷor këni ang ekamote fo do ŷëxw këno. Fëxwën këno ošët exo dëkaya gër ataxan and liw. And këno sëka aŋ, eni poxi gër lëngw irexëm do no dëšënd: «Emun end Bëšëwif, ašëma këmi ŷëmand!»

³⁰ Ocoroŵa odëmar eno tëpan gër dëxas, oko eno dang gë ošët ol or fëxwën bano ol.

³¹ And lëšëra këno mondako aŋ, ŷudët këno ocuŵ ombarax oŋ do waš këno ŷanjëm ŷandexëm ŷaŋ eno mëlaxën gër ed këno fikax.

End Yesu gër kërëwa eŋ

³² Ata enga end ocoroŵa eŋ këno nëcëtënd Yesu angol and Yerusalem aŋ eno pikax fac. Ga fed këni gë ar bano wăcënd Simonŷ iŷ Siren, nëyali këno exo dŵapara ošëx or këno fikaxënëx Yesu ol.

³³ Na lapara ko ošëx ol xali ŷiat këni gër itënd bani wăcënd Golëgota, mëne ngëŋ «Ind ang egor.»

³⁴ Ata yël këno Yesu ngoy ind ŷar bani gë bëšan. And sëyi ko aŋ, ŷiëp ko exo ceŷ.

³⁵ And fika këno aŋ, ocoroŵa ok ŷetërënd këni ŷanjëm ŷandexëm ŷaŋ. Bëŷak ri bani eni nangaxën ar kë wëf an. ³⁶ Ata jëpara këni gër enëkona.

³⁷ Yaŷët gaf in fika bani ingomb-gomb ind jëgwaxën bani mëne «Yesu, emun end Bëšëwif eŋ.» Ejo bax amena and lawaxën bano aŋ.

³⁸ Afika fika banëŷi bëte gë mëŋ bërek bëxeŷax bëxi: abat gand liw ajo gand ŷame.

³⁹ Ata bela bër bax xucarand ler gër ed fika banëŷi bën, këno ŷirënd Yesu. Sam eni këmëyëta eni de:

⁴⁰ «Yo wëj bax rend mëne axor këy xor ey ŷam Aciw and Kaxanu do ey kanin në ŷakey batas. Awa pexënayal dorol! Enimin, angëmëne wëj ex Ašëŷiw ar Kaxanu an, pedaw gër kërëwa mi wat!»

⁴¹ Alëš bano lëšënd bëte bëšadŵaxan bëlëngw bën, gë bëšalen bën do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën.

⁴² Er bani rend: «Oko, mëŋ ar babi racëtënd bela gër toro an nde kë sëkwanënd exo pedaw gër kërëwa! Gayikako mëŋ ex emun end, biyi Bëyisërayel eŋ, pedawëlexo enëŋo kwëtaxëne!»

⁴³ Ax gi ex na nde mëŋ ar xwëta këŋo Kaxanu hi ko? Ax gi ex na nde bëte Kaxanu aŷan ŷan këŋo? Bëte ax gi ex na nde mëŋ dëŋ kë rend mëne Ašëŷiw ar Kaxanu exo? Awa gërëgako dacëtëleŋo ngwa!»

⁴⁴ Ašir bano ŷirënd bëte bërek bëxeŷax bër fika banëŷi gë mëŋ bën.

End ecës ed Yesu eŋ

⁴⁵ Ata ebar el dek ŷamëŵanëk elod eŷan keŋ gër gaf xali hik poxoš gaf in.

⁴⁶ Ga xucak ŷapëxëd batas, Yesu xeŷ ko acakax: «Eli, Eli lama sabatani! Mëne ngëŋ Kaxanu, Kaxanu, inëwa seŷaxën këye?»

⁴⁷ Bër hi bax ler na bën ga wël këno, këni rend: «Wëliŋo, alawënel Eli këŋo wăcënd!»

⁴⁸ Na wăran ko ala er ŷalu-ŷalu, jëmbëgu ko në ngoy inerëk, fiš ko në ošët do jënen këŋo Yesu exo yuš.

⁴⁹ Ata xeŷënoxën këno bër hi bax ler na bën: «Xey wëj, teŷëlo ene wate ba ayow ko yow Eli eŋo pexën!»

⁵⁰ Yesu xeŷ ko bëte acakax do kwël xoti ko.

⁵¹ Ata lëf gër Aciw and Kaxanu, anjëm amëgax and bax ŷetërënd në ŷaciw ŷaki aŋ ŷesik cidët. Rëgëk bëte ebar el xali ŷapirak ŷangaŷ ŷaŋ.

⁵² Oŋeg ok fëŋjetayarak do bëwëŷëk bëranjëm xanira këni gër ecës gë beman ŷeŋ.

⁵³ Bër şanëraġu bax ġer oñeg bëĵo, lil këni ġer Yerusalem, angol amënëk aņ, do şanayaxëndëra kënebi bëranjëm.

⁵⁴ Ata ocorođa od baņo nëkonand Yesu ok, ġe alëngw arebën an, ga wat këni ang rëġëk ebar ak do đek beđer xuca bax na bën, yëdara këni, do re këni: «Enimin ajo, Asëniw ar Kaxanu an ebaxo đe!»

⁵⁵ Bëte bësoxari bëranjëm barëreġu bax na. Ga xwëşaraw këni nacët ako këno nëkonënd Yesu. Bën elod nand ebaxo ġer ebar ed Galile sëfaw bano do bano rëcarand.

⁵⁶ Şëf ġer bësoxari bëĵo hi bani: Mari Madëlen, ġe Mari, nëm ir bër ġe abinëm Şak ġe Yosef do ġe nëm ir fosëniw bor Sebede.

End emëxwëta ed Yesu eņ

⁵⁷ Ata apenëka aņ, ala ar ġe napul ar xaniw bax ġer Arimate do bano wăcënd Yosef, řatëġu ko. Mëņ ala ar ġe napul ebaxo do hi baxo bëte asëfan ar Yesu.

⁵⁸ Ata ye ko ġer Pilat, xaraw këņo eņo maş eman end Yesu eņ eno mëxwëta. Ata Pilat fel këbi ocorođa ok eno maş.

⁵⁹ Yosef fedali këņo, fëlëra këņo ġe këpas iwënëk.

⁶⁰ Do kwël wëla këņo, wëxëtax këņo në yëġ ixaşax, ir fësën bano mëņ Yosef đëņ ġer aparëfac. Ga xwët këno lëf ġer xatëx, fëņ ko lilaya in ġe angay atëm do kwël wayi ko.

⁶¹ Nand baņo wëxëta Yesu na, ler na yëpara bani Mari Madëlen ġe Mari išandaw mopabër ġe yëġ in.

End yëġ ir Yesu eņ

⁶² Yatir akey and eteyëta, bëşadaxan bëlëngw bën do ġe ofariseņ ok sëfër këni fura-bura ġer eyang ed Pilat.

⁶³ Ga řat këni, fel këno Pilat: «Wëġ axwën arebi an yow këmi mi nangën mëne anëġwëş ajo, and řayi baxo abëngw aņ, are baxo rend mëne and kë xuca řakey řatas aņ, axani ko xani ġer ecës.

⁶⁴ Awa këdi këni yow bëşëfan bërëxëm bën eni deka eman eņ do eni deyarand ġer bulunda mëne axani xani ko ġer ecës, pelëlëbi ocorođa ođey ok eni nëkona yëġ in xali ex kuca řakey řatas baņo. Angëmëne ane di ex na mondako, enëġwëş eņo kë xuca eņanar eņ!»

⁶⁵ Ata yaka këbi Pilat: «Ax ġi ex na nde bënëkona şot kënebi na, awa mëlayinëbi ġer yëġ eni nëkonax ang nang kën ak.»

⁶⁶ Ata bëşadaxan bëlëngw bën do ġe ofariseņ ok sëfër këni ġe ocorođa ok xali ġer yëġ. Ga xër këni oşëba ġer angay and fëņaxën bani yëġ aņ, ocorođa od seş banëbi na ok këni nëkonand.

28

End ekani ed ġer ecës eņ

¹ Ga xucak akey and eteyëta aņ, yatir oganjar, mopëđ ġëbër, Mari Madëlen ġe Mari išandaw ye këni ġer yëġ ir Yesu.

² Ga këni řat, ebar el kë rëġënd. Ata fedaw ko elod ġer orën meleka ir Axwën, xën ko angay and wedixën bani lilaya ir yëġ aņ, do yëpaxën ko.

³ Ola orexëm ol kë watind ang ebingara fo do banjëm řandëxëm řaņ feşëk xali xurik.

⁴ Ocorođa ok këbi rëġëndërand. Ga xap këbi anjy aņ, këni wëcërand rebe rebe ang bëşëşëk fo.

⁵ Meleka in fel këbi bësoxari bën: «Wën cëņ këren yëdara na! Aye nang këme mëne Yesu, ar fika bano an, këno şaland.

⁶ Axo bo ex na ro, anëka xani ko ġer ecës ang reya baxo ak. Yowën tan en nëkon ġer ed xwët bano.

⁷ Ģërëġako, marayin enëbi pelëx bëşëfan bërëxëm bën mëne axani xani ko ġer ecës. Anëka lëngwa ko ġer ebar ed Galile. Fën këno watëx. Wëno eņo bax mun nangën!»

⁸ Ga wël këni eņo, Mari Madëlen, ġe Mari išandaw wăra këni ġe anjy fo eni řawëta yëġ in. Er řar bax ġer owëkw orebën anjy ġe onënga osëm. Hër këni eni tëtëtërax ġer bëşëfan.

⁹ Ata ga fed këni ġe Yesu, şëma këbi. Bën ga sëka këno, foxi këni. Ga këno lëkëra ġer osapar, şale këno.

¹⁰ Ata re ko Yesu: «Këren yëdara na! Yeyin enëbi pelëx bëmaŷe bëņ eni mara ġer ebar ed Galile. Fën këne watëx.»

¹¹ Në feņa fo řayi bani Mari Madëlen ġe Mari išandaw ga řat këni ġer angol and Yerusalem ocorođa od bax nëkonand yëġ ok. Reyax këni đek ġer bëşadaxan bëlëngw ang xucak beŷ ak.

¹² Ata bën wacër këni gë bëxarëk bër Bëšëwif bën eni ñëpaxën endey eñ. Ga wëlër këni na, yël këñëbi ocorođa ok kodí ir bon.

¹³ Afel fel banëbi bête mondako: «Deyayindën mène bësëfan bër Yesu bën yowëk gëmëd do reka këni eman eñ nand banun rašënd na.

¹⁴ Do angëmëne exo wël eño Pilat, biyi axor këmo xor mo pel eñun teban, ýowëý añun gi na.»

¹⁵ Ocorođa ok xana këni kodí in do ri këni đek ang fel banëbi ak. Ata wëlik endey eño mondako gër Bëšëwif xali doró.

End epemëra ed Atëfëtan eñ

¹⁶ Bësëfan epëxw gabat bën, ye këni gër ebar ed Galile, yañ gër etënd ed fënëtan bafi Yesu.

¹⁷ And wat këno añ, foxi këni do këno šalend. Barikan bërëmar añëpëgënan bafi ñëpëgënanënd mène Yesu dëñ ex.

¹⁸ Yesu ga sëka këbi, fel këbi: «Wëno xwënëk owun or gër orën ol, bête wëno xwënëk owun or gër ebar ol!

¹⁹ Yeyin gër bela gë enëng gë enëng ebar el đek, enëbi di bësëfan bëram. Buyindënëbi gër owac or Faba, gë or Asëñiw do gë or Angoc Amënëk ol.

²⁰ Tëyalindënëbi etëf ed đek er fel këmun el. Ata wëno, key yo key, këme hi gë wën xali yatir kë xwët ngwën.»

Atëfëtan and Yesu ang ÿëgw ko Marëk Lilaya in

Akayëta aŋo ro, Marëk ÿëgwëk. Areya reya ko mëne Yesu afakën babi fakënënd bësëxwëra bën, anëcët babi nëcëtënd bangoc bañëñenax baŋ gër bëla. Yesu er ÿandi baŋo bëla bën eni kwëta eyeyan edexëm el, xarak ax gi ex na në end becarax bënd baxo rind. Bësëwif bën abarër bani barërënd bamëxwër bamëxwër do bano sëfarand Yesu gër obaxët. Bari bëlëngw bër Bësëwif bën ani ma bana eno kwëta. Ašala bani šaland ang këni ri eno dawaxën ak. Akey amat sëra këno Yesu do lëxw këno gër Pilat, axiti ar wä bax eno daw mopika në kërëwa an. Ado ga soro ko xali gër ecës, Yesu xorëk ecës el do gë dek bebër ex gë panga ind Eñëñenax bën. Er ex gër akayëta in:

End epemëra ed Šaŋ Batis eŋ: 1.1-8.

End xobuyi do gë atëy and Yesu eŋ: 1.9-13.

End andiyen and Yesu gër ebar ed Galile eŋ: 1.14-9.50.

End dāmana ir Yesu elod gër Galile xali gër Yerusalem eŋ: 10.1-52.

End toro do gë ecës ed Yesu eŋ: 11.1-15.47.

End okani ond Yesu gër ecës eŋ: 16.1-8.

End ang šanayaxën babi Yesu bësëfan bërëxëm eŋ: 16.9-20.

End epemëra ed Šaŋ Batis eŋ

¹ Mondako ŷanak Atëfëtan and Yesu Kërisët, Ašëniw ar Kaxanu an.

² Ang ÿëgw ko alawënel Esayi ak: «Nëkođ arolawën aram an këmo lëngwalilind gër ngwën exi ŋacan fëña in.

³ Mëŋ kë xeÿënd gër ladawe:

“Mëxwëtin fëña ir Axwën in!

Debëtin opëña odexëm ok*.”»

⁴ Ata šanayaw ko gër ladawe Šaŋ Batis, ar babi buyind bëla an. Afem baxo femënd gër bëla eni nëngwët ola orebën ol, ebi buyixën do eni cotaxën eteban ed beñëñenax bendebën el.

⁵ Bëla bën dek ebar ed Yude el do gë dek Bëyerusalem bën aye bani yend gër ndexëm ebi buyi polo gër yeš ir Yurëdeŋ and këni fut poyoma beñëñenax bëndexëm aŋ.

⁶ Šaŋ Batis, acuf and omban ond gelemba baxo šufand do baxo xapand enar gër edum. Owure babi yambënd do gë dingën ibapuÿ.

⁷ Mondako baxo femërand: «Ar xuca ke panga kë yowënd na. Ado wëno axe ŋap ex na me dëngw do me pët ogux od baped bandexëm ok.

⁸ Wëno gë men këmun buyind, barikan mëŋ këjun ŷana eŋun buyind gë Angoc Amënëk aŋ.»

End xobuyi or Yesu eŋ

⁹ Angwën aŋo, xaniw baxo Yesu gër Nasaret, gër ebar ed Galile, do yow ko na eŋo buyi Šaŋ Batis polo gër Yurëdeŋ.

¹⁰ And baxo šëpëtand aŋ, Yesu wat ko fol orën ol do Angoc Amënëk aŋ ga ko fedaw ang edëxwëte epešax fo xali lapaxën këŋo. ¹¹ Wëlik oniw gër orën: «Wëj ex Ašëniw aram an! Wëj ex pëlot gër yomb iram do wëno mbaŋ ke balënd endey eŋ.»

¹² Ataŋ Angoc Amënëk aŋ wëla këŋo Yesu gër ladawe.

¹³ Fën rix baxo bakey ofëxw onax do Šindan in axacëra baŋo xacërand eŋo naŋët Yesu. Yesu šit gër owacar hi baxo do omeleka baŋo rëcarand.

End bësëfan bënax bëyanar bër Yesu eŋ

¹⁴ Yesu baqa ko gër ebar ed Galile and fëra këno Šaŋ Batis aŋ do ko femëraxënd Atëfëtan and Kaxanu aŋ.

¹⁵ Er baxo rend: «Anëka ŋatëguk owun or Kaxanu ol, nëngwëtin ola orewën ol, kwëtayin Atëfëtan aŋ.»

¹⁶ Akey amat, Yesu ga ko sëfa bëŋa ir anjer and gër Galile in, wat këbi bër gë abinëm, Šimon gë Andëre ga këni lapëra gë owën orebën oŋ. Bëšëpët bër oxan ebani.

¹⁷ Ata re ko Yesu: «Wën tëfëgune tan mun di bëbar bër bëla.»

¹⁸ Ataŋ seš këni owën orebën oŋ do kwël sëf këno.

¹⁹ Yesu ye ko bëte imbaç, wat këbi bëte polo në ikuluŋ, Şak asëniw ar Sebede, do gë abinëm Şaŋ, ga këni wëxëtëra owën orebën oŋ. ²⁰ Ataŋ wac këbi kwël sëf këno. Seb kënebi na Sebede, sëm irebën do gë bëriyenin bën polo gër ikuluŋ.

End ar gë bëyël eŋ

²¹ Yesu gë bësëfan bërexëm bën fiat këni gër Kafarënowum. Ata yatir akey and eteyëta, Yesu ye ko gër aciw acaleya and Bëşëwif, do këbi sëyalirand end Kaxanu eŋ.

²² Mbaŋ baŋi şaranënd bër baŋo baxëtënd ang ko sëyalind ak bën gayik gë or gapak baxo yeyanënd. Osëyali orexëm ol ax mëndër bana gë or bësälën bëreben ol.

²³ Ata fedëk yatijo, Aşëwif ar gë angoc aňëŋëanax yow bax na gër aciw acaleya aŋo. And wat këŋo Yesu aŋ, ala ajo yana ko ko xeÿënd:

²⁴ «Ineŋa këy şaland Yesu Ibënasaret? Ba eyëbo nemin nde yow këy? Anang wa nang këme mëne wëj ex Awënek ar xaniwëk gër Kaxanu an!»

²⁵ Ata Yesu xeÿëanaxën këŋo angoc aňëŋëanax aŋ: «Xey wëj cësinal! Canël gër ala ajo!»

²⁶ Angoc aňëŋëanax aŋ yëngëndëra këno ala ajo, herën këno xali do kwël şan ko.

²⁷ Dek bër yowëraw bax gër cale yatijo bën şarandëra këbi xali xurik. Ata këni wëkarënd: «Ineŋa ex eŋo? Osëyali oxaşax, or gapak në fiatëngu këbo? Yama şangoc baňëŋëanax baŋ ga këbi xeÿanënd nde gë panga do këni rind er re ko in!»

²⁸ Ata wëlik owac or Yesu ol dek ebar ed Galile el.

End Yesu do gë bësëxwëra bëranjëm eŋ

²⁹ Ga şan këni gër aciw acaleya, Yesu gë Şak do gë Şaŋ sëfer këni gër iciw ind Simoŋ do gë Andëre.

³⁰ Sëk këno aŋaraw isoxari ar Simoŋ ga şëxw këŋo. Fel këno ataŋ Yesu.

³¹ Yesu ga sëka këŋo, lëk këŋo gër ataxan. Ata xoc këŋo ataŋ acëxwël aŋ do xani ko ebi dëba.

³² Genëka ga şëlak eñan eŋ, wëlaraw kënebi gër Yesu dek bësëxwëra bën do bër gë bëyël bën.

³³ Angol aŋ dek barëreŋu këni gër ebët ed iciw ind Simoŋ bën.

³⁴ Yesu fakëndëra këbi bëranjëm. Ata oşëxwëra or ex yo bani fakënd. Anëcët necët baŋi bëte bëyël bëranjëm gër bela, ababi seb na eni yeyan gayik aye nang bano.

End Yesu gër ebar ed Galile eŋ

³⁵ Në ecan ijo, mëç-mëç fo bayi bax ga xani ko Yesu do nacëta ko exo calex.

³⁶ Ata Simoŋ, gë boşandaŋ këno şalarand.

³⁷ And wat këno aŋ, re këni: «Bela bën dek wëj fo këni şaland!»

³⁸ Barikan Yesu yaka këbi: «Yene gër bëngol bënd ler ro, me pemërax end Kaxanu eŋ gayik në eŋo yowaxëngu këme.»

³⁹ Mondako baxo sëfërand ebar ed Galile el, gër ed ex yo, do baxo femërand end Kaxanu eŋ gër baciw bacaleya. Bëte anëcët baŋi necëtënd bëyël bën gër bela.

End ala ar gë amey eŋ

⁴⁰ Akey amat, ar gë amey sëka baŋo na Yesu. Ga foxi ko, xara këŋo: «Angëmëne aŋandi ŋandi ki, axor këy xor eye mënën me pak!»

⁴¹ Ga xaÿënan këŋo Yesu, hëmba këŋo do re ko: «Aŋandi ŋandi ke, mënël!»

⁴² Amey aŋ şan këŋo ataŋ do kwël wën ko.

⁴³ Ata Yesu ga këŋo xëŋa, re ko:

⁴⁴ «Cësinalil de endey eŋo. Yel exi nëkonëx aşadaxan an. Do diyic şadaxa ir angunëtan in ang re ko Moyis ak, mëŋ këni nangëraxën bela bën osede orey ol.»

⁴⁵ Barikan ala ajo, sam ga şapër këni na, yana ko ko reyarand gër ed ko ye yo mëne Yesu fakën këŋo. Në eŋo bayi Yesu abaxo xam na exo ŋat në angol wat-wat ir bela. Në er tëb fo baxo sëlënd do bela bën bebët yo bebët bani xanirawënd, şura-şura eno kacëra.

2

End Yesu do gë aseÿik eŋ

¹ Ga rik baŋkey, Yesu baŋa ko gër Kafarënowum. Ata nangëra këni bela bën mëne anëka bakaw ko gër iciw.

² Barëreŋu këni bëranjëm nêş gër ebët xali këni nënërend. Do Yesu këbi felërand end Kaxanu eŋ.

³ Ata fiatëgu këni bela bënax ga lëbiw këno aseÿik.

⁴ Ga şënd këni gër ebët, sëkwan këni eno ŋateli nêş gër Yesu. Sënga këni yaŋ ejur ed aciw and gër ed ebaxo Yesu el, do yëla këno gë ebën el aseÿik an. ⁵ Ga wat ko Yesu

mëne bela bëjo axwëta xwëta këno, fel këŋo aseŷik an: «Asëñiwën, wëno anëka seban këni beñëñënax bendey beŋ.»

⁶ Ga wël këno bëšalen bër ŷëpara bax lëf na bën, këni yëlarand:

⁷ «Wëni ala ajo inewä ko yeyanaxënd mondako? Në ecir eno de Kaxanu! Noŷo wa xorëk eteban ed beñëñënax el angëmëne ax gi ex na Kaxanu gabat?»

⁸ Ataŋ ga nang ko Yesu gë onden ondexëm on, ang bani yëlarand ak, wëka këbi: «Inewä kën yëlaraxënënd mondako gër owëkw orewën?»

⁹ Inewä saxëk? Mo pel aseŷik an mëne anëka seban këmo beñëñënax bendexëm beŋ nde gë mo pel: “Wëj kanil, ey dëkw ebën edey el do ey maŷi?”

¹⁰ Barikan en nangaxën mëne wëno Asëñiw ar ala an ašot šot këme or gapak or mëni tebanënd bela bën bamena bandebën baŋ gër ebar ro,

¹¹ ga re këme wëj aseŷik an, kanil, ey dëkw ebën edey el do ey maŷi!»

¹² Ataŋ xani ko xwiriš aseŷik an, lëkw ko ebën el do kwël šan ko, bela bën dëk wat këno do šarandëra këbi xali. Ga këno šëkwa Kaxanu, këni rend: «Awa endey endako rako en, elod ala ax wat na.»

End Yesu do gë Lewi en

¹³ And baka ko Yesu gašëxe gër bëŋa ir anjer and gër ebar ed Galile aŋ, xetax këno amëxwër atëm and bela. Ata këbi sëyalirand end Kaxanu en.

¹⁴ Ga ħata ko osëyali ol, xani ko na do kwël ko yend. Wat këŋo Lewi, asëñiw ar Alëfe, ga ŷëpa ko gër aciw and bëšëf bër šagale. Fel këŋo: «Wëj, tëfëguye wëno!» Ata xwiriš Lewi, sëf këŋo kwël.

¹⁵ Ga xucak eno, Yesu gë bëšëfan bërëxëm bën këni yambërand gër iciw ind Lewi gë bëšëf bër šagale bën do gë bëwendëran bëranejëm. Gër enga end bela bëjo mbaŋ ebani bër baŋo sëfënd Yesu bën.

¹⁶ Ga wat këno bëšalen bër ebax Ofariseŋ bën ga këni yambëra gë bëšëf bër šagale do gë bëwendëran bën, wëka këñëbi bëšëfan bën: «Asëyali arewën an, inewä këni yambëraxënënd gë bëšëf bër šagale do gë bëwendëran bën?»

¹⁷ Ga wël ko Yesu, yaka këbi: «Bëšëxwëra bën kë yend gër ed exo axora, ax gi ex na bëbëngw bën. Mëŋ ex wëno, bela bër kë wëndërand yow këme mëni mac, ax gi ex na bër šenene.»

End etiwï en

¹⁸ Bëšëfan bër Šaŋ Batis bën do gë bër Ofariseŋ bën asiwi bani siwïnd. Ata akey amat, yow këni gër Yesu do wëka këno: «Bëšëfan bër Šaŋ Batis bën do gë bër Ofariseŋ bën asiwi këni siwïnd. Inewä bayik ani tiwixënënd na bërey bën?»

¹⁹ Ata Yesu yaka këbi: «Asiwi nde këni siwïnd bër këŋo laŋëtënd šambenjar ir kë ŷërend bën gër ekana? Ax gi ex na nde gër ga nëka këni yo gë mëŋ ani kor na eni tiwi?»

²⁰ Barikan yatir këni šapër gë icën ino, asiwi këni siwi.

²¹ Këdi kë ħesi kaš anjëm akarëk aŋ, ala ax kadënd na gë anjëm angašax.

²² Bëte gër bamote ħakarëk ala cëlënd na ngoy ingaf gayik and ŷana eñen aŋ ata kë fëtin, do ngoy in gë bamote baŋ ex nemi. Ax gi ex na nde në bamote bangašax këni šëlënd ngoy ingaf in?»

End akey and eteyëta en

²³ Yatir akey and eteyëta baxo xucand Yesu në ocënga od gër ed sëg bax bële. Ata bëšëfan bërëxëm bën këni wišand banjëra baŋ do këni yakënd.

²⁴ Ata Ofariseŋ ok wëka këno Yesu: «Inewä këni rixënënd bëšëfan bërey bën er bayik ax ħap ex na yatir akey and eteyëta in?»

²⁵ Yaka këbi: «Er ri baxo Dafid ga šot këbi eno en mëŋ gë bër enga endexëm bën, amëd and ebaxo Abiyatar, ašadaxan alëngw aŋ, wën elod an pën ex na nde?»

²⁶ Amëd and ebaxo Abiyatar, ašadaxan alëngw aŋ, ax gi ex na nde Dafid alil lil baxo lëf gër Aciw and Kaxanu yambëgu ko mburu ind ŷap këbi eyamb bëšadaxan fo in xali šet këbi bër enga endexëm bën?»

²⁷ Ga ħata ko eno, baš ko bëte: «Në end ala rixën ko Kaxanu akey and eteyëta aŋ, bari aŋo di ex na ala an në end akey and eteyëta.»

²⁸ Mëŋ ex wëno Asëñiw ar ala an ex axwën ar akey and eteyëta an.»

3

End Yesu do gë ar gë ataxan ateyik en

¹ Ata ħatëguk akey and eteyëta acëxe, Yesu ye ko gër aciw acaleyä, sëk këŋo ar gë ataxan ateyik.

² Ata bëšalen bën do gë ofarisenj ok këno sitinalind Yesu ba afakën këno fakën gë akey and eteyëta aŋ eni cotaxën end këno nagašanaxën.

³ Ata Yesu fel këno ar gë ataxan ateyik an: «Kaniw ey kwëša mërëxand ro!»

⁴ Aŋo re ko Yesu: «Inëwa ÿapëk gë akey and eteyëta aŋ? Edi ed enjekax nde ba edi ed eñëñëtax nde? Epexën and ala nde ba edawë ed ala nde?» Barikan bën dëk šësinara këni yem.

⁵ Ata Yesu nëkon këbi gë oxoÿ fo, aŋo nëngan bana end owëkw or farëdädik orebën eŋ. Fel këno ar gë ataxan ateyik an: «Yënël ataxan aŋ!» Ga yën ko, ataŋ bëngwëk ataxan aŋ.

⁶ Ofarisenj ok šan këni eni wëlërëx gë od Erod ang këni ri eno dawaxën Yesu ak.

End etana ed oparëxanda epëxw gë oki eŋ

⁷ Ata Yesu gë bëšëfan bërexëm bën ye këni ler gër bëna ir anjer. Na barërëgu këni bela bëranjëm ga xaniraw këni elod gër ebar ed Galile, gër ed Yude

⁸ do xali gër angol and Yerusalem. Na fo bani bëte bër xaniraw bax gër ebar ed Idume, ekeg ed yëb ir Yurëdeŋ el, xali gër owar or Tir do gë Sidonj. Amëxwër aŋo er yow bani gër Yesu ga bani wëlëxënd bebër baxo rind bën.

⁹ Ata Yesu fel këbi bëšëfan bërexëm bën eni təkaliw ikuluŋ exo nëpaxën polo këdi këno fimelira bela bën.

¹⁰ Enimin, ga babi fakënënd bela bëranjëm bano radëanaxënënd bëšëxwëra bërëmar eno kwixwëtaxën.

¹¹ Bangoc bañëñëtax baŋ, areb banëbi reñënd bela bër lil banëbi bën gër osapar or Yesu eni keÿaxën: «Yama wëj ga ex nde Asëñiw ar Kaxanu an.»

¹² Barikan Yesu mbanj babi xeyëanaxënënd eni tef edeya ed noÿo hi ko el.

¹³ Ata Yesu ye ko yaŋ në etënd. Wac këbi bër ÿandi baŋo bën do bën yaka këno.

¹⁴ Yata këbi epëxw gë bëxi eni gi oparëxanda odexëm eno đanjëtarand do ebi dawëndërand

¹⁵ eni pemërand endexëm eŋ do enëbi nęcëtënd bëyël bën gër bela gë panga ind yël këbi inj.

¹⁶ Bër yata babi bën ebani: Simonj ir nëngwët baŋo Piyer,

¹⁷ Šak gë Šaŋ, asëñiw ar Sebëde, do gë abinëm Šaŋ. Bën nëngwët babi owac ol: «Bëwanerëges» mëne ngëŋ Bër ang ekëman.

¹⁸ Na fo bani bëte: Andëre gë Filip, gë Barëtelemi, gë Maco, gë Toma, gë Šak asëñiw ar Alëfe, gë Tade, gë Simonj, awër an,

¹⁹ do gë Yuda Isëkariyot, ar lëxw baŋo Yesu an.

End emenan ed Angoc Amënëk eŋ

²⁰ And waÿi këni gër iciw aŋ, bela bën barërëgu këni gašëxe xali hi këni amëxwër atëm. Yesu gë odexëm ani cot bana amëd and këni ÿëpa eni yambëraxën.

²¹ Ga wël këni endey eŋo bërexëm bën, yow këni eno tëra gayikako bani yëland mëne: ošen ÿanar këni.

²² Ata bëšalen bër xaniw bax gër Yerusalem bën re këni: «Yama Yëngëtir, emun end bëyël eŋ ga lil këno nde. Gë panga indexëm inj këbi nęcëtënd bëyël bën gër bela.»

²³ Ata Yesu wac këbi ebi pelëra gë šapënëtal baŋo do ko rend: «Mondake hik endey eŋo? Sindan nde këno waÿënd Sindan?»

²⁴ Angëmëne bër ebar ebat eni merënd, ax gi ex na nde ebar edebën el ašapër kë šapër?

²⁵ Bëte angëmëne bër ekun ebat eni merënd, ax gi ex na nde ekun elo ayëcar kë yëcar?

²⁶ Awa angëmëne Sindan ebi merelind bër ex gër owun orexëm bën, alati ko lati. Owun orexëm ol ašapër kë šapër do ex kwët endexëm eŋ!

²⁷ Ala ax kor na exo dël në iciw ind ar gë ojaw do eŋo kandëra napul irexëm in. Afo eŋo bon pere, do eŋo kap aye exo yëcaxën iciw indexëm inj!

²⁸ Dal in këmun felënd, Kaxanu aseban ko sebanënd beñëñëtax beŋ do gë ocir od šir këno yo!

²⁹ Barikan ar këno šir Angoc Amënëk an, eteban axo cot na: Gayik anëka ri ko amena and dın ir dın aŋ.»

³⁰ Ga bani rend mëne gë angoc aňëñëtax hi ko yeyanaxën baxo mondako Yesu.

End bobinëm bor Yesu do gë nëm eŋ

³¹ Ata na gër ed bani yeyandëra mondako, řiatëgu këni bobinëm bor Yesu do gë nëm. Ga wxëšaw këni fac, lawën këno ala eŋo macëgu.

³² Bon yëmb bani bër xeta bano lëf gër aciw bën. Ga yëpara këni jey, lilëgu ko ar lawënegu bano an, re ko: «Yakalëbi fac norix gë bofinëx, ga këni şaland!»

³³ Yaka këjo: «Noyo ngwa ex nëma do nobën ex bëmaÿe bëndam bëj?»

³⁴ Ga nëkon këbi bër xeta baño bën, re ko: «Nëkodëbi nëma do gë bëmaÿe bëndam bëj.

³⁵ Ar kë rind er yandi këjo Kaxanu an, ajo ex abaÿe do gë nëma.»

4

End apënëtal and ar oned enj

¹ Ata Yesu këbi sëyalirand gaşëxe end Kaxanu enj gër bëña ir anjer and Galile. Ga xeta këno amëxwër atëm, Yesu fëra ko polo në ikulunj do yëpa ko. 'Bela bën dëk xwëşara këni gër ebar, gër bëña. ² Ata ga këbi sëyalira gë şapënëtal, nëka ko mbanj. Er baxo rend:

³ «Baxëtın end ala ar nëca bax oned gër oşënga orexëm enj.

⁴ Ga ko yiş eneda enj, mar lapak gër fëña. Ata yow këni oşël ol, hël këni dëk.

⁵ Mar lapak bëte gër aparëfac, gër ed ax nëmb bana obar, lëgëk atanj gayik ax tiw bana.

⁶ And fëtëk oyat anj, hayëk dëk gayik gë odëmbët këm hi bax.

⁷ Mar lapak bëte şit në acëc and gë odëmbën. And lëgëk anj odëmbën ok xëşak, ata sëkwanëk ex dëw.

⁸ Barikan mar lapak bëte gër ebar ejekax. Ga lëgëk, rafëk, do rëwëk bon: enjëlir emat ofëxw osas, enj ofëxw ocongebat do enj keme.»

⁹ Ga ñata ko Yesu apënëtal anjo, re ko: «Awa ar gë anëf an, wëlël exo enjo.»

¹⁰ And şapër këni bela anj, bayi këni Yesu gë oparëxanda epëxw gë oki odexëm ok. Ata wëka këno: «Inecëj këy sëyalixënënd gë şapënëtal?»

¹¹ Yesu yaka këbi: «Wën fo yël këjun Kaxanu, en nang end däl end şonayak end owun orexëm enj. Bër fac bën gë şapënëtal fo këni yana eni wëlënd.

¹² Mëj ex ado eni nëkonënd aye, ani wat na. Ado eni wëlënd, abi pëni na, këdi këni nëngwët ola orebën ol do ebi teban Kaxanu*.»

¹³ Ata re ko bëte Yesu: «Angëmëne wën anjun pëni ex na apënëtal anjo, mondake këjun fëni dëk bacëxe banj?

¹⁴ «Anef an kë nedënd eyeyan ed Kaxanu el.

¹⁵ Fëña ir gër ed lapak eneda in ex bela bër sam eni wël eyeyan elo, atanj Sindan exo yow exo dëxët dëk gër owëkw orebën.

¹⁶ Bëte aparëfac anj ex bela bër sam eni wël eyeyan ed Kaxanu el, gë onënga fo eni ma.

¹⁷ Bari ani gi ex na gë odëmbët, gogo nde ebi yepan. And këbi şopara anj, ba enëbi cëndën në end eyeyan elo enj, ebi cena xali eni dap caw.

¹⁸ Bëte odëmbën ok ex bër sam eni wël eyeyan ed Kaxanu el,

¹⁹ eni teb ocëmu od anıyan ok, gë oñandi od napul ok, do gë oñandi od eman ok ex këşa xali ex təkwan ebi nëngwët in.

²⁰ Do ebar ejekax el ex bela bër sam eni wël eyeyan ed Kaxanu bën, eni ma ebi nëngwët do ex cënar gër owëkw orebën: emat ex dëw ofëxw osas, enj ofëxw ocongebat, do enj keme.»

End apënëtal and lambo enj

²¹ Yesu ga ñata ko apënëtal anjo, wëka këbi bër baño şaxët bën: «Lambo ir fëtën këni in, añoş nde këni ñobënd gë enëp? Axwët nde këni xwëtënd dila në angaw? Ax gi ex na nde në er yanj këni xawënd?

²² Mëj ex, er hi bax yo watërëxe in, awati kë wati. Er hi bax yo eşon-con in, aşana kë şanaya goyat gër angoben!

²³ Awa ar gë anëf an wëlël exo enjo!»

²⁴ Baş ko bëte: «Balëkënalıyındën end kën wëlënd enj. Gë acarıya and kënëbi sëyinënd bela anj fo këjun waşën wën bëte, ado sëf enjun tënd motënd.

²⁵ Ar wak eyeyan elo an, Kaxanu abaşën këjo başën owël ol. Bari ar ñepëk an, yowëy anjo pëni na.»

End apënëtal and eneda end kë lëgënd gë andexëm enj

²⁶ Yesu şom ko bëte: «Owun or Kaxanu ol er wëndërek gë end ala ar kë yişënd eneda gër oşënga orexëm fo.

²⁷ Këŋo rašënd nde ba këŋo ferënd nde, hik gëmedf hik goyat, enedfa eŋ alëg kë lëg ex daf xarak mëŋ axwën an axo nang na ba mondake.

²⁸ Ebar el dëŋ këŋo rëca ex dëg ang ondës fo, ex daf bële in xali ex neg do ex can, banjëra ban ex dëw aye.

²⁹ Do and kë sëg aŋ, eni ɲaš gë xorom in and kë fiat ekanara ed benedfa aŋ.»

³⁰ Wëka këbi bëte Yesu: «Gë ine këne wätinaliye owun or Kaxanu ol, gë apënëtal and fe?»

³¹ Yaka ko mëŋ fo: «Ang enjëliŋ end atëx and mutarëd fo hik. Dek benedfa bend ex gër ebar ro beŋ, enjëliŋ eŋo xurik ex ba.

³² Barikan and këni necf do ex dëg aŋ, ata kë rafënd nëmëc dek bešëlëg bešër ex gër andëdëfa bën. Benini beŋ ex dërëra xali ošël or gër orën ol eni yëlëra yaŋ.»

³³ Ata Yesu gë bapënëtal baŋo sëfëtan baŋi end Kaxanu eŋ bela bën ang këni xor eŋi pëni ak.

³⁴ Ababi sëyali na gë bapënëtal këm. Barikan and këni hi gë bësëfan bërëxëm fo aŋ baŋi faÿënënd dek.

End Yesu do gë ekoc etëm eŋ

³⁵ Ata kwël yatijo fo, and genëka aŋ, Yesu fel këbi odexëm: «Kegëtane anjer aŋ.»

³⁶ Ga fela këbi amëxwër aŋ, bësëfan bën wëla këno Yesu gë ikuluŋ ind gër ed ÿëpa baxo in. Na fo bax bëte bëkuluŋ bëcëxe bëndanjëm.

³⁷ And hi këni Yesu gë bësëfan bën gër ngu aŋ, fiatëguk angoc etëm. Men oŋ kë xaninënd bomeŋ bomeŋ xali kë rëmbayand ikuluŋ in.

³⁸ Barikan Yesu mëŋ yem këŋo rašënd gër epoy ed kuluŋ gër akwëtaya and gaf. Ata exo nëngëtaxën in, bësëfan bën xëÿ këni šor: «Asëyali, doro këne nemiye. Wëj axi bal ex na nde?»

³⁹ Ga nëngëta ko na, xëÿan ko ekoc el gë anjer aŋ: «Xey wën, cësinayin!» Ataŋ sešëk ekoc el do anjer aŋ bëte ÿëmëk ataŋ.

⁴⁰ Wëka këbi Yesu bësëfan bën: «Oko inewä yëdaraxën kën go? Ba wën xali gërëgako ane kwëta ex na nde?»

⁴¹ Aŋo yëdara këni kaš-kaš xali do këni wëkarënd: «Noÿo ngwa ex ala ajo? Ekoc el do gë anjer aŋ aŋa kë wënd er ko re in?»

5

End ar gë bangoc bañëŋënaŋ eŋ

¹ Yesu gë bësëfan bërëxëm bën, ga xegëta këni anjer aŋ, fiat këni gër ebar ed Bëšerasa.

² Ataŋ ga šëpëta ko Yesu gër ikuluŋ, šanëgu ko pëlët gër oŋeg, ala ar gë bangoc bañëŋënaŋ do ko yend aped-fed.

³ Gër oŋeg lëg baxo do ala baŋo xor na eno pokëra gë gweyele-gweyele.

⁴ Band mar abon bano bonënd eno pokëra gër otaxan do gër osapar gë gweyele-gweyele. Barikan mëŋ dek baxo xotënd exo nëtëra dëng-dëng odun ok. Ala ax cot bana ojaŋ od eŋo bonaxën ok.

⁵ Er baxo xëÿërand cis wec gër banapëra band gër osënd. Asembaÿënaya baxo sembaÿënaŋ eman eŋ gë oxaÿ.

⁶ Sam ga watëgu këŋo Yesu caw, hër ko aped-fed do foxi ko gër lëngw irexëm.

⁷ Xëÿ ko: «Inewä ÿandi ki gër ndam Yesu, wëj Aseñiw ar Ar-hik-yaŋ gër orën an? Këla gër oŋac or Kaxanu, këreÿe narën na!»

⁸ Baxo xëÿaxënënd mondako, awël baŋo wëlënd Yesu ga ko re: «Wën bangoc bañëŋënaŋ, canin gër ala ajo!»

⁹ Ata Yesu wëka këŋo: «Mondake këni wăcënd?» Yaka ko: Wëno «Benga sir-sir» këne wăcënd gayik bangoc bandanjëm hi këmi.

¹⁰ Ata bangoc bañëŋënaŋ baŋo këno xarand Yesu kërebi ɲwaÿ na caw, ga xey këbi eni ɲawëta ebar ed Šërasa el.

¹¹ Xarak ler gër etënd gër ed hi bani na, bambëxwëbëxw banëŋi xadacërand na.

¹² Ata ga wat këneŋi, bangoc bañëŋënaŋ ban xara këno Yesu: «Cëñëtälëfo mëni dël bambëxwëbëxw baŋo!»

¹³ Ata ŋa ko Yesu. Na bangoc bañëŋënaŋ ban ga šan këni gër ala, lil këneŋi bambëxwëbëxw ban. Do ang hi bani gër ed kwëre kwëre ak, ÿëkëta këni gë ongër fo, lapayax këni gër anjer dek kece in, noÿelira këbi dek. Er hi bani në bambëxwëbëxw owëli oki.

¹⁴ Ga šapër këni bëxadac bën, hërëra këni bëjo gër angol, bëjo gër ocënga. Reyarax këni end wat bani eŋ. Ata wăraraw këni bela bën, šura-šura gër onang.

¹⁵ Ga fiat këni gër ed ebaxo Yesu, wat këno ar gë bëyël ar benga benga an, ga yëpa ko gë banjëm banj. Nang këni mëne aye dëj ßakar këno onden oj. Yëdara këni xali xurik.

¹⁶ Bër wat bax ðek er ri baxo Yesu bën reya këni end ar gë bëyël eñ, do gë end bambëxwëbëxw eñ.

¹⁷ Ata ýana këni këno xarand Yesu exo dëxëta na gër ebar edebën.

¹⁸ Ga ko ßaka Yesu polo gër ikuluj, ar ebax gë bëyël an wëka këno: «Awa nde këy wa me gi ar enga endey?»

¹⁹ Ga ñëp ko Yesu, yaka këno: «Maýil gër ndewën, gër iciw indey. Tëfëtanëxëyëbi ðek er rin ki Axwën Kaxanu in, do ang xayënan këno wëj ak.»

²⁰ Ata ala ajo wáyí ko do ko femëraxënd end Yesu eñ gër Bangolepëxw. Areyara baxo reyarand ðek er rin baño Yesu in. Do bela bën ðek baßi ßarandërand endey eño.

End endënañ ecësëk do gë end asoxari ašëxwëra eñ

²¹ Yesu xegëtaw ko amaka ßaka gë ikuluj in. Barërëgu këni gašëxe bela bën gër ðëña ir anjer.

²² Hatëgu ko na ar bano wácënd Yayëros, alëngw ar aciñ acaleya an, lapaya ko gër osapar or Yesu

²³ do ko rend: «Asëyali, ðam ex exo koti endënañ endam eñ, axara xara këmi, yeye eyo kwëtan otaxan ok exo pakaxën do exo diyaxën.»

²⁴ Yesu sëfër këni kwël gë Yayëros. Enga end bela eñ këñëbi sëfand do këno fimelirand Yesu.

²⁵ Xarak asoxari ar baño yexayaxënënd ošat elod bëniy epëxw gë bëki ebaxëna gër enga eño.

²⁶ Mbanj soro baxo gër otaxan od bëxora bëranjëm, do fañ baxo ðek napul irexëm in gër oxora, ßari axo pak bana. Ado año hi baño kaš-kaš ošëxwëra ol.

²⁷ Ga wël ko mëne Yesu kë xucand, nëfënëfa ko xali sëkën këno, do xwixwëta ko acud andexëm añ.

²⁸ Er yëla baxo mëne ga xañ xañ këno exo kwixwëta banjëm bandexëm banj ata ko fak.

²⁹ Sam ga xwixwëta këno, ošat oj seßëk atañ ecan el. Nang ko gër eman endexëm mëne afak dëj fak ko.

³⁰ Yesu nang ko mëne panga indexëm šanëk na. Ata xwëša ko mërëxand gër amëxwër. Nëkona ko gand epyo do wëka ko: «Noño xwixwëtak banjëm bandam banj?»

³¹ Yaka këni bëšëfan bën: «Oko, këyëbi watënd bela bën ga këni fimelirand nde këy wëkand noño xwixwëta ki?»

³² Barikan mëj kwël këno šaland ar ri bax eño an.

³³ Ata asoxari an këno rëgënënd anjiñ añ, ga nang ko er hi baño in. Wara ko lapaya ko gër osapar or Yesu do reya ko ðek ðal in.

³⁴ Barikan Yesu re ko: «Awël nde abiwën, ga xwëta këye fakaxën këy. Maýil gë emëkw eyemax do pakël ošëxwëra orej ol.»

³⁵ Ga ko yeyan mondako ßayi baxo Yesu ga fiatëgu këni bela bër hiw bax gër iciw ind alëngw ar aciñ acaleya an. Re këni: «Awa anëka xor këno endënañ endey eñ! Ine këyo soroli mama Asëyali an?»

³⁶ Barikan ado ga wël baxo eyeyan elo, Yesu fel këno alëngw ar aciñ acaleya an: «Kërey yëdara na ngëñ, kwëtale mondako dëj.»

³⁷ Gaßatak axo ma bana eño ðañëta gër iciw ind Yayëros angëmëne ax gi ex na Piyer, gë šak do gë šaň, abinëm ar šak.

³⁸ Ga fiat këni gër iciw ind alëngw ar aciñ acaleya, Yesu wat këbi bela bën ga këni renitara axeñënd mbanj.

³⁹ And lil ko añ, wëka këbi: «Ine këñ šëšësinënd go? Ineña otes ol go ok? Itox in araš fo raš këno, axo çës ex na.»

⁴⁰ Ata ga wël këno, ýana këni këno wërëyand. Yesu nëcët këbi ðek ang ebani ak. Ga wac këbi nëm gë sëm ir endënañ do gë bëšëfan bër lanëta baño bën, lil këni gër ed xwët bano itox.

⁴¹ Ata Yesu lëk këno itox in gër ataxan, re ko: «Talita kumi», mëne ngëñ: Endënañ kanil, ga re këme!

⁴² Atañ kwengweremët endënañ eñ, xwëša ko ceg do ko yëtënd, anëka sëk baño bëniy epëxw gë bëki. Bër wat bax eño bën šëg këbi benjëw benj ga xurik ašaran in.

⁴³ Yesu xëñara këbi aye bëxwën endënañ eni çësinali endey eño. Fel këbi eno yël er ko yamb in.

6

End Yesu gër Nasaret ej

¹ Ata Yesu xani ko na, wāyī ko kwël gër Nasaret, gër ed raf ko. Sëfër këni gë bësëfan bërëxëm bën.

² And hatëguk akey and eteyëta an, ye ko këbi sëyalirand gër aciŵ acaleya. Dek yëmb bani bër obaxët bën, do ga këbi şarandëra këni wëkarënd: «Feye wa şotëgu ko enjo? Orenik or mondake wa şot ko? Do mondake ko rind becarax bëndako rako bën gë otaxan odexëm ok?»

³ Ax gi ex na nde mëj ex afika ar otëx an, asëfiŵ ar Mari an? Ax gi ex na nde bobinëm ex Şak gë Yose, gë Yud do gë Simon? Do bëbinëm bëtoxari bën cëj, ax gi ex na nde gër ndëbi ro dëj exëni?» Ata nê enjo babi hëpëgënanaxënënd endexëm ej.

⁴ Ata yaka këbi Yesu: «Alawënel ar Kaxanu an, gër angol andexëm fo këno yafënd, ado dek dek in gër bërëxëm do gë bër ekun ebat gë mëj bën.»

⁵ Ata ecarax gematak anjo mëndan bana exo di na. Bësëxwëra bërëxënëne fo fakën babi ga hëmbara këbi.

⁶ Mondako şaran baņo Yesu end oņëpëgënan odebën ej.

End olawën or bësëfan epëxw gë bëxi ej

Ata Yesu ko sëfërand bëngol bënd ler gër Nasaret bën ebi tëyalirax.

⁷ Wac këbi bësëfan epëxw gë bëxi bën, lawën këbi eni ye bëxi bëxi sam ga yël këbi panga ind enëbi nęcëtaxënënd bangoc bañëjënax in.

⁸ Fel këbi bëte eni mëlayand oşët fo do këreni mëland na: ax gi ex na eyamb-yamb, ax gi ex na ambab, ax gi ex na kodı gër bëmbo.

⁹ Barikan eni pedand bapëf band xalanj, bëte këreni cudand na bacud baki.

¹⁰ Afel fel babi bëte: «Gër iciŵ ind kën fiat, bayiyindën na xali yatir kën xuca.

¹¹ Bëte angëmëne en nāt nê angol, do bela bën eni nęp enun kwëtaya in ba eni nęp enun baxët in, pëxwëcayin obar od lëkak gër osapar orewën ok en kucaxën. Obar oko ex osede or këbi şëndën bela bëjo.»

¹² Ga ye këni bësëfan bën, femërax këni gër bela end eni nëngwët aniyān andëbën ej.

¹³ Nęcët kënebi bëyël bërānjëm gër bela. Bëte bësëxwëra bërānjëm banëbi nëmërand ogu, do bani fakënd.

End ecës ed Şaņ Batis ej

¹⁴ Erod, emun ej, wël bax er baxo rind Yesu in gayik oŵac or Yesu ol mongwëli wëli bax. Bërëmar are bani rend mëne Şaņ Batis, ar babi buyind bela an xaniwëk gër ecës, mëj şotaxën ko panga ind ko rixënënd becarax in.

¹⁵ Na fo bani bër bax rend mëne alawënel Eli xaniwëk gër ecës. Na fo bani bëte bër bax rend mëne alawënel ar Kaxanu abat, ang ebani akarëk ak, xaniwëk.

¹⁶ Barikan, Erod ga wël ko beņo dek, re ko: «Yama Şaņ Batis ir fodëtën bamo gaf ga xaniwëk nde gër ecës.»

¹⁷ Erod mëj dëj re bax eno tëra Şaņ Batis do eno pokëra gë gweyele-gweyele lëf gër epëra gayik anëp nęp baņo ga watar bani gë Erojad, alindaw ar abinëm Filip an.

¹⁸ Enimin, Şaņ Batis mondako baņo fëlend Erod: «Ax ñap ex na eyo kan abinëx asoxari arexëm an.»

¹⁹ Ata Erojad mbaņ şus baņo Şaņ Batis do yandi baņo eno daw, bari abaxo xor na.

²⁰ Ado Erod ayëda baņo yëdand Şaņ Batis ga nang baxo mëne ala ar şenene ex, awënek ex. Mëj bayik abaņo seb na eno dixëra. Dek baxo şëndënd and këņo wël an xarak anëngan dëj baņo nënganënd obaxët ol.

²¹ Ata Erod ri ko ofëna or ekwitaxën ed akey and rëw këno. Wac këbi gër ñambëran bëlëngw bën do gë bemun bënd ocoroċa bën, ebar ed Galile el dek.

²² Ga lilëgu ko abiŵ ar Erojad gër ed yëpara bani, wan ko xali nëngan këbi Erod gë bër wacëraw babi gër ofëna bën. Ata Erod, emun ej, fel këņo endënaŵ ej: «Mëkale er yandi ki yo, wëno ayël këmi yël.»

²³ Ga yaşar ko baş ko: «Er këye xara yo ayël këmi yël, ado ex gido mi cet ja mërëxand ebar ed gër ed wun ko ro el.»

²⁴ Ata şan ko endënaŵ ej, wëkaw këņo nëm Erojad: «Inëwa këmo xara emun ej?» Yaka këņo: «Karalo gaf ir Şaņ Batis in, ar këbi buyind bela an.»

²⁵ Ga wërëşëtaw ko ayanđ lëf gër ed exo emun, xara këņo: «Er yandi ke eye yëlëgu gërëgako gaf ir Şaņ Batis in polo nê inëp.»

²⁶ Ata emun eñ hi këno këj gër emëkw, šena këno. Barikan ga yašar baxo xali wël këno bër ofëna bën, ax mënd bana eño dëc endënañw eñ er xara ko in.

²⁷ Emun eñ lawën këno atañ anëkona arexëm abat exo mëlawa gaf ir Šaň Batis in.

²⁸ Ye ko, fodëtëgu ko gaf ir Šaň Batis in gër ed fëra bano do wëlaw ko në inëp. Fëxwën këno endënañw eñ. Endënañw eñ šena ko yëlëx këno nëm.

²⁹ Bësëfan bër Šaň Batis bën ga wël këni endey eño, yen këni eman endexëm eñ gër epëra do wëxëta këno në ýeg.

End eñëmbën ed eyamb yamb eñ

³⁰ Oparëxanda ok ga bakaraw këni gër Yesu, reya këni dek bešër riw bani bën do gë dek end sëyaliraw banëbi bela eñ.

³¹ Ata yaka këbi Yesu: «Awa yowën ene nacëtaye në er tëb en teyëtax təkër!» Mbañ ebani bela bër xeta babi bën: bëjo këni yend bëjo këni fiatëgund, ax mënd bana ang këni yambëra ak.

³² Yesu gë bësëfan bën fëra këni polo në ikuluñ eni nacëtaxën.

³³ Ata bela bërãnjëm wat kënëbi ga këni ye, xwita kënëbi. Do angol and ex yo bani xanirawënd eni ye olëngët, gogo nde ga fiatët këni.

³⁴ And bani šëpëtand gër ikuluñ aň, Yesu wat këbi bela ga barërëgu këni xali hi këni amëxwër atëm. Aňo xayënan këno xali gayik er hi bani ang opëy od gë axadac këm fo. Na sëyalira babi bešëranjëm xali nëkak.

³⁵ Ga kë xwëyar bësëfan bërëxëm bën sëka këno Yesu do re këni: «Asëyali, ro gër ed hi këne apuý ex do anëka wëdëk eñan eñ.

³⁶ Pelalëbi bela bën eni capërëra gër ocënga, ed bënëpa el, do gër bëngol bënd ler ro eni yëcërax er këni yamb in.»

³⁷ Barikan mëñ yaka këbi: «Yëlinëbi wën dëñ er këni yamb in!» Yaka këno: «Ba mi ye mi yëcëgu mburu në batama ekeme oki band kodí nde, mëni dëbaxën dek ako?»

³⁸ Ata wëka ko Yesu: «Bamburu banjëgwe wa lëkaya kën? Yeyin en nangëgu!» And wëkaraw këni aň, yaka këno: «Bamburu banjo do gë oxan oxí.»

³⁹ Aňo re ko enëbi pel bela bën dek eni nëpara bëmëxwër bëmëxwër gër ondës ocëkët.

⁴⁰ Ata ýëpara këni bëmëxwër bënd mar bela keme, bëño ofëxw oco.

⁴¹ Yesu ga wëd ko bamburu banjo bañ do gë oxan oxí ol, xeña ko orën ol do šëkwa këno Kaxanu. Ga xwët ko, hëbëndër ko bamburu bañ do yël këbi bësëfan bën eni cet. Bëte mondako fo šet babi oxan ol xali šot këni bën dek ang ýëmb bani ak.

⁴² Na yambëra këni xali wëd këni bën dek.

⁴³ Ata bar këni bësëfan bën bakange epëxw gë baki bacaxaken band mburu ind bayëta bax bañ do gë oxan ol.

⁴⁴ Bër lëba babi Yesu bën er ebani, bësošan bën fo, owëli oco.

End Yesu gër men eñ

⁴⁵ Atañ ga xucak eño, Yesu nëyali këbi bësëfan bërëxëm bën eni dëngwa gë ikuluñ in ekeg ed anjer, gër Betësayida do mëñ bayi ko na ebi pela bela bën.

⁴⁶ And fela këbi aň, ye ko yañ në etënd exo calex.

⁴⁷ Ga šëlak eñan eñ, bësëfan bën fiat këni gë ikuluñ in mërxand ir anjer xarak ekeg elo bayiw baxo Yesu gër ebar.

⁴⁸ Wat këbi bësëfan bën ga šopa këbi ewac el gayik aped-fed gë ekoc etëm bani xasënd gë ikuluñ in. Emëd ekarëk el, Yesu këbi sëfand do ko wëñënd yañ gër men ang gër ebar fo. Ga sëk këbi, ýandi këno ebi cand.

⁴⁹ And wat këno ga ko wëñëta yañ gër men aň, bësëfan bën yëla këni mëne oñëy ex, ax gi ex na mëñ. Ata ses këni šor.

⁵⁰ Ga këno nëkon, bën dek šëg këbi benjëw beñ. Atañ yeyaneli këbi Yesu: «Kapinayin! Wëno ex, këren yëdara na.»

⁵¹ And hi ko polo gër ikuluñ aň, xucak ekoc el. Ata bësëfan bën dek šaran babi endexëm eñ.

⁵² Gayikwa ýoweý abi pëni bana ecarax end mburu eñ: ga fod babi.

End epakën ed bësëxwëra gër ebar ed Genesaret eñ

⁵³ Ga xegëta këni anjer aň, fiat këni gër ebar ed Genesaret.

⁵⁴ And šëpëta këni gër ikuluñ aň, bela bën xwita këno atañ Yesu.

⁵⁵ Ata wëra këni enëbi mëlraw bësëxwëra bën monëbi gër banakaya bandebën. Motëfelira bano sëfelirand Yesu gand ed ko ye yo.

⁵⁶ Gër ed ko lil yo, hik ingol, hik angol atëm, hik ošënga, tar fëña in banëbi xwëtënd bësëxwëra bën do bano xarand ebi teb eni kwixwëta ndakan ambana and acud andexëm aň. Do dek bër baño xwixwëtand bën afak bani fakënd.

7

End bapela band bēxarêk ej

- ¹ Akey amat, Ofariseñ do gē bēšalen yow bax gēr Yesu ga xaniw kēni gēr Yerusalem.
- ² Ata wat kēnēbi bēšēfan bērexēm bēremar ga xoba kēni gēr eyambēran gē otaxan obuyaraxik, mēne ngēñ nebarēxe.
- ³ Xarak Ofariseñ ok do gē Bēšewif bēn dek abani yambēra na nebarēxe šenene otaxan ok, ang rēp bax gēr bapela band bēxarêk bērebēn ak. ⁴ Angēmēne nē akwēndaya and gēr angol ye bani, and kēni wāyi gēr iciw̄ añ dīn bani nebarand aye eni yambēraxēn. Bēte mban e ebox bēnd akarêk bēnd bani fēbēnd beñ; eneb ed onēp, eneb ed ofeya el do gē ed bandun band yawale el.
- ⁵ Ofariseñ ok gē bēšalen bēn wēka kēno Yesu: «Bēšēfan bērey bēn inew̄a kēni liyaxēnēnd mondako, ga kēni yambērand gē otaxan obuyaraxik, do ani tēfēnd na bapela band bēxarêk bērebi bañ?»
- ⁶ Ata Yesu yaka kēbi: «Ata alaw̄ēnel Esayi dāl re baxo mēne wēn bēyēñenax bēr kē lahayand hi kēn. Ga yēgw̄ ko wa:
"Bela bējo gē etēy el fo kēne fēbēnd,
Anjēlan andebēn añ caw hawēta ke;
⁷ Asoro fo kēni sorond cale indebēn iñ,
Osēyali orebēn ol bapela band bela fo ex[☆]."»
- ⁸ Ata re ko bēte Yesu: «Wēn, kē yepēnēnd er re ko Kaxanu in do kēn fēbēnd bapela band bela.
- ⁹ Kēn yepēnēnd apela and Kaxanu añ do kēn fēbēnd amērēwēra andewēn.
- ¹⁰ Ga re ko Moyis:
"Wēj ala an pēbēlēbi norix gē sorix,
Ar kējo xare yo nēm ba sēm ar edaw̄ ex[☆]."
¹¹ «Barikan wēn kēbi sēyalind bela bēn: And ki xara yēy norix ba sorix añ, axor kēy xor eyo pel mēne gē er ebox eyo dēcaxēn in "Korēban" ex, mēne ngēñ Kaxanu yēl kēyo.
- ¹² Ax gi ex na nde nē end apela andewēn año, bela bēranjēm anēbi dēcand na bēxarêk bērebēn bēn?
- ¹³ Ata mondako kēn yepēnēnd eyeyan ed Kaxanu el gē apela and yerēt kēn gē andewēn dēj. Bēte awata wata kēn bemenak bēnd ang eño ak.»
- ¹⁴ Yesu wac kēbi gašēxe bela bēn. Ga sēka kēno amēxwēr atēm, re ko: «Wēn dek baxētine dē aye eñun pēnixēn.
- ¹⁵ Yowēy ax gi ex na er kē lil gēr ala do eño buyarēn. Barikan er kē šanēnd in kējo buyarēnēnd.
- ¹⁶ Awa ar gē anēf kala, baxētēlexo eño.»
- ¹⁷ And lil ko Yesu lēf gēr iciw̄ añ, ga sebēgu kēbi fac amēxwēr añ, bēšēfan bērexēm bēn wēka kēno ebi payēn apēnētal año.
- ¹⁸ Ata re ko: «Okō, wēn bēte an gi ex na nde gē orenik? Añun pēni ex na nde mēne yowēy ax gi ex na er kē lilēnd gēr ala do eño buyarēn?
- ¹⁹ Er kē lilēnd gēr ala in gēr acēl kē fiatēnd, ax gi ex na gēr emēkw. Do and kē hi gēr acēl añ, ex payērax gēr apuy.» Ata gē eyeyan elo wāsin babi Yesu mēne eyamb yamb ed ex yo awēn wēnēk.
- ²⁰ Er re baxo mēne er kē šanēnd gēr ala in kējo buyarēnēnd.
- ²¹ Gēr emēkw ed ala kē yānand xali ex can: banjēlan bañēñenax bañ, gē eñac ej, gē orek ol, gē edaw̄ēr el;
- ²² gē orekar ol, gē añana and kodī añ, gē oxeŷ ol, gē njifa ind bela iñ, gē asēk alakirand fo in, gē oyakērax ol, gē ocir od Kaxanu ok, gē ndafēnan iñ, do gē ofēnirēx ol.
- ²³ Eyo gēr emēkw kē yānand beño dek, do and kē šan añ eño buyarēn ala an.
- End asoxari aliyer ej*
- ²⁴ Ga xucac eño, Yesu ye ko gēr ebar ed kēni wacēnd Tir. Hat ko yir fo nē iciw̄ ga xey kējo eni nangēra bela bēn mēne mēñ yowēk, barikan gogo nde ga nangēraw kēni.
- ²⁵ Ga wēl ko nēm ir endēnaŷ end hi bax gē angoc añēñenax, yow ko lapaya ko gēr osapar or Yesu.
- ²⁶ Asoxari ajo Agērek ebaxo do xaniw baxo gēr Fenisi gand ebar ed Siri. Axara xara baño Yesu eño nēcēt angoc añēñenax añ gēr abiw̄.
- ²⁷ Yesu yaka kējo: «Cēnil pere eni med obaš ol. Ecemar ed kēni yambēnd obaš el ax ye ex na eyēbi dāpēn bēkwērēkwēr.* »

☆ 7:7 7.7 Esayi 29.13 ☆ 7:10 7.10 Andocane 20.12 * 7:27 7.27 Bēšewif bēn odanjēt banēbi wacēnd bēr bēnēng bēcēxe bēn.

²⁸ Re ko asoxari an: «Eyo dal ex Axwën, barikan bëkwërkwër bëj dila gër ed këni yambërand obaş këni wëdarand bëngacan bënd këni lapëtarand bëj.»

²⁹ Ata re ko bëte Yesu: «Awa në end eyeyan elo ayakali këmi yakali. Mažil, angoc añëjënax aņ anëka šan ko gër abix.»

³⁰ And wāyi ko asoxari aņ, sëkëx ko mëne angoc añëjënax aņ anëka šan ko gër abiw, alaki fo alaki baxo gër angaw.

End apaxo eņ

³¹ Yesu ga xani ko na gër ebar ed Tir, ko wāyind ond gër ebar ed Galile oņ na do ko xucand gër ed Sidon el. Bëņa ir anjer in baxo sëfand gand bebët ir «Bangolepëxw.»

³² Fed këni gë bela ga këno wëlanëgu apaxo, ar bax yeyanënd gë ojaw fo. Na xara këno eņo nëmba exo pakaxën.

³³ And nacët këņo caw gër ed hi bani bela aņ, Yesu šo ko banëf band apaxo baņ, gë obasa odexëm ok, do wiš këņo gë bato baņ gër aniw.

³⁴ And xeņa ko orën aņ, yën ko atëm, re ko: «Efata», mëne ngëj Dëmëtayayin.

³⁵ Ataņ lëmëtayak banëf baņ do lëkwëtarëk aniw aņ, apaxo aņ yana ko ko yeyandërand šenene.

³⁶ Yesu xëņa këbi eni cësinali endey eņo. Barikan axëņa yo axëņa bela bëjo aņo bani reyarand kaš-kaš.

³⁷ Mokuri xuri bax ang šaran baši xali bani rend mëne Yesu becaraxik fo ko rind. Banëf band bër bapaxo baņ ko lëmëtënd, do baniw band bamuma baņ ko lëkwëtënd eni yeyandëraxën.

8

End eñëmbën ed mburu eņ

¹ Akey amat, bela bën ga barërëgu këni omëxwër otëm, xeta këno gašëxe Yesu. Ga wata ko mëne bela bëjo er yamb in ani cot bana, wac këbi bësëfan bërëxëm bën do re ko:

² Nëkoyinëbi bela bëjo, dek ke xaÿënanënd elod bakey batas këne sëfarand, bari ani gi ex na gë eyamb yamb.

³ And këmeni fela yambërarëxe aņ, bon këni sorox gër fëņa gayik bërëmar caw xaniw këni.

⁴ Yaka këno bësëfan bën: «Mondake wa kënëbe lëbaye tëb ro?»

⁵ Aņo wëka këbi Yesu: «Bamburu banjëgwe wa lëkaya kën?» Yaka këni: «Banjongëbaki.»

⁶ Fel këbi bela bën eni nëpara gër ebar. Ga xana ko ko bamburu banjongëbaki baņ, šëkwa këņo Kaxanu, hëbëndër ko do yël këbi bësëfan bën enëbi cetëra amëxwër aņ. Ata set këno ala kala aton dek ang ebani ak.

⁷ Bëte bëngan ebaxëna, ga xana këbi Yesu, šëkwa këņo Kaxanu do re ko bëte enëbi cetëra bela bën.

⁸ Na yambëra këni xali wëd këni. Bayitarak mburu in në bakange banjongëbaki.

⁹ Bela bër lëša baši na yatijo bën er hi bani në owëli onax. Ata ga yambëra këni, Yesu fel këbi eni maÿira.

¹⁰ Ataņ mëņ gë bësëfan bërëxëm bën fëra këni gër ikuluj do kwël ye këni gër ebar ed Dalëmanuta.

End amatinali and gër orën eņ

¹¹ Akey amat, Ofarisenj yow baxëna na eno mëkara Yesu. Ga ÿandi këbi eno bon, wëka këno ebi masin ecarax emat eni nangaxën mëne gër orën xaniw ko.

¹² Ata yepandëra këņo Yesu gër onden ondexëm endebën eņ, yën ko atëm do re ko: «Wën bela bëjo, inewā këne wëkaxënënd mun masin ecarax en nangaxën mëne gër orën xaniw këme? Dal in këmun felënd, ecarax an wat na.»

¹³ And fiata ko eņo aņ, Yesu baka ko polo gër ikuluj eni kegëtaxën anjer aņ gë bësëfan bërëxëm bën.

End lewir ir Ofarisenj eņ

¹⁴ Bësëfan bën axwëya xwëya bani eni pena mburu inj. Amat fo wëllali bani gër ikuluj.

¹⁵ Ata re ko Yesu: «Kwëÿëtayin lewir ir Ofarisenj in do gë lewir ir od Erod in*.»

¹⁶ Ata ga wël këni eņo, bësëfan bën këni yëland mëne ga bani gë mburu këm yeyanaxën baxo mondako Yesu.

* **8:15 8:15** Yesu, ga yeyan ko mondako, er ÿandi baņo ebi pëni mëne eni kwëÿëtand er wata bani Ofarisenj do gë od Erod in.

17 Ga wata ko Yesu mène mondako këni yèland, wêka këbi: «Ineŵa kën yèlaxënënd mène ga hi këne mburu këm yeyanaxën këme mondako? Xali gërégako anjun pêni ex na nde er re këme in? Wën yowëy an kaman ex na nde pere?»

18 Ata wën and mokem xem këjun de ogaf ok. Gé bangës hi kën bari an watèrand na, gé banéf hi kën, bari an wëlèrand na.

19 An kwita ex na nde gé bamburu banjo lèba bamèni bela owèli oco? Do bacaxaken band bayètara babi ban, bakange banjégwe far ban?» Yaka këno: «Bakange epëxw gé baki.»

20 Bête an kwita ex na nde and lèba bamèni gé bamburu banjongébaki bela owèli onax an? Bakange banjégwe fëxw banun bacaxaken band bayètara babi ban? Yaka këno: «Bakange banjongébaki.»

21 Ata re ko bête Yesu: «Do wën xali gërégako, yowëy an kaman ex na nde?»

End Yesu do gé ašiwëk ar gër Betésayida eŋ

22 Yesu gé bëséfán bën fiat këni gër Betésayida. Wëlanëgu këno na ašiwëk do xara këno eŋo pakën.

23 Ata Yesu lèk këno ašiwëk an gër ataxan do las këno xali šan këni ingol in. Ga xwëša këni, wiš këno gër bangës do fëd këno. And fëdët këno an, wêka këno: «Yëy nde këy watënd na?»

24 Ga xëwëta ko ašiwëk an, re ko: «Në ewat mèni bela bën ang batëx fo, bari ayexëra këni yexèrand de.»

25 Yesu fëd këno gašëxe. And fedët këno an, ašiwëk an fak ko atan, do ko watèrand šenene.

26 Yesu fel këno exo maŋi gër ndebën, kërexo baka na gër ingol.

End Piyer do gé Yesu eŋ

27 Yesu gé bëséfán bërëxëm bën ye bax gër bëngol bënd ler gër Sesare ir Filip. Gër fëña, wêka këbi: «Gër onang or bela, wëno noŋo këni rend hi këme?»

28 Yaka këni: «Bela exëna bër kë rend wëj ex Šan Batis; bëjo wëj ex alawënel Eli, do bëjo bête wëj ex, alawënel ar Kaxanu abat, ang bëtëraw këni ak.»

29 «Do wën cëŋ, ine këne rend?» Yaka këno Piyer: «Wëj ex Afexën an.»

30 Ata Yesu xëŋa këbi xali mène eŋo ala këreno pelëd na.

End ecës ed Yesu eŋ

31 Ata amëd anjo ŋana baxo Yesu këbi felënd bëséfán bën mène, mëŋ Asëñiw ar ala an, mban ko soro. Bëxarëk bër Bëšëwif bën, gé bëšadaxan bëlëngw bën do gé bëšalen bën ašus këno šus xali eno dëxw gër ecës. Barikan gé akey atasën an, exo kani gër ecës.

32 Kerët felëra babi bëséfán bën beŋo. Ata Piyer ga nacët këno këno rexèrand.

33 Barikan Yesu ga nëkona ko gand bëséfán bërëxëm, xëŋan këno Piyer: «Nacëtaxële fa Sindan, anjëlän andey anjo and bela fo ex, ax gi ex na and Kaxanu!»

34 Ata and wac këbi amëxwër do gé bëséfán bërëxëm an, re ko: «Ar ŋandi këno exe tef an tebëlexo ebal ed gaf irexëm fo el. Gilexo awëlëk ar exo toro mban në end owac oram exe tefaxën.

35 Ar kë xwël aniyän andexëm an, anemin ko nemin. Barikan, ar kë nemin aniyän andexëm në end owac oram do në end Atëfëtan an, afexën ko fexën.

36 Ineŵa këno feca ar kë šotëra dek beber hik gër ngwën ro bën xarak axo pexën ex na enjëw endexëm eŋ?

37 Do gé ineŵa ko nëmb ala an enjëw endexëm eŋ?

38 Ar këno šëfënan yo endam, do gé end eyeyän edam eŋ, mërëxand ir anjex and kë rind orekar do and bëwendëran anjo, wëno Asëñiw ar ala an bête ašëfënan ke šëfënan endexëm eŋ yatir këme bakaw gé enjaran end Faba eŋ do gé omeleka omënëk ok.»

9

1 Ata re ko bête Yesu: «Dal in këmun felënd, ang xwëšara kën ro ako, bërëmar ani cës na watërexë owun or Kaxanu ol ga yowëk gé panga itëm.»

End enjaran end Yesu eŋ

2 Ga xucak bakey banjongamat, Yesu wac këbi Piyer gé Šak do gé Šan eno dajëta yan në etënd ecakax. Ga fiat këni, owati or eman end Yesu ol nëngwëtak gé ogës odebën.

3 Wedëk banjëm bandexëm ban kë yëgënd jing-jing do fešëk nëmëc ang ko xorëdoxo ala exo pešën anjëm gër ebar ro ak.

4 Ata bëséfán bësas bën wat këñëbi pëlët Eli gé Moyis ga këni xanar gé Yesu.

⁵ Piyer ga faβ kēŋo Yesu, re ko: «Asēyali, bon yedox ene bayiye ro! Dine baner batas: amat andey, amat and Moyis do aŋo and Eli.»

⁶ Piyer abaxo nangënd na er ko rend in, gayikwa anjiŋ aŋ lēk babi xali xurik mēŋ do gē bošandāw.

⁷ Aŋo fedawēk aŋar do laβ kēbi kwēc. Wēlik oniŋ ga kē re: «Awa ajo ex de Asēñiŋwēn, ar pēlot gēr yomb iram an, baxētindēno.»

⁸ Ataŋ bēsēfan bēsas bēn nēkonara kēni jey, wat kēno Yesu gabat.

⁹ Ga kēni šēla etēnd el, Yesu xēŋa kēbi mēne ala kēreno pelēf na er watēgu kēni in xali mēŋ Asēñiŋw ar ala an exo kani gēr ecēs.

¹⁰ Ga xwētaya kēni gēr oŋēkw eyeyan elo, kēni wēkarēnd bēn bēsas er wācayak ekani ed gēr ecēs in.

¹¹ Ga xucak eŋo, bēsēfan bēn wēka kēno Yesu: «Inecēŋ kēni rend bēsalen bēn mēne afo exo yow pere Eli dāmana exo yowaxēnēgu afexēn an?»

¹² Yesu yaka kēbi: «Eyo Eli ayow ko yow exo kanindēra beŋ dek. Ax gi ex na nde aŋēgw ŷēgw kēni bēte mēne wēno Asēñiŋw ar ala an, ašus kēne šus bela bēn do ene torondēra mbaŋ? Ine yēla kēn wēn?»

¹³ Gērēgako, nangin mēne Eli anēka yow ko, barikan ang ŷēgw kēni endexēm ak, wēlaya kēno ang ŷandi kēbi ak.»

End lēmēta ind gē angoc aŋēŋēnax eŋ

¹⁴ And baka kēni Yesu, gē Piyer, gē Šak do gē Šaŋ gēr ed ebani bēsēfan bēsēxe aŋ, sēk kēnēbi amēxwēr atēm and bela ga xeta kēnēbi do wat kēnēbi bēte bēsalen ga kēni šampēre gē bēn.

¹⁵ Bela bēn ga wat kēno Yesu, šaran kēbi bēn dek do kēni xašērēnd endexēm eŋ eno cēma.

¹⁶ Ata Yesu wēka kēbi bēsēfan bēr šēni baŋo bēn: «End inēwa kēn šampērend gē bējo?»

¹⁷ Yakaw ko gēr amēxwēr asošan abat: «E Asēyali, lēmēta iram in wēlanēgu kēmi. Gē angoc aŋēŋēnax and kē xanēnd oniŋ lapar kēni.

¹⁸ Gēr ed ex yo kēŋo rebēnd do exo hatēndērēnd oŋēnga oŋ, gē ocupērēšup ok gēr etēŋ xali, exo ŋaŋ cemeŋ. Axara xara kēmēni bēsēfan bērey bēn eno nēcēt angoc aŋēŋēnax aŋ, bari ano kor ex na.»

¹⁹ Ata re ko Yesu: «Ata wēn anjex and bela bēr gē oŋēpēgēnan hi kēn de. Xali niŋe fa kēme baŋi gē wēn? Xali niŋe fa kēmun buŋan? Mēlanēgune tan lēmēta in!» Ata wēlanēgu kēno.

²⁰ And faβēr kēni gē Yesu aŋ, angoc aŋēŋēnax aŋ ŷēngēndēra kēŋo lēmēta ijo. Wēc ko gēr ebar do ko xēnēcētarand gē ocupērēšup ok gēr etēŋ.

²¹ Na ex Yesu wēka kēŋo sēm ir lēmēta: «Elod niŋe ko hind mondako?» Yaka ko: «Elod imeja.

²² Eŋo dāwaxēn, angoc aŋēŋēnax aŋ alap kēŋo lapēnd: baŋo gēr xodfux, baŋo gēr men. Barikan wēŋ angēmēne ŷēŋ xor kēŋ na, kēla kaŷēnanēlexi wa, kēla dēcalēbo! Kaŷēnanēlexi biyi!»

²³ Yaka kēŋo Yesu: «Re kēŋ angēmēne ŷēŋ xor kēŋ... Gēr ar xwēta ke wēno an, beŋ dek wēndēk.»

²⁴ Ataŋ xaka ko sēm ir itox: «Wēno axwēta xwēta kēmi. Maraw eye dēca wēno ar gē oŋēpēgēnan ajo!»

²⁵ Yesu wat kēbi bela bēn ga kēni wāraraw bura-bura endexēm eŋ. Xeŋan kēŋo angoc aŋ: «Wēŋ angoc aŋēŋēnax and kē xanēnd oniŋ, canēl gēr lēmēta ijo ga re kēme! Bēt dīn kērey bakaw na.»

²⁶ Angoc aŋēŋēnax ŋērēndēra kēŋo, ŷēngēndēra kēŋo xali lēmēta in do kwēl šan ko. Ata lēmēta in, šet gēr ebar, laki ko ang ašēsēk fo. Bēranjēm bax rend mēne anēka xoti ko.

²⁷ Barikan Yesu lēk kēŋo gēr ataxan. Ga xanin kēŋo kwengweremēt, itox in xwēša ko ceg.

²⁸ And wāŋi kēni Yesu gē bēsēfan bēn gēr iciŋ aŋ, wēkax kēno: «Inecēŋ sēkwanaxēn kēmi monēcēt angoc aŋēŋēnax aŋo?»

²⁹ Yesu yaka kēbi: «Angoc aŋēŋēnax andako rako aŋ gē cale fo ko šanēnd!»

³⁰ Ga xani kēni na gēr hi ebani, Yesu gē bēsēfan bēn ye kēni cangēt ebar ed Galile el. Axey xey baŋo eni nang bela bēn gēr ed hi ko.

³¹ Bēsēfan bērexēm bēn babi sēyalirand do babi felēnd mēne mēŋ Asēñiŋw ar ala an ašēra kēno sēra do eno dāw. Barikan yatir akey atasēn axani ko xani gēr ecēs.

³² Ayëda bani yëdand Bësëfan bën eno mëka ba ine ex ekani ed gër ecës. Ababi fëni na ine ex eyeyan elo.

End asëfan alëngw en

³³ Yesu gë bësëfan bën fiat këni gër Kafarënowum. And hi këni lëf gër iciw an, wëka këfi: «End inewã ban şampërewënd gër fëña?»

³⁴ Şësina këni yem gayik gër fëña end ba noyo hik asëfan alëngw an bani xanarëgund.

³⁵ And yëpa ko an, Yesu re ko: «Angëmëne ala ejo yandi exo gi alëngw gër enga endam, gilexo abemban ar dek. Gilexo bête ariyenin ar bela dek!»

³⁶ Ata Yesu felaw këno itox, xwët këno mërëxand, re ko:

³⁷ «Ar këno lëkaya yo itox indako rako në end o'wac oram, wëno dëŋ lëkaya ke. Ar ke lëkaya an, anëka lëkaya këno bête ar lawënëgu ke an, ax gi ex na wëno fo lëkaye ke.»

³⁸ Ga xucac ejo, asëfan ar bano wacënd Şan an fel këno Yesu: «Asëyali, biyi ar këfi necëtënd bëyël gër bela watëgu këmo, xarak axo gi ex na ar enga endebi.»

³⁹ Yaka këno Yesu: «Ar kë rind ecarax gë o'wac oram an, wën këreno cëban na gayik ala ax kor na exo di mondako bête exo cena exe yeyanan eñëjënax.

⁴⁰ Ar a'bo ko'yër ex na an, arebi ex.

⁴¹ Ar këjun rëmbën yo men gayik bër Kërisët hi kën an, d'al in këmun felënd, a'şot ko şot amaşën andexëm an.»

End beñjënax en

⁴² «Barikan ar këno lënan eñëjënax abat gër bër w'ak endam ado ex gi itox, er feca doŋo eno dëxën angay' anoxixën and eyamb, do eno d'ap gër anjer ejo no'yilëxën.

⁴³ Angëmëne ataxan andey an ki lënanënd eñëjënax en, kacal ŋot ey d'ap! Pecanëlexi ey d'il gër aniyand din gë ataxan amat gë exi bayi tak b'aki do ey ŋat gër xodux or ax d'omind na.

⁴⁴ [Fën o'yën ol ani cësënd na, bête xodux ol ax d'omind na.]

⁴⁵ Angëmëne sapar irey in ki lënanënd eñëjënax en, kacal ŋot ey d'ap! Pecanëlexi ey d'il gër aniyand din gë sapar i'bat, gë exi bayi tak oxi do Kaxanu exi d'ap gër xodux or ax d'omind na.

⁴⁶ [Fën o'yën ol ani cësënd na, bête xodux ol ax d'omind na.]

⁴⁷ Angëmëne angës andey an ki lënanënd eñëjënax en, nongoloyëtël ey d'ap! Pecanëlexi ey d'il gër owun or Kaxanu gë angës amat, gë exi bayi tak b'aki do Kaxanu exi d'ap gër xodux ax d'omind na

⁴⁸ [Fën o'yën ol ani cësënd na, bête xodux ol ax d'omind na.]

⁴⁹ Gayikwa ala ar ex yo ang ongal fo ko s'ek gë xodux ol.

⁵⁰ Ongal o'ŋ er şenene ex, barikan and kë xac an, mondake kë y'ew gaşëxe? N'ëwël ex ola orewën ol ang ongal fo en cotaxën aketëxeta an gë bela b'ëşëxe bën.

10

End ecapër ed eñër en

¹ Yesu ga xani ko na, ko yend ond gër ebar ed Yude o'ŋ, ekeg Yurëden in. Ata barërëgu këni gaşëxe bela bën, bamëxwër bamëxwër, do xeta këno. Do mëŋ ang wër baŋo ak, këfi şeyalirand end Kaxanu en.

² Ata Ofarişen ok yandi këni eno di atëy. Ga s'eka këno, wëka këno: «A'yap nde y'apëk asoşan ejo pela alindaw'?»

³ Yesu yaka këfi: «Inewã fel këjun Moyis?»

⁴ Re këni: «Moyis ga re ko mëne icën in ŋëgwënëleŋo alindaw' kayëta ir acapëra ejo pelaxën.»

⁵ A'ŋo re ko Yesu: «Në end emëş endewën en, y'ëgwëxën këjun apela a'ŋo.

⁶ Barikan and y'anak ngwën an, and bay këfi Kaxanu bela an, er ri b'abi asoşan an gë asoxari an.

⁷ Mëŋ ex asoşan an afo ebi ŋawëta nëm gë sëm, do eni bar gë alindaw'.

⁸ Bën bëxi bër y'ërërek bën eni gi eman emat, ani bo na gaf gë gaf.

⁹ Mëŋ ex, Kaxanu and këfi bar eñër asoşan gë asoxari an, ax ŋap ex na ala ebi capëreli.»

¹⁰ And b'aka këni gër iciw an, bësëfan bën wëka këno Yesu ebi pa'yën endey ejo.

¹¹ Ata re ko: «Asoşan ar këno fela yo alindaw' do ejo ŋër asoxari aşëxe, në emenan ejo asoxari a'yanar an gayik orekar këni rind gë axinëm an.

¹² Bête angëmëne asoxari eni capër gë icën indexëm in do exo ye ejo ŋërëx asoşan aşëxe, në emenan ejo asoşan a'yanar an gayik orekar këni rind gë axinëm an.»

End Yesu do gë obaş ej

¹³ Bela wëlaw babi na obaş gër Yesu efi calen mowëtan otaxan ok. Barikan bësëfan bën xeÿenaxën këñëbi.

¹⁴ Ata xoÿ ko Yesu ga wat eño. Wac këbi bësëfan bën, re ko: «Tefinëbi obaş ol eni yow gër ndam, kërenëbi pëng na gayik bër hik ang obaş ak bën xwënëk owun or Kaxanu ol.

¹⁵ Dal in këmun felënd, ar ax ma ex na owun or Kaxanu ol ang itox fo an, axo dël na gër owun olo.»

¹⁶ Ata Yesu ga wëgara këbi na obaş olo, şalendëra këbi mowëtan otaxan ok.

End ar gë napul ej

¹⁷ Ata ga ko ye Yesu, asoşan abat sëf këño gë ongër fo, lapaya ko mopoxi gër osapar orexëm do wëka këño: «Asëyali ar şenene, pelële ine ÿapëk me dind me cotaxën aniyän and din aň?»

¹⁸ Yesu yaka këño: «Ineŵa këye wacaxënënd ar şenene? Kaxanu gaſat ex ar şenene an, ala ar şenene ax gi ex na.

¹⁹ Ax gi ex na nde anang nang këy bapela baň: “Këreyo daw na ala, kërey dina orekar ol, kërey deka na, këreyo nëgwëşan na ala, bête këreyo menan na ala, pëbëlëbi norix gë sorix?»

²⁰ Yaka ko ala ajo: «Asëyali, elod icambenjar sëf këme bapela baño dek.»

²¹ Ata ga nëkon këño, Yesu xëbënan këño end ala ajo ej. Fel këño: «Emat baÿi ki. Yel ey pan dek acota andey aň eyëbi yëlëra kodî in bëxaÿënanix, ata këy şot napul isëm yaň gër orën. And këy ri ko mondako aň, yowëd ey gi asëfan aram.»

²² Barikan ala ajo ga wël ko eyeyan elo, ÿëñënin ko dëxas in do kwël ye ko gë oxoÿ fo gayik ar gë napul isëm ehaxo.

²³ Yesu ga nëkon këbi jey bela bën, fel këbi bësëfan bërëxëm bën: «Awa bër gë napul bën bon këbi yëka eni dilaxën gër owun or Kaxanu.»

²⁴ Ata bësëfan bën wëlandëra këbi ga wël këni eyeyan elo. Baş ko bête Yesu: «Obaş oram, ata ðër gë napul bën bon këbi yëka eni dilaxën gër owun or Kaxanu.

²⁵ Gelemba saxëk exo kuca gër imëd ind icëkwër gë exo dël ar gë napul an gër owun or Kaxanu.»

²⁶ Ga wël këni bête eño, bësëfan bën wëlandëra bête këbi kaş kaş do këni wëkarënd: «Do noÿo ngwa kë xor exo pex?»

²⁷ Yesu ga nëkon këbi gaşëxe, yaka ko: «Gër Kaxanu dek wëndëk, bari gër wën bela ax mënd ex na.»

²⁸ Aňo re ko Piyer: «Nëkođ biÿi ga seŵëraw këmi ako dek sëfaxën këmi wëj.»

²⁹ Yesu yaka këño: «Dal in këmun felënd, ar këbi seŵëgu gër iciw, nëm gë sëm, gë bobinëm gë obaş orexëm do gë ocënga odexëm në end owac oram, do në end Atëfëtan andam ej, gë təkër ak axo kaÿën na.

³⁰ Ata gërëgako dëň ko şot bakëlëbëd keme: Bëciw, gë bëmaÿe bëtoşan, gë bëmaÿe bëtoxari, gë onëma odanjëm, gë obaş, gë ocënga, do gë toro, bête ecan ecan, ex tëndaw aniyän and din aň.

³¹ Bëlëngw bërënjëm kë hi bëmban do bëmban bërënjëm kë hi bëlëngw.»

End ecës ed Yesu ej

³² Ond yaň gër Yerusalem oň bani yend do Yesu lëngw bax fëña in. Bësëfan bën dek yeşu babi. Bela bër babi sëfand bën bête ayëdara yëdara bani. Ata Yesu wac këbi eno tëka gaşëxe bësëfan epëxw gë bëxi bën efi nangën er këño ñatënëgund in.

³³ Re ko: «Awa nëkođ ga këne yende yaň gër Yerusalem. Ala ke lëxwëx na wëno Asëñi ar ala an gër otaxan od bëşadaxan bëlëngw do gër od bëşalen. And këne xiti do efi ketan ene daw aň, ene dëxw gër otaxan od bër benëng becëxe.

³⁴ Bër benëng becëxe bëjo, ke lëşëra, ke sëpandëra, ke şëwëra đamana ene dawaxën. Barikan, and kë xuca bakey batas aň axani këme xani gër ecës.»

End okar od Şak do gë Şaň ej

³⁵ Şak gë Şaň, bosëñiw bor Sebede, ga sëka këno Yesu, re këni: «Asëyali, aÿandi ÿandi këbo biÿi eyëbo yël er këmi xara in.»

³⁶ Re ko: «Ineŵa ÿandi këñun?»

³⁷ Yaka këno: «Yëlëşëbo mi ketëna: abat gand liw, ajo gand şame and këy ÿëpa gë enjaran ej gër owun orey aň.»

³⁸ Ata re ko Yesu: «Wën an nang ex na er kën xarand in. Axor nde kën xor en cëb akalama and toro and këme şëb aň? Bête ayëxw nde kën yëxw enun buÿi ang këne buÿi ak?» Yaka këno: «Axor këmi xor.»

³⁹ Re ko bëte Yesu: «Dal ex ašeb kën šeb akalama and këme šeb aņ, bëte abuyi kënun buyi ang këne buyi ak.

⁴⁰ Barikan end ene ketëna abat gand liw ajo gand šame eņ, ax gi ex na wëno këņun yeł. Kaxanu, bër ýap këbi bën wëxëtan këbi bañëpara baņo.»

⁴¹ Ga wël këni eņo bësëfan epëxw bën, xoýën kënebi šak gë šaņ.

⁴² Yesu, wac këbi bën dek re ko: «Anang nang kën mène bëlëngw bër benëng becëxe bën awun këni wunënd gë mbëña gër bela bër gër owar orebën, do bësëm bën awasin kënebi wäsinënd or gapak orebën ol.

⁴³ Bari wën këren dind na mondako gër enga endewën. Ar ýandi këņo exo gi ar gapak gër enga endewën an, malexo exo gi ariyenin arewën.

⁴⁴ Bëte ar ýandi këņo exo gi alëngw an, gilexo xadëp ir bela dek.

⁴⁵ Gayikwa wëno Asëniw ar ala an er yow këme mun diyenin do me međ anian andam aņ ang acosa and këni fexaxën bela bëranjëm fo, ame yow ex na ene diyenin.»

End Yesu do gë ašiwëk eņ

⁴⁶ Yesu gë bësëfan bën fiat këni gër Yeriko. Ga këni xuca angol aņ, bela bëranjëm kënebi sëfand bura-bura. Ašiwëk ar këno wacënd Barëtime, asëniw ar Time, ýëpa baxëna ler gër fëña do ko xararand.

⁴⁷ Ata wël ko mène Yesu Ibënasaret fiatëguk. Na ýana ko ko xeýënd: «Yesu, Yesu, Asëniw ar Dafid, kaýënanëlexi wa wëno!»

⁴⁸ Ata bela bëranjëm këno xeýënoxënënd: «Wëji, cësinal fa!» Barikan aņo baš ko okeý oņ: «Asëniw ar Dafid, Asëniw ar Dafid, kaýënanëlexi wëno!»

⁴⁹ Ata xwëša ko Yesu, re ko: «Macëguno tan!» Ga këno wac, këni rend: «Kapinal ey kani, në emac exi.»

⁵⁰ Ata xani ko xwiriš, lap ko gër ebar acud atëm aņ do wël ko gand Yesu.

⁵¹ Ata re ko Yesu: «Inewa ýandi ki mi din?» Yaka këņo: «Asëyali, me ciwëta ýandi ke!»

⁵² Ata re ko Yesu: «Awa ga xwëta këye ako, ciwëtal!» Atañ watëra ko šenene do sëf këņo kwël Yesu gër fëña.

11

End Yesu gër Yerusalem eņ

¹ Yesu gë bësëfan bërexëm bën fiat këni gër Betëfage do gër Betani, bëngol bënd ler gër Yerusalem bëņ, ler gër etënd ed gë bañarëka. Ata Yesu ga këbi lawën bësëfan bëxi, ko rend:

² «Yeyin gër ingol ind gër lëngw, ata këno sëk mokap ipali ind elod ala aņo ñëpaxën ex na. Pëtëguno ene mëlänëgu.

³ Angëmène ala wëka këņun ba ine këno fëtaxënënd, yakayidën mène Axwën an ýandi këņo. Atañ këņo sebëtëgu.»

⁴ Ga ye këni bësëfan bëxi bën, sëk këno ipali iņ ga xap këno beđ gër fëña, ler në ebët ed iciw. Ata fët këno.

⁵ Bër hi bax na bën re këni: «Xey wën, ine kën rind? Inewa fëtaxën këno ipali iņ?»

⁶ Ata yaka këni ang re baxo Yesu ak, sebën kënebi wëla këno.

⁷ And fiateli këno gër Yesu aņ, labëra këni engoý end ipali eņ gë banjëm bandebën baņ exo ñëpaxën Yesu.

⁸ Bëte bëranjëm rendëra këni tar fëña in: banjëm, do gë opat od fongëtëraw bani gër apuy.

⁹ Ata xeta këno Yesu: bëjo gand lëngw, bëjo gand emban. Ga këni ye, këni xeýënd šor:

«Hosana! Betalexo gë oñac or Axwën ol!

Betalexo ar kë yowënd an.

¹⁰ Betalex owun or kë yowënd ol,

owun or axarëk arebi Dafid ol.

Hosana! Awa wëlix de eņo xali yaņ gër orën!»

¹¹ Ga fiat ko Yesu gër Yerusalem, lil ko gër yangana ir Aciw and Kaxanu. And nëkondëra ko dek na aņ, sëfer këni gë bësëfan epëxw gë bëxi bën ond gër Betani oņ. Anëka xwëyar bax amëd aņo.

End andan eņ

¹² Ga xeyëk, Yesu fëđar këni enjo eņ. Ga xani këni na gër Betani eni baka gër Yerusalem.

¹³ Wat ko caw andan ga nêtëk aye. Şapa ko ngwa exo nang ba arëw rëwëk. Ga fiat ko, sêk ko tudëj opat fo gayik ax jat bana nand kê rëwënd ondan na.

¹⁴ Ata re ko: «Bëtëdin ala ax kwëca na exo yamb odëwërerëwen oday.» Wël këno bësëfan bën.

¹⁵ Yesu gë bësëfan bën fiat këni gër Yerusalem, lëf gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Ata yana ko këbi wäyënd bër bax fandërand bën do gë bër bax yëcërand na bën. Yämëra ko bëkwëtaya bënd bënëmb bër kodfi bën do gë ßañëpara band bëfan bër olëxwëte ßañ.

¹⁶ Ala abaño seb na exo mëlarand yëj na gër yangana ir Aciw and Kaxanu.

¹⁷ And babi sëyalind añ ko rend: «Wën an pën ex na nde er re ko Kaxanu in mëne Aciw and cale and benëng bënd bela dek ex? Do wën nëngwët kën emayi ed bërek.»

¹⁸ Ga wël këno, bëşadfaxan bëlëngw bën do gë bëşalen bën, këni şaland osit or eno dawaxën. Barikan amëxwër añ bani yëdand gayik bela bën dek gër owëkw babi lëkënd osëyali or Yesu ol.

¹⁹ And xwëyarëk añ, Yesu gë bësëfan bërexëm bën şan këni angol and Yerusalem añ.

²⁰ Ga këni bakaw gëbër, bësëfan bën wat këni andan añ ga fiayëk dek gë odëmbët ak.

²¹ Ata ga xwita ko Piyer er xuca bax në ganëka in, re ko: «Asëyali, nëkoda andan and xare këy ganëka añ, dek fiayëk.»

²² Yaka ko Yesu: «Kwëtayino Kaxanu!

²³ Dal in këmun felënd, ar xwëta këjo Kaxanu an axor ko xor ejo pel etënd elo: “Bedital ro ey dapayax gër anjer.” Er re ko in ahi kê hi angëmëne anjo njepegënan ex na gër emëkw edexëm.

²⁴ Mëj këmun felaxënënd mëne dek er kën xara yo gër cale, kwëtayin mëne anëka şot kën. Ata ko ri Kaxanu ang xara këno ak.

²⁵ Barikan and kën xani cale añ do en kwita ala fënan këno na oxoş, tebanino enun tebanaxën Sorix irewën ir ex yan gër orën wën bëte bamena bandewën ßañ.

²⁶ [Sorix irewën ir ex gër yan orën anun teban na de bamena bandewën ßañ, angëmëne wën anëbi tebanënd na bela bën.]

End or gapak or Yesu enj

²⁷ Yesu gë bësëfan bën bakaw këni gaşëxe gër Yerusalem, gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Yesu ga ko nëkondëra lëf, fiatëgu këni na bëşadfaxan bëlëngw bën, gë bëşalen bën do gë bëxarëk bër Bëşëwif bën.

²⁸ Ata wëka këno: «Kërëş wëj gë or gapak or fe këyëbi wäyaxënd bela bën ro? Noşo wa yël ki or gapak or ey dixënënd mondako olo?»

²⁹ Yesu yaka këbi: «Emat fo këmun wëka wën bëte. Yakayine ata këmun fel gë or gapak or fe rixën këme enjo.

³⁰ Xoşuyi or babi buyind bela Şañ Batis ol, noşo wa lawënëgu baño? Orën ol nde ba bela bën nde? Yakayine de!»

³¹ Ata bën këni nëkënëkarënd: «And këne yakaye mëne orën ol lawënëgu baño, ata exo de ine bayik biyi ane kwëta exe na end Şañ Batis enj»

³² Bëte and këne yakaye mëne bela bën lawënëgu baño, amëxwër añ...» Ga banëbi yëdand bela bën rexën bani mondako gayik bën dek wä bax mëne Şañ Batis alawënel ar Kaxanu ebaxo.

³³ Ata yaka këno: «Biyi ami nang ex na.» Anjo re ko Yesu: «Wëno bëte amun pel na ba gë or gapak or fe këme rixënënd bejo.»

12

End apënëtal and bëyan bëxeşax enj

¹ Ga xucak enjo, Yesu ga këbi sëyali gë ßapënëtal bëlëngw bër Bëşëwif bën, ko rend: «Mondako ri baxo ala ar gë andëda and resej. Ga xece in jey andëda and resej añ, nac ko gër aparëfac ambëxw and eni karaxënënd omen od resej ok do ri ko bëte egaw ed oşën. And sebënan këbi bëyan eni cetërend gë mëj resej in and kê sëg añ, ye ko kwël damana angol and caw.

² Amëd and kê sëgëdërand resej añ, lawënëgu këjo ariyenin abat gër bëyan bëjo eno yël oşet orexëm ol gër er rëw bax gër andëda and resej.

³ Barikan ga sëra këno bëyan bën, şewëra këno xali do şëñëta këno taxan.

⁴ Lawënëgu këjo ariyenin axinëm. Sam ga fiatëgu ko, fëmëra këno, şirëra këno gë otebën sebën këm. Ga wäy këno, ßaka ko bëte taxan.

⁵ Lawënegu këno bëte اساسën, law këno. Mondako bëtëraw bani bëriyenin bëranjëm. Barikan, bëyan bën rixëra kënebi: bëjo axëm xali exo tëkwaya; bëjo bëte alaw momonaw.

⁶ Asëniw arexëm ar pëlot gër yomb irexëm an fo bayi banjo Axwën andëda an. Ata lawën këno ngwa ga yëla ko mëne bëyan bën afëb këno fëb.

⁷ Barikan, caw fo bayiw baxo ga watëgu këno. Ga wacër këni, re ko abat: "Yo ajo ex ngëj ar kë bëteli andëda an. Dawënënone ebo bayixën andëng aņ."

⁸ Bëyan bën ga sëra këno na, law këno, do lap këni eman eņ wëgërëxe yabët kece ir andëda and resëj in.

⁹ «Awa mondake yëla kën ko ri axwën andëda and resëj an? Ax gi ex na nde ata ko yow ebi dawëra bëyan bëjo do andëda and resëj aņ ebi tebënan bëšëxen?

¹⁰ Wën elod an pën ex na nde Oñëgw Omënëk od rek: "Ekaņ ed šus bani bëbay el bakan këni xali ri këni ekëla ed aciw el^o."

¹¹ Gër Axwën xaniwëk eņo do gër bangës bandëbi ešaraxik ex.»

¹² Ata ga wël këni eņo, bëlëngw bër Bëšëwif bën këni šaland eno tëra Yesu ga fëni këbi mëne bën babi rend gë apënëtal aņo. Barikan ga yëda kënebi amëxwër aņ seb këno na, do kwël šapër këni.

End šagale eņ

¹³ Ga xucak eņo, bëlëngw bër Bëšëwif bën lawën kënebi Ofariseņ do gë od Erod eni tëyi eno yifa Yesu exo yeyan er këno cëndëanaxën.

¹⁴ Ga ñat këni, re këni: «Asëyali, anang nang këmi mëne wëj ar dal hi këy. Šenene fo këyëbi sëyalind bela fëñ end Kaxanu eņ. Wëj ala ayo yëdand na, ay nëkonënd na noņo ki baxëtënd. Awa gërëgako, pelëlebo ngwa ba aņap nde yäpëk šagale ir Sesar in. Mi medënd nde ba mi teb emed el nde?»

¹⁵ Ga wata ko Yesu mëne bëyëjënax bër kë labayand hi këni, yaka këbi: «Inëwa këñ šaland ene cëndën? Mëlanëgune tan atama and kodı me nëkon.»

¹⁶ Fëxwën këno atama amat. Ga xana ko, Yesu wëka këbi amëxwër aņ: «Dëxas ir noņo wa ex gër atama aņo?» Yaka këni: «Ir Sesar.» «Do owac ol cëj?» Yaka këni bëte: «Orexëm ex!» ¹⁷ Aņo re ko: «Mašino Sesar er xwën ko in do Kaxanu erexëm in.» Ata ang yaka baxo ak, Ofariseņ ok do gë od Erod šarandëra këbi xali.

End ekani ed gër ecës eņ

¹⁸ Ata ñatëgu këni Bëšëwif bër kënebi wacënd Osaduseņ. Bën bax rend mëne ekani ed gër ecës ax gi ex na. Ga sëka këno Yesu, re këni:

¹⁹ «Asëyali, baxëtël apela and yëgwën këbo Moyis aņ: "Asošan ar këno sebëta alindaw gë itox këm an, abinëm dëngileņo asoxari an eno cotënëxën ošaš ar šësëk an^o."

²⁰ Xarak, ocambenjar ocongoki ebaxëna aminëmëra. Iņanar in yër ko, šës ko. Sebëta këno alindaw ošaš këm.

²¹ Ata šambenjar ixinëm in bëteli këno asoxari an. Mëj bëte šës ko. Sebëta këno ošaš këm. Mondako fo bax end šambenjar isasën eņ.

²² Šësëra këni bën bëcongëbëxi bëñ dek xali gabatak aņo cotën ex na ošaš asoxari ajo. Ata asoxari an šës ko mëj bëte.

²³ Awa yatir ekani ed bëšësëk cëj, alindaw ar noņo wä ko hi asoxari ajo gayikako ocambenjar ocongoki oko aņër yër bano?»

²⁴ Ata yaka këbi Yesu: «Ado wën, edif ed lif këñ el nde. Aņun pën ex na nde er rek Oñëgw Omënëk in. Bëte an nang ex na panga ind Kaxanu in?»

²⁵ Ninim, amëd and këni xanira bela gër ecës aņ, eņër ax bo na. Asošan aņo cala na asoxari, bëte asoxari aņo ñandi na asošan. Er këni hi bela fëñ ang omeleka od yaņ gër orën fo.

²⁶ End mëne bëšësëk bëñ axani këni xanind gër ecës eņ, wën an pën ex na nde gër akayëta and yëgw ko Moyis er fel banjo Kaxanu yatir šanayaxën banjo gër acëc and gë xodux in? Ax gi ex na nde mondako re baxo: "Wëno ex Kaxanu ar yata këbi Abëraxam, Isak do gë Yakob an."

²⁷ Kaxanu, Kaxanu ir bëbëngw exo, mëj ani terënd na gë bëšësëk. Ata wën Osaduseņ ok mbanj lif këñ gër eņo.»

End bapela banëngw eņ

²⁸ Aşalen ar Bêşewif wêleli baxêna ecampêre elo. Ga wat ko mêne Yesu şenene yaka kêbi Osadusenj ok, sêka kêno, wêka ko: «Pelêle ngwa gêr bapela band Moyis, and fe ex anêngw an?»

²⁹ Yesu yaka kêno: «And rek: “Baxêtêl wêj ar enêng end Isêrayel an, Kaxanu, Axwên arebi an, gabat fo hi ko Axwên.

³⁰ Njanêlo Kaxanu, Axwên arey an,
Dek gê yomb irey ak, gê enjêw endey ak,
Dek gê panga indey ak, gê aniyandey ak.”

³¹ «Baxêtêl and bêtêguk an: “Balindêlexi end ala aşandax enj, ang ki balênd end gaf irey ak.” Ata apela akuca ex na baki banjo.»

³² Ata re ko aşalen an: «Asêyali, dâl reya kêy mêne Kaxanu ibat fo ex, îşêxe ax gi ex na.

³³ Ala kala njanêlo Kaxanu gê dek yomb irexêm ak, gê anjêlan andexêm ak, gê ojaw odexêm ak. Bête balindêlexi end aşandaw enj ang ki balênd end gaf irexêm ak. Edi ed mondako el xucak dek ocafaxa od momêlên ok do gê ocêxen ok.»

³⁴ Yesu ga wat ko mêne şenene yaka banjo aşalen an fel kêno: «Wêj ata dâm gêr owun or Kaxanu hi kêy.» Barikan elod yatijo, gabatak abax yêxw na enjo mêka jey.

End Afexên enj

³⁵ Akey amat, Yesu ga kêbi sêyalira gêr Aciw and Kaxanu, wêka kêbi bër banjo baxêtênd bën: «Mondake kêni rexênênd bêsâlen bën mêne Afexên an, ejîw ed emun Dafid exo?»

³⁶ Xarak, Dafid mênj dêj are baxo rend, ga jêm ko gê Angoc Amênêk anj:

“Axwên an fel kêno Axwên aram an,
yow ey nêpa ro gand liw iram,
xali mi korên bër şus ki bën eyêbi bêtaxên.”

³⁷ «Nêkoyin mêne Dafid mênj dêj Axwên kêno wacênd. Mondake cêj hi ko ejîw?»
Ata amêxwêr anj kêno baxêtênd gê onênga fo.

End bêsâlen enj

³⁸ Yesu ga kêbi sêyali bête ko rend: «Titinaliyindênêbi bêsâlen bën. Monêngan kêbi nênganênd eni yexêrand gê bocuf bond gêsêc bon, do bela bën enêbi cêmarand gêr bapedêraya.

³⁹ Monjan fîan kêni bañêpara band gêr lêngw banj lêf gêr baciw bacaleya do band gêr ed kê hi nambêran banj.

⁴⁰ Bën xali gêr bêciw bîndebên kênêbi lexêxênd bêsoxari bêsêbêta sebêta bën. Xarak, bën watak cale ind aşak aşak inj enêbi cêkwaxênênd bela bën. Mênj ex kiti indebên inj gê pit fo kê yêka.»

End oyêl or Kaxanu enj

⁴¹ Ga jêpa ko Yesu ler gêr akwêtaya and oyêl or Kaxanu, kêbi nêkonênd bela bën ga kêni xwêt kodî in. Wat kêbi bër gê napul bêranjêma ga kêni xwêt kodî ir bon.

⁴² Hatêgu ko na asoxari axa jênaxik, asebêta-sebêta. Ata xwêt ko bêtama bêki bênd ax têk bana ado biye ibat.

⁴³ Ata Yesu wac kêbi bêsêfan bîrexêm bën do re ko: «Dal in kêmun felênd, er xwêt ko asoxari axa jênaxik asebêta sebêta ajo gêr akwêtaya and oyêl in nêmecak er wêlaraw kêni dek bela bêjo in.

⁴⁴ Gayikwa bela bêsêxe bën ga jêmb kêbi acota wêlaxênêgu kêni er xwêt kêni in, barikan asoxari ajo dek acota andexêm anj, do gê er ko yambênd exo dîyaxênênd in wêlagu ko.»

13

End eyêcar ed Aciw and Kaxanu enj

¹ Ata Yesu gê bêsêfan bîrexêm bën kêni şanênd yangana ir Aciw and Kaxanu in. Anjo re ko asêfan abat: «Asêyali nêkonêl bamej band bongay banj ang yêlêra kêni ak, monje yek dël»

² Yaka kêno: «Wat kêy nde bamej band bongay banjo, ado gêr eka jê gebatak ax bayi na eyêlêtêrêxe, dek kê yêcar!»

³ And fiat kêni gêr etênd ed gê bañarêka anj, Yesu jêpa ko pa b gê Aciw and Kaxanu anj. Ata Piyer, gê Şak, gê Şanj do gê Andêre, bën bêsêfan bër bayi bax na gê mênj bën wêka kêno:

⁴ «Pelêlêbo wa nand fe kê yêcar Aciw and Kaxanu anj? Bête amatinali and fe kê fiatêgu mi nangaxên mêne ekwêt ed bêy dek el fiatêguk?»

⁵ Yesu yaka këbi: «Wën titinayin, ala këreñun yifad na.

⁶ Bëranjëm kë ÿana ex yowërawënd gë o'wac oram ol, do eni dend: "Wëno ex Afexën an!" do enëbi nambeli bela bëranjëm.

⁷ Angëmëne në ewëlëran end olandër gër owar or caw do en wëlënd bongëbër fond olandër gër ed lëg kën, këreñun yëbura' na gayik betëm bendako rako be' afo ex ñatëgu. Bari ax gi na pere ekwët ed ngwën el.

⁸ Asakërëra këbi ÿana ebi takërërand bela bën, gë enëng gë enëng, gë ebar gë ebar. Bëte obefët odëmar arëg kë ÿana ex dëgënd ebar el do bela bën asësëra këni ÿana eni cësërand enjo e'ñ. A'ÿana fo kë ÿana mondako toro in ang toro ind asoxari ar ÿanar këni orëw ak.

⁹ «Wën kapinayin gayik alëxw kënun ÿana enun dëxwënd gër kiti në end o'wac oram. Axëmëra kënun ÿana enun këmërand gër baciw bacaleya në end o'wac oram. Awëlara kënun ÿana enun mëlarand gër bëlëngw do gër bemun betëm en deyaraxënënd endam e'ñ.

¹⁰ Atëfëtan a'ñ afo ex gi pere mopemëra gër bela dek, gë enëng gë enëng.

¹¹ Nand kënun wëländ enun dëxwëx gër kiti na, këren dendërand na ang kën yakad' ak. Yeyanindën er kën yëländ amëd a'ño in gayik Angoc Amënëk a'ñ këñun ÿana e'ñun yëlënd.

¹² Bëte alëxwër këni ÿana eni dëxwërend bela bën gër ecës në end o'wac oram: abat e'ño dëxw ima'ye ind acël amat gë më'ñ in, ajo e'ño dëxw itox indexëm in. Bëte oba's ol a'wërelï këñëbi ÿana enëbi merelind bëxarëk bërebën bën xali enëbi d'aw në end o'wac oram.

¹³ A'sus kënun s'us dek bela bën në end o'wac oram. Barikan ar kë xemëna xali yatir kë xwët endexëm an, afex ko fex.

¹⁴ And kën wat ga šanayaw ko A'wendëran ašaraxik a'ñ gër ed bayik ax ñap ex na, ar kë fënënd an pënile'ño aye er re këme in. Ata ar kë'ño sëk e'ño gër ebar ed Yude an, gërëxëlexo end osënd e'ñ.

¹⁵ Ar kë'ño sëk e'ño ya'ñ në e'jur ed këbe an, gërëlexo. Kërexo pedanëd na ÿe'ÿ lëf.

¹⁶ Bëte ar kë'ño sëk e'ño gër osënga an, gërëxëlexo. Kërexo bakanëd na gër iciw acud atëm endexëm a'ñ.

¹⁷ Mba'ñ këni soro bësoxari bër gë bacël bën do gë bër gë bëtox bënd në oyer bë'ñ.

¹⁸ Karayino Kaxanu kërex ñatëgu na toro ino amëd and gë ayem a'ñ.

¹⁹ B'akey ba'ño, b'akey band toro itëm ex. Elod ga ri ko Kaxanu ngwën in ala ax wat na toro indako rako in, bëte toro indako rako ñin ax gi na.

²⁰ Kido Axwën an axo bašëta bana b'akey band toro ba'ño, ala ga'bat'ak ax pex dona. Barikan a'bašëta bašëta ko në end bela bër yata këbi, në end bër fit këbi gër ebar ro.

²¹ Awa angëmëne ala exo canayaw do exo dend mëne më'ñ ex afexën an, wën këren ma'd na! Bëte ala exo canayaw exo dend fën exo afexën an, wën këreno kwëta'd na!

²² Mo'ñëmb këni ÿëmb bëfexën bënëgwëš bën. Bëte mo'ñëmb këni ÿëmb bëla'wënel bënëgwëš bër kë šanayaw bën. Ari këni ÿana eni dind be'carax, gë bërëcaxik enëbi nambeli'xën bela bën. Ata xali gë bër yata këbi Kaxanu ak, nambelidonëbi kido awënd wënd bax.

²³ Awa wën titinayin ga nangën këmun ako gana-gana fo dek be'ño.

²⁴ Gë b'akey band toro ba'ño, wur in dek kë šamëd'an. E'ñan e'ñ ax yat na, bëte facaw in ax peš na.

²⁵ O'wal o'ñ axwëcëtar'na kë ÿana ex kwëcëtarawënd, dek be'bër gë panga gër orën bën kë sëngërebëtaraw.

²⁶ Amëd a'ño këne watëgu wëno Asëñiw ar ala an ga këme šëlaw gë ba'ñar ba'ñ, gë panga itëm do gë dek enjaran endam e'ñ.

²⁷ Ata mëni d'awën omeleka odam ok eni ye: oko apën-e'ñan, oko acëla-e'ñan, oko ambataš, oko ambëtëb. Mondako këne barënëgu dek bela bër yata këmëni bën elod gër ed sëlëk ebar, do gër ed sëlëk orën.

²⁸ «Er këmun sëyalind ijo, pënile'ñun gë apënëtal and andan a'ñ. And kë šosënd odini a'ñ do and kë nëtënd opat a'ñ, wën anang kë nangënd mëne ecaša el dam ex.

²⁹ Awa andamat fo ex, sam en watënd betëm bend fel këmun be'ño ga kë ñatëgu, nangin mëne dam ex me b'akaw wëno Asëñiw ar ala an. Anëka sëkaw këme xali gër ebët.

³⁰ Dal in këmun felënd, wën an nemira na pere ex ñtaxënëgu dek be'ño.

³¹ Orën ol ašapër kë šapër do ebar el ayëcar kë yëcar. Barikan eyeyan edam el ñin ir ñin kë bayi.

³² «Akey a'ñ do gë apëxëd and kë ñatëgu be'ño a'ñ, Faba ga'bat nangëk. Omeleka od ya'ñ gër orën ok ani nang ex na, bëte wëno Asëñiw ar ala an ame nang ex na.

³³ Mëñ ex wën titinayin, perënayin do en calend gayikako an nang ex na niye kë hi beño.

³⁴ Er kë hi ang endey end ala seb këbi bëriyenin bën gër iciw̃ indexëm fo. Ga ye ko kwël dãmara angol and caw. Ala kala sebënan këño or gapak or ko yana exo diyenixënënd, do fel këño anëkona ar ebët an kërexo nambinand na.

³⁵ Këren nambinand na gayikako an nang ex na nand ko bakaw axwën iciw̃ na: bamat exo ñatëgu genëka, bamat emëf ekarëk el, bamat and këni yatand ošare añ, bamat gëbër.

³⁶ Mëñ ex kemënayin këdi këmun fënga ga rašëra këñun and këme ñatëgu amëd and bayik an yëla bana añ.

³⁷ Er fel këmun ijo, bëla dek këmëni felënd: Perënayin!»

14

End edaw̃ ed Yesu eñ

¹ Bakey baki fo bayi bax ebi ñat Bëšëwif bën Ofëna or Apexa ol, do gë or mburu ind gë lewir këm ol. Ata bëšadaxan bëlëngw bën, gë bëšalen bën, këni šaland osit or eno tëraxën Yesu ol do eno daw̃axën.

² Are bani rend: «Kërenëño tëraye na de yatir ofëna këdi kë wonjo do enëšo mereli bëla bën.»

End šëlakuj ir angiri eñ

³ Amëd año hi baxo Yesu gër ingol ind Betani, gër iciw̃ ind Simon, ar gë ameỹ an. Ayambëra baxo yambërand lëf ga lilëgu ko asoxari. Šëlakuj ir ekañ ed alëbatër ir gë angiri lëkayaw baxo. Angiri ijo gë opëtëfët od atëx and këni wacënd nar bar bani do xem bax mbar akanji añ. Asoxari ajo, ga foçët ko na šëlakuj in, xoš këño Yesu gë angiri in gër gaf.

⁴ Ata xoñën këno bërëmar do këni nëkënëkarënd: «Ineña nëxenaxën ko angiri ijo?

⁵ Axor xor doxo exo pan angiri ijo batama okeme otas ašand do kodï in ebi yëlëra bëxañëanaxik bën.» Mondako bano renarand asoxari an.

⁶ Barikan Yesu re ko: «Wën tebino de. Ineña këno hëbandëraxënënd? An nang ex na nde enjekax rin ke?

⁷ Gayikako din gë bëxañëanaxik bën hi kën axor kën xor enëbi din enjekax nand këñun ýandi yo, bari wëno ame bayi na din gë wën.

⁸ Er xor ko exe din in ri ko. Gana gana fo xoš ko angiri in gër eman endam dãmara ene mëxwëtaxën gër ýeg.

⁹ Dal in këmun felënd, gër ed këni femëra yo bëla Atëfëtan andam añ gër ngwën ro, areya këni yana eni deyand bête er rin ke asoxari ajo in. Mondako këno yana eno kwitaxënënd.»

End njifa ind Yuda eñ

¹⁰ Yuda Isëkariyot, ašëfan ar Yesu hi baxo, ang hi bani bëšëfan epëxw gë bëxi ak. Mëñ ye bax gër bëšadaxan bëlëngw wëlërëgu këni ang këbi rëca eno tëraxën Yesu ak.

¹¹ Ado gë onënga fo baxët bano do fëna bani mëne kodï këno yël. Elod amëd año baxo šaland Yuda nand kë ýap ebi tëran Yesu na.

End eعمار emënëk eñ

¹² Yatijo bax akey añanar and bani yambënd Bëšëwif mburu ind gë lewir këm añ. Bête yatijo fo banëbi ñašënd opeñ od šadaxa ir Apexa ok. Bëšëfan bën wëka këno Yesu: «Feye wa ýandi ki ey yambëra eعمار ed Ofëna or apexa el? Pelëlëšo mëñ këmi ye mi cemërax?»

¹³ Na lawën këbi bëšëfan bëxi, re ko: «Yeyin gër angol. Ata këno sëk asošan ar lëbinak epeya ed gë men, tëfayino.

¹⁴ Gër ed ko lil, wën bête dïlidën eno pel axwën iciw̃ an mëne wëno Asëyali arewën an wëkak: “Feye ex wa aciw̃ and gër ed këmi yambëra eعمار ed Ofëna or apexa el wëno gë bëšëfan bëram añ?”

¹⁵ Ata këñun wāsin aciw̃ and yañ gër ed xwëtëra ko beñ dek. Fën kën šemërax eعمار ed Ofëna or apexa el.»

¹⁶ Ga ye këni bëšëfan bëxi bëjo ñat këni gër angol. Sëkëx këni beñ bën ang fel baki ak do šemërax këni ed Ofëna or apexa el.

¹⁷ Apenëka añ, Yesu gë bëšëfan epëxw gë bëxi bën ñatëgu këni na.

¹⁸ Ga ýëpara këni eni yambëra, Yesu re ko: «Dal in këmun felënd, gër ed këne yambërande ro dëñ hi ko ar enga endewën ar ke lëxw an.»

¹⁹ Ga šaminara këni bëšëfan bën, këno wëkand abat abat: «Wëno nde ex?»

²⁰ Yaka këbi: «Ang hi kën epëxw gë bëxi ak, ar kë xacand në edëyamb edebat gë wëno hi ko.

²¹ Dal ex wëno Asëñiŵ ar ala an asës këme šës ang yëgw këni endam ak. Barikan, eñëjënax etëm këjo hi ar ke lëxw an. Er saxëdoŋo mëj këreno dëw dona.»

²² And bani yambërand aŋ, Yesu wëd ko aton and mburu, šëkwa këjo Kaxanu do hëbëndër ko. Ga yël këbi bësëfan bën, re ko: «Cetërin mburu iŋo, eman endam eŋ ex!»

²³ Wëd ko bëte andëmba and gë ngoy aŋ, ga šëkwa këjo Kaxanu yël këbi do yëlar këni bën dek.

²⁴ Aŋo re ko: «Ngoy ind šëb kën iŋo ex, ošat oram oŋ! Ošat oŋo kë šar eni cotaxën bëla bëranjëm eter ed din gë Kaxanu el.

²⁵ Dal in këmun felënd, doro këme feland ngoy iŋ xali yatir këme šëb ingašax iŋ gër owun or Kaxanu.»

²⁶ Yesu gë bësëfan bën, ga yëwëra këni na od Calemoñëw ok, ye këni kwël gër etënd ed gë bañarëka.

²⁷ Ata re ko Yesu: «Wën dek kë šapër ene teb gabat, ang yëgw ko alawënel ak: “And këno laŵ axadac aŋ, oyel ol eni capër».”

²⁸ Barikan and këme xani gër ecës aŋ, gër ebar ed Galile këme yed mun cënix.»

²⁹ Ata re ko Piyer: «Ado eni capër bëjo dek wëno ami teb na!»

³⁰ Yesu yaka këjo: «Dal in këmi felënd doro gëmëd damana exo yata baki ecare el, wëj anëka këye yaxëta batas.»

³¹ Barikan Piyer re ko bëte: «Ado ex gido alaw këni laŵ gë wëno ak kënëbo laŵ, din ami yaxëta na.» Ata sošanara këni bësëfan bën dek mondako.

End gër Getësemani eŋ

³² Ga fiat këni gër ed bani wacënd Getësemani, Yesu fel këbi bësëfan bërexëm bën: «Cëniyine ro me nacëta me calew!»

³³ Wac këbi Piyer, gë šak do gë šar eno đanjëta. Ga hi këjo ñar eman eŋ, lëbëk anjiŵ atëm gër emëkw edexëm.

³⁴ Fel këbi bësëfan bën: «Yomb iram in šaminak, ecës fo bayi ke. Cëniyine ro, barikan kërenjun daš na de!»

³⁵ And nacëta ko aŋ, foxi ko. Rën ko eyiŵ el nës gër ebar do ko šalend. Ga këjo xara Kaxanu, eŋo pangacën apëxëd and toro aŋo kido awënd wëndëk.

³⁶ Ga ko šale, ko rend: «Faba, wëj xorëk ey di beŵ dek, pangacënële toro ind kërexe wëcan iŋo. Barikan dil de ang yandi ki wëj ak, ax gi ex na ang yandi ke wëno ak.»

³⁷ Ga baka ko gër ed sebëgo babi Piyer, gë šak do gë šar, sëk këbi ga këbi raš. Re këjo Piyer: «Oko Simoŋ, në edaš exi de. Apëxëd amat and riw këme aŋo nde wëj ay kor ex na exi per?»

³⁸ Perënayin en calexën këdi këjun nanëta. Ala an gër onden këno yandind exo di er yapan këjo Kaxanu in. Bari në end oñandi od eman na ko sëkwanaxënd.»

³⁹ Ga nacëta ko gacëxe Yesu ko šalexënd ang šale baxo añanar ak.

⁴⁰ Bakaw ko akinëm, sëk këbi gašëxe Piyer gë bošandaŵ ga këni xond, eni këwëtayin deŋ bani sëkwanënd. Ga nëngëgara këni, ani nang bana mondake këno yaka Yesu.

⁴¹ And bakaw ko atasën aŋ, re ko: «Wën dašëraralenjun, do teyëtayin. Dek ex! Anëka fiatëguk apëxëd and këne sëra wëno Asëñiŵ ar ala aŋ do ene dëxw gër otaxan od bëwendëran.

⁴² Kaniyin ene yeye! Asošan ar ke lëxw an në etëkaw exe!»

End etëra ed Yesu eŋ

⁴³ Në yeyan bayi baxo Yesu ga fiatëgu ko Yuda, asëfan arexëm abat ang ebani epëxw gë bëxi ak. Mëj lëngweliw babi amëxwër and bër wëlaraw bax: bëjo oduxuma, bëjo okwëlekwële. Bëšadaxan bëlëngw bën, gë bëšalen bën, do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën laŵënëgu babi eno tëra Yesu.

⁴⁴ Ar baŋo lëxwënd an nanganëme ijo fel babi: «Ar këmo wëga an, mëj ex, tërayino eno mëla do eno dëkayax aye.»

⁴⁵ Ataŋ ga fiatëgu ko gër Yesu, Yuda re ko: «Asëyali, ata wëga këjo.»

⁴⁶ Bër lëngwënëgu babi bën wëlën këno Yesu, sëra bën.

⁴⁷ Ata asëfan abat regëgu ko duxuma, saŵ ko bađ anëf and xadëp ir ašadaxan alëngw aŋ.

⁴⁸ Ata re ko Yesu: «Wëno arek nde hi këme er yow kën ene tëra gë oduxuma do gë okwëlekwële?»

⁴⁹ Key yo key ga bane xetand wa do bamun sëyalirand gër yangana ir Aciw̄ and Kaxanu, bari ane tëra bana. 'Barikan gërëgako anëka kën ñatand er rek Oñëgw Omënëk in.»

⁵⁰ Ata bësëfan bën ðek şapëran këno Yesu do hërëra këni.

⁵¹ Şambenjar baño sëfand Yesu, ga şeraya ko gë anjëm fo. Ga sëra këno,

⁵² nëyëtëra ko, sebën këbi anjëm aŋ and şeraya baxo aŋ, hër ko tëb gë eman eŋ.

End Yesu do gë bëxiti eŋ

⁵³ Bër sëra baño Yesu bën wëla këno gër iciw̄ ind aşadaxan alëngw, gër ed barërëgu bani ðek bësadaxan bëlëngw bën, gë bëxarëk bër Bësëwif bën do gë bësälën bën.

⁵⁴ Ata Piyer këbi sëfand nacët ako xali fiat ko lëf gër yangana ir aşadaxan alëngw. Ga yëpa këni gë bënëkona bën, ko yesand xodux ol.

⁵⁵ Bësadaxan bëlëngw bën, gë Amara and bëxarëk bër Bësëwif aŋ ðek bani şaland amëd aŋo osede or këno nagaşanaxën Yesu exo gixën ar eđaw; bari yoweÿ abani şot na.

⁵⁶ Gayikwa bëranejëm bax reyand osede or ebax enëgwëş or këno nëpaxën Yesu. Barikan anëgwëşëtëndër bani nëgwëşëtërend.

⁵⁷ Bërëmar and këni xani aŋ eni dend:

⁵⁸ «Biyi awël wël këmo ga ko re: "Wëno ayam këme yam Aciw̄ and Kaxanu aŋ, do and kë ri bakey batas aŋ me kanin acëxen, and ani bay na bela".»

⁵⁹ Bëte gër endey eŋo dëŋ, anëgwëşëtëndër bani nëgwëşëtërend osede orebën ol.

⁶⁰ Ata xani ko aşadaxan alëngw an, xwëşa ko mërëxand gër Amara do wëka këno Yesu: «Ba yoweÿ ay yaka na nde? Ay wëlënd na nde ang këni nagaşandërand ak?»

⁶¹ Yesu xor ko yem. Aşadaxan alëngw an wëka këno gaşëxe: «Ba wëj nde ex Afexën an, Asëniw̄ ar Kaxanu ir këmo şalend biyi an?»

⁶² Aŋo yaka ko Yesu: «Iyo, ata go dëŋ ex. Wën awat këne wat wëno Asëniw̄ ar ala an ga yëpa këme gand liw̄ ir Ar gë panga ðek an. Bëte awat këne wat ga këme şëlaw gë banjar band gër orën baŋ.»

⁶³ Ga logën këno na, aşadaxan alëngw an ñesëra ko banjëm bandexëm baŋ do ko rend: «Otede nde bayik na enëbe wële?»

⁶⁴ Awël wël kën ang şir këno Kaxanu ak. End fe wëndan këjun?» Ata bën ðek nëp këno do këni rend mëne Yesu ar eđaw ex.

⁶⁵ Ata bërëmar kwël na fo yana këni motëpan Yesu. Bëjo eno kap gë anjëm gër dëxas eno bëŋaxën. And këno wëŋ aŋ, eno mëka: «Cakil ba noÿo wëŋ ki!» And fim këno gand bënëkona bër Aciw̄ and Kaxanu aŋ xanax këno gë bacënen.

End eyaxëta ed Piyer eŋ

⁶⁶ Amëd aŋo Piyer, gër ed yëpa baxo bayi baxo gëd gër yangana ir aşadaxan alëngw. Yow ko endënaw̄ end bax riyenind na.

⁶⁷ Wat këno Piyer ga ko yesa, nëkon këno aye gër dëxas, re ko: «Wëj bëte enga emat hi kën gë Yesu Ibënasaret.»

⁶⁸ Ata Piyer ga ko yax ko rend: «Wëno ado ame nang ex na, axe pëni ex na dëŋ er këy rend in.» Ga yaka ko mondako kwël şan ko, do ye ko gër yangana ir lëf. Ata amëd aŋo yata ko ecare el.

⁶⁹ Endënaw̄ eŋ ga wat këno gaşëxe këbi felënd bër hi bax na bën: «Ajo ar enga emat gë Yesu exo.» Piyer yax ko gaşëxe.

⁷⁰ Ga nëkak təkër, bër wël baño endënaw̄ bën re këno bëte Piyer: «Dal ex, wëj ar enga eŋo hi këy gayikako Abëgalile hi këy!»

⁷¹ Aŋo yaşar ko mo njaşar Piyer: «Angëmëne anang nang këmo ala ajo, corëlexe Kaxanu.»

⁷² Ataŋ ecare el yata ko akinëm, Piyer xwita ko ang fel baño Yesu ak: «Damana exo yata baki ecare el, wëj anëka këye yaxëta batas!» Ata ga şan ko na, ko sesëxënd.

15

End Yesu do gë Pilat eŋ

¹ Mopëd gëbër, bësadaxan bëlëngw bën, gë bëxarëk bën do gë bësälën bën yëpaxën këni end Yesu eŋ. Amara aŋ ðek barërëgu bani. Ga xap këno na Yesu, wëla këno eno dëxwëx gër Pilat.

² Ga ñateli këno, Pilat wëka këno Yesu: «Wëj nde ex emun end Bësëwif eŋ?» Yaka ko: «Iyo go dëŋ ex!»

³ Ata na këno nëgwëşandërand bëndanjëm bësadaxan bëlëngw bën.

⁴ Pilat wëka këjo gašëxe: «Ba ýoweý ay yaka na nde? Ay wëlënd na nde ðek ðend këni nağašanënd ðeñ?»

⁵ Barikan Yesu gematak axo yaka bana. Eño şaran baño Pilat.

End eđaw ed Yesu eñ

⁶ Ofëna or Apexa kala, Pilat asebët baño sebëtënd andepëra amat, ar këno yata Bëšëwif an.

⁷ Andepëra hi baxëna and bano wăcënd Barabas. Gë ðoşandaŵ wëreli banëbi ðëlëngw ðëliyer ðën xali laŵ këno ala, ga wonjok angol añ.

⁸ Ga ye këni amëxwër and Bëšëwif añ yañ gër eyang ed Pilat, wëka këno eño tebët ar epëra abat ang wërën babi ak.

⁹ Ata wëka këbi Pilat: «Ýandi këñun nde motebët emun end Bëšëwif eñ?»

¹⁰ Mama wëka babi mondako ga nang baxo mëne ðëşadaxan ðëlëngw ðën në eno oyakëraxi lëxwaxën bano Yesu.

¹¹ Barikan ðëşadaxan ðëlëngw ðën fel kënebi amëxwër añ eno nëýali Pilat eño tebët Barabas.

¹² Ata Pilat wëka këbi gašëxe: «Mondake ýandi këñun mo di ar këno rend wën emun end Bëšëwif exo an?»

¹³ Yaka këni şor: «Pikalo! Pikalo!»

¹⁴ Pilat wëka këbi ðëte: «Ineŵa wën ko?» Año xeý këni kaş-kaş: «Pikalo, Pikalo mañ në osëx!»

¹⁵ Ga ýandi këno eni ñan endexëm eñ, Pilat sebët këno Barabas. Seb këbi ocorođa ok eno ceŵëra xali Yesu ðamana eno mëlaxën gër ed këno fikax.

¹⁶ Ocorođa ok şonjorëra këno Yesu xali lëf gër yangana ir aciŵ and kiti, do wăcërëgu këni ðek enga eñ. ¹⁷ Ga şud këno ocud ombarax, fug këno odëmbën gër gaf ang ekamote ed emun fo.

¹⁸ Ata ýana këni këno şëmand: Ake wa ðayi këy wëj emun end Bëšëwif eñ?

¹⁹ And këno rang gë oşët añ, eno tēpan do eni poxi gër lëngw irexëm eyiý el ñëş gër ebar.

²⁰ And fed këbi enarëndëra ed Yesu añ, şudët këno ocud ombarax añ. Waş këno banjëm ðandexëm ðañ do wëla këno eno pikax gër kërëwa.

End Yesu mopika gër kërëwa eñ

²¹ Ocorođa ok ga këno wëla Yesu, fed këni gë Simoñ Iðësiren, sëm ir Alekësandër do gë Rufos, ga hiw ko gër oşënga. Ata nëýali këno exo ðëbina kërëwa ir Yesu in.

²² Na wëla këno yañ gër itënd ind bani wăcënd Golëgota mëne ngëñ «Itënd ind ang egor».

²³ Yël këno exo ceñ ngoy ind ðar bani gë ðëşan ðër këni wăcënd mir ðën. Barikan Yesu ñëp ko exo ceñ.

²⁴ Ga fika këno gër kërëwa, şetër këni ðanjëm ðandexëm ðañ. Weđ ko şorođa iðat and ri këni ðëñak añ.

²⁵ Apëxëd anaxën and gëbër añ ñat bax and fika këno Yesu añ.

²⁶ End laŵaxën bano eñ ýëgw bani në ingomb gomb do fikali bani yañ gër kërëwa: «Emun end Bëšëwif exo.»

²⁷ Bërek ðëxeýax ðëxi fika banëbi gë Yesu: abat gand liŵ, ajo gand şame.

²⁸ [Mondako ñata bax er rek Oñëgw Omënek ind: Mërëxand ir ðëwendëran xwët bano.]

²⁹ Ata këno şirënd Yesu ðela ðër bax xucarand ler na ðën. Sam eni këmëyëtara eni de: «Xey ax gi ex na nde wëj bax rend ayam këy yam Aciŵ and Kaxanu añ do ey kanin and ri ðakey ðatas añ?

³⁰ Awa doro pexënyal gë andey do pedaw gër kërëwa!»

³¹ Alëş bano lëşënd ðën ðëte ðëşadaxan ðëlëngw ðën do gë ðëşalen ðën do bani rend: «Oko, mëñ ga babi fexën wa ðela ðën do ko sëkwanënd exo pexënyaya.

³² Awa Kërisët, emun end Isërayel eñ, pedawëlexo gërëgako gër kërëwa, enëño wataxëne do enëño kwëtaxëne!» Aşir bano şirënd ðëte ðërek ðër fika banëbi gë mëñ ðën.

End ecës ed Yesu eñ

³³ Ga ñatëk eñan eñ keñ gër gaf, şamëđanëk ðek ebar el xali ðapëxëd ðatas gë apenëka añ.

³⁴ Amëd año xeý ko Yesu: «Eloyi, Eloyi, lama sabatani?» Mëne ngëñ: Kaxanu Axwën aram, Kaxanu Axwën aram, ineŵa ýañëtaxën këye?

³⁵ Ga wël këno ðër hi bax na ðën këni rend: «Baxëtino ga këjo wăcënd alawënel Eli.»

³⁶ Ata hërèn ko abat er ñalu-ñalu, yëmb ko gër ngoy iñerèk, ga fiş ko nê oşèt, yën ko xali gër etëy ed Yesu exo yuşaxën, do ko rend: «Tebino dë ene wate ba Eli ayow ko yow enjo pedaliw.»

³⁷ Barikan, año xeý ko gaşëxe, kwël Yesu xoti ko.

³⁸ Ata anjëm amëgax and bax wedfınd lëngwe ir Aciw and Kaxanu in, ñesik cangët elod yañ xali gëd.

³⁹ Alëngw ar ocorođa an, ar xwëša baxo ler gër ed fika këno Yesu an, ga wat ko ang xoti ko ak, re ko: «Enimin, ala ajo Asëñiw ar Kaxanu ebaxo!»

⁴⁰ Enga end bësoxari xwëšara bax na nacët ako do këno nëkonënd Yesu. Er ebani: Mari Madëlen, gë Mari nëm ir Şak ißeja do gë Yose, do gë Salome.

⁴¹ Bën ex bësoxari bër sëfaw baño Yesu elod gër ebar ed Galile do bano rëcarand. Na fo bani bëte bësoxari bëşëxe bër xaniw bax gër Yerusalem.

End Yesu gër yëg en

⁴² Yatir arajëma, and genëka añ, bani xëñënanđ akey and eteyëta añ.

⁴³ Ata fiatëgu ko na, Yosef İbarimate. Mëñ ar gapak ebaxo gër Amara and bëlëngw bër Bëşëwif. Aşëni baxo şëninđ bëte owun or Kaxanu ol. Ga xapina ko, ye ko gër Pilat exo mëkaw enjo maş eman end Yesu enj.

⁴⁴ Pilat şaran këño xali ga wël ko mëne anëka xor këño Yesu. Ga wac këño alëngw ar ocorođa an, wëka këño ba elod anëka fo xoti ko.

⁴⁵ Alëngw ar ocorođa an felëra këño na dek. Ata Pilat waş këño Yosef eman end Yesu enj.

⁴⁶ Yosef yëcëgu ko këpas. Fedali ko eman end Yesu enj gër ed fika bano. Ga fëlëra këño gë këpas in, wëxëta këño lëf nê yëg ir fës bani gër aparëfac ang oxel fo do fëñ ko lilaya in gë angay atëm.

⁴⁷ Ata Mari Madëlen do gë Mari, nëm ir Şak ißeja do gë Yose këni nëkonënd gër ed wëxwëta këno.

16

End ekani ed gër ecës en

¹ And xucak akey and eteyëta añ, Mari Madëlen, gë Mari nëm ir Şak ißeja do gë Salome yëcëgu këni ugu onëngax ond eni koşaxën eman end Yesu enj.

² Yatir oganjar, akey ayanar and loxo añ, mopëd gëbër, fiat këni gër yëg ga kë fënëgu eñan enj.

³ Ata këni wëkarënd: «Noño këbo rëxëtën angay and gër lilaya ir yëg añ.»

⁴ Ga rënëta këni, wat këni angay añ ga wedıtak.

⁵ Lil këni gër yëg, sëk këno moñëpa gand liw şambenjar ir gë acud apeşax. Ata şëg këbi benjëw beñ ga xurik anjiy añ.

⁶ Ata re ko şambenjar in: «Wën këren yëdara na! Ax gi ex na nde Yesu İbënasaret, ar fika bano an këno şaland? Anëka xani ko gër ecës, axo bo ex na ro. Nëkoyin wa gër ed xwët bano.

⁷ Barikan yeyin enëbi pelëx bëşëfan bërëxëm bën do gë Piyer mëne anëka lëngwa ko gër ebar ed Galile. Fën këno watëx ang fel bañun ak.»

⁸ Ata şan këni, nacëta këni caw yëg in gë ongër fo, do këbi rëgënëraxënd anjiy añ. Ga xap këbi anjiy añ, ala ano pel bana yowey.

⁹ [Yesu ga xani ko gër ecës mopëd gëbër yatir oganjar, akey ayanar and loxo añ, şanayaxën këño pere Mari Madëlen, asoxari ar nęcëtën baño şangoc şañëñenax banjongëbaki an.

¹⁰ Mari Madëlen ye ko ebi pelëx bër enga endëxëm bën, gër ed bani renitarand, gër ed bani sesërand.

¹¹ And wël këno ga ko reya mëne Yesu abëngw exo do mëne awat wat këño añ, ani ma bana.

¹² Ga xucak enjo, Yesu şanayaxën këbi mëñ dëñ gë ola oşëxe bëşëfan bëxi ga këni nëca.

¹³ Ata wërëşëta këni enëbi tëfëtanëx boşandañ, şari bën bëte anëbi kwëta bana.

¹⁴ Ata Yesu şanayaxën këbi bëşëfan epëxw gabat bën gër ed bani yambërand. Arexëra rexëra başi mbañ nê end onëpëgënan odebën enj, do gë nê end emëş endebën enj, gayik anëbi kwëta bana bër wat baño ang nëngëta ko bën.

¹⁵ Ata na re ko Yesu: «Yeyin ngwën in dek en pemërand Atëfëtan añ gër bela dek.

¹⁶ Ar kë wa yo do eno şuyi, afex ko fex, şari ar kë ñëp an, axiti këno xiti.

¹⁷ Awa becarax beŋo këni ŷana eni dind bër kë ŵa endam bën: Gë oŵac oram ol kënëbi ŷana enëbi nęcëtënd ŋangoc bañëñenax ßaŋ, oyeyan oxaŝax këni ŷana eni yeyanënd.

¹⁸ Asëra kënëbi ŷana enëbi tërand ßandën. Ado eni ceß er ebax ebi ðaŵ in, ŷoŵeŷ abi gi na. Añëmba kënëbi ŷana enëbi ñëmband bësëxwëra bën eni pakaxën.»

¹⁹ Axwën Yesu, ga felëra këbi na mondako, šëg ko kwël yaŋ gër orën do ŷëpax ko gand liŵ ir Kaxanu.

²⁰ Bësëfan bën yexëra këni eni pemëra gër ed ex yo. Axwën Yesu ko riyenind gë bën, ata gë becarax bënd bani rind beŋ baŋi ŵasinënd bela bën mëne ðal këni reyand].

Atëfëtan and Yesu ang ÿëgw ko Luk Lilaya in

Akayëta aŋo ro Luk ÿëgwëk. Okëreceŋ od ax gi ex na Bëšëwif ÿëgwën këbi ebi pënixën mëne Yesu ex Afexën ar benëng dëk an. Ga yow baxo Yesu ebi pexën bëla bër ex yo baŋo balaxënënd end bëwendëran, gë bësoxari, gë bëxaÿënaxik, do gë bëšëxwëra eŋ. Barikan bëlëngw Bëšëwif bën ababi ÿandi na eno wat Yesu gë bëla bër banëbi šus bëjo. Ebi masinaxën mëne alif këni lifënd, Yesu afelëra babi felërand gë bapënëtal. Bëšëwif bën bamëxwër bamëxwër baŋo sëfarand Yesu eni baxët osëyali orexëm ol, do eni wat becarax bënd baxo rind bëŋ. Ata bëlëngw Bëšëwif bën ÿandi këbi eno daw Yesu gayik ayakëraxi babi yakëraxind endexëm eŋ. Mondako lëxw bano gër otaxan od Bërom eno dawaxën mopika gër kërëwa. Yesu xani ko gër ecës yatir akey atasën, do šanayaxën këbi abëngw bëšëfan bërexëm bën. Fel këbi eni pemërand Atëfëtan aŋ gër ed ex yo gër ngwën ro. Er ex gër akayëta in:

Inëwa ÿëgwaxën ko Luk akayëta aŋo: 1.1-4.

End andëwa and Šaŋ Batis do gë andëwa and Yesu eŋ: 1.5-2.52.

End Šaŋ Batis do gë Yesu eŋ: 3.1-4.13.

End andiyen and Yesu gër Galile eŋ: 4.14-9.50.

End damana ir Yesu ond gër Yerusalem eŋ: 9.51-19.27.

End toro do gë ecës ed Yesu eŋ: 19.28-23.56.

End ekani ed Yesu gër ecës eŋ: 24.1-53.

Lilaya in

¹ Bëranjëm sëyik eni ñëgw bënd Yesu Kërisët bëŋ do gë bënd xucak gër ndëbi ro bëŋ ex gixën Atëfëtan amat.

² Bër watelik gë ogës odebën elod gër ÿanar do hi këni bëriyenin bër Eyeyan ed Kaxanu bën nangën këbo bëŋo. Bën sebën këbo bënd Yesu Kërisët bëŋ do gë dëk bebër ri ko gër aniyan andexëm bën ene deyaraxënënde gër bëla ang bani reyaran d bën ak.

³ Awa wëno bëte, gë obal osëm wëkara këmëni bër nangëk bëŋo elod gër ÿanar bën. Ata bebër fel këne bën ÿapan ke mi ñëgwënëli Tewofil, wëj ar gapak an, ey nangaxën mëne

⁴ bebër sëyali këni bën mowëta dëŋ ex.

End meleka do gë Sakari eŋ

⁵ Angwën and ebaxo Erod emun end gër ebar ed Yude aŋ, ašadaxan ebax na ar bano wacënd Sakari. Gër enga end Abiya ebaxo do alindaw Elisabet ebaxo bëte ar andëwëra and Aharoŋ, ašadaxan alëngw aŋanar an.

⁶ Sakari gë Elisabet bër šenëne ebax gër ogës od Kaxanu. Šenëne bani sëfënd acariya and Axwën Kaxanu aŋ do gë dëk bapela band re ko aŋap ŷapëk motëf gër aniyan baŋ.

⁷ Barikan gë obaš këm xar bani gayik Elisabet asoxari aboroxok ebaxo.

⁸ Bëšadaxan bën arëcar bani rëcarënd, gë enga gë enga, edi ed ocadaxa el gër Aciw and Kaxanu. Ata akey amat, enga end Sakari bën eŋ bët bani.

⁹ Ang rëp bax gër andiyen and ocadaxa ak, ašadaxan abat ebax eno tana gër enga endebën exo dilaŋ lëf gër Aciw and Axwën Kaxanu exo corëgu ašururu ir xwëšëna bani gë angiri in. Ata sanä këno Sakari.

¹⁰ And lil ko aŋ, šëni këno fac amëxwër and Bëšëwif aŋ do këni šalend ga hatëk apëxëd and ecor ed ašururu ir xwëšëna bani gë angiri aŋ.

¹¹ Ata lëf, meleka ir Axwën šanaÿaxën këŋo Sakari. Xwëša ko gand liw ir angëb and bani šoraxënënd ašururu.

¹² Ga fabër këni gë meleka in, Sakari yëdara ko xali xurik, do wëlandëra këŋo mbaŋ.

¹³ Ata re ko meleka in: «Sakari, kërey yëdara na! Cale indey in yakali ki Kaxanu. Alindax Elisabet gë acël ko hi do eŋo dëw lëmëta ir këyo wacëd Šaŋ.

¹⁴ Ata lëmëta ijo kë yemën emëkw edey el do exi nëngandëra mbaŋ. Bëte bëranjëm këbi nëngandëra and këno rëw aŋ.

¹⁵ Lëmëta ijo, ala asëm ko hi gër ogës od Axwën Kaxanu. Mëŋ ex, ašëba këŋo šëba ngoy in do gë ešëbëceb ir kë ŷawënd yo. Ado kwël gër acël and nëm fo ko ŷëm gë Angoc Amënek aŋ.

¹⁶ Do and ko raf aŋ, mëŋ këbi bakali Bëyisërayel bëranjëm eno kwëta Kaxanu, Axwën arebën an.

17 Měj ex ar kë lëngwaw an đamana exo ɲataxënëgu Axwën an. Kaxanu këŋo yël angoc aŋ do gë panga ind yël baŋo alawënel Eli in exo ßakalixënëgu gër Isërayel angwëlëra and obaš gë bëxarëk bërebën aŋ. Bëte bër gë owëkw owëšik bëranjëm këbi wërëšët eni gi bër šenene^o. Ata mondako këbi rëca ßulunda ir Isërayel in eni këñënara šenene eno kacaxën Axwën arebën ar kë yowënd an.»

18 Sakari wëka këŋo meleka in: «Mondake këme nang mëne ahi dëŋ kë hi bebër këye felënd bëjo gayikako wëno gë alindawën anëka xar këmi?»

19 Yaka ko meleka in: «Ay nang ex na nde mëne wëno ex Gabëriyel, ar gër enga end omeleka od hik ler gër Kaxanu an? Do mëŋ ga lawënëgu ke mi pel enjekax eŋo, wëj ki ñëpëgënanënd.

20 Awa ay bayi na gë oniw xali yatir kë ñata bebër fel këmi bëjo gayikako aye kwëta ex na.»

21 Xarak amëd aŋo fac, Bëšëwif bën đek yëka babi ošën or Sakari ol. Đek nemëran babi ba në end ine ko nëkaxënëgund go lëf gër Aciw and Kaxanu.

22 And šanëgu ko aŋ, sëkwan ko ebi yeyaneli, ata nang këni mëne ýeý watëgu ko lëf gër Aciw and Kaxanu. Alambacara fo babi lambacarand ga šanëgu ko gë oniw këm.

23 And faý ko bakey ßand ebax exo diyeni gër Aciw and Kaxanu aŋ, Sakari wäyi ko kwël gër ndebën.

24 Ga nëkanak, alindaw Elisabet hi ko gë acël. Ata ýaf ko opacaw oco.

25 Er baxo rend: «Dodo anëka yëkwaw ke Axwën Kaxanu. And ñatan këŋo aŋ, faý ko gër emëkw edexëm exo dëxët ašëfën iram in gër ßela.»

End meleka in do gë Mari eŋ

26 Anëka bax opacaw ocongibat elod ga hi ko Elisabet gë acël. Kaxanu lawën këŋo meleka ir këno wácënd Gabëriyel in gër ebar ed Galile, gër ingol ind Nasaret.

27 Meleka in ñat ko në endënaw emeja end nëm baŋo Yosef, šambenjar ir andëwëra and Dafid, ar ebax emun etëm end gër ebar ed Isërayel an. Endënaw emeja eŋo, Mari bano wácënd.

28 Ga lil ko meleka in gër ed hi baxo, re ko: «Ašëma šëma këmi wëj ar rin ki oyekax Kaxanu an! Axwën an gë wëj hi ko, wëj ye ki!»

29 And wël ko Mari eyeyan elo aŋ, wëlandëra këŋo do ko yëlarand ba ine wacayak ecëmar elo.

30 Ata re ko meleka in: «Kërey yëdara na Mari gayikwa Kaxanu yël ki oyekax orexëm ol.

31 Gë acël këy hi do eyo dëw lëmëta. Yëliđo owac or Yesu ol.

32 Lëmëta ijo, Ašëniw ar Kaxanu exo, mëŋ ar hik yaŋ gër orën an. Mondako këno ýana eno macënd gayik ala ašëm ko hi. Ata Axwën Kaxanu, mëŋ këŋo wäš añëpara and owun or Dafid, axarëk arexëm aŋ.

33 Đin ir đin ko wun gër enëŋ end Yakob do owun orexëm ol ax kwët na gë ekwët.»

34 Ata Mari yaka këŋo meleka in: «Mondake wa kë hi eŋo gayikako wëno asošan amo nang ex na?»

35 Aŋo re ko meleka in: «Angoc Amënëk aŋ kë yow gër ndey do panga ind Kaxanu mëŋ ar hik yaŋ gër orën in ki laß. Měj ex, ar këyo rëw an, Ašëniw ar Kaxanu këno ýana eno macënd gayik awënëk exo.

36 Nëkoda Elisabet ar nëŋ irey an, mëŋ bëte ga hi ko gë acël gë oxar go dëŋ. Anëka sëk këŋo opacaw ocongibat mëŋ ar bano rend asoxari aßoroxok exo an,

37 gayik gër Kaxanu beý đek wëndëk.»

38 Ata re ko Mari: «Awa gayikako ex, wëno ariyenin ar Axwën Kaxanu hi këme, dilexo ang fel këye ak.» Ata kwël ye ko meleka in.

End Mari gër iciw ind Elisabet eŋ

39 Ata kwël gë bakey baŋo fo, Mari ye ko aýand xali gër ebar ed Yude, në angol and ler në osënd.

40 And ñat ko gër iciw ind Sakari bën aŋ, šëma këŋo Elisabet.

41 Elisabet, sam ga wël ko ecëmar ed Mari el, itox ind gër acël andexëm in welëtëra ko onënga ol. Ata Elisabet ýëm ko gë Angoc Amënëk aŋ.

42 Na bacan këŋo Mari, ko rend:

«Gër bësoxari đek, wëj ye ki!

Asoxari aßetak hi këy, wëj ye ki!

Do ar ex gër acël andey an aßetak exo, wëj ye ki!

43 Yakayin, nëm ir Axwën aram nëngaw ke, wëno ye ke!

44 And wël këme ecëmar edey an, itox indam in awelëtëra welëtëra ko onënga ol gër acël.

45 Nëngandëralëxi wëj ar wäk mëne er fel ki Axwën in añaata kë fiata.»

46 Ata yaka ko Mari:

«Gër yomb iram nëngandëra ke mëj këmo yasaxënënd Axwën an!

47 Iyo gër yomb iram nëngandëra ke end Kaxanu eñ, mëj Afexën aram an!

48 Gayikwa ayëkwa yëkwaw ke wëno ariyenin arexëm an.

Ang këni bëtëraw yo bëla bën gër ngwën ro,

Din këne ÿana ene macënd asoxari abetak.

49 Kaxanu, mëj ar xorëk bëy dek an, rin ke ecaraxik eño.

Owac orexëm ol owënëk ex.

50 Do axaÿënan irexëm in din ir din ex gër bër këjo fëbënd.

51 Panga indexëm in nëcët ko;

gë panga iño şapërelë këbi bër gë banjëlän band gë ndafënan bën,

52 Alat lat këbi bër gapak bën gër bañëpara band owun,

Eni bëtaxën gër owun bërëtoc bën,

53 Bër babi yambën eño bën lëfa këbi gë benjekax bej xali wëd këni,

do awaÿ way këbi taxan bër gë napul bën.

54 Biyi Bëyisërayel bën rëca këbo,

Biyi bëriyenin bërexëm bën.

Axwita xwita ko ang këjo xaÿënanënd biyi ak,

55 Axwita xwita ko ebo din enjekax eñ,

Ang fel babi bëxarëk bërebi ak,

Ang beya babi enjekax end din Abëraxam gë obaş orexëm ak.»

56 Ata ga xucak eño, Mari xeyëra këjo në opacaw otas gër iciw ind Elisabet bën damana wayixën ko gër ndebën.

End andëwä and Şaη Batis eñ

57 Ga fiatëk amëd and orëw an, Elisabet rëw këjo lëmëta.

58 Bëraketa bën do gë bërexëm bën ga wël këni mëne Axwën an axaÿënan dëñ xaÿënan këjo Elisabet, barërëgu këni gër iciw ebi nëngandëra andamat gë mëj.

59 Yatir sëk këjo loxo, bakaraw këni bëte eno kac lëmëta in. Ata yël këno owac or sëm ol mëne ngëñ Sakari.

60 Barikan ga wël ko nëm owac olo, re ko: «Ali ax gi ex na de mondako? Şaη ex owac orexëm ol!»

61 Yaka këno: «Ine? Gër nëng irewën ala ano macënd na mondako!»

62 Ata lambaca këno sëm ir lëmëta eni nang ba mondake ÿandi baño eño mac.

63 Wasi ko eno mëdënëgu ingomb gomb. Ga xana ko, ÿëgw ko: «Şaη ex owac orexëm ol.» Ata na şarandëra këbi dek ang ebani ak.

64 Atañ lëkwëtak iniw ind Sakari in do wëli këjo oniw ol. ÿana ko këjo şëkwand Kaxanu.

65 Ata bëraketa bën dek wëlandëra këbi. Bëte dek bër bax wël endey eño bën wëlandëra këbi ebar ed Yude el dek xali gër osënd. Ata beño fo bani yeyandërand bëla bën.

66 Dek bër bax wël beño bën, gë emëkw el bani baxëtënd do bani wëkarënd ba ine ko hi itox ino. Enimin panga ind Axwën Kaxanu in gër ola or itox ino ebax.

End oyëkan or Sakari eñ

67 Sakari, sëm ir lëmëta, ga ÿëm ko gë Angoc Amënëk an, ÿana ko ko yeyanënd ang alawënel fo do ko rend:

68 «Cëkwänëhone Axwën an, mëj ar ex Kaxanu, Axwën ar bulunda ir Isërayel an, Ga lawëneliw këbo enimin apexa an.

69 Awëlan wëlanëgu këbo apexa an gër ekun ed Dafid, ariyenin arexëm an.

70 Eño fëna baxo exo di elod bëniy okeme ang reya këni bëlawënel bëwënëk bërexëm ak.

71 Apexa año këbo racët gër otaxan od bër şus këbo.

Bëte abeya beya baxo mëne aracët këbo racët gër otaxan od bër şus këbo.

72 Në emasin ebo ang baño xaÿënanënd bëxarëk bërebi ak,

Bëte në emasin ebo axo kwëya ex na mëne mëj dëñ yata këbo eter emënëk el.

73 Ayaşar yaşar baxo gër axarëk arebi Abëraxam mëne,

74 Aracët këbo racët gër toro ind lëxw banëbo bër xoÿër këbo bën do gë anjiÿ këm enëño calende

⁷⁵ gë ola owënëk do gë or şenene, ang kē nēka yo bakey bandebi ban.

⁷⁶ Do wěj itox iño, alawënel ar Kaxanu kēni ŷana eni macënd, Alawënel ar Kaxanu, mēj ar hik yaŋ gër orën an, Gayik wěj lëngwaliw ki eyo mēxwëtën fēña in Axwën an.

⁷⁷ Wěj kēbo wāsin biyi bër ex ßulunda irexëm bën mi nangaxën apexa and gë eteban ed beñëjënax aŋ.

⁷⁸ Kaxanu, mēj ar xwën kēbo an, axaŷënan kēŋo xaŷënanënd endebi eŋ. Paß gë axaŷënan ijo kēbi ßobaxënënd eñan eŋ, ðek bela bën.

⁷⁹ Nē eyow exo ebi ɲoba bela bër kē liyand gër ecamëdan bën, Bela bër ŷëpak gër ed ŷañëk ecës bën.

Nē eyow exo ebo dëngweli gër obetak.»

⁸⁰ Ga xucak beŋo ðek, lëmëta in kwël ko rafënd do ko firind gë panga ind Angoc Amënëk iŋ.

Do nē er timëriŋ fo baŋo ŷandind exo gi

Xali ex ɲatëgu akey and ko şanaya exo pemërand gër ßulunda ir Isërayel aŋ.

2

End andëwa and Yesu eŋ

¹ Ga xucak bakey baŋo Sesar Ogişët, emun etëm end gër Rom eŋ, re ko enëbi ñëgw bela bën gaf gë gaf ðek ebar ed xwën baxo el.

² Oñëgw oko, oñanar ok ebax amëd and hi baxo Kurenu, gofërëner in, gër ebar ed Siri.

³ Bela bën ðek bani yexërand enëbi ñëgw ala kala gër angol and rëw këno.

⁴ Ata Yosef, ar andëwëra and Dafid an, xani ko gër Nasaret, gër ebar ed Galile do wāyi ko gër ed Yude, gër Betëlexem.

⁵ Gë Mari, enëm edexëm el sëfër bani enëbi ñëgwëx, xarak amëd aŋo Mari gë acël akarëk hi baxo.

⁶ Nand ebani gër Betëlexem na, Mari ŷanar kēni orëw ol.

⁷ Ata rëw kēŋo lëmëta iyanar irexëm in, lëf nē eciyi. Ga labëra kēŋo, ren kēŋo nē apefe gayik anëbi cotën bana nē er kēni hi lëf gër aciw and bëliyer.

End meleka do gë bëxadac eŋ

⁸ Yatir rëw këno Yesu, bëxadac babi nēkonand na gëmëd oyel orebën ol gër ocënga od gër Betëlexem.

⁹ Ata şanayaxën kēbi bërëxadët meleka ir Axwën in, do enjaran end Kaxanu eŋ ßobaw kēbi. Na yëdara kēni xali xurik.

¹⁰ Ata re ko meleka in: «Wën këren yëdara na, Atëfëtan këmün nangënënd! Atëfëtan aŋo, onënga osëm or bela ðek ex.

¹¹ Nangin mēne doru rëw këno, Kërisët, Axwën an. Marayin en ye gër Betëlexem, gër angol and Dafid.

¹² Nanganëme ijo yël këmün: ata këno sëk itox imbarax ga labëra këno do ren këno nē apefe.»

¹³ Ata omeleka ocëxe şoma këno işandaw in, ßenga ßenga, elod yaŋ gër orën. Do ga këno yas Kaxanu kēni rend:

¹⁴ «Cëkwanëŋone Kaxanu, mēj ar ex yaŋ gër orën an!

Ga wāsin kēbi gër ebar bela bën enjaran endexëm eŋ,

dodo ecede kēbi fuŋara wa bela bën,

do eni cotaxën aketëxeta aŋ gër ngwën ro!

Awa betalexëni bër ñan kēŋo Kaxanu bën!»

End bëxadac eŋ

¹⁵ And baaka kēni omeleka yaŋ gër orën aŋ, bëxadac bën felër kēni eni ye xali gër Betëlexem, eni watëgu er sëfëtan kēbi Axwën in.

¹⁶ Na wāra kēni xali gër bëciw. Ga ñat kēni, sëk kënëbi Mari gë Yosef lëf gër eciyi ga ren këno lëmëta in polo gër apefe.

¹⁷ Sam ga wat këno, sëfëtan kënëbi ðek ßend felëgu babi meleka beŋ end lëmëta ijo eŋ.

¹⁸ Do ðek bër babi ßaxëtënd bëxadac bëjo bën mbaŋ babi şaranënd end bani reyand eŋ.

¹⁹ Mari mēj, ðek beŋo baxo wëxëtand gër anëf andexëm do baxo yixëtënd gër onden.

²⁰ Ata ga kēni baaka gër ocënga, bëxadac bën këno şëkwand Axwën Kaxanu do këno yasëxënd tar fēña in.

End lëmëta ir gër Aciw and Kaxanu eŋ

²¹ Yatir sêk këŋo loxo, xac këno lëmëta in. Yël këno owac or Yesu ol, ang fel bafi meleka in eno macëd ak dmana exo gixën nëm gë acël.

²² And faÿ ko Mari baŋkey band ebax exo wunëtara baŋ, ang rëp bax gër acariya and Moyis ak, mën gë Yosef wëla këno lëmëta in gër Yerusalem, eno mašëx oxwën ol Axwën Kaxanu.

²³ Ata mondako sëf bani er ÿëgw këni gër acariya and Axwën in: «Itox itošan iŋanar yo, Kaxanu yata këŋo*.»

²⁴ Šadfaxa ebax eni di ang re ko Axwën Kaxanu gër acariya ak: olëxwëte oxi, hi këni oxwëlëkwël, hi këni obapuÿ.

²⁵ Awa gër angol and Yerusalem, axarëk ebaxëna ar bano wacënd Simewoŋ. Ala ar šenene ebaxo do fëb baxo mbaŋ end Kaxanu eŋ. Ašëni baxo šëninind bëte apexa and enëng end Isërayel aŋ, do yëm baxo gë Angoc Amënëk aŋ.

²⁶ Angoc Amënëk aŋ nangën baŋo mëne axo cës na watërëxe Afexën an, ar sana këŋo Axwën Kaxanu an.

²⁷ Yatijo Angoc Amënëk aŋ fangacëgu baŋo gër Aciw and Kaxanu. Na fed këni gë Mari do gë Yosef ga xwënaŋ këno lëmëta in, eni di er rek acariya in.

²⁸ Simewoŋ xana këŋo, xwëna këŋo imëd. Ga këŋo šëkwa Kaxanu ko rend:

²⁹ «Dodo Axwën, kanale wëno xadëp irey in, me yeli gë emëkw eyemax ang re bay ak,

³⁰ gayikako gë bangës bandam baŋo dëŋ këmo watënd ar wëlanëgu këbo apexa an.

³¹ Apexa aŋo xëñënaŋ këy eni wat benëng bend bela dek,

³² Apexa aŋo ex angoben and këni nangëraxën benëng bend bela aŋ,

Apexa aŋo ex enjaran end Isërayel eŋ, bulunda irey in.»

³³ Nëm gë sëm ir lëmëta dek bafi šaranënd ga këni wël ang baxo yeyan Simewoŋ end lëmëta irebën ak.

³⁴ Ata Simewoŋ ga šalen këbi na, fel këŋo Mari: «Në end lëmëta irey ijo, bela bëranjëm kë lati. Bëte bëranjëm kë xani gër bulunda ir Isërayel. Lëmëta irey ijo këbi ŋana ebi nangënënd er ŋandi këŋo exo di Kaxanu in. Awa në eŋo këno šusaxën.

³⁵ Ado wëj dëŋ Mari, ang sënga këni gë duxuma fo ki yambën gër emëkw endexëm eŋ. Do mondako kë futaya oĵëlan od bela bëranjëm.»

End Ana do gë bëxarëk bër Yesu eŋ

³⁶ Bëte alawënel asoxari hi baxëna ar bano wacënd Ana. Mëŋ abiŋ ar Fanuwel ebaxo, gër andëwëra and Aser, do mbaŋ xar baxo. Endënaŋ emeja fo baŋi baxo ga yër këno, do liya bani gë icën indexëm in bëniy bënjongëbëki dmana sebëtaxën këŋo.

³⁷ Ga lap këŋo icën in, baŋi ko asošan kém xali sêk këŋo bëniy ofëxw ocongosas gë bënax. Abaxo ŋawëta na Aciw and Kaxanu aŋ. Er baŋo šalend Kaxanu: baŋo gëmëd, baŋo goyat. Ado baŋkey bandëmar motiwi baxo siwënd.

³⁸ Gë mëŋ fed bani bëte gë Mari do gë Yosef ga xwëna këno lëmëta in. And wat këbi aŋ, ŋana ko këŋo šëkwand Kaxanu end lëmëta eŋ. Ata kwël na fo ŋana baxo këbi felërand end lëmëta eŋ bër bax šëninind apexa and Yerusalem bën.

³⁹ And faÿ këni dek er ebax eni di aŋ, ang rek acariya and Axwën ak, Yosef gë Mari wäyi këni gë lëmëta in gër ebar ed Galile, gër Nasaret angol andëbën aŋ.

⁴⁰ Ata lëmëta in kwël ko firind do ko yëmënd gë orenik ol, do oyekax or Kaxanu ol hik gër ola orexëm.

End Yesu gër Aciw and Kaxanu eŋ

⁴¹ Bëxarëk bër Yesu bën aye bani yend aniy kala yaŋ gër Yerusalem, gër ofëna or apexa.

⁴² And sêk këŋo Yesu bëniy epëxw gë bëki aŋ, sëfër këni gër ofëna gë bëxarëk bërexëm bën ang rëp bax ak.

⁴³ Awa ga xucak baŋkey band ofëna baŋ, bëxarëk bër Yesu bën këni wäyind gër Nasaret nangërëxe mëne anëka sebëgu këno gër Yerusalem.

⁴⁴ Er yëla bani ba gë bëcandaŋ bën lëngwa këni. Ye këni ciš dmana šalaraxën këno gër bërebën do gër bër hi bani enga.

⁴⁵ Ašalara yo ašalara, ano wat ex na. Ata wërëšëta këni xali gër Yerusalem.

⁴⁶ And ŋat këni aŋ, šalarax këno bëte okey otas dmana šananaxën këno lëf gër Aciw and Kaxanu ga yëpa ko mërëxand ir bëšalen bër Bëšëwif. Na bafi baxëtërand do bafi wëkarand.

* 2:23 2.23 Andocane 13.2

⁴⁷ Dek bër baŋo wëlënd bën babi ŝaranënd ang baxo yakand gë orenik osëm er këno wëka yo.

⁴⁸ And wat këno aŋ, nëm gë sëm ŝaran këbi xali. Na wëka këŋo nëm: «Oko asëniwën, inewã rixën këyëbo endako rako eŋ? Nëkoda wëno gë sorix dek bu baŋo gër ocal oday?»

⁴⁹ Ata Yesu yaka ko: «Inewã këne ŝalaxënënd? Wën an nang ex na nde mëne aŋap ŋapëk me gi gër Aciw and Faba?»

⁵⁰ Barikan ga wël këni ang yaka baxo ak, abi pëni bana er baxo rend in.

⁵¹ Ata kwël wãyi këni gë mëŋ ak gër Nasaret. Yesu mbaŋ fëb babi bëxarëk bërëxëm bën. Do Mari mëŋ, dek beŋo baxo wëxëtand gër emëkw edexëm.

⁵² Ata Yesu kwël ko firind gë orenik ol, gë oyeqax or Kaxanu ol do bela bën mbaŋ babi nënganënd endexëm eŋ.

3

End Ŝaŋ Batis eŋ

¹ Amëd aŋo bët baxo owun ol gër Rom Tiber Sesar, do sëk baŋo bënny epëxw gë bënjo elod ga ŷëpa ko. Ata Poŋës Pilat ebax gofërëner in gër ebar ed Yude do bër ebax aminëmëra bën wun bani: Erod Antipas, gër ebar ed Galile, Filip, gër ed Iture xali gër ed Tërakoni, do Lisañas, gër ed Abilen.

² Amëd aŋo, An gë Kayif ebax bëŝadaxan bëlëngw bën gër Yerusalem. Amëd aŋo fo bête ŷana baxo Ŝaŋ Batis, asëniw ar Sakari an, epemëra ed eyeyan ed Kaxanu el gër ladawe.

³ Ata Ŝaŋ Batis motëfëra baxo sëfërand dek bëngol bënd ler ler gër yeŋ ir Yurëdeŋ bën do baxo femërand gër bela end xobuyi or enëngwët ed ola ol, ebi tebanaxën Kaxanu bamena bandebën baŋ.

⁴ Ata mëŋ ebax ar ŷëgw baxo elod anëka fo alawënel Esayi mëne ala kë yow na exo keŷërand gër ladawe:

«Nanin fëña ir Axwën in,
Debëtin opëña od ko xucaxën ok.

⁵ Amora and ex yo dek kë wëgaya,
Etënd ed ex yo, do apan and ex yo dek kë yëcar,
Fëña ir sëm bak alebëta kë lebëta,
Fëña ir ŝëngayak yo añaaca këni ñaca,

⁶ Eni nangëraxën dek bela bën
apexa and lawëneliw këbo Kaxanu aŋ.»

⁷ Ata Ŝaŋ Batis mondako babi felënd bër bax yowënd ebi buyi bën: «Wën ata ang bandën fo siti kën de, noŷo wa fel këŋun en kwëŷëta kiti ind Kaxanu ind kë yowënd in?»

⁸ Diyindën de benjekax ex watixën mëne anëngwët dëŋ nëngwët kën ola orewën ol. Bari këren yëland na mëne gayik Abëraxam ex axarëk arewën an kën fëxaxën. Kaxanu axor ko xor exo nëngwët oxay onjo dëŋ ex gi obaŝ or Abëraxam.

⁹ Ado gogo nde wëd ko ecëngwa el exo taŵ gë odëmbët ak batëx band ax dëwënd na odëwëwëwën ojekax baŋ. Ata mondako këbi wëdit bër bayik ax nëngwëtënd na ola orebën bën do ebi dap gër xodux.»

¹⁰ Ata amëxwër aŋ wëka këno Ŝaŋ Batis: «Inewã ŷapan këŋo Kaxanu mi dind biyi?»

¹¹ Yaka këbi: «Ar gë bacud baki an, cetëleŋo amat ar ax cot ex na an, do ar gë eyamb yamb an, dilexo mondako fo.»

¹² Yow këni bête bësëf bër ŝagale ebi buyi, wëka këno: «Asëyali, inewã ŷapan këŋo Kaxanu mi dind biyi?»

¹³ Yaka këbi: «Kanayindën ŝagale in cey ang ŷapëk ak, këren mëkand na nëmëc.»

¹⁴ Yow këni bête ocoroða, wëka këno: «Do biyi cëŋ, ine ŷapan këŋo Kaxanu mi dind?» Yaka këbi: «Ala këreno nëgwëŝanënd na mama eno kandëraxën. Bayindëleŋun acosa andewën aŋ fo.»

¹⁵ Ata angwën aŋo dëŋ bano ŝëninnd de bulunda ir Isërayel in ar këbi fëxën an awëkar bani wëkarënd ba ax gi ex na Ŝaŋ Batis ex Afexën an.

¹⁶ Ŝaŋ Batis yaka këbi bën dek: «Wëno gë men këmun buyind, barikan në eyow exo ar xuca ke panga an. Ado wëno dëŋ axe ñap ex na mo tëka do me pëtëra ogux od baped bandexëm ok. Mëŋ ex ar këŋun buyi gë Angoc Amënek do gë xodux an.

¹⁷ Apalaŝa lëkaya ko exo mënëanaxën ebar edexëm el, eyamb el exo mëla gër acac andexëm, do enenar eŋ exo dap gër xodux or ax d'omind na gë edomi.»

¹⁸ Ata Şaŋ Batis mondako baŋi felërand Atëfëtan aŋ Bëyisërayel bën. Bëte bëndanjëm baŋi sëndënd do baxo rend eni këñënara.

¹⁹ Erod ir wun bax gër ebar ed Galile watar bani na gë Erojad, asoxari ar afinëm an. Ata Şaŋ Batis këŋo nêpënd në end eŋo do gë đek beñëñenax bënd wata baxo beŋ.

²⁰ Barikan Erod ijo wëndëra ko kaş-kaş ga sëra baŋo Şaŋ Batis do wëla këŋo gër epëra.

End xobuyi or Yesu eŋ

²¹ Amëd aŋo, đek Bëyisërayel bën bax yend gër Şaŋ Batis ebi buyi. Ata ga yow ko bête Yesu, buyi këŋo mën gër bête. Yesu ga šepëta ko, ko šalend, ata watik fol orën ol.

²² Angoc Amënëk aŋ fedaw ko gër ndexëm ang edëxwëte epeşax fo. Ata wëliwëk oniŋ yaŋ gër orën: «Wëj ex Asëñiŋwën ar pëlot gër yomb iram an. Wëno ðon ke balënd endey eŋ!»

End andëwëra and bëxarëk bër Yesu eŋ

²³ Yesu bëniy ofëxw osas ebaŋo nand ýana ko andiyen andexëm na. Er bani yëland bela bën mëne Yosef, asëñiŋw ar Eli an, ebar sëm.

²⁴ Eli ijo ebar asëñiŋw ar Matat, do Matat asëñiŋw ar Lewi. Lewi ebar asëñiŋw ar Melëki, do Melëki asëñiŋw ar Yanay. Yanay ebar asëñiŋw ar Yosef.

²⁵ Yosef ebar asëñiŋw ar Matacas, do Matacas asëñiŋw ar Aмос. Aмос ebar asëñiŋw ar Nahum, do Nahum asëñiŋw ar Esëli, do Esëli asëñiŋw ar Nagahi.

²⁶ Nagahi ebar asëñiŋw ar Mahat, do Mahat asëñiŋw ar Matacas. Matacas ebar asëñiŋw ar Semehin, do Semehin asëñiŋw ar Yose. Yose ebar asëñiŋw ar Yoda.

²⁷ Yoda ebar asëñiŋw ar Yohanan, do Yohanan asëñiŋw ar Resa. Resa ebar asëñiŋw ar Sorobabel, do Sorobabel asëñiŋw ar Şehalëcel. Şehalëcel ebar asëñiŋw ar Neri.

²⁸ Neri ebar asëñiŋw ar Melëki, do Melëki asëñiŋw ar Adi. Adi ebar asëñiŋw ar Kosam, do Kosam asëñiŋw ar Elëmadam. Elëmadam ebar asëñiŋw ar Er.

²⁹ Er ebar asëñiŋw ar Yesu do Yesu ebar asëñiŋw ar Eliyeser. Eliyeser ebar asëñiŋw ar Yorim, do Yorim asëñiŋw ar Matat. Matat ebar asëñiŋw ar Lewi.

³⁰ Lewi ebar asëñiŋw ar Simewoŋ do Simewoŋ asëñiŋw ar Yuda. Yuda ebar asëñiŋw ar Yosef, do Yosef ebar asëñiŋw ar Yonam. Yonam ebar asëñiŋw Eliyakim.

³¹ Eliyakim ebar asëñiŋw ar Meleya, do Meleya asëñiŋw ar Menan. Menan ebar asëñiŋw Matata, do Matata asëñiŋw ar Nataŋ. Nataŋ ebar asëñiŋw ar Dafid,

³² do Dafid asëñiŋw Esayi. Esayi ebar asëñiŋw ar Yobed, do Yobed asëñiŋw ar Bohes. Bohes ebar asëñiŋw ar Sala, do Sala asëñiŋw ar Nahason.

³³ Nahason ebar asëñiŋw ar Aminadab, do Aminadab asëñiŋw ar Adëmin. Adëmin ebar asëñiŋw ar Arëni, do Arëni asëñiŋw ar Esëroŋ. Esëroŋ ebar asëñiŋw ar Peres, do Peres asëñiŋw ar Yuda.

³⁴ Yuda ebar asëñiŋw ar Yakob, do Yakob asëñiŋw Isak. Isak ebar asëñiŋw ar Abëraxam, do Abëraxam asëñiŋw ar Tera. Tera ebar asëñiŋw ar Naxor.

³⁵ Naxor ebar asëñiŋw ar Serug, do Serug asëñiŋw ar Rehu. Rehu ebar asëñiŋw ar Peleg, do Peleg asëñiŋw ar Eber. Eber ebar asëñiŋw ar Şela.

³⁶ Şela ebar asëñiŋw ar Kayënam, do Kayënam asëñiŋw ar Arëfaxad. Arëfaxad ebar asëñiŋw ar Şem, do Şem asëñiŋw ar Nowe. Nowe ebar asëñiŋw ar Lemek.

³⁷ Lemek ebar asëñiŋw ar Matusalem, do Matusalem asëñiŋw ar Enok. Enok ebar asëñiŋw ar Yered, do Yered asëñiŋw ar Malelel. Malelel ebar asëñiŋw ar Kenam.

³⁸ Kenam ebar asëñiŋw Enoş, do Enoş asëñiŋw ar Set. Set ebar asëñiŋw ar Adam, do Adam asëñiŋw ar Kaxanu.

4

End Şabucara do gë Yesu eŋ

¹ Yesu, ga ýëmëgu ko gë Angoc Amënëk aŋ gër yeş ir Yurëdeŋ, ko yend gër ladawe gër ed baŋo wëland Angoc Amënëk aŋ.

² Ata şabucara in xacërara këŋo eŋo yifa në bakey ofëxw onax. Ýoweŷ axo yamb bana Yesu bakey baŋo đek. And xucak aŋ, xor këŋo enjo eŋ.

³ Aŋo sëka këŋo şabucara in, re ko: «Angëmëne Asëñiŋw ar Kaxanu ey, nëngwëtël ekaŷ elo ex gi ecemar.»

⁴ Yaka ko Yesu: «Ga ýëgw këni: “Ala an axo đıyand na gë eyamb yamb fo*.”»

⁵ Şabucara in wëla këŋo në er yaŋ, do wäsin këŋo aŋand đek owun or gër ebar oŋ,

⁶ do fel këno: «Ayël këmi yël owun or owar oŋo ol, gë enjaran endefën ak dek, gayik wëno fëxwën këne do ar ŷandi ke yo këmo yël.

⁷ Awa angëmëne aŵa ŵa këy ey poxi gër lëngw iram, wëj kë xwën dek ako.»

⁸ Yaka këno bëte Yesu: «Ga ŷëgw këni: “Axwën Kaxanu gabat ex mopëb do gër lëngw irexëm fo ŷapëk epoxi ed cale el!»»

⁹ Şabucara in wëla këno bëte Yesu gër Yerusalem. Ga xwët këno yaŋ gër ejur ed Aciw and Kaxanu, re ko: «Angëmëne Asëniŵ ar Kaxanu ey, dapayal. Ax gi ex na nde aŷëgw ŷëgw këni:

¹⁰ “Kaxanu afel këbi fel omeleka odexëm ok eni nëkona do eni kaka,

¹¹ gë otaxan odefën ok këdi këy lapa në ekaŷ.»»

¹² Yaka këno bëte Yesu: «Ga ŷëgw këni bëte: “Axo gi ex na mondi atëy Kaxanu, Axwën arey an.»»

¹³ Ata na şabucara in ga xacërara këno mondako eŋo yifa Yesu, nacëta këno do ko şëninnd amëd acëxe.

End Yesu gër ebar ed Galile eŋ

¹⁴ Ga xucak eŋo, Yesu ŵaŷi ko gë panga ind Angoc Amënek in, ata wëlik oŵac orexëm ol dek ebar ed Galile el.

¹⁵ Aŋo ŷana ko këbi sëyalirand gër faciŵ bacaleya bandefën do bela bën dek baŋo şëkwënd.

¹⁶ Ata akey amat, Yesu baka ko gër ingol ind Nasaret, gër ed raf ko. Do ang wër baŋo ak, ye ko gër aciŵ acaleya, yatir akey and eteyëta; ata fel këno exo kani ebi pënën.

¹⁷ Fëxwën këno akayëta and alawënel Esayi aŋ, and lëkwët ko aŋ ko fënënd gër ed rek:

¹⁸ «Gë Angoc and Axwën aŋ ŷëm këme

gayik mëŋ sana ke mëni nangën Atëfëtan aŋ bëxaŷëanaxik bën.

Mëŋ lawënëgu ke mëni pelëra mëne:

bër ex okaçëp bën asebët kënebi sebët;

bëşiŵëk bën awatëra këni watëra;

bër kënebi wëŋarand bën aracët këbi racët.

¹⁹ Mëŋ lawënëgu ke me pemëra mëne dohijo ŷanak oyekax or Axwën olo.»

²⁰ Ga fiata ko opën ok, lëkw ko akayëta aŋ, waş këno aŵëxëta an, do ŷëpa ko. Ata aciŵ acaleya aŋ dek faş këno mëŋ fo.

²¹ Aŋo re ko: «Oñëgw Omënek od fënën këmun oko, doro dëŋ fiatak.»

²² Bën dek bax reyand end osede orexëm eŋ ga këni wël benjekax bend baxo yeyanënd bën. Aŵëkar bani wëkarënd: «Ax gi ex na nde asëniŵ ar Yosef an ex?»

²³ Barikan Yesu re ko: «Dal ex mëne wën axwitan këne xwitan eyeyan ed orenik ed rek: “Wëj axora an pakënayayind gë andey” Bëte afel këne fel me di becarax gër angol and raf këme ro ang wël kën këme rind gër Kafarënowum ak.»

²⁴ Ata re ko bëte: «Dal in këmun felënd, alawënel ar Kaxanu an, gër ed rëw këno fo bayik ano pëbënd na.

²⁵ Dal in këmun felënd, amëd and ebaxo Eli alawënel ar Kaxanu gër ebar ed Isërayel aŋ, bon ŷëmb bani bësoxari bësebëta sebëta bën. Ga rik bëniy bëtas gë opacaw ocongibat tëb ax tëb ex na, ata wëcan këbi enjo eŋ.

²⁶ Barikan, Kaxanu seş këbi dek bësoxari bëjo, lawën këno Eli në asoxari ar lëg bax gër Sarepëta, gër ebar ed Sidon.

²⁷ Bëte angwën and ebaxo Elise alawënel ar Kaxanu gër ebar ed Isërayel aŋ, mbaŋ ebani bela bër gë amëy bën. Barikan Namaŋ gabat fakën baŋo, xarak gër ebar ed Siri xaniw baxo.»

²⁸ Ga wël këni eyeyan elo, dek aciŵ acaleya aŋ logën këbi.

²⁹ Xani këni gwaŋ, do şonjorëra këno Yesu fac-fac. Nëcët këno angol and Nasaret aŋ xali gër engeŵ eno pimëx.

³⁰ Barikan, and hateli këno aŋ, Yesu xwëşa ko. Ata ang fur bano ak, borëta këni, xuca ko mërëxand do kwël ye ko.

End ar gë bëyël eŋ

³¹ Yesu şëla ko gër Kafarënowum, angol acëxe and gër ebar ed Galile. Ata yatir akey and eteyëta këbi sëyalirand bëte bela bën.

³² Gër owëkw babi lëkënd osëyali orexëm ol gayik gë panga baxo yeyanënd.

³³ Yatijo ar gë bangoc bañëŋëanax yow bax na gër aciŵ acaleya. Sam ga wat këno Yesu, bangoc bañëŋëanax baŋ xeŷ këni:

³⁴ «Xey Yesu Ibēnasaret, inewā yir kēbo? Ba eyēbo nemin nde yow këy? Aye nang këmi mēne wēj ex Awēnēk ar Kaxanu an!»

³⁵ Ata Yesu xeŷēnaxēn këbi bangoc baŋ: «Cēsinaŷin, ado canin gēr ala ajo!» Ata bangoc baŋēŷēnax baŋ reba këno ala ajo mērēxand ir amēxwēr do kwēl ŷan këni, bari ano tembaŷēn bana.

³⁶ Ata aciŷ acaleya aŋ đek ŷarandēra këbi xali xurik, do këni wēkarēnd: «Endey end fex ngwa ex eŋo? Gē or gapak, do gē panga këbi felēnd bangoc baŋēŷēnax baŋ eni di er ko re in, do kwēl këni ŷanēnd.»

³⁷ Ata bela bēn đek këni xanarērand end Yesu eŋ đek ebar ed Galile el.

End epakēn ed bēšēxwēra eŋ

³⁸ Ga ŷan ko na gēr aciŷ acaleya, Yesu ye ko gēr Simoŋ Piyer bēn. Sēk këŋo aŷaraw isoxari ar Simoŋ Piyer ga šēxw këŋo. Wēka këno ataŋ Yesu eŋo pakēn.

³⁹ Ga rēngw ko Yesu gēr ed laki baxo, xeŷēnaxēn ko acēxwēl aŋ. Ataŋ fak ko do kwēl xani ko ebi đēba.

⁴⁰ Ga šēlak eŷan eŋ, wēlaraw kēnēbi na gēr Yesu đek bēšēxwēra bēn, do ošēxwēra or ex yo afak bani fakēnd and këbi hēm̄ba aŋ.

⁴¹ Bēte bēyēl bax ŷanēnd na gēr bela do bani xeŷēnd: «Wēj ex Asēniŷ ar Kaxanu an.» Barikan Yesu axeŷēnaxēn baŋi xeŷēnaxēnēnd do ababi seŷ na eni yeyan gayik anang nang bani mēne mēŋ ex Afexēn an.

⁴² And wecak aŋ, Yesu ŷan ko do nacēta ko nē er tēb. Ata ga barērēgu këni bela bēn bāmēxwēr, bāmēxwēr, këno ŷalarand xali ŷanan këno. Er ŷandi baŋi eno đēkaya na kēdi ko ye ebi teŷ.

⁴³ Barikan mēŋ yaka këbi: «Aŷap ŷapēk me yend bēte mēni nangēndērax Atēfētan and owun or Kaxanu aŋ gēr bangol bacēxe gayik eŋo lawēnaxēnēgu ke Faba.»

⁴⁴ Mondako baxo femērand Atēfētan aŋ gēr baciŷ bacaleya band Bēyude.

5

End bēšēfan bēnax bēŷanar eŋ

¹ Akey amat, Yesu baŋi sēyalirand amēxwēr aŋ ler gēr anjer and Genesaret. Bela bēn ga xeta këno gēr obaxēt or eyeyan ed Kaxanu, këni fimērērand.

² Ata Yesu wat ko bēkulunj bēki gēr bēŋa. Ecede feda bani bēšēpēt bēr oxan bēn do bani wēšētērand owēn orebēn oŋ.

³ Ga fēra ko polo gēr ikulunj ind xwēn baxo Simoŋ, xara këŋo exo nacēta tēkēr ebar el, gand etiŷax. Ata ŷēpa ko, do këbi sēyalind amēxwēr aŋ.

⁴ And ŷata ko aŋ, fel këŋo Simoŋ: «Mēlal ikulunj inj gēr etiŷax en đap owēn oŋ ata kēnēbi sēra oxan ol.»

⁵ Yaka ko Simoŋ: «Asēyali, biyi wec lapēra këmi, ŷowēŷ amo cēpēt ex na. Barikan gayik wēj rek alap këmi lap owēn oŋ.»

⁶ Ata ga lap këni, sēra kēnēbi oxan ol xali kē hēsind owēn orebēn oŋ. ⁷ Lambaca kēnēbi bēcandaŷ bēndēbēn bēŋ eni yow enēbi đēca gē ikulunj icēxe inj. Oxan ol fēxw këni gēr bēkulunj bēki xali kē rēmbēnd men oŋ.

⁸ Ata Simoŋ Piyer ga wat ko eŋo, šēpēta ko. Ga foxi ko gēr lēngw ir Yesu, re ko: «Axwēn, inewā sēkaxēnēgu këye wēno aŷendēran ajo?»

⁹ Anjij aŋ lēk baŋi Simoŋ gē boŷandaŷ ga wat këni ang ŷēmb bani oxan or sēra kēnēbi ak.

¹⁰ Mondako fo bax end ŷak do gē ŷaŋ eŋ, boŷēniŷ bor Sebede bēn, bēr bar bani andiyen amat gē Simoŋ Piyer bēn. Ata Yesu fel këŋo Simoŋ Piyer: «Kērey yēdara na, gērēgako aŷar ar bela këy hi!»

¹¹ Ata ga šēpēt këni bēkulunj bēŋ gēr ebar, seŷēra këni na đek gēr bēŋa, do kwēl sēf këno Yesu.

End ar gē amey eŋ

¹² Akey amat, Yesu bax yend nē angol. Ata fed këni gē ala ar gē amey. Ala ajo foxi ko gēr lēngw irexēm, ŷale ko mondako: «Axwēn, ga ŷandi ŷandi ki axor këy xor eye mēnēn me pak.»

¹³ Ata Yesu ga yēn ko ataxan aŋ, hēm̄ba këŋo, re ko: «Awa aŷandi wa ŷandi ke, mēnēl!» Ataŋ ŷan këŋo amey aŋ.

¹⁴ Yesu xēŋa këŋo mondako: «Ala kēreyēŋo pel na đe eŋo. Barikan yel exi nēkon aŷadaxan an. Bēte diyid ŷadaxa ir ewunētan in ang rek acariya and Moyis ak, eni nangēraxēn bela bēn osede orey ol.»

¹⁵ Ata oŵac or Yesu ol wëlik kaš-kaš, do bela bën bamëxwër bamëxwër bani barërend: bëjo bër obaxët, bëjo bësëxwëra bër kè šaland eni pak.

¹⁶ Barikan Yesu mëj ed timëriŋ el baxo nacëtand exo calex.

End aseÿik eŋ

¹⁷ Akey amat, Yesu babi sëyalirand bela. Gër bër baŋo baxëtënd, ofariseŋ do gë bësälen yëpara bax na. Bër obaxët bën dek, er xaniraw bani: bëjo gër bëngol bënd gër ebar ed Galile, bëjo gër bënd Yude, xali gër Yerusalem. Gë panga ind Axwën Kaxanu inŋ babi fakëndërand.

¹⁸ Ata ñatëgu këni na bela bër wëlaw këŋo aseÿik në angawë. Er bani šaland eno dën lëf gër aciŵ and hi baxo Yesu, do eno kwëtina gër lëngw irexëm.

¹⁹ Ga šënd këni bela bën gër ebët, wëlan këbi ang këno lën ak gër ed hi ko Yesu. Ata sënga këni yaŋ gër ejur ed aciŵ, do yëla këno gë angawë ak aseÿik an, mërëxand ir amëxwër, gër lëngw ir Yesu.

²⁰ Ga wat ko Yesu ang xwëta këno bela bëjo ak, fel këŋo aseÿik an: «Wëno anëka seban këmi bamena bandey baŋ.»

²¹ Bësälen bën do gë ofariseŋ ok ga wël këno, këni nëkënëkarënd: «Noÿo ngwa hi ko ar këŋo širënd Kaxanu ajo? Noÿo xorëk eteŋan ed beñëñenax el ang ax gi ex na Kaxanu gaŋat?»

²² Ga nang ko Yesu ang bani yëland bësälen do gë ofariseŋ ak, wëka këbi: «Ineŵa kën yëlaraxënënd mondako gër owëkw orewën?»

²³ Ineŵa saxëk, me de: “Anëka seban këmi bamena bandey baŋ nde”, ba me de: “Kanil ey yexëra nde?”

²⁴ Awa, en nangaxën mëne wëno Asëñiŵ ar ala an ašot šot këme or gapak or eteŋan ed beñëñenax ol gër ebar ro, këmo felaxënënd aseÿik ajo: “Kanil ey meŋ angawë andey aŋ, ey maÿi!”

²⁵ Ata na dëŋ aseÿik an xani ko xwiriš, lëkw ko ebën ed lakixën baxo el. Ga ko wäÿi, këŋo šëkwaxënd Kaxanu tar fëña in.

²⁶ Bela bër ebax na bën dek, ga xap këbi anjÿ aŋ, këno šëkwand Kaxanu këni rend: «Awa biyi ecede këne watënde becaraxik bëndako rako beŋ dorol!»

End Yesu do gë Lewi eŋ

²⁷ Ga xucac eŋo, Yesu šan ko na gër ed ebaxo, ata wat këŋo asëf ar šagale, ar bano wäcënd Lewi, ga yëpa ko lëf gër aciŵ and bësëf bër šagale. Ata fel këŋo: «Wëj, tëfëguyel!»

²⁸ Lewi xani ko, seb ko dek na, do kwël sëf këŋo.

²⁹ Lewi rin këŋo Yesu ofëna osëm gër iciŵ indexëm. Bësëf bër šagale bëranjëm do gë bela bësëxe yowëraw këni do yëpara këni gë Yesu gër eyambëran.

³⁰ Ata ofariseŋ ok do gë bësälen bërebën bën ga yow këni gë oxoÿ fo na, këñëbi hëbandërand bësëfan bër Yesu bën: «Wën ineŵa kën yambëraxënënd do kën seŋbëraxënënd gë bësëf bër šagale bën do gë bëwendëran bën?»

³¹ Yakaw këbi Yesu: «Bësëxwëra bën kè yend gër axora, ax gi ex na bëbëngw bën.

³² Wëno bëwendëran yow këme mëni pel eni nëngwët ola orebën ol, ax gi ex na bër šenene.»

End etiŵi eŋ

³³ Ofariseŋ ok do gë bësälen bën re këni: «Bësëfan bër Šaŋ Batis bën do gë bëreŋi bën laŋ këni siŵind bëte ašale këni šalend. Barikan bësëfan bërey bën ñambëran do gë ošëb fo xwënda këni.»

³⁴ Yesu yaka këbi: «Wën axor nde kën xor enëbi tiŵin oŋawo od šambenjar ir kë yërënd ok yatir ekana?»

³⁵ Ayow kë yow baŋey band këni šapër baŋ, amëd aŋo këni siŵi.»

³⁶ Ata re ko bëte Yesu gë apënëtal: «Ala ax ñesand na anjëm angašax exo kaŋaxën na akarëk këdi kè ñiesi kaš-kaš aŋ. Ado anjëm angašax aŋ ax ñapënd na ekaŋ ed në akarëk el.

³⁷ Bëte ala ax cëlënd na ngoy ingaf në bamote bakarëk. Angëmëne ala exo di mondako, ngoy ingaf inŋ afëtin kè fëtin bamote baŋ and kè yënënd aŋ, ata ex dexira, do bamote baŋ ex nëxenara.

³⁸ Në bamote baŋašax ñapëk mocël ngoy ingaf inŋ.

³⁹ Ala aŋo nëŵan na ngoy ingaf inŋ and ko sëyi inënek aŋ. Ata ko re: “Inënek inŋ nëngak”.»

6

End akey and eteyëta eŋ

¹ Yesu gë bësëfan bërëxëm bën bax xucand në ocënga yatir akey and eteyëta. Ata bësëfan bën këni wišand banjëra baŋ, këni boxoxind do këni yakënd.

² Ofariseŋ odëmar wëka kënëbi: «Ineŋa kën rixënënd er bayik ax ñap ex na yatir akey and eteyëta in?»

³ Yakaw këbi Yesu: «Wën an pën ex na nde er ri baxo Dafid in and šopar baŋi enjo mënŋ gë bër enga endexëm aŋ?»

⁴ Ax gi ex na nde alilën lilën baxo lëf gër Aciw and Kaxanu, wëdëgu ko mburu ind aba ñap bana eni yamb in, šet këbi do yamb këni bën dek xarak bësadaxan bën fo ŋap baŋi eyamb el?»

⁵ Re ko bête Yesu: «Awa nangin mëne wëno Asëñiw ar ala an ex axwën ar akey and eteyëta an.»

End ar gë ataxan ateyik eŋ

⁶ Hatëguk bête akey and eteyëta acëxe, Yesu ye ko gër aciŋ acaleya, këbi sëyalirand end Kaxanu eŋ. Ar gë ataxan and liŋ ateyik yow bax na.

⁷ Ata bësälen bën do gë ofariseŋ ok këno sitinalind Yesu ba afakën këŋo fakën ala ajo gë akey and eteyëta aŋ eni cotaxën end këno nagašanaxën.

⁸ Gogo nde ga wata ko Yesu ang bani yëland ak. Fel këŋo ar gë ataxan ateyik an: «Wëj kaniw ey kwëša mërëxand ro!» Ata xwiriš ala ajo, xwëša ko.

⁹ Ata re ko Yesu: «Baxëtin mun mëka. Ineŋa ŋapëk yatir akey and eteyëta? Edi ed enjekax nde, ba edi ed eñëŋenax nde? Epexën ed ala nde, ba eŋaw ed ala nde?»

¹⁰ And nëkon këbi jey aŋ, fel këŋo ar gë ataxan ateyik an: «Yënël ataxan aŋ!» Ga yën ko, fakëk ataxan aŋ ataŋ.

¹¹ Ga xoŋ këni na bësälen bën do gë ofariseŋ ok, këni xanarënd ang këno ri Yesu ak.

End bësëfan epëxw gë bëxi eŋ

¹² Bakey baŋo, Yesu ye ko ŋaŋ në etënd eŋo calex Kaxanu, ata šale ko wec.

¹³ Gëbër, wac këbi bësëfan bërëxëm bën, do yata këbi epëxw gë bëxi eni gi oparëxanda odexëm.

¹⁴ Bër yata baŋi bën ebani: Simoŋ ir nëngwët baŋo Piyer, do gë abinëm Andëre. Šak do gë Šaŋ, Filip do gë Barëtelemi.

¹⁵ Maco do gë Toma. Šak, asëñiw ar Alëfe, do gë Simoŋ, aŋer an.

¹⁶ Yud asëñiw ar Šak, do gë Yuda Isëkariyot ar lëxw baŋo Yesu an.

¹⁷ Ata Yesu sëfër këni acëla-šëla gë bën xali në eŋar, gër ed barëregu bani amëxwër atëm and bësëfan bërëxëm do gë amëxwër and bër xaniraw bax gër ebar ed Yude, gër angol and Yerusalem, xali gër bëŋa ir angwëngw, ler gër owar or Tir do gë Sidoŋ. Er yowëraw bani gër Yesu: bëjo bër obaxët, do bëjo bësëxwëra bër bax šaland eni pak.

¹⁸ Afak bani fakënd bête bër bax sorond në end baŋoc bañëŋenax baŋd lil baŋi bën.

¹⁹ Amëxwër aŋ dek bani šaland eno kwixwëta Yesu gayik panga bax šanënd gër ndexëm do baŋi fakënd.

²⁰ Yesu ga faŋ këbi bësëfan bërëxëm bën, re ko:

«Nëngandërayindëleŋun wën bër sitarak gër onden bën, gayikwa wën xwënëk owun or Kaxanu ol.

²¹ Nëngandërayindëleŋun wën bër këŋun yambënënd gërëgako enjo bën, gayikwa aŋwed kën wëd.

Nëngandërayindëleŋun wën bër kë sesërand gërëgako bën, gayikwa gër onënga kën hi.

²² Nëngandërayindëleŋun ado enun šus bela bën, ado enun ŋŋayërand aŋ, ado enun cirërand aŋ, ado enun bešërand në end oŋac orewën or këni yëland oŋëŋenax ex, në end ga xwëta këne wëno Asëñiw ar ala an.

²³ «Nëngandërayindëleŋun and kënun rixërand Bëšëwif aŋ, mandërayindën onënga ol gayik amašën atëm kën sëkëx ŋaŋ gër orën. Enimin bëxarëk bërešën bën mondako banëbi rixërand bëlaŋwënel bër Kaxanu bën.

²⁴ Wën bër gë napul bën, aŋun ye ex na!

Gayik anëka šot kën apexa andewën aŋ, do and gër ebar ro fo ex!

²⁵ Wën bër wëdek gërëgako bën, aŋun ye ex na gayik axor këŋun xor enjo eŋ!

Wën bër kë lepërand gërëgako bën, aŋun ye ex na, gayik ang bër oŋaw fo kën ŋana en denitarand!

²⁶ Angëmëne bër šus ke bën kënun šëkwënd, aŋun ye ex na!

Gayik bëxarëk bërešën bën mondako banëbi šëkwënd bëlaŋwënel bënëgwëš bën!»

End bërangoyëra eŋ

²⁷ «Barikan baxëtin mun pel wën bër ke sëfënd bën: ŋanindënëbi bër xoÿer këŋun bën, dinindënëbi enjekax bër ŝus këŋun bën.

²⁸ Calenindënëbi bër këŋun xarend bën, calenindënëbi bër këŋun ŝirërand bën.

²⁹ Angëmëne ala exi cën gër aŋam and liw, bexënëlo and ŝame aŋ. Angëmëne ala exi kan acud anëngwën aŋ, tebënëlo gë atëm ak.

³⁰ Ar ki xarand yo, yëlëlo, do and ko wëd ala er xwën këy aŋ, kërey kana na.

³¹ Ang këŋun ÿandind enun dinënd bela ak, wën bëte dinindëbi mondako fo.

³² Angëmëne eŋun balënd end bër këbi balënd endewën bën fo, enjekax end fe kënun wateli bela bën? Ax gi ex na nde bëwendëran bën dëŋ mondako wata këni?

³³ Angëmëne enëbi dinënd enjekax bër këŋun rinënd enjekax bën fo, enjekax end fe wa kënun wateli bela bën? Ax gi ex na nde bëwendëran bën dëŋ mondako wata këni?

³⁴ Do angëmëne enëbi ñomëxënd bër kën yëland aŋaŝën kënun ŋaŝën bën fo, enjekax or fe kënun wateli bela bën? Ax gi ex na nde bëwendëran bën aÿomëxër këni ÿomëxërend bën bëte do këni ŋaŝërend cey gë cey?

³⁵ Barikan balindëleŋun end bërangoyëra andewën eŋ, dinindënëbi enjekax. Ñomëxindënëbi bër an yëland na aŋaŝën kënun ŋaŝën bën. Angëmëne mondako kën rind, bela bën ata këni nang mëne wën obaŝ or Kaxanu, hi kën, mëŋ ar hik yaŋ aŋ. Bon kë xëbën amaŝën andewën aŋ, gayikako ata kën wëndër gë Ar-hik-yaŋ an. Mëŋ këbi rinënd enjekax eŋ bela dek, ado eni gi bër ano cëkwa na, ado eni gi bëxeÿax.

³⁶ Ang nënga ko Faba Kaxanu ak, giyin wën bëte mondako fo.»

End kiti eŋ

³⁷ «Ax gi ex na mokiti bela bën këdi këŋun xiti Kaxanu wën bëte. Ax gi ex na monëp bela bën këdi këŋun nëp wën bëte. Tebanindënëbi eŋun tebanaxën.

³⁸ Yëlërayindënëbi bela bën enun yëlëraxënënd wën bëte. Gër amote and kën baxarand kënun ŝëlën: dëb, mocëŝi, do monexira. Gayikwa gë acariya and kënebi sëyinënd bela aŋ fo këŋun ŋaŝën wën bëte.»

³⁹ Ata Yesu fel këbi bëte apënëtal aŋo: «Aŝiŋëk axor nde ko xor eŋo d'as aŝiŋëk aŝandaŵ? Ax gi ex na nde bën tak kë lati polo në ambëxw?

⁴⁰ Aŝëfan an aŋo kucand na onangëran ol sëyali arexëm an, barikan ar faÿëk etëya an gwër fo hi këni gë aŝëyali arexëm an.

⁴¹ Inewä këy nëkonënd atëxësëx and lëŋa këŋo abinëx aŋ, do këy nemënd mëne wëj yer xëcar in lëŋa ki?

⁴² Mondake wa këy xorënd eyo pel abinëx: “Nëmël mi dëxëtën atëxësëx aŋ gër angës”, xarak wëj yer yëcar in lëŋa ki? Wëj aÿëŋënaŋ ar kë labayand hi këy, dëxëtël wa pere yëcar ir lëŋa ki in ey wataxën aye atëxësëx and gër angës and abinëx aŋ.

⁴³ «Atëx anjekax ax gind na gë odëwëreŋwen oŋëŋënaŋ. Do atëx aŋëŋënaŋ ax gind na gë odëwëreŋwen ojekax.

⁴⁴ Atëx and ex yo, gër odëwëreŋwen odexëm kë hind monang. Ax gi ex na nde ondan oŋ ani kwëcand na në apeb? Bëte reseŋ in ani kwëcand na në atëx and gë odëmbën?

⁴⁵ Ala ar yo këŋo onden an, emëkw edexëm el yek. Do ar ÿëŋëŋ këŋo onden an, emëkw edexëm el ÿëŋëŋëk. Gër etëÿ ko nëcëtënd ala an er lëbëk gër emëkw in.»

End amatinali and baciw baki eŋ

⁴⁶ «Inewä këne wäcëraxënënd “Axwën”, “Axwën”, xarak an dind na er këmun felënd in?

⁴⁷ Ar kë yow yo exo baxët eyeyan edam do exo dind ang re këme ak, afel këmun fel gë ar wëndër këni an.

⁴⁸ Gë ar bayëk aciŋ wëndër këni: ga nac ko pere gër aparëfac xali siŋëk, xwët ko oxaÿ orëda oŋ. Ata and yowëk tëb aŋ, oÿëm ol yowëk, men oŋ ŝëñëk aciŋ aŋo, bari ax kor ex na ex ñam, gayik ŝenene bay ko.

⁴⁹ Barikan ar kë baxët yo eyeyan edam do axo dind na ang re këme ak, er këni wëndër gë ala ar bayëk aciŋ andexëm gër ebar nacërexe pere gër ed ko xwët oxaÿ orëda fo. Ata and yowëk tëb aŋ, oÿëm ol ŝëñëk aciŋ aŋo: ataŋ wëcëc do yëcarëk dek.»

7*End xadëp ir emun end ocoroða eŋ*

¹ Yesu ga fiata ko bënd babi sëyalirand bulunda ir baŋo baxët beŋ, ŋaÿi ko gër Kafarënaŋum.

² Emun end ocoroða ŝot baŋo na xadëp ir ŝëxwëra bax mbaŋ, exo koti fo bayi bax, xarak mëŋ momal baŋo balënd endexëm eŋ.

³ Emun ejo ga wël ko mène Yesu fiatëguk, lawën këbi bëxarëk bër Bësëwif bën eno karaw exo yow ejo pakën xadëp irexëm in.

⁴ Bëxarëk bër Bësëwif bën ga fiat këni këno xarand Yesu mondako: «Ajo aÿap ÿapëk eyo din er wëka ko in!

⁵ Ar ñanëk enëng endebi exo, mëñ bayën këbo aciw acaleya añ.»

⁶ Ata Yesu sëfër këni kwël gë bën. Dam eni ñat gër iciw, emun end ocoroða eñ lawën këbi odawo odexëm eno kaca Yesu do eno pel: «Axwën, ine ngwa këy yowaxënëgund gë andey, axuri kë xuri ang këye fëb ak, ga lil lilëgu këy gër yangana iram ro.

⁷ Mëñ bayik axe mëndan ex na me yeli gë andam gër ed hi këy. Barikan, yeyanël tuñ emat ata ko fak ariyenin aram an!

⁸ Gayikwa wëno dëñ aña wa këme or gapak or bëlëngw bëram ol. Wëno bëte alëngw ar ocoroða hi këme do bën ari këni rind er kémëni felënd in. And këmo fel şoroða ibat: “Yel!” ata exo ye, bëte and këmo wac işëxe añ: “Yow!” Exo yow. And këmo fel ariyenin aram añ: “Dil ejo!” Exo di.»

⁹ And wël ko Yesu eyeyan elo añ, nëngan këño end emun end ocoroða eñ. Ga şena ko gand amëxwër, re ko: «Ga re këme gër wën Bëyisërayerel elod amo wat ex na ar xwëta ke mondako!»

¹⁰ Bër lawënëgu bafi emun end ocoroða bën ga baka këni gër iciw, sëkëx këno ariyenin an ga fak ko şenene.

End ekanin ed ašësëk eñ

¹¹ Ga xeyëk, Yesu ko yend në angol and bani wacënd Nayin. Sëfër këni gë bësëfan bërexëm bën, do gë amëxwër atëm.

¹² And bani lil gër angol añ, fed këni gë engä end bela ga lëbi këño ašësëk ond gër eçap oñ. Ašësëk ajo, itox amat ind asoxari asebëta sebëta ebaxo. Ata bër lëg bax gër angol año bën mban ÿëmb bani ga këno lañëta.

¹³ Axwën Yesu and wat këño asoxari ajo añ, xaÿënan këño xali. Ata re ko: «Cësinal!»

¹⁴ And sëka ko añ, lëk ko epël el, ata xwëša këni bëlëbi bën. Año re ko Yesu: «Şambenjar, ga re këme, kanil!»

¹⁵ Xani ko kwengweremët ašësëk an, do ko yeyandërand. Yesu waş këño nëm.

¹⁶ Ata bela bën dek lëk këbi anjiÿ atëm. Ga këno şëkw Kaxanu këni rend: «Alawënel asëm şanayaxënëgu këbo. Kaxanu nëngaw këbo biyi bulunda irexëm in.»

¹⁷ Ata wëlik endey ejo, gë angol gë angol, çek ebar ed Yude el xali yaßët.

End bësëfan bër Şañ Batis eñ

¹⁸ Ata Şañ Batis wël ko beño dek ga sëfëtandëra këno bësëfan bërexëm bën.

¹⁹ Wac këbi bësëfan bëxi do lawën këbi gër Axwën Yesu eno mëkaw: «Wëj nde ex afexën ar kë yowënd an? Angëmëne ax gi ex na wëj, mo cëni nde ašëxen?»

²⁰ Ga fiat këni gër Yesu re këni: «Şañ Batis lawënëgu këbo mi mëka ba wëj ex afexën ar kë yowënd an, do ang ax gi ex na wëj, mo cëni nde ašëxen?»

²¹ Ata amëd año dëñ baxo rind Yesu bëcarax beño: afakën bësëxwëra do gë bëseÿik bëranjëm; anëcët bangoc bañëñenax gër bela; asiwët bëşiwëk bëranjëm.

²² Yesu yaka këbi: «Gërëgako yeyin eno tëfëtaxënëş Şañ Batis bëbër wateli këne bën, do gë bend wëleli këne beñ. Pelëxëno mène bëşiwëk bën në ewatëra exëni, bëseÿik bën në eyexëra exëni, bër gë amey bën në emën exëni, şapaxo bañ në ewëlëra exëni. Pelëxëno bëte mène bëşësëk bën në ekani exëni gër ecës do bëxaÿëanaxik bën në nang exëni Atëfëtan añ.

²³ Awa nëngandëraleno ar bayik año nëpëgënan na endam an.»

²⁴ Ga baka këni bërolawën or Şañ Batis bën, Yesu ko yeyanënd en Şañ Batis eñ mondako: «Ine ye ban en nëkonëgu gër ladawe? Andës and kë lëfërërirand ekoc nde?»

²⁵ Noÿo wa ye ban eno nëkonëgu? Ar şudarak mokëbën gë banjëm banjekax nde? Ax gi ex na nde bër gë banjëm banjekax bën, bër betak bën, gër eyang ed emun hi këni?

²⁶ Do noÿo wa ye ban eno nëkonëgu? Ax gi ex na nde alawënel ar Kaxanu exo. Eyo ar watëgu këno an, nëmëc alawënel ar Kaxanu exo.

²⁷ Endexëm eñ ÿëgw këni gër akayëta and Kaxanu:

“Nëkod në eçëngwalilemo arolawën an

Exi ñacan fëña in^o.”

²⁸ «Dal in këmun felënd, şëf gër bër rëw kënebi mondëw bësoxari, gabatak año nëmbëta ex na or gapak ol Şañ Batis. Barikan ar xurik ex ba gër owun or Kaxanu an xuca këño.»

²⁹ Ata gër ßulunda ir baxët baño, do gër bësef bër řagale řanaya bax end řenene end Kaxanu eñ, mëñ bani yexënënd gër ed exo řaň Batis ebi buyix.

³⁰ Barikan ofariseñ ok do gë bëseýali bër acariya and Moyis bën, ga bani ñëpend ebi buyi řaň, yepën këni mondako ang ýandi baño Kaxanu ebi pexën ak.

³¹ «Gë noýo këmeni wátinali ßela bër gë okey oko bën? Gë noýo ngwa wëndër këni?

³² Gë obař or ýëpak në yangana fo wëndër këni. Ga ßarëregu këni, imëxwër imat kënebi rend imëxwër icandaŵ in: «Farixën këmun acëroti aň, an mane na! Ýëwën këmun ojekan od oýaŵ, an tes ex na.»

³³ řaň Batis ga yow ko, abaxo yamb na ecemar, abaxo řeß na ngoy, ßarikan wën re këno: «Gë bëyël exo.»

³⁴ And yow këme wëno Asëniŵ ar ala an, këme yambërand, këme řeßërand. Barikan këne rend: «Ala ajo ñambëran gë ořeß fo xwënda ko, lawo ir bësef bër řagale do gë bëwëndëran hi ko.»

³⁵ Barikan gër ßela bëjo kën nangaxën mëne er ýandi këño Kaxanu in řenene ex gayik bën aŵa ŵa këni endam eñ.»

End Yesu gër iciŵ ind fariseñ eñ

³⁶ Fariseñ ir bano wacënd Simon in ŵac baño Yesu exo ye eni yambëra gër ndebën. Ata Yesu ñat ko, do ýëpa këni gër eyambëran.

³⁷ Asoxari aŵëndëran ebax na gër angol. Ga wël ko mëne Yesu yowëk na gër iciŵ ind fariseñ, ŵëlanëgu këño angiri në řëlakuñ ir ekaý ed alëbatër.

³⁸ Ga ßuka ko gand epoy ed Yesu, ler gër osapar, ko sesënd. Ongwën oñ kë řarënd gër osapar or Yesu or baxo ŵëgarand oñ, do ko fëxwëcërand gë omban ondexëm oñ. Axoř baxo xořënd bëte gë angiri in.

³⁹ Ga wat ko eño, fariseñ ir ŵac baño Yesu in, ko yëlarand: «Kido ala ajo, alawënel ebaxo, anang nang doxo mëne asoxari ar këño lëkërand an aŵëndëran hi ko.»

⁴⁰ Yesu re ko: «Simon, ýeý ýandi ke na ni mëka.» Yaka ko: «Oko asëyali, mëkale!»

⁴¹ Re ko bëte Yesu: «Mondako ri bani ßela bëxi ga ýomëxa këni kodí. Aýanar an ŵed ko batama keme ßand kodí, axinëm an batama ofëxw oco.»

⁴² Ga sëkwan këni bën tak bëxi eni mař in, ar ýomëx baßi an seßan këbi. Awa gër ßela bëxi bëjo, noýo wa këño ñan nëmëc ar ebax eno mař kodí an?»

⁴³ Yaka ko Simon: «Ýëla këme ar seßan këño batama keme an.» Re ko bëte Yesu: «Ata řenene xiti këy!»

⁴⁴ And řena ko gand asoxari aň, re ko: «Simon, wat këyo nde asoxari ajo? Gë ongwën ondexëm oñ neß ko osapar oram oñ, do fëxwëc ko gë omban oñ. Bari wëj aye yële na men me neßara osapar oñ and lilëgu këme ro gër iciŵ indey aň.

⁴⁵ Bëte and ñatëgu këme aň, aye kaca ex na eye mega. Barikan asoxari ajo, elod ga lilëgu këme axo teß ex na emegara ed osapar oram el.

⁴⁶ Ogu ay koř ex na gër gaf, ßarikan mëñ angiri xoř ke gër osapar oram.

⁴⁷ Ga re këme ßamena ßandanjëm seßan këmo mëñ këño ßalaxënënd mondako endam eñ. Barikan ar seßan këmo ßamena ßapënëfëne an, tëkër fo këño ßal endam eñ.»

⁴⁸ Yesu fel këño bëte asoxari an: «Anëka seßan këmi ßamena ßandey ßaň.»

⁴⁹ Bëri bani yambërand gë Yesu bën wël këni eyeyan elo do këni yëlarand: «Noýo ngwa hi ko ar kë seßanënd beñëñëxax ajo?»

⁵⁰ Barikan Yesu fel këño asoxari an: «Ga xwëta këye, fëxaxën këy! Maýil gë emëkw eyemax!»

8

End bësoxari bër enga end Yesu eñ

¹ Ga xucak eño, Yesu ko sëfërand gë angol gë angol, hik atëm, hik atil ko femërand do ko reýarand end Atëfëtan and owun or Kaxanu eñ. Enga emat hi bani gë bësefan epëxw gë bëxi bën,

² gë bësoxari bëri fakën baßi ga nëcët këbi bëyël bën do gë ocëxwëra ok. Asoxari aýanar aň ebaxo: Mari ir bano wacënd bëte Madëlen ata gër ndexëm nëcët baßi Yesu bëyël bëcongëbëxi.

³ Asoxari axinëm an bano wacënd Yowana, alindaŵ ar Cusa, aŵëxëta ar kodí ir Erod an. Asasën an, bano wacënd Sisan do gë bësoxari bëranjëm bëri bax ŵëlagund ßacota ßandebën eno ðëcaraxënënd Yesu.

End apënëtal and ar oned eñ

⁴ Ata amëxwër atëm ßarëregu këni gër ed hi baxo Yesu, ga xaniraw këni gër ßangol ßandanjëm. Ata Yesu fel këbi apënëtal aňo:

⁵ «Mondako ri baxo ar oned ga nēca ko gēr ošēnga. Ga ko fan eneda eṅ, mar lapak gēr fēña, bela bēn wēñēra kēni, do ošēl or gēr orēn ol hēl kēni dek.

⁶ Bēte mar lapak gēr ebar ed gē aparēfac. And lēgēk aṅ, odēmbēn ok xēšak tēc.

⁷ Bēte mar lapak gēr odēmbēn. And lēgēk aṅ, odēmbēn ok xēšak tēc.

⁸ Bēte mar lapak gēr ebar ejakax. And lēgēk aṅ, rafēk do rēwēk: anjēra amat keme.» Ga fiata ko Yesu apēnētal aṅo, re ko bēte: «Ax gi ex na nde dek fo wēl kēn, awa!»

⁹ Ata wēka kēno bēsēfan bērexēm bēn ebi payēn apēnētal aṅo.

¹⁰ Yaka kēbi: «Wēn yēl kēṅun Kaxanu en nang beconēson bēnd owun orexēm bēṅ. Barikan bēsēxe bēn gē bapēnētal kēni wēlēnd do ado eni nēkonēnd, ani watēnd na, ado eni baxētēnd abi pēnind na gē tēkēr ak.

¹¹ Awa baxētēn er wacayak apēnētal aṅo in: eneda eṅ, eyeyan ed Kaxanu el ex.

¹² Fēña ir gēr ed lapak eneda in ex bela bēr kē wēlēnd awēl dēṅ eyeyan ed Kaxanu el, barikan šabucara in exo yow exo dēxēt gēr owēkw orebēn dek er wēl kēni in kēdi kēni wa do eni pex.

¹³ Ebar ed gē aparēfac el ex bela bēr sam eni wēl eyeyan ed Kaxanu el eni kwētaya gē onēnga fo. Bari ani gi ex na gē odēmbēt, er kēni wānd amēd fo, do and kē fiatēgu ocēmu aṅ ataṅ kēbi šenand eni teḅ wap.

¹⁴ Enefa end lapak šit gēr odēmbēn eṅ exēni bela bēr kē wēlēnd awēl dēṅ eyeyan ed Kaxanu bēn, barikan eni teḅ ocēmu ok, ocal od napul ok, do gē benēngax bēnd gēr aniyān bēṅ ex kēša eyeyan elo. Ata er wēl kēni in ex tēkwān enēngwēt ed ola orebēn el.

¹⁵ Enefa end lapak gēr ebar ejakax eṅ exēni bela bēr kē wēlēnd eyeyan ed Kaxanu, gē onden, do gē emēkw ejakax bēn, eni kwētaya aye do eni balēkēnali šenene, eni dēkaya xali ebi nēngwētēn ola orebēn ol. Do and kē fiatēgu ocēmu aṅ, kemēnali.»

End amatinali and lambo eṅ

¹⁶ «Ala ax pētēnēnd na lambo do exo ṅoḅ, ba exo dilali nē angaw. Barikan yanṅ gēr akawāya ko xaw ebi ṅobaxēnēnd bēr kē lilēnd bēn.

¹⁷ Mēṅ ex, er šonayak ax bo na, er bēṅ ax bo na; dek kē xerēt angoben aṅ.

¹⁸ Awa wēn titinayindēn ang kēn baxētēnd ak, gayikwa Kaxanu ayēl kēṅo yēl ar šotēk an, fari ar ax cot ex na an, axan kēno xan er xay kēṅo in dēṅ.»

End bobinēm bor Yesu do gē nēm eṅ

¹⁹ Nēm gē bobinēm bor Yesu fiatēgu kēni gēr ed hi baxo. Bari ani kor bana eno tēka nē end amēxwēr and xeta baṅo eṅ.

²⁰ Ata fel kēno: «Nēkodēfi fac norix gē bobinēx, aṅandi ṅandi kēbi de en watēr.»

²¹ Yaka ko Yesu: «Bēr kē baxētēnd eyeyan ed Kaxanu do kēni rind ang rek ak bēn ex nēma iram do gē bēmaṅe bēndam bēṅ.»

End gēr anjer eṅ

²² Akey amat, Yesu gē bēsēfan bērexēm bēn fēra kēni nē ikuluṅ, ata re ko Yesu: «Kegētane anjer aṅ!» Ata kēni xegētand.

²³ Ga kēni xas, Yesu kēṅo rašēnd. Hatēguk ekoc etēm do ikuluṅ inṅ kē rēmbayand xali šerēcerara kēbi bēsēfan bēn.

²⁴ Ata kēno nēngētēnd Yesu: «Asēyali, asēyali, enemilene!» Ga nēngēta ko, Yesu xeyēnaxēn ko ekoc el do gē men od bax xanind bomeṅ bomeṅ oṅ, ata yeriri anjer aṅ.

²⁵ Ata wēka kēbi bēsēfan bēn: «Ba wēn xali gērēgako ane kwēta ex na nde?» Bēn ga xap kēbi anjiṅ aṅ, kēbi šaranēnd do kēni wēkarēnd: «Noṅo ngwa hi ko ala ajo? Ado ekoc el dēṅ gē men oṅ ari kē rind er ko re in.»

End ala ar bēyēl bēranjēm eṅ

²⁶ And xegēta kēni anjer aṅ, Yesu gē bēsēfan bērexēm bēn fiat kēni gēr ebar ed Bēšerasa, ed fabēr bax gē ed Galile el.

²⁷ And baxo šepētand Yesu aṅ, asošan abat ko yowēnd aped-fed ga xaniw ko gēr angol. Ala ajo, bēyēl bēranjēm lil baṅo, elod anēka fo hi baxo tēḅ gē eman eṅ, do gēr banapēra rēfa baxo, axo bo bana nē iciw.

²⁸ And sēkar kēni gē Yesu aṅ, ala ajo fiar ko, lapaya ko gēr osapar do ko rend: «Ineḅa yir kēbo Yesu, wēṅ Asēniw ar Kaxanu an, mēṅ Ar-hik-yanṅ gēr orēn an? Axara xara kēmi kēreyēbo narēn na!»

²⁹ Yesu are bafi rend bangoc bañēṅnax baṅ eni can gēr ala ajo ado ga xēda bano elod anēka fo. Laṅ mopokēra bano fokērand gē gweyele-gweyele gēr otaxan do gēr osapar. Barikan dēng-dēng baxo xotērand do bēyēl bēn eno cēñēta gēr apuṅ.

³⁰ Ata Yesu wêka kênjo: «Ake keni wăcënd?» Yaka ko: «Benga sir-sir kene wăcënd.» Gayikwa, bëyël bëranjëm lil bax gër ala ajo mën wăcayaxën baxo mondako.

³¹ Ata bëyël bën këno xarand Yesu kërebi cênëta na gër ambëxw and siwëk gë etël këm.

³² Ler gër ed ebani na, bambëxwëbëxw bandanjëm banëbi xadacërand na kap gër etënd. Ata bëyël bën këno xarand Yesu: «Këla, cênëtalëbo mëni dîl bambëxwëbëxw banjo!» Ata wă ko Yesu.

³³ Bëyël bën ga şan keni na gër ala ajo, lil kënëbi bambëxwëbëxw ban. Ata ang hi bani gër ed kwëre kwëre ak, lapaya keni gër anjer do noyeli këbi dek kece in.

³⁴ Bëxadac bën ga wat keni ejo, şapërëra keni bër, do sêfëtërax keni endey ejo gër angol do gër ocënga.

³⁵ Ata bëla bën şandëra keni do ye keni gër onang, gër ed hi baxo Yesu. Ga fiat keni, sêk këno asoşan ar lil bano bëyël an moñëpa, ga şudara ko do bakar kênjo aye onden oş. Ata yëdara keni.

³⁶ Bër wat bax endey ejo bën, fel kënëbi mondake fak ko ar gë bëyël an.

³⁷ Ata amëxwër and dek Bëşerasa an, wêka këno Yesu exo can ebar edebën el, gayikwa dek ebani anjîy an.

Yesu fëra ko gër ikuluş do kwël keni wăyind gë bësëfan bërëxëm bën.

³⁸ Ata asoşan ar lil bano bëyël an xemëna ko kênjo xarand Yesu exo ma exo gi ar enga endexëm. Barikan Yesu fişp ko do yaka kênjo:

³⁹ «Maşîl gër ekun edey eyëbi têtëtandërax dek er rin ki Kaxanu in.» Ga wăşî ko ala ajo, ko sêfëtëraxënd dek angol an er rin kênjo Yesu in.

End endënaw do gë end asoxari eş

⁴⁰ And bakaw ko Yesu ekeg elo an, amëxwër atëm xaca këno gayikwa bën dek banjo şëmind.

⁴¹ Ata fiatëgu ko asoşan ar bano wăcënd Yayëros. Mën alëngw ar aciw acaleya hi baxo. Ga lapaya ko gër osapar ar Yesu, kênjo xarand exo ma eni têtër gër ndefën.

⁴² Endënaw emat end şot banjo eş şëxwëra bax mban xarak ecede banjo sêkënd bëniy epëxw gë bëki. And bani yend an, amëxwër an këno fimelirand Yesu xali şëndën këno.

⁴³ Do asoxari ebaxëna şit gër amëxwër, ar banjo yexayaxënënd oşat elod bëniy epëxw gë bëki. Napul irexëm in faş baxo dek gër bëxora, bari gabatak anjo pakën bana.

⁴⁴ Na nëfënëfa ko xali gër epoy ed Yesu, do xwixwëta ko ambana and acud andexëm an. Ata xëdo kênjo oşat oş kwël na fo. ⁴⁵ Anjo re ko Yesu: «Noşo wa xwixwëta ke?» Ga keni yax dek bëla bën, Piyer re ko: «Okò Asëyali, amëxwër an ga xeta keni do keni fimelirand!»

⁴⁶ Barikan Yesu yaka ko: «Ala xwixwëta ke na mën nangaxën këme mëne panga indam şanëk na.»

⁴⁷ Asoxari an wata ko mëne anëka dën fëlët kênjo Yesu, sêka kênjo gë anjîy fo. Lapaya ko gër osapar orexëm, reya ko xali këno wëlënd dek bulunda in në end ine xwixwëtaxën banjo Yesu do ang fak ko atañ atañ ak.

⁴⁸ Barikan Yesu fel kênjo: «Abiwën, ga xwëta këye fakaxën këy! Maşîl gë emëkw eyemax!»

⁴⁹ Ga ko yeyan mondako Yesu, fiatëgu ko ala ga hiw ko gër iciw ind alëngw ar aciw acaleya, ata re ko: «Awa anëka xor kênjo endënaw endey eş, ine këyo soroli mama Asëyali an.»

⁵⁰ Barikan Yesu ga wël ko ejo, fel kênjo alëngw ar aciw acaleya an: «Kwëtale afak ko fak, kërey yëdara na.»

⁵¹ And fiat keni gër iciw an, Yesu, gabatak axo ma bana eni dîl gë mën lëf gër ed ebaxo endënaw ang ax gi ex na Piyer, gë Şan, gë Şak, gë sëm do gë nëm ir endënaw.

⁵² Bëla bër yow bax na bën dek bax sesërand do bano şawërand endënaw eş. Ata re ko Yesu: «Këren tes na, axo cës ex na, araş fo raş kênjo.»

⁵³ Ata bër wël bax bën këno yepënënd ga nang keni mëne endënaw eş aşës dën şës ko.

⁵⁴ Yesu lëk kênjo gër ataxan do xeş ko: «Abiwën, kanil!»

⁵⁵ Ga bakar kênjo onjën oş, atañ xani ko kwengweremët. Yesu re ko eno yël eyamb yamb.

⁵⁶ Bëxarëk bër endënaw bën şaran këbi xali. Barikan Yesu fel këbi eni cësinali ejo do ala këreno pel na.

9

End epemëra ed bësëfan epëxw gë bëxi eş

¹ Akey amat, Yesu wac kēbi bēsēfan epēxw gē bēxi bēn do yēl kēbi panga in do gē or gapak or enēbi n̄wayaxēnēnd dēk bēyēl bēn do enēbi pakēnaxēnēnd bela bēn osēxwēra or ex yo.

² Lawēn kēbi eni pemērand end owun or Kaxanu eḡ do enēbi pakēnēnd bēsēxwēra bēn.

³ Ata re ko: «Gēr ed kēn ye yo, yowey kēren mēlalind na: ax gi ex na osēt, ax gi ex na ambaḡ, ax gi ex na šēlafana, ax gi ex na kodī. Bēte kēren mēlalind na ala kala bacud baki.

⁴ Gēr iciw̄ ind kēn fiat do enun kwētaya yo, bayiyindēn na xali yatir kēn xuca.

⁵ Gēr ed kēni n̄p enun kwētaya, pēxwēcayindēn obar od lēka kēḡun gēr osapar ok en kucaxēn, ata kē hi osede or kēbi šēndēnēd bela bējo.»

⁶ Ga ye kēni bēsēfan bēn, kēni femēraxēnd Atēfētan aḡ, gē angol gē angol, do kēnēbi fakēnēxēnd bēsēxwēra bēn gēr ed kēni ye yo.

End Erod eḡ

⁷ Erod ir wun bax gēr ebar ed Galile, awēl baxo wēlēnd dēk beḡēr bani rind Yesu gē bēsēfan bērexēm bēn. Ata wēlandēra kēḡo gayik bela bēn are bani rend mēne Šaḡ Batis xaniwēk gēr ecēs,

⁸ bējo mēne alawēn Eli bakawēk. Bējo bēte mēne alawēnel abat ang ebani akarēk ak, xaniwēk gēr ecēs.

⁹ Barikan Erod re ko: «Wēno ga fodētēn kēḡo wa gaf in Šaḡ Batis. Do noḡo cēḡ ex ar kē rind bend kēme wēlēnd beḡo an?» Ata ko šaland eḡo wat Yesu.

End eñēmbēn ed mburu eḡ

¹⁰ Oparēxanda od ye bax ok ga bakaraw kēni gēr Yesu, sēfētandēra kēno dēk beḡēr riw bani bēn. Ata wēla kēbi nē er kēni hix bēn fo, ler nē ingol ind bani wācēnd Betēsayida.

¹¹ Barikan bela bēn ga nangēra kēni, sēf kēnēbi bamēxwēr bamēxwēr. Yesu ga xaca kēbi, kēbi felērand end owun or Kaxanu eḡ do kēbi fakēnēnd bēr bax šaland eni pak bēn.

¹² Apenēka aḡ, bēsēfan epēxw gē bēxi bēn xeta kēno Yesu do re kēni: «Pelalēbi tan bela bēn eni capērera gēr bēngol do gēr ocēnga od ler ler ro eni calarax nē er kēni laki do er kēni yamb gayik ro gēr ed hi kēne apuḡ ex.»

¹³ Yesu yaka kēbi: «Yēlinēbi wēn dēḡ er kēni yamb in!» Re kēni bēte: «Biyi bamburu baḡo gē oxan oxi fo šot kēmēni! Angēmēne cēḡ aye kēne yeye ene yēcuye er kēni yamb dēk bulunda ijo in.»

¹⁴ Xarak er hi bani bēsošan bēn fo nē owēli oco. Ata Yesu fel bēsēfan bērexēm bēn: «Pelinēbi eni nēpara imēxwēr kala bela ofēxw oco.»

¹⁵ Ga ri kēni mondako bēsēfan bēn, bela bēn yēpara kēni dēk.

¹⁶ Yesu wēd ko ḡat bamburu baḡo baḡ do gē oxan oxi ol, ga xeḡa ko orēn ol, šēkwa kēḡo Kaxanu end eyamb yamb eḡ. Hēmbēndēr ko bamburu baḡ do yēl kēbi bēsēfan bēn enēbi cetēra amēxwēr aḡ.

¹⁷ Na yambēra kēni xali wēd kēni bēn dēk. Bēsēfan bēn wēdara kēni bacaxaken baḡ bayitara baḡi baḡ, bakange epēxw gē baki.

End osede or Piyer eḡ

¹⁸ Akey amat, Yesu ga ko šalera nacēt ako, bēsēfan bērexēm sēf kēno. And fiata ko cale aḡ, wēka kēbi: «Noḡo hi kēme wēno? Ine wēleli kēnēbi bela bēn?»

¹⁹ Yaka kēno: «Bērēmar are kēni rend mēne wēḡ ex Šaḡ Batis! Bējo, wēḡ ex Eli, bējo bēte alawēnel ar Kaxanu ar yow bax akarēk aḡ do xaniw ko gēr ecēs hi kēy.»

²⁰ Wēka kēbi bēte: «Do wēn cēḡ, noḡo kēn rend hi kēme?» Yaka ko Piyer: «Wēḡ ex Afexēn ar lawēneliw kēḡo Kaxanu an!»

²¹ Ata Yesu ga xēḡa kēbi, re ko mēne ala kēreno pel na eḡo.

²² Baš ko mēne mēḡ Asēñiw ar ala an, asoro ko soro mbaḡ, eno cus bēxarēk bēr Bēsēwif bēn, gē bēšaḡaxan bēlēngw bēn do gē bēšalen bēn xali eno ḡaw. Barikan exo kani gēr ecēs yatir akey atasēn.

²³ Fel kēbi bēte bēn dēk: «Angēmēne ala eḡo yandi exe tēf, tebēlexo eḡal ed gaf irexēm fo el. Gilexo key yo key awēlēc ar exo toro nē end owāc oram do exe tēf.

²⁴ Ar kēḡo baḡ yo end enjēw endexēm fo, anemin ko nemin. Barikan, ar kē nemin enjēw endexēm nē end owāc oram an, afexēn ko fexēn.

²⁵ Do inēwa kēḡo feca ar kē šotēra dēk beḡēr gēr ngwēn ro an, xarak anambēra nambēra ko, do enjēw endexēm eḡ ex nemī?

²⁶ Enimin, ar këŋo šëfënan yo endam, do exo n̄ep er re këme in, wëno Asëñiw̄ ar ala an mondako fo ke šëfënanëç endexëm eŋ yatir këme ßakaw gë enjaran endam eŋ, gë end Faba Kaxanu eŋ, do gë end omeleka omënëk eŋ.

²⁷ Dal in këmun felënd, wën ßër hik ro ßëjo, ßërëmar ani cësëra na watërëxe owun or Kaxanu ol.»

End enëngwëtara ed Yesu eŋ

²⁸ Ata xucak ßakey ßanjongëßatas ga felëra këbi ßeŋo, Yesu w̄ac këbi Piyer, gë Šak, do gë Šaŋ eno daŋëta yaŋ gër etënd exo calex.

²⁹ And baxo šalend aŋ, dëxas irexëm in nëngwëtak. Banjëm ßandexëm ßaŋ fešëk xali kë ʒegënd jing-jing.

³⁰ Ata šanayaw këni ßela ßëxi, do këni yeyandërand gë Yesu: Moyis do gë Eli ebax

³¹ gër enjaran do këni xanarënd gë Yesu end ecës ed baŋo ßatënëgund gër Yerusalem eŋ.

³² Amëd aŋo Piyer gë ßoßandaw̄ ðek ebani akwëç aŋ. Bari abi daß bana ga šanayawëk enjaran end Yesu eŋ xali wat këñëbi ßela ßëxi ßër ßërëxandi baŋo ßën.

³³ Ga këni felar Yesu gë ßela ßëxi ßëjo, Piyer re ko: «Asëyali, ßon yek ene ßayiye ro! Dine ßaner ßatas, amat andey, aŋo and Moyis do aŋo and Eli.» Piyer axo nang bana er baxo rend in.

³⁴ Ga ko yeyan mondako, fedawëk aŋar do laß këbi kwëc. Ata ßësëfan ßësas ßën ðek ebani anjij aŋ ga labëli këbi aŋar aŋ.

³⁵ Gër aŋar aŋo wëlik oniw̄: «Ajo ex Asëñiw̄ën ar yata këmo an, ßaxëtindëno!»

³⁶ And šësinak oniw̄ aŋ, Yesu ßayi ko gabat. Ata ßësëfan ßën šësinali këni endey eŋo do gabatak ano pel bana ßakey ßand ßëtëraw bax ßaŋ.

End lëmëta ir gë ßëyël eŋ

³⁷ Ga xeyëk, Yesu gë Piyer, gë Šak, do gë Šaŋ këni šëland etënd el, ata amëxwër atëm and ßela xaca këñëbi.

³⁸ Gër amëxwër aŋo, xeʒëgu ko ala: «E, Asëyali, kaʒënanëlexi lëmëta iram in, mëŋ fo šot këmo.

³⁹ Angoc aňëŋënaŋ lil këŋo. And ko šangëna aŋ, lëmëta in exo n̄er xali, exo wëc, exo n̄atëndërend oʒënga oŋ gë ocupërëšup ok gër etëʒ. And këŋo narëndëra mondako aŋ, mbaŋ kë nëkand eŋo kocaxën.

⁴⁰ Axara xara këmëni ßësëfan ßërey ßën eno n̄way angoc aňëŋënaŋ aŋo, ßari ano kor ex na.»

⁴¹ Ata re ko Yesu: «Ata wën anjex and ßela ßër gë oňëpëgënan hi kën ðe. Xali niʒe fa këme ßayi gë wën? Xali niʒe fa këmun ßuŋan? Mëlawëyo ro asëñix!»

⁴² Lëmëta in ga këŋo sëka Yesu, ayël an šangën këŋo. Reßa këŋo šet, do ko xënëçëtarand gër ebar. Barikan Yesu xeʒënaŋ këŋo angoc aňëŋënaŋ aŋ, fakën këŋo lëmëta in, do w̄aß këŋo sëm.

⁴³ ðek ßër hi bax na ßën šaran këbi ga wat këni mëne panga ind Kaxanu in itëm ex. Nand baßi šarandëra end ri baxo Yesu mondako na, mëŋ fel këbi ßësëfan ßërëxëm ßën:

⁴⁴ «Wën cëŋ ßaxëtin aye er këmun felënd gërëgako in: Wëno Asëñiw̄ ar ala an, alëxw këne lëxw gër otaxan od ßela.»

⁴⁵ Bari ßësëfan ßën abi pëni bana eyeyan elo; end šonayak ebax gër orenik oreßën mëŋ sëkwanaxën bani eßi pëni, do bani yëdand eno mëka eßi payën.

End asëfan alëngw eŋ

⁴⁶ Ata ßësëfan ßën këni šampërend end ba noʒo ʒap këŋo exo gi alëngw gër enga endëßën eŋ.

⁴⁷ Ga nang ko Yesu ang bani yëland gër owëkw oreßën ak, felaw këŋo itox do xwët këŋo ler gër ndexëm.

⁴⁸ Ata re ko: «Ar këŋo xwëtaya yo itox ang ino ro ak, në end owac oram, wëno ðëŋ xwëtaya ke. Do ar ke xwëtaya yo, anëka xwëtaya këŋo ar lawënëgu ke an. Enimin, ar w̄ak exo ßana gër enga endewën an, ex alëngw an.»

⁴⁹ Ata re ko Šaŋ: «Asëyali, ga watëgu këmo ßiŋi ala ar këbi w̄ayënd ßëyël gër ßela gë owac orey ol. Afel fel këmo exo teß gayik axi tëfënd na ang ßiŋi ak.»

⁵⁰ Yaka ko Yesu: «Këreno pel na exo teß gayik ar ßayik aŋun merelind na an, arewën hi ko.»

End gër ingol ind Bësamari eŋ

⁵¹ Ga kê saxëgu ßakey ßand ebax exo dëxëta gër ngwën ro ßaŋ, Yesu faŋ ko gër emëkw exo ye yaŋ gër Yerusalem.

⁵² Ata lëngwali këbi bërolawën. Ga ye këni, fiat këni në ingol ind gër ebar ed Samari eno këñënanarëx.

⁵³ Bari bër gër ingol bën ñëp këni eno kaca Yesu gayik gër Yerusalem baxo yend.

⁵⁴ Ga wat këni eŋo, bëséfan Ŝak do gë Ŝaŋ re këni: «Axwën, ÿandi ki nde mi mac xodux or gër orën ol ebi cor ßela bëjo?»

⁵⁵ Yesu, ga faß këbi, këbi rexërand.

⁵⁶ Ata Yesu gë bëséfan bën xuca këni në ingol icëxe.

End etëf ed Yesu eŋ

⁵⁷ And hi bani gër fëña aŋ, abat re ko: «Yesu, wëno gër ed këy ye yo asëf këmi sëf.»

⁵⁸ Ata Yesu yaka këŋo: «Ojakëra ok gë owaŋi exëni bëte oşël or gër orën ol gë oyël exëni, bari wëno Asëñiw ar ala an, ado gë aŋombe ak axe gi ex na.»

⁵⁹ Fel këŋo bëte ala aşëxe: «Wëj tëtëguye wëno.» Yaka ko: «Axwën tebanële me ye pere mo mëxwëtaf faba iram.»

⁶⁰ Re ko Yesu: «Teßëlëbi bëşësëk bën eni mëxwëtar. Barikan wëj yel ey tëtëtërax end owun or Kaxanu eŋ.»

⁶¹ Re ko ala aşëxe: «Axwën, gër ed këy ye yo wëno asëf këmi sëf, barikan tebële mëni pelaw pere gër ndëbi.»

⁶² Yaka ko Yesu: «Ar kë ÿanënd gë ŝariŋ yo do, exo nëkonand gand epoxy, axo gi ex na ar ŝenene gër owun or Kaxanu.»

10

End bëséfan ofëxw ocongoxi gë bëxi eŋ

¹ Ga xucak eŋo, Axwën an sana këbi bëte ßela ofëxw ocongoxi gë bëxi bëşëxe do lawën këbi eni ye bëxi bëxi ðek ßangol ßaŋ do ðek ed ebax exo ye mëŋ el.

² Eni yexën fel këbi: «Ekana ed ßeneda el anëka fiatëk mbaŋ ex andiyen aŋ, bari ani ñëmb ex na bërandiyen bën. Awa karayino Axwën oşënga an ebi panaw bëte bërandiyen bëşëxe.

³ Yeyin, në edawën emun ang opeŋ od ŝit gër ojëlemu fo.

⁴ Ŷoweŋ këren mëlalind na: ax gi ex na kodî gër bëmboto, ax gi ex na ambaß, ax gi ex na ßaped. Bëte kërenëbi cëmand na bër kën fedënd gër fëña bën.

⁵ Gër iciw ind kën fiat yo deyindën pere: «Cotin obetak or wëlanëgu këmun ol!»

⁶ Angëmëne ala exëna ar gë obetak, mëŋ kë şot obetak olo! Angëmëne ala ax gi ex na, eŋun ßayi.

⁷ Baiyindën gër iciw iŋo na; yambindën do cebindën er kënun yël in. Arandiyen an alëba këno lëßand. Këren dëfarand na de gë iciw gë iciw.

⁸ Gër angol and kën fiat yo do ßela bën enun kwëtaya, yambindën er kënun yël in.

⁹ Pakëñindënëbi bëşëxwëra bën do pelindënëbi ßela bën mëne owun or Kaxanu ol fiatëngu këbi.

¹⁰ Barikan gër angol and kën fiat do ßela bën eni ñëp enun kwëtaya, yeyin gër bakwëndaya ßandëßën, en de:

¹¹ «Obar od angol andewën od lëkak gër osapar orebi oŋ këmi fëxwëcand. Nangin mëne owun or Kaxanu ol wëlaw bamî ñëş gër ndewën ro.»

¹² Ga re këme yatir kiti, bër lëg bax gër Sodom bën këbi sax gë ßela bër angol aŋo bën».

End ßangol ßand Koraseŋ do gë Betësayida eŋ

¹³ «Eñëñëx etëm këŋun wëcan wën ßela bër lëgëk gër bëngol bënd Koraseŋ do gë Betësayida bën! Kido ßecarax ßend ri këme gër ndewën ßeŋ wat bani ßela bër gër owar or Tir do gë Sidoŋ bën, anëka fo nëngwët doni ola orebën ol do eni denitara në end ßeñëñëx ßendëßën mocuða ojabote do moñëpa gër eyëwën.

¹⁴ Mëŋ ex yatir kiti, ßela bër lëg bax gër owar or Tir do gë Sidoŋ bën abi copa na ang këŋun şopa wën ak.

¹⁵ Do wën ßela bër gër angol and Kafarëñawum bën, ako nde yëla kën yaŋ gër orën këŋun ßela Kaxanu? Bëtëdëŋ, gëd gër wur ir bëşësëk këŋun lat.

¹⁶ Ar këŋun ßaxët an wëno ßaxët ke do ar këŋun bëş an wëno bëş ke. Ar ke bëş an, në ebeş eŋo ar lawëñëgu ke an.»

¹⁷ Bësëfan ofëxw ocongoxi gë bëxi bër lawën babi Yesu bën bakaraw këni gë onënga fo do këni rend: «Axwën, ado bëyël bën dëj ari bani rind er këmeni fel gër o'wac orej in.»

¹⁸ Yesu yaka këbi: «Awat bamo watënd Sindan ga ko latiw elod gër orën ang ebingara fo.

¹⁹ Ayël yël këmun panga inj enëbi bëñaxënënd bandën bañ, oxwël ol, do gë d'ek panga ind arango'ëra inj, do enëñanax anjun gi na.

²⁰ Barikan nëngandëralenjun end ga yëgw ko Kaxanu omac odewën ok yañ gër orën er, bari kërëx gi na gayik bëyël kë rind er kën re in.»

²¹ Amëd a'no, Yesu yëm ko gë onënga or yël ba'no Angoc Amënëk ol, ata ko rend: «Ašëkwa këmi šëkwand Faba, wëj Axwën ar orën gë ebar an gayik ašon šon këyëbi be'no bërenik bën, bër gë onden bën, do nangën këyëbi bërëtoc bën. Eyo, Faba mondako ebox anjëlän andey a'ñ.

²² Faba sebën ke dek be'y bën, do ang nang ke wëno Asëñiw ak, ala axe nang ex na mondako. Bëte ang nang këmo wëno Asëñiw ak, ala a'no nang ex na mondako. Wëno do gë ar yandi ke mo nangën an fo, nang këmo.»

²³ Ga šena ko gand bësëfan, fel këbi: «Nëngandëralenjun wën bër kë watënd er kën watënd in!

²⁴ Ga re këme, bëlawënel bëranjëm do gë bëmün bëndanjëm yandi babi eni wat er kën watënd in, bari ani wat ex na. A'yandi yandi babi eni wël er kën wëlënd in, bari ani wël ex na.»

End apënëtal and Asamari eñ

²⁵ Ata yow ko na ašalen e'no di atëy. Wëka këno: «Asëyali, inewä këme ri me cotaxën aniyän and din a'ñ?»

²⁶ Yesu yaka këno: «Ine yëgw këni gër acariya? Wëj ine fën këy?»

²⁷ Yaka ko ašalen an: «[Janëlo Kaxanu, Axwën arey an, gë yomb irey ak dek, gë anjëlän andey ak dek, gë panga indey ak dek, gë aniyän andey ak dek. Do bëte balindëlexi end ašandax eñ, ang ki balënd end gaf irey ak.»

²⁸ Re ko Yesu: «Ata šenene yaka këy! Diyind mondako ata këy šot aniyän and din a'ñ.»

²⁹ Barikan ašalen an ga yandi këno exo masinaya mëne ar šenene hi ko, wëka këno Yesu: «Do no'yo wa ex ašanda'wën an?»

³⁰ Ata Yesu yaka këno: «Mondako bax end asošan ar xani bax gër Yerusalem do ko yend gër Yeriko. Hat ko në er xaš bani bërëk bëxe'yax gër fëña. Ga radën këno, sëra këno, xandëra këno dek o'yënga o'ñ. And xëm këno xali bel ko a'ñ, seb këno bëd'ëcët gër ebar, në emëkw na fo do kwël ye këni.

³¹ Nangërexe e'no, ašadaxan abat ko yend bëte fëña ir ond gër Yeriko in. Ga šanan këno ala ajo, beš këno kwël gë enëkona këm.

³² Hatëgu ko bëte na arandëwëra and Lewi. Ga wat këno ala ajo, mëñ bëte beš këno gë enëkona këm.

³³ Barikan and hatëgu ko Asamari na gër ed hi baxo ala ajo a'ñ, wat këno bëd'ëcët gër ebar. Ata xa'yënan këno.

³⁴ Ga sëka këno, fëxwëcëra këno gë ngoy ed semba'yëra ko el. Bëte nëmëra këno gë ogu, fëlëndëran këno. Fela këno, xwët këno yañ gër fali irexëm, do kwël wëla këno gër iciw ind bëliyer e'no korax.

³⁵ Ga xeyëk, Asamari an yëpët ko batama baki band kodí yël këno axwën iciw ind bëliyer an do re ko: «Koranële ala ajo. Angëmëne kodí ir yël këmi in ax gi ex na gwac, gwëre mi n'atati yatir këme b'akaw.»

³⁶ Yesu ga fiata ko apënëtal a'no, wëka këno ašalen an: «Gër bela bësas bër sëk ba'no ala ajo, ar fe wa hik ašanda'w arexëm an?»

³⁷ Yaka ko ašalen an: «Ar xa'yënan ba'no an.» Ata re ko Yesu: «Awa wëj bëte yel ey dixënd mondako.»

End Marët do gë Mari eñ

³⁸ Ga këni ye Yesu gë bësëfan bërexëm bën, fiat këni në ingol. Ga xaca këbi asoxari ar bano wacënd Marët, wëla këbi gër ndebën.

³⁹ Marët gë iminëm itoxari ebaxo do bano wacënd Mari. Mari yëpa ko gër osapar or Axwën do këno baxëtënd.

⁴⁰ Ata Marët mëñ ko xëlënd gabat gër atoxari. And sëka ko gër Yesu a'ñ, re ko: «Axwën, a'yapan nde yapan ki ga seb ke Mari gabat gër atoxari? Pelëlo wa exe dëca.»

⁴¹ Yaka këno Axwën an: «Marët, Marët, wëj er këy rendërand do këy xëlënd gër edi ed be'bëranjëm.

⁴² Xarak emat ÿapëk exi balënd gër aniyân. Eño sana ko Mari do ala ax gi ex na ar këjo xan.»

11

End Cale eñ

¹ Akey amat, Yesu bax şalerand gër ed ebani gë bësëfan bërëxëm bën. And fiata ko añ, asëfan abat wëka këjo: «Axwën, tÿyalilëbo wa cale inñ ang sÿyali këbi Şañ Batis bësëfan bërëxëm ak.»

² Ata re ko Yesu:

«And kën şalend añ, deyindën:

“Faba, nangëralexëni dek mëne oŵac oreñ ol oŵënëk ex yowëlex owun oreñ ol!

³ Yëlindëbo key yo key er këmi yamb in!

⁴ Teşanindëbo bamena bandëbi şañ,

Ang këmëni sebanënd ak ðiyi bëte bela bër këbo wënanënd bën.

Këreyëbo tebeli na eñëñenax eñ.”»

⁵ Yesu baş ko bëte: «Cale inñ er wëndërek gë endey end ala ar yek gëmëd gër lawo irexëm eño kara: “Lawo, yëluyë wa şamburu batas.

⁶ Lawo iram fiatëguk gër ndëbi, do amo cotën ex na er ko yamb in.”

⁷ Angëmëne lëf gër ed laki ko yakaw ko lawo irexëm mondako: “Wëj, këreyëbo nëngëtëra na de, ebët el anëka fëra këmi, wëno gë obaş oram ol anëka lakira këmi, ame kor na me kani mi yël şamburu.”

⁸ Ga re këme, ala ajo axani ko xani eño yël er këjo xarand lawo irexëm in. Ga këjo lëbëlëba ko xanixën eño yël dek beşër këjo xarand bën, şari ax gi ex na de gayik lawo irexëm exo.

⁹ Do wëno mëñ këme rexënënd: “Karayindëno Kaxanu eñun yëlëraxën, calayindën en cotaxën, tëmbindën enun përetënxën ebët el.”

¹⁰ Gayikwa ar kë xarand an, ayël këno yëlënd; ar kë şaland an, aşot ko şotënd, do ar kë sëmënd an, afëretën këno fëretënënd ebët el.

¹¹ Ang hi kën ro ako, sëm ir itox nde exëna ir këjo yël andën asëñiŵ, xarak ekan xara këjo?

¹² Ba eño yël ekwël, xarak eñeñen xara këjo?

¹³ Angëmëne ang xwëj kën yo, anang nang kën eyël ed er yek obaş orewën el, kaş ex ngwa Kaxanu, mëñ ar hik yañ gër orën an, ayël këbi yël Angoc Amënëk añ bër këjo xarand bën.»

¹⁴ Ata Yesu këjo nęcëtënd angoc añëñenax në amuma. And şan ko angoc añëñenax añ, ala an ÿana ko ko yeyandërand şenene. Ata bela bën ang ebani amëxwër ak şarandëra këbi.

¹⁵ Barikan bërëmar këni rend: «Wëni ba ax gi ex na nde gë panga ind Yëngëtir inñ, emun end bëyël eñ këbi nęcëtënd bëyël bën!»

¹⁶ Bëte bësëxen këni şaland eno di atëy. Wëka këno ebi din ecarax eni nanganaxën mëne gër orën xaniw ko.

¹⁷ Ga nang ko Yesu ang bani yëland ak, re ko: «Angëmëne bela bër owun obat ebi kucarënd, owun olo alati kë lati, do bëciŵ bëñ ex yëcar imat imat.

¹⁸ Angëmëne Sindan ebi merelind bër ex gër owun orexëm bën, mondake ke bayi owun orexëm ol gayikako kën rend mëne gë panga ind Yëngëtir inñ këmëni nęcëtënd bëyël bën?

¹⁹ Angëmëne wëno gë panga ind Yëngëtir inñ këmëni nęcëtënd bëyël bën do obaş orewën ol cëñ, gë panga ind noyo kënebi nęcëtënd? Mëñ rexën këme obaş orewën ol fo këñun xiti!

²⁰ Barikan angëmëne gë panga ind Kaxanu inñ këmëni nęcëtënd bëyël bën, awa wën anëka fiatënëgu këñun owun or Kaxanu ol.

²¹ And ko nëkondala ar gë ojaŵ añ yangana irexëm gë oÿënga or emer añ, beşër şotëra ko bën abayi këjo bayi.

²² Barikan, angëmëne ala ar xuca këjo ojaŵ exo yow do eño kor, ata këjo xwëca dek oÿënga or emer or xwëta ko eñ, do ebi yëlëra bela bën beşër xan këjo bën.

²³ Ar ami bar ex na an, ar angoyëra andam ex. Do ar bayik axe dëcand na ebar an, në eyëc exo.»

End angoc añëñenax eñ

²⁴ «And ko şan angoc añëñenax në ala aŋ, gër ed timëriŋ ko yend exo calarax ateyëtaya. Angëmëne axo cot ex na, ata exo yëlara: “Bakaleme tan gër iciw indam, gër ed şanëgu këme!”

²⁵ And ko fiat aŋ exo tək wacaca, ga fat këni do Ʒaŋën këni.

²⁶ Ata ebi yen bangoc banjongëbaki bacëxe band xuca këŋo oxeŷ, eni dıl, do eni dëg lëf gër ala ajo. Awa ala ajo exo torond nëmëc ang baxo sorond añanar ak.»

²⁷ Ga ko yeyan mondako Yesu, asoxari abat gër amëxwër, bacan këŋo: «Nëngandëraleŋo asoxari ar rëw ki do yerin ki an!»

²⁸ Yaka këŋo Yesu: «Ey dedo wa, nëngandëralebi bër kə baxëtënd eyeyan ed Kaxanu do këni rind er rek bën!»

End amatinali acaraxik eŋ

²⁹ Amëd aŋo bani Ʒëmbërëgund kaş-kaş bela bën do këno xetand Yesu. Ata na Ʒana ko ko rend: «Bela bër gë okey oko bën bëƷëñenax exëni do këne wëkand ecarax. Ecarax end rin baŋo Kaxanu Yonas eŋ fo këni wat, ax gi ex na ecëxen.

³⁰ Ang hi baxo Yonas amatinali gër Bëninif ak, mondako fo këme hi wëno Asëñiw ar ala an amatinali gër bela bër gë okey oko.

³¹ Emun etoxari end gër ebar ed Saba eŋ, axani ko xaniđ yatir këbi xiti Kaxanu bela bër gë okey oko bën. Anëp këbi nöpëđ gayik mëŋ në ebar ed caw xaniw baxo yow ko gër Yerusalem eŋo mëkara Salomon, emun end gë orenik osëm eŋ. Xarak wëno Asëñiw ar ala an wa xuca këŋo Salomon.

³² Bëninif bën axani këni xaniđ, yatir kiti, enëbi nöp bër gë okey oko bën gayik bën anëngwët nëngwët bani ola orebën ol ga wël këni epemëra ed Yonas el. Xarak wëno Asëñiw ar ala an xuca këŋo Yonas.»

Amatinali and lambo aŋ

³³ «Ala ax pëtënënd na lambo do exo kwët në er beŋ ba exo ŋoş gë enëp. Barikan yaŋ gër akawaya ko xaŷ ebi ŋobaxënënd bër kə lilënd bën.

³⁴ Bangëş bandey baŋ ex lambo ir eman in. Angëmëne bamëngw bayik đek eman kə xërikëra. Bari angëmëne ax bëngw ex na, đek eman kə hi gër ecamëđan.

³⁵ Awa titinal këdi kə nëngwëta angoben andey aŋ ecamëđan.

³⁶ Angëmëne đek eman endey eŋ xërikërak xali gë bebët ibatak ax gi ex na gër ecamëđan, đek kə xërikëra ang kə xërikërand sam exi ŋoband lambo ak.»

End Ofariseŋ do gë bëşalen eŋ

³⁷ Nand baxo yeyan Yesu mondako na, fariseŋ ibat xara këŋo exo ma eni yambërax gër ndëbën. Ga fiat këni, Ʒëpa këni gër añambëraya.

³⁸ Ata fariseŋ in şaran këŋo mbaŋ ga wat ko mëne Yesu axo nebara bana ang rëp bax ak đamana eni yambëraxën.

³⁹ Ata Axwën Yesu re ko: «Wën ofariseŋ ok, ed fac-fac el kën wënënyand ang ar kə nebënd odëyamb ed fac-fac el fo, xarak ed lëf-lëf el đek buyarëk. Lëf gër owëkw orewën ŋamba ind bela, do gë oxeŷ fo xëñëk.

⁴⁰ Ata wën ofariseŋ ok and an yëlarand na dëŋ ex đe! Ax gi ex na nde Kaxanu ri këŋo ala an gë eman do gë emëkw?»

⁴¹ Yëlërayindënëbi bëxaŷëanaxik bën gë emëkw epeşax, ata fo kën hi bëwëñëk.

⁴² Bari aŋun ye ex na wën ofariseŋ ok! Awaş këno waşënd Kaxanu dim ir esëngëŋ in, ir egwërend in, gë ir đek bebëlëg bebër ex në andëđa bën, do kën langanganënd or şenene ol do gë aŋana and Kaxanu an! Beŋo don rind nëmëc, kwëyarëxe bebër bayik bën.

⁴³ Aŋun ye ex na wën ofariseŋ ok gayik bon ŋan kën eñëpa ed gër ed kënun wat bela đek el, lëf gër baciw bacaleya. Bëte bon ŋan kën enun cëmarand gër bapedëraya.

⁴⁴ Wën aŋun ye ex na gayik ang baŋeg band lëmayak, do këni wëñërand bela nangërëxe fo hi kën!»

⁴⁵ Ata aşalen yeyaneli këŋo Yesu: «Asëyali, ang këy yeyanënd ako, biyi bëşalen bën këyëbo şirënd bëte.»

⁴⁶ Ata yaka këŋo Yesu: «Wën bëşalen bën bëte, aŋun ye ex na gayik ang këñëbi sëyalind bela ak mbaŋ sibëk, xarak wën gë təkër ak an tëyind na en tëf er kën rend in.

⁴⁷ Wën aŋun ye ex na gayik wën kə bayënd baŋeg band bëlaŷënel bër Kaxanu baŋ xarak bëxarëk bërëwën bën dëŋ laŷ këbi!

⁴⁸ Awa wën ex otede od bëxarëk bërëwën ok. Ga kën bayënd ako baŋeg baŋ, aŋan ŋan kën bebër ri këni bën. Bën laŷ këñëbi bëlaŷënel bën, wën kën bayënd baŋeg bandëbën baŋ!

⁴⁹ Mëḡ rexën ko Kaxanu gë orenik orexëm ol: “Alawëneli këmëni lawëneli bëlawënel bëram bën do gë oparëxanda odam ok. Barikan mar enëbi daw, mar enëbi dixëra,

⁵⁰ mëḡ këmëni xitixën bela bër gë okey oko bën, do mëni mëka end oşat or dek bëlawënel bër lawëra kënëbi bëxarëk bërebën eḡ, elod ga ŷanak ngwën iḡ.

⁵¹ End oşat or Abel eḡ këmëni ŷana emëka el do me ŋata end oşat or Sakari eḡ, mëḡ ar law këno gër yangana ir Aciw and Kaxanu an, fëco angëb fëco ebët. Awëka këmëni wëka beḡo bela bër gë okey oko bën.”

⁵² Etëm hi këḡun wën bëşalen bën! Acoketaya and onangëran aḡ rëxët kën. Wën dëḡ an dilënd na, bëte bër ŷandi këbi eni dil bën, anëbi tebënd na eni dil.»

⁵³ And şan ko Yesu na gër iciw ind fariseḡ aḡ, bëşalen bën do gë ofariseḡ ok ga xoḡën këno xali, ŷana këni këno wëkarand bëndanjëm.

⁵⁴ Mama bano wëkarand mondako exo yakaxën gë etëḡ edexëm el dëḡ end këno bonaxën eḡ.

12

End bëconëşon eḡ

¹ Ga xucak eḡo, bela bën barëreḡo këni owëli owëli gër Yesu xali hi këni amëxwër atëm, do këni wëñelirënd. Ata këbi felënd pere bëşëfan bërexëm bën mondako: «Kwëḡëtayin lewir ir ofariseḡ in, gayikwa bën bëḡëḡënax bër kë laḡayand hi këni.

² Asorora fo këni sororand, gayik er këni şonënd in ax bo na, do end beḡ ax bo na.

³ Mëḡ ex, end kën yeyan gëmëd eḡ, goyat këni wëlëra; end kën nekënekär lëf gër banakaya band lëngwe eḡ, yaḡ gër oyur këni femëra.

⁴ Wën odawo ok këmun felënd: Kërenëbi camënd na bër kë lawënd eman fo bën.

⁵ Afel këmun fel ar ŷapëk eno camënd an. Camino ar sam eḡo daw ala an, exo cot or gapak or exo daw enjëw eḡ gër xodux. Awa ajo ex ar ŷapëk eno camënd an.

⁶ Ax gi ex na nde afan kënëbi fanënd bëndër bënjo şatama baki? Bari Kaxanu inder gimatak aḡo kwëyand na.

⁷ Ado aye nang ko Kaxanu bëmban beḡjëgwe hik gër ogaf odewën. Mëḡ ex, këren yëdarand na. Aşëfan abat aram xurik ex këbën gë bëndër bëndanjëm.»

End eyeyandëran ed sam-sam eḡ

⁸ «Ga re këme, ar kë reyand yo poyoma mëne aram hi ko, wëno Asëñiw ar ala an mondako fo këme ŷana me deyand endexëm eḡ gër omeleka od Kaxanu.

⁹ Barikan, ar ke yaxëta poyoma an, mondako fo këmo yaxëta gër omeleka od Kaxanu.

¹⁰ Do ar ke yeyanan yo aḡëḡën, wëno Asëñiw ar ala an, Kaxanu aseban këḡo seşan. Barikan, ar këḡo şir Angoc Amënëk an, eteban axo cot na.

¹¹ And kënun ŷana enun mëlarand kiti ed faciw bacaleya band bëşëwif aḡ, do gër bër gapak, këreḡun yëbund na end mondake kën yakad eḡ.

¹² Angoc Amënëk aḡ këḡun felëd amëd aḡo dëḡ ang kën yakad ak.»

End apënëtal and ar gë napul eḡ

¹³ Gër amëxwër, ala yeyaneli bano na Yesu, re ko: «Asëyali pelëlo abaḡe exe cet er seşëtan këneşo bëxarëk in.»

¹⁴ Yesu yaka këḡo: «Noḡo ri ke wëno axiti arewën, ba arëc arewën?»

¹⁵ Na ex fel këbi dek ang ebani ak: «Eḡan ed kodı el ax ye ex na, gër ga ex yo kwëḡëtayin! Ala an, ang këḡo yera yo ax gi ex na napul in kë lëkaya anıyan andexëm aḡ.»

¹⁶ Ata şom ko gë apënëtal aḡo: «Mondako ri baxo ar gë napul an. Ga ŷandëra ko, şot ko xali eyamb el.

¹⁷ Wëlan këḡo ang ko wëxëta ak. Ga laki ko gëmëd, ko yëlarand: “Mondake këme ri eyamb elo? Në ine këme wëxëta?»

¹⁸ Yo! Anëka nang këme ang këme ri ak. Owur oḡ këme yam me bay or nëmëc oḡo ex këñaxën dek eyamb edam el do gë napul iram in.

¹⁹ And këme ri mondako aḡ do mo pel enjëw endam eḡ: dodo wëno anëka yera ke! Napul iram in mbaḡ ex, bëniy bëndanjëm ke nëka. Gogo oşëb do gë ayamb alaki fo bayi ke!”

²⁰ Na rew ko Kaxanu: “Ata wëḡ and ay yëlarand na dëḡ ex de! Gëmëd go dëḡ këme xana enjëw endey! Do er wëxëta këy ijo noḡo wa kë xwën?”

²¹ Mondako këḡo hi ar xwëndak ebar ed napul fo an xarak aḡo şalënd na end Kaxanu eḡ.»

²² Ata Yesu fel këbi bëte bëşëfan bën: «Mëḡ këme rexënënd, këren dendërand na end anıyan andewën eḡ, end er kën yamb eḡ, ba end er kën şufa eḡ.

²³ Ax gi ex na nde aniyān and ala aŋ xëbënëk nëmëc gë eyamb yamb in, do eman eŋ nëmëc ßanjëm ßaŋ?

²⁴ Ax gi ex na nde anang nang kënëbi ßaŋërak ßaŋ: ani ñandërand na, ani kanarand na. Ani gi ex na gë owur, ani gi ex na gë ßacac. Barikan, Kaxanu alëba këbi lëband. Xarak, wën xucak ex këbën gë ošël ol.

²⁵ Gako wën ang hi kën ako, noŋo wa kë xor exo ßaša ßakey gër aniyān andexëm gë odendëran?

²⁶ Gayikako an kor na en cakën ßakey ßandewën ßaŋ, ine kën rendëraxënënd end bešër ßayik eŋ?

²⁷ Kwitayin ang kë hind opëtëfët od ondës ak, ax diyenind na, ax ßanënd na ßacole. Barikan mbaŋ kë yend owat ol. Ado Salomon dëŋ, gë dëk enjaran endexëm ak, mëŋ emun end gë napul isëm eŋ, abaxo ye na gwër fo gë ondës oŋo.

²⁸ Wën ata ekwëta etil šot kën dë! Angëmëne Kaxanu mondako ko fëŷëpëŷënd ondës ond lëgëk dorō gër apuŷ oŋ, xarak ecan gër xodux këni lap, kaš fo këŋun fëŷëpëŷ wën bëte!

²⁹ Do wën, këreŋun ßund na ocal od er kën yamb, ba er kën šëb. Këren torond na mama gër ßanjëlan.

³⁰ Enimin, bešijo dëk, bëla bër ßenëŋ becexe bën këbi ßalënd ocal ok. Anang nang ko Sorix irewën Kaxanu mëne aŷap ŷapëk en cot bešijo.

³¹ Këmënayindën ocal od owun or Kaxanu ok, ata këŋun sënd bešijo dëk.

³² Wën bër ex imëxwër ind sëf ke bën, këren yëdarand na. Wën yata këŋun Faba gër owun orexëm.

³³ Panin ßacota ßandewën ßaŋ do kodī in enëbi yëlëra bëxaŷëanaxik. Cëlayayin në er ßayik ax ŋesi na. Napul irewën in gil ex ir yaŋ gër orën gër ed ax kwët na: fën gër ed arek ax gi ex na, oyame ani gi ex na.

³⁴ Gayikwa gër ed ex napul irewën kë hind bëte anjëlan andewën aŋ.

³⁵ Giyindën din bëwëlëk, kapayindën enar eŋ, do odambo odewën ok ßayilex ga kë lëkënd.

³⁶ Giyin ang bëriyenin bër šëni këŋo axwën arebi an ga ye baxo ekana. And ko ßatëgu aŋ, eno përetëanaxën sam exo tëmbëgu gër ebët.

³⁷ Nëngandërayindëlebi bëriyenin bëjo, bër këbi sëk ga šëni këno moŋëpa bën! Dal in këmun felënd, axwën an dëŋ kë nëmbara ßanjëm ßand andiyen, ebi pel eni ñëpara gër ed këni yambëra, do ebi dëšara.

³⁸ Angëmëne exo ŋatëgu emëd ekarëk el, ba oxeya ol do ebi tëk dašërëxe, mbaŋ këbi nëngandëra bëriyenin bëjo.

³⁹ Aye fëni këŋun, ar nangëk amëd and ko yow arek aŋ, aferëna ko ferëna, aŋo tëb na exo dīl gër iciw indexëm.

⁴⁰ Wën bëte, këñënarayindën key yo key gayik ata këme ßatëgu wëno Asëñiw ar ala an amëd and an yëla bana na aŋ.»

End apënëtal and bëriyenin eŋ

⁴¹ Na wëka ko Piyer: «Axwën, biyi nde këyëbo rend gë apënëtal aŋo, ba bëla dëk nde?»

⁴² Yaka ko Axwën an: «Axwën an anëngandëra këŋo nëngandëra end aŷëxëta ar napul ar gë onden eŋ. Ga xwëta këŋo këŋo sešënanaxën eyamb yamb in ebi yëlënd bërexëm bën in nand kë ŷapënd na.

⁴³ Aye këŋo nëngandërad ariyenin ar këŋo sëk axwën arexëm an ga ko ri er sešënan baŋo in.

⁴⁴ Dal in këmun felënd, ata këŋo xwëtënan dëk napul irexëm in.

⁴⁵ Barikan angëmëne xadëp ijo exo dend: “Axwën aram an cëŋ axo bo ex na ngëŋ exo ŋatëgu”, do exo kwënda ekem ed okadëp ocandaŷ otošan ok do gë okadëp otoxari ok, do exo kwënda bëte ošëb, gë ñambëran.

⁴⁶ Ata ko wāŷiw axwën ar xadëp an yatir ßayik axo yëla bana do në amëd and axo nang ex na. Ašëwëra këŋo šëwëra do eŋo narëndëra xali ang kënëbi narënënd bër gë oŋëpëgënan ak.

⁴⁷ Xadëp ir kë nang aye er ßian ko axwën arexëm in do exo dind mama dëŋ xali eŋo pënga, ßacewën ßandanjëm ko šot.

⁴⁸ Bari xadëp ir ßayik ax nang ex na an do exo dind bešër ax ñap ex na bën, axwën aŋ tëkër fo këŋo šëw. Ar sešënan këno mbaŋ an mbaŋ këno wëka exo deya ba mondake ri ko. Do ar xwëta këno mbaŋ do fëxwën këno bešëranjëm an gë pit fo këno nëŷali.»

End acapëra and në end Yesu eŋ

⁴⁹ Yesu, ga fiata ko enjo, re ko bête: «Angodux yow kême me pêtên gêr ebar, ako ýandi ke ex dëkêdo anêka.

⁵⁰ Xobuyi or kême buyi ol, toro ind kême soro inj ex. Barikan, monêkan nêkan ke ex natêgu!

⁵¹ Ako nde yêla kên mêne eni cot bela bën angwêlêra an yowaxênêgu kême gêr ebar ro? Bêtêdêj, ga re kême, axucarêra wa kêbi ýana ebi kucarêrand nê end oŵac oram!

⁵² Mêj ex, nê ekun ed bela bêco axucar kêbi xucar: bêsas enêbi kel bëxi, do bëxi enêbi mereli bêsas.

⁵³ Bête nê ekun ebat, sêm in ebi kucar gê asêniw, do nêm in gê abiw. Bête nêm ir enêr in ebi kucar gê asoxari ar asêniw an.»

⁵⁴ Yesu fel kêbi bête amêxwêr an: «And kên wat anjar ga xaniwêk acêla-eñan, atan kên rend: “Nê eyow ex têb inj.” Ata ex nat go.

⁵⁵ Do and kê xaniw ekoc ambêtêb an, are kên rend: “Ayêka kê yêka.” Ata ex nat go.

⁵⁶ Wên bëyêjênax bër kê laŵayand hi kên, mondake kên xorênd en nang bebêr kên watênd gêr orên do gêr ebar bën, do kên sêkwanênd enjun pëni bebêr ko rind Kaxanu bakey baño bën?

⁵⁷ Do ine kên sêkwanaxênd enjun pëni er ýapêk en dind in?

⁵⁸ And kêjgun xucar gê ala do en yend gêr kiti an, kemênal en ketên gêr fêña fo. Ketênin dãmana en nat kêdi kêbi fel axiti an eni mêla gêr alêngw ar bënëkona exi përax.

⁵⁹ Ga re kême, ay can na nêcêtêrêxe dek kofî irey in xali gêr biye ifelatar.»

13

End enêngwêt ed ola enj

¹ Amêd anjo, bela yow bax na fel kêno Yesu end Bêgalile bër laŵ bafi Pilat enj. Er fel bano mêne kwêl gêr ed ri kêni ſadaxa fo bar ko Pilat oſat orebên onj gê or oyel orebên onj.

² Ata Yesu yaka kêbi: «Ako nde yêla kên bër fiaſ kênebi bêjo xurik ex gi bëwendêran gêr dek ebar ed Bêgalile el?

³ Bêtêdêj! Angêmêne an nêngwêt ex na ola orewên ol, wên dek mondako fo kên nemi.»

⁴ Wêka kêbi bête: «Ayêla nde yêla kên mêne bela epêxw gê bënjongêbêsas bër nemik ga wêcan kêbi baciw batêndêndêr band gêr Silowe banj, xurik eni mendêra gê dek Beyerusalem bën?»

⁵ Yaka ko mêj fo: «Bêtêdêj! Angêmêne an nêngwêt ex na ola orewên ol, wên dek mondako fo kên nemi.»

End apênêtal andan enj

⁶ Yesu fel kêbi bête apênêtal anjo: «Mondako ri baxo ala ga rêd ko andan gêr andêfa and resej andexêm. And niyitak anj, yow ko exo kwêca ondan onj, sêk ko ax dêw ex na. Yow ko bête iniy ikênêm sêk ko mondako fo.

⁷ Ga bakaw ko iniy itasên inj sêk ko mêne andan anj ax dêw ex na. Ata fel kêjo aſên ar andêfa an: “Elod bënny bêtas kême yowênd gêr ekwêca ed fig bari ame têkênd na ga rêwêk. Nôſêl tan, ebar fo kê nexêndênd.”»

⁸ Ata yaka kêjo: «Axwên, and doyijo anj, tebêl! Wêno, anac kême nac jey do me di ndêbur inj.

⁹ Bamat ſana arêw kê rêw. Angêmêne ax dêw ex na, gwêre ey nôſêd.»

End asoxari asejîk enj

¹⁰ Yatir akey and eteyêta ed Bêſewif, Yesu bafi sêyalind nê aciŵ acaleya.

¹¹ Yatijo asoxari ar sejin bano bëyêl elod bënny epêxw gê bënjongêbêtas yow baxêna na. Arêngwên rêngwên bano, do abaxo xor na gê têkêr ak exo dêngwêta.

¹² Yesu, ga wat kêjo asoxari ajo, re ko: «Wêj, doru kêy fak!»

¹³ Na ex hêmbe, atan asoxari an rêngwêta ko, do kêjo ſêkwand Kaxanu.

¹⁴ Ata xoŷ ko alêngw ar aciŵ acaleya an gayik Yesu afakên fakên kêjo aſêxwêra an yatir akey and eteyêta. Fel kêbi amêxwêr anj: «Bakey banjongamat ex band andiyen banj, yowêndên enun pakên bakey baño, bari ax gi ex na gê akey and eteyêta!»

¹⁵ Axwên Yesu yaka ko: «Wên bëyêjênax bër kê laŵayand hi kên! Ax gi ex na nde ala kala, yatir akey and eteyêta, afêt kêjo fêtênd engas endexêm enj, ba fali irexêm in enjo mêla gêr añambêraya, do gêr ed ko ſêb men?»

¹⁶ Asoxari ajo, ar andëwëra and Abëraxam ex do Sindan fok baŋo mondëngw elod bënëy epëxw gë bënjongëbëtas. Mondake wa bayik anjun ñapan ex na mopët yatir akey and eteyëta?»

¹⁷ Ga ko yeyan mondako Yesu, šëfënanëra këbi dek bër šus baŋo bën. Barikan, bëranjëm nëngandëra bafi gër amëxwër ga këni wat dek benjekax bend baxo rind bej.

End apënëtal and atëx and mutarëd eŋ

¹⁸ Yesu re ko bëte: «Gë ine wëndërek owun or Kaxanu ol? Gë ine këme wätinali?

¹⁹ Watin gër wëndërek in: ang enjëliir end mutarëd end nef ko ala në andëda andexëm fo ex. Ga lëgëk, rafëk, ata ošël or gër orën ol yëlëra këni gër bënëni.»

²⁰ Šom ko bëte: «Gë ine këme wätinali bëte owun or Kaxanu ol?

²¹ Watin gër wëndërek in: ang lewir ir nëgali ko asoxari gë pix ga sëyi ko okilo otas fo; and wëtëk aŋ fufëk dëm.»

End ebët ed mërey eŋ

²² Yesu, ga ko ye ond gër Yerusalem oŋ ko xucand bāngol baŋ: baŋo batil, baŋo batëm, do këbi sëyalirand.

²³ Ata wëka ko ala: «Axwën, mbaŋ nde exëni bër kë fex bën?» Yaka ko Yesu:

²⁴ «Këmënayin en dël gër ebët ed mërey. Ga re këme, bëranjëm këbi xacëraf eni dël bari ani korëd na.

²⁵ And ko xani axwën iciw an do exo përa ebët aŋ xarak wën fac bayi kën, ata kën yāna en tēmbënd do eno macënd: “Axwën! Axwën, përtēnēlēbo!” Ata kējun yakaw mēŋ: “Wën nobën ex wa? Wēno amun nang ex na dē?”

²⁶ Do wën en dend: “Kwital wa, gë biyi ga bane yambërande do bane šebërande andamat, gër opëña od angol andëbi do bayëšo sëyalirand.”

²⁷ Ata eŋun yakaw bëte: “Ga re këme, ame nang ex na ba feye xaniw kën. Ado pacanaxëne wën dek bēwëndëran bëjo.”

²⁸ Awa and kënëbi yāna enëbi watënd bëxarëk bërewën aŋ: Abëraxam, gë Isak, gë Yakob do gë dek bëlawënel bër Kaxanu bën lëf gër orën, xarak wën fac lap kēnun, ata kën yāna en tesënd do en ŋatayand ebasa el.

²⁹ Bër kë lil gër orën bën, er këni yowëraw: bëjo apën-eñan, bëjo acëla-eñan, bëjo ambëng, do bëjo ambëtëb. Bën kë hi gër ñambëran.

³⁰ Awa mēŋ ex bemban bën kë hi bëlëngw do bëlëngw bën bemban.»

End Yerusalem eŋ

³¹ Amëd aŋo Ofarisenj sēka baŋo Yesu, do fel këno: «Erod në ecala exi! Angëmëne ay gër ex na, alaw ki law!»

³² Yesu yaka ko: «Yeyin eno pelëx yakëra ijo, doro gë ecan në enëcët emëni bëyël bën gër bela, do në epakën emëni bēšëxwëra bën, nambik këme fiata dek.

³³ Awa doro gë ecan yāpëk me kuca, nambik me ŋat gër Yerusalem gayik ax mēnd ex na alawënel ar Kaxanu exo cēs në angol acëxe.»

³⁴ Ata Yesu ko yāwënd angol and Yerusalem aŋ: «E Yerusalem, wēj këbi lawënd bëlawënel bën do wēj këbi fëtërand gë oxaŷ xali eni cēs bër ki lawëneligund Kaxanu bën. Wēno aŋandi baxe yāndi mēni bar obaš oreŷ ol ang këbi barënd ecare obaš orexëm dila gër obafe odexëm ak. Bari wën an anjun ñandi ex na.

³⁵ Awa Kaxanu aŋaŋëta ko yāŋëta angol andewën aŋ. Ga re këme, ane wat na xali yatir kën red: “Dodo bëtalexo ar kë yowënd gë owac or Axwën an!”»

14

End ašëxwëra eŋ

¹ Akey and eteyëta ed Bëšëwif ebax, Yesu ye ko në iciw ind alëngw ar ofarisenj eni yambërax. Bër ebax na bën këno nëkonand aye Yesu.

² Ašëxwëra hi bax na gër iciw iŋo, ata këno sitinalind ba afakën këŋo fakën.

³ Ata Yesu wëka këbi bēšëyali bēšalen bën do gë ofarisenj ok: «Mondake rek acariya andëbi aŋ end akey and eteyëta eŋ? Aŷap nde yāpëk epakën ed ašëxwëra el?»

⁴ Ata bën xor këni. Yesu mēŋ, fiëmba këŋo ašëxwëra an, fakën këŋo do fel këŋo exo maŷi.

⁵ Aŋo wëka këbi bëte: «Ang hi kën ro ako, noŷo këŋo sef cëpëtërëxe atañ ašëniw ba engaš endexëm and ko lati polo në andu yatir akey and eteyëta aŋ?»

⁶ Kaš-kaš wëlan bafi ang këni yaka ak.

End ñambëran eŋ

7 Ata Yesu fel këbi apënëtal bër wac banëbi ñambëran bën ga këni xašër eno ketëna axwën ofëna an. Re ko:

8 «And ki wac ala ñambëran aŋ, këreyëŋo ketëna na këdi ko fiatëgu ar xuca ki or gapak.

9 Mbaŋ ki šëfënan and këy xani ey ñëpax gër šaŋ aŋ.

10 Barikan, and këni wac në ñambëran aŋ, yel ey ñëpa gër šaŋ. And ko fiatëgu axwën ofëna aŋ, ata ki fel: “E lawo, tëkanaw ro!” Mondako ki rafën ogës od dek bela bër xetëra kën gër eyambëran bën.

11 Mëŋ ex ar kē wāsinayand mëne ar gapak hi ko an, mëŋ fo këŋo šëfënan. Ar bayik ax dafënan na an, Kaxanu këŋo rafën.»

12 Yesu, ga fiata ko eŋo fel këŋo axwën ofëna an: «And këyëbi wac bela en yambëra ecemar ed goyat ba ed genëka aŋ, këreyëbi macënd na oɗawo oɗey, ba boɓinëx, ba bër nëŋg irey, ba bër gë napul, ba bëraketa andey gayik bën axor këni xor eni mašën.

13 Barikan, macindëbi bëxaŋëanaxik, bëseŋik, bëšiwëk.

14 Aye ki nëngandëra gayik bën ani cot na er këni wāšën in. Kaxanu ki wāšënëɗ yatir këni xani gër ecës bër šenene bën.»

End apënëtal and ñambëran itëm eŋ

15 Ga baxët këno Yesu ga ko yeyan mondako, rew ko ala: «Nëngandëraleŋo ar kë hixeli gër ñambëran ind gër owun or Kaxanu an.»

16 Yesu yaka këŋo: «Mondako ri baxo ala ga wac këbi bëranjëm ñambëran.

17 And feyëtëra këni aŋ, lawën këŋo ariyenin abat gër bër wacëgu baɓi eɓi pelëx: “Yowën ngwa, anëka feyëtëra këni.”

18 Barikan, abat abat këni reyand okaya ga xey këbi eni yaka. Aŋanar an re ko: “Wëno ošënga yëc këme na do afo me ye me nëkonëgu. Axara xara këmi pelëxëyo axwën arey aŋ exe teban.”

19 Axinëm an re ko: “Oxey epëxw or ŋaneŋ yëc këmëni do afo mëni tëyi ekap el. Axara xara këmi pelëxëyo axwën arey aŋ exe teban.”

20 Re ko bëte ašëxen: “Wëno cëŋ ecedë fo ŋër këme, mëŋ bayik ame kam na me yeli.”

21 Ga baka ko ariyenin an, felëx këŋo dek beŋo axwën ofëna an. Ata mëŋ xoŋ ko xali, do re ko: “Awa kucal ataŋ eyëbi macëraw bela bën gër bakwëndaya do gër ocanditëra. Macuyëbi ado eni gi bëxaŋëanaxik, bërëgoɓo, bëseŋik, bëšiwëk.”

22 Ga bakaw ko ariyenin an, re ko: “Axwën anëka wacëraw këmëni ang re bay ak, barikan yer bayik bañëpara baŋ.”

23 Ata axwën ofëna an fel këŋo bëte ariyenin an: “Tëfël opëña ok, do tar okece ok, nëŋaliwëyëbi bela bën eni yow xali eni pëxw gër iciw indam ro.

24 Ga re këme, bër felawëk bëŋo gabatak ax tëyi na ecemar edam el.”»

End etëf ed Yesu eŋ

25 Amëxwër atëm baŋo sëfand Yesu. Ata šëna ko fel këbi:

26 «Ar ke sëf wëno an, balindëleŋo endam eŋ nëmëc: gë end nëm gë sëm eŋ, gë end alindaw eŋ, gë oɓaš orexëm eŋ do gë end boɓinëm eŋ. Balindëleŋo bëte endam eŋ nëmëc gë end aniyandexëm eŋ dëŋ. Aŋo fo ko hixën enim ašëfan aram.

27 Ar këŋo xey yo toro do gë ecës në end oɗac oram, axo kor na exo gi ašëfan aram.

28 Ang hi kën ro ako, ar këŋo ŋandi exo bay baciw batëndëndër an pere ko ŋëpa exo pën kodî in, exo nangaxën ba aŋataxën ko fiataxën obay ol.

29 Angëmëne exo fiataxën obay ol do exo di mondako dëŋ orëɗa oŋ, do exo takëndër, alëš këno ŋana eno dëšënd bela bën.

30 Are këno ŋana eno dend: “Ala ajo anëka sëkwan ko ngëŋ obay ol, axo kor ex na exo ŋata.”»

31 Yesu re ko bëte: «Emun end kë yend eŋo mereli ecandaŋ eŋ, anëkon ko nëkon ba awënd wëndëk gë ocoroɗa owëli epëxw odexëm ok eni cëxwar gë ar gë owëli alapem an.

32 Angëmëne aŋo mëndan ex na, caw fo ko bayiw arangoŋëra an eɓi ɗawën bela eno mëka mondake këni ri angwëlëra aŋ.

33 Mëŋ ex, ar ax teɓ ex na dek er šot ko exo tēfaxën an, axo kor na exo gi enim ašëfan aram.»

End ongal eŋ

34 «Ongal oŋ er šenene ex, barikan and kë xac aŋ eɗap fo kë bayind?

35 Ongal okacax oŋ ofëcax ax gi ex na gër ebar, bëte ax gi ex na ndëɓur, alap fo ex. Awa ar gë anëf an baxëtëlexo.»

15

End apënëtal and ifeȳ enj

¹ Akey amat, dek bësëf bër şagalale bën, gë bëwëndëran bën sëka këno Yesu eno baxët.

² Ata Ofarisej ok do gë bësälale bën ga këno rena, këni rend: «Ajo er wata ko ebar ed bëwëndëran eni yambëra gë bën.»

³ Ga wata ko Yesu, fel këbi apënëtal aņo.

⁴ «Ang hi kën ro ako, ala ebi cot opeȳ këme do enj nem ibat. Abi teb na nde ofëxw ocogonax gë ocogonax ok gër apuȳ enj calaxën ir nem këno in? ⁵ And këno wat aņ, ata këno weniw gë onënga fo.

⁶ Do and ko fiat gër iciw̄ aņ, ebi macëraw bęcandaw̄ bënj do gë bëraketa bën, exo de: “Ene mëkënaraye wac këmun, ifeȳ ir nem bamo in wat këmo!”

⁷ Awa ga re këme, mondako fo këbi nëngandërand nëmëc Kaxanu gë bër hi këni gër orën bën end awendëran abat ar nëngwëtëk ola orexëm enj gë end bela ofëxw ocogonax gë bęcongëbënax bër şenene, bër bayik abi bal ex na eni nëngwët ola orebën bën.»

End apënëtal and asoxari ar nemëk kodı enj

⁸ «Angëmëne asoxari exo cot batama epëxw band kodı do exo çapëta amat lëf gër anakaya, ax gi ex na nde ata ko fëtën lambo exo pat aye iciw̄ inj gër ocal?

⁹ And ko wat aņ, awac këbi wac bęcandaw̄ bënj do bësoxari bëraketa bën, ebi pel: “Ene mëkënaraye wac këmun, atama and kodı and nem bame aņ wat këme.”

¹⁰ Awa ga re këme mondako këbi nëngandërand omeleka ok gër lëngw ir Kaxanu and ko nëngwët awendëran abat ola orexëm aņ, do exo teb beñëjënax bend baxo rind bej.»

End apënëtal and itox ind nambërak enj

¹¹ Ata re ko bête Yesu: «Mondako ri baxo ala ar gë ocambenjar oki.

¹² Akey amat, şambenjar ibeja in fel këno sëm: “Faba, yëlële tan oşet oram ol gër napul ir këmi bëteliç in.” Ata sëm şetëndër këbi.

¹³ Ga xeyërak, şambenjar ibeja in nëmb ko dek er şot baxo in gë kodı, do ye ko kwël në ebar ed caw, gër ed nëxendërax baxo napul irexëm in gë eñac.

¹⁴ And nexën ko dek aņ, bayi ko taxan. Ata fëtëk enjo gër ebar elo.

¹⁵ Enjo enj ga xumak, lil ko oxadac or bambëxwëbëxw.

¹⁶ Bandëmar dek baņo yändind exo yamb er banëbi xobënenđ bambëxwëbëxw in, bari ala abaņo yël na.

¹⁷ Amëđ aņo fëris këno onden oņ, ata yana ko ko yëlarand: “Asef fo këni sebënd ecemar el bërandıyen bën gër ndebi. Do wëno këme rind me çës enjo enj ro.

¹⁸ Maşileme saxëk. And këme fiat aņ me de: E faba, awenan wënan këmo Kaxanu do awenan wënan këmi wëj bête. Ado wëno ame bo ex na itox indey! Këreye macënd na aseñiwën!

¹⁹ Gileme arandıyen andey fo.”

²⁰ Ga yëlara ko na mondako, xani ko do kwël wāyi ko. Caw fo bayiw baxo ga watëgu këno sëm. Ga xaşënan këno, xacëra këno gë ongër fo, wëga këno bëxiç gër egëla.

²¹ Ata re ko aseñiw̄: “E faba, awenan wënan këmo Kaxanu do awenan wënan këmi wëj bête. Ado wëno ame bo ex na itox indey! Këreye macënd na aseñiwën!”

²² Barikan, sëm fel këbi bëriyenin bën: “Maraliwën acuf and gë oñanjen aņ. Dëningo anëna aņ gër imasa, do pedıno baped baņ gër osapar.

²³ Yebëguno engaş ekwëlëxwël enj, enëno ŋaşe. Doro ofëna osëm këmo rin aseñiwën.

²⁴ Yowën, er yëla bame anemi nemi ko barikan wāyiw ko abëngw. Anem nem bamo barikan anëka wat këmo.” Ata yowëraw këni bela bën gër ofëna.

²⁵ Xarak şambenjar ixarëk in gër oşënga hi baxo. And baxo wāyi gër iciw̄ genëka aņ, wël ko angon aņ; bela ga këni wandëra gër yangana.

²⁶ Ata wac këno ariyenin abat enj mëka ba ine ex gër iciw̄.

²⁷ Yaka ko: “Abinëx wāyiwëk do gayik abëngw fo fiatëgu ko, sorix ŋaşën këno engaş ekwëlëxwël enj.”

²⁸ Mënj ga xoş ko na, ŋisa ko kwël, ŋëp ko exo dıl gër iciw̄. Ata sëm şan ko enj karaw.

²⁹ Ga këno yifara exo fiat gër iciw̄, yaka këno: “Wëno bëniy bëndanjëm këmi riyeninënd ang xadëp fo, elod ame ŋëp ex na bapela bandey baņ, bari elod aye yël ex na imeci ind këmo yak wëno gë bęcandawën bëndam bënj!

³⁰ Barikan and fiatëgu ko aseñix aņ, ŋaşën këyo yer engaş enj, xarak mënj yambëk napul irey in gë bësoxari bësëxwëpëtaxik.”

³¹ Ata re ko sëm: “Okö aseñiwën, wëj elod aye teb ex na do eram in er ey ex!

³² Njatëgu gër ofëna or rin këmo abinëx ir yëla bame anemi nemi ko ßarikan wāyiw ko abëngw, anem nem bamo anëka wat këmo!”»

16

End apënëtal and awëxëta ar kodî eŋ

¹ Yesu fel këbi bëte ßësëfan ßën apënëtal aŋo: «Mondako ri baxo ala ar ßot baŋo awëxëta ar napul irexëm. Ga wata këno mëne awëxëta ar napul an në enëxen exo napul in, fut këno gër axwën arexëm.

² Axwën an ga wac këŋo awëxëta ar napul an do wëka këŋo: “Ine këme wëlënd? Deyal ang wëlaya këy napul iram ak? Yeye exe nëkone gayik ay ßayi na awëxëta ar napul iram!”

³ Damana exo tebaxën andiyen, awëxëta ar napul an re ko: “Mondake këme ri gayikako axwën aram an në ekan exe andiyen and emëlaya ed napul aŋ? Ýaneý in axe yël ex na do okar ok ašëfën ex.”

⁴ Ata re ko: “Yo anëka nang këme ang re këme ak ene dëcaxënënd bela ßën ecan ecan and këme seß andiyen and emëlaya ed napul aŋ.”

⁵ Ata wac këbi abat ßër ßömëxara bax ßën. Wëka këŋo aýanar an: “Wëj, yëgwe ýomëxa bayo axwën aram an?”

⁶ Yaka ko: “Bapeya keme ßand ogu ond olif.” Awëxëta ar napul an re ko: “Awa kanal ikayëta in, gërëgako bapeya ofëxw oco fo këy wāš.”

⁷ Wëka këŋo axinëm an: “Wëj cëŋ yëgwe ýomëxa bay?” Yaka ko: “Ojabote keme od bële.” Fel këŋo: “Kanal ikayëta in, gërëgako ojabote ofëxw ocongosas këy wāš.” Hata këbi dek mondako.

⁸ Ata axwën an šëkwa këŋo awëxëta ar napul asëmbak ajo.» Ata re ko bëte Yesu: «Mondako këni rind bela ßër këbi balënd end aniyen and gë okey oko fo ßën. Bën kë xëñënan end ecan ecan eŋ nëmëc gë ßër ex gër angoßen ßën.

⁹ Mëŋ këme rexënënd calayindënëbi odawo gë napul isëmbak in, ata kën ßarëxëd gë ßën gër aniyen and din yan gër orën.

¹⁰ Ar hik mokwëta gë ßëß ßëßësil an mondako fo këŋo ßal ßëßër xëßënëk. Ar sëmbak gër ßëßër ßayik ax nëmb ex na an mondako fo ko sëmba gër ßëß ßëranjëm.

¹¹ Awa angëmëne an gi ex na ßër mokwëta gë napul isëmbak ir gër ngwën ro in, noýo këŋun seßënan napul ir ðal in?

¹² Awa angëmëne an gi ex na ßër mokwëta gër er xwën ko ala ašëxe in, noýo këŋun xwëtënan enjekax end ðal eŋ?

¹³ Ariyenin gabatak axo kor na exo gi xadëp ir bëxwën bëxi. Enimin, afo eŋo ŋan abat do eŋo cus ajo an. Afo eni wëlër gë abat do ebi koýër gë ajo. Mëŋ ex, an kor na enëbi ßara Kaxanu gë kodî in.»

¹⁴ Ata Ofariseŋ ok, ga hi bani ßëhan ßër kodî, këno lëšënd Yesu ga wël këni dek er baxo rend in gayik ßën end kodî xurixën baßi.

¹⁵ Ga wata këbi Yesu, re ko: «Ata wën dëŋ ex de ßër kë wäsinayand ang ßër šenene fo gër ogëß od bela. Barikan, Kaxanu dek ko watënd owëkw orewën oj. Er këbi xëßënanënd bela in ejo ecusëšus ex gër Kaxanu.

¹⁶ Xali and yow ko Šaŋ Batis aŋ, er ebax acariya and Moyis aŋ do gë eyeyan ed bëlawënel el, gërëgako, owun or Kaxanu ol këni femërand ang Atëfëtan fo, ala kala në enëýëtëra exo exo ðilaxën.

¹⁷ Xarak er saxëk ex dëxëta ebar el gë orën ol gë ex pëxwëcaya inëgw imat gër acariya and Kaxanu.

¹⁸ «Asošan ar këŋo fela yo alindaŵ do eŋo nër ašëxen, në emenan eŋo aýanar an gayik orekar këni rind gë axinëm an. Do asošan ar këŋo ýër yo asoxari ar fela këŋo icën indexëm, orekar këni rind gë asoxari ajo.»

End Lasar do gë ar gë napul eŋ

¹⁹ Ata re ko bëte Yesu: «Mondako ri baxo ar gë napul. Mëŋ ßanjëm ßanjekax ßambarax, gë ßanjëm ßand xaf-xaf ßand xemënëk acanji fo baxo šudarand. Do key yo key nãmbëran fo bax gër iciw indexëm.

²⁰ Axaýëanaxik ar bano wacënd Lasar bax renarand na gër ebët ed iciw ind ar gë napul. Okejën fo baxo dek eman eŋ.

²¹ Ako baŋo ýandind exo meðara gër ed baxo yambërand ar gë napul an. Ado oðanjët fo baŋo sëkand eno ðaýëndëra okejën ok.

²² Akey amat, axaýëanaxik ajo šës ko, wëla këno omeleka ok gër ed hi ko Abëraxam. Wëla këno omeleka ok. Šës ko bëte ar gë napul an do wëxëta këno.

²³ Ata hix këni bën tak gër wur ir bësësək: axaÿënaxik an gër ed ko Abëraxam do ar gë napul an gër ed ex toro. Ga xeŋa ko, wat këŋo caw Abëraxam ga bexena këŋo Lasar.

²⁴ Ata wac ko: "E šaca Abëraxam, kaÿënanëlexi wa wëno! Pelëlo Lasar exo ñëmb eŋasa el gër men do exo yow exe tabinan gër aniw. Mbanj këme sorond gër xodux ro."

²⁵ Yaka ko Abëraxam: "Šaca, kwital wa ang beta bay gër aniyan andey ak, xarak Lasar mëŋ asoro baxo sorond. Gëregako mëŋ anëka yera këŋo xarak wëj nè toro ey.

²⁶ Adofa ambëxw atiwax fani këbo na wën gë ßiyi. 'Biyo ro ar ÿandi këŋo exo yeli an axo kor na bëte wën fën ala ax kor na exo yow ro."

²⁷ Ga wël ko eŋo, wëka ko bëte ar gë napul an: "Këla šaca Abëraxam, gayik mondako ex, dawënelo ngwa Lasar gër ndefi.

²⁸ Bëmaÿe ßëŋjo sebëtagu këmëni. Mëlanëleŋi osede orexëm ol, këdi këni yow bën bëte ro gër wur ir toro!"

²⁹ Abëraxam yaka ko: "Okò ašot ga šot këneŋi wa Moyis do gë bëlawënel bën, baxëtindëlenëŋi."

³⁰ Ar gë napul an re ko bëte: "Ali ababak eŋo Šaca Abëraxam! Angëmëne ar nemik sëkëx këŋi aŋo fo këni wã eni nëngwët ola orebën ol."

³¹ Na re ko Abëraxam: "Angëmëne ani tëf ex na er re këni Moyis do gë bëlawënel in, ani gi na ani ma na, ado exo kanido ala gër ecës do eŋi təkëx, ani ma na."

17

End eteban eŋ

¹ Ga xucak eŋo, Yesu fel këŋi bësëfan bërexëm bën: «Gër aniyan, afo ex gi bebër kë lënanënd eñëŋëna. Bari aŋo ye ex na ar këŋi lënanënd eñëŋënaŋ bëla an!

² Er sax doŋo eno kapeli gë angaÿ and këni ñoxixënenđ eyamb do eno đap gër ngu, gë eŋo đënan eñëŋënaŋ eŋ ašëfan aram.

³ Diyindën gë onden oŋ! Angëmëne abinëx wëndërak na, pelëralo. Angëmëne anëngwët nëngwët ko ola orexëm ol, tebanëlo.

⁴ Ado exi menan banjongëbaki gër amëđëna do exo yeli banjongëbaki exi mëka eyo teban, tebanido.»

End ekwëta ed Kaxanu eŋ

⁵ Oparëxanda od Axwën ok xara këno: «Bašënelëŋo wa ekwëta ed Kaxanu el.»

⁶ Axwën Yesu yaka ko: «Ado ex bado yo ekwëta edewën el gwër gë enjëlir end mutarëđ, axor xor don en de: "Wëj atëx aŋo, bicayal fa ey dëđayax gër ngu." Ata ridox ang re kën ak.

⁷ Angëmëne ang hi kën ro ak, ala eŋo cot xadëp gër ošënga, ba gër oxadac or oyel, do exo ŋatëgu genëka, afel nde këŋo fel exo ñëpa atañ gër eyambëran?

⁸ Pere këŋo fel xadëp irexëm in: "Nëmbaral fa eye cemëranaxën, xali me yambëra do me cebëra. And këme wëd aŋ, wëj bëte, axor këy xor ey yambëra do ey cebëra".

⁹ Xadëp ijo, aŋo cëkwa na gayik er fel baŋo in fo ri ko.

¹⁰ Mondako fo ex endewën eŋ. And kën ri đek er fel këŋun Axwën in, deyindën: "Er ÿapëk mi di in ri kën ang okadëp fo".»

End bër gë amey eŋ

¹¹ Ond gër Yerusalem oŋ baŋi baxo ga ko ye Yesu. Ata ko xucand fëco ebar ed Samari fëco ed Galile.

¹² Ga ko fiat në angol, xacëra këno bëla epëxw bër gë amey. Caw fo baŋi bani ga këni re:

¹³ «Axwën Yesu, Axwën Yesu, kaÿënanëlexi ßiyi!»

¹⁴ Sam ga wat këŋi, fel këŋi: «Yeyin enun nëkonëx bësadaxan bën.» Ata ga këni ye, šan këŋi amey aŋ do wën këni.

¹⁵ Ga fak këni na bën đek, abat ko xeÿënd ga këŋo šëkwa Kaxanu do wërëšëta ko gër Yesu.

¹⁶ Ga fiat ko, foxi ko, rëngw ko eyiÿ el nëš gër ebar, gër osapar or Yesu do këŋo šëkwand. Asamari ebax.

¹⁷ Ata re ko Yesu: «Ax gi ex na nde bëla epëxw bën đek fakën këmëni? Do feye cëŋ exëni bëcongëbënaŋ bën?

¹⁸ Ar gër ebar ed Samari aŋo fo nde xwitak exo bakaw eŋo cëkwa Kaxanu?»

¹⁹ Na fel këŋo ar bakaw bax an: «Poxital ey maÿi, ga xwëta këyo Kaxanu fakaxën këy!»

End Owun or Kaxanu eŋ

²⁰ Ofarisenj ok wêka baŋo Yesu ebi pel ba nand feye kë yow owun or Kaxanu ol. Ata yaka kēbi: «Ala ax wata na nand kë yow owun or Kaxanu na.

²¹ Mēŋ ex, ala ax de na: “Ro ex” ba “Fēn ex” enimin owun or Kaxanu ol lēf gēr owēkw orewēn ex.»

²² Ata fel kēbi bēte bēsēfan bēn: «Nē eyow ex bakey band kējun ŷandid ene wat wēno Asēniw ar ala baŋ, bari ane watēd na.

²³ Ata kēnun ŷana enun pelēnd mēne Asēniw ar ala an ro exo ba fēn exo. Kēren kašērēd na gēr ed kēnun fēnētan.

²⁴ Enimin, ang kë wingarand cidēt orēn ak xali eni watēra bela bēn, mondako fo kë hidf yatir kēme bakaw wēno Asēniw ar ala an.

²⁵ Barikan pere fo kēme soro mbanj do ene cus bela bēn gē okey oko bēn.

²⁶ Ang hi bafi bela bēn angwēn and ebaxo Nowe ak kēbi hi yatir kēme bakaw wēno Asēniw ar ala an.

²⁷ Er xwēnda bani bela bēn: űambēran, ošēb, eñērēr, eñērēndēr, xali lil ko Nowe gēr Akuluŋ. Fēnga kēbi tēb itēm, ŷēmēk ebar el do men oŋ nemindēra kēbi bēn dēk.

²⁸ Bēte ang hi bafi bela bēn angwēn and ebaxo ar bano wācēnd Lot ak kēbi hi. Er xwēnda bani űambēran, ošēb, opane, ŷaneŷ, ebaŷ ed baciw.

²⁹ Barikan, yatir hēr ko Lot angol and Sodom aŋ, mungu fēt bax gēr orēn do sēbandēra kēbi xodux, lawēra kēbi bēn dēk.

³⁰ Mondako fo kë hidf yatir kēme šanayaw wēno Asēniw ar ala an.

³¹ Yatiŋ, ar ex yaŋ nē ejur ed kēbe an xarak oŷēnga orexēm oŋ lēf ex, kērexo pedanēd na exo gēraxēn. Bēte ar ex gēr apuŷ an kērexo maŷid na, gērēxēdēlexo.

³² Kwitayindēn end alindaw ar Lot eŋ.

³³ Ar kë šala exo pexēn enjēw endexēm an fo, anemin ko nemin. Do ar kë wā exo nemin an, afexēn ko fexēn.

³⁴ Ga re kēme, yatir kēme űatēgu gēmēd ijo fo kë hi mondako: bela bēxi bēn kë laki nē angaw amat, abat mo mēla, ajo mo teb.

³⁵ Gēr ed kēni sēŋērānd bēsoxari bēxi: abat mo mēla, ajo mo teb.

³⁶ [Gēr ed kēni ŷandērānd bēsosan bēxi: abat mo mēla, ajo mo teb.]

³⁷ Ata bēsēfan bēn wēka kēno Yesu: «Do Axwēn, feye wa kë űatēgu eno?» Yaka kēbi: «Gēr ed ex eman embērēk, fēn kēni barērēnd oyafe ol.»

18

End cale eŋ

¹ Axwēn Yesu kēbi sēyalind mēne ax gi ex na motēkwēra cale in. Ata fel kēbi apēnētāl aŋo.

² Re ko: «Mondako ri baxo axiti ar hi bax nē angol. Mēŋ abaŋo yēda na Kaxanu, bēte end ala abaŋo bal na.

³ Bēte, asoxari asebēta sebēta hi bax na gēr angol aŋo, ar bax yend key yo key eno pel: “Kitilēbo gē arangoŷēra andam an.”

⁴ Axiti an laŋ baxo űēpēnd eno yakali, bari asoxari an aŋo cena bana. Ata akey amat, axiti an ga lēbēlēba kēŋo, yēlara ko: “Wēno amo yēdand na Kaxanu, bēte end ala axe balēnd na.

⁵ Barikan, anēka lēbēlēba ke end asoxari ajo eŋ. Exe tebaxēn afo mēni kiti gē ar xucar kēbi an.”

⁶ Ga űata ko apēnētāl aŋ, Axwēn an šom ko: «Wat kēn nde mēne axiti asēmbak ajo ayakali yakali baŋo asoxari an?

⁷ Do Kaxanu abi yakali na nde bēn kēbi bēn? And kēno ŷana eno calend ciš wec aŋ, abi yakali na nde sam eno űatan?

⁸ Ga re kēme, ataŋ ataŋ kēbi yakali or šenene or kēni wēkand ol. Barikan, and kēme bakaw wēno Asēniw ar ala aŋ, asēkati nde kēme sēkati ekwēta ed Kaxanu el gēr ebar ro?»

End apēnētāl and bēn cale eŋ

⁹ Bērēmar bax yēland bēn bēn šenene hi kēni do banēbi yafēnd bošandaŷ, Yesu fel kēbi apēnētāl aŋo.

¹⁰ Re ko: «Mondako ri bani bela bēxi ga ye kēni eni caleŋ gēr Aciw and Kaxanu: farisenj do gē asēf ar šagale.

¹¹ Farisenj in ŷana ko ko šalēnd mokwēša: “Kaxanu aye ri kēy gayik wēno ame gi ex na asēmbak ang exēni bela bēranjēm. Ame dekand na, amēni yifand na bela, ame dind na orekar, ado ame gi ex na ang asēf ar šagale ajo.

¹² Wëno, baki këme siwînd gër loxo do ðek er şot këme yo aŵed këme wëdënd dim in.”

¹³ Amëd aŋo fo bëte baxo şalend nacët ako asëf ar şagale an. Ado abaxo yëxw na exo dënëta do exo keŋa orën ol. Emëkw el baxo xëmënd do ko rend: “E Kaxanu, kaŷënanëlexi wëno aŵëndëran ajo!”

¹⁴ Yesu, ga ñata ko apënëtal aŋ, şom ko: «Ga re këme, asëf ar şagale an wăyik gër ndebën ar şenene, xarak ax gi ex na farisenj in. Gayikwa ar kë rafënanand yo, Kaxanu alat këŋo lat, ðarikan ar kë ñanand an arafën këŋo rafën.»

End obaş eŋ

¹⁵ Bela babi wëlaw obaş gër Yesu gë bëndoyer ak ebi calen mokwëtan otaxan ok. Barikan, bësëfan bën ga wat kënebi bëjo xeŷëanaxën kënebi.

¹⁶ Ata wac këbi Yesu do re ko: «Tebëgunëbi obaş ol eni yow gër ndam. Kërenëbi ŋwăy na gayik bër ex ang bën ak bën kë xwën owun or Kaxanu ol.

¹⁷ Dal in këmun felënd, afo ar wăk end Kaxanu ang itox an fo kë lil gër owun olo.»

End ar gë napul eŋ

¹⁸ Ata alëngw ar Bëşëwif wëka këŋo Yesu: «Asëyali, wëj ar şenene an, ine ŷapëk me di me cotaxën aniyand din aŋ?»

¹⁹ Yesu yaka këŋo: «Ineŵa këye wăcaxënënd ar şenene? Ar şenene ax gi ex na, ang ax gi ex na Kaxanu.

²⁰ Wëj anang nang këy ðapela band Moyis ðaŋo: “kërey dind na orekar, ala këreyo ðawëd na, kërey dekanand na, kërey nëgwëşënd na, pëbîndëbi norix gë sorix.”

²¹ Ata re ko ala ajo: «Elod itox sëf këme ðek ðapela ðaŋo.»

²² Ga wël ko eŋo Yesu re ko: «Emat ðayik ey di bëte. Panël ðek acota andey aŋ, eyëbi yëlëra kodî in bëxaŷëanaxik bën, ata këy şot napul yaŋ gër orën. And këy ri mondako aŋ yowëd eye tëf.»

²³ And wël ko eyeyan elo an, alëngw ar Bëşëwif an hi ko ŷëmërot, gayikwa ar gë napul isëm hi baxo.

²⁴ Yesu, ga wat këŋo ŷëmërot, re ko: «Bon këbi yëka bër gë napul bën eni dîlaxën gër owun or Kaxanu!

²⁵ Gelemba saxëk exo kuca në imëd ind icëkwër gë exo dîl ar gë napul gër owun or Kaxanu.» ²⁶ Ata bër ðaŋo ðaxëtënd, re këni: «Do noŋo ngwa kë fex?»

²⁷ Yaka ko Yesu: «Er ax mënd ex na gër bela in, gër Kaxanu aŵënd wëndëk.»

²⁸ Na rew ko Piyer: «Do ðiji wa ga sebëraw këmi ako ðek mi tëfaxën?»

²⁹ Yaka këŋo: «Dal in këmun felënd, ar kë sebëra ðek në end owun or Kaxanu eŋ: iciw, alindaw, obaş, ðoŋinëm, nëm gë sëm, afex ko fex.

³⁰ Gërëgako ðeŋ ko şotëra nëmëc bebër sebëraw ko bën, do ecan ecan, aniyand din aŋ.»

End ecës ed Yesu eŋ

³¹ Ga xucac eŋo, Yesu wăc këbi bësëfan epëxw gë bëxi bën do fel këbi: «Awa, në yene ðe yaŋ gër Yerusalem. Nangin mëne ðek er ebax exe gi wëno Asëniw ar ala in, añaata kë ñata, ang ŷëgw këni bëlawënel bër Kaxanu ak.

³² Gayikwa alëxw këne lëxw gër bër ax gi ex na Bëşëwif, ene dëşëra, ene dixëra do ene tëpandëra.

³³ And këne xëmër aŋ ene ðaw. Barikan, axani këme xani gër ecës yatir akey atasën.»

³⁴ Ga ðaxët këno Yesu, bësëfan bën abi pëni bana gë təkër ak er re ko in, eŋo aŋi paŷën bana.

End aşiwëk eŋ

³⁵ Yesu ga ko ñat gër angol and Yeriko, sëk këno aşiwëk ga ŷëpa ko okararan ler gër fëña.

³⁶ Aşiwëk an wël këbi bela ga këni xuca, ata wëka ko ba ine ex.

³⁷ Yaka këno: «Yesu Ibënasaret kë xucand.»

³⁸ Na wăcar ko: «Yesu, Yesu, Asëniw ar Dafid, kaŷënanëlexi wa wëno!»

³⁹ Bër sëfër bani gë Yesu bën këno xeŷëanaxënënd: «Wëj, cësinal fa!» Barikan mëŋ aŋo ðaş ko okeŷ oŋ: «Asëniw ar Dafid, Asëniw ar Dafid, kaŷënanëlexi wa wëno!»

⁴⁰ Ga xwëşa ko Yesu, re ko eno mëlanëgu aşiwëk an. And ñateliw këno aŋ, wëka këŋo:

⁴¹ «Wëj, inewă ŷandi ki mi din?» Yaka ko: «Axwën me ciwëta ŷandi ke!»

⁴² Ata re ko bëte Yesu: «Ciwëtal, ga xwëta këye ako!»

⁴³ Atan atan watëra ko, këŋo şëkwand Kaxanu do kwël sëfa këŋo Yesu. Bulunda in ðek ga wat këni eŋo, këno şëkwand bëte Kaxanu.

19

End Saše ej

¹ Ata Yesu ko xucand angol and Yeriko anj.

² Ala baxëna ar bano wacënd Saše gër angol anjo. Mëj hi bax alëngw ar bësëf bër şagale an, do hi baxo ar gë napul isëm.

³ Gayikako mëj mbanj rom baxo, wata ko mène ax mënd bana enjo wat Yesu şit gër enga xarak bon bal bano enjo nang.

⁴ Ata hër ko enjo kaşëx yanj në anak gayik Yesu fëña ijo sëf baxo. ⁵ And fiat ko Yesu dila gër atëx anj, xenja ko do wac këno: «Saşe, maral ey pedaw doro gër ndewën kème fiat.»

⁶ Ata Saşe, joc gër ebar do kwël sëfër këni gë Yesu gë onënga fo.

⁷ Dek bër ebax na bën këni rendërand: «Yama gër iciw ind awëndëran ajo nde ko yend?»

⁸ And fiat këni anj, Saşe xwëşa ko, şena ko gand Yesu, do re ko: «Awël nde Axwën, ja mërëxand këmëni yëlëra kodı iram in bëxaÿëanaxik bën. Awa, ar yamba këmo yo bakëlëbëd banax këmo wäşën.»

⁹ Yaka ko Yesu: «Awa doro fex kën wëj gë ekun edey el. Wën bête bërändëwëra and Abëraxam hi kën.

¹⁰ Ocal od bër nemëk fëña ir Kaxanu ok yow këme wëno Asëñiŵ ar ala an, mëni pexëanaxën.»

End apënëtal and emun ej

¹¹ Ga këno baxët bër hi bax na bën, Yesu reya ko apënëtal anjo, gayik anëka hi bani dam gër Yerusalem do bëla bën bani yëland mène yatijo dëj kē şanaya owun or Kaxanu ol.

¹² Ata re ko Yesu: «Mondako bax end ar rëw bano në ekun ed bër gapak ga ye ko në ebar ed caw eno maşëgu owun ol.

¹³ Wac këbi bëla epëxw gër bërïyenin bërëxëm do yël këbi ala kala kaņe ir bon eni cënan dmanana exo bakaw.

¹⁴ Barikan bër angol amat gë mëj bën aşus şus bano. Ata lawën kënëbi bëla eno pelëx abi ñandi ex na exo mun gër ebar edebën.

¹⁵ And wäşëgu këno owun anj, wäÿiw ko. Wac këbi bërïyenin bër yël babi kaņe bën eni nëkon ala kala ba yëgwe şënan ko.

¹⁶ Ata sëka ko aÿanar an re ko: “Axwën, wëno kaņe ir yël baye in bakëlëbëd epëxw şënan këme.”

¹⁷ Ata yaka këno: “Yo şenene ex, wëj ariyenin ayekax hi këy. Tëkër fo bax er sebënan bamı in, do ga lëkayali këy ako aye, ar mokwëta hi këy. Wëj owun or şangol epëxw këy xwën.”

¹⁸ Sëka ko axinëm an, re ko: “Axwën, wëno kaņe ir yël baye in bakëlëbëd şanjo şënan këme.”

¹⁹ Ata yaka këno: “Yo wëj kē xwën owun or şangol şanjo.”

²⁰ Sëkaw ko ngwa, asasën an, re ko: “Axwën, kanal kaņe irey in, gë anjëm fel bame me mëxwëtaxën.

²¹ Ayëda yëda bame oxem orey ol. Wëj er bayik ay kwën ex na in ayata këy yatand, do gër ed bayik ay tēw ex na axana këy xanand yey.”

²² Yaka këno: “Ata gë er re këy in fo këmi nöp, wëj xadëp ixwëlaraxik ijo! Ga nang bay ako mène ala axemax hi këme, mène er bayik ame kwën ex na in awed këme wëdënd er bayik ame kwët ex na, axana këme xanand enedä end bayik ame ned bana enj?”

²³ Inewä bayik ay mëla bana kaņe iram in gër bër şënanëdow mëj xanati dome gë yey?”

²⁴ Ata fel këbi bër hi bax na bën: “Kanino fa kaņe ir lëkaya ko in, eno yël ar şënanëk bakëlëbëd epëxw an.”

²⁵ Ata re këni bëjo: “Ok, axwën, mëj anëka ga şot ko wa mbanj kaņe in!”

²⁶ Yaka këbi: “Ga re këme ar şot an, abaş këno baş, bari ar ax cot ex na an, axan këno xan er xaÿ këno in dëj.

²⁷ Gërëgako, tërawënëbi bërangoÿëra andam bën, bër xey babi me mun bën. Naşinëbi gër ed yëpa këme ro dëj!”»

²⁸ Ga fiata ko apënëtal anj, Yesu lëngw ko ond yanj gër Yerusalem onj.

²⁹ Bëngol bënd bani wacënd Betëfage do gë Betani ebaxëna ler gër Yerusalem, gand etënd ed gë bañarëka. Ga ko fiat Yesu, lawën këbi bësëfan bëxi.

³⁰ Re ko: «Yeyin gër ingol ind gër lëngw. And kën fiat aŋ, ata këno sək mokap ipali ind elod ala aŋo ñëpaxën ex na. Pëtino eno mëlaw.

³¹ Angëmëne ala wëka këŋun ba ine këno fëtaxënënd, deydïdën mëne Axwën Yesu rek momëlan.»

³² Bër lawën babi bën ye këni do səkëx këni ang fel babi Yesu ak.

³³ Ga këno fët ipali eŋ, bëxwën bën re këni: «Wën, inewä këno fëtaxënënd ipali in?»

³⁴ Yaka këni: «Axwën Yesu rek momëlan!»

³⁵ Na wëlan këno ipali in la bëra këno gë ßanjëm ßandebën ßaŋ. Yesu yëpa ko yaŋ.

³⁶ Ga ko ye bëla bën këni rendërand ßanjëm ßandebën ßaŋ tar fëña in.

³⁷ Ga këni šëla etënd ed gë ßaňarëka el, këni səkand angol and Yerusalem aŋ. Bësëfan bën do gë bëla bër hi bax na bën këno šëkwand Kaxanu šor, gë onënga fo ga bani xwita dek bëcarax bënd wateli bano Yesu beŋ.

³⁸ Ata këni rend:

«Yo anëka fiatëgu ko emun eŋ,
Betalexo ar yowënd gër oŋac or Axwën Kaxanu an!

Elod yaŋ gër orën wëlanëgu këbo aketëxeta aŋ.

Do gë enjaran end Kaxanu eŋ.»

³⁹ Ata ofariseŋ od wateli bax ok këno rend Yesu: «Asëyali, kexelëbi bësëfan bërey bën!»

⁴⁰ Yesu yaka këbi: «Ga re këme, bën eni šësinand yo, oxaŋ oŋ kë yäna ex keyënd!»

End Yesu gër Yerusalem eŋ

⁴¹ Yesu ga ko fiat gër Yerusalem wat ko angol aŋ; ata yäna ko ko yäwënd.

⁴² Er baxo rend: «E wën Bëyerusalem bën, en nangëdo er wëlanëgu këmun in, en nangëdo wa mëne obetak ex. Bari gërëgako an kor na eŋun pëni.

⁴³ Gayikwa në eyow ex bakey band kënun xul ang okece fo bërangoyëra andewën bën, do an korëd na enëbi cana.

⁴⁴ Wën Bëyerusalem bën, dek kënun lawëra. Amenŋ and gë oxaŋ anjëlëtërëx ax bayi na, dek këni yécëra. Beŋo dek këŋun fiatëngu gayikako an wata ex na amëd and nëngaw këŋun Kaxanu eŋun dëca aŋ.»

End Yesu gër Aciw and Kaxanu eŋ

⁴⁵ Ga fiat ko Yesu gër Yerusalem, lil ko gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Ga sək këbi bëla bër bax fanëndërand na bën, wäy këbi do ko rend:

⁴⁶ «Wën ba an wëlënd na nde er re ko Kaxanu gër akayëta andexëm in: “Aciw andam aŋ and cale ex. Do wën nëngwët kën emaŋi ed bërek.”»

⁴⁷ Mondako babi sëyalirand bëla bën key yo key gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Do bëšadaxan bëlëngw bën, gë bëšalen bën, gë bëxarëk bër Bëšëwif bën ašala bani šaland osit or eno dawaxën.

⁴⁸ Bari ani nang bana mondake këno ri gayik bulunda in dek babi fiaxënënd gër obaxët.

20

End or gapak or Yesu eŋ

¹ Akey amat, Yesu këbi sëyalind bulunda in do këbi nangënënd Atëfëtan aŋ, gër Aciw and Kaxanu. Ata fiatëgu këni bëšadaxan bëlëngw, gë bëšalen do gë bëxarëk bër Bëšëwif.

² Wëka këno: «Pelëlëbo fa ba gë or gapak or fe këyëbi sëyalixënënd bëla bën? Deyal ba nobën yël ki or gapak olo?»

³ Yesu yaka këbi: «Wëno bëte amat fo këmun wëka.

⁴ Peline ba noŋo yël baŋo Šaŋ Batis or gapak or babi buyixënënd bëla ol? Ba Kaxanu nde ba bëla bën nde?»

⁵ Barikan bën, nëkëñëkar këni: «And këne yakaye mëne Kaxanu lawënëgu baŋo aŋ, ata ko re ine cëŋ bayik anëŋo kwëta exe na?

⁶ Bëte and këne yakaye mëne bëla bën lawënëgu baŋo aŋ, ata bulunda in dek këñëbo fëtëra xali enëbo daw gayik aŋa ŋa këni mëne Šaŋ Batis alawënel ar Kaxanu exo.»

⁷ Awa yaka këno mëne ani nang ex na ba feye xaniw bax or gapak or Šaŋ Batis ol.

⁸ Ata Yesu re ko: «Wëno bëte amun pel na gë or gapak or fe këme rixënënd beŋo.»

End apënëtal and bëyan bëxeŋax aŋ

⁹ Ata yäna ko bëte Yesu këbi felënd bulunda in apënëtal aŋo: «Mondako ri baxo ar gë andëda and reseŋ. Ga xani ko damana, se bënan këbi bëyan eno cetërënd reseŋ in and kë sëg aŋ. Ata kwël ye ko në er caw do nëkaw ko xali.

¹⁰ Ga sĕgĕk resej in, lawĕn kĕŋo ariyenin abat gĕr bĕŷan eno yĕlĕgu oĕset orexĕm ol gĕr er rĕwĕk gĕr andĕċa and resej. Barikan bĕn sĕra kĕno, fĕmĕra kĕno do ŝĕnĕta kĕno taxan.

¹¹ Axwĕn andĕċa an lawĕn kĕŋo bĕte ariyenin aĕĕxe. Ga ģat ko, ŝirĕra kĕno gĕ otebĕn sefbĕn kĕm, fĕmĕra kĕno do wāŷ kĕno taxan.

¹² Lawĕn kĕŋo bĕte asaĕen. Sembayĕndĕra kĕno do wāŷ kĕno mĕŋ bĕte.

¹³ Ata re ko axwĕn andĕċa and resej an: “E, do wĕno mondake kĕme ri? Asĕniwĕn ir pĕlot gĕr yomb iram an fo kĕmo lawĕn. ‘Bamat bĕŷan bĕn afĕb kĕno fĕb mĕŋ.’” Ata lawĕn kĕŋo, ye ko.

¹⁴ Sam ga watĕgu kĕno, bĕŷan bĕn xetan kĕbi: “Ajo ex ċe ar kĕ bĕteli andĕċa an, ċawĕnĕŋone ebo bayixĕn.”

¹⁵ Ga ģatĕgu ko na, wĕlĕn kĕno, lap kĕno yaĕt kece in do lawĕx kĕno.» Ga ģata ko Yesu apĕnĕtal aŋo, wĕka kĕbi: «Mondake wa yĕla kĕn kĕbi ri axwĕn andĕċa and resej an bĕŷan bĕjo?»

¹⁶ Ax gi ex na nde ata ko yow ebi ċawĕra do ebi tebĕnan andĕċa and resej aŋ bĕŷan bĕĕĕxe?» Ata bĕr hi bax na bĕn ga wĕl kĕno, re kĕni: «Kar kar, kĕrex gi na mondako ċe!»

¹⁷ Yesu faĕ kĕbi do wĕka kĕbi: «Gĕr akayĕta and Kaxanu, afĕni nde fĕni kĕŋun oŋĕgw od rek:

“Ekaŷ ed ŝus bani bĕbay el,

Hik ekĕla ed gĕr ebaŷ ed aciŷ el?”

¹⁸ Ar kĕ wĕc gĕr ekaŷ elo an, exo gĕbira. Do ar kĕŋo wĕcan an eŋo tĕka bĕlĕbĕl.”»

¹⁹ Ga ģata ko Yesu eŋo, bĕĕadaxan bĕlĕngw bĕn do gĕ bĕĕalen bĕn ŷandi kĕbi eno tĕra kwĕl na fo, ĕarikan ĕulunda in banĕbi yĕdand. Aye fĕni baĕi mĕne bĕn dĕŋ baĕi rend gĕ apĕnĕtal aŋo.

End ŝagale eŋ

²⁰ Bĕĕadaxan bĕlĕngw bĕn do gĕ bĕĕalen bĕn ŷana kĕni ocal od osit or eŋo bonaxĕn Yesu ok. Sana kĕnĕbi bela eno tĕferand ang bĕrĕwak endexĕm fo, eno wĕlelixĕn er kĕno lĕxwaxĕn gĕr alĕngw, gĕr or gapak or gofĕrĕner.

²¹ Ga sĕka kĕno Yesu, re kĕni: «Asĕyali, anang nang kĕmi mĕne ŝenene fo kĕyĕbi ŷyalind bela bĕn. Ado ala ayo yĕdand na, axi kolanĕnd na eyo pel ċal in ar er yo. Ŝenene fo kĕy ŷyalind er re ko Kaxanu in.

²² Biyi, Sesar, emun etĕm end gĕr Rom eŋ kĕmo yĕlĕnd niy yo niy ŝagale in. Pelĕlĕbo tan ba aŷaŋ nde ŷapĕk? Ba mi medĕnd nde ba mi teb nde?»

²³ Ga wata ko Yesu osit orebĕn ol, yaka kĕbi: «Mĕlanĕgune tan atama and kodĭ.»

²⁴ Ga fĕxwĕn kĕno, wĕka kĕbi: «Dĕxas ir noŷo wa ex gĕr atama aŋo?» Yaka kĕni: «Ir Emun etĕm end gĕr Rom ex!» «Do oŷac ol ċĕŋ?» Yaka kĕni: «Or Sesar.»

²⁵ Ata re ko Yesu: «Awa maŝino Sesar er xwĕn ko in, do Kaxanu er erexĕm in!»

²⁶ Ata bĕn ģaxĕn kĕbi na poyoma. Mo caran dĕŋ ŝaran baĕi ang yaka baxo ak.

End Yesu do gĕ ekani ed gĕr ecĕs eŋ

²⁷ Osaduseŋ ok bax rend mĕne ekani ed gĕr ecĕs ax gi ex na. Akey amat, yow kĕni mar gĕr Yesu. Wĕka kĕno:

²⁸ «Asĕyali, Moyis ga ŷĕgwĕn kĕbo mĕne and ko ŝĕs aŝoŝan do eŋo tebĕta alindaw gĕ itox kĕm, abinĕm kĕŋo bĕteli. Obaŝ or kĕnĕbi rĕw ol, ar ŝĕsĕk an kĕbi xwĕn.

²⁹ Awa biyi ŷĕŷ wĕlan kĕbo na. Ocambenjar ocongoki ebaŷ aminĕmĕra. Iŷanar in ŷĕr ko, ŝĕs ko gĕ obaŝ kĕm.

³⁰ Ata bĕteli kĕŋo ixinĕm in asoxari an.

³¹ Mondako ŝĕsĕra kĕni bĕn bĕcongĕbĕxi bĕn ċek ado gabatak aŋo cotĕn ex na itox.

³² Ata ŝĕs ko bĕte asoxari an.

³³ Gĕrĕgako, yatir ekani ed bĕĕĕsĕk, alindaw ar noŷo wa ko hi gayikako bĕn ċek bĕcongĕbĕxi bĕn aŷĕr ŷĕr bano?»

³⁴ Yesu yaka kĕbi: «Gĕr ebar ro fo ex eŋĕr el.

³⁵ Barikan, and kĕni xanira bela gĕr ecĕs aŋ, bĕr kĕbi sana Kaxanu gĕr aniyān and kĕ yowĕnd bĕn, ani űĕrĕr na.

³⁶ Bĕtĕdin ani ċĕs na gayik ata kĕni hi ang omeleka fo. Obaŝ or Kaxanu kĕni hi and kĕni xani gĕr ecĕs aŋ.

³⁷ Enimin, ekani ed gĕr ecĕs exĕna. Mĕŋ wācayaxĕn baxo Axwĕn an yatir ŝanayaxĕn baŋo Moyis gĕr acĕc and gĕ xodux: Kaxanu ir Abĕraxam, gĕ ir Isak do gĕ ir Yakob.

³⁸ Gĕr ogĕs od Kaxanu ado exo ċĕs ala an aĕngw exo. Mĕŋ abi kwĕnĕnd na bĕĕĕsĕk.»

³⁹ Bĕĕalen bĕr hi bax na bĕn, ga wĕl kĕno Yesu, re kĕni: «Asĕyali, ata ŝenene dĕŋ yaka kĕy!»

⁴⁰ Ata elod yatijo, ala bax yëxw na enjo mëka jëyë Yesu.

End Yesu do gë Dafid enj

⁴¹ Yesu wëka këbi bëte bësalen bëjo: «Mondake wa këni rexënënd bela bën mëne Afexën an, ejiw ed Dafid ko hi?»

⁴² Ax gi ex na Dafid dëj jëgwëk gër akayëta and Calemoñëw[☆]:

“Axwën Kaxanu fel këjo Axwën aram an:

Yow ey ñëpa ro gand liw iram,

⁴³ xali mëni nëmbëta bërangoyëra andey bën eni gi ambëñaxën andey.”

⁴⁴ Dafid mëj dëj ke wacënd Axwën arexëm do mondake cëj hi këme Asëñiw?»

⁴⁵ Ga këno baxët dek amëxwër an, fel këbi bëséfan bën:

⁴⁶ «Titinaliyëndënëbi bësalen bën; bën mbanj këbi nënganënd eni yexërand gë bocud bond gëšëc boj, do bela bën enëbi cëmarand gër bapedëraya. Mbanj ñan këni bañëpara band gër lëngw banj gër baciw bacaleya. Gër ed kë hi ñambëran mbanj ñan këni eketëna ed axwën ofëna el.

⁴⁷ Mondako wata këni ašale ašale xarak bën këbi lëxëlëxënd bësoxari bësebëta sebëta bën xali gë bëciw ak. Mëj ex kiti indebën inj gë pit fo kë yëka.»

21

End asoxari asebëta sebëta enj

¹ Ata ga rënëta ko Yesu, wat këbi bër gë napul bën ga këni xwët kodf in gër akwëtaya and oyël gër yangana ir Aciw and Kaxanu.

² Hatëgu ko asoxari asebëta sebëta, axaÿëanaxik. Xwët ko bëtama bëki bënd kodf.

³ Yesu, ga wat këjo, re ko: «Dal in këmun felënd, asoxari asebëta sebëta, axaÿëanaxik ajo, xwëtëk nëmëc.

⁴ Gayikwa bër gë napul bëjo, ocandën ok fo wëlaw këni oyël ol, bari asoxari ajo, er ko liyaxënënd in wëlaw ko, ado ga xaÿën ko.»

End Aciw and Kaxanu enj

⁵ Ata bërëmar këni šëkwënd Aciw and Kaxanu an. Gë oxaÿ oyekax bay bani do ÿanjen bani gë bebër wëlaraw bani bela gër oyël or Kaxanu bën. Ata re ko Yesu:

⁶ «Në eyow ex bakey band ax bayi na beÿ bën ang kën watënd ak. Ekaÿ eyëlëtërëx ax bayi na, dek kë yëcar.»

⁷ Na wëka këno bëséfan bën: «Asëyali, nand fe wa kë yëcar Aciw and Kaxanu an? Mondake këmi nangëf mëne anëka kë ñatëgund bejo? Amatinali nde exëna?»

⁸ Yaka këbi Yesu: «Titinayin, ala këreñun yifađ na. Bëranjëm kë yow, abat abat, gë oŵac oram ol eni dend: “Wëno ex Afexën an, do anëka saxëguk ekwët ed ngwën el”, Kërenëbi tëfëd na.

⁹ And kën wël anëka wonjok aniyan an do në emerëra exëni bela bën, këreñun yëbud na gayik afo ex ñatëgu bejo. Bari ax gid na pere ekwët ed ngwën el.»

¹⁰ Re ko bëte Yesu: «Er këni ÿana eni merërand bela bën, gë enëng gë enëng, do gë ebar gë ebar.

¹¹ Bëte bangëm-gëm këbi ÿana ebi dawërand bela bën do në ed mar ocëxwëra otëm do gë enjo. Gër orën, ašanaya kë ÿana ex canayarand beñigëanaxik do becarax betëm eni nangaxën bela bën mëne dam ex ekwët ed ngwën el.

¹² Barikan, damana ex ñatëgu bejo dek, bela bën axëmëra kënun ÿana enun këmërand do enun narëndërand wën bër wak endam bën. Bëšëwif bën alëxw kënun ÿana enun dëxwënd gër baciw bacaleya bandebën, do enun përand. Awëla kënun ÿana enun mëland gër bemun betëm do gër bëlëngw në end oŵac oram.

¹³ Mondako kën ÿana en deyaraxënënd osede oram ol.

¹⁴ Këren yëlarand na gana-gana fo ang kën ÿana en yakand ak.

¹⁵ Wëno këñun ÿana enun yëlënd orenik or enëbi bonaxënënd dek bërangoyëra andewën ol.

¹⁶ Bëxarëk bërewën, bëmaÿe bëndewën, bëcandaŵ bëndewën, do gë ođawo odewën dëj këñun ÿana enun dëxwënd në end oŵac oram, do ang hi kën ak, bëranjëm enëbi dawëra.

¹⁷ Bela dek këñun šus në end oŵac oram.

¹⁸ Bari ÿowëÿ ani koran na benjëw bëndewën bej.

¹⁹ Ga buña buña kën, benjëw bëndewën bej kë fex.»

End Yerusalem enj

²⁰ «And kën wat ga xul këni ocorofa Yerusalem aṅ, nangin mëne eyëcar ed angol el fiatëguk.

²¹ Ata bër gër ebar ed Yude bën gërëxëdëflexëni gand osënd. Bër gër angol and Yerusalem bën canëxëdëflexëni do bër gër ocënga bën këreni maÿid na gër angol.

²² Bakey band toro band kë fiatëgu baṅo, kiti ind këbi xiti Kaxanu bela iṅ kë hid ang ÿëgw këni gër akayëta andexëm ak.

²³ Gë bakey baṅo, mocopara këbi šopara bësoxari bër gë bacël bën do gë bër këbi yerinënd ošaš bën. Oxoÿ or Kaxanu ol këbi wëcan Bëyisërayel bën do eni toro mbaṅ gër ebar edebën.

²⁴ Bërëmar enëbi dawëra gë duxuma, bëjo enëbi capërelï oxadëp gër dek benëng becëxe. Ata benëng beṅo eni bëñëra Yerusalem in xali ex kwët amëd and këbi sebën Kaxanu aṅ.»

End omakaw ond Yesu eṅ

²⁵ «Becërëcaxik kë šanaya na gër eṅan, gër facaw do gër ował. Do gër ebar, benëng bend bela beṅ eni yëdara xali ebi bëlandëra sam eni wëlënd ongëbër ond men ond angwëngw oṅ.

²⁶ Ayëdara këni ÿana eni yëdarand bela bën xali eni takëndërand gër osën or etëm end kë fiatëgu gër ebar ed lëgëra këni el. Gayikwa bebër gë panga gër orën bën kë sëngërebëtara.

²⁷ Ata këne watëgu wëno Asëñiŵ ar ala an ga këme šëlaw gë aṅar aṅ. Do mbaṅ kë šanaya panga iṅ do gë enjaran endam eṅ.

²⁸ Awa and kë ÿana eṅatëgu beṅo aṅ, dëngwëtayin do dënëtayin gayik apexa andewën aṅ ðam ex.»

End apënëtal and andan eṅ

²⁹ Yesu fel këbi bëte apënëtal aṅo: «Nëkoyin andan aṅ do gë dek batëx bacëxe baṅ.

³⁰ And kën wat ga nëtërak aṅ aye kën nangënd mëne ecaša el ðam ex.

³¹ Bëte mondako fo ex, and kën wat becarax betëm gër ngwën ro aṅ, nangindën mëne owun or Kaxanu ol ðam ex.

³² Dal in këmun felënd, ani cësëra na dek bela bër gë okey oko bën ṅatëgurëxe beṅo dek.

³³ Orën ol gë ebar el axuca kë xuca. Barikan eyeyan edam el ed din ex.

³⁴ Titinayin këren kwënda na ñambëran, gë ošëb, gë odendëran od aniyin, këdi kë sif owëkw orewën oṅ do en nambina, do eṅun pënga akey aṅo.

³⁵ Titinayin këdi këṅun fiatënegu bërëxadët akey aṅo. Gayikwa ang ebën ed oxan fo këbi xul bela bën dek ebar el.

³⁶ Caleyindën key yo key do këren nambinand na ado tükër ak, en koraxën en cana dek er këṅun yowënëgund in. Mondako kën hixën bëwëlëk and këme fiatëgu wëno Asëñiŵ ar ala an.»

³⁷ Goyat bafi sëyalirand Yesu bela bën gër Aciw and Kaxanu do genëka exo maÿi gër etënd ed gë bañarëka.

³⁸ Mopëf gëbër, bulunda in dek bani yend gër Aciw and Kaxanu eno faxët.

22

End etëra ed Yesu eṅ

¹ Ofëna or mburu ind gë lewir këm, or këni wacënd Ofëna or Apexa ol, bax fiatëgund.

² Ata bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën këni šaland eno ðaw yir fo Yesu gayikwa ayëda banëbi yëdand bulunda in.

³ Ang ebani bëšëfan bër Yesu bën epëxw gë bëxi ak, abat bano wacënd Yuda Isëkariyot. Ga lil ko Sندان in gër emëkw ed asëfan ajo

⁴ xani ko xwiriš, ye ko gër ed barër bani bëšadaxan bëlëngw bën, do gë bemun bend bënëkona bër Aciw and Kaxanu, eni wëlërëx ang ko ri ebi tëranaxën Yesu ak.

⁵ Ga këbi nëngandëra, xet këbi eno yël kodï.

⁶ Yuda ga xana ko, ko šaland nand kë ṅap eṅo tëra Yesu xarak amëxwër aṅ ani nang ex na.

End eعمار ed ofëna ar apexa eṅ

⁷ Akey aṅanar and loxo ir bani yamb mburu ind gë lewir këm aṅ ebax. Yatijo banëbi šadaxand opeÿ od Ofëna or Apexa ok!

⁸ Ata Yesu ga lawën këbi Piyer gë Šaṅ, re ko: «Doro ex Ofëna or Apexa ol! Yeyin en cemërax ene yambëraye.»

⁹ Wëka këno: «Feye wa ṅandi ki mi cemërax?»

¹⁰ Yesu yaka kēbi: «And kēn fiat gēr angol an, ata kēn fed gē ala ar lēbinak epeya ed gē men. Tēfidēno xali gēr iciw ind ko lil.

¹¹ Pelidēno axwēn iciw an: “Axwēn an ga re ko ba feye ex aciw and gēr ed kēmi yambēra ecemar ed ofēna or Apexa el wēno gē bēsēfan bēram bēn?”

¹² Awasin kēḡun wasinēd aciw and yaḡ and gē beḡ dek. Fēn kēn šemērax ed ofēna el.»

¹³ Ata Piyer gē Ŝaḡ ye kēni, sēkēx kēni beḡ bēn ang fel babi ak do šemērax kēni ecemar ed Ofēna or Apexa ol.

End ecemar ed Axwēn eḡ

¹⁴ Ga fiatēk apēxēd an, Yesu gē oparēxanda odexēm ok yēpara kēni gēr eyambēran. ¹⁵ Ata re ko Yesu: «Awēl nde, mbaḡ yandi baxe ene yambēraye andamat ecemar ed Ofēna or Apexa el, dāmana me toroxēn.

¹⁶ Ga re kēme, doro kēme feland ecemar ed ofēna ar Apexa el xali yatir kēne yambēraxēye gēr owun or Kaxanu.»

¹⁷ Ga yeyan ko na mondako, wēd ko andēmba and gē ngoy an. Ŝēkwa kēḡo Kaxanu do re ko: «Kanayin ngoy iḡo en yēlar wēn dek.

¹⁸ Ga re kēme, doro fela kēme ngoy iḡ xali yatir kē fiatēḡo owun or Kaxanu ol.»

¹⁹ Bēte wēd ko ḡat amburu amat, ga Ŝēkwa kēḡo Kaxanu, hēbēndēr ko do űet kēbi bēsēfan bēn. Re ko: «Mburu iḡo ex eman endam end yēl kēḡun Kaxanu eḡ! Cetērindēn ene kwitaxēn.»

²⁰ And faḡ kēni eyambēran an, wēd ko bēte ḡat andēmba and gē ngoy an, ga yēl kēbi eni yēlar, re ko: «Ngoy iḡo ex ošat oram or kē űar en cotaxēn eter ekašax ed gē Kaxanu oḡ.

²¹ Xarاک, ar ke lēwx an gēr ed kēne yambērande ro dēḡ exo!

²² Eyo, wēno Asēñiw ar ala an alaw kēne law ang yēḡw kēni ak. Barikan kata itēm hi kēḡo ar ke lēwx an.»

²³ Ata bēsēfan bēn ḡana kēni emēkar el ba noḡo ex ar kēḡo lēwx Yesu an.

End asēfan alēngw eḡ

²⁴ Ga xucak eḡo, bēsēfan bēn kēni šampērend end ba noḡo ex asēfan alēngw eḡ.

²⁵ Ata re ko Yesu: «Bemun bend bēr bēnēḡ becēxe beḡ awēna kēnēbi wēḡand bela bēr ex gēr owar orebēn bēn, do bēr gapak bēn are kēnēbi rend “Bēyekax exēni”.*

²⁶ Kērex gi na dē mondako gēr ndewēn. Ar gapak an, ḡilexo ang itox fo. Do alēngw an, diyenindēlexo ang xadēp fo.

²⁷ Do noḡo wa ex ar gapak an? Ar yēpak do kēno lēband an nde, ba alēba an nde? Ax gi ex na nde ar kēno rētēnēnd an ex ar gapak an? Do wēno cēḡ, ax gi ex na nde ang xadēp fo hi kēme mērēxand irewēn?

²⁸ Wēn xemēnak xali doro, ane nacēta ex na gēr ocēmu odam.

²⁹ Mēḡ ex, ang yēl ke Faba

³⁰ Mēḡ kēne yambēraxēde do ene cebēraxēde andamat gēr owun oram do nē baḡēpara band owun kēne xetēnad enēbe kitixēne bēnēḡ epēxw gē beki bend bulunda ir Isērayel beḡ.»

End Piyer eḡ

³¹ Ga xucak eḡo, Yesu wāc kēḡo Piyer: «Simon, Simon, anēka ḡandi kēḡo dē Sindan eḡun kabasa ang bēle fo.

³² Barikan wēno ašalen šalen kēmi exi bayixēn ekwēta ed xwēta kēye el, kērex capēr na dek dek. Do wēḡ and kēy baakawēd an, kemēnidēbi boḡinēx.»

³³ Ata re ko Piyer: «Axwēn, wēno awēlēk hi kēme mi tēf xali lēf gēr epēra do xali gēr ecēs.»

³⁴ Yesu yaka kēḡo: «Piyer, ga re kēme, doro dāmana exo yata ecare el wēḡ anēka kēy yaxēta bakēlēbēd batas.»

End bēsēfan eḡ

³⁵ Ga xucak eḡo, Yesu wēka kēbi bēsēfan bēn: «And lawēn bamun en pemēra Atēfētan an, kodī kēm, ambaḡ kēm, bapēd kēm yēḡ nde šanēx ban na?» Yaka kēni: «Bētēdēḡ.»

³⁶ Anḡo re ko: «Gērēgako, ar gē kodī an, cēlayalexo, ar gē ambaḡ an, baxalexo, do ar gē duxuma kēm an panēlexo acud andexēm an exo yēcaxēn.

³⁷ Gayikwa afo ex ḡata endam end yēḡw kēni eḡ: “Gē bēwēndēran bēn bar kēnēbi enga emat*.” Do ninimin, er ebax exe gi in nē eḡata ex.»

* 22:25 22.25 Gēr ebar ed Bēḡerek, owāc olo banēbi yēlēnd bemun beḡ. ✪ 22:37 22.37 Esayi 53.12

³⁸ Ata re këni bësëfan bën: «Axwën, nëkoda oduxuma oki.» Yaka këbi: «Gwac ex go!»

End cale ind Yesu enj

³⁹ Ga šanëgu ko Yesu na gër ed hi bani, ye ko ang wër baŋo ak gër etënd ed gë bañarëka, ata sëf këno nët bësëfan bërëxëm bën.

⁴⁰ Ga fiat këni, fel këbi: «Caleyin këdi këjun xor eñëñenax enj.»

⁴¹ Mëñ ga nacëta këbi, foxi ko do ko šalend:

⁴² «Faba, ga ýandi ýandi ki pangacënële kata injo. Dil ang ýandi ki wěj ak, kërëx gi na ang ýandi ke wëno ak.»

⁴³ Ata šanayaxëñëgu këno meleka elod gër orën do bašën këno ojaŵ ok.

⁴⁴ Ga šaminak emëkw edëxëm el, Yesu xemëna ko nëmëc cale inj. Asëwëtëŵa irexëm in hik ang ošat fo do kë šarënd gër ebar.

⁴⁵ And foxita ko cale aŋ, baŋa ko gër bësëfan. Sëk këbi ga rašëra këbi ga bon këbi ocëmu ok.

⁴⁶ Ata wëka këbi: «Wën inewä këjun rašëraxëñënd? Kanin en cale, en kwëýëtaxën eñëñenax enj.»

End etëra ed Yesu enj

⁴⁷ Ga ko yeyan bayi baxo Yesu ga fiatëgu këni na enga end bela. Ar bano wácënd Yuda an, asëfan abät ang ebani epëxw gë bëxi ak, lëngwëñëgu bax. Ga sëkar këni gë Yesu, wëga këno bëxiß.

⁴⁸ Ata re ko Yesu: «Oko Yuda, momega nde këye lëxwënd wëno Asëñiŵ ar ala an?»

⁴⁹ Ga wat këni er bax fiatëgund in, bësëfan bën re këni: «Axwën mëni tawëra nde gë duxuma in?»

⁵⁰ Ata abät wëlën këbi, saŵ këno xadëp ir ašadaxan alëngw in bač anëf and liŵ aŋ.

⁵¹ Barikan Yesu re ko: «Tešin, gwac ex!» Na ga lëk këno asošan ajo gër anëf, fakën këno.

⁵² Ata Yesu wëka këbi bëšadaxan bëlëngw bën, gë bemun bënd bënëkona bër Aciŵ and Kaxanu beñ do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën: «Ba arek nde hi këme mëñ yowaxëñëgu kën gë oduxuma do gë okwëlekwele ene tëraxën?»

⁵³ Key yo key ga bane fedërënde wa gër Aciŵ and Kaxanu do ane tëra bana? Barikan, anëka fiatëguk apëxëd andewën aŋ do gë and panga ind ecamëfan aŋ.»

⁵⁴ And sëra këno Yesu aŋ, wëla këno monas xali gër yangana ir iciŵ ind ašadaxan alëngw, ata Piyer këbi sëfëgund nacët ako.

⁵⁵ Ga fëtën këni xodux mërëxand ir yangana, ýëpara këni jey gër oyesa do Piyer xetëna këbi moñëpa.

⁵⁶ Ata endënaŵ amat wat këno and ñoba këno xodux aŋ. Ga fab këno, re ko: «Ajo gë ar sëra këno ajo ebani.»

⁵⁷ Barikan Piyer ga ko yax ko rend: «Abiŵën, wëno amo nang ex na de!»

⁵⁸ Ga nëkanak, ala ašëxe xwita këno Piyer do re ko: «Wěj bëte ar enga end ar sëra këno ajo hi këy de!» Yaka këno: «Wëno ame gi ex na de gër enga enjo!»

⁵⁹ Bëte ga xucak apëxëd amat, ala ašëxe ko rend: «Enimin, gayikako asošan ajo Agalile ex, gë mëñ ebani.»

⁶⁰ Aŋo re ko Piyer: «Wěj er këy rend ijo, wëno ame nang ex na!» Ata yata ko ecare el.

⁶¹ Axwën Yesu nëkona ko gand Piyer, ga fabër këni, Piyer xwita ko afel fel baŋo mëne doru đamana exo yata ecare el, anëka këno yaxëta bakëlëbëd batas.

⁶² Piyer šan ko kwël do ko sesëxënd ga fulët këno otes.

⁶³ Ata bër sëra baŋo Yesu bën këno lëšërand do këno xëmërand.

⁶⁴ Bandëmar eni pëč bangës baŋ eno këm do eno mëka: «Wěj alawënel ar Kaxanu an, nangëñlëbo ngwa ba noýo xëm ki!»

⁶⁵ Mondako bano širërand gë otebën sebën këm.

⁶⁶ Ga wecak, amara and bëxarëk bër Bëšëwif aŋ, gë bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën wëla këno Yesu gër akwëndaya andebën.

⁶⁷ Ata wëka këno: «Angëmëne wěj ex Afexën an, pelëlëbo!» Yesu yaka këbi: «And këmun fel aŋ, ane ma na,

⁶⁸ bëte and këmun wëka aŋ, ane yaka na.

⁶⁹ Elod gërëgako, nangin mëne awat këne wat wëno Asëñiŵ ar ala an ga xetëna këmo Kaxanu gand liŵ, gër owun orexëm.»

⁷⁰ Ata xeý këni šor: «Ba wěj nde ex Asëñiŵ ar Kaxanu an?» Yaka këbi: «Go dëñ ex!»

⁷¹ Ata re këni bëte: «Osede ax bo ex na ene wële. Ax gi ex na nde biyi đek dëñ wël këñëñone?»

23

End gër eyang ed Pilat enj

¹ Bêşadaxan bêlêngw bën, gë bêşalen bën do gë bëxarëk bër Bêşewif bën xani keni bën dek do wëla këjo Yesu gër Pilat.

² Ga këno nagaşandëra keni rend: «Biyi fënga këjo ala ajo ga këbi soñ bër enëng endebi bën eni teb emedën ed şagale owun or Sesar el. Bëte gë andexëm ko wacayand Afexën do emun endebi.»

³ Ata Pilat wëka këjo Yesu: «Wëj nde ex emun end Bêşewif enj?» Yesu yaka ko: «Wëj wac ke de mondako!»

⁴ Pilat fel këbi bêşadaxan bêlêngw bën do gë dek amëxwër anj: «Wëno amena and këmo nëpaxën ala ajo ame wat ex na.»

⁵ Barikan bën ga xemëna keni, keni rend: «Aşoñ këbi soñënd bela bën eni nöp owun orewën ol, dek ebar ed Yude el këbi sëyalind mondako ga şanaw ko gër ed Galile, xali gër Yerusalem ro.»

⁶ And wël ko enjo anj, Pilat wëka këbi ba Yesu Agalile exo. Yaka këno mëne go dëj ex.

⁷ Pilat ga wata ko mëne Yesu ar gër owun or Erod, emun end gër ebar ed Galile enj, hi ko fel këbi eno mëlan gayik bakey banjo na gër Yerusalem yow baxo.

End gër yangana ir Erod enj

⁸ Erod nëngandëra këjo and wat këjo Yesu anj. Enimin, elod anëka fo şandi banjo enjo nang gayik awël baxo wëlënd bend ko rind bej do ayar baxo yarënd enjo wat ga ko ri ecarax.

⁹ Ata Erod wëkara këjo xali Yesu, bari gematak ayo yaka bana.

¹⁰ Bêşadaxan bêlêngw bën do gë bêşalen bën xemëna keni këno nagaşandërand Yesu.

¹¹ Erod gë bënëkona bërëxëm bën rixëra këno enjo yepëanaxën. Erod, and lëşëra këjo xali fed këjo anj, şud këjo ocud ombarax ang emun fo. And fed këjo anj, şëñëta këbi eno bakali gër Pilat.

¹² Yatijo hi bani odawo Erod do gë Pilat, xarak bërangoşëra ebani.

End kiti ind Yesu enj

¹³ Ga fiateli këno Yesu, Pilat wac këbi bêşadaxan bêlêngw bën, gë bëxarëk bën do gë bër hi bax na bën.

¹⁴ Re ko: «Wën wëlanëgu ke ala ajo do re kën mëne mëj këbi soñënd bulunda in. Ax gi ex na nde ogës odewën dëj wëkara këmo? Wëno cëj amo kor na monëp gë bend nagaşandëra këno wën bej.

¹⁵ Bëte Erod dëj ayo korëguw ex na enjo nöp mëj bakalixënëgu këjo gër ndam ro. Amena ax gi ex na and këmo lawaxën.

¹⁶⁻¹⁷ Ocoroda odam ok këmeni sebën eno cewëra do motebët.»

¹⁸ Ata na xeş keni şor: «Tebëtëlo Barabas! Tebëtëlo Barabas do eyo daw ajo!»

¹⁹ Xarak Barabas ijo andepëra hi baxo gayik axoşën xoşën banëbi mëj gë boşandaw bêlêngw bër angol bën do wereli banëbi xali law këno ala.

²⁰ Pilat wëka këbi gaşëxe ba noşo sana këno enjo, xarak mëj Yesu şandi banjo enjo tebët.

²¹ Ata yaka keni şor: «Ali, pikalo gër kërëwa! Pikalo gër kërëwa!»

²² Wëka këbi bëte atasën anj: «Inëwa wën ko? Ga re këme amena amo wateli ex na and këmo lawaxën. Asebët këmo sebët and këno şewëra ocoroda anj.»

²³ Ayo xeş keni kaş-kaş mëne enjo pika.

²⁴ Ata Pilat wa ko ex gi ang wëka bani ak.

²⁵ Pilat sebët këjo Barabas, ar fëra bano gayik ala law banjo yatir xanin bani emer gër angol an. End Yesu enj cëj, seb këbi ocoroda ok eno dixëra ang şandi këbi ak.

End gër kërëwa enj

²⁶ Ocoroda ok ga këno wëla Yesu gër ed këno fikax, fed keni gë Simon İbësiren ga hiw ko gër oşënga. Ga nëşali këno, lapara ko oşëx or këno fikaxën Yesu ol do këjo sëfand Yesu gë andepoy.

²⁷ Ata engä end bela kënëbi sëfand. Bëşoxari bën ga këno şaw Yesu keni renitand.

²⁸ Yesu and nëkona këbi anj, re ko: «Wën bëşoxari Bëyerusalem, tesin endewën enj do gë end obaş orewën enj, kërëne şaw na wëno!»

²⁹ Në eyow ex bakey band kën şana end dend: «Nëngandëralebi bëşoxari bëşoroxok bën, bër elod ani dëw ex na do elod ano yerin ex na itox bën!»

³⁰ Amëd ayo, bela bën are keni şana eni dend: «Oşënd wëcaninëbo! Bëtënd wëginëbo!»

³¹ Ga këne narënënd ako wëno ar ex osëx osëkët an, kaš kënun narëndëra wën bër ex otëx oñayëk bën.»

³² Yatijo, bërek bëxi banëbi wëlalind gë Yesu enëbi dawëx.

³³ And ñat këni gër ed bani wacënd «Egor» an, fika këno Yesu mërëxand ir bërek bëxi: abat gand liw, ajo gand šame.

³⁴ Ata Yesu ko rend: «Faba tefanëlëbi, gayikwa ani nang ex na er këni rind in.» Ocorođa ok ri këni bëñak eni cetëraxën banjëm bandexëm banj.

³⁵ Bulunda ir Bëšëwif in xwëšaraw këni ler na do kënebi nëkonënd. Barikan bëlëngw bën ga këno lëš Yesu këni rend: «Ga babi fexën wa bešëxen bën, pexënayalexo gë andexëm dëñ angëmëne mën ex ar yata këno Kaxanu an!»

³⁶ Alëš bano lëšënd bëte ocorođa ok; and këno sëka an, eno nën ngoy injerëk

³⁷ do eni dend: «Angëmëne wëj ex emun end Bëšëwif eñ, pexënyal gë andey dëñ!»

³⁸ Onëgw fikali bani na në ingomb gomb yabët gaf irexëm in mondako: «Ajo ro ex emun end Bëšëwif eñ.»

³⁹ Ata arek abat gër bër fika banëbi gë Yesu këno širënd: «Ax gi ex na nde wëj ex Afexën an? Pexënyal gë andey eyëbo pexënxën biyi bëte!»

⁴⁰ Barikan arek axinëm an këno xexënd mondako: «E wëj ba ayo yëdand na nde Kaxanu? Ax gi ex na nde andamat nëp kënebo?»

⁴¹ Biyi cëñ, er hi këbo ijo šenene ex, gayikwa oxey orebi fo bakaxënënd. Barikan mën yoweý axo men ex na.»

⁴² Ata re ko bëte: «Yesu, këla, kwitayi de axwita wëno yatir këy bakaw gër ngwën gë owun orey ol.»

⁴³ Yaka këno: «Awël nde, ðal in këmi felënd, doro dëñ wëj gë wëno añat ke ñate gër arayen.»

⁴⁴ Anëka bax ñatënd eñan eñ keñ gër gaf ga šamëdanëk ðek ebar el xali hik poxoš gaf in:

⁴⁵ Eñan eñ ašilipa šilipa bax. Ata ñesik cidët anjëm amëgax and bax weđind lëngwe ir Acivš and Kaxanu anj.

⁴⁶ Anjo xey ko Yesu: «Faba, anëka këmi wäšëlınd angoc andam anj.» Ga yeyan ko na mondako, kwël xoti ko.

⁴⁷ Alëngw ar ocorođa an ga wat ko ang šës ko Yesu ak, šëkwa këno Kaxanu mondako: «Enimin, ala ajo ar šenene ebaxo.»

⁴⁸ Amëxwër and bër yow bax onëkon anj, këni renitaxënd tar fëña in ga wat këni mëne anëka xor këno Yesu.

⁴⁹ Dek bër nang baño Yesu bën, gë bësoxari bër lañëtaraw baño elod gër ebar ed Galile bën xwëšara këni nacët ako do këno nëkonënd.

End gër añeg eñ

⁵⁰ Gër Amara and bëxarëk bër Bëšëwif, asošan ar gë onden, ar šenene ebax na do bano wacënd Yosef.

⁵¹ Gër Arimate, angol and Bëšëwif, xaniw baxo; axo gixeli bana gër bër xiti baño do narëndëra baño Yesu ga baxo šënind owun or Kaxanu ol.

⁵² Mën ye bax gër Pilat xara këno eman end Yesu eñ.

⁵³ Pilat ga wä ko, Yosef fedali ko eman eñ. Fëlëra këno gë këpas, do wëxëta këno në yëg ir fës bani në aparëfac, gër ir elod ala ano mëxwëtaxën bana.

⁵⁴ Yatijo bax ýanand akey and eteyëta anj do Bëšëwif bën anëka bani xëñënarand.

⁵⁵ Bësoxari bër lañëtaraw baño Yesu elod gër ebar ed Galile bën, ga sëfa këno Yosef, wat këni yëg in do ang wëxëta këno ak.

⁵⁶ Atañ wäyi këni eni barërax ogu onëngax do gë angiri eni košaxënëñd gër eman end Yesu. Ata ang rek acariya and Moyis ak, fëb këni akey and eteyëta anj.

24

End ekani ed gër ecës eñ

¹ Yatir akey aýanar and loxo, bësoxari bër ebax bëšëfan bën ye këni mopëñ gëbër gër yëg ir Yesu ga wëla këni ogu onëngax ond šutëra bani oñ.

² Šëk këni angay and weđi bax lilaya ir yëg anj ga xënik gë bebët.

³ Ga lil këni gër yëg, nema këni eman end Axwën Yesu eñ,

⁴ ata wëlandëra këbi. Anjo šanayaxën kënebi bëšošan bëxi gë banjëm bandjing-jing.

⁵ Ga yëdara këni, bësoxari bën, rën këni do fab këni lañ ebar el. Ata bëšošan bëjo wëka kënebi: «Inëwa këno šalaxënënd abëngw an gër bëšësëk ro?»

⁶ Axo bo ex na ro, anëka xani ko gër ecës. Kwitayin ang banjun felënd and hi ban gër ebar ed Galile ak.

⁷ Ga banun felënd mëne afo eno dëxw mëŋ Asëniw ar ala an gër bëwendëran do eno pika gër kërëwa exo cës. Barikan, axani ebax exo kani gër ecës akey atasën aŋ.»

⁸ Ata xwita këni bësoxari bën mëne mondako dëŋ felëra babi Yesu.

⁹ Ga şan këni na gër yëg, baka këni eni tëfëtërax dek eŋo gër bësëfan epëxw gë abat do gër dek bësëfan bësëxe bën.

¹⁰ Er hi bani: Mari Madëlen, gë Yowana, gë Mari nëm ir Şak do gë bësoxari bër laŋët babi bën reyax këni gër oparëxanda od Yesu mëne go dëŋ ex.

¹¹ Barikan oparëxanda ok ani kwëta bana eyeyan ed bësoxari el. Er bani yëland anëx ex.

¹² Ata xwiriş Piyer hër ko xali gër yëg. Ga yëkwa ko lëf, wat ko gër ebar ebun ed bënjëm bënd şeriraxën bano Yesu bëŋ. Ata waŋi ko kwël ga şaran këŋo endey eŋo.

End bësëfan bëxi eŋ

¹³ Do kwël yatijo fo, bësëfan bëxi bër Yesu xani bax gër Yerusalem këni yend gër ingol ind këni wăcënd Emawus, në bapakan epëxw gë amat.

¹⁴ Tar fëña in bani xanarënd bënd Yesu beŋ.

¹⁵ Ga këni rendëra, Yesu mëŋ dëŋ şoma këbi do kwël këni sëfërend.

¹⁶ Aye dëŋ bano watënd barikan afod fod babi do bani sëkwanënd eno kwita in.

¹⁷ Ata wëka këbi: «Bënd ine ngwa kën xanarënd tar fëña in?» Ga logën këbi, xwëşa këni.

¹⁸ Yaka ko ar bano wăcënd Këlewopas an: «Wëj gabat ex ar yow bax gër Yerusalem an do nem këy er xucak bakey baŋo in?»

¹⁹ Ata wëka ko bëte: «End ine ngwa?» Yaka këno: «End Yesu İfënasaret eŋ wa. Gër ogës od Kaxanu do gër od bëla, alawënel ar bax rind becarax ebaxo do babi sëyalirand Bëyisërayel bën gë or gapak.

²⁰ Bëşadaxan bëlëngw bën do gë bemun bendeŋi beŋ lëxw baŋo eno nëpaxën do eno dawaxën mopika gër kërëwa.

²¹ Biyi cëŋ ako yëla bami mëne mëŋ ex ar lawënëgu baŋo Kaxanu an eŋi dacët bulunda ir Isërayel in gër otaxan od bërangoŷëra andebën. Do doru ex akey atasën aŋ elod ga xucak beŋo dek.

²² Dal ex mbaŋ dëŋ şaran këbo er reya këni bësoxari bërëmar, bër enga endebï in. Aye ye bani gëbër fo gër yëg ir Yesu.

²³ Ga nema këni eman endexëm eŋ, bakaw këni, felati kënëbo mëne omeleka şanayaxën këbi do re këni mëne abëngw exo.

²⁴ Aye ye bani bëte bësëfan bërëmar gër yëg do sëk këni beŷ bën ang reya këni bësoxari ak. Bari mëŋ ano watëgu ex na.»

²⁵ Ata re ko Yesu: «Wën and fod këŋun dëŋ ex de! Owëkw orewën oŋ aleg legëk ekwëta ed dek bënd reya këni bëlawënel bër Kaxanu el!

²⁶ Ax gi ex na nde ako bax exo toro Afexën an, damana exo bakanaxën enjaran endexëm eŋ?»

²⁷ Ga ŷana ko Yesu gër bakayëta band Moyis do gër dek band bëlawënel, faŷën këbi bendexëm beŋ eŋi pënixën.

²⁸ Ga këni fiat gër Emawus, Yesu ŷandi këŋo exo kuca.

²⁹ Ata bësëfan bëxi bën xara këno eŋo key na. Re këni: «Bayine ro, në ecëla ex eñan eŋ, anëka wëdëk!» Ata wa ko do kwël fiat këni gër ndebën.

³⁰ And yëpa këni gër eyambëran aŋ, Yesu wëf ko amburu aŋ, şëkwa këŋo Kaxanu, hëbëndër ko do şet këbi.

³¹ Amëd aŋo fëdët këbi onden oŋ, ata xwita këno, barikan na dëŋ nem këno bëf-bëf.

³² Ata këni wëkarënd: «Abaxi hi na nde nar gër emëkw and baŋo felërawënd gër fëña aŋ, do and baŋo faŷënënd Oñëgw Omënëk aŋ?»

³³ Ga xani këni na, baka këni kwël gëmëd fo gër Yerusalem. Sëkëx kënëbi bësëfan epëxw gabat bën gër ed bärër bani, gë bër babi sëfarand bën.

³⁴ Ata xacali kënëbi mëne enimin Axwën Yesu axani dëŋ xani ko gër ecës do mëne Simon şanayaxën këŋo.

³⁵ Bën bëte reya këni mëne gë Yesu sëfërëx bani xali fiat këni gër ndebën, do mëne gër eyambëran fo xwita këno and hëbëndër ko mburu aŋ.

³⁶ Ani nta bana eŋo, Yesu şanayaw ko mëŋ dëŋ mërëxand, do fel këbi: «Kaxanu yëlëŋun wa aketëxeta aŋ!»

³⁷ Na lëk këbi anjiŷ atëm do këbi rëgëndërand gayik er yëla bani angoc andexëm aŋ ex.

³⁸ Barikan mëŋ wëka këbi: «Ineŵa wëlandëraxën këŋun gër owëkw orewën? Ineŵa bayik an kwëta ex na mëne wëno dëŋ ex?»

³⁹ Někoyin otaxan ok gë osapar oŋ, wëno dëŋ ex. Dëkërayine tan! Aye nang kën mène angoc axo gi ex na gë eman ang këne watënd ak.»

⁴⁰ And yeyaneli këbi mondako aŋ, wäsindëra këbi bambënut baŋ gër otaxan do gër osapar.

⁴¹ Ado ga nëngandëra bafi ani ma ba na pere mène Yesu dëŋ ex. Ata mëŋ wëka këbi: «Eyamb yamb nde ex na?»

⁴² Yël këno aton and ekan ebëkawëka.

⁴³ Ga xana ko, yak këŋo ogës odebën dëŋ.

⁴⁴ Ata re ko: «And hi bane në erebat aŋ, afel bamun felënd mène aŋata kë fiata dek bebër yëgw këni gër acariya and Moyis gë bëlawënel bër Kaxanu bën do er rek gër Calemoñëw endam in.»

⁴⁵ Ata na dëŋ fërëtën këbi onden ond ebi pënixën er rek akayëta and Kaxanu in.

⁴⁶ Ata fel këbi: «Mondako ga yëgw këni gër akayëta and Kaxanu mène wëno Afexën an, anarëndëra ebax ene narëndëra xali, ene daw. Barikan me kani gër ecës yatir akey atasën aŋ.

⁴⁷ Do end enëngwët ed ola eŋ, gë end eteban ed beñëŋënaŋ eŋ, bësëfan bërëxëm bën afemëra këni yana eni pemërand gër owac orexëm gër dek benëng bënd bela, ga yana yana këni gër Yerusalem.

⁴⁸ Wën bësëfan bën ex bër otede ok.

⁴⁹ Er bëya baŋun Faba in alawëneli këmum lawëneliw. Cëniyin gër angol and Yerusalem xali eŋun yël Kaxanu panga indexëm ind yaŋ in.»

End Yesu yaŋ gër orën eŋ

⁵⁰ Ga xucak eŋo, Yesu wëla këbi bësëfan bërëxëm bën gand ingol ind Betani. Yën ko otaxan ok do këbi šalenënd.

⁵¹ Nand bafi šalenënd na, kwël dëŋ këni sebetarënd, ga ko šëg end orën eŋ, xali šilipax ko.

⁵² Amëd aŋo šale këno do baka këni gër Yerusalem gë onënga osëm.

⁵³ Key yo key bani fedërënd cale in gër Aciw and Kaxanu do bano šëkwand Kaxanu.

Atëfëtan and Yesu ang yëgw ko Şaŋ Lilaya in

Akayëta aŋo, Şaŋ, asëfan abat ar Yesu Kërisët, yëgwëk. Areya ko reyand mëne Yesu ex Eyeyan ed hik ala el. Mëŋ ex Asëñiw ar Kaxanu an, Afexën ar beya baxo Kaxanu alawëneli këŋo lawëneliw gër ngwën an. Gër akayëta aŋo becarax benjongëbeki bënd ri ko Yesu eni maxën bela bën mëne mëŋ ex Asëñiw ar Kaxanu an. Gayikwa ar kë wä mëne Yesu ex Asëñiw ar Kaxanu an, kë şotënd aniyan and din ir din and wëlawëneŋu këbi benëŋ bënd bela beŋ dek gër ebar ro. Er ex gër akayëta in:

End eyeyan ed Kaxanu do gë epemëra ed Şaŋ Batis eŋ: 1.1-34.

End eyata ed bësëfan eŋ: 1.35-51.

Beclarax benjongëbeki bënd Yesu beŋ: 2.1-12.50.

End ecës ed Yesu do gë ekani ed gër ecës eŋ: 13.1-20.1-10.

End canaya ed Yesu gër bësëfan bërëxëm ak: 20.11-21.25.

End eyeyan ed Kaxanu eŋ

¹ Elod gër yānar hik eyeyan el, do Eyeyan el ebar gë Kaxanu, do Eyeyan el hik Kaxanu.

² Elod gër yānar hi këni, Eyeyan el do gë Kaxanu.

³ Er ex yo gë mëŋ ri ko Kaxanu, do yoweŋ ax gi ex na er bayik axo di ex na gë mëŋ.

⁴ Gër eyeyan elo şanëguk aniyan aŋ, do aniyan aŋ ex angoben and bela aŋ.

⁵ Angoben aŋ fiobak ecamëdan el, do ecamëdan el aŋo kwëtaya ex na.

⁶ Akey amat, fiatëgu ko ala, ga lawëneŋu këŋo Kaxanu, oŋac orexëm ol ex Şaŋ.

⁷ Mëŋ yow bax exo gi sede, eni kwëtaxën angoben aŋ dek bela bën.

⁸ Şaŋ ayow fo yow baxo exo gi sede ir angoben in axo gi bana mëŋ dëŋ angoben aŋ.

⁹ Eyeyan el ex angoben and dal and këŋo fioband ala ar ex yo aŋ; ayow yow bax gër ngwën.

¹⁰ Ayow yow bax gër ngwën, barikan ngwën in elod aŋo nang ex na, xarak Kaxanu, paŋ gë angoben ri ko ngwën in.

¹¹ Angoben aŋ yowëk gër ebar edexëm, do bërëxëm bën fiëp këni eno kwëtaya.

¹² Barikan, bër xwëta këŋo bën dek, bër xwëtak oŋac orexëm bën, këbi yëlënd panga ind eni gixën obaş or Kaxanu.

¹³ Kaxanu dëŋ ri këbi obaş orexëm gë oŋandi odexëm ok, ax gi ex na gë oŋat do gë oŋandi od eman, ax gi ex na ang këno rëwënd ala ak, ax gi ex na dëŋ oŋandi od ala.

¹⁴ Eyeyan ed Kaxanu el hik ala, lëg ko gër ebar edebi, wat këmi enjaran endexëm eŋ, enjaran en Asëñiw ar taŋ, ar xaniwëk gër Faba Kaxanu eŋ, yëm ko gë oyekax ol do gë däl in.

¹⁵ Ata Şaŋ Batis ga ko reya poyoma endexëm eŋ, xeŋ ko: «Mëŋ ex ar bame rend: “Ar ke séfëgund an, lëngwatëgu ke gayik mëŋ anëka hi ko dāmana me gixën.”»

¹⁶ Ata biyi dek këbo yëlënd dek oyekax orexëm ol do këbo başënënd key yo key.

¹⁷ Gayikwa acariya aŋ paŋ gë Moyis yowëk gër ngwën, oyekax ol do gë däl in yowëk gë Yesu Kërisët.

¹⁸ Elod ala aŋo wat ex na Kaxanu, barikan Asëñiw ar taŋ an, ar pëlot gër yomb irexëm an fo nangën këbo.

End osede or Şaŋ Batis eŋ

¹⁹ Baxëtın osede or reya baxo Şaŋ Batis gër Bëşëwif bër xaniw bax elod gër Yerusalem ga lawëneŋu këñëfi bësädaxan do gë bërändëwëra and Lewi, eno mëkara mondako: «Wëj noŋo wa hi këy?»

²⁰ Ata mëŋ axo yax ex na, yaka këbi fac: «Wëno, ame gi ex na dë Afexën an!»

²¹ Wëka këno bëte: «Noŋo cëŋ hi këy? Ba wëj nde ex Eli?» Yaka këbi bëte: «Ali, ame gi ex na Eli.» Re këni bëte: «Do wëj nde ex alawënel ar Kaxanu ar bax yowënd an?» Yaka këbi: «Bëtëdën!»

²² Aŋo re këni: «Noŋo wa hi këy? Mi bakaxën gë eyaka gër bër lawëneŋu këbo! Wëj dëŋ noŋo këy rend hi këy?»

²³ Yaka ko Şaŋ:

«Wëno ex oniw or kë xeŋënd gër ladawe ol, Wëno kë rend:

“Dëbëtın feña ir Axwën in”,
mondako re baxo alawënel Esayi*».

* 1:23 1.23 Esayi 40.3

24 Ata bërolaŋwën bër wëkara bën Ofariseŋ ebax.

25 Wëka këno: «Ine cëŋ këyëbî buyixënënd bela bën gayikako ay gi ex na Afexën an, ay gi ex na Eli, ay gi ex na bëte alawënel ar kë yowënd an?»

26 Şaŋ Batis yaka këbi: «Wëno gër men këmëni buyind bela bën. Barikan, ala ex na mërëxand irewën, ar ano nang ex na; mëŋ ke sëfëgund!

27 Wëno ado axe ñap ex na me pët ogux od bapëf bändexëm ok.»

28 Mondako xuca bax eŋo gër ingol ind Betani, ekeg Yurëdeŋ in, gër ed bafi buyirand Şaŋ Batis bela.

End şadaxa eŋ

29 Në ecan ijo, Şaŋ Batis watëgu këŋo Yesu ga ko yow. Ata fel këbi bër xeta baŋo bën: «Nëkodo ar këŋo şadaxa Kaxanu exo dëxëtaxën amena and ngwën an»^{*}.

30 Mëŋ bamo rend: «Ar ke sëfëgund an lëngwatëgu ke gayik mëŋ anëka hi ko đamana me gixën.»

31 Wëno amo nang bana. Eno nangaxën bulunda ir Isërayerel in këmëni buyixënënd bela bën gër men.»

32 Şaŋ Batis areya reya baxo bëte: «Awat wat këmo Angoc Amënëk aŋ ga ko fedaw, elod gër orën, ang edëxwëte epeşax fo, lapa ko gër ndexëm, do bayi ko laŋ gër ola orexëm.

33 Wëno dëŋ amo nang bana. Ar lawëneŋu ke mëni buyind bela an fel baxe: «Ar këyo wat ga lapaxën këŋo Angoc Amënëk aŋ, do exo bayi laŋ gër ola orexëm kë buyind gë Angoc Amënëk aŋ.»

34 Awa wëno ga wat këmo këme reyaxënënd mëne mëŋ ex Asëñiŋ ar Kaxanu an.»

End bësëfan bëŋanar eŋ

35 Në ecan ijo, Şaŋ Batis gë bësëfan bëxi bërexëm baka këni gër ed bafi buyirand bela.

36 Ata Şaŋ Batis, ga wat këŋo Yesu ga ko xuca, re ko: «Nëkoyino wa ar këŋo şadaxa Kaxanu an!»

37 Bësëfan bëxi bëŋo ga wël këno, sëf këno kwël Yesu.

38 And nëkona ko aŋ, wat këbi ga këno sëfa. Ata wëka këbi: «Ineŋa kën şaland?» Yaka këno: «Rabi» (Asëyali), mi nang gër ed lëg këy yandi këbo.

39 Ata re ko Yesu: «Awa yowën en nang.» Ga sëfa këno eni nangëx gër ed lëg ko, bayix këni gë mëŋ xali eñan eŋ poxoş gaf in.

40 Andëre, abinëm ar Simoŋ Piyer, ebax asëfan abat gër bëxi bër wël baŋo Şaŋ Batis do sëfa bano Yesu bën.

41 Ga yen këŋo pere Simoŋ, ar acël amat gë mëŋ an, felëgu këŋo: «Biya anëka watëgu këmo wa Afexën an» (Kërisët).

42 Ata Andëre wëlaw këŋo gër Yesu. Ga fabër këni gë Simoŋ, Yesu re ko: «Wëj ex Simoŋ, asëñiŋ ar Şaŋ! Gërëgako, Kefas nëngwët këmi.» (Ekaŋ).

43 Në ecan ijo, Yesu xani ko ond gër ebar ed Galile oŋ, do fed këni gë Filip. Yesu fel këŋo: «Tëfële wëno.»

44 Filip, Abetësayida hi baxo, angol amat gë Andëre do gë Piyer.

45 Filip ga yen këŋo Natanayel fel këŋo: «Biya anëka wat këmo wa ar re këno gër acariya and Moyis do bakayëta band bëlawënel an: Yesu Ibënasaret, asëñiŋ ar Yosef an.»

46 Ata re ko Natanayel: «Ine? Enjekax end fe ngwa kë xaniw gër Nasaret?» Yaka ko Filip: «Yow eyo wat!»

47 Yesu wat këŋo Natanayel ga ko yow gër ndexëm, re ko: «Dodo nëkoyino Ayisërayerel ar đal an! Anëx ax gi ex na gër ndexëm.»

48 Wëka këŋo Natanayel: «Feye ngwa nang këye?» Ata re ko Yesu: «Damana exi yenëli Filip gogo nde wa wat bami moŋëpa dila gër andan.»

49 Aŋo re ko Natanayel: «Asëyali, awa wëj ex Asëñiŋ ar Kaxanu an! Wëj ex emun end bulunda ir Isërayerel eŋ!»

50 Re ko bëte Yesu: «Ba gayik afel fel këmi dila gër andan wat bami nde xwëtaxën këye, awat këy wat bënd xucak eŋo.»

51 Re ko bëte Yesu: «Dal in këmun felënd, awat kën wat orën ol fol do omeleka od Kaxanu ok ga këne semëra wëno Asëñiŋ ar ala an, oko yaŋ yaŋ, oko gëf gëf.»

* 1:29 1.29 Ar ex gi moŋateli: Nëkoyino xondo ir edafe ir këŋo şadaxa Kaxanu in.

2

End ecarax eñanar eñ

¹ Ga xucak bakey baki, hik ekana gër ingol ind Kana, gër ebar ed Galile. Mari, nëm ir Yesu na baxo.

² Ga wac këno Yesu gër ekana elo, yow ko mëñ bête gë bësëfan bërëxëm ak.

³ Ga xwëtëk ngoy in, nëm ir Yesu sêka këno, re ko: «Ngoy abi bo ex na de!»

⁴ Yaka këno Yesu: «Asoxari, inewã bar ke wëj gë wëno gër endey eño? Apëxëd andam añ ax yow ex na pere.»

⁵ Mari fel këbi bëriyenin bën: «Diyidën er këñun fel yo!»

⁶ Ata gër iciw ino bapeya banjongamat band oxañ ofësëpës hi bax na. Gër bapeya baño bani yifënd men ond bani nebaraxënënd Bësëwif oñ, ang rëp bax ak. Apeya kala gwër oditër keme ašand. ⁷ Ata re ko Yesu: «Yifin tan men oñ apeya kala cëm.» Yifera këni cëm cëm.

⁸ Re ko bête: «Dëmbënino gërëgako enjar end ofëna eñ exo tëyix.» Rëmbën këno do yëlëx këno.

⁹ And sëyi ko enjar end ofëna añ, men oñ nëngwëtak ngoy, (axo nang bana feye xaniwëk ngoy ino, xarak bëriyenin bër rëmb bax men bën anang nang bani).

¹⁰ Enjar end ofëna eñ wac këno icën in, re ko: «Oko wëj ay nang ex na nde mëne and këy nëcët ngoy inëngax xali ebi kor bëla añ, anëbi tëndënd na bête? Do wëj këy nëcëtëgund ngoy inëngax in xali gërëgako.»

¹¹ Mondako ri baxo Yesu ecarax eñanar eñ gër ingol ind Kana, gër ebar ed Galile. Mondako wasin babi enjaran endexëm eñ bësëfan bërëxëm bën, ata xwëta këno.

¹² Ga xucak ekana el, Yesu baka ko gër angol and Kafarënewum. Sëfër këni gë nëm, gë bobinëm do gë bësëfan bërëxëm bën. Bakey bapënëfëne fo rix bani.

End Yesu gër Aciw and Kaxanu eñ

¹³ Ofëna or Apexa or Bësëwif ol dam hi bax. Ata Yesu ko yend yañ gër angol and Yerusalem.

¹⁴ Ga fiat ko, sêk këbi bëfan bër olëxwëte, gë bër opey, gë bër olëxwëte do gë bënëmb bër kodî gër yangana ir Aciw and Kaxanu, dila në baner.

¹⁵ Na ga lëkw ko ongx wayëra këbi dek eni can yangana ir Aciw and Kaxanu in, gë opey ak, do gë oxey ak. Yamëra ko bakwëtaya band bënëmb bër kodî ban, ata yišarëk batama ban.

¹⁶ Fel këbi bëfan bër olëxwëte bën: «Nëcëtin bebijo ro! Ba an nang ex na nde mëne Aciw and Faba añ and cale ex, do wën nëngwët kën aciw and apanëraxën?»

¹⁷ Ata bësëfan bërëxëm bën xwita këni oñëgw od rek: «Ebalëkënali ed Aciw andey el, ang xodux fo ke šorënd*!»

¹⁸ Ata bëlëngw bër Bësëwif bën fel këno Yesu: «Afo ey di ecarax mi nangaxën mëne wëj ařap řap ki eyëbi nřwayënd bëla bën gër Aciw and Kaxanu!»

¹⁹ Yaka këbi: «Namin tan Aciw and Kaxanu año do wëno me kanin në bakey batas.»

²⁰ Re këni bête bëlëngw bër Bësëwif: «Ba ay nang ex na nde mëne bëniy ofëxw onax gë bënjongimat bayaxën këni Aciw and Kaxanu año? Do wëj këy rend bakey batas fo këy ri kaninaxën?»

²¹ Barikan, Yesu ga yaka këbi mondako end Aciw and Kaxanu and baxo rend eñ, end eman endexëm eñ baxo yeyanënd.

²² And xaniw ko gër ecës añ, bësëfan bërëxëm bën xwita këni eyeyan elo, ata xwëta këni Oñëgw Omënëk ok do gë er babi fel Yesu in.

²³ And hi baxo Yesu gër Yerusalem, gër ofëna or Apexa añ, bërãnjëm xwëta baño ga këni wat becarax bënd baxo rind bën.

²⁴ Bari Yesu abi kwëta bana gayik dek fo nang babi,

²⁵ ax gi bana eno pel end ala gayikwa gë andexëm dëñ baxo nangënd er ex gër emëkw ed ala in.

3

End Yesu do gë Nikodem eñ

¹ Alëngw ar Bësëwif ebaxëna gër enga end Ofarisen ar bano wacënd Nikodem.

² Akey amat, ye ko gëmëd gër Yesu re ko: «Asëyali, aye nang këmi mëne wëj Kaxanu lawënëgu ki eyëbo tëyali endexëm eñ. Ala ax kor na exo di becarax bënd wateli këmi bën angëmëne ani bar ex na gë Kaxanu.»

* 2:17 2:17 Calemoñëw 69.10

³ Yesu yaka kəŋo: «Dal in kəmi felənd, ar ano dēw ex na gaşəxe an axo kor na exo wat owun or Kaxanu ol.»

⁴ Ata re ko Nikodem: «Mondake ko xor ala eno dēw gaşəxe and ko xar aŋ? Axor nde ko xor exo baka gər acəl and nēm eŋo dēwaxən gaşəxe?»

⁵ Yaka kəŋo bēte Yesu: «Dal in kəmi felənd, ar ano dēw ex na gē men do gē Angoc an, axo kor na exo dıl gər owun or Kaxanu.»

⁶ Ar rēw kəŋo ala an, ala fo hi ko do ar rēw kəŋo Angoc and Kaxanu an, ar angoc hi ko.

⁷ Wēj kərəxi caran na end re kəme afo enun dēw gaşəxe eŋ.

⁸ Ekoc el gand ed kəŋo ŋandi kē xocənd do awəl fo kēy wəl ga kē rēm. Bari ay nang na ba feye xaniwək do ba feye kē yend. Awa mondako fo ex end ar rēw kəŋo Angoc and Kaxanu eŋ.»

⁹ Ata wēka ko bēte Nikodem: «Mondake kē xor ex gi eŋo?»

¹⁰ Yaka kəŋo Yesu: «Oko, wēj kēbi sēyalind end Kaxanu eŋ bulunda ir Isərayel in nde do nem kēy eŋo?»

¹¹ Dal in, kəmi felənd bīyi end nang kəmi kəmun sēyalind, osede orebi ol end wat kəmi ex! Bari wən an mand na er kəmi reyand in.

¹² Angēmēne nē edeya me bənd gər ebar ro beŋ wən an mand na do mondake kən wā bənd yaŋ gər orən beŋ?

¹³ Elod ala axo ye ex na yaŋ gər orən; wəno Asəŋiŋw ar ala an fo fedawək.

¹⁴ Ang xaŋ baŋo Moyis andən and yawale gər ladawe ak, mondako fo kəne xaŋ wəno Asəŋiŋw ar ala an

¹⁵ do ar ke xwəta yo aşot ko şot anıyan and din aŋ.

¹⁶ «Gayikwa Kaxanu mbaŋ ħan kēbi bəla bər gər ngwən ro bən, mēŋ yəlxən kēbi Asəŋiŋw ar taŋ arexəm an, do ar kəŋo xwəta yo exo cot anıyan and din aŋ.

¹⁷ Enimin, Kaxanu ebi pəxənaxən bəla bən lawənəgu kəŋo Asəŋiŋw arexəm an gər ngwən ro, ax gi ex na ebi nəpaxən.

¹⁸ Ar kəŋo xwəta Asəŋiŋw ar Kaxanu an aŋo nəp na. Bari ar aŋo kwəta ex na an anəka nəp kəŋo gayik axo kwəta ex na owac or Asəŋiŋw ar taŋ ar Kaxanu ol.

¹⁹ Awa nē eŋo kēbi nəpaxən Kaxanu: ga yowək angoben aŋ gər ngwən ro, bəla bən şus kəni, do ħan kəni ecamədan el gayik bebər kəni rind bən ax ye ex na.

²⁰ Ata ar kē wəndərənd an kē şusənd angoben aŋ, do axo təkənd na kēdi kē fəlētər beŋəŋəx bənd ko rind beŋ.

²¹ Barikan, ar kē rind end dal an kē səkənd angoben aŋ eni wataxən bəla bən mēne bebər ko rind bən gē Kaxanu kəni rind.»

End or gapak or Yesu eŋ

²² Ga xucak eŋo, Yesu gē bəsəfan bərəxəm bən ye kəni gər ebar ed Yude, xeyərax kēbi fən bakey do kənəbi buyind bəla bən.

²³ Şaŋ Batis, gər ed kēbi buyind bəla bayi baxo gər Enoŋ, ler gər ingol ind Salim gayik mbaŋ ebar men oŋ. Fən bani yend bəla bən ebi buyix.

²⁴ Aməd aŋo ano pəra bana pere Şaŋ Batis.

²⁵ Ata akey amat, bəsəfan bərəxəm bən kəni şampərənd gē Aşəwif abat end mondake kəni rind ewunətan el.

²⁶ Ga səka kəno Şaŋ Batis, re kəni: «Asəyali, ar yow bax ekeg ed Yurədeŋ xali reya bay endexəm an, nē ebuyi ebi de bəla bən do dek mēŋ fo kəno sēfənd.»

²⁷ Ata Şaŋ Batis yaka kēbi: «Ala an er şot ko yo, orən ol yəl kəŋo.

²⁸ Wən deŋ awəl wəl kəne ga kəme reya mēne ame gi ex na Afexən an, aləngwa fo ləngwaw exe tēfərəxənəgu.

²⁹ İcən inŋ wa kəŋo xanənd endənaŋ end eŋər eŋ, ax gi ex na lawo ir kəŋo laŋət in. Alaŋəta an, alaŋət fo kəŋo laŋətənd, do mbaŋ kəŋo nəngəndərad ga kəŋo wələnd icən inŋ. Mēŋ ex, wəno dek hi kəme onənga ol.

³⁰ Ado wəlil exo mēŋ do wəno ene kwəya bəla bən.

³¹ «Ar xaniwək yaŋ gər orən an ŋəmbəta kēbi dek bəla bən. Ar gər ebar an, ar gər ebar fo ex do end gər ebar fo ko yəyanənd. Ar xaniwək yaŋ gər orən an nēməca kēbi dek bəla bən.

³² Er watəgu ko in do er wələgu ko gər orən in ko reyand. Ala ax ma ex na osede orexəm ol.

³³ Barikan ar wək osede orexəm an reyak mēne Kaxanu dal exo.

³⁴ Kaxanu yəl kəŋo gē etəyin kəm Angoc andexəm aŋ ar lawənəgu kəŋo an. Mēŋ ex er ko reyand in gər Kaxanu xaniwək.

³⁵ Səm in bon ħan kəŋo Asəŋiŋw do beŋ dek sebənan kəŋo.

³⁶ Ar w̄ak end Asēniw̄ ar Kaxanu eŋ ūotēk aniyan and din aŋ. Ar aŋo kwēta ex na na axo cot na aniyan aŋo, do oxoŷ or Kaxanu ol laŋ ex gēr ndexēm.»

4

End asoxari Asamari eŋ

¹ Ata Axwēn Yesu nang ko mēne Ofariseŋ ok wēl bax mēne bēsēfan bērexēm bēn yēmbēk nēmēc gē bēr Şaŋ Batis bēn, bēte bēr kēbi buyind bēn yēmb nēmēc.

² Enimin, bēsēfan bērexēm bēn baŋi buyind, ax gi ex na Yesu mēŋ dēŋ.

³ Ata na ga xani ko gēr ebar ed Yude wāyi ko gēr ed Galile.

⁴ Afo ir ebar ed Samari in ebax exo kuca.

⁵ Ga ko ye, ūat ko gēr angol and bani wācēnd Sikar, ler gēr ošēnga or Yakob or yēl baŋo asēniw̄ Yosef.

⁶ Na bax andu and Yakob aŋ. Yesu, ga sēkwēra ko oŋe oŋ, yēpa ko ler gēr andu, xarak amēd aŋo eŋan eŋ keŋ gēr gaf hi bax.

⁷ Na yow ko asoxari Asamari edēmb ed men. Ata re ko Yesu: «Yēluŋe wa me ceŋ.»

⁸ Xarak, bēsēfan bērexēm bēn gēr angol ye bani eni yēcēraw er kēni yamb in.

⁹ Ata re ko asoxari an: «Yama wēj Ašēwif nde ke xarand men ond eceŋ wēno Asamari?» (Rexēn baxo mondako asoxari an, Bēsēwif bēn abani sēkar na gē Bēsamari bēn.)

¹⁰ Ata Yesu yaka kēŋo: «Kido anang nang bay er ko yēlēnd Kaxanu in do kido afēni fēni baxi noŋo hi kēme wēno ar ki xarand men ajo an, wēj dēŋ xaradoxe. Ata yēl domi men ond kē yēlēnd aniyan oŋ.»

¹¹ Na re ko asoxari an: «Okō axwēn, ay gi ex na gē siwo ir kēy rēmbaxēn, do andu aŋ atiŋax ex. Feye wa kēy ūotēgu men ond kē yēlēnd aniyan oŋo?»

¹² Yakob, axarēk areŋi an sebētan kēbo andu aŋo. Gēr aŋo bani ūebēnd mēŋ gē bosēniw̄ do gē oyel oreŋēn ol. Ba wēj nde xuca kēŋo?»

¹³ Ata yaka ko Yesu: «Ar kē ūeb yo men oŋo ro, asel kēŋo sel gašēxe.

¹⁴ Barikan men ond kēme yēlēnd oŋ, ar kē ūeb an dīn aŋo tel na. Men oŋo ang epēndin fo kē ūana ex dējēnd gēr ola orexēm xali gēr aniyan and din.»

¹⁵ Ata re ko asoxari an: «Axwēn yēlēle ngwa men oŋo, mēŋ ūayik axe ūana na exe telēnd dīn do me teŋ eyow ed gēr andu ro el.»

¹⁶ Re ko Yesu: «Yel eyo macēgu icēn indey iŋ, en tēfērēgu.»

¹⁷ Yaka ko asoxari an: «Ame gi ex na gē icēn.» Na re ko Yesu: «Dal reya kēy mēne ay gi ex na gē icēn.»

¹⁸ Bēsoŋan bēco ūapēr kēn do gē ar yēpa kēn gērēgako an, axo gi ex na icēn indey. Ata dal dēŋ reya kēy.»

¹⁹ Na re ko asoxari an: «Axwēn, anēka nang kēme mēne wēj alawēnel ar Kaxanu hi kēy.

²⁰ Bēxarēk bēreŋi bēn gēr etēnd elo bano ūalend Kaxanu, do wēn Bēsēwif bēn kēn rend mēne gēr Yerusalem fo hi ko mocale.»

²¹ Ata re ko Yesu: «Abiwēn, kwētale ga re kēme, ayow kē yow apēxēd and kēno ūana eno calend Faba nē er ex yo, xarak ax gi ex na gēr etēnd elo fo, bēte ax bo na gēr Yerusalem fo.

²² Wēn Bēsamari bēn, ano nang ex na ar kēno ūalend an. Biyi Bēsēwif bēn nang kēŋo gayik paŋ gē enēŋ endeŋi eŋ kēni fexaxēn dēk bela bēn.

²³ Barikan, nē eyow ex (ado gērēgako dēŋ ex) amēd and bēr kēŋo ūalend enim Faba, gē angoc do gē dal bēn. Ata bēr kēŋo ūalend mondako bēn kēbi ūaland.

²⁴ Kaxanu angoc hi ko, do bēr kēŋo ūalend bēn, afo eno calend gē angoc aŋ do gē dal in.»

²⁵ Na rew ko asoxari an: «Anang nang kēme mēne nē eyow exo Afexēn an, (mēne ngēŋ Kērisēt). And ko ūatēgu aŋ, mēŋ kēbo sēfētan beŋ bēn dēk.»

²⁶ Yaka kēŋo Yesu: «Wēno ar ki yeyanelind ajo dēŋ ex!»

²⁷ Aŋo ūatēgu kēni bēsēfan bēn. Aūaran ūaran baŋi ga sēk kēno Yesu ga kēŋo felēra asoxari end Kaxanu eŋ. Barikan, gaŋatak aŋo mēka bana ba ine baŋo wēkand do ba ine baŋo felēraxēnēnd.

²⁸ Ata asoxari an seŋ ko na ipeya ind men iŋ, wāra ko gēr angol felēx kēbi bela bēn:

²⁹ «Yowēn eno nang ar felēra ke dēk beŋbēr ri kēme an. Ba axo gi ex na cēŋ Afexēn an?»

³⁰ Ata ga ūanēgu kēni angol aŋ, ye kēni bura-bura gēr ed hi baxo Yesu.

³¹ Amēd aŋo, bano felēnd bēsēfan bēn: «Awēl nde Asēyali, yambēral.»

³² Re ko: «Eyamb yamb exēna ed an nang ex na.»

³³ Na bēsēfan bēn kēni wēkarēnd ba ala wēlanēgu kēŋo na eyamb yamb.

³⁴ Ata re ko Yesu: «Andiyen and ýandi këno ar lawñenğu ke xali me eņata aņ ex eyamb yamb iram in.

³⁵ Ax gi ex na nde are kën rend opacaw onax fo bayik ekana ed beneda el? Awa ga re këme: Dënëtayin en wataxën beneda beņ ga feşek gër ocęga. Ekana fo bayik.

³⁶ Aşos këno şosënd axana ar eneda end anıyan and dın an ebi nęngandëraxën andamat aned an do gë axana an.

³⁷ Gër endey eņo, enimin, dıal ex: Abat kë nefënd, aşëxen kë xanand eyamb el.

³⁸ Wëno lawñen këņun en kana beneda beņ gër ed an tew ex na. Bëşëxen rıyenik do wën, alil fo lil këñëbi gër andiyen.»

³⁹ Yatijo, gër angol and Bësamari aņo bërãnjëm wã bax end Yesu eņ ga wël këno asoxari an ga ko reya mëne afelëra felëra këno dek er ri ko gër anıyan andexëm in.

⁴⁰ Bësamari bën ga bärërgü këni gër ed hi baxo Yesu, xara këno exo bayi yatijo gër angol andeñën. Ga wã ko, xey këno bakey baki.

⁴¹ Në eņo yëmbëraxën bani nëmëc bër wã bax eyeyan edexëm bën.

⁴² Afel bano felënd asoxari an: «Abo ex na de ga wã këmi gayik wëj fel këño. Gë andeñi aņo dëņ baxët këmo do nang këmi mëne enimin, mëņ ex Afexën ar ngwën an.»

End pakën ed itox eņ

⁴³ Ga xucak bakey baki baņo, Yesu xuca ko ond gër ebar ed Galile oņ.

⁴⁴ Mëņ dëņ reya bax mëne alawñenel ar Kaxanu an, ano pëbënd na gër ed rew këno.

⁴⁵ And fiat ko gër ebar ed Galile aņ, Bëgalile bën xaca këno gayik awat wat bani dek bebër ri baxo gër Yerusalem bën, yatir Ofëna or Apexa. Bën bëte, aye ye bani gër ofëna olo.

⁴⁶ Awa Yesu baka ko gër ingol ind Kana gër ebar ed Galile, gër ed nęngwët baxo men oņ hik ngoy. Ata gër angol and Kafarënowum, ar bët bax gër emun an şëxwërayili baņo na asëñiw.

⁴⁷ Gogo nde ga wël ko mëne Yesu bakawëk gër Galile, ga xaniw ko gër ebar ed Yude. Ata wãra ko eņo karaw end itox indexëm eņ gayik në emëkw na fo bayi baxo.

⁴⁸ Ata re ko Yesu: «Wën angëmëne ane watëlind na becarax do gë becërecaxik, dın ane kwëta na!»

⁴⁹ Yaka këno ala ajo: «Axwën, cëlaye gër ndeñi këdi ko nemi itox indam in.»

⁵⁰ Re ko Yesu: «Mañil, asëñix anëka bęngw ko.» Ga wã ko er re ko Yesu in, wãyi ko.

⁵¹ Ga ko şëla, fed këni gë bëriyenin bër gër iciw indexëm bën. Fel këno mëne itox indexëm in abęngw exo, anëka fak ko.

⁵² Wëka këbi ba nand fe fak ko. Yaka këno: «Ganëka and hik eñan poxoş gaf aņ, xoc këno.»

⁵³ Ata xwita ko sëm mëne amëd aņo dëņ fel baņo Yesu itox indey in abęngw exo. Ata wã këni end Yesu eņ mëņ gë ekun edexëm el dek.

⁵⁴ Eņo bax ecarax ekinëm end ri baxo Yesu gër ebar ed Galile eņ ga xaniw ko gër ed Yude.

5

¹ Ga xucak eņo, hik bëte ofëna or Bëşëwif. Yesu ye ko yaņ gër Yerusalem.

² Xarak gër Yerusalem, ler gër Ebët ed Opey, anjer* hi bax na and bani wacënd gë eyeyan ed Bëşëwif el Betësada. Mokece xece bani do seba bani odilaya oco.

³⁻⁴ Dila gër odilaya oko bani renarand bëşëxwëra bërãnjëm: bëşiwëk, gë bëseşik, gë bërëgofo.

⁵ Şëf gër bëşëxwëra bëjo, ala baxëna arëgofo elod bëniy ofëxw osas gë bęnjongëbëtas.

⁶ Ata Yesu wat këno gër ed laki ko. Ga wata ko mëne elod anëka fo ko lakirand na, wëka këno: «Wëj, añandi nde ýandi ki ey pak?»

⁷ Yaka këno: «Asoşan, ame gi ex na gë ar ke lap polo gër anjer and kë şangërand men aņ. Awa nand ke xacërand na, gogo nde exo cëgët aşëxen.»

⁸ Ata Yesu re ko: «Kanil ey međ anakaya andey aņ, ey ye!»

⁹ Ataņ ga fak ko ala ajo, weđ ko anakaya andexëm aņ do ko yexërand şenene. Xarak yatijo akey and eteyëta bax.

¹⁰ Bëlęngw bër Bëşëwif bën këno rend ala ar fakëk an: «Xey wëj wa, ba ax gi ex na nde doru ex akey and eteyëta aņ? Ax ñap ex na ey dëbina anakaya andey aņ!»

¹¹ Na yaka këbi: «Ar fakën ke an fel ke de me dëbina anakaya andam aņ do me ye.»

¹² Wëka këno: «Noşo wa ex ar fel ki ey međ anakaya andey do ey yexëra aņ?»

* 5:2 5.2 Anjer aņo anac nac hi bax.

¹³ Ar fakêk an axo nang bana ba noŷo ex do bête Yesu anêka hi baxo ŷit gër amêxwër and hi bax na.

¹⁴ Ga xucak eŋo, Yesu sêk kêŋo ala ajo gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Fel kêŋo: «Awa gayikako anêka fak kêy, tebêl emendêran el kêdi ki wêcan end nêmcê eŋo.»

¹⁵ Aŋo ye ko ala ajo felêx kêbi bêlêngw bêr Bêšewif bênen mène Yesu fakên kêŋo.

¹⁶ Ata bêlêngw bêr Bêšewif bênen mêŋ bano rixêraxênênd Yesu gayik eŋo baxo rind yatir akey and eteyêta.

¹⁷ Yesu yaka kêbi: «Faba key yo key ko riyenind, wêno bête mondako fo kême riyenind.»

¹⁸ Ata bêlêngw bêr Bêšewif bênen kêni ŷaland eno daw Yesu, ga baxo rend cêŋ mène Kaxanu ex Sêm, er wacaya bax mène gwêr fo hi kêni gê Kaxanu. Bari ax gi ex na gayik ayepên baxo yepênênd fo akey and eteyêta aŋ.

End or gapak eŋ

¹⁹ Ata yaka kêbi Yesu: «Dal in kêmun felênd, wêno Asêniw in ŷoŷeŷ ame dind na gê oŋandi odam. Barikan, er kêmo watelind Faba in kême rind. Do dek er ko rind Faba in, mondako fo kême rind wêno Asêniw in.

²⁰ Faba aŋan ŷian ke wêno Asêniw in do awasin ke wâsinênd dek beŷêr ko rind bênen. Bête awasin ke wâsin beŷêr nêmcêcak beŋo, ado wên aŷaran kêŋun ŷaran.

²¹ Ata Faba ang kêbi xaninênd bêšêsêk do kêbi liyanênd ak, mondako fo kêmo liyan wêno Asêniw in ar ŷandi ke an.

²² Bête Faba, ala aŋo kitind na, wêno Asêniw in seŷên ke dek kiti in

²³ ene pêbaxên dek ang fêb kêno mêŋ ak. Ar axe pêb ex na wêno Asêniw an, aŋo pêb ex na Faba, mêŋ ar lawênêgu ke an.

²⁴ «Dal in kêmun felênd, ar ke ŷaxêtênd do eŋo kwêta ar lawênêgu ke an, anêka ŷot ko aniyan and din aŋ do axo ye na gër kiti. Anêka xuca ko ecês el, do ŷiat ko gër aniyan.

²⁵ Dal in kêmun felênd, amêd aŋ nê eyow ex, (ado gêrêgako dêŋ ex) bêšêsêk bênen awêl kêni wêl oniŷ or Asêniw ar Kaxanu ol. Bêr kê wêl bênen axani kêni xani gër ecês do eni dîya.

²⁶ Enimin, ang exo Faba mêŋ dêŋ aniyan ak, mondako fo yêl ke wêno Asêniw me gi wêno bête aniyan aŋ.

²⁷ Wêno yêl ke or gapak or mêni kitixên bela ol gayik wêno ex Asêniw ar ala an.

²⁸ Kêreŋun caran na eŋo: Nê eyow ex amêd and kêni wêl dek bêr ex gër ŷaŋeg bênen oniŷ oram ol.

²⁹ Ata eni kanira gër ecês: bêr bax rind enjekax bênen eni ye gër aniyan and din do bêr bax rind eŷêŋênax bênen eni ye gër kiti.

³⁰ Faba, mêŋ ar lawênêgu ke an ke felênd ang kêmêni xiti bela ak, ŷoŷeŷ ame dind na gê oŋandi odam ok. Do kiti indam in ind ŷenene ex gayik oŋandi od ar lawênêgu ke ok kême ŷaland, ax gi ex na odam ok.»

End osede or bend Yesu eŋ

³¹ «Angêmene wêno fo kê reyand osede or gaf iram ol, end kême reyand eŋ ax gi ex na dal.

³² Aŷêxen kê reyand osede oram ol, do anang nang kême, er ko reyand endam in dal ex.

³³ Wên lawên babi bela gër Şaŋ Batis. Ga ŷiat kêni, awêl wêl bano ga ko reya dal in.

³⁴ Wêno cêŋ, end osede oram eŋ, ax gi ex ala kê reyand, ŷarikan en pexaxên kêmun felaxênênd eŋo.

³⁵ Şaŋ, er hi baxo ang lambo ir fêtên kêni ex ŋoŷand fo. Do wên anêngandêra nêngandêra kêŋun amêd gê angobên andexêm aŋ.

³⁶ Wêno, osede or kême reyand ol nêmcêcak or Şaŋ Batis ol gayik beŷêr yêl ke Faba me dind bênen kêŋun wâsinênd mène mêŋ dêŋ lawênêgu ke.

³⁷ Do Faba mêŋ ar lawênêgu ke an dêŋ kê reyand endam eŋ. Wên, elod an wêl ex na oniŷ orexêm ol, elod an wat ex na dêxas irexêm in.

³⁸ Gayikako an ma ex na end wêno ar lawênêgu ke eŋ, an kwêtaya ex na eyeyan edexêm el gër owêkw orewên.

³⁹ Wên kênen balêkênalind Oŋêgw Omênêk ok ga yêla kênen mène aniyan and din aŋ kênen ŷot, xarak oŋêgw oko dêŋ kê reyand endam eŋ.

⁴⁰ Wên aŋun ŷandi ex na en yêlaya gër ndam en cotaxên aniyan and din aŋ!

⁴¹ «Wêno ame caland na ene cêkw bela.

⁴² Bari aye nang kême mène wên ano ŋan ex na Kaxanu.

⁴³ Wëno mënŋ lawënëgu ke gë oŵac orexëm ol, bari wën ane kwëtaya ex na. Barikan angëmëne ašëxen exo yow axwëtaya këno xwëtaya xarak Kaxanu aŋo dawënëguw ex na!

⁴⁴ Wën bër kè šëkwërënd bëjo, wën bër ax caland na en wat enjaran end Kaxanu fo bën, mondake wa kën xor ene kwëta?

⁴⁵ Këren yëla na mëne wëno këŋun lëxw gër Faba. Moyis, mënŋ ar xwëta këno an, këŋun lëxw.

⁴⁶ Kido end Moyis eŋ ŵa ban, aŵa ŵa don bête endam eŋ gayik endam yëgw ko.

⁴⁷ Bari angëmëne an ma ex na oñëgw odexëm ok, mondake kën ŵa er këme rend in?»

6

End ecarax end mburu eŋ

¹ Ga xucak eŋo, Yesu xegëta ko anjer and Galile and bani ŵacënd bête anjer and Tiberiyad aŋ.

² Bela bëranjëm baŋo sëfand gayik awat bani watënd becarax, ga babi fakën bësëxwëra bën.

³ Ata Yesu, ga sëfër këni gë bësëfan bën yaŋ nê etënd, yëparax këni

⁴ xarak anëka babi saxëgund Ofëna or Apexa or Bëšëwif ol.

⁵ Yesu ga nëkona ko, wat këbi amëxwër atëm ga këni yow gand ed hi bani. Ata wëka këŋo Filip: «Feye wa këne yëcëguyë er këni yamb bëla bëjo in?»

⁶ Ga baŋo wëkand mondako, atëy fo baŋo rind gayik anang nang baxo er ko ri in.

⁷ Ata yaka ko Filip: «Ado ene yëcëgudoyë yo mburu inŋ batama band kodï okeme oki, exo cotaxën ala kala təkër, ax gi dona gwac.»

⁸ Asëfan abat, Andëre, abinëm ar Simoŋ Piyer, re ko:

⁹ «Ake ro inëmëta exëna de ind gë bamburu baŋo band orëš, gë oxan oxi. Ine ngwa kë fecä, bëla bër go bën?»

¹⁰ Ata re ko Yesu: «Pelinëbi eni nêpara gër ebar.» Xarak na gër ed ebani mbaŋ lëg bax ondës oŋ. Er hi bani bësošan bën fo gwër nê owëli oco.

¹¹ Yesu, ga wëd ko bamburu baŋ, šëkwa këŋo Kaxanu do šetëra këbi bër hi bax na bën. Mondako fo ri baxo gë oxan ol do ar ex kala yamb ko xali wëd ko.

¹² And wëd këni aŋ, fel këbi bësëfan bën: «Barin bacaxaken band bayitarak baŋ, yowëy kërex nemi na.»

¹³ Ata ga barëra këni, fëxw këbi bakange epëxw gë baki gë bacaxaken band mburu ir orëš ir bayitara babi in.

¹⁴ Ga wat këni ecarax end ri baxo Yesu eŋ, bëla bën këni rend: «Enimin, mënŋ ex alawën ar bax yowënd gër ngwën ro an.»

¹⁵ Ata Yesu, ga wata ko mëne aŷandi ŷandi babi eno nëŷali exo gi emun endebën, nacëta ko gašëxe gabat yaŋ gër etënd.

End gër anjer eŋ

¹⁶ Apenëka aŋ, bësëfan bërëxëm bën šëla këni xali gër bëŋa ir anjer.

¹⁷ Ata fëra këni polo nê ikuluŋ eni yexën gër Kafarënaŵum, ekeg elo. Anëka xwëyar bax do Yesu abi tēfëgu bana pere.

¹⁸ Mbaŋ bax xocënd do men oŋ kè xanind gër anjer bomeŋ bomeŋ.

¹⁹ Ga xas këni gë ikuluŋ inŋ nê baŋakan baŋo, xali baŋongamat, watëgu këno Yesu ga ko ye yaŋ gër men ang gër ebar eŋaŷëk fo. And hi ko dam gër ikuluŋ aŋ, bësëfan bën yëdara këni.

²⁰ Ata re ko Yesu: «Wëno ex, këren yëdara na!»

²¹ Aŷandi ŷandi babi bësëfan bën eno mëlali gër ikuluŋ inŋ. Barikan anëka fiat bani gër ebar, gër bëŋa ir gër ed bani yend.

End eyamb ed aniyan eŋ

²² Nê ecan ijo, amëxwër and bër bayi bax ekeg elo aŋ, xaman këni mëne ikuluŋ imat fo bayi bax na gër ed hi bani do mëne Yesu ani ye bana gë bësëfan bën.

²³ Ata bëkuluŋ ocëxe fiatëguk gër Tiberiyad, ler na gër ed yambëra bani mburu ind yëmbën baxo Axwën an and šëkwa këŋo Kaxanu aŋ.

²⁴ Ga wata këni mëne Yesu gë bësëfan bërëxëm bën ani bo bana na, fëra këni gër bëkuluŋ bëŋo do kwël ye këni gër Kafarënaŵum eno calax.

²⁵ Ga səkëx këno ekeg elo, wëka këno: «Asëyali, nand fe wa yow këy ro?»

²⁶ Yesu yaka këbi: «Dal in këmun felënd, ga yambëra kën xali wëd kën këne šalaxënënd, ax gi ex na ga fëni këŋun becarax bënd këme rind bëŋ.

²⁷ Diyenindën end eyamb ed kë bayi xali gër aniyan and din eŋ, bari ax gi ex na end eyamb ed kë nemi ecan ecan eŋ. Eyamb ed aniyan and din el, wëno Asëñiw̄ ar ala an kë yëlënd gayik wëno yata ke Faba Kaxanu.»

²⁸ Bër gër amëxwër bën wëka këno: «Ineŋa ŋapëk mo din Kaxanu gër andiyen andexëm?»

²⁹ Yaka këbi: «Er ex andiyen and Kaxanu in, ene kwëta wëno ar lawëneŋu ke an.»

³⁰ Wëka këno bëte: «Do ecarax end fe këyëbo w̄asin mi kwëtaxën? Ine këy ri?»

³¹ Bëxarëk bërefi bën eyamb ed bani w̄acënd man el bani yambënd gër ladawe, ang ŋeg këni ak: eyamb ed xaniwëk gër orën el bafi yëlënd Kaxanu.*

³² Ata re ko Yesu: «Dal in këmun felënd, Faba bafi yëlënd eyamb ed dal ed xaniwëk gër orën el bëxarëk bërewën bën, ax gi ex na Moyis. Mëŋ fo kënjun yëlënd bëte doro doro eyamb ed dal ed xaniwëk gër orën el.

³³ Gayikwa eyamb ed ko yëlënd Kaxanu el ex ar fedawëk gër orën an, do ko yëlënd aniyan gër ngwën ro an.»

³⁴ Ata re këni: «Awa Axwën, yëlindëbo ngwa din eyamb elo.»

³⁵ Yesu fel këbi: «Wëno ex eyamb ed kë yëlënd aniyan el. Ar ke sëf an din aŋo kor na enjo eŋ, ar kë w̄a endam an din aŋo tel na.

³⁶ Ga re këme, wën awat wat këne, bari ane kwëta ex na.

³⁷ Dek bër ke yël Faba bën asëf këne sëf do din amëni ŋwaŋ na.

³⁸ Gayikako gër orën fedaw këme, er yow këme me dind oñandi od ar lawëneŋu ke ok, ax gi ex na me dind oñandi odam.

³⁹ Er ŋandi këŋo ar lawëneŋu ke in ex gabatak këremo tak na gër bër yël ke: axanin këmo xaninëf gër ecës yatir akey apelatar.

⁴⁰ Eŋo ex enimin, er ŋandi këŋo Faba in: ar ke wat yo wëno Asëñiw̄ do exe kwëta an aŋot ko ŋot aniyan and din aŋ. Ata këmo xanin gër ecës, yatir akey apelatar.»

⁴¹ Ata Bëšëwif bën këni wunëwunand endexëm eŋ ga wël këno ga ko re mëne mëŋ ex eyamb ed fedawëk gër orën el.

⁴² Er bani rend: «Ajo ba axo gi ex na nde ngwa Yesu, asëñiw̄ ar Yosef? Ax gi ex na nde anang nang kënebene nëm gë sëm? Mondake cëŋ ko rend mëne gër orën fedaw ko?»

⁴³ Yesu ga wata këbi, re ko: «Këren ñunëjuna na.

⁴⁴ Ala ax kor na exo yëlaya gër ndam, ang ax gi ex na Faba, mëŋ ar lawëneŋu ke an, wëlaw këŋo. Do wëno ata këmo xanin gër ecës, yatir akey apelatar.

⁴⁵ Ga ŋëgw këni wa bëlawënel bën gër okayëta mëne: Kaxanu këbi ŋana ebi tëyalind dek bela bën. Ar kë baxët osëyali orexëm an do exo ma, ayëlaya ko yëlaya gër ndam.

⁴⁶ Eŋo ax macaya ex na mëne ala wat këŋo na Faba Kaxanu, ang ax gi ex na ar xaniwëk gër ndexëm an.

⁴⁷ Dal in këmun felënd, ar w̄ak endam an ŋotëk aniyan and din aŋ.

⁴⁸ Wëno ex eyamb ed kë yëlënd aniyan el.

⁴⁹ Bëxarëk bërewën bën yambëguk eyamb ed këni w̄acënd man el gër ladawe, barikan ašës šës këni.

⁵⁰ Nangin mëne ar kë yamb eyamb ed fedawëk gër orën an, axo nemi na.

⁵¹ Wëno ex eyamb eŋëngw ed šëlawëk gër orën el. Angëmëne ala exo yamb eyamb elo, din ir din ko liya, do eyamb ed këmo yël el ex eman endam eŋ exo diyaxën gër ngwën ro.»

⁵² Ga wël këno, Bëšëwif bën këni šampërend: «Mondake wa ko xor ebo yël eman endexëm eŋ ene yambe?»

⁵³ Na re ko Yesu: «Iyo dal in këmun felënd: angëmëne an yamb ex na eman end wëno Asëñiw̄ ar ala eŋ do an ceŋ ex na oŋat oram oŋ, aniyan ax gi ex na gër ola orewën.

⁵⁴ Ar kë yamb eman endam do exo ceŋ oŋat oram an kë ŋot aniyan and din aŋ do wëno axanin këmo xaninëf gër ecës, yatir akey apelatar.

⁵⁵ Enimin, eman endam eŋ eyamb ex do oŋat oram oŋ ešëb-ceŋ ex.

⁵⁶ Ar kë yamb eman endam do exo ceŋ oŋat oram an ke šosa do mi gi din araŋat.

⁵⁷ Faba mëŋ ar lawëneŋu ke an aŋëngw exo do wëno gë mëŋ liya këme. Ar ke yamb an gë wëno këmi liya.

⁵⁸ Nëkoyin ro eyamb ed fedawëk gër orën el, ax gi ex na ang ed yambëgu këni bëxarëk bërewën do nemira këni el. Ar ke yamb an din ir din ko liya.»

⁵⁹ Mondako sëyali bafi Yesu gër aciŋw acaleya and gër Kafarënawum.

End aniyan and din eŋ

⁶⁰ Ga baxët këno na, bëšëfan bëranjëm gër bër baŋo sëfarand re këni: «Eyeyan elo dek sibëk. Ba noŋo kë xor cëŋ exo baxët?»

* 6:31 6.31 Andocane 16.4, 15

⁶¹ Yesu, ga wata ko mēne bēsēfan bēn nē eṇunēwuna exēni, wēka kēbi: «Ba end re kēme eṇ nde šofo kēṇun?»

⁶² Do and kēne wat, wēno Asēniw ar ala an ga kēme baka yaṇ gēr ed hi bame aṇ cēṇ?

⁶³ Angoc aṇ kē yēlēnd aniyān aṇ, eman eṇ yowēy ax kor na ex di. Bend fel kēmun beṇo bēnd Angoc ex do beṇo kē yēlēnd aniyān aṇ.

⁶⁴ Bari ang hi kēn ro ako, bērēmar ane kwēta ex na.» Gayikwa Yesu aye nang bafi, elod gēr yānar bēr ax ma ex na endexēm bēn. Bēte anang nang baxo noṇo bax ar kēṇo lēxw an.

⁶⁵ Ata ko rend: «Mēṇ kēmun felaxēnēnd mēne ala ax yow na gēr ndam ang ax gi ex na Faba wēlaw kēṇo.»

⁶⁶ Ata elod amēd aṇo, bēsēfan bērexēm bēranjēm bakana kēni gand epoy, seb kēni etēfēra edexēm el.

⁶⁷ Ata Yesu wēka kēbi bēsēfan epēxw gē bēxi bēn: «Do wēn cēṇ, aṇun ṇandi ex na nde ene teḅ?»

⁶⁸ Yaka ko Simoṇ Piyer: «Axwēn, biyi gēr noṇo wa kēmi ye? Wēj ga ex wa ar gē eyeyan ed aniyān and din ir din an.

⁶⁹ Do biyi wāk endey eṇ ga nang kēmi mēne wēj ex Awēnēk ar Kaxanu an.»

⁷⁰ Yesu yaka kēbi: «Ax gi ex na nde wēno yata kēṇun, wēn bēsēfan epēxw gē bēxi bēn? Barikan, abat šabucara exo!»

⁷¹ Yuda, asēniw ar Simoṇ Isēkariyot, baṇo rend gayikwa gēr bēsēfan epēxw gē bēxi, mēṇ ebax ar kēṇo lēxw an.

7

End boḅinēm bor Yesu eṇ

¹ Ga xucak eṇo, Yesu ko sēfērand ebar ed Galile el. Aṇo ṇandi bana exo ye gēr ed Yude gayik bēlēngw bēr Bēsēwif bēn ašala bani šaland eno ḏaw.

² Xarak, ḏam ebax Ofēna or Bēsēwif or baner ol.

³ Ata boḅinēm bor Yesu re kēni: «Kanil ey ye gēr ebar ed Yude eni watēx dek bēsēfan bērey bēn beḅēr kēy rind bēn.

⁴ Ar kē šaland eno nang bela an, axo dind na beṇ gēr ed ano watēnd na. Angēmēne becarax beṇo kēy rind, masiyanal gēr ngwēn ro.»

⁵ Enimin boḅinēm deṇ ano kwēta bana.

⁶ Ata Yesu yaka kēbi: «Apēxēd andam aṇ ax ṇatēgu ex na pere, barikan andewēn aṇ and din ex.

⁷ Bela bēr gēr ngwēn ro bēn ani kor na enun cus. Barikan ašus šus kēne wēno gayik areya kēme reyand mēne bandixa bandebēn baṇ baṇēṇēnax ex.

⁸ Yeyin ngēṇ wēn yaṇ gēr ofēna. Wēno ame ye na gēr ofēna olo gayik apēxēd andam aṇ ax ṇat ex na pere.»

⁹ And re ko eṇo aṇ, Yesu ḅayi ko gēr ebar ed Galile.

End Ofēna or baner eṇ

¹⁰ And ye kēni boḅinēm gēr ofēna aṇ, Yesu ye ko bēte yir fo, aṇo ṇandi bana eno wat bela bēn.

¹¹ Ata bēlēngw bēr Bēsēwif bēn kēno šalarand gēr ofēna do kēni wēkarēnd: «Awa feye exo ajo?»

¹² Ata gēr bēmēxwēr, onēkēnēkar od nē endexēm ok mbaṇ ebax. Bērēmar are bani rend: «Ala ar šenene exo.» Bēsēxen bēn: «Ali anambeli kēbi nambelind bela bēn!»

¹³ Bari ala abax yeyan na poyoma endexēm eṇ, ga banēbi yēdand bēlēngw bēr Bēsēwif bēn.

¹⁴ Anēka hi bax loxo ir ofēna in mērēxand and ye ko Yesu yaṇ gēr Aciw and Kaxanu aṇ, gēr ed bafi sēyalirand bela.

¹⁵ Ata bēlēngw bēr Bēsēwif bēn, ga kēbi šaran, kēni wēkarēnd: «Mondake nang ko Oñēgw Omēnēk ok mēṇ ar ax tēya ex na an.»

¹⁶ Ata yaka kēbi Yesu: «Osēyali oram ol, or ar lawēnēgu ke ex, bari ax gi ex na oram.

¹⁷ Ar ex awēlēk ar exo di oṇandi od Kaxanu an, anang ko nang osēyali oram ol, ba gēr Kaxanu nde xaniwēk ba wēno fo nde kē yeyandērand.

¹⁸ Ar kē yeyandērand er yerētēk ko gē andexēm an, eno cēkwēnd ko šaland. Barikan, ar kē šaland enjaran end ar lawēnēgu kēṇo an, ar ḏal hi ko do osēmbak ax gi ex na gēr ndexēm.

¹⁹ Ax gi ex na nde Moyis yēl kēṇun acariya and Kaxanu aṇ? Barikan wēn, gabatak ax tēfēnd na acariya aṇo. Inēwa kēn šalaxēnēnd ene ḏaw?»

²⁰ Ata amēxwēr aṇ yaka kēno: «Wēj ar gē bēyēl ey! Noṇo kē šaland exi ḏaw?»

²¹ Yesu yaka kēbi: «Emat fo ri kēmo do wēn đek şarandēra kēĵun.

²² Moyis sēyali kēĵun oxac ro bētox bētoşan ol, (xarak ax gi ex na Moyis yerētēk gayikako gēr bēxarēk xaniwēk). Do ax gi ex na nde wēn axac kēno xacēnd ala an yatir akey and eteyēta dēĵ?

²³ Angēmēne axac kēno xacēnd ala yatir akey and eteyēta kēdi kēn yepēn acariya and Moyis aĵ, inewā xoyēnaxēn kēne wēno ar fakēn kēĵo yer ala an gē akey and eteyēta aĵ?

²⁴ Teĵin ekiti ed bela el ang kēĵun wēndanēnd wēn ak. Kitiyindēn şenene!»

²⁵ Ata Bēyerusalem bērēmar kēni rend: «Ax gi ex na nde ajo kēno şaland eno đaw?

²⁶ Barikan nēkodo wa ga ko yeyandērand poyoma, do ala aĵo kexēnd na! Anēka nde xwita kēno bēlēngw bēn mēne mēĵ dēĵ ex Afexēn an?

²⁷ Barikan, ajo ro anang nang kēne gēr ed xaniw ko. Xarak Afexēn an and ko yow aĵ, ala ax nang na gēr ed xaniw ko.»

²⁸ Ata Yesu, ga kēbi sēyalira bela bēn gēr yangana ir Aciw and Kaxanu, xey ko: «Wēn anang nang kēne do anang nang kēn gēr ed xaniw kēme! Barikan wēno ame yow ex na gē oñandi odam. Ar lawēnēgu ke an đal exo, ĵari ano nang ex na.

²⁹ Wēno anang nang kēmo, gayikwa gēr ndexēm xaniw kēme, do mēĵ lawēnēgu ke.»

³⁰ Bela bēn kēni şaland eno tēra, ĵari gabatak aĵo tēra bana gayik ax ŵat bana pere apēxēd andexēm aĵ.

³¹ Ata gēr amēxwēr, bēranĵēm wā kēni end Yesu eĵ do kēni rend: «And ko yow Afexēn aĵ, becarax bēnd ko ri bēĵ anēmēca nde kē nēmēca bēnd ajo bēĵ?»

End etēra ed Yesu eĵ

³² Ofarişen ok wēl kēnēbi bēranĵēm gēr amēxwēr ga kēni nēkēnēkar end Yesu eĵ. Ata bēşadaxan bēlēngw bēn do gē Ofarişen ok lawēn kēnēbi bēnēkona bēn eno tēraw.

³³ Ata re ko Yesu: «Nē erebat bayi kēne pere imēd, me ĵakaxēn gēr ar lawēnēgu ke.

³⁴ Aşalara kēne şalara ĵari ane wat na. Do gēr ed kēme hi, wēn an kor na en yeli.»

³⁵ Ata kēni wēkarēnd Bēşēwif bēn: «Feye ngwa ko ye do enēĵo neme? Aye nde ko ye ed şapērera kēni Bēşēwif gēr bēr enēng ecēxe, ebi tēyalirax bēr ani gi ex na Bēşēwif bēn?

³⁶ Ine ngwa wācayak eyeyan ed wēleli kēnēĵo elo: “Aşalara kēne şalara ĵari ane wat na. Do gēr ed kēme hi, wēn an kor na en yeli.”»

End akey apelatar and Ofēna or baner eĵ

³⁷ Yatir akey apelatar and ofēna ebax akey atēm aĵ. Ata Yesu, ga xani ko xwiriş, xey ko: «Ar sel kēĵo an, yowēlexo mo yēl exo ceb.

³⁸ Ar ke xwēta an, men ond kēmo yēl oĵ ang oĵēm or men ond anıyan fo kē ŵana ex pesēnd gēr yomb irexēm, ang rek Oñēgw Omēnēk ak.»

³⁹ End Angoc and Kaxanu and ebax eni cot bēr kēĵo xwēta eĵ baxo yeyanēnd mondako. Amēd aĵo, Angoc aĵ axo yow bana pere gayik ax ŵat bana and kē şanaya enĵaran end Yesu eĵ.

⁴⁰ Bērēmar gēr amēxwēr ga wēl kēni er baxo yeyanēnd in, kēni rend: «Enimin, ajo ex Alawēnel an.»

⁴¹ Bēĵo kēni rend: «Ajo ex Afexēn an!» Bēşēxen re kēni: «Ba gēr ebar ed Galile nde ebax exo kaniw Afexēn an?

⁴² Ax gi ex na nde Oñēgw Omēnēk dēĵ rek mēne Afexēn an ar andēwēra and Dafid ko hi do ar gēr Betēlexem, angol and Dafid aĵ?»

⁴³ Ata bēr gēr amēxwēr bēn xucarēra kēbi nē end Yesu.

⁴⁴ Bērēmar aĵandi ŵandi baĵi eno tēra, ĵari gabatak ax yēxw bana eĵo.

End bēlēngw bēr Bēşēwif eĵ

⁴⁵ Bēnēkona bēn, ga ĵaka kēni gēr bēşadaxan bēlēngw do gēr Ofarişen, wēkax kēnēbi: «Ine cēĵ bayik ano mēlaw ex na?»

⁴⁶ Yaka kēni bēnēkona bēn: «Ar kē yeyanēnd mondako, ŵiıy elod amo wēl ex na.»

⁴⁷ Ata yaka kēnēbi Ofarişen ok: «Wēn bēte, anēka nde seĵ kēno eĵun nambeli?

⁴⁸ Awat nde wat kēno alēngw ar Bēşēwif ba farısen ir wāk endexēm?

⁴⁹ Bari amēxwēr aĵo, bēr wē kēbi exēni, ani nang ex na acariya and Moyis aĵ!»

⁵⁰ Ata Nikodem, ar ye bax gēmēd eni watēr gē Yesu an, wēka kēbi:

⁵¹ «Acariya andeĵi aĵ, anēp nde kēĵo nēpēnd ala xarak bēxiti bēn ano baxēt ex na pere do ani nang ex na pere er ri ko in?»

⁵² Yaka kēno: «Agalile nde hi kēy wēĵ bēte? Calal aye ata kēy wat mēne alawēnel gabatak ax kaniw ex na gēr ebar ed Galile.»

End asoxari ar orekar eĵ

⁵³ [Ata ga xucak ejo, ala kala w̄ayī ko gër iciw̄ indexëm.*

8

¹ Ga xucak ejo, Yesu ye ko yaŋ gër etënd ed gë ßañarëka.

² Barikan mopëf gëbër, ga ßaka ko gër Aciw̄ and Kaxanu, ßarërëgu këni ðek bulunda in. Ga yëpa ko, këbi sëyalirand.

³ Ata ßëşalen do gë Ofarişej sëraw këno asoxari ar fënga këno në orekar.

⁴ Ga xwëşan këno mërëxand, re këni: «Asëyali, asoxari ajo në orekar fëngaw këmo.

⁵ Acariya and Moyis aŋ ga rek mëne ßësoxari ßërako ßën mopëtëra yap këbi xali eni cës. Awa wëj ake re këy?»

⁶ Ga re bani ejo, atëy bano rind eno nagaşanaxën. Barikan Yesu rëngw ko do ko yëgwënd gë imasa in gër ebar.

⁷ Ga këno nëyali ebi pel ang këni ri ak, Yesu ga rëngwëta ko, re ko: «Ar gë eñëñenax këm an, ñanalenjo epët el.»

⁸ Rëngw ko gaşëxe do ko yëgwënd ßëte gër ebar.

⁹ And wël këni eyeyan elo aŋ, şapërëra këni abat abat, ga yana këni ßëxarëk ßën. Bayi këni Yesu gë asoxari an na gër ed xwëşan bano mërëxand.

¹⁰ Ata rëngwëta ko Yesu, wëka këjo asoxari an: «Oko feye exëni ßër baxi lëxwënd ßën? Ala axi nöp ex na nde?»

¹¹ Yaka ko asoxari an: «Axwën, gaßatak axe nöp ex na!» Ata re ko Yesu: «Wëno ßëte ami nöp na. Maşil, ßëte din kërey mendëra na mondako.»]

End angoben and ngwën eŋ

¹² Yesu, ga ßakan ko osëyali ol, ko rend: «Wëno ex angoben and ngwën aŋ, ar ke sëf an angoben and kë wëland gër aniyana aŋ ko şot, din axo gi na gër ecamëdan.»

¹³ Ga wël këni ejo, Ofarişej ok re këni: «Awa wëj gë andey këy reyand osede orey ol, do osede olo ax gi ex na ðal.»

¹⁴ Ata Yesu yaka këbi: «Aşap yapëk ene kwëta ado ga këme reyand gë andam aŋo ðeŋ er eme in. Osede oram ol ðal ex gayikwa wëno anang nang këme gër ed xaniw këme do gër ed këme yend. Bari wën, an nang ex na gër ed xaniw këme, ßëte an nang ex na gër ed këme yend.

¹⁵ Wën ßela fo hi kën do këne xitind. Wëno ala amo kitind na.

¹⁶ Do angëmëne wëno xiti këjo ala an, kiti ino ind ðal kë hi gayik ame gi ex na gaßat: gë Faba, mëŋ ar lawënëgu ke an, ßar këmi.

¹⁷ Aşëgw yëgw këni gër acariya andewën mëne osede or këni reya ßela ßëxi ßëjo ðal ex.

¹⁸ Wëno ðeŋ kë reyand osede or hi këme ol do ßëte Faba, mëŋ ar lawënëgu ke an, në edeya exo endam eŋ.»

¹⁹ Ata wëka këno: «Feye ngwa hi ko sorix?» Yaka këbi: «Wën ane nang ex na wëno, ßëte ano nang ex na Faba. Kido anang nang bane, anang nang dono Faba.»

²⁰ Mondako felëra baŋi Yesu ga këbi sëyali ler gër akwëtaya and oyël, gër yangana ir Aciw̄ and Kaxanu. Bari gaßatak aŋo tëra bana gayik ax ŋat bana pere apëxëd andexëm aŋ.

End Ar yaŋ gër orën eŋ

²¹ Yesu fel këbi ßëte: «Ga këme yend ako, wën aşalara këne şalara ßari ane wat na. Awa eñëñenax andewën eŋ këjun nemin. An kor na ene tëfëli gër ed këme yend.»

²² Na Bëşëwif ßën këni rend: «Ga ko rend ako ane kor ex na enëjo tëfe gër ed ko yend, ba alawaya nde ko lawaya?»

²³ Ata re ko Yesu: «Wën ßër gëf ro hi kën, wëno ar yaŋ hi këme, ame gi ex na ar ngwën ino ro.

²⁴ Mëŋ felaxën këmun mëne ßeñëñenax ßendewën ßeŋ këjun nemin. Angëmëne an kwëta ex na mëne Wëno ex ar hi këme an, ßeñëñenax ßendewën ßeŋ këjun nemin.»

²⁵ Ata wëka këno: «Do wëj, noyo ngwa hi këy?» Yaka këbi Yesu: «Ax gi ex na nde elod gër yanar felëra këmun? Ado në end inewā ngwa këmun yakaxën?

²⁶ Wëno ßeßëranjëm reyadome andewën eŋ mun kitixën. Barikan, ar lawënëgu ke an kë reyand ðal in do er wëleli këmo in këme reyand gër ngwën ro.»

²⁷ Bela ßën abi pëni bana mëne end Sëm Kaxanu eŋ baŋi felërand mondako.

²⁸ Ata re ko Yesu: «And këne xaw̄ wëno Asëñiŋ ar ala aŋ, ata kën nang mëne wëno hik do yowëy ame dind na gë or gapak oram. Er këmun felënd in, Faba sëyaliw ke.

* 7:53 7.53 Bengas ßend gër Atëfëtan and Şaj 7.53 xali 8.11 ax gi ex na gër ßakayëta ßakarëk.

²⁹ Wëno gë ar lawënegu ke an ßar këmi, axe teß ex na gabat gayik wëno din këme rind er ßian ko in.»

³⁰ Ga wël këni eyeyan elo, bëranjëm wã këni endexëm eñ.

End edacët ed gër oxadëp eñ

³¹ Ata Yesu fel këbi Bëßëwif bër wã bax endexëm bën: «Ga xwëtaya xwëtaya kën gër onden ondedwën er këme sëyalind in, ata kën hi enimin bëßëfan bëram.

³² Anang kën nang ðal in do ðal ijo këñun racët gër oxadëp.»

³³ Ata yaka këno: «Biyi bërandëwëra and Abëraxam bën nde këyëbo rend aracët këyëbo racët gër oxadëp? Biyi elod ami gi ex na okadëp, mondake cëñ këy xorënd ey de: “Bër yaya kën hi?”»

³⁴ Yesu yaka këbi: «Dal in këmun felënd, ar kë wëndërand yo xadëp ir eñëñenax hi ko.

³⁵ Ar hik asëñiŵ an kë bayind lañ gër ekun ed rëw këno. Bari xadëp in axo bond na din.

³⁶ Awa angëmëne wëno Asëñiŵ ar Kaxanu an racët këñun gër oxadëp, bëtëdin an bo na okadëp.

³⁷ Anang wa nang këme mëne wën bërandëwëra and Abëraxam hi kën. Barikan në ecalane ene ðaw. Eyeyan edam el xey këñun en kwëtaya.

³⁸ Wëno, er watëgu këme gër Faba in këmun felënd. Do wën, kën rind er wël kën gër sorix irewën in.»

³⁹ Yaka këno: «Abëraxam ex ðe, axarëk arebi an.» Ata re ko bëte Yesu: «Angëmëne obaş or Abëraxam hi kën, diyindën bëßër baxo rind bën.

⁴⁰ Barikan gërëgako, wën në ecalan ene ðaw, wëno ar fel këñun ðal ir wëlëgu këme gër Kaxanu an. Eño, Abëraxam elod axo di ex na.

⁴¹ Wën, bëßër wateli këno sorix irewën bën kën rind.» Ata yaka këno: «Biyi ami gi ex na ðe obaş or rëw kënebi në asëk alakirand fo; Kaxanu gabat ex Faba irebi.»

⁴² Ata re ko Yesu: «Kido Kaxanu ebax Sorix irewën, aßian ßian done gayik gër ndexëm şanëgu këme xali yow këme. Mëñ lawënegu ke, ame yow ex na ayow fo.

⁴³ Er bayik añun penixënënd na eyeyan edam in, an korënd na en baxët.

⁴⁴ Şabucara in ex sorix irewën, mëñ kën rixënënd oñandi odexëm ok. Mëñ elod gër ýanar hi ko anemin ar bëla. Axo deyand na ðal in gayik ado ðal ðëñ ax gi ex na gër ndexëm. Nand ko nëgwëşënd yo ola orexëm ol kë şanayand gayik anëgwëş exo. Gër ndexëm ýanak enëgwëş eñ.

⁴⁵ Wëno ar këñun felënd ðal an, ane kwëta ex na!

⁴⁶ Ang hi kën ro ako, noño kë xor ex deya mëne wëno na wëndëra këme na? Angëmëne ðal in këmun felënd, ine cëñ bayik ane kwëtaxënënd na?

⁴⁷ Ar Kaxanu an abaxët ko baxët eyeyan ed Kaxanu el. Wën an baxëtënd na gayik an gi ex na bër Kaxanu.»

⁴⁸ Año yaka këno Bëßëwif bën: «Ax gi ex na nde ðal këmi rend mëne wëñ Asamari ey, ar gë bëyël ey?»

⁴⁹ Na re ko Yesu: «Ame gi ex na ar gë bëyël. Wëno Faba fëß këmo, ßari wën ayepan këñun yepanënd endam eñ, ane pëb ex na.»

⁵⁰ «Wëno ame caland na ene cëkw bëla. Abat ex ar kë şaland ene cëkw an, do mëñ ex ar kë xitind an.»

⁵¹ «Dal in këmun felënd, ar kë xwëtaya eyeyan edam an, din axo tëyi na ecës el.»

⁵² Ata re këni Bëßëwif bën: «Gërëgako, anëka ðëñ nang këmi mëne enimin wëñ ar gë bëyël ey. Abëraxam aşës şës ko, bëlawënel bër Kaxanu bën bëte aşës şës këni, do wëñ këy rend mëne ar kë xwëtaya eyeyan ed ey an ðin axo tëyi na ecës el.

⁵³ Ba wëñ nde xuca këño Abëraxam, axarëk arebi an, gayikako mëñ aşës şës ko? Bëlawënel bën aşës şës këni bëte. Wëñ noño këy yëland hi këy?»

⁵⁴ Ata yaka ko Yesu: «Angëmëne wëno fo kë şëkwayand, enjaran endam eñ xaf-xaf ex. Faba wa ke şëkwënd, mëñ ar kën rend mëñ ex Kaxanu, ar xwën këñun an!

⁵⁵ Ado wëno wa nang këño, wën ano nang ex na. Wëno anëgwëş hi dome ang wën ak kido are bame rend mëne amo nang ex na. Barikan, anang wa nang këmo xali xwëtaya këme eyeyan edexëm el.

⁵⁶ End Abëraxam, axarëk arewën eñ cëñ, gë onënga fo baxo yëlarand end yatir këme yow eñ. Ata and wat ko akey año añ fuñara këño.»

⁵⁷ Na re këni Bëßëwif bën: «Ado wëñ axi tək ex na pere bëniy ofëwx oco nde këy rend awat wat këyo Abëraxam.»

⁵⁸ Yesu yaka këbi: «Dal in këmun felënd, ðamana exo gi Abëraxam wëno hik.»

⁵⁹ Ga wël këni enjo, wêdëra këni ñat oxaŷ oŋ eno pëtëraxën. Na ga ŷaf ko Yesu kwël şan ko Aciw and Kaxanu aŋ.

9

End Yesu do gë ašiwëk eŋ

- ¹ Akey amat, Yesu ga ko xuca në ingol wat këŋo ala ar rëweli këno mondeweli ošiw.
² Wëka këno bësëfan bërexëm bën: Asëyali, noŷo wa wëndërak mëŋ rëwaxën këno ala ajo ašiwëk? Ba mëŋ nde ba bëxarëk bërexëm nde?
³ Yaka këbi Yesu: Ax gi ex na mëŋ, ax gi ex na bëxarëk bërexëm bën wëndërak. Barikan, gë ošiw orexëm olo këbi wasin Kaxanu bëla bën bëbër ko rind bën.
⁴ Diyenindëñone Kaxanu, mëŋ ar lawëñegu ke an nand ŷapëk na gayik ayow kë yow amëd and ala ax kor na enjo diyenin.
⁵ Në amëd and hi këme gër ebar ro na, wëno ex angoben and ngwën aŋ.
⁶ Ga yeyan ko mondako, sëp ko gër ebar. Nega ko obar ok gë bato bandexëm baŋ do nëm këŋo ašiwëk an gër bangës.
⁷ Fel këŋo: «Yel ey dëxasax gër anjer and Silowe.» (Owac olo er wacayak Arolawën). Awa ga ye ko, rëxasax ko do nand baxo wërëšëtant na šiwëta ko.
⁸ Bëraketa andexëm bën do đek bër baŋo watërand ga ko xararand bën këni wëkarënd: «Ax gi ex na nde ajo bax xararand moñëpa?»
⁹ Bërëmar këni rend: «Mëŋ ex.» Bëjo: «Ali, awëndër fo wëndër këni.» Barikan, mëŋ ko rend: «Wëno dëŋ ex de.»
¹⁰ Ata na wëka këno: «Mondake wa šiwëta këy?»
¹¹ Yaka ko: «Ar këno wacënd Yesu an negak obar, nëm ke gër bangës do fel ke me ye me dëxasax gër anjer and Silowe. Ga ye këme rëxasaw këme, šiwëta këme.»
¹² Wëka këno bëte: «Do feye wa exo ala ajo?» Yaka këbi: «Wëno ame nang ex na.»
¹³ Na wëla këno ar šiwëtak an gër Ofariseŋ.
¹⁴ Xarak yatir nega baxo Yesu obar do šiwëtaxën këŋo ala ajo akey and eteyëta ebox.
¹⁵ Ata Ofariseŋ ok wëka këno bëte ba mondake šiwëta ko. Yaka këbi: «Obar nega baxo gë bato bandexëm baŋ do nëm ke gër bangës, ataŋ ga rëxasa këme, watëra këme.»
¹⁶ Ofariseŋ odëmar are bani rend: «Yesu axo kaniw ex na gër Kaxanu gayikako axo pëbënd na akey and eteyëta aŋ.» Bëte odëmar are bani rend: «Kido awëndëran ebaxo adoxo xor na exo di becarax bënd këñëŋo watelinde beŋ.» Ata në enjo xucarëra baŋi.
¹⁷ Wëka këno bëte ar šiwëtak an: «Do wëj ake yëla këy end ar šiwët ki ajo eŋ?» Yaka ko: «Alawënel ar Kaxanu exo.»
¹⁸ Bari, bëlëngw bër Bëšëwif bën ani kwëta bana mëne ašiw dëŋ šiw baxo ala ajo.
¹⁹ Ata wëka këñëbi bëxarëk bërexëm bën: «Ajo nde ex asëñiw arewën ar kën rend mëne ašiwëk rëw këno an? Do mondake cëŋ ko watërand gërëgako?»
²⁰ Yaka këni bëxarëk bërexëm bën: «Biyi er nang këmi mëne itox indebi exo, do ašiwëk rëw këmo.»
²¹ Barikan end mondake ko watërand gërëgako eŋ, ami nang ex na. Ami nang ex na bëte ba noŷo šiwët këŋo. Mëkayino mëŋ dëŋ, afirik ga exo wa, afel këjun fel.»
²² Ga banëbi yëdand bëlëngw bër Bëšëwif bën yakaxën bani mondako. Awël wël bani mëne ar kē wā yo mëne Yesu ex Afexën an, awāŷ këno wāŷ gër aciŷ acaleyā andeŷën.
²³ Mëŋ rexën bani bëxarëk bërexëm bën mëne afirik exo, eno mëkara mëŋ dëŋ.
²⁴ Ofariseŋ ok ga wac këno akinëm ar šiwëtak an, re këni: «Cëkwalo Kaxanu. Ala ajo awëndëran hi ko. Biyi cëŋ mondako nang këmi.»
²⁵ Yaka këbi: «Angëmëne awëndëran hi ko wëno ame nang ex na. Emat ex end nang këme eŋ: ašiwëk hi bame, gërëgako në ewatëra me.»
²⁶ Ata wëka këno gašëxe: «Ake nde ri ki? Mondake šiwët ki?»
²⁷ Yaka këbi: «Anëka ga fel këmun wa do wën ane baxët ex na. Inewā ŷandixën këjun ene wël gašëxe? Ba en gi wën bëte bësëfan bërexëm nde ŷandi këjun?»
²⁸ Na širëra këno këni rend: «Wëj wa ex asëfan arexëm an. Biyi cëŋ bësëfan bër Moyis hi këmi.»
²⁹ Biyi er nang këmi mëne Moyis wëlanëgu këbo eyeyan ed Kaxanu el. Bari ajo, ami nang ex na gër ed xaniw ko.»
³⁰ Yaka këbi: «Awa wëno në ecaran exe end mëne wën an nang ex na gër ed xaniw ko eŋ. Barikan mëŋ šiwët ke de!»
³¹ Anang nang këne mëne Kaxanu abi yakalind na cale iŋ bëwëndëran bën. Barikan, ar fëb këŋo Kaxanu an, ar kē rind oñandi odexëm an, ajo këŋo yakalind cale iŋ.
³² Elod ane wël exe na end ala ar këbi šiwëtënd bër rëweli këñëbi ošiw.
³³ Kido ala ajo axo kaniw bana gër Kaxanu, ŷowëŷ adoxo xor na exo di.»

³⁴ Ata yaka këno: «Yama wěj ar rěw këni aŷëŋënax gër beŋëŋënax an nde këbo séyalind gërëgako!» Ata wăy këno exo can.

End ošiw or onden eŋ

³⁵ Ata Yesu wël ko mëne aŷăy wăy këno ala ajo. Ga fed këni, wëka këŋo: «Wěj axwëta nde xwëta këyo Asëniw ar ala an?»

³⁶ Yaka ko: «Asëyali, noŷo wa hi ko mëŋ këmo xwëtaxën?»

³⁷ Na re ko Yesu: «Në ewat dëŋ eyo, wëno ar ki felarënd ajo.»

³⁸ Ata re ko ar šiŵetak an: «Axwën, axwëta xwëta këmi.» Na foxi ko, do këŋo šalend.

³⁹ Re ko bëte Yesu: «Wëno kiti wëlaw këme gër ngwën ro: bëšiwëk bën eni watërand, do bër kë watërand bën eni ciw.»

⁴⁰ Ofariseŋ od xeta baŋo ok ga wël këni eyeyan elo, wëka këno: «Ba biyi bëte bëšiwëk nde hi këmi?»

⁴¹ Yesu yaka këbi: «Kido ašiw šiŵ ban, an mendëra dona. Barikan, ga kën rend ako awatëra kën watërand amena andewën aŋ monëka lëka këŋun.»

10

End axadac ayekax eŋ

¹ Ata re ko bëte Yesu: «Dal in këmun felënd, ar bayik ax dilënd na gër ebët ed kece ir opey, do ko raďand mondaďa an, arek axeŷax exo.»

² Barikan, ar kë lilënd gër ebët an, mëŋ ex axadac ar opey an.

³ Anëkona ar ebët an këŋo šëngëntënenđ exo dilaxën, do opey ok axwita këni xwitand oniŵ orexëm ol. Ata këbi wăc fac opey odexëm ok ir ex kala gë owăc orexëm ol eni can do kwël eno tëfa.

⁴ And këbi nęcët đek opey odexëm aŋ, exo đëngw do bën eno tëfand ga wër këni oniŵ orexëm ol.

⁵ Ala ar ano nang ex na an, ado ebi macërand, ano tëfa na. Ata këni šapër eno ŋăwëta gayik ani mër ex na oniŵ or bëliyer ol.»

⁶ Apënëtal aŋo fel baŋi Yesu, ħari bëla bën abi pëni bana er baxo rend in.

⁷ Yesu fel këbi bëte: «Dal in këmun felënd, wëno ex ebët ed gër ed këni lilënd opey el.

⁸ Đek bër yowëk đamana me ŋatëgu bën bërek bëxeŷax ex. Bari opey ok anëbi baxët ex na.

⁹ Wëno ex ebët el! Ar kë xuca gër ndam an afex ko fex. Alil ko lil, ašan ko šan do exo cot er ko yamb in.

¹⁰ Arek an er ko yowënd wayët: orek, eďăw, enëxëndëran. Barikan wëno er yow këme eni cot oyel oram ol aniyān aŋ do gë obetak or din ol.

¹¹ «Wëno ex axadac ayekax an. Axadac ayekax an, ayëlaya ko yëlayand aniyān andexëm aŋ, aŷelëk hi ko exo cës në end oyel orexëm.

¹² Barikan, ariyenin an axadac fo këbi xadacënd oyel ol, abi kwën ex na. Sam ebi watëg ojëlemu ok, oyel ol këbi ŷāŋëtand exo gër. Ata ojëlemu ok, oko enëbi tëra oyel ol, oko enëbi yęc eni capëra.

¹³ Ariyenin an ahër ko hërënd gayik në end acosa fo këbi xadaxënënd oyel ol, aŋo balënd na ende bën eŋ. Wëno ex axadac ayekax an.

¹⁴ Anang nang këmëni oyel oram do bën anang nang këne;

¹⁵ ang nangër këmi wëno gë Faba ak. Aŷelëk hi këme me yëlaya andam aŋ gër ecës në end oyel oram na.

¹⁶ Oyel ošëxe šot këmëni na or ax gi ex na gër kece ijo ro, afo mëni mëlaw. Oyel olo, awël këni ŷana eni wëlënd oniŵ oram ol do mëni ħar eni gi kece ifat, mëni kaxadaxënënd wëno gabat.

¹⁷ Faba iram aŷian ħan ke gayik aŷelëk hi këme me cës në end oyel oram. Ado me yëlaya gër ecës, axana këme xana aniyān andam aŋ and xani gër ecës aŋ.

¹⁸ Ax gi ex na ala ke laŷ, ħarikan gë andam aŋo dëŋ këme yëlaya. Ašot šot këme ojaŷ od me tebaya ene đăŷ, bëte ašot šot këme ojaŷ od me kani gër ecës. Mondako ex apela and yëlëgu ke Faba aŋ.»

¹⁹ Ata xucarëra këbi gašëxe Bëšëwif bën ga wël këni eyeyan elo.

²⁰ Bëranjëm këno rend Yesu: «Ajo ar gë bëyël exo! Ado ašenëk ex, inewă këno baxëtaxënënd?»

²¹ Bëjo këni rend: «Eyeyan elo ax gi ex na đe ed ar gë bëyël. Bëyël bën anëbi kor na enëbi ciwët bëla.»

End emëšen ed Yesu eŋ

²² Amêd and gë ayem isëm aŋ hi bax, ata hik ofëna or Aciw̃ and Kaxanu ol gër Yerusalem*.

²³ Ga yow ko Yesu gër Aciw̃ and Kaxanu, ko yexërand gër yangana, gër lilaya ir wăcan bano Salomon.

²⁴ Ata xeta këno jey Bëšëwif bën do wëka këno: «Xali niyë wa këyëbo seŋ mi cakirand endey eŋ? Angëmëne wëj ex Afexën an pelëlëbo fac.»

²⁵ Yesu yaka këbi: «Ga fel këmun wa, ŋari ane kwëta ex na. Er kë reyand osede oram in ex bandixa band këme rind gër oŋac or Faba ŋaŋ.

²⁶ Bari wën ane kwëta ex na gayik an gi ex na oyel oram.

²⁷ Oyel oram ol awër awër këni oniŋ oram ol. Wëno anang nang këmëni do bën asëfa këne sëfand.

²⁸ Wëno këbi yëlënd aniyand din aŋ. Din ani nemi na do ala ax kor na eŋi kwëcët ga lëkaya këmëni ako.

²⁹ Faba, mëŋ ar yëmbëta këbi bëla dëk an, yël ke oyel olo. Do ala ax kor na eŋi kwëcët gër otaxan odexëm.

³⁰ Wëno gë Faba, arabat hi këmi.»

³¹ Ata Bëšëwif bën ga wël këni eŋo, ŋat oxaŋ oŋ gašëxe eno pëtëra xali eno dafw̃.

³² Ata re ko Yesu: «Mbaŋ ex benjekax bënd gër Faba bënd wăsin këmun beŋ. Do në end fe yandixën kënun ene pëtëra?»

³³ Ata bëlëngw̃ bër Bëšëwif bën yaka këno: «Wëj ar ex ala fo do këy rend mëne Kaxanu hi këy, në ecir eyo Kaxanu. Në eŋo yandixën këbo mi pëtëra, ax gi ex na në end enjekax end ri këy.»

³⁴ Yesu yaka këbi: «Ga yëgw̃ këni wa gër acariya andewën mëne Kaxanu rek: Wën bëte okaxanu hi kën.

³⁵ Oñëgw̃ Omënëk mondako wăc këbi okaxanu bër wëlanëgu këbi eyeyan ed Kaxanu bën (do gër Oñëgw̃ Omënëk, gaŋatak ax kor na exo yepën).

³⁶ Wëno yata ke Faba Kaxanu do lawënegu ke gër ngwën ro. Do wën këne rend mëne në ecir emo gayik ako re këme wëno ex Asëniŋw̃.

³⁷ Angëmëne ame dind na bandixa band Faba ŋaŋ, kërene kwëta na!

³⁸ Barikan, në ediyenin emo Kaxanu ado bayik ane kwëta ex na. En mado wa ndakan endam eŋ në end bandiyen ŋaŋo. Ata aye nangëdon mëne wëno gë Faba arabat emi.»

³⁹ Ata na Bëšëwif bën këni ŋaland bëte eno tëra Yesu, ŋarikan ŋana këbi na.

⁴⁰ Ga xegëta ko na gašëxe Yurëdeŋ in, ŋat ko gër ed babi buyirand bëla Şaŋ Batis and anëka fo aŋ, ata bayix ko fën.

⁴¹ Bëranjëm sëfa ŋaŋo do këni rend mëne Şaŋ Batis, ecarax gematak axo di exëna; ŋarikan dëk beŋër reya ko end Yesu bën daf ex.

⁴² Ata fën bëranjëm wăx këni end Yesu eŋ.

11

End Lasar eŋ

¹ Ašëxwëra baxëna ar bano wăcënd Lasar gër ingol ind Betani, gër ed lëg bani mëŋ gë boŋinëm, Mari do gë Marët.

² Mari ijo eŋax asoxari ar xoŋ ŋaŋo Axwën Yesu gë angiri do fëxwëcën ŋaŋo osapar oŋ gë omban ondexëm oŋ. Abinëm Lasar šëxwëra bax.

³ Ata bër gë abaye, Mari do gë Marët, lawën këni gër Axwën Yesu eno pelëx mëne ar ŋan këŋo an šëxwërak.

⁴ Yesu ga wël ko eŋo yaka ko: Ošëxwëra olo ax gi ex na or ecës, or eni wataxën bëla bën enjaran end Kaxanu ex. Gë ošëxwëra olo këni wat ola or Kaxanu ol gër Asëniŋw̃ arexëm.

⁵ Yesu mbaŋ ŋaŋo ŋalënd end bër amimënëra eŋ: Marët, gë Mari do gë Lasar.

⁶ Barikan, ga wël ko mëne Lasar šëxwërak bayix ko gër ed hi baxo ŋakey ŋaki.

⁷ Gër akey atasën, fel këbi bësëfan bën: «Bakane gër ebar ed Yude.»

⁸ Re këni bësëfan: «E Asëyali, ax nêka ex na bëlëngw̃ bër Bëšëwif ga bani ŋaland eni pëtëra gë oxaŋ oŋ do këy rend ene bakaye fën.»

⁹ Ata Yesu yaka këbi: «Ax gi ex na nde gër amëdëna ŋapëxëd epëxw̃ gë ŋaki ex? Ar kë yexërand goyat an axo nawërand na gayik aye ko watërand gë angoben and gër ngwën ro aŋ.

¹⁰ Barikan ar kë yexërand gëmëd an anawëra ko nawërand gayik axo gi ex na gë angoben.»

* 10:22 10:22 Gë ofëna olo bani xwitand Bëšëwif bën akey and fërët këni Aciw̃ and Kaxanu aŋ.

11 Yesu, ga fiata ko eyeyan elo, fel këbi bête bësëfan bën: «Lasar, lawo irebi në okwëf exo. Barikan yene mo nëngëtëx.»

12 Ata yaka këno bësëfan: «Axwën, angëmëne araş raş këŋo, afak ko fak.»

13 Enimin, er ŋandi baŋo Yesu efi pëni mëne Lasar aşës dëŋ şës ko. Er yëla bani bësëfan bën mëne end okwëf fo ko yeyanënd.

14 Ata Yesu fel këbi fac: «Lasar anëka şës ko.

15 Er nëngan ke ga şës ko nand bayik ame ye bana mëŋ këne xwëtaxën wën. Gërëgako yene gër ed exo.»

16 Ata fel këbi Toma, ir nëngët bano Didim, bësëfan bësëfandaŋ: «Yene, biyi bête ene cësëxëye gë mëŋ.»

17 Yesu, and fiat ko gër ingol ind Betani aŋ, sək ko mëne anëka ri baxo Lasar bakey banax gër ŷeg.

18 Ingol ind Betani in ax ŋaŋwër bana gë Yerusalem in, në bapakan batas fo bax.

19 Bëyude bërənjem bax yowënd enëbi cëma Marët gë Mari ga lap këno imaŷe indebën in.

20 And wël ko Marët mëne Yesu kē fiatëgund aŋ, xacëra këŋo. Mari bayi ko moŋëpa gër iciw.

21 Ga fed këni gë Yesu, Marët re ko: «Axwën, kido ro hi bay abaŷe axo cës dona.

22 Barikan, ado gërëgako dëŋ anang nang këme mëne dëk er këyo xara yo Kaxanu aye ki yakali.»

23 Ata re ko Yesu: «Abinëx axani ko xani gër ecës.»

24 Re ko Marët: «Anang nang këme mëne axani ko xani gër ecës and këni xanira bësëşək aŋ yatir akey apelatar.»

25 Ata re ko Yesu: «Wëno kē xaninënd gër ecës, wëno ke yëlënd aniyan aŋ. Ar kē ŵa endam an gë aniyan ak ko bayi ado exo cës.

26 Ar kē liyand do exe kwëta wëno an, ecës el din aŋo dëkaya na. Aŵa nde ŵa këy eno?»

27 Yaka ko Marët: «Iyo, Axwën aŵa ŵa këme mëne wëj ex Afexën an, Asëniŵ ar Kaxanu an, ar ebax ex yow gër ngwën ro an.»

28 Ga fiata ko Marët eyeyan elo, baka ko gër iciw. Ata ŵac këŋo, Mari abinëm do nekënekə këŋo: «Asëyali aŋ anëka yow ko, në emac exl.»

29 Sam ga wël ko eno, Mari xani ko xwiriş, ŵara ko gër ed hi baxo Yesu.

30 Yesu axo ŋat bana pere gër ingol, gër ed fed bani gë Marët fo bayi baxo.

31 Bëyude bër xetëna baŋo Mari gër iciw do bano yifarand bën wat këno ga xani ko aŋand. Ata ga ko şan sëfa këno ga yëla bani mëne gër ŷeg ko yend exo denitarax.

32 And fiat ko Mari gër ed hi baxo Yesu aŋ, lapaya ko gër osapar orexëm, ko rend: «E Axwën, kido ro hi ba ay abaŷe axo cës dona.»

33 And wat ko Yesu mëne në edenita exo Mari aŋ do bête në etes exëni Bëyude bër sëfaw baŋo bën, hi këŋo ŋar eman eŋ do şamina ko gër onden ondexëm.

34 Wëka këbi: «Feye wa wëxëta këno?» Yaka këni: «Axwën yow mi masin.»

35 Yesu ses ko.

36 Bëyude bërëmar re këni: «E, awa mbaŋ baŋo balënd de end Lasar en!»

37 Bëjo këni rend: «Okò, ax gi ex na nde mëŋ şiwët këŋo aşiwëk an? Axo kor dona nde eno pakën Lasar këdi ko şës?»

38 Yesu, ga hi këŋo na bête ŋar eman eŋ, sëka ko ŷeg in. ŷeg ijo oxel ebax do fëŋ bani lilaya in gë angaŷ.

39 Ata re ko Yesu: «Dëxëtın tan angaŷ aŋ.» Na rew ko Marët, imaŷe ind aşësək in: «Axwën, anëka nëmu ko, akey anaxën aŋ ex doro!»

40 Yaka ko Yesu: «Ami pel ex na nde ga xwëta xwëta këye awat këy wat enjaran end Kaxanu en?»

41 Ata wedit këni angaŷ aŋ. Yesu ga xëŋa ko orën ol, re ko: «Faba, aye ri këy ga yakali këye.

42 Wëno, anang nang këme mëne din këye yakalind. Barikan, në end amëxwër and ex ro aŋo këme yeyanënd eni maxën mëne wëj dëŋ lawëŋëgu ke.»

43 And fiata ko aŋ, xëŷ ko: «Lasar, canëgu!»

44 Ata aşësək an şanëgu ko, osapar oŋ do gë otaxan ok moceri gë bëcole, do dëxasin mopël kwëc gë anjem. Ata re ko Yesu: «Pëtërayino tan do tebino exo ye.»

End osit or etëra ed Yesu en

45 Ata Bëyude bërənjem, bër yowëraw bax gër Mari bën, ga wat këni er ri ko Yesu in, ŵa këni endexëm en.

46 Barikan mar ye këni gër Ofarisen eni deyax er ri baxo Yesu in.

⁴⁷ Ata bēšadaxan bēlēngw bēn do gē Ofariseŋ ok wācēr kēni. Ga yēpaxēn kēni endey eŋ gēr Amara kēni wēkarēnd: «Mondake wa kēne riye? Ala ajo cēŋ nē eñēmb ex de becarax bēnd ko rind bēŋ.

⁴⁸ Angēmēne aseŋ seŋ kēnēŋone, dek kēni wā endexēm eŋ. Ata Bērom bēn eni yow eni ñam Aciw and Kaxanu aŋ do enēbo yēcēra enēng endebi eŋ.»

⁴⁹ Ata Kayif, mēŋ ar hi bax ašadaxan alēngw niy ijo an, re ko: «Ata wēn yōwēy an nang ex na de paŋ gē endey eŋo.

⁵⁰ An nang ex na nde mēne abat yāpēk exo cēs nē end bulunda ir Isērayel dek gē ex yēcār enēng endebi eŋ.»

⁵¹ Yeyanaxēn baxo mondako in, ax gi bana anjēlan andexēm fo. Ga hi baxo ašadaxan alēngw aniy aŋo, yeyanaxēn baxo ang alawēnel fo mēne Yesu kē šēs eni pexaxēn bulunda ir Isērayel in.

⁵² Enimin, ebi baraxēn Kaxanu ekun ebat obaš orexēm ol gēr benēng dek ko šēsaxēn, ax gi ex na nē end Bēšewif fo.

⁵³ Ata elod yatijo xetan baŋi eno dāw.

⁵⁴ Yesu aŋo seŋ ko eyerēxa ed wat-wat gēr Bēšewif el. Ga xani ko na, ye ko kwēl gand ladawe, nē angol baŋi wācēnd Efērayim. Fēn xeyērax baŋi gē bēsēfan bērexēm bēn.

⁵⁵ Anēka saxēgu bax Ofēna or Apexa ol, ata Bēšewif bēn kēni yend yaŋ gēr Yerusalem eni wūnētarax dāmana ex ŋatēgu Ofēna or Apexa ol.

⁵⁶ Ga kēno šalara Yesu kēni wēkarēnd gēr Aciw and Kaxanu: «Mondake yēla kēn, ayow nde ko yow gēr ofēna?»

⁵⁷ Bēšadaxan bēlēngw bēn do gē Ofariseŋ ok afel fel banēbi bēla bēn mēne ar kē nang yo gēr ed exo Yesu exo deyaŋ eno tēraxēn.

12

End angiri eŋ

¹ Baŋeŋ baŋjongamat baŋi bax ofēna or Apexa ol. Ata Yesu ye ko gēr ingol ind Betani, gēr ed lēg baxo Lasar, ar xanin baŋo gēr ecēs an.

² Fēn ašēmēran šēmēran bano. Ata Marēt kēbi lēband, do Lasar hi ko šēf gēr bēr bax yambērand.

³ Na wēdēgu ko Mari icēlakur ir angiri ir kēni wācēnd nar, ir xem bax akanji mbaŋ. Xoš ko osapar or Yesu oŋ, do kēŋo fēxwēcēnd gē omban ondexēm. Ata otēner onēngax oŋ xēñēk dek iciw iŋ.

⁴ Aŋo re ko Yuda Isēkariyot, ašēfan ar ebax eŋo dēxw Yesu an:

⁵ «Inēwa baŋik ane pan exe na angiri ijo baŋama okeme otas, do kodī ir šot done in enēbe dēcaraxēne bēxaŋēanaxik bēn.»

⁶ Rexēn baxo eŋo mēŋ arek ebaxo, ax gi ex na de ga bal baŋo end bēxaŋēanaxik eŋ. Yama ga baxo yambēnd nde kodī ir bano fēxwēnēnd exo mēxwēta gēr imboto in.

⁷ Barikan Yesu re ko: «Tēbēlo de, gana-gana fo xoš ko eman endam eŋ ond gēr yēg oŋ.

⁸ Wēn din gē bēxaŋēanaxik bēn ga hi kēn wa, baŋi wēno ame bo na din gē wēn.»

⁹ Ga wēl kēni amēxwēr and Bēyude aŋ mēne Yesu yowēk gēr Betani barērēgu kēni. Eno wat bēte Lasar, ar xanin baŋo gēr ecēs an barēraxēnēgu baŋi, ax gi ex na nē endexēm fo.

¹⁰ Ata bēšadaxan bēlēngw bēn xetan kēbi eno dāw bēte Lasar

¹¹ gayik Bēšewif bēranjēm baŋi ŋawētand ga bano xwētand Yesu.

End Yesu gēr Yerusalem eŋ

¹² Ga xeyēk, amēxwēr and bēr yowērāwēk gēr ofēna aŋ wēl kēni mēne Yesu kē yowēnd gēr Yerusalem.

¹³ Ata ga saŋēgu kēni benid bēnd baŋeŋ, xaca kēno do kēni sarēnd:

Hosana, bētalexo ar kē yowēnd gē owac or Axwēn an, Bētalexo emun end bulunda ir Isērayel eŋ.

¹⁴ Ata Yesu yēpa ko yaŋ nē ipali. Mondako ŋata baxo er yēgw baxo alawēnel ar Kaxanu an endexēm eŋ:

¹⁵ Kēren yēdara na, wēn bēr gēr Siyoŋ bēn, Watino emun endewēn eŋ,

Nē eyow exo, mo ñēpa yaŋ nē ipali.

¹⁶ Amēd aŋo bēsēfan bērexēm bēn aŋi pēni bana pere eŋo. Barikan, and wat kēni enjaran end Yesu aŋ xwita kēni mēne end yēgw baxo alawēnel eŋ ex. Mēŋ xacaxēn bano mondako bēla bēn.

¹⁷ Amëxwër and bër ebax yatir wac baŋo Lasar exo canëgu gër yeg aŋ areya bani reyand end wateli bano eŋ.

¹⁸ Në end ecarax end wël bani ri ko eŋo xacaxën bano Yesu bura-bura.

¹⁹ Ata Ofariseŋ ok këni rexërend: «Awat kën watënd mëne yoweŷ an kor na: ngwën in đek mëŋ fo këno sëfënd.»

End benëŋ becëxe eŋ

²⁰ Bela bër benëŋ becëxe yow bax na gër Ofëna or Apexa gër Yerusalem, eno cale Kaxanu.

²¹ Ata sëka këno Filip, asëfan ar lëg bax gër Betësayida an, ingol ind gër ebar Galile. Wëka këno: «Asošan, biyi Yesu yandi këbo mo wat.»

²² Ga wël ko eŋo, Filip fel këŋo Andëre, ata bën bëxi hateli këni endey eŋ gër Yesu.

²³ Yesu yaka këbi: «Dodo anëka hatëguk apëxëd and kë şanaya enjaran endam eŋ, wëno Asëniw ar ala an.

²⁴ Dal in këmun felënd, enedfa end bële end ani wëg ex na gër ebar eŋ, ax cënan and, emat fo kë bayind. And këni lap do eni wëg aŋ kë şënan bon.

²⁵ Ar kë şan nëmëc aniyen andexëm an, anemin ko nemin. Barikan, ar kë şus aniyen andexëm and gër ngwën ro an kë şot aniyen and din aŋ.

²⁶ Ar këŋo yandi exe diyeninënd an, tëfëgulexe. Do gër ed këme hi yo na ko hi mëŋ bëte. Ar yandi këŋo exo gi ariyenin aram an, Faba këŋo wäşën.»

En ecës ed Yesu eŋ

²⁷ «Gërëgako yomb iram in anëka şaminak. Ine këme re? Ba, Faba dacëtële gër toro ino nde? Barikan, me toro mondako yowaxënëgu këme.

²⁸ Faba, dafël ex oŵac orey ol gër bela!» Ata wëliwëk oniŷ yaŋ gër orën do kë rend: «Anëka rafën këme do arafën këme rafën gaşëxe.»

²⁹ And wël këni bër gër amëxwër bën oniŷ olo aŋ, mar këni rend mëne orën ol xëmak, bëjo këni rend: «Meleka yeyaneli këŋo.»

³⁰ Ata re ko Yesu: «Në endewën wëlixënëk đe oniŷ olo, ax gi ex na në end oŵac oram.

³¹ Gërëgako wa ex kiti ind ngwën ino in, gërëgako këno wäŷ emun end gër ngwën ro eŋ.

³² Do wëno and këne yën yaŋ në osëx aŋ këməni bar bela bën đek eni gi bëram.»

³³ Ata gë eyeyan elo nangën baŋi Yesu aŋ ko şës ak.

³⁴ Yaka këno bër gër amëxwër bën: «Biyi er fënëŋ kënebo gër bakayëta band acariya andëbi mëne Afexën an din ir din ko liya. Mondake cëŋ këyëbo felënd mëne Asëniw ar ala an afika këno fika? Noŷo ngwa ex Asëniw ar ala ajo?»

³⁵ Ata Yesu yaka këbi: «Ga bayik ako təkër angoben and këŋun ŋoband aŋ yexërayindën në amëd and hi kën gë angoben aŋ këdi këŋun fënga ecamëdan aŋ. Ar kë yexërand gër ecamëdan an axo nangënd na gër ed ko yend.

³⁶ Në amëd and hi kën gër angoben aŋ, kwëtayin angoben aŋ, en gixën obaş or angoben.» Ga yeyan ko mondako Yesu, ŋawëta këbi do nem këno.

End oŋëpëgënan od Bëşëwif eŋ

³⁷ Bëşëwif bën, ado ga bani watënd awat dëŋ becarax bëndanjëm bënd baxo rind Yesu bëŋ, ano kwëta bana.

³⁸ Mondako fiatak er yëgw baxo alawënel Esayi in: «Axwën, noŷo ngwa wäk er reya këmi in? Noŷo ngwa watëk panga indey in?»

³⁹ Aŋ sëkwanënd bani eno kwëta Yesu ak, Esayi aŷëgw yëgw ko bëte:

⁴⁰ «Axwën Kaxanu fëdëk bangës bandebën baŋ,

Mëŋ xemënëk ogaf odebën ok,

Këdi këni watëra, këdi këbi fëni gër onden ondebën,

Këdi këni nëngwët ola orebën ol do eni pak.»

⁴¹ Ejo re baxo Esayi ga wat ko enjaran end Axwën eŋ do Yesu baŋo rend mondako.

⁴² Ado şëf gër bëlëngw dëŋ, bëranejëm wä bax end Yesu eŋ. Bari, ga banëbi yëdand Ofariseŋ ok, abani reyara na poyoma këdi kënebi wäŷ gër aciŷ acaleyä.

⁴³ Awa bën er këni şian bela in fecan baŋi gë enjaran end Kaxanu eŋ.

End eyeyan ed Yesu eŋ

⁴⁴ Ata xëŷ ko Yesu: «Ar ke xwëta an anëka wä ko bëte end ar laŷënëgu ke eŋ, ax gi ex na wëno fo xwëta ke.

⁴⁵ Ar këŋo xëbënan endam an, end ar laŷënëgu ke eŋ xëbënan këŋo bëte.

⁴⁶ Wëno ex angoben aŋ, er yow këme gër ngwën ro mëni ŋoba đek bër kë wä endam bën, këdi këni bayi gër ecamëdan.

⁴⁷ Ar kē baxēt er kēme rend in do axo kwētaya ex na an, ax gi ex na wēno kēŋo nēp gayik ame yow ex na mēni nēp bela bēr gēr ngwēn ro bēn. 'Barikan, mēni pexēn yowaxēnēgu kēme.

⁴⁸ Ar ūs ke an do exo nēp er re kēme in ar enēp ex. Eyeyan edam el fo kēŋo nēp yatir akey apelatar.

⁴⁹ End kēme yeyanēnd eŋ ax gi ex na endam, apela and Faba ex, mēŋ ar lawēnēgu ke an. Mēŋ dēŋ felēgu ke eyeyan elo do gē er ūpēk me tēyalind in.

⁵⁰ Do anang nang kēme mēne apela andexēm aŋ kē yēlēnd aniyan and din ir din aŋ. Awa er kēme rend in, ang felēgu ke Faba ak kēme yeyanēnd.»

13

End enēbēn ed osapar eŋ

¹ Nē ecan bayi bax Ofēna or Apexa ol, Yesu nang ko mēne anēka ūatēguk amēd and ko rēxēta gēr ngwēn ro aŋ exo baka gēr Sēm Kaxanu. Mbaŋ ūian baŋi bēsēfan bērexēm bēn ado ga baŋi sebēnd gēr ebar ro. Ata wāsin kēbi aŋana aŋo xali gēr eŋata.

² Ga kēni yambēra ed genēka el, ūabucara in anēka ūoŋ baŋo gēr emēkw Yuda, aseŋiŋ ar Simoŋ Isēkariyot, eŋo dēxw Yesu.

³ Do Yesu anang nang baxo mēne bēy dek sebēnan kēŋo Sēm, gēr ndexēm xaniw ko do fēn ko baka.

⁴ Gēr ed bani yambērand na, xani ko xwiriš, ūdūfēta ko acud atēm aŋ do xapa ko anjēm gēr edum.

⁵ Ata ga rēmb ko men nē inēp, ūana ko kēbi nebēnēnd osapar oŋ bēsēfan bēn do kēbi fēxwēcēnēnd gē anjēm and xapa baxo gēr edum aŋ.

⁶ Na re ko Simoŋ Piyer and ūiat ko gēr ndexēm aŋ: «Axwēn, yama wēj nde eye nebēn osapar oŋ!»

⁷ Yaka kēŋo Yesu: «Er kēme rind in, anang kēy nang and kē bašana aŋ, baŋi ax gi ex na gērēgako.»

⁸ Ata re ko bēte Piyer: «Din ame ma na eye nebēn osapar oŋ.» Aŋo re ko Yesu: «Angēmēne ami nebēn ex na yo osapar oŋ, awa ūowēy axe bar ex na.»

⁹ Yaka ko Simoŋ Piyer: «Awa angēmēne mondako ex Axwēn, kērex gi na osapar oŋ fo. Nebēnēle bēte otaxan ok gē gaf in.»

¹⁰ Ata re ko bēte Yesu: «Ar buyirak ecede an, dek eman eŋ wēn ko. Osapar oŋ fo ko nebāra. Do wēn bēwēnēk hi kēn, baŋi ax gi ex na wēn dek dē.»

¹¹ Yesu aye nang baŋo ar kēŋo lēxw an, mēŋ rexēn baxo mēne ax gi ex na bēn dek wēnēk.

¹² And faŋ ko enebēn ed osapar aŋ, Yesu ūdūfa ko acud atēm aŋ do baka ko gēr ed bani yambērand. Ata wēka kēbi: «Afēni nde fēni kēŋun er rin kēmūn in?»

¹³ Wēn ke wācēnd Asēyali do Axwēn, ata dal kēn reyand gayik go dēŋ ex.

¹⁴ Awa angēmēne anebēn nebēn kēmūn osapar oŋ wēno ar ex Axwēn do Asēyali arewēn an, wēn bēte aŋap ūapēk en nebēndērēnd osapar oŋ.

¹⁵ Amatinali rin kēmūn, en dixēnēnd wēn bēte ang rin kēmūn ak.

¹⁶ Dal in kēmūn felēnd, xadēp in aŋo kucand na or gapak axwēn arexēm an, parēxanda in aŋo kucaxēnd na ar lawēn kēŋo an.

¹⁷ Ga fēni fēni kēŋun eŋo, anēgandēra kēŋun nēngandēra angēmēne enimin mondako dēŋ kēn rind.

¹⁸ Anang nang kēmēni bēr yata kēmēni bēn, amun dend na dē wēn dek. Barikan afo ex ūata endam end ex gēr Oŋēgw Omēnēk eŋ: «Ar bar kēmi enēp ebat dēŋ ke ūenaxēn.»

¹⁹ Kwēl gērēgako fo kēmūn nangēnēnd eŋo dāmana ex ūatēgu. Do and kē ūiatēgu aŋ, ene kwētaxēn mēne wēno dēŋ ex ar hi kēme an.

²⁰ Dal in kēmūn felēnd, ar kēŋo xana arolawēn oram an, wēno dēŋ xana ke. Do ar ke xana an, anēka xana kēŋo bēte ar lawēnēgu ke an.»

End alēxw ar Yesu eŋ

²¹ Ga yeyan ko mondako, Yesu ūamina ko gēr onden ondexēm. Reya ko bēte: «Dal in kēmūn felēnd, wēn bēsēfan bēram bēn, abat ke lēxw.»

²² Ata bēsēfan bēn kēni nēkonēndērēnd do kēni yēlarand ba noŋo kēŋo rend.

²³ Asēfan ar lēka baŋo mbaŋ Yesu an, xetēna baŋo gēr ed bani yambērand.

²⁴ Simoŋ Piyer ga xēwa kēŋo, fel kēŋo eŋo mēka ba noŋo kēŋo rend.

²⁵ Ata asēfan ajo xayaxēn kēŋo Yesu gēr emēkw do wēka kēŋo: «Axwēn, noŋo wa kēyo rend?»

²⁶ Yaka kēŋo Yesu: «Ar kēmo fēxwēn aton and mburu and ūesēna kēme aŋ, ajo ex ar ke lēxw an.» Ata ūesēna ko aton aŋ do fēxwēn kēŋo Yuda, aseŋiŋ ar Simoŋ Isēkariyot.

²⁷ Sam ga xana ko Yuda aton aŋ, Sindan lil kërjo. Ata Yesu fel kërjo: «Er këy rind in, dil aýand.»

²⁸ Bër hi bax gër eyambëran bën, gaŋatak aŋo pëni bana ba ine felaxën baŋo Yesu eŋo.

²⁹ Enimin, Yuda bax lëkayand imboto ind kodî in, ata bësëfan bërëmar yëla këni mëne exo yëcëraw beŋër hi bax eni dixën ofëna bën laŋwën baŋo Yesu. Bëjo yëla këni ba ebi yël yëŋ bëxaŋëanaxik bën fel baŋo exo ye.

³⁰ Ga yamb ko na Yuda aton and mburu aŋ, şan ko atan. Anëka bax xwëyarënd.

End apela angaşax eŋ

³¹ Ga şan ko Yuda, Yesu re ko: «Gërëgako, Kaxanu anëka wăsin këbi bela bën enjaran endam eŋ, wëno Asëñiŋ ar ala an. Anëka wat këni enjaran endexëm eŋ gër ola oram.

³² Angëmëne aŋasin wăsin këmëni bela bën enjaran end Kaxanu eŋ, Kaxanu bête aŋasin këbi wăsin enjaran endam eŋ. Do gogo ko ri mondako.

³³ Obaş oram, anëka saxëguk amëd and këne şapëre aŋ. Wën aşalara këne şalarad do ang fel këmëni bëlëngw bër Bëşëwif ak, gër ed këme yend an kor na en yeli. Wën bête mondako fo këmun felënd gërëgako.

³⁴ Apela angaşax këmun yëlënd: Balëringdëleŋun! Ang ke balënd wëno endewën ak balëringdëleŋun mondako.

³⁵ Ata mondako këni nangëra bela dek mëne wën bësëfan bëräm hi kën, angëmëne abalër këŋun balërend.»

³⁶ Ata Simoŋ Piyer re ko: «Axwën feye ngwa këy ye?» Yaka këŋo Yesu: «Gër ed këme ye ay kor na eye tëfëli gërëgako. Barikan, ecan ecan asëfeli këye sëfëli.»

³⁷ Wëka ko bête Piyer: «Axwën, në end ine këme sëkwanaxën mi tëfëli gërëgako? Wëno aŋelëk hi këme me yëlaya aniyan andam aŋ ene daŋ në endey.»

³⁸ Yesu yaka këŋo: «Re këy wëj aŋelëk hi këy ey yëlaya xali eni daŋ në end oŋac oram! Dal in këmi felënd, damana exo yata ecare el wëj anëka këye yaxëta fatas.»

14

End fëña ir gër orën eŋ

¹ Yesu fel këbi bête: «Këreŋun bëländërand na gër oŋëkw orewën! Kwëtayino Kaxanu do kwëtayine wëno.

² Mbaŋ ex baçiw baŋ gër ekun ed Faba do wëno axëñënan këmun xëñënanëx gër ed kën hi. Afel nde fel domun kido ax gi bana mondako?

³ Awa and këme ye do mun këñënanëx në er kën hi aŋ, abakanëgu këmun bakanëgu mun mëlaxën en gix wën bête gër ed hi këme.

⁴ Wën, anang nang kën fëña in.»

⁵ Ata re ko Toma: «Axwën, gayikako gë enang ak dëŋ ami nang ex na gër ed këy yend, mondake këmi nang fëña in?»

⁶ Yaka ko Yesu: «Wëno ex fëña in, wëno ex dal in, bête wëno ex aniyan aŋ. Ala ax ŋat na gër Faba xarak axe tëf ex na.

⁷ Angëmëne anang nang këne, anang këno nang bête Faba. Do gërëgako anëka nang këno do në ewat eno dëŋ.»

⁸ Ata Filip re ko: «Axwën, ga wăsin wăsin këyëbo Sëm in ata gwac këbo hi.»

⁹ Ata re ko Yesu: «Elod anëka fo hi këme gë wën, do wëj Filip aye nang ex na! Ar ke watënd an, në ewat eŋo Faba. Mondake cëŋ këy rexënënd mun masin Faba?

¹⁰ Aye kwëta ex na nde mëne wëno gë Faba arabat hi këmi? Er këme rend in ax gi ex na de eyeyan ed or gapak oram. Bandiyen band këme rind baŋ, Faba mëŋ ar hi këmi arabat an kë rind.

¹¹ Kwëtayine mëne wëno gë Faba arabat hi këmi. Ndakaŋ kwëtayine në end beŋër kën watënd ga këme rind beŋ.

¹² Dal in këmun felënd, ar kë ŋa endam an, ari ko ri beŋër këme rind bën. Ado beŋër nëmëcak bend këme rind beŋ ko ri gayik në ebaka eme gër Faba.

¹³ Dek er këno wëka yo gër oŋac oram, arin këmun rin, en wataxën enjaran end Faba eŋ gër wëno Asëñiŋ.

¹⁴ Angëmëne en mëka yëŋ gër oŋac oram, ari këme ri.»

End angoc Amënek eŋ

¹⁵ «Angëmëne aŋan ŋan këne, asëf kën sëf baŋpela bandam baŋ.

¹⁶ Do wëno ata këmo xara Faba, eŋun dawëneliw Arëca aşëxe, exo gixën din gë wën.

¹⁷ Arêca ajo ex Angoc and dŋal aŋ. Angoc and dŋal aŋo, bër gër ngwën ro bën, ani kor na eno cot gayik ani ñana na eno watënd, bête ano nang na. Barikan wën, anang nang këno gayik, moketënara këŋun ÿana eŋun ketënarand, ado lëf gër ola orewën ko hi din.

¹⁸ Abaka këme bakaw gër ndewën, amun teb na ang bëndëkak fo.

¹⁹ Ro bakey fo bayik, bela bër gër ngwën ro bën ani bo na ga këne watënd. Barikan wën, awat këne ÿana ene watënd gayik wëno aliya këme liyand, wën bête aliya kën liya.

²⁰ Ata yatijo, këŋun fëni mëne wëno gë Faba arabat hi këmi. Bête wëno gë wën arabat hi këne.

²¹ Ar nangëk anang dëŋ bapela bandam do ko sëfënd an, ajo ex ar ñian ke an. Ar ke ñian an, Faba añian këŋo ñian. Wëno bête añian këmo ñian, do aŋasinaya këme ŋasinaya gër ndexëm.»

²² Ata Yuda, ax gi ex na de Yuda Isëkariyot, rew ko: «Axwën, ine cëŋ këy ŋasinaya gër ndebi fo, do eyëbi teb bër gër ngwën bën?»

²³ Yaka këŋo Yesu: «Ar ñian ke yo, axwëtaya ko xwëtaya eyeyan edam el, do Faba añian këŋo ñian. Ata biyi mi yow mi dëg gër ola orexëm.

²⁴ Ar bayik axe ŋan ex na an, axo kwëtayand na eyeyan edam el. Do eyeyan ed këne wëlëhind el ed Faba ex mëŋ ar lawëñëgu ke an, ax gi ex na edam.

²⁵ Wëno eŋo këmun felënd nand bayi këne nê er ebat na.

²⁶ Barikan, Arêca an exo Angoc Amënëk and këŋun lawëneliw Faba gër oŋac oram aŋ. Mëŋ këŋun sëyali beŋo dek, mëŋ këŋun xwitan dek beŋer fel këmun bën.

²⁷ Aketëxeta aŋ këmun sebënënd, aketëxeta andam aŋ ex, wëno, amun yëlënd na ang këni yëlënd bela gër bër ngwën ro ak. Këreŋun bëlandërand na gër owëkw orewën, këreŋun yëbund na.

²⁸ Awël wël këne ga re këme mëne aye këme ye, barikan abakaw këme bakaw mërëxand irewën. Angëmëne añian ñian këne, anëngandëra këŋun nëngandëra ga këme bakand ako gër Faba, gayik mëŋ rafëk nëmëc wëno.

²⁹ Gërëgako dëŋ këmun felërand, damana ex ŋataxënëgu bend këme yeyanënd beŋ, ene kwëtaxën and kë fiatëgu aŋ.

³⁰ Wëno ame bo na ga këmun felërand mban, gayikwa ar wëñak ngwën an nê eyow exo, paŋ gë wëno cëŋ, ojaŋ aŋo gi ex na.

³¹ Barikan, afo eni nangëra bër gër ngwën ro bën mëne wëno añian ñian këmo Faba, do ang ke felënd ak dëŋ këme rind. Ado kaniwën ene yeye.»

15

End atëx and reseŋ eŋ

¹ «Enimin, wëno ex atëx and reseŋ aŋ, do Faba ex axwën andëda an. ² Aforëta ko forëta enini end şosa ke do ax dëwënd na eŋ. Barikan enini end kë rëwënd eŋ, afëyëpëy ko fëyëpëy ex dëwaxënënd nëmëc.

³ Eyeyan ed sëyali këmun el wënën këŋun.

⁴ Bayiyin ga şosa këne, ang këme bayi wëno ga şosa këmun ak. Enini end şosëtak gër atëx and reseŋ eŋ, ax dëwënd na gabat. Wën bête mondako fo kën sëkwand edi ed benjekax el angëmëne an bayi ex na ga şosa këne.

⁵ Wëno ex edëp ed atëx and reseŋ el, do wën ex benini beŋ. Ar bayik ga şosa ke an, ang şosa këmun ak, benjekax bendanjëm ko ÿana exo dind. Angëmëne an bayi ex na ga şosa këne, ado gë enjekax gematak an kor na en di.

⁶ Ar şosëta ke an, fac këno lap exo ŋayëx ang enini end saw këni fo. Do benini beŋayëk beŋ, abar këni barënd eni dap gër xoŋux ex ñeg.

⁷ Angëmëne wën en bayi ga şosa këne do bête en dëkaya gër ojomb odewën eyeyan edam el, karayindën er ŋandi këŋun yo, aŋot kën şot.

⁸ Watin ang kë ÿana ex canayand enjaran end Faba eŋ: and kën rind benjekax bendanjëm do eni watënd bela aŋ; do enëbi masinënd mëne bësëfan bëram hi kën.

⁹ Ang ñian ke Faba ak, wëno bête mondako fo ñian këmun. Kwëtayayin aŋana andam aŋ.

¹⁰ Angëmëne asëf sëf kën bapela bandam ban ang sëf këme wëno band Faba ak do bayi këme gër aŋana andexëm, mondako fo kën bayi wën bête gër aŋana andam.

¹¹ En cotaxën onënga oram ol do en gixën dëk onënga ol felaxën këmun eŋo.

¹² Acariya andam aŋ ex: balërindëleŋun andewën rewën aŋ, ang ke balënd endewën ak.

¹³ Aŋana and xucak ex daf aŋ ex and ar kë ŋa exo cës nê end odawo odexëm aŋ.

¹⁴ Wën odawo odam hi kën angëmëne ari kën rind er këmun felënd in.

¹⁵ Bëtëdin amun mac na okadëp odam gayik xadëp in axo nangënd na er ko rind axwën arexëm in. Gërëgako wën ofawo këmün yana mun macënd gayikako dek beđer nangëgu këme gër Faba bën, wën fo nangën këmün.

¹⁶ Wëno wa yata këjun, ax gi ex na wën. Ata mëj sëyaliraxën këmün pere mun dawëanaxën en ye do en dix gër ngwën benjekax bend kë bayi laj. Do er këno xara yo Faba gë owac oram ol, ayakali këjun yana enun yakalind.

¹⁷ Er këmün felënd in: balërintëlenjun mbanj andewën rewën aņ.»

End ecus ed Yesu do gë odexëm eņ

¹⁸ «Angëmëne bër gër ngwën ro bën așus șus kënun, nangin mëne wëno șus këne pere.

¹⁹ Kido bër gër ngwën ro hi ban, bela bën aňan řanëdonun gayik andamat hi don. Bari an gi ex na bër gër ngwën ro. Wëno yata këjun mëj șusaxën kënun.

²⁰ Kwitayin er fel këmün in: xadëp in aņo kucand na or gapak ol axwën arexëm an. Angëmëne wëno arixëra rixëra këne, arixëra kënun rixëra wën bête. Angëmëne abaxët řaxët këni eyeyan edam el, abaxët këni řaxët edewën el.

²¹ Barikan beņo dek kënun yana enun dind në end owac oram gayik ano nang ex na ar lawënegu ke an.

²² Kido ame yow bana do amëni pelëra bana end Kaxanu eņ, ani gidona gë amena. Gërëgako, eyax abi gi ex na gër amena andebën.

²³ Ar ke șus yo anëka șus këno bête Faba.

²⁴ Kido ame di bana ogës odebën bend elod ala ax di ex na beņ, ani gi dona gë amena. Gogo aye wateli këne becarax beņ. Barikan șus kënebo wëno gë Faba.

²⁵ Ata mondako hik ex řataxën eyeyan ed yëgw këni gër acariya andebën el: “Așus fo dëj șus këne*.”»

²⁶ «Alawëneliw këmün lawëneliw Arëca ar kë xaniw gër Faba an, Angoc and řal aņ. And ko yow aņ mëj kë yana ex deyarand endam eņ.

²⁷ Do wën bête, areyara kën yana en deyarand endam eņ gayik elod nand yana këme andiyen na řar këne.»

16

¹ Yesu re ko bête: «Eņo fel këmün këdi këjun řena en řap ekwëta edam el.

² Awařëra kënun yana enun řwayërand gër řaciw řacelaya. Ado në eyow ex amëd and këni yana eni yëländ bër këjun lawënd bën mëne në ediyenin eno mondako Kaxanu.

³ Mondako këni yana eni dind gayik ano nang ex na Faba, ane nang ex na wëno.

⁴ Mëj felaxën këmün mondako, en kwitaxënënd mëne anangën nangën bamun and kë řatëgu amëd and toro indewën aņ. Amun pel bana eņo elod gër řanar gayik në er ebat bane hinde.

⁵ Gogo në ebaka eme gër ar lawënegu ke do ala axe mëkand na ba feye këme yend.

⁶ Ga wël kën er re këme in wëländëraxën këjun gër owëkw.

⁷ Er këmün felënd in řal ex: ga ye ye këme mbanj këjun sax gayik angëmëne ame ye ex na, Arëca an axo yow na. Barikan, ga ye ye këme aņo këmün lawëneliw.

⁸ Do and ko yow aņ, mëj këbi yana ebi nangënënd bela bër gër ngwën ro bën ang wën këni ak, gë end řenene eņ do gë kiti iņ.

⁹ Awën wën këni ga řëp këni ene kwëta.

¹⁰ End řenene eņ ex ga këme řakand gër Faba do mëne wën an bo na ga këne wat.

¹¹ Kiti iņ ex gayik ar wëňak ngwën an anëka nëp këno.»

¹² «Bendanjëm bayi ke mun pelëra, řari an kor na eņun pëni gërëgako.

¹³ And ko yow Arëca arewën an, Angoc and řal aņ, anangën këjun yana eņun nangën řal in dek. Dek er këjun yana eņun pelënd in, awëlëgu wëlëgu ko, ax gi na er or gapak orexëm. Gana gana fo këjun yana eņun tëfëtanënd beđer kë yowënd bën.

¹⁴ Enjaran endam eņ këjun yana eņun masinënd gayik endam ko yana exo medënd eņun tëfëtan.

¹⁵ Dek er xwën ko Faba in, wëno xwënëk. Mëj rexën këme Arëca arewën an endam ko yana exo medënd eņun tëfëtanëra.»

End odendëran eņ

¹⁶ «Tëkër fo bayik ene nema do bête ax nëka na ene wat gașëxe [ga këme řakand gër Faba].»

¹⁷ Ata bësëfan bërëmar bërëxëm këni wëkarënd: «Ine wacayak er këbo felënd ijo: “Tëkër fo bayik ene nema do bëte ax nëka na ene wat. Bëte ga këme bakand gër Faba kë hi mondako”»

¹⁸ Er bani rend: «Oko ine ngwa wacayak “tëkër fo bayik ene nema?” Abo pëni ex na ba ine ko rend.»

¹⁹ Ga wata ko Yesu mëne anëka yandi këbi eno mëkara, re ko: «Në emëkar en end er re këme mëne tëkër fo bayik ene nema do bëte ax nëka na ene wat.

²⁰ «Dal in këmun felënd, bela bër gër ngwën ro bën gër onënga këni yana eni gind xarak wën në etes en do në edenitan. Barikan ecamina edewën el anëngwëta kë nëngwëta onënga.

²¹ Asoxari ar yënar këni orëw an, ašëmura këno šëmurand gayik apëxëd and ko soro an anëka dëj fiatëk. Barikan and këno rëw itox an, axwëya ko xwëyand ayambën irexëm in nand këno nëngandërand mëne ala yowëk gër ngwën.

²² Awa wën bëte gërëgako, ašamina šamina kën gër owëkw orewën. Barikan, and këne watëre gašëxe an, anëngandëra këjun nëngandëra, ala anjun nëxenën na onënga orewën ol.»

²³ «And kë fiatëgu akey anjo an, an fiëna na ene mëkarand. Iyo, dal in këmun felënd, er këno xara yo Faba gër owac oram, ayël këjun yël.

²⁴ Xali gërëgako yowëy an kara ex na gër owac oram. Karayindën en cotaxën. Ata kën šot onënga osëm ol.»

End angora and ngwën eŋ

²⁵ «Wëno din gë šapënëtal bamun felërand, barikan në eyow ex amëd and këmun yana mun tëtëtanënd kerët end Faba eŋ xarak ax gi ex na gë šapënëtal.

²⁶ Amëd anjo, axara kën yana en karand gër owac oram, ame de ex na mëne wëno këjun yana eŋun mëkanënd beŋ beŋ gër Faba.

²⁷ Faba mëj dëj aŋan fiän këjun ang fiän ke wëno ak, do wën awa wa kën mëne gër ndexëm xaniw këme.

²⁸ Wëno gër Faba xaniw këme do yow këme gër ebar ro. Gërëgako aseŋ këmun seŋënd gër ebar me baka gër Faba.»

²⁹ Ata bësëfan bërëxëm bën yaka këno: «Watël gërëgako, kerët këy yeyanënd do yowëy ayëbo pelënd na gë apënëtal.

³⁰ Gërëgako, aye fëni këbo mëne wëj dek nangëra këy do mëne ay cënin na exo neŋëta ala exi mëkara. Mëj xwëtaxën këmi mëne wëj gër Kaxanu xaniw këy.»

³¹ Yaka këbi Yesu: «Kën rend anëka wa kën endam eŋ gërëgako?

³² Awa në eyow ex amëd an, ado anëka dëj fiatëguk, and kën šapër ala kala gand ed ko faŋ do ene teŋ gabat. Bari, ame gi na gabat gayik gë Faba hi këmi.

³³ Mondako këmun felërand en cotaxën obetak ol gër ndam. Mbarj këjun šopali gër ngwën ro. Barikan, kapinayin wëno xorën këjun ngwën in.»

17

End cale ind Yesu eŋ

¹ Yesu ga yeyan ko mondako, xeŋa ko orën ol do ko šalend: «Faba, anëka fiatëguk amëd an. Masinëlëbi bela bën enjaran end wëno Aseñix eŋ mëj këmëni wäsinaxën wëno bëte enjaran endey eŋ.

² Wëj yël ke or gapak ol gër ala ar ex yo, mëni yëlxaxënënd wëno bëte aniyan and din an dek bër yël këye bën.

³ Xarak, aniyan and din an ex enang mëne enimin, wëj gabat ex Kaxanu do bëte enang ed wëno Yesu Kërisët, ar lawëneliw këyëfi an.

⁴ Anëka wäsin këmëni enjaran endey eŋ bela bën gër ebar ro, ga fiata këme ako er yëlëgu baye me di in.

⁵ Awa gërëgako, Faba, wëj dëj, masinëlëbi enjaran endam end lëkaya bame and hi baxe në erebat damana ex gixën ngwën eŋ.

⁶ Anangën nangën këmëni owac orey ol bela bër yatan këye gër ngwën ro bën. Wëj xwën babi, wëno yël këye, do bën xwëta këni eyeyan edey el gër owëkw.

⁷ Gërëgako anëka anang nang këni mëne dek beŋer yël këye bën gër ola orey xaniwëk.

⁸ Gayikwa afel fel këmëni eyeyan ed xwëtënan bay el, do enimin axana xana këni ga nang këni mëne gër ndey xaniw këme, do awa wa këni mëne wëj dëj lawënegu ke.

⁹ Bën bër yël këye bën këmëni šalenënd gayik wëj xwën këbi. Amëni calenënd na bër gër ngwën bën dek.

¹⁰ Er xwën kême yo wěj xwënëk do er xwënëk yo wëno xwënëk. Gër ndebën şanayak enjaran endam eņ.

¹¹ Bën kē bayi gër ngwën, wëno ame bayi na ga kême bakalind ako gër ndey. Faba, wěj Awënëk an, kaxalēbi gē oʋac orey ol, oʋac or yël kēye olo eni gixën arabat ang hi ke biyi ak.

¹² And hi bame gē bën gër ngwën aņ, anëkona bamëni nëkonand gē oʋac orey ol, oʋac or yël kēye olo. Axaxa xaxa këmëni, do gabatak amo tak ex na ang ax gi ex na ar ebax ex nemi an, ex ŋataxën er rek Oñëgw Omënëk in.

¹³ Awa gogo Faba nē eyeli eme, do mondako kême yeyanëhind gër ngwën ro eni cotaxën dek onënga ol.

¹⁴ Wëno afel fel këmëni eyeyan edey, do bër gër ngwën bën aşus şus kënëbi gayik ani bo ex na bër gër ngwën, ang wëno ak, ame gi ex na ar gër ngwën.

¹⁵ Faba, ami karand na eyëbi dëxët gër ngwën ro, barikan kaxalēbi kēdi kēbi wëña Ayëñëx an.

¹⁶ Ani bo ex na bër gër ngwën, ang bayik ame gi ex na wëno bête ar gër ngwën ro.

¹⁷ Kwënayalēbi gē däl in, gayikwa eyeyan edey el ex däl in.

¹⁸ Ang lawënëgu kēye gër ngwën ak, wëno bête mondako fo këmëni lawënënd gër ngwën.

¹⁹ Do wëno, ayëlaya kême yëlayand wëno dëj nē endebën mëj kēni yëlayaxën bën bête gē däl in.

Ekaran ed bërëwāk el

²⁰ «Ax gi ex na bër sebënan kēye bën fo këmëni şalenënd. Faba, aşalen këmëni şalenënd bête bër ke xwëta and kënëbi sëfëtan endam bën,

²¹ eni gixën bën dek arabat ang hi ke arabat wëno gē wěj ak. Cosalenëbo eni gixën arabat bën bête, eni maxën bëla bën mëne wěj lawënëgu ke gër ngwën ro.

²² Do wëno ayël yël këmëni enjaran end yël kēye eņ, eni gixën arabat ang hi ke biyi ak.

²³ Gilemi arabat wëno gē bën, ang hi ke arabat wěj gē wëno ak, eni gixën enimin arabat, eni nangëraxën ngwën in dek mëne wěj lawënëgu ke, do mëne añan ñan këyëbi ang ñan kēye ak.

²⁴ Faba er ýandi ke, bër yël kēye bën eni gi bête gër ed kême hi, eni wataxën ang xëbënëk enjaran endam ak, enjaran end yël kēye damana ey dëdaxën ngwën eņ gayik añan ñan kēye.

²⁵ Faba, wěj ar şenene an, bër gër ngwën ro bën ani nang ex na. Barikan, wëno anang nang kēmi do bër yël kēye bën anang nang kēni mëne wěj lawënëgu ke.

²⁶ Anangën nangën këmëni oʋac orey ol, do anangën këmëni nangën bête, eyëbi ŋanaxën ang ñan kēye ak do wëno me gi gër owëkw orebën.»

18

End etëra ed Yesu eņ

¹ Yesu, ga ñata ko na cale in, xani kēni gē bësëfan bërëxëm bën eni yexën gër epesa ed Kedëron, gër ed hi bax andëda and gër ed bani lilënd mëj gē bësëfan bërëxëm bën.

² Yuda, ar ebax eņo dëxw an, anang nang baxo andëda aņo gayik Yesu gē bësëfan bërëxëm bën laņ bani yend fën.

³ Ata Yuda lëngweliw kēbi engä end ocoroda do gē bënëkona eņ eno tëraxën Yesu ga lawënëgu kënëbi bësadaxan bëlëngw bën do gē Ofariseņ ok. Bërëmar lëkayaw kēni benjeb, bëjo odambo, do bëjo bête oyënga or emer.

⁴ Ga nang ko Yesu er ebax eņo gihin, xacëra kēbi, do wëka kēbi: «Noýo wa këno şaland?»

⁵ Yaka këno: «Yesu Ibënasaret.» Re ko: «Wëno ex.» Ata Yuda, ar baņo lëxwënd an, xwëşa kēni gē bën.

⁶ And re ko Yesu: «Wëno ex.» anacëta nacëta kēni, do wëcëra kēni rebe-rebe gër ebar.

⁷ Wëka kēbi gaşëxe: «Noýo këno şaland?» Yaka kēni: «Yesu Ibënasaret.»

⁸ Re ko bête Yesu: «Ga re kême wëno ex. Awa angëmëne wëno këne şaland, tebinëbi bëjo eni ye.»

⁹ Mondako ñata bax er fel babi Yesu in: «Gër bër yël kēye, gabatak amo tak ex na.»

¹⁰ Simoņ Piyer, mëj ar gē duxuma an, regëgu ko, do saw ko bađ anëf and liw and xadëp ir aşadaxan alëngw an. Xadëp ijo, Malëkos bano wacënd.

¹¹ Ata Yesu re kəŋo Piyer: «Maşêl fa duxuma in gër acëmar. Akalama and yêl ke Faba aŋ, ame ceb na nde*?»

End Yesu gër iciw ind An isoşan eŋ

¹² Ata enga end ocorofa eŋ, gë emun endeşên eŋ, do gë bënëkona bër sana banëbi Bëşewif bën sêra këno Yesu do xap këno gër otaxan.

¹³ Wêla këno pere gër iciw ind An isoşan gayik aŋarawên ar Kayif hi baxo, aşadaxan alëngw ar aniy aŋo an.

¹⁴ Ata Kayif ijo re bax mène abat feca bax exo ecës gë eni cës dek enëng end Bëşewif eŋ.

End eyaxëta ed Yesu eŋ

¹⁵ Simoŋ Piyer gë asëfan asëxe an ako dëŋ sêfa banëbi bër sêra baŋo Yesu bën. Asëfan ajo, anangër nangër bani gë aşadaxan alëngw an. Ata sêfa kəŋo Yesu xali gër yangana irexëm.

¹⁶ Barikan Piyer mëŋ bayi ko fac, ler gër ebët. Asëfan asëxe an, ar nangër bani gë aşadaxan alëngw an, şan ko, yeyandëra këni gë endënaw end hi bax anëkona ar ebët eŋ, do lënëgu kəŋo teb Piyer.

¹⁷ Ata endënaw end hi bax anëkona ar ebët eŋ wêka kəŋo Piyer: «Ax gi ex na nde wëj bête asëfan ar ala ajo hi këy?» Yaka kəŋo: «Ame gi ex na de asëfan arexëm.»

¹⁸ Awa okadëp ok do gë bënëkona bën xodux fëtën bani do bani yesand gayik ayem bax yemënd. Ata Piyer şoma këbi gër oyesa.

End Yesu gër iciw ind aşadaxan alëngw eŋ

¹⁹ Na gër ed hi bani, An isoşan, aşadaxan alëngw an kəŋo wëkarand Yesu end bësëfan bërëxëm do gë end osëyali orexëm eŋ.

²⁰ Yesu yaka kəŋo: «Wëno cëŋ kerët këmëni felërand bela bën. Din ga këme sëyalirand wa gër baciw bacaleya do gër Aciw and Kaxanu, ed këni barërend dek Bëşewif el, do econëşon ame di ex na.»

²¹ «Në end inewä këye wëkaraxënënd? Mëkaralëbi bër baxe baxëtënd bën, anang nang këni bend bame yeyanënd beŋ.»

²² Ga yeyan ko mondako, anëkona abat, gër bër ebax na bën, şên kəŋo Yesu, do re ko: «Ba mondako nde këyo yakand aşadaxan alëngw an?»

²³ Ata re ko Yesu: «Angëmëne ame yeyan ex na şenene, deyal mondake lif këme. Barikan, angëmëne şenene yaka këme, ine këye xëmaxënënd?»

²⁴ Ga faŋ ko na An isoşan emëkara ed Yesu el, fel këbi eno mëla gër Kayif, aşadaxan alëngw ar niy ajo an.

²⁵ Amëd aŋo, gër oyesa bayi baxo Simoŋ Piyer, wêka këno: «Ax gi ex na nde wëj bête asëfan ar ala ajo hi këy?» Mëŋ ga ko yax, ko rend: «Ali, ame gi ex na de asëfan arexëm.»

²⁶ Xadëp ibat ir aşadaxan alëngw, ir hi bax nëng ibat gë ar sawën baŋo Piyer anëf an, wêka kəŋo: «Ax gi ex na nde gë wëj watëgu këmun gër andëda?»

²⁷ Piyer yax ko gaşëxe. Ata amëd aŋo dëŋ yata ko ecare el.

End Yesu gër eyang ed Pilat eŋ

²⁸ Ata ga wed' këno Yesu na gër iciw ind Kayif, wêla këno gër eyang ed Pilat, gofërener in. Gëbër fo bayi bax ga ŋateli këno. Bari bën ani ŋat bana ŋëş gër yangana këdi këni buyarënyaya do ebi cëba ecemar ed Ofëna or Apexa el.

²⁹ Ata Pilat ga şanëgu ko ebi kaca, wêka këbi: «Në end amena and fe wëlxënëgu këno ala ajo?»

³⁰ Yaka këno: «Kido axo gi bana awëndëran amo mëlawëdona gër ndey ro.»

³¹ Ata re ko Pilat: «Mëlxëno eno kitix gë acariya andewën aŋ.» Yaka këno: «Biyi Bëşewif bën abo ŋap ex na enëp ed ala do mo daw el.»

³² Mondako bax ex ŋata er re baxo Yesu in end ang ko şës eŋ.

³³ Ata Pilat lil ko gër aciw and kiti, ŷëpa ko. Ga wëlanëgu këno Yesu, wêka kəŋo: «Wëj nde ex emun end Bëşewif eŋ?»

³⁴ Yesu yaka kəŋo: «Er këye wëkand in, anjëlan andey dëŋ nde ex ba and bëşëxen nde ex?»

³⁵ Ata re ko Pilat: «Ba wëno Aşewif nde eme? Bër enëng endey do gë bëşadaxan bëlëngw bën wëlaw ki de gër ndam ro. Ine wën këy?»

* **18:11 18.11** End toro ind ko soro eŋ baxo yeyanënd mondako.

³⁶ Yaka ko Yesu: «Owun oram ol ax gi ex na or gër ebar ro. Kido or gër ebar ro hi bax, bërriyenin bëräm bën awer wer doni këdi këne lëxw Bêşewif bën gër bëlëngw bërëbën. Bari, owun oram ol ax gi ex na or gër ebar ro.»

³⁷ Ata re ko Pilat: «Awa wěj emun nde ey?» Yaka ko Yesu: «Go dëŋ ex, emun hi këme. Nê eŋo yowaxënëgu këme gër ebar ro, rëw këne me deyaxën ðal in. Ar ex ar ðal an, aŋaxët ko baxët er këme reyand in.»

³⁸ Ata wëka këŋo Pilat: «İne ex ngwa ðal in?» Ga yeyan ko mondako, şan ko gaşëxe gër ed hi bani Bêşewif do fel këbi: «Wëno amena and këmo nêpaxën ala ajo ame wat ex na.»

³⁹ Awa gayikako wën rëpënëk mo tebët andepëra amat Ofëna or Apexa kala, aŋandi nde ŋandi këŋun mo tebët emun end Bêşewif eŋ?»

⁴⁰ Ata gaşëxe, xeŋ këni şor: «Ali këreyëŋo tebët na mëŋ! Tebëtëlo Barabas.» Xarak, Barabas ijo arek axeŋax ebaxo.

19

End enëp ed Yesu eŋ

¹ Ata Pilat sebën këbi ocoroða ok, wëla këno Yesu eno cewërax.

² Ga xën këni ekamote ed odëmbën, şëxw këno, şuð këno bête ocuð ombarax.

³ Ata nêş bano sêkand eni de: «Aşëma këmi şemand wěj emun end Bêşewif eŋ?» Ata eno cën yac.

⁴ Pilat şan ko gaşëxe, fel këbi Bêşewif bën: «Awa nê enëcëtëlemo en nangaxën mëne amena and këmo nêpaxën ame wat ex na.»

⁵ Ata nêcët këno Yesu, gë ekamote ed odëmbën el, do gë ocuð ombarax oŋ. Pilat re ko: «Nëkoyino ngwa ala an.»

⁶ And wat këno aŋ, bëşadaxan bëlëngw do gë bënëkona bër Aciw and Kaxanu bën, xeŋ këni şor: «Pikalo, Pikalo!» Yaka këbi Pilat: «Medİno eno pikax gë andewën dëŋ, wëno cëŋ amena and këmo lawaxën amo wateli ex na.»

⁷ Yaka këno Bêşewif bën: «Biyi acariya şot këmi na, do acariya aŋo ga rek ar këŋo şir yo Kaxanu, ar eðaŋ exo. Awa ajo, ga ko rend ako mëne Aşëniw ar Kaxanu hi ko nê ecir eŋo Kaxanu.»

⁸ And wël ko Pilat eyeyan elo aŋ yëdara ko kaş-kaş.

⁹ Ga lil ko gër aciŋ and kiti, wëka këŋo Yesu: «Wěj feye wa xaniw këy?» Barikan, Yesu xor ko.

¹⁰ Re ko bête Pilat: «Ba wëno nde këye xoranënd? Ay nang ex na nde mëne aşot şot këme or gapak or mi tebët, bête aşot şot këme or gapak mi pika?»

¹¹ Yesu yaka këŋo: «Ÿoweŋ aye koran dona kido ax gi ex na orën ol yël ki or gapak ol. Mëŋ ex, ar lëxw ke gër ndey an wëndërak nëmëc.»

¹² Ata elod amëd aŋo baxo şaland Pilat ang ko ri eŋo tebëtaxën ak. Barikan, Bêşewif bën xemëna këni xeŋënd: «Angëmëne asebët sebët këyo yo, ay gi ex na lawo ir Sesar. Gayikako ar kër re yo emun hi ko, arangoŷëra and Sesar ex.»

¹³ Ga wël ko Pilat eyeyan elo, nêcët këŋo Yesu do ŷëpa ko gër aciŋ and kiti, gër ed bani wacënd gë eyeyan ed Bêşewif el: «Gabata», mëne ngëŋ «Gër oxaŋ ofësëpës».

¹⁴ Yatijo bax ex ŋana genëka Ofëna or Apexa ol. Eñan eŋ keŋ gër gaf hi bax. Ata Pilat ga nêkona gand Bêşewif re ko: «Nëkoyino wa emun endewën eŋ!»

¹⁵ Ata bën yaka këno şor: «Ar eðaŋ ex! Ar eðaŋ ex! Pikalo!» Re ko Pilat: «Yama emun endewën eŋ nde mo pika?» Yakaw këni bëşadaxan bëlëngw bën: «Biyi cëŋ emun endëbi eŋ, Sesar gaŋat ex!»

¹⁶ Pilat seb këŋo Yesu gër otaxan od ocoroða, bën wëla këno eno pikax.

End epika ed Yesu eŋ

¹⁷ Ata ocoroða ok këno wëland Yesu eno pikax. Lëbin këno mëŋ dëŋ kërëwa in, do ko şanënd angol aŋ ond gër ed këni wacënd «Golëgota», gë eyeyan ed Bêşewif el, mëne ngëŋ «İtënd ind ang egor».

¹⁸ Fën fikax bano Yesu gër kërëwa. Andamat fika banëbi mëŋ gë bërëk bëxeŋax bëxi: ajo gand liw, ajo gand şame.

¹⁹ Ata Pilat re ko eni nêgw nê ingomb-gomb: «Yesu İbënasaret, emun end Bêşewif eŋ».

²⁰ Bêşewif bërənĵem bax fënënd oŋëgw oko, gayikwa gër ed fika bano Yesu gër kërëwa ler gër angol hi bax. Bête oŋëgw oko gë oyeyan osas ŷëgw bani: eyeyan ed Bêşewif, gë Lateŋ, do gë Gërek.

²¹ Bëşadaxan bëlëngw bën fel këno Pilat mëne kërëxo nêgw na: «Emun end Bêşewif eŋ». Barikan, exo nêgw mëne ala ajo rek: «Wëno ex emun end Bêşewif eŋ».

²² Ata Pilat yaka ko: «Er ýëgw këme in kë bayi.»

²³ And faÿ këni ocorođa ok epika ed Yesu aŋ, wëd këni banjëm bandexëm baŋ do bar këni obun onax do şetër këni şorođa kala ebun. Ata bayetak acud and gë osëf këm, and baxo sëndand aŋ.

²⁴ Re këni: «Kërene ŋes ex na. Dine bëňak, exo meďaxën abat.» Mondako ĩata bax Oňëgw Omënek od rek:

«Aşetër şetër këni banjëm bandam baŋ,
Bëňak ri këni exo meďaxën abat acud atëm andam aŋ*.»

Mondako ri bani ocorođa oko.

²⁵ Ata ler gër kërëwa ir fikaxën bano Yesu, xwëşara bani nëm, do gë abinëm ar nëm. Na fo xwëşa bani bête Mari alindaŵ ar Këlopas, do gë Mari Madëlen.

²⁶ Yesu ga wat këŋo nëm ler gër asëfan ar lëka baŋo, re ko: «Nëma, nëkoďo asëñix!»

²⁷ Fel këŋo bête asëfan an: «Nëkoďo norix!» Ata asëfan an kwël yatijo fo wëla këŋo nëm ir Yesu gër ndebën.

²⁸ Ga xucak eŋo, Yesu ga nang baxo anang mëne gërëgako, anëka xwëtëk beşër ebax exo di gër ngwën ro bën, re ko, ang reya bax gana-gana fo Oňëgw Omënek ak: «Men sel ke.»

²⁹ Ipeya ind gë ngoy iŋerëk hi baxëna ler na. Ga ýëmb këni er ñalu-ñalu, fiş këni në icët, do yënën këno ŋëş gër etëÿ exo yëmbëmba.

³⁰ And yëmbëmba ko ngoy iŋerëk aŋ, Yesu re ko: «Dodo đek ĩata këme.» Ata ga bex ko, xoti ko.

³¹ Yatijo bax ýanand genëka Ofëna or Apexa ol. Bëşëwif bën axey xey babi enëbi teş beşësëk bën yaŋ gër okërëwa gë akey and eteyëta eŋ, ga bani fëbënd akey aŋo. Ga wëka këno Pilat exo ma efi pel ocorođa ok, eni gëbëra bëngonëng bër fika banëbi bëŋ do eni pedali beman bëŋ.

³² Ata ocorođa ok hëb këni bëngonëng bënd aýanar ar fikali bano bëŋ, hëb këni bête bënd axinëm bëŋ.

³³ And ĩakan këno Yesu aŋ, sëk këni mëne anëka şës ko, ata ani gëb ex na bëngonëng bëŋ.

³⁴ Barikan, şorođa íbat wëd ko ĩat ecori eŋ, xwëş këŋo Yesu gër ambëb. Ata şanëk men gë oşat.

³⁵ Ar watëk mongwat beŋo reyak do osede orexëm ol đal ex. Mëŋ anang nang ko mëne đal reya ko. En maxën wën bête.

³⁶ Mondako ebax eŋo ex ŋataxën Oňëgw Omënek od rek: «Acapar andexëm gamatak ax gëbi na.»

³⁷ Në eşëxe Oňëgw Omënek ok are rek bête: «Awat këno watëd ar sënga bano gër ambëb an.»

End emëxwëta ed Yesu eŋ

³⁸ Ata Yosef Ibarimate, asëfan ar beŋ hi bax ar Yesu ga babi yëdand bëlëngw bër Bëşëwif bën. Yesu, ga xoti ko, Yosef ye ko gër Pilat do wëkax këŋo eŋo tebën eman eŋ exo pedali. Ata Pilat sebën këŋo. Awa ga ĩakaw ko gër ed fika bano Yesu, fedali ko eman eŋ.

³⁹ Ata Nikodem, ar ye bax amat gëmëd gër Yesu eŋo mëkara an, yow ko bête do wëlaliw ko në okilo ofëxw osas ogu ond bar bani gë miir do gë alowe.

⁴⁰ Bën bëxi fedali bax eman end Yesu eŋ, nëmëra këno ogu onëngax oŋo do şerira këŋo gë bënjëm, ang rëp bax gër Bëşëwif emëxwëtan ed asëşëk ak.

⁴¹ Ata gër ed fika bano Yesu, andëđa bax na do gër andëđa aŋo, hi bax ýëg ir elod asëşëk ano mëxwëtaxën bana.

⁴² Gër ýëg ijo wëxëta bano Yesu gayik anëka bax ýanand akey and eteyëta and Bëşëwif aŋ.

20

End ekani ed gër ecës eŋ

¹ Yatir akey aýanar and loxo, mëd-mëd fo bayi bax ga fëďa ko Mari Madëlen gër ýëg. Wat ko mëne angaÿ and wedixën bani lilaya ir ýëg aŋ awedita wedítak.

² Hër ko gër ed hi bani Simoŋ Piyer gë asëfan ar lëka baŋo Yesu an, fel këbi: «Anëka nëcët këno Axwën an gër ýëg do ĩyi ane nang exe na ba feye rëfali këno.»

³ Ata Piyer, gë asëfan asëxe an, şan këni eni ye gër ýëg.

⁴ Bën tak bëxi bax hërënd. Ata asëfan ajo, ga şand këŋo Piyer, ĩatët ko gër ýëg.

⁵ Ga yêkwa ko lëf, wat ko gër ebar ebun ed bënjëm el, bari axo dîl ex na. ⁶ Ata ñatëgu ko Simon Piyer, mëñ ar baño sêfëgund an. Lil ko boxay gër ýeg, wat ko lëf ebun ed bënjëm el.

⁷ Wat ko bëte anjëm and fêlaxën bani gaf ir Yesu an do gë bënjëm bëñ. Anjëm anjo momopa bax bebët isëxe, ax gi bana şode-şode.

⁸ Ata asëfan ar ñatët bax gër ýeg an, lil ko bëte. Ga wat ko, anjo fo wã ko.

⁹ Xali améd anjo abí pëni bana pere Oñëgw Omënëk od rek mëne Yesu axani ebax exo kani gër ecës ok.

¹⁰ Ata bësëfan bëxi bëjo wãyi këni.

End Yesu do gë Mari Madëlen eñ

¹¹ Barikan, Mari Madëlen ga bayi ko fac ler gër ýeg, ko sesënd. Kwël gë otes ok fo, rëngw ko, do yêkwa ko lëf gër ýeg.

¹² Ata wat këbi omeleka oki gë banjëm bapeşax ga ýëpa këni gër ed xwët bani eman end Yesu eñ: ñbat gër ed bax gaf, ijo gër ed bax osapar.

¹³ Na wëka këno: «Wëj, inewã këy sesaxënënd?» Yaka këbi: «Anëka wëgët këno Axwën aram an do ame nang ex na ba feye rëfali këno.»

¹⁴ Ga ko yeyan mondako, nëkona ko gand epoy, ata wat këno ala mo kwëşa. Bari axo nang bana mëne Yesu ex.

¹⁵ Ata re ko Yesu: «Wëj, inewã këy sesaxënënd? Noño wa këyo şaland?» Mari Madëlen, ga yëla ko mëne axwën andëfa an ex, re ko: «Awël nde, angëmëne wëj rëfali këno, pelële ba fe xwët këyo mëñ këmo xana.»

¹⁶ Anjo re ko Yesu: «Mari!» Ata ga şena ko, yaka ko: «Rabuni!» Gë eyeyan ed Bëşëwif el (Asëyali aram).

¹⁷ Ata re ko Yesu: «Këreye dëkëra na de, ame baka ex na pere gër Faba. Barikan, yel eyëbi pelëx bëmaýe bëndam bëñ mëne në ebaka me yañ gër Faba, ar ex Faba irewën bëte. Në ebaka me gër Kaxanu ir xwën ke, ar ex Kaxanu ir xwën këñun.»

¹⁸ Ata Mari Madëlen ye ko ebi nangënëx bësëfan bën mëne Axwën an şanayaxënëgu këno. Ata ñateli ko dëk bend felëgu këno bëñ.

End Yesu do gë bësëfan bërexëm eñ

¹⁹ Kwël yatir akey añanar anjo fo, genëka, bësëfan bën abarër barër bani në aciw do fërara këni dek owët oñ, ga banëbi yëdand bëlëngw bër Bëşëwif bën. Ata na şanayaxën këbi Yesu, xwëşa ko mërëxand do fel këbi: «Obetak ol gil ex gë wën!»

²⁰ And yeyaneli këbi mondako an, wásindëra këbi bambënut ban gër otaxan do gër ambëb. Ata bësëfan bën nëngandëra këbi ga wat këno Axwën an.

²¹ Yesu fel këbi gaşëxe: «Obetak ol gil ex mërëxand irewën! Ang lawënëgu ke Faba ak, wëno bëte mondako fo këmün lawënënd.»

²² Ga ñata ko eyeyan elo, ñëm këbi, do re ko: Dilëlexo Angoc Amënëk an gër owëkw orewën.

²³ Bër këñëbi seban beñëñëxax bën, Kaxanu aseban këbi seban do bër këñëbi fënan bën, Kaxanu afënan këbi fënan.

End Yesu do gë Toma eñ

²⁴ Ang ebani bësëfan bën epëxw gë bëxi ak, Toma, ar nëngwët baño Didim an, axo gi bana yatir şanaýaxën babi Yesu.

²⁵ Bësëfan bësandaw fel këno mëne Axwën an aşanaýaxën şanayaxën këbi yatir bayik axo gi bana. Ata yaka këbi: «Wëno angëmëne ame wat ex na gër otaxan odexëm bambënut band sembayën baño opëwët ban, angëmëne ame nëmbe ex na bëte ambëb and sënga bani an, din ame ma na.»

²⁶ Ga xucak bakey banjongëbatas, fedër këni gaşëxe bësëfan bën gër iciw, yatijo Toma na baxo. Owët oñ dek fërara bani; ata ga şanaýaxën këbi Yesu, xwëşa ko mërëxand, do re ko: «Gil ex obetak ol mërëxand irewën!»

²⁷ Ata fel këno Toma: «Tëkaliw tan ebasa edey el ro, do nëkod otaxan odam ok. Tëkaliw ataxan andey an, nëmbal bëte ambëb andam an. Ande këni gil ar gë ekwëta, kërey gi na ar gë oñëpëgënan!»

²⁸ Ata Toma yaka këno: «Wëj ex Axwën aram an! Wëj ex Kaxanu ir xwën ke in.»

²⁹ Na re ko Yesu: «Ga wat këye nde xwëtaxën këye? Nëngandërayindëlebi bër xwëta ke watërëxe bën.»

³⁰ Yesu ari ri ko bëte ogës od bësëfan bërexëm becarax becëxe bëndanjëm, bend ani ñëgw ex na gër akayëta anjo ro.

³¹ Bebër ýëgw këni bën, aýëgw ýëgw këni en maxën mëne Yesu ex Afexën an, Asëñiñ ar Kaxanu an. Do gë ekwëta elo, en cotaxën aniyän an gër owac orexëm.

21

End gër anjer and Tiberiyad eŋ

¹ Ga xucak eŋo, Yesu şanaxën kēbi bēte bēsēfan bēn. Gēr bēŋa ir anjer and Tiberiyad şanaxën babi mondako.

² Er bārēr bani: Simoŋ Piyer, gē Toma, ar nēngwēt bano Didim an, gē Natanayel Ibēkana ir gēr ebar ed Galile, gē bosēniw̄ bor Sebede do gē bēsēfan bēxi bēsēxe.

³ Ata na, re ko Simoŋ Piyer: «Wēno gēr edapēran kēme ye doro.» Yaka kēno boşandaw̄: «Asēf kēmi sēf, biyi bēte.» Ga ĩat kēni gēr anjer, fēra kēni polo nē ikuluŋ do lapēra kēni wec. Bari ŋoweŋ ano tēra ex na.

⁴ Gēbēr, Yesu ĩatēgu ko gēr bēŋa na gēr ed hi bani, bari bēsēfan bēn ani nang bana mēne Yesu ex.

⁵ Ata Yesu wēka kēbi: «Obaş oram, oxan nde sēra kēnēbi na?» Yaka kēno: «Ali.»

⁶ Ata fel kēbi: «Awa đapin ebēn el gand liw̄ ir ikuluŋ ata kēn wat.» And lap kēni aŋ sēkwan kēni ecēpēt el ga fēwx kēni oxan ol. ⁷ Ata asēfan ar baŋo Yesu mbaŋ aŋ fel kēŋo Piyer: «Xey Axwēn an ex de!» Sam ga wēl ko na Simoŋ Piyer mēne Axwēn an ex, şuda ko acud andexēm aŋ gayik tēb gē eman eŋ fo bāyi baxo, do lapaya ko na gēr anjer.

⁸ Bēsēfan bēsandaw̄ xasēgu kēni gē ikuluŋ iŋ ga lasēgu kēni ebēn el pēwx gē oxan ol, ani ŋawēta bana bon ebar el.

⁹ Ga šēpēta kēni ekeg gēr ebar, sēk kēni angwara and oxan do gē bamburu.

¹⁰ Ata re ko Yesu: «Mēlawēnēbi ro mar oxan or sēraw kēnēbi ol.»

¹¹ Simoŋ Piyer šēpētēgu ko ebēn el gē bongan keme gē ofēwx oco gē osas. Ado ga sēra banēbi oxan ol go, ebēn el ax ŋesi bana.

¹² Ata Yesu wac kēbi: «Yowēn en yambēra.» Asēfan gabatak ax yēwx bana eŋo mēka: «Noŋo wa hi kēy?» Gayikwa anang nang bano mēne Axwēn an ex.

¹³ Ga sēka ko Yesu gēr angwara, wēd ko mburu iŋ do šetēra kēbi. Mondako fo šetēra babi oxan ol.

¹⁴ Yesu, atasēn babi şanaxaxēnēnd bēsēfan bērexēm bēn elod ga xani ko gēr ecēs.

End ofelar or Yesu gē Piyer eŋ

¹⁵ Ga faŋ kēni eyambēran el, Yesu wēka kēŋo Simoŋ Piyer: «Simoŋ, asēniw̄ ar Şaj, aŋan nde ĩan kēye nēmēc ang ĩan kēne boşandax ak?» Yaka ko: «Iyo Axwēn, aye nang kēy mēne aŋan aŋan kēmi.» Ata re ko: «Awa kadacindēbi opeŋ odam ok.»

¹⁶ Wēka kēŋo akinēm: «Simoŋ, asēniw̄ ar Şaj, aŋan nde ĩan kēye?» Yaka ko: «Iyo Axwēn, aye nang kēy mēne aŋan nde ĩan kēmi.» Fel kēŋo: «Awa đēkayayindēbi opeŋ odam ok.»

¹⁷ Wēka kēŋo atasēn: «Simoŋ, asēniw̄ ar Şaj, aŋan nde ĩan kēye?» Ata aŋo, şamina ko Piyer nē end ine wēkaxēn kēŋo atasēn. Yaka ko: «Axwēn, wēj beŋ đek nang kēy. Anang nang kēy mēne aŋan ĩan kēmi.» Yesu re bēte ko: «Awa kadacindēbi opeŋ odam ok.»

¹⁸ «Dal in kēmi felēnd, and bāyi bay şambenjar aŋ, gē andey bay şudarand, gē andey bay xapand enar eŋ gēr edum, do gē andey bay yend gēr ed ŋandi ki yo. Barikan, and kēy xar aŋ, onēxar oŋ kēy ŋana ey yēnēnd exi kapaxēn ašēxe enar eŋ, do exi mēla gēr ed bāyik axi ŋandi na.»

¹⁹ Ata Yesu mondako nangēn baŋo Piyer ang ko şēs ak ex canaxēn enjaran end Kaxanu eŋ. Ata ga ĩata ko fel kēŋo bēte: «Wēj tēfēguye!»

²⁰ Piyer ga nēkona ko, wat kēŋo asēfan ar lēka baŋo Yesu an ga kēbi sēfa. Asēfan ajo xaya bax gēr emēkw ed Yesu and bani yambērand, do wēka baŋo ba noŋo ex ar kēŋo lēwx an?

²¹ Piyer ga wat kēŋo ga kēbi sēfa, wēka kēŋo Yesu: «Do ajo cēŋ Axwēn, ine kēŋo hi?»

²² Yaka kēŋo Yesu: «Angēmēne aŋandi ŋandi ke exo bāyi abēngw xali me bakaw, wēj ine bal ki?»

²³ Wēj cēŋ, tēfēguye.» Ata elod yatijo wēli bax gēr bēmaŋe mēne asēfan ajo din axo cēs na. Enimin, Yesu aŋo pel bana de mēne axo cēs na. Er re baxo: «Ga ŋandi ŋandi ke exo bāyi abēngw xali me bakaw wēj ine bal ki?»

²⁴ Asēfan ajo reyak osede olo, do mēŋ fo ŋēgwēk beŋo đek. Do biyi anang nang kēmi mēne er reya ko in dal ex.

²⁵ Yesu ari ri ko bēte beşeranjēm. Kido eni ŋēgwēdo đek gē betil ak, ame yēla ex na axēñ xēñ dox gēr ngwēn ro okayēta od ŋēgw doni ok.

Bandixa band Oparëxanda ban Lilaya in

Akayëta and Bandixa band oparëxanda aŋ ex akinëm and yëgw ko Luk aŋ. Endey Yesu end yāna baxo gër akayëta añanar andexëm eŋ fakët ko. Akayëta aŋo këbo nangënënd ang yānak Amara and Yesu ak, yatir ofëna or Penjëtëkot, gër angol and Yerusalem. Bëte mondake Amara aŋ yodëk gër ebar ed Samari, xali gër owar ošëxe. Akayëta and oparëxanda aŋo kë sëyalind mondake ko riyenind Kaxanu gë bela bër yëmëk gë Angoc Amënëk bën. Angoc Amënëk aŋ këŋo yëlënd ar yëmëk gë mën aŋ, ekapina ed gër epemëra ed Atëfëtan el, gë ekemëna ed gër toro ind gër andiyen and Axwën Yesu Kërisët el. Er ex gër akayëta in:

End eñana ed Amara and Yesu gër Yerusalem eŋ: 1.1–8.3.

End Amara and Yesu gër ebar ed Samari eŋ: 8.4–9.31.

End Amara and Yesu gër bënëng becëxe eŋ: 9.32–15.35.

End Amara and Yesu xali gër Rom eŋ: 15.36–28.31.

Lilaya in

¹ Tewofil, gër akayëta añanar andam sëfëtan këmi dek bëbër yāna baxo ko rind Yesu bën, do ang bafi sëyalirand bela ak,

² xali yatir baka ko gër Kaxanu, yaŋ gër orën. Barikan dāmana exo yexën afelëra felëra bafi gë panga ind Angoc Amënëk in, oparëxanda od yata këbi ok.

³ And soro ko do šës ko aŋ, gër ogës odebën šanaya baxo bakëlëbëd bandanjëm. Eno wat abëngw šanaya baxo mondako ebi pënixën mëne mën dëŋ ex. Do në bakey ofëxw onax felëra bafi bënd owun or Kaxanu bëŋ.

⁴ Ata na gër ed xeta bano, fel këbi këreni ŋawëta na angol and Yerusalem aŋ, barikan eni cëni er beya baxo Faba Kaxanu ayël këbi yël in.

⁵ Ax gi ex na nde Šaŋ Batis, gër men bafi buyind bela bën? Barikan Kaxanu, gë bakey band kë yowënd baŋo abuyi këŋun buyi gë Angoc Amënëk aŋ.

End omakan ond gër orën eŋ

⁶ Gër ed xeta bano na, wëka këno: «Axwën, gërëgako nde këy xanin owun or gër ebar ed Isërayel ol?»

⁷ Yaka këbi: «Faba gabat kë sanand gë gapak orexëm ol bamëd ban do nand këŋo ŋatan exo di er yāndi këŋo in, ax gi ex na wën kë nang.

⁸ Barikan wën, panga kën šot na, and ko fedaw Angoc Amënëk gër ola orewën aŋ. Ata en gi otëde odam ok gër Yerusalem, gër dek ebar ed Yude el, gër ebar ed Samari, do xali gër ed sëlëk ngwën.»

⁹ And ŋata ko eyeyan elo aŋ, yāna ko ko šëgënd end orën eŋ xali šiliparax ko gër banar.

¹⁰ Bën ga xeŋan këbi end orën eŋ, wat kënëbi bërëxadët bela bëxi gë banjëm bapešax ga xwëša këni ler gër ndebën. Ata re ko abat:

¹¹ «Wën Bëgalile bëjo, inewā xeŋa kën laŋ ako orën ol? Yesu ir wat këno ga këŋo wëla Kaxanu end orën eŋ, ang wat këno ga ko šëg ak ko bakaw.»

End abëтели ar Yuda eŋ

¹² Ga xucac eŋo, oparëxanda ok xani këni na gër etënd ed gë bañarëka, këni bakand gër Yerusalem. Në apakan amat fo bax gër ed hi bani, ani ŋawëta bana angol aŋ.

¹³ Ga lil këni gër angol, barër këni gër aciŋ and yaŋ, gër ed wër bafi epedër. Er ebani: Piyer, gë Šaŋ, gë Šak, gë Andëre; gë Filip, gë Toma, gë Barëtelemi, gë Maco, gë Šak, asëniŋ ar Alëfe, gë Simon, aŋer an, do gë Yud, asëniŋ ar Šak. ¹⁴ Bën dek xet bafi eni kemëna cale in gë bëmaÿe bëtoxari bëŋ, gë Mari, nëm ir Yesu, do gë bōbinëm bōr Yesu.

¹⁵ Ang bani barërend bakey baŋo ak, er hi bani në bela keme gë alapem. Ata Piyer ga xani ko mërëxand ir bëmaÿe, re ko:

¹⁶ «Bëmaÿe, ax gi ex na nde aŋata bax ex ŋata Oñëgw Omënëk od rek mëne gë Angoc Amënëk aŋ reya baxo Dafid, emun eŋ, mëne Yuda ebax ebi dëngweli bër këŋo sëra Yesu bën.

¹⁷ Yuda, ar enga endëbi hi baxo do andiyen amat bār bane.

¹⁸ Axana xana baxo kodî ir fanaxên ßaño Yesu gër ecês in. Gê akanji and osêmbak aňo yêcaxên ko osênga or gër ed wêc ko acêloŷ-şêloŷ do wêlêfêtak dek oxul orexêm ol.»

¹⁹ Ga wêlik endey eňo dek Yerusalem in wăcaxên kēni osênga olo gē eyeyan ed Bêşewif el: «Xakelêdama» mēne ngēŋ osênga or gē oşat.

²⁰ Barikan aŷêgw ŷêgw kēni gër akayêta and Calemoñêw:

«Cenêkêlex iciw̄ indexēm in,

Ala kêrex dêg na! Do:

Bêtelilexo aşêxen andiyen andexēm aň*!»

²¹ Awa ar kê bêteli andiyen andexēm an, tananêŋone gër bër laňetara kêbo nand bane yexêrande gē Axwên Yesu na,

²² elod ga ßuyi kēŋo Şaň Batis xali yatir şêg ko end orên eň. Gilexo bête sede ir watêk ang ßiyi ak ang xani ko Yesu gër ecês ak.

²³ Ata sana kēnêbi bēxi: Yosef ir bano wăcênd Barêsbabas do nēngwêt bano Yusêtos do gē Macas.

²⁴ Ata ga xeta kēnêbi, şale kēni mondako: «Axwên, wêj ar nangêk er ex gër owêkw or bêla dek an, masinêlêbo ar yata kêyo an gër bēmaŷe bēki bēŋo.

²⁵ Comalebo gër andiyen and lawên kêyêbo mi din aňo do gër ofarêxanda. Bêtêlexo gër amêd and seŋ ko Yuda do ye ko gër ed sana ko.»

²⁶ Na ga ri kēni bēñaak, ind fit bani in wêd ko Macas. Ata oparêxanda ok, ang ßayi bani epêxw gâbat ak, ßaşa kēno Macas gër enga endebên.

2

End Angoc Amênêk eň

¹ Yatir Ofēna or Peňetekat, bêsêfan bër Yesu bēn ßarêr kēni dek nē er ebat.

² Ata na bêrêxadêt, wêliwêk angêbêr gër orên do kê rêmêgund ang ekoc etêm fo xali lilêk dêŋ gër aciw̄, gër ed ŷêpara bani.

³ Şanaŷarak bebêr ang okodux, şapêrêrak, do lapandêra kêbi ala kala ang ebani ak.

⁴ ŷemêra kēni bēn dek gē Angoc Amênêk aň do kēni yeyanênd oyeyan osêxe ang baŷi hebêtênd Angoc ak.

⁵ Xarak, na gër Yerusalem yowêraw bani Bêşewif bër şenene ga xaniraw bani gër dek benêng becêxe bēnd er dila gër orên, lêgêra kēni gër Yerusalem.

⁶ And wêl kēni angêbêr aňo aň, w̄ara kēni ßura-ßura gër ed hi bani od Yesu. Ga fiat kēni, wêlandêra kêbi ga kēnêbi wêl ala kala eyeyan ed yeri ko el.

⁷ Ga şarandêra kêbi na xali xurik, kēni wêkarênd: «Oko ax gi ex na nde bēn dek Bêgalile fo exêni?»

⁸ Mondake cêŋ kēnêbe wêl nde ala kala eyeyan ed yeri ko el?

⁹ Ax gi ex na nde ßiyi er hi kēne: Bêparêt, Bêmedi, Bêhelamit, bër lêgêk gër ebar ed Mesopotami, bër gër ed Yude, Bêkapados, Bêpoŋ, bër gër ebar ed Asi?

¹⁰ Ax gi ex na nde ro fo exêni bête bër gër: Fêrişi, Paňêfili, Misêra, bër gër ebar ed Libi gand Siren fêco? Ax gi ex na nde ro exêni bête: Bêşewif, Bêrom,

¹¹ Bêşewif, Bêşalek, Bêkêret do gē Bênare nē ewelen bene de ala kala gër eyeyan ed yeri ko el ga kēni sêfêt becaraxik bēnd Kaxanu beŋ.»

¹² Mbaŋ wêlandêra baŷi ga kēnêbi nêkon do bani wêkarênd: «Ine ex ngwa endey eňo?»

¹³ Barikan bêrêmar, ga kēnêbi lêş kēni rend: «Wêni, ßêjo bër wêdek ngoy ex!»

End epemêra ed Piyer eň

¹⁴ Ata Piyer gē boşandaw, epêxw gē abat bēn, xani kēni do xwêşa kēni. Re ko Piyer: «Wên Bêyude bēn do gē wên dek bër yowêrawêk gër Yerusalem ro bēn, wêno kēŋun nangên er ex in. Awa baxêtine de aye!

¹⁵ Ang kên yêland ak, bêla bējo ani med ex na de ngoy, gēbêr fo ga bayik wa.

¹⁶ Barikan doro fiatak er reya baxo gana-gana fo alawênêl Yowel in mēne

¹⁷ Kaxanu rek:

“Gêr bakey ßapelatar, aŷemên kêmêni ŷemên gē Angoc andam aň bosêniw̄ do gē bobiw̄ borewên

eni yeyanaxênd ang bêlawênêl fo, ocambenjar odewên ok eni watênd bebêr ŷapêk eni dind bēn, do bêxarêk bêrewên bēn eni watênd ofakeli.

Ocambenjar ok do gē odênaŷ odewên ok kê ŷana ex watênd gē ofakeli bēndam beŋ.

Bêxarêk bêrewên bēn gē ofakeli kēni ŷana eni watênd bête.

18 Iyo gër bëriyenin bëram, bësošan bën, baqey baŋo, këmeni jëmën gë Angoc andam aŋ,

do bën eni yeyandërand ang bëlawënel fo.

19 Becaraxik këme ri yaŋ gër orën

Do gëd gër ebar, bananganëme, gë ošat, gë xođux do gë okwëcën.

20 Ata eňan eŋ ex doš xali ex camëđfan wur in,

Do facaw in, ex bar ang ošat fo,

đamana ex ŋataxënëgu akey and Axwën Kaxanu aŋ

Akey akëbëanaxik an, akey atëm an.

21 Ata ar këŋo šalend yo Kaxanu gër ošac or Axwën, afex ko fex."

22 «Wën Bëyisërayel, baxëtın end këme reyand eŋ, end Yesu İbënasaret eŋ. Kaxanu lawënëgu baŋo do pađ gë mëŋ baxo rind bananganëme, becarax do gë bërëcaxik. Wën dëŋ anang nang kën eŋo.

23 Kaxanu, mëŋ ar kë nangënd beŋ đek đamana ex gixën an, faŋ ko gër emëkw ex kuca end Yesu eŋ mondako. Mëŋ sebën këŋun do wën lëxw këno gër otaxan od bëwendëran bësëm xali law këno mopika në osëx.

24 Bari axani xani ko gër ecës, Kaxanu racët këŋo gayik amënd bana eŋo đëkaya panga ind ecës inŋ.

25 Ax gi ex na nde Dafid bax rend:

"Laŋ bamo watënd Axwën Kaxanu an gër lëngw iram,

Gand liw iram hi ko këdi këme yëdara.

26 Mëŋ fuŋaraxën ke gër emëkw edam,

Do këme yeyandërand gë onënga fo.

Gër eman endam dëŋ aseŷëta këme seyëta, gër eyar ed këme yarënd.

27 Gayikwa gër wur ir bësësëk, ay tebëx na enjëw endam eŋ,

Aye tebëx na wëno Awënëk arey an me bër.

28 Wëj wasin ke opëña od ke wëla gër aniyan ok,

Wëj ke yël onënga osëm ol and ke bare aŋ."

29 «Wën bëmaŷe, aŷap ŷapëk mun pel kerët end Dafid, axarëk arefi eŋ. And šës ko aŋ, wëxëta këno, do ŷeg irexëm in gër ndëfi ro dëŋ bayik xali doru.

30 Barikan ga hi baxo alawënel nangaxën baxo mëne Kaxanu yašarëk: "Arandëwëra andexëm këŋo yata na exo bëteli owun orexëm ol."

31 End Afexën eŋ baxo reyand gana-gana fo mëne axani ko xani gër ecës, Kaxanu axo teb na eman endexëm eŋ ex bër gër wur ir bësësëk.

32 Yesu ijo, Kaxanu axanin xanin këŋo gër ecës do biyi đek ex otede od wat këŋo abëngw ok.

33 Kaxanu bakali këŋo gër liw irexëm yaŋ orën eŋo ketënax gër owun orexëm, do yël këŋo Angoc Amënëk aŋ. Ata Yesu ga xana këŋo Angoc Amënëk aŋ yëlëgu këbo and beya bašo Sëm ak, ang kën watënd do kën wëlënd ak.

34 Ax gi ex na nde Dafid elod axo cëg ex na end orën eŋ? Barikan mëŋ bax rend:

"Axwën Kaxanu fel këŋo Axwën aram an,

Ñëpal gand liw iram,

35 Xali mëni đat bërangoŷëra andey bën eyëbi bëňaxën*."

36 «Awa wën đek Bëyisërayel bën nangin aye mëne Yesu ijo, Kaxanu yata këŋo do yël këŋo or gapak or exo gixën Axwën do Afexën, xarak wën fika baŋo gër kërëwa.»

37 Bër gër amëxwër bën ga wël këni eŋo, lëk këbi gër owëkw. Ata wëka kënëbi Piyer do gë oparëxanda ocandaw ok: «Bëmaŷe, ine këmi ri biyi?»

38 Yaka këbi Piyer: «Nëngwëtın ola orewën ol do enun buyi, gaf gë gaf, gër ošac or Yesu Kërisët eŋun tebanaxën Kaxanu bamena bandewën baŋ ata këno šot Angoc Amënëk aŋ.

39 End ayël këŋun yël Angoc Amënëk eŋ, Kaxanu abeya beya baŋun wën bëte, gë obaş orewën ak, gë bëla bër ex caw ak do gë đek bër këbi wacëraw Axwën Kaxanu ang këni jëmbo yo.»

40 Ata Piyer, bëndanjëm becëxe sënd baŋi ga ko reya end Yesu eŋ. Afel baŋi felënd gë obal osëm: «Tanayın en pex do en can gër engä end bësëmbak bër gë okey oko.»

41 Bër wa bax eyeyan ed Piyer bën buyi kënëbi. Er hi bani and yatijo aŋ fo në bëla owëli otas.

End Amara aňanar eŋ

⁴² Bën dek xemëna bax ebaxët ed osëyali or oparëxanda ol, gër ebaÿër ed gë angwëlëra, gër ecetër ed eyamb yamb, do gër cale.

⁴³ Bër fac bën mbanj bani fëfënd Amara andebën an, ga banëbi watënd oparëxanda ok ga këni ri bëcarax do gë bërëcaxik bëndanjëm.

⁴⁴ Dek bërëwäk end Axwën bën hi bax andamat do gër angwëlëra.

⁴⁵ Afan bani fanënd napul irebën in, gë bacota ban do bani šetërend kodī in dek ang hi bani ak, ala kala eno yël ang ex oñandi odexëm ak.

⁴⁶ Key yo key bani xemënanđ eni pedër gër Aciw and Kaxanu. Mbanj bani wëlërend do bani yambërand gë onënga fo, do gë emëkw eyemax.

⁴⁷ Ašale bano šalend Kaxanu do Bëyisërayel bën dek babi nënganënd endebën eñ. Ata Axwën an, key yo key babi bašëgund bela bër babi fexënënd bën, gër Amara andebën.

3

End epakën ed aseÿik eñ

¹ Akey amat, Piyer gë Šan këni yend cale gër Aciw and Kaxanu, apenëka an, eñan eñ poxoš gaf in.

² Gër Aciw and Kaxanu bano wëlawënd key yo key ar rëw këno aseÿik eno kwët gër ebët ed bani wăcënd Ebët Ejekax, ebi karaxënënd bër kē lilënd bën.

³ Aseÿik an ga wat këbi Piyer gë Šan ga këni lil gër Aciw and Kaxanu, xara këbi eno yël kodī.

⁴ Ata Piyer do gë Šan ga xwëša këni, faš këno lañ. Anjo re ko Piyer: «Wëj, nëkonëlëbo tan aye.»

⁵ Ga këbi nëkon, ko yëland ÿeÿ këno yël na.

⁶ Ata re ko Piyer: «Wëno kodī axe gi ex na, kañe axe gi ex na, bari er šot këme in ayël ayël këmi yël, gër oŵac or Yesu Kërisët Ifënasaret, kanil ey yexëra!»

⁷ Piyer sëra këno dëp gër ataxan and liw, xanin këno. Atañ ocom od osapar orexëm ok bëngwëk.

⁸ Aseÿik an xani ko kwengweremët do ko yexërand. Piyer gë Šan lilëx këni gë mëñ ak lëf gër Aciw and Kaxanu. Ga ko yët šenene, ko radërand do këno šëkwand Kaxanu.

⁹ Bulunda in dek wat baño ga ko yexëra do ga këno šëkwa Kaxanu.

¹⁰ Bër baño xwitand bën këni rend: «Ajo bax ÿëpand gër Ebët Ejekax ed Aciw and Kaxanu exo karara.» Ata na ga šarandëra këbi xali xurik, sëkwan këni eni nang ba ine hi këno ala ajo.

¹¹ Ababi ñawëta na Piyer gë Šan do bër ošaran bën dek këni hërërarawënd do këni liland gër lilaya ir wăcan bano Salomon, gër yangana ir Aciw and Kaxanu.

¹² Ga wat këbi Piyer ang bärëregu këni ak, re ko: «Wën Bëyisërayel, inewă këñun šaranënd eño? Bëte inewă këñëbo fabaxënënd biyi? Yëla kën gë panga indebi, ba nē end owënëk orebi nde ko yexëraxënënd ala ajo?»

¹³ Nangin mëne Kaxanu, mëñ ar yata këbi bëxarëk bërebi Abëraxam, gë Isak do gë Yakob an, ašëkw šëkw këno Yesu ariyenin arexëm ar lawënëgu këno an. Barikan wën yaxëta këno do lëxw këno eño dafw Pilat, xarak mëñ asebët ŷapan baño eño tebët.

¹⁴ Wën yaxëta baño awënëk an, ar šenene an do xara bano Pilat eño tebët alaw ar bela.

¹⁵ Wën law baño ar xwënëk aniyen an, barikan Kaxanu xanin këno gër ecës do biyi ex otede od watëk eño ok.

¹⁶ Ga xwëta këno Yesu mëñ fakëanaxën këno ala ajo xali wăcëwacaxën ko mondako. Iyo ga xwëta këno Yesu fakaxën ko aye ar nang këno do këno watënd ajo.

¹⁷ «Gërëgako bëmaÿe anang nang këme mëne wën gë bëlëngw bërewën bën an nang bana, mëñ rixën kën eño.

¹⁸ Gë etëÿ ed bëlawënel el reya baxo Kaxanu mëne mbanj hi bax exo toro Afexën an. Ata gë er ri kën in fiata ko Kaxanu er fëna baxo in.

¹⁹ Nëngwëtīn ola orewën ol do en bakana end Kaxanu eñ, eñun tebanaxën bamena bandewën bañ.

²⁰ Ayow kë yow bakey band këñun racët Axwën Kaxanu gër ocëmu odewën. Gë bakey baño fo këñun lawëneliw Yesu, Afexën ar yatan këñun an.

²¹ Barikan, yañ gër orën ko bayi xali Kaxanu exo kanindëra beÿ bën dek, ang fel babi elod akarëk an eni deyara bëlawënel bëwënëk bërëxëm ak.

²² Ax gi ex na nde Moyis re bax mëne Kaxanu, Axwën arewën an, alawënel ar ang mëñ ak këno yata gër enëng endebi do bëte ene baxëtëde dek er këbo fel in.

²³ Barikan ar enëng endebi ar kē fiēp enjo baxēt alawēnel ajo an, cēfēyētiyidēno gēr bulunda eno dawēx.

²⁴ Dek bēlawēnel bēr Kaxanu bēn, ga ŷana ko Samiyel xali gē bēr bētēraw, gana-gana fo reya bani end bakey band hi kēne baŋo.

²⁵ Wēn ex obaš or bēlawēnel bēr Kaxanu ol do Kaxanu, gē bēxarēk bērewēn bēn ser bani paβ gē Abēraxam yafir fel baŋo mēne bēnēng bēnd gēr ebar ro bēŋ dek kē šot obetak ol nē end arandēwēra arexēm.

²⁶ Wēn ex bēyanar bēr lawēneliw kēŋun Kaxanu ariyenin arexēm ar yata kēŋo an. Gēr ndewēn lawēnēgu baŋo enjun yēl obetak ol do enjun bakali gēr enjekax, enjun wērēšēt en teβ betēmbak bēnd kēn rind bēŋ.»

4

End Piyer do gē Šaŋ eŋ

¹ Ata Piyer gē Šaŋ, gēr ed banēbi felēra bulunda baya bani and fiatēgu kēni na gēr yanganar ir Aciw and Kaxanu bēšadaxan bēn, gē alēngw ar bēnēkona an do gē Osadusen ok.

² Mbaŋ xoŷēn banēbi Piyer gē Šaŋ ga sēk kēnēbi ga kēnēbi sēyalind bulunda in mēne ekani ed gēr ecēs exēna gayikako Yesu axani xani ko gēr ecēs.

³ Ata ga sēra kēnēbi, fel kēnēbi bēnēkona bēn enēbi pēra na aye xali ex weca gayik anēka xwēyar bax.

⁴ Barikan, bēranjēm wā kēni end baxo reyand Piyer eŋ. Ata dek bēsēfan bēr Yesu bēn bašarēgu kēni bēsošan bēn fo nē owēli oco.

⁵ Ga xeyēk, bēlēngw bēr Bēšewif bēn, gē bēxarēk bēn do gē bēšalen bēn fedēr kēni gēr Yerusalem.

⁶ Na fo bani bēte Xanas, alēngw ar bēšadaxan ar niy ijo an, gē Kayif, gē Šaŋ, gē Alekēsandēr, do dek bēr hi bax nēng ir bēšadaxan bēlēngw in.

⁷ Gēr ed ŷēpara bani na, wēlaw kēnēbi mērēxand Piyer do gē Šaŋ. Wēka kēnēbi: «Wēn pelinēbo fa gē panga ind fe do gēr owac or noŷo fakēnaxēn kēno ala ajo?»

⁸ Ata Piyer ga ŷēm ko gē Angoc Amēnēk an, yaka kēbi: «Wēn bēlēngw bēr bulunda bēn,

⁹ wēn bēxarēk bēn, wēn nde kēbo wēkarand doro mun pel end enjekax end šot ko aseŷik do mondake fak ko?

¹⁰ Awa nangin wēn dek ang barērēgu kēn ro ak, nangēlexēni bēte Bēyisērayel bēn dek mēne gē panga ind owac or Yesu Kērisēt Ibēnasaret, ir fika bano wēn do xanin kēŋo Kaxanu gēr ecēs in, xwēšaxēn ko abēngw ala ajo ang kēno watēnd ak.

¹¹ Ang rek Oñēgw Omēnēk ak, Yesu Kērisēt ex:

“Ekaŷ ed šus kēn wēn bēbay el, Xarak ekaŷ elo ex ed ekēla el, ed gēr ebaŷ el^o.”

¹² Apexa an gēr Yesu Kērisēt gabat ex gayikwa dila gēr orēn ro, owac ošēxe ax gi ex na or kēne šotaxēne apexa an.»

¹³ And wat kēni mēne Piyer gē Šaŋ gē anjiŷ kēm banēbi yakand an, šaran kēbi gayikwa bela bērētoc, bēr ax tēya ex na fo hi bani. Bēte axwita xwita banēbi mēne bēn hi bax gē Yesu.

¹⁴ Ga kēno nēkon aseŷik ar fakēn bano an, wēlan kēbi ang kēnēbi yaka ak.

¹⁵ Ata fel kēnēbi eni can na gēr Amara and bēxarēk eni wēlēraxēn bēn fo. And šan kēni Piyer gē Šaŋ an, bēxarēk bēn kēni wēkarēnd: «Mondake kēnēbe riye bela bējo?

¹⁶ Gayikako ecarax end ri kēni enjo Yerusalem in dek nangēra kēni, biyi ane kor ex na ene wēlēbēle.

¹⁷ Barikan, kēdi kē wēli kaš-kaš endey enjo gēr Bēyisērayel, besanēbene mbaŋ do cēbanēnēbene din ala kēreno pelēnd na end owac olo eŋ.»

¹⁸ Ga wacēgu kēnēbi Piyer gē Šaŋ eni bakaw lēf, wesara kēnēbi xali, šēban kēnēbi edeyara el do gē etēyali ed bela end owac or Yesu el.

¹⁹ Yaka kēni Piyer gē Šaŋ: «Senene nde ex gēr ogēs od Kaxanu mi baxēt endewēn eŋ do mi teβ end re ko mēŋ eŋ? Ata wēn kē xiti dē!

²⁰ Biyi cēŋ, er wat kēmi mongwat in do gē end wēl kēmi mongwēl eŋ, ami kor na mi cēsinali.»

²¹ Ata ga wesara kēnēbi gašēxe sebēt kēnēbi eni ye, ani yēxw bana enēbi nēp ga banēbi yēdand bulunda in. Enimin, bēr hi bax na bēn dek baŋo šēkwēnd Kaxanu end er wat bani eŋ.

22 Aseŷik ar fak bax gë ecarax eŷo an, bëniy ofëxw onax ašand hi baŷo.

Ed cale ind bëšëfan bër Yesu eŷ

23 And sebet kënebi aŷ, Piyer gë Ŝaŷ baqa këni gër ed barër bani bošandaŵ do sëfëtandërax kënebi dek ang wesara banëbi bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëxarëk bër Bëšëwif ak.

24 Ga baxët kënebi, xetan këbi bën dek eni cale. Ata këni šalend: «Axwën Kaxanu, wëj rik orën ol, gë ebar el. Wëj rik angwëgw aŷ do gë dek bëbër hik polo bën.

25 Wëj fel baŷo gë Angoc Amënëk aŷ Dafid, axarëk arebi aŷ, ariyenin arey an, exo de: “Ineŵa wonjoxënëk banjëlän band bër benëng bëcëxe baŷ? Do ineŵa šotaxën këni banjëlän band gë ofëcak këm?”

Ineŵa këni yëlaraxënënd ang bëšenëk fo?

26 Bemun bënd gër ebar ro bëj xanixën këŷo Axwën an, Do gë bëlëngw bën xel këŷo Ar yata këyo an*.”

27 «Ata dal ex Axwën Kaxanu, gër angol and Yerusalem ro, Erod gë Poŷës Pilat axel xel këno Yesu, ariyenin awënëk arey an, ar yata këyo an. Bër ax gi ex na Bëšëwif bën do gë bamëxwër band Bëyisërayel baŷ xanixën këno.

28 Dek er fëna bay elod gër ŷanar ari këy ri gë panga indey in, fiata këni.

29 Do gërëgako Axwën Kaxanu, ax gi ex na nde aye wat këy ang kënebo wesarand ak? Mëŷ ex dëcalëbo biyi bëriyenin bërey bën mi kapina mbaŷ gër epemëra ed eyeyan edey.

30 Masinëlëbo panga indey in eni pakaxënënd bëšëxwëra bën. Bëte diyind bëcarax do gë bërëcaxik gër owac owënëk or Yesu ol, ariyenin awënëk arey an.»

31 And šale këni mondako aŷ, ebar el rëgëk na gër ed hi bani. Ÿëm këni bën dek gë Angoc Amënëk aŷ. Ata ga šapër këni na këni sëfëtërand eyeyan ed Kaxanu el gë anjiŷ këm.

End aminëmëra and bërëwäk eŷ

32 Amëxwër and bërëwäk end Yesu bën hi këni onden omat, anjëlän amat. Er šot ko ala kala in, oxwën or bëla dek ebax, ala abax xwënaya na napul irexëm in.

33 Oparëxanda ok areyara bani reyarand gë panga itëm osede or mëne Axwën Yesu axani xani ko gër ecës ol, do oyekax osëm šot bani bën dek.

34 Ar xaŷënëk ax gi bana gër bëšëfan. Dek bër hi bax gë ocënga bën, gë bër gë bëciw bën, afan bani fanënd eni mëlaw kodï in.

35 Dek bani wëlawënd eni kwët gër osapar or oparëxanda. Ata bën bax šetënd ala kala ang hik obal orexëm ak.

36 Arandëwëra and Lewi ar bano wacënd Yosef an, do nëngwët bano oparëxanda ok Barënbabas mëne geŷ «Axemën ar bëmaŷe an» xaniw bax gër ebar ed šipër.

37 Ga fan ko ošënga orexëm ol, wëlaw ko kodï in do xwët ko gër osapar or oparëxanda.

5

End Ananiyas do gë Safira eŷ

1 Barikan bër gë ašan, Ananiyas do gë Safira hi baxëna. Ananiyas ga fan ko ošënga orexëm ol,

2 šona ko mar kodï in ga xet këbi ga alindaŵ exo di mondako. Wëlaw ko kodï ir baji bax in xwët ko gër osapar or oparëxanda.

3 Ata re ko Piyer: «Ananiyas, ine sebaخن këyo Sindan xëŷ ko gër emëkw edey xali këy nëgwëšënd gër Angoc Amënëk, xarak ašona šona këy mar kodï ir fanaxën këy ošënga in.

4 Ošënga olo, orey hi bax, and fan këy aŷ akanji and yël këni aŷ, andey hi bax. Ine yëlaraxën këy endey eŷo? Awa Kaxanu wa ŷandi baxi eyo yifa, ax gi ex na bëla.»

5 Sam ga wël ko na eyeyan elo, Ananiyas wëc ko kërud, xoti ko kwël na fo. Ata dek bër wël bax endey eŷo bën lëk këbi anjiŷ atëm.

6 Ocambenjar ok xani këni, fëlëra këno, wëla këno, do wëxëtax këno.

7 And xucak në šapëxëd batas aŷ, lilëgu ko alindaŵ ar Ananiyas nangërexe er xucak in.

8 Ata wëka këŷo Piyer: «Pelële ba gë akanji aŷo dëŷ fanaxën kën ošënga orewën ol?» Yaka ko: «Iyo go dëŷ fan këmi.»

9 Aŷo re ko Piyer: «Mondake wa xet banjun en tÿyi eno yifa Angoc and Axwën aŷ? Awa nëkodëbi gër ebët bër wëxëtagu këŷo icën indey bën, bëte bën fo ki wëla.»

* 4:26 4.26 Calemoŷëw 2.1-2

¹⁰ Ataŋ Safira węc ko këruf gër osapar or Piyer, xoti ko. Ga lilëgu këni ocambenjar ok, sək këno aşësək. Na wëla këno do wëxëtax këno ler gër icën indexëm.

¹¹ Dek bër gër Amara and Yesu bën do gë bër bax wëlënd endey enjo bën babi lëkënd anjiŷ atëm.

End becarax bend oparëxanda enj

¹² Becarax do gë bërëcaxik bendanjëm bani rind oparëxanda ok gër ogës od Bëyisërayel. Bërëwak bën dek abarër bani barërënd gë anjëlän amat, dila gër lilaya ir aner and wacan bano Salomon, gër yangana ir Aciw and Kaxanu.

¹³ Ala aşëxe abax yëxw na ebi tëka. Barikan bulunda in mban banëbi šëkwënd.

¹⁴ Ata kaš-kaš bani yëmbërënd bela bër wäk end Axwën bën xali hi këni amëxwër atëm and bësošan do gë bësoxari.

¹⁵ Awëlara banëbi wëlarawënd bëšëxwëra bën gër opëna oňangax od gër angol and Yerusalem do enëbi kwëtëra tar feña in: bëjo në bëngaŵ, bëjo në bandago ebi kwixëtaxën ndakaŋ abat abat eñaŵ end Piyer enj.

¹⁶ Bela bëranjëm bax xanirawënd ßangol ßand ler gër Yerusalem ßaŋ do banëbi wëlawënd bëšëxwëra do gë bër babi soronënd ßangoc ßaňëňenax, do bën dek bani fakërand.

End toro ind oparëxanda enj

¹⁷ Ata ašadaxan alëngw an do dek gë bër hi bani Amara amat bën, mëne ngëŋ amara and Osadusenj enj, këbi yakëraxind mbanj end oparëxanda enj xali yen kënëbi.

¹⁸ Ga sëra kënëbi, fëra kënëbi gër epëra ed gër angol.

¹⁹ Barikan yow gëmëd meleka ir Axwën in, fërëtëra ko owët or epëra oň, nęcët këbi oparëxanda ok, do fel këbi:

²⁰ «Yeyin gër yangana ir Aciw and Kaxanu, enëbi pelëra bulunda in dek bend Aniyän and din beŋ.»

²¹ Ga wël këni enjo, ye këni mopëd gëbër kënëbi sëyaliraxënd bela bën gër yangana ir Aciw and Kaxanu.

Ata ašadaxan alëngw an gë bër hi bani Amara amat bën, wäcër këni gë bëxarëk bër Bëyisërayel bën. Ga yëpara këni gër ed bani fedërënd, lawën këni enëbi yen oparëxanda ok gër epëra.

²² Bënëkona bën ga ßat këni, nema kënëbi. Ata ga wërëšëta këni, reyax këni:

²³ «Ga ßat këni sək epëra el mopëra aye, do gë bënëkona bën mokwëšara ala kala gër ebët ed fel këno, ßari and fërët këni owët aň, ala gaßatak amo tək ex na lëf.»

²⁴ Ga wël këni enjo, alëngw ar bënëkona bër Aciw and Kaxanu an do gë bëšadaxan bëlëngw bën wëlandëra këbi, do këni wëkarënd ba mondake kë ßata endey enjo.

²⁵ Ata ßatëgu ko na ala ko sëfëtënd: «Bër fëra banëbi bën, gër yangana ir Aciw and Kaxanu kënëbi sëyalirand de bela bën.»

²⁶ Alëngw ar bënëkona an do gë bošandaŵ yen kënëbi. Ga sëräw kënëbi wëlaw kënëbi endëmane fo gayikwa ayëda banëbi yëdand bër gër amëxwër bën ba afëtëra kënëbi fëtëra gë oxay.

²⁷ Ga ßateli kënëbi, xwëšan kënëbi gër lëngw ir Amara and bëxarëk. Ata re ko ašadaxan alëngw an:

²⁸ «Ax gi ex na nde wën šëßan bamun etëyali ed end owac olo enj? Nëkod gër angol and Yerusalem ro, osëyali orewën olo fo xëňëk. Bëte biyi kënëbo nöpënd end ecës ed ala ajo enj!»

²⁹ Ata Piyer gë oparëxanda ocandaŵ ok yaka këni: «Biyi edi ed er re ko Kaxanu in yapan këbo, ax gi ex na er re këni bela.

³⁰ Kaxanu, mëŋ ar xwënek këbi bëxarëk bërebi an xanin këjo Yesu ga law bano wën mopika në osëx.

³¹ Kaxanu wa fela këjo gë ataxan and liw andexëm aň, do hi ko Emun do Afexën ebi yëläxën Bëyisërayel bën enëngwëta ed dek ola orebën el do gë etëßan ed bëňëňenax bendeßën el.

³² Biyi do gë Angoc Amënek and këbi yëlënd Kaxanu bërëwak endexëm aň, biyi ex otede od watëk beŋo ok.»

³³ Ga kënëbi baxët, bër yëpara bax bën xoŷ këni xali xurik. Ata yandi këbi enëbi ßaw monaw.

³⁴ Ata Farisenj ir bano wäcënd Gamaliyel in, ašalen ar ßian bano mbanj bulunda ir Isërayel an dek, xani ko gër Amara and bëxarëk bër Bëšëwif, re ko enëbi nęcët oparëxanda ok imëd.

³⁵ Ata re ko: «Wën Bëyisërayel, yëlarayin aye ang yandi këjun enëbi di bela bëjo ak.

³⁶ Ax nëka ex na ga wat banëḡnone ala ar bano wācënd Tēdas, ga baxo rend mēne mēḡ ar gapak hi ko. Sēfa këno bela okeme onax. And laḡ këno aḡ, d'ek bër xwēta baḡo xali këno sēfarand bēn šapērera këni, gabatak ax baya ex na.

³⁷ Ga xucak end Tēdas eḡ, bētēḡu ko Yuda, Agalile an, angwēn and Oñēḡw od bela aḡ. Mēḡ bēte gē bēsēfan hi baxo. Laḡ këno do d'ek bër wā bax endexēm bēn šapērera këni*.

³⁸ Mēḡ ex gērēgako ga re këme, kërex baya na ga kēḡun balēnd end bela bējo eḡ; tebētiniḡbi eni ye. Angēmēne er këni šaland eni di in end bela fo ex, ayēcar këni yēcar.

³⁹ Barikan angēmēne gēr Kaxanu xaniwēk, an kor na enēbi yēc. Mēḡ ex, yēlarayin aye këdi këno sakēreli Kaxanu.» Ata bër gēr Amara and bēxarēk bër Bēsēwif bēn wā këni eyeyan ed Gamaliyel el.

⁴⁰ Wac kēnēbi oparēxanda ok, šewēra kēnēbi xali, šēban kēnēbi eyeyandēra ed end oḡwac or Yesu el, do kwēl sebēt kēnēbi.

⁴¹ Ata oparēxanda ok šan këni gēr Amara and bēxarēk bër Bēsēwif, gē onēnga fo gayik Kaxanu yata babi eni toro nē end oḡwac or Axwēn Yesu.

⁴² Ata key yo key banēbi sēyalirand bela bēn gēr yangana ir Aciḡ and Kaxanu do gēr bēcīw. Ani teb bana etēyali ed Atēfētan and Afexēn Yesu Kērisēt el.

6

End eyata ed ojakēr eḡ

¹ Ata gē bakey baḡo, bēsēfan bër Yesu bēn kwēl dēḡ bani bašērēḡund. Ata bēsēfan bër kē yeyanēnd Gērēk bēn anēp banēbi nēpēnd bër kē yeyanēnd ed Bēsēwif bēn gayik bēsōxari bēsēbēta sebēta bër engā endebēn bēn alangangan banēbi langanganēnd gēr acetēra and key yo key.

² Ga nang këni eḡo, oparēxanda epēxw gē oki ok bar kēnēbi amēxwēr and bēsēfan aḡ, do re këni: «Ax ñap na mi teb andiyen and eyeyan ed Kaxanu aḡ do mi kwēnda ecet ed eyamb-yamb.

³ Fēcak enēbi yata wēn dēḡ ro gēr Amara bēsōšan bēcōḡēbēxi, bër gē osede or šenene, bër yēmēk gē Angoc Amēnēk do gē orenik, do biyi mēni kwētēnan andiyen aḡo.

⁴ Biyi cēḡ yēlayalemi gēr cale do gēr andiyen and eyeyan ed Kaxanu.»

⁵ Ga wēl këni eḡo, ang ebani ak d'ek nēngan kēbi. Ata yata kēnēbi: Ecen, ar xwēta baḡo mban Kaxanu do yēm baxo gē Angoc Amēnēk an, gē Filip, gē Pērorok, gē Nikanor, gē Timoḡ, gē Parēmenas, do gē Nikola Ibaḡēcoš, ašalek an*.

⁶ Ga wēlaw kēnēbi gēr oparēxanda, bēn šalen kēnēbi and mokwētān otaxan ok.

⁷ Eyeyan ed Kaxanu el kwēl dēḡ bax yāñēnd do këni yēmberēnd kaš-kaš bēsēfan bēn gēr Yerusalem. Ata amēxwēr atēm and bēsādaxan xwēta baḡo Yesu.

End etēra ed Ecen eḡ

⁸ Ecen, ga yēm ko gē oyekax do gē panga, ko rind bērēcaxik do gē becarax mērēxand bulunda ir Isērayel.

⁹ Bēsēwif bër hi bax gēr aciḡ acaleya and bani wācënd and Okadēp otebēsēbēt aḡ, gē Bēsēwif Bēsiren, gē Bēhalekēsandēri, do gē bër xaniraw bax gēr owar or Silisi do gē Asi bēn këni šampērend gē Ecen.

¹⁰ Bari abani xorēnd na eni cembēt orenik or baḡo yēlēnd Angoc and Kaxanu ol and baxo yeyanēnd aḡ.

¹¹ Ata šoñēra kēnēbi gē kodī bēsōšan bērēmar, ata bēn këni rend: «Biyi awēl wēl kēmo ga ko reya bēnd šēban këni Moyis do gē Kaxanu.»

¹² And yēlētaw kēnēbi bulunda in, gē bēxarēk bēn, do gē bēsālen aḡ, yow këni gēr ed hi baxo Ecen. Ga sēra këno na, wēla këno dimb-dimb gēr Amara and bēxarēk bër Bēsēwif.

¹³ Šalaw kēnēbi otēde onēḡwēš, do bēn këno nēḡwēšandērand mondako: «Ala ajo kē reyarand bēnd yepēnēnd Aciḡ amēnēk aḡo† do acariya and Moyis aḡ.

¹⁴ Gayikwa biyi awēl wēl kēmo ga ko re mēne Yesu Iḡēnasaret ayam ko yam aciḡ aḡo do anēḡwēt ko nēḡwēt bapela bānd yēl kēbo Moyis baḡ.»

¹⁵ Ata d'ek bër gēr Amara and bēxarēk bēn faḡ këno laḡ Ecen. Wat këni dēxas irexēm in ga nēḡwētāk jing-jing ang ir meleka fo.

* 5:37 5.37 Bērom bēn ayēḡw banēbi bela bēn gaf gē gaf eni nang ba yēḡwe hi këni. * 6:5 6.5 Nikola ijo ar enēḡ bër ax gi ex na Bēsēwif ar šalek cale ind Bēsēwif ebaxo. † 6:13 6.13 Aciḡ and Kaxanu and Yerusalem aḡ bani wācënd bēte mondako.

7

End epemëra ed Ecen eŋ

- ¹ Ata ašadaxan alëngw an wëka këŋo Ecen: «Dal dëŋ nde ex end këni rend eŋo?»
- ² Yaka këŋo Ecen: «Wën bëmaÿe, gë faba bën, baxëtine! Kaxanu, mëŋ ar gë enjaran an, šanaŋaxën baŋo Abëraxam, axarëk arebi an and hi baxo gër ebar ed Mesopotami an, damana rëfaxënëgu ko gër ed Xaraŋ.
- ³ Mondako fel baŋo: “Canël ebar edey el do gë ekun edey el, do yel gër ebar ed këmi wäsin?”
- ⁴ Amëd aŋo šan ko Abëraxam ebar ed Bëkalède el do ye ko lëgëx ko gër Xaraŋ. And šës ko sëm aŋ, Kaxanu xucaliw këŋo ro gër ebar ed lëgëra kën gërëgako.
- ⁵ Bëbët giŋatak aŋo yël bana oxwën ol gër ebar elo ro, ado gër ko xwët sapar dëŋ. Barikan bëya këŋo mëne ayël këbi yël oxwën ol, mëŋ do gë andëwëra andexëm aŋ and ko xuca aŋ, xarak angwën aŋo Abëraxam axo gi bana gë obaš.
- ⁶ Kaxanu afel baŋo: “Bërandëwëra andey bën ro këni xaniŋ eni ye në ebar edifer. Fën këñëbi rixëŋf okadëp do enëŋi dixëra xali në bëniy okeme onax.
- ⁷ Barikan wëno këbi xitiŋf enëŋ end bër kë rix okadëp odefën eŋ. And kë xuca eŋo aŋ, ašan këni šanëguŋf eni yow ro ene caleratind?”
- ⁸ Ata Kaxanu yata këŋo eter el Abëraxam gë oxac ol. Abëraxam ga rëw këŋo Isak, xac këŋo yatir sëk këŋo baŋeŋ banjongëbatas. Mondako fo ri baxo Isak ga rëw këŋo Yakob. Bëte Yakob mondako fo xacëra baŋi odëmëta epëxw gë oki, od hik bëxarëk bëreŋi ok.
- ⁹ «Bëxarëk bëreŋi bëŋo, fan baŋo Yosef gayik ayakëraxi baŋi yakëraxind endexëm eŋ. Do bër yëc baŋo bën wëla këno gër ebar ed Misëra. Barikan Kaxanu gë mëŋ hi bani.
- ¹⁰ Aracët racët baŋo gër dëk ocëmu odexëm, yël këŋo oyekax orexëm ol do gë orenik ol gër lëngw ir Farawoŋ, emun end gër ebar ed Misëra eŋ. Emun eŋo yata baŋo Yosef hi ko alëngw ar ebar ed Misëra do gë dëk ekun edexëm an.
- ¹¹ Angwën aŋo lil baŋi enjo gër ebar ed Misëra xali gër ed Kanahaŋ. Ata bëxarëk bëreŋi bën mbaŋ šëmura baŋi, abani šot na er këni yamb in.
- ¹² Ga wël ko Yakob mëne eyamb exëna gër ebar ed Misëra, lawën këbi aŋanar bëxarëk bëreŋi bën.
- ¹³ And lawën këbi akinëm aŋ, xwita këno Yosef and fel këbi mëne mëŋ ex imaÿe indefën in. Aŋo fo nang ko Farawoŋ enëŋ end fe hi ko Yosef.
- ¹⁴ Ata Yosef lawën ko enëŋi yen sëm Yakob do gë ekun edexëm el dëk, ang hi bani bëla ofëxw ocongoxi gë bëco.
- ¹⁵ Mondako šëla baxo Yakob gër ebar ed Misëra, gër ed šësërax këni mëŋ gë bëxarëk bëreŋi bën.
- ¹⁶ Aŋayeli wäyeliraw këñëbi gër Sišem do wëxëtara këñëbi gër ŋeg ir yëc baxo Abëraxam, gë kodï, gër otaxan od bosëniw bor Amor, gër Sišem.
- ¹⁷ «Ga kë saxëgu amëd ebax exo ŋata Kaxanu er bëya baŋo Abëraxam aŋ, bërandëwëra and Yakob bën šënar këni mbaŋ gër ebar ed Misëra,
- ¹⁸ xali bëtëgu ko emun ecëxe, end aŋo nang bana Yosef.
- ¹⁹ Ata emun eŋo ŋana ko këbi sitinaxënënd enëŋ endefi eŋ do këbi rixërand bëxarëk bëreŋi bën. Anëŋyali baŋi nëŋyalind bësoxari bër enëŋ endefi bën enëŋi ŋaŋëtand bëtošan bëndoyer bëŋ, këreni baŋi na ga këni liya.
- ²⁰ Angwën aŋo rëw këno Moyis, ata bëxarëk bërexëm bën wat këno mëne itox ikëbëanaxik exo gër ogës od Kaxanu. Nëm yerin këŋo opacaŋ otas gër iciw ind sëm.
- ²¹ And ŋaŋëta këŋo aŋ, abiŋw ar Farawoŋ, wëda këŋo do rafën këŋo ang ašëniw ar rëw këŋo mëŋ dëŋ.
- ²² And raf ko aŋ, Moyis sëya ko dëk onangëran ol or Bëmisëra ol, ata hi ko ar gapak, ar xamëk eyeyan do gë edi ed bëŋ dëk.
- ²³ And šot ko bëniy ofëxw onax aŋ, Moyis yëlara ko eŋi tëka bër enëŋ endexëm bën, Bëyisërayer bën.
- ²⁴ Watëx këŋo Amisëra ga këŋo xëm Ayisërayer aŋat, ata yakan këŋo ar enëŋ endexëm an. Ga këŋo wäšan, ang ŋap bax acariya ak, ar bano xëmënd an, law monaw Amisëra an.
- ²⁵ (Er yëla baxo mëne bër enëŋ endexëm bën afëni këbi fëni mëne Kaxanu wëlanëgu baŋi apexa aŋ paŋ gë mëŋ, bari abi pëni bana.)
- ²⁶ Në ecan ijo, Moyis sëk këbi Bëyisërayer bëxi ga këni xëmër. Ga këŋo xacëra eŋi bakali gër angwëlëra ko rend: “Okò wën bër aminëmëra hi kën. Inëwa kën xëmëraxënënd?”

²⁷ Barikan ar baŋo xēmënd ašandaŵ an, fim kēŋo Moyis, re ko: “Wěj noŷo wa yata ki ey gi alēngw do axiti arebī?”

²⁸ Ba ŷandi ki nde eye daŵ wēno bēte ang laŵ kēyo ganēka Amisēra ak?”

²⁹ Ga wēl ko eŋo, Moyis hēr ko yeŋa gēr ebar ed Majaŋ, gēr ed rēwēx kēbi bētošan bēki.

³⁰ «Ga xucak bēniy ofēxw onax, meleka šanaŷaxēn kēŋo gēr ladawe, ler gēr etēnd ed Sinayi, nē acēc and gē xodux or bax ŷegēnd xafa-xafa.

³¹ Ga wat ko, Moyis šaran kēŋo xali, and baxo sēkand exo kamanaxēn, wēl ko oniŵ or Axwēn Kaxanu ol:

³² “Wēno ex Kaxanu, ar yata kēbi bēxarēk bērey an Abēraxam, gē Isak do gē Yakob.” Moyis ga kēŋo rēgēn, seŋ ko onēkon ol.

³³ Ata re ko Axwēn Kaxanu: “Peđetal baped band gēr osapar orey baŋ, gayikwa gēr ed hi kēy ro ebar ecēbax ex.

³⁴ Awat kēme watēnd etēm end hi kēbi Bēyisērayel, bulunda iram eŋ, gēr ebar ed Misēra. Awēl kēme wēlēnd ang kēni wēcarēnd ak: anēka fedaw kēme mēni dacētaxēn. Gērēgako yow mi daŵēn gēr ebar ed Misēra.”

³⁵ «Moyis, ar yaxēta bano do bano rend: “Wěj noŷo yata ki ey gi alēngw do axiti arebī an”, Kaxanu laŵēn baŋo gēr ebar ed Misēra ang alēngw do afexēn gē panga ind meleka ir šanaŷaxēn baŋo gēr acēc and gē xodux iŋ.

³⁶ Mēŋ nēcētēgu kēbi Bēyisērayel bēn ga ko ri becērēcaxik do gē becarax fēn gēr ebar ed Misēra, gēr angwēngw ambarax, do gēr ladawe, xali nēkak bēniy ofēxw onax.

³⁷ Moyis ijo fel babi Bēyisērayel bēn: “Kaxanu kēŋo yatađ, ar enēng endewēn exo gi alawēnel ar ang wēno ak.”

³⁸ Bēte and hi bani gēr ladawe aŋ, Moyis ijo hi bani gē meleka ir baŋo felērand gēr etēnd Sinayi in, and hi bani bēxarēk bēreŋi gēr ladawe aŋ. Awēl wēl baxo eyeyan ed aniyān ed babi ŷatelinēnd el.

³⁹ Bari bēxarēk bēreŋi bēn abi űandi bana eno faxēt, are bano rend exo pacana; banjēlan bandebēn baŋ bakali bani gēr ebar ed Misēra.

⁴⁰ Ata fel kēno Aharon: “Wěj, dinlēbo tan beŋēr kē hi Kaxanu irebī, enēbo dēngwelixēnēnd fēna in. Moyis, ar nēcētēgu kēbo gēr ebar ed Misēra cēŋ, biyi ami nang ex na ba ine rix kēŋo.”

⁴¹ Gē bakey baŋo ri bani Bēyisērayel bēn atox and ang atombo fo. Ata gēr eđaš elo ri bani šadaxa, gēr er ri bani gē otaxan odebēn in, ri bani ofēna°.

⁴² Ata Kaxanu űawēta kēbi do seŋ kēbi kēni xēland beŋēr bani watēnd yaŋ gēr orēn. Eŋo ŷēgw kēni gēr akayēta and bēlawēnel:

“Wēn ekun ed Isērayel

ba wēno nde bane űašēnēnd oyel,

arin nde bane rinēnd ocađaxa

bēniy ofēxw onax bēnd ri kēn gēr ladawe bēŋ?

⁴³ Awēlara ban wēlarand aner and Molok aŋ

do gē emal ed kēn wācēnd Refaŋ el,

batox baŋo rinaya kēn en poxixēnēnd gēr lēngw irebēn!

Awa wēno bēte awāŷ kēmun wāŷ

yabēt ebar ed Babilon el°!”

⁴⁴ «Kaxanu yēl babi aner and Osede aŋ bēxarēk bēreŋi bēn, gēr ladawe. Aner aŋo, Moyis ri bax ga wātinali baxo gē and wāsin baŋo Kaxanu aŋ. ⁴⁵ And xana kēni aner aŋo aŋ, bēxarēk bēreŋi bēn do gē Yosuwe, ar babi lēngwēlind an, ŷateliw kēni gēr ebar ed xwēn bani benēng bēnd wāŷ babi Kaxanu gēr lēngw irebī eni bētaxēn beŋ. Mondako hi bax aner aŋo xali angwēn and Dafid aŋ,

⁴⁶ mēŋ ar šot bax oyekax gēr lēngw Kaxanu an, mēŋ ar wēka baŋo Kaxanu exo ma eŋo din eđēg ed din gēr ekun ed Yakob.

⁴⁷ Barikan asēñiŵ Salomon ŷay bax aciŵ aŋo.

⁴⁸ Xarak, Ar-hik-yaŋ an axo dēgēnd nē er rik otaxan od bēla, ang ŷēgw ko alawēnel mēne Axwēn Kaxanu rek:

⁴⁹ “Orēn ol ex aűēpara and owun oram aŋ,

do ebar el, ambēñaxēn andam.

Aciŵ and fe kēne ŷayēn?

Feye nde kē hi ateyētaya andam aŋ?

⁵⁰ Ax gi ex na nde ataxan andam aŋ rik er ex yo°?”

⁵¹ «Ata wën bela bër kē wëšind mbanj hi kën dē. Owëkw orewën oŋ afarēdadi farēdadi, do banēf bandewën baŋ axem xemēk. Wën din këno wëšenēnd Angoc Amēnēk aŋ, ang bani rind bēxarēk bērewēn ak.

⁵² Alawēnel ar fe bayik ano dixēra ex na bēxarēk bērewēn bēn? Ax gi ex na nde alawēra lawēra kēnēfi bër baŋi nangēnēnd gana-gana fo mēne Ar šenene an nē eyow exo? Ar šenene ajo, wën lēxw kēŋo, wën law kēŋo.

⁵³ Ax gi ex na nde omeleka ok wēlanēgu kēnun acariya and Kaxanu aŋ wën bulunda ir Isērayel in? Bari an ma ex na en tēf!»

End ecēs ed Ecen eŋ

⁵⁴ Er wël bani in axurixēn xurixēn baŋi, ata ala kala ko ŋatēnd ebasal, ga logēndēra kēfi.

⁵⁵ Barikan Ecen, ga yēm ko gē Angoc Amēnēk aŋ, xeŋa ko orēn ol. Wat ko enjaran end Kaxanu eŋ, wat kēŋo bēte Yesu mokwēša gēr liw ir Kaxanu.

⁵⁶ Ata re ko: «Orēn ol wafērēluŋ kēme watēnd, bēte nē ewat emo Asēniw ar ala an ga xwēša ko gēr liw ir Kaxanu.»

⁵⁷ Ata bër baŋo wēlēnd bēn šoya këni banēf baŋ, ga yobali këno na, wēlēn këno andamat bēn dēk.

⁵⁸ Šonjorēra këno xali nēcēt këno angol and Yerusalem aŋ, do fētērax këno gē oxaŋ xali law këno. Otede* ok axwēt xwēt bani banjēm bandēbēn band bani gēr osapar or šambenjar ir bano wācēnd Sol.

⁵⁹ And bano fētērand aŋ, Ecen ko šalend mondako: «Axwēn Yesu, kanal angoc andam aŋ!»

⁶⁰ And foxi ko aŋ, xeŋ ko acakax: «Axwēn, këreyēfi nēp na eñēŋēnax eŋo!» And ŋata ko aŋ eŋo aŋ, Ecen raš kēŋo gēr ecēs.

8

¹ Ata Sol, moŋapan yapan baŋo ga law bano këno Ecen.

End edixēra ed Amara eŋ

Yatijo fo yana bax edixēra eyēkaxik ed bër gēr Amara and gēr Yerusalem el. Bēsēfan bēn dēk hēr këni angol aŋ, (baya këni watēŋ oparēxanda ok). Mondako šapērera bani bējo gēr ebar ed Yude, do bējo gēr ed Samari.

² Bela bër šenene wēxēta këno Ecen sam ga yāwēra këno.

³ Xarak amēd aŋo yana baxo Sol yēc bër Amara and Yerusalem bēn. Gē ebēt gē ebēt baxo sēfērand bēciw bēn ebi dēbētēraw: hik asošan, hik asoxari, ebi dāpēx gēr epēra.

End Filip gēr ebar ed Samari eŋ

⁴ Bēr šapēr bax bēn hērera këni do këni reyaraxēnd Atēfētan aŋ.

⁵ Ata Filip sēla ko nē angol and gēr ebar ed Samari do ko femēraxēnd end Afexēn eŋ.

⁶ Bela bēn, bamēxwēr bamēxwēr, gē anjēlan amat, bani xwētand er baŋi felēnd Filip in, ga këni wël do ga këni wat becarax bēnd baxo rind bēŋ.

⁷ Gayikwa baŋoc bañēŋēnax bax šandērand gēr bela bēranjēm, and kēnēfi ŋerēndēra aŋ. Bēte bēseŋik do gē bērēgobo bēranjēm bax fakēnd.

⁸ Ata onēnga osēm hi bax gēr angol aŋo.

⁹ Xarak ala ar bano wācēnd Simoŋ hi baxēna gēr angol aŋo, ašarinara baxo šarinarand gē mbej indexēm iŋ. Gēr bulunda ir ebar ed Samari baxo rind mondako do baxo rend mēne ar gapak hi ko.

¹⁰ Ata Bēsamari bēn dēk, hik itox, hik axarēk, axwēta xwēta bano, do bani rend: «Ala ajo dēŋ ex ar gē panga ind Kaxanu, ind ex Panga itēm an.»

¹¹ Axwēta xwēta bano gayik elod anēka fo baxo šarinarand gē mbej indexēm iŋ.

¹² Barikan and xwēta këno Filip aŋ, mēŋ ar baŋi felērand Atēfētan and owun or Kaxanu do gē oŋac or Yesu Kērisēt aŋ, wā këni enēfi buyi, hik asošan, hik asoxari.

¹³ Simoŋ mēŋ dēŋ wā ko buyi këno, ata abaŋo nacēta na Filip ga baŋo šaranēnd becarax do gē bērēcaxik bēnd baŋo watelind bēŋ.

¹⁴ Oparēxanda od gēr Yerusalem ok, ga wēlēx këni mēne Bēsamari bēn axana xana këni eyeyan ed Kaxanu el, lawēnēgu kēnēfi Piyer do gē Šaŋ.

¹⁵ Ga sēla këni gēr angol aŋo, šalendēra kēnēfi eno cotaxēn Angoc Amēnēk aŋ.

¹⁶ (Gayikwa Angoc Amēnēk aŋ axo pedaw bana pere gēr ola orebēn. Xoŋbui or gēr oŋac or Axwēn Yesu ol fo buyi banēfi.)

* 7:58 7:58 Bër law baŋo bēn banēfi rend otede gēŋ bēn wël bax amena and lawaxēn baŋo aŋ.

¹⁷ Ata Piyer gë Şaş şalendëra kënëbi mokwëtan otaxan ok, atan şot këno Angoc Amënëk an.

¹⁸ And wat ko Simon mëne bela bën aşot këno şotënd Angoc Amënëk an gë ekwëtan ed otaxan ed oparëxanda el, wëlanëgu këbi kodî Piyer gë Şaş

¹⁹ do re ko: «Yëline wëno bëte or gapak olo, mëñ këño yana enjo cotënd Angoc Amënëk an ar këmo xwëtan otaxan an.»

²⁰ Ata re ko Piyer: «Kodî irey in nemilex do exi mëlali gayikako wëj ako yëla këy anjëla and ko yëlënd Kaxanu an ayic këni yicënd gë kodî.

²¹ Wëj enjo ax mënd ex na ang këy şot gayikako axi ñap ex na dëñ. Gayikwa emëkw edey el asëmba sëmbak gër ogës od Kaxanu.

²² Awa tebël anjëlan añëñenax anjo, do karalo Axwën an exi teban ofiandi od emëkw edey ok, angëmëne enjo awënd wëndëk.

²³ Gayikwa në ewat eme mëne wëj mokëda xëda ki oyakëraxi ol do gë osëmbak ol.»

²⁴ Yaka këño Simon: «Awa karanine wën dëñ gër Axwën, kërexe gi na er re kën ijo.»

²⁵ Ata Piyer gë Şaş baş këni osede ol do epemëra ed eyeyan ed Axwën Yesu el. Ga këni wäyi ond gër Yerusalem on, këni femëraxënd Atëfëtan an tar fëña in gër bëngol bënd Bësamari.

End Filip do gë Abecopi en

²⁶ Ga xucak bëño, meleka ir Axwën Kaxanu in fel këño Filip: «Yel gand ambëtëb, tël fëña ir xaniwëk gër Yerusalem do şëlak gër Gasa, ir ladawe in.»

²⁷ Ata Filip xani ko do ye ko. Xarak, şambenjar Ibecopi ijo, ar gapak ar gër eyang ed Kañëdas, emun etoxari end gër ebar ed Ecopi en, anëkona ar dek napul ir emun etoxari elo an, yow bax cale gër Yerusalem.

²⁸ Ga ko wäyi, yëpa yan gër şaret irexëm, ko fënërand mongwëli oniw ol, akayëta and alawënel Esayi an.

²⁹ Ata Angoc Amënëk an fel këño Filip: «Maral ey tëka şaret ijo.»

³⁰ Filip ga hër ko, sëka ko, wël këño Abecopi an ga ko fën akayëta and alawënel Esayi an, wëka këño: «Afëni nde ki fëñind er këy fëñënd in?»

³¹ Yaka këño: «Mondake këme xor ex pëni, angëmëne ala axe payën ex na?» Ata wac këño Filip enjo ketëna yan gër şaret.

³² Gër ed labët baxo akayëta, er yëgw baxo alawënel an:

«Alas las këno ang ifey ir enaş fo.

Ang xondo ir ax tesënd na gër lëngw ar kë fiasënd omban ondexëm fo hi ko, axo yeband na etëy el.

³³ Gë ebana ed bana ko el xanaxën këno er xwën ko in.

Gër bër anjex andexëm, noyo kë reya?

Gayikwa aniyandexëm an rëxët këni gër ebar.»

³⁴ Ata Abecopi an wëka këño Filip: «Këla pelële, noyo këño rend alawënel an? Mëñ dëñ nde ba ala aşëxe nde?»

³⁵ Ata fëbëta ko Filip, yana ko gër Oñëgw oko dëñ nangëñaxën këño Atëfëtan and Yesu an.

³⁶ Ga këni ye kwël, fiat këni ler në anjer. Abecopi an re ko: «Nëkodfa men on, ine bayik, aye buyi na nde exe capëraxëne?»

³⁷ [Yaka këño Filip: «Angëmëne awa wa këy gë emëkw edey el, awënd wëndëk mi buyi.» Anjo re ko Abecopi an: «Wëno awa wa këme mëne Yesu Kërisët ex Asëñiw ar Kaxanu an.»]

³⁸ Fel këbi bëhëreli bër şaret bën eni kwëşa. Ata mëñ gë Filip fëra këni polo gër anjer. Filip buyi këño.

³⁹ And şëpëta këni an, Angoc and Axwën an wëf këño fiat Filip, Abecopi an anema fo nema këño. Mondako fakët baxo damana irexëm in gë onënga fo.

⁴⁰ Filip mëñ cëñ, watayax ko gër angol and Asot, do ko femëraxënd Atëfëtan and Yesu an gër angol gë angol, tar fëña in, xali fiat ko gër Sesare.

9

End Sol gër fëña ir Damas en

¹ Barikan amëd anjo, anjëlan and Sol an er hi bax wayët ebi narëndërand bësëfan bër Axwën Yesu bën xali ebi dawërand. Ga ye ko gër aşadaxan alëngw,

² xara këño enjo yël okayëta od ebi tëraraw bër kë sëfënd end Yesu bën gër baciw bacaleya band gër angol and Damas, do ebi mëlraw mokap gër Yerusalem: hik asoxari, hik asoşan.

³ Ata gër feña, and hi ko dam gër Damas aŋ, xul këŋo bërëxadët angoben and xaniw bax gër orën.

⁴ Wëc ko bëdëcët gër ebar do ko wëlënd oniw: «Sol, Sol, inewã këye rixëraxënënd?»

⁵ Yaka ko Sol: «Axwën, wěj noyo wã hi këy?» Wël ko bête: «Wëno ex Yesu, ar këyo rixërand an. Ata wěj mo nêka ki yêka.» Sol ga wëländëra këŋo, këŋo rëgënënd. Aŋo wêka ko: «Axwën ine yandi ki me di?» Ata re ko Axwën an:

⁶ «Kanil ey ŋat gër angol, fën këni felëx er yandi ke ey di in.»

⁷ Bër hi bani enga emat bën fïaxën këbi laŋ ako gër ed xwëšara këni. Dek dëŋ bani wëlënd oniw ol, bari ala abano wat na.

⁸ Ata ga xani ko na gër ebar Sol, aŋedã yo aŋedã, abaxo watëra na. Monas fo las bano xali fïat këni gër Damas.

⁹ Okey otas ri baxo watërarëxe, yambërarëxe do cebërexe men.

¹⁰ Xarak na gër angol and Damas asëfan ar Yesu hi baxëna do bano wãcënd Ananias. Axwën Yesu ga šanayaxën këŋo nê lakeli wãc këŋo: «Ananias, Ananias!» Yaka ko: «Ayaka, Axwën!»

¹¹ Re ko bête Axwën an: «Kanil ey tëf feña ir këni wãcënd “Ir gwer-gwer in” xali gër iciw ind Yuda eyëbi mëka ar këno wãcënd Sol, Ibëtarës. Gër ed ko šalerand

¹² wat këŋo nê lakeli ar këno wãcënd Ananias ga lilëgu ko do xwëtan këŋo otaxan ok exo watëraxën gašëxe.»

¹³ Yaka ko Ananias: «Axwën, wëno bëranjëm wël këmëni mëne ala ajo mbanj këbi rixërand gër Yerusalem bër yata këyëbi bën.

¹⁴ Bëšadaxan bëlëngw bën yëlëgu këŋo or gapak or ebi tëraxën dek bër kē šalend oŋac oreŋ bën.»

¹⁵ Barikan Axwën Yesu fel këŋo bête Ananias: «Yel mondako dëŋ, wëno yata këŋo ala ajo. Wëno yata këŋo ebi nangëndërand end oŋac oram eŋ bela bër bënëŋg becëxe bën, gë bemun bëŋ, do gë Bëyisërayel bën.

¹⁶ Aŋasin këmo wãsin ang ko soro nê end oŋac oram ak.»

¹⁷ Ata wã ko Ananias do kwël ye ko. And fïat ko gër iciw aŋ, wat këŋo Sol. Ata re ko: «Abaŋe Sol, Axwën Yesu ir šanayaxënëngu ki gër feña, lawënëngu ke ey watëraxën gašëxe do ey nëm gë Angoc Amënëk aŋ.» Ga xwëtan këŋo otaxan ok šalen këŋo.

¹⁸ Ataŋ xobëtak gër bangës bëbër ang okop, ata Sol watëra ko gašëxe. Na ga xani ko, buyi këno.

¹⁹ And yambëra ko aŋ, wãcëwaca ko gašëxe. Mondako šoma baŋi bësëfan bër Yesu bën gër Damas xali xeyëra këbi baŋey bandanjëm.

²⁰ Ataŋ kwël na gër Damas fo yãna baxo Sol ko femërand gër baciw bacaleya mëne Yesu ex Asëfiw ar Kaxanu an.

²¹ Ata dek bër baŋo wëlënd bën, ga këbi šaran këni rend: «Ax gi ex na nde ajo këbi rixërand bër këŋo šalend Yesu bën gër Yerusalem? Ax gi ex na nde bête ebi tërara do ebi mëlän mokap bëšadaxan bëlëngw bën yow ko gër Damas ro?»

²² Barikan Sol kwël dëŋ baxo xapinand do baŋi wãsinënd kerët Bëšëwif bër lëg bax gër Damas bën mëne Yesu ex Afexën an.

²³ Ga xeyërak baŋey bandanjëm, Bëšëwif bëjo wëlër këni eno daw Sol,

²⁴ ata Sol nang ko. Gëmëd, gë goŋat bano xašënd gër owët or angol ga yandi këbi eno daw.

²⁵ Barikan akey amat gëmëd, bësëfan bošandaŋ yëla këno gë engux yabët amëŋ and angol aŋ, polo nê akange. Ata and hix ko fac aŋ, kwël ye ko.

End Sol gër Yerusalem eŋ

²⁶ Ga fïat ko gër Yerusalem, xacëra këŋo ebi coma gër Amara and bësëfan. Bari ayëda bano yëdand bën dek gayik ano kwëta bana mëne arëwãk end Yesu dëŋ hi ko.

²⁷ Ata Barë nabas wëla këŋo Sol gër oparëxanda, sëfëtan këbi mëne Axwën Yesu šanayaxën këŋo gër feña ir Damas xali felëra këŋo. Sëfëtan këbi bête ang baxo femërand kerët end oŋac or Yesu eŋ poyoma gër angol and Damas.

²⁸ Amëd aŋo fo šoma këbi Sol. Ata mëŋ kwël ko yexërand do ko femërand poyoma end oŋac or Axwën eŋ gër Yerusalem.

²⁹ Afelëra baŋi felërand bête Bëšëwif bër kē wëlënd eyeyan ed Gërek bën. Barikan bën mbanj bani šampërend gë mëŋ xali këni šaland eno daw.

³⁰ Bëmaŋe bëŋ ga nang këni eŋo, wëla këno Sol gër angol and Sesare, do rëcax këno exo kucax gër Tarës.

³¹ Ata Amara and gër dek ebar ed Yude aŋ, gë and gë bër gër ebar ed Galile aŋ, do gë and gër ebar ed Samari aŋ anëka šot bax amëd aŋo eteyëta el. Bër gër amara bën

kwël dëŋ bani xemëndërend gër ekwëta, gër epëb ed Axwën Yesu, do bani yëmbërend gë ekapina ed babi yëlënd Angoc Amënëk el.

End Ene eŋ

³² Ata améd aŋo Piyer anëngara babi nëngarand bëwënëk bën gër owar oŋo. Ata akey amat, šëla ko gër angol and Lida.

³³ Ga fiat ko, sèk këŋo asošan ar bano wăcënd Ene ga laki ko në andago. Aseyi seyï baxo elod bëniy bënjongëbëtas.

³⁴ Ata Piyer fel këŋo: «Ene, Yesu Kërisët dorô dëŋ fakën ki. Kanil ey dëkw andago aŋ.» Ataŋ Ene xani ko xwiriš.

³⁵ Ata dek bër gër Lida bën do gë bër ebar ed Saron bën ga nangëra këni eŋo, wă këni end Axwën Yesu eŋ.

End ekanin ed gër ecës Tabita eŋ

³⁶ Bëte gër angol and Yope, asëfan asoxari ebaxëna do bano wăcënd Tabita, mëne ngëŋ Dorëkas gë eyeyan ed Gërek el. Benjekax bëndanjëm baxo rind do babi rëcarand bëxaŷëanaxik bën.

³⁷ Ata bakey band hi baxo Piyer gër ebar edebën baŋ, Dorëkas šëxwëra ko xali xor këŋo. Ga buyi këno xwët këno në aciw and yaŋ.

³⁸ Angol and Yope aŋ do gand Lida aŋ ax ŋawër bana bon. Ga wël këni bësëfan bër Yesu bër gër Šafa bën mëne Piyer gër Lida hi ko lawën këñëbi bësošan bëxi eno karaw exo maraw aŋand gër ndebën.

³⁹ Ata xwiriš Piyer, sëfër këni gë bën. And fiat këni aŋ, wëla këno gër aciw and yaŋ, gër ed xwët bano asëšëk. Ata dek bësoxari bëšëbëta sešëta bën sëka këno gë otes fo do këno wăsinërand bacuđ band sëfëndëra babi Dorëkas baŋ, and bayi baxo abëngw aŋ.

⁴⁰ Ata re ko Piyer eni can dek bela bën. Ga foxi ko, ko šalend. And rënëta ko aŋ nëkon këŋo asëšëk an, re ko: «Tabita, kanil!» Ataŋ xëwëta ko. Ga wat këŋo Piyer, xani ko kwengweremët do yëpa ko.

⁴¹ Piyer lëk këŋo gër ataxan, xanin këŋo, Tabita xwëša ko ceg. Piyer wăc këbi bëwënëk bën do gë bësoxari bëšëbëta sešëta bën. Ga lilëgu këni sèk këno Tabita abëngw.

⁴² Ata endey eŋo nangëra këni dek angol and Yope aŋ do bërãnjëm wă këni end Axwën eŋ.

⁴³ Piyer xeyëra këŋo na gër Yope bakey bandanjëm gër iciw ind ar bano wăcënd Simon, abox ar banar an.

10

End Piyer gër iciw ind Korëney eŋ

¹ Asošan hi baxëna ar bano wăcënd Korëney gër angol and Sësare. Alëngw ar ocorođa od xaniw bax gër ebar ed Rom hi baxo.

² Gë ekun edexëm el dek bano šalend Kaxanu gë obal osëm. Bëte mëŋ mbaŋ babi rëcarand Bëšëwif bëxaŷëanaxik bën, do baxo šalerand key yo key.

³ Ata akey amat, and hik eňan poxoš gaf aŋ, meleka ir Kaxanu šanayaxën këŋo në lakeli lëf gër ed hi baxo. Ga fabër këni, meleka in wăc këŋo: «Korëney, Korëney!»

⁴ Ga ñaxën këŋo Korëney, yëdara ko xali ata wëka ko: «Inewă Axwën?» Yaka ko meleka in: «Kaxanu lawëñëgu ke mi pel mëne ayakali yakali ki cale indey in, bëte awat wat ko benjekax bënd këyëbi rinënd bëxaŷëanaxik bën, do mbaŋ këŋo nënganënd endey eŋ.

⁵ Awa gërëgako, dawëñëlëbi bela gër angol and Yope eno macëgu Simon, ar nëngwët këno Piyer an.

⁶ Gër tokora irexëm Simon, abox ar banar an, këno sèk, në iciw ind ler gër bëŋa ir angwëngw.»

⁷ Sam ga ye ko meleka ir felëra baŋo mondako in, Korëney wăc këbi bëriyenin bëxi eni tëfër gë šorođa ibat, ir lëka baŋo do sana këŋo šëf gër od fëb bax aye end Kaxanu.

⁸ Ga sëfëtan këbi dek, lawën këbi eni ye gër Yope.

⁹ Në ecan ijo, në fëña fo bayi bani bërolawën bën. Tëkër fo bayi bax eni ŋat gër angol. Piyer ye ko yaŋ gër ejur ed aciw and fiatëk eňan keŋ gër gaf aŋ exo calerax.

¹⁰ Na ga xor këŋo eŋo eŋ, yandi këŋo exo yambëra. Nand bano šëmërand na yelix këŋo ikwëđ do ko lakelind.

¹¹ Wat ko fol orën ol do er ang andago gë ogux gër owaŋ onax ga kë fedaw endëmane gër ebar.

¹² Wat kēbi bēte gēr er ang andago aṅo đek oṽacar ol: or gē sapor onax, gē or kē yexērand xada-xada ol, do gē ošēl or gēr orēn ol.

¹³ Wēl ko oniṽ: «Piyer kanil, dawēlēbi oṽacar olo eyēbi yakēra!»

¹⁴ Barikan Piyer yaka ko: «Ali Axwēn, elod ame yamb ex na er šēbak, elod ame yamb ex na ebuyaraxik.»

¹⁵ Wēl ko akinēm: «Er re ko Kaxanu aṽēn wēnēk in, wēj kērey yēland na abuyar buyarēk.»

¹⁶ Piyer wēl ko eṅo bakēlēbēd batas, ata bakak er ang andago in yaṅ gēr orēn.

¹⁷ Ga nēngēta ko, wēlandēra kēṅo do ko yēlarand ba ine wācayak lakeli ir wat baxo ijo. Ata amēd aṅo ḥatēḡu kēni bēr lawēnēḡu baḥi Korēney bēn, ga wēkaraw kēni tar angol aṅ gēr ed ex iciṽ ind Simonḡ. Sēmb kēni gēr ebēt ed iciṽ,

¹⁸ do wēka kēni: «Ro nde exo Simonḡ, ar nēngwēt kēno Piyer an?»

¹⁹ Nē eyēlara ḥayi baxo Piyer end er wat baxo gēr lakeli eṅ. Ata Angoc and Kaxanu aṅ fel kēṅo: «Bela bēsas ki šaland,

²⁰ maral ey peda en tēfēr gē bēn. Kērexi ṅēpēḡenan na gē tēkēr ak, wēno lawēnēḡu kēbi.»

²¹ Ga feda ko Piyer, yaka kēbi: «Wēno ex ar kēno šaland an. Ineṽa lawēnēḡu kēnun ro?»

²² Yaka kēno: «Korēney, emun end ocoroḡa eṅ, ala ar šenene, ar fēbēk end Kaxanu an, lawēnēḡu kēbo. Enēng end Bēšēwif eṅ đek, enjekax fo kēni reyand endexēm eṅ. Meleka ir Kaxanu rek mi yowēnēḡu eyēbi pelēra mēḡ gē ekun edexēm el.»

²³ Ga ḥata kēni, Piyer fel kēbi eni đil gēr iciṽ do eḥi key na.

Ga xeyēk, sēfēr kēni kwēl. Bēmaḡe bēnd lēḡ bax gēr Yope bēndēmar laṅēta kēno.

²⁴ Nē ecan ijo ḥat kēni gēr Sesare. Piyer sēk kēbi Korēney gē ḥērexēm bēn, do gē oḡawo odexēm ok ga šēni kēno.

²⁵ And lil ko Piyer aṅ, Korēney xaca kēṅo, foxi ko gēr lēngw irexēm eyiṽ el ṅēš gēr ebar.

²⁶ Ata Piyer ga lēk kēṅo gēr ataxan, xanin kēṅo, re ko: «Kanil, wēno ala fo hi kēme ang wēj ak.»

²⁷ Ga fulira kēni Piyer gē Korēney, sēfēr kēni lēf gēr ed ḥarērēḡu bani bela ḥēranjēm.

²⁸ Ata re ko Piyer: «Ax gi ex na nde anang nang kēn mēne ašēba šēba kēṅo Ašēwif an eḡēkēr el do gē eḡil ed gēr iciṽ ind ar enēng ecēxe an? Bari wēno Kaxanu wāsin ke mēne ala gabatak ax gi ex na abuyaraxik, bēte gabatak ax gi ex na ar mo kwēyēta.

²⁹ Mēḡ ex and lawēnēli kēn ene macēḡu aṅ, ame ṅēp ex na me yow. Awa deyayin nē end ine wācaxēnēḡu kēne.»

³⁰ Ata re ko Korēney: «Doro anēka sēkēk ḥakey ḥanax ga šanaḡaxēn ke asošan ar gē ḥanjēm band jing-jing nand bame šalerand eḡan eṅ keṅ gēr gaf na. Ga sēka ke, re ko:

³¹ “Korēney, Kaxanu anēka yakali ki cale indey inḡ. Bēte awat wat ko ḥenjekax bēnd kēyēbi rinēnd ḥēxaḡēnaxik ḥeṅ.

³² Dawēnēlēbi bela gēr Yope eno macēḡu Simonḡ, ar nēngwēt kēno Piyer an. Gēr iciṽ ind ar kēno wācēnd Simonḡ, abox ar ḥanar an kēno sēk, ler gēr ḥēṅa ir angwēngw.”

³³ Ga wēl kēme eṅo, ataṅ lawēnēli kēme eni macēḡu, đek yek ga yow kēy ako. Awa gērēgako, biyi đek nēkodēbo ro gēr ogēs od Kaxanu wēj fo ḥaxēt kēmi. Pelēlēbo đek er re ko Axwēn in.»

³⁴ Ata ga ḥēbēta ko Piyer, re ko: «Enimin, eceḡe fēni ke mēne gēr ogēs od Kaxanu bela bēn đek andamat ḥi kēni, ar fit kēno ax gi ex na.

³⁵ Barikan ar fēb kēṅo an, ar sēfēk end šenene an, enēng end exo yo, Kaxanu aḡan kēṅo ḥan.

³⁶ Eyeyan ed kēmun felēnd elo, Bēyisērayel bēn lawēneliw baḥi ga nangēn kēbi Atēfētān and angwēlēra and gē Kaxanu paḥ gē Yesu Kērisēt aṅ, mēḡ ar ex Axwēn ar bela đek an.

³⁷ Anang nang kēn endey end xucak gēr ebar ed Yude eṅ, ga ḡanawēk gēr ed Galile amēd and baxo reyand Šaṅ Batis end xobuyi eṅ.

³⁸ Anang nang kēn mēne Kaxanu ḡēmēn ḥaṅo Yesu Ibēnasaret gē Angoc Amēnēk aṅ do gē panga inḡ. Mēḡ baxo rixēnēnd enjekax eṅ gēr ed ko ye yo. Gē Kaxanu ḥar bani mēḡ baḥi fakēnaxēnēnd bēte bēšēxwēra bēn do baḥi racētēnd bēr baḥi narēnēndērand šaḥucara bēn.

³⁹ Biyi ex otēde od đek ḥēbēr ri ko gēr ebar ed Bēšēwif do gēr angol and Yerusalem ok. Barikan lawē kēno mopika nē osēx.

⁴⁰ Kaxanu xanin kēṅo gēr ecēs yatir akey atasēn do yēl kēṅo panga ind exo canaya wat-wat

⁴¹ gë ogës od biyi bër ex otede od sanan baño gana-gana fo Kaxanu ok. Biyi bër bax yambërand do bax šebërand gë mën bën fo wat kënjo and xani ko gër ecës an, ax gi ex na bela dek.

⁴² Biyi lawën këbo mi pemërand Atëfëtan andexëm an gër Bëyisërayel do mi deyarand mëne Kaxanu dëj yata kënjo exo gi axiti ar bëbëngw do gë bësësëk an.

⁴³ Dek bëlawënel bër yowërawëk gër ngwën ro bën areya reya këni osede olo: ar kënjo xwëta yo Yesu Kërisët, ašot ko šot etëban ed beñëñënax bëndexëm el paš gë owac orexëm ol.»

⁴⁴ And baxo yeyan mondako Piyer an, Angoc Amënëk an fedaw ko gër dek bër baño faxëtënd.

⁴⁵ Ata Bëšëwif bërëwäk end Yesu bën, bër lajëtaw baño Piyer bën, šaran këbi ga wat këni mëne Kaxanu ayël yël këbi Angoc Amënëk an bër ax gi ex na Bëšëwif bën.

⁴⁶ Awël banëbi wëlënd ga këno šëkwa Kaxanu gë oyeyan ošëxe. Aňo re ko Piyer:

⁴⁷ «Bër yëmëk gë Angoc Amënëk ang biyi ak bën, anëbe tef ex na buyirëxe gër men.»

⁴⁸ Ata re ko nëbi buyi gë owac or Yesu Kërisët ol. Bër buyi kënebi bën xara këno exo baša bakey na gër ed hi bani.

11

End Piyer gër Yerusalem enj

¹ Oparëxanda ok gë bëmaýe bënd lëg bax gër ebar ed Yude bën wël këni mëne bër ax gi ex na Bëšëwif bën në ema exëni bën bëte eyeyan ed Kaxanu el.

² Do and baqa ko Piyer gër Yerusalem an, Bëšëwif bër wä bax end Yesu bën ga këno hëbandëra këni rend:

³ «Wëj gër bër ax gi ex na Bëšëwif ye bay do bëte yambëraraw kën andamat!»

⁴ Ata Piyer sëfëtan këbi endey eňo elod ang ýanak ak xali gër eňata. Re ko:

⁵ «Wëno gër Yope hi bame. Akey amat ga këme šalera, ata yelix ke ikwëd do Kaxanu wäsin ke er ang andago ga xap këni gër owaw onax. Ga xaniwëk yan gër orën, fedawëk xali gër ed hi bame.

⁶ Wëno nëkon këme aye me nang ba ine ex, wat këmëni owacar: olo oyel, olo obapuý, olo or kë yexërand xađa-xađa gër ebar, do gë ošël or gër orën ol.

⁷ Wël këme bëte oniw ga ke fel: "Piyer kanil! Dawëlëbi owacar olo eyëbi yakëra!"

⁸ Yaka këme: "Ali Axwën, wëno elod ame yamb ex na er šëbak ba ebuyaraxik."

⁹ Rek akinëm oniw ol elod gër orën: "Er re ko Kaxanu awën wënëk in, wëj kërey yëländ na mëne abuyar buyarëk."

¹⁰ Mondako wäsin baxe Kaxanu er ang andago in bakëlëbëd batas, damana bakaxënëk dek yan gër orën.

¹¹ Fedëk cey ga fiatëgu këni gër iciw bësošan bësas ga xaniw këni gër Sesare.

¹² Ata fel ke Angoc Amënëk an mi tëfër gë bën, kërexe nöpëgënan na. Lanjëta këne bëmaýe bënjongimat bëjo xali fiat këmi biyi dek gër iciw ind Korëney.

¹³ Korëney sëfëtan këbo ang šanayaxën këno meleka lëf gër iciw indexëm do fel kënjo: "Dawënëläbi bela gër Yope eno macëgu Simon, ar nëngwët këno Piyer an.

¹⁴ Mën ki fel eyeyan ed ki nangën ang këy ri ey pëxaxën ak, wëj gë ekun edey el dek."

¹⁵ Do and bamëni felërand an, Angoc Amënëk an fedaw ko gër ndëbën ang fedaw baxo gër ndëbi ak gër ýanar.

¹⁶ Ata wëno xwita këme eyeyan ed fel bašo Axwën el: "Šan Batis babi buyind bela bën gër men, barikan wëno kënun ýana eňun buyind wën gë Angoc Amënëk an."

¹⁷ Gayikako Kaxanu ayël ayël këbi bën Angoc Amënëk an bëte ga wä këni end Axwën Yesu Kërisët enj ang biyi ak, mondake cëň hëpënd domo Kaxanu?»

¹⁸ And baxët këni endey eňo an, bër baño hëbandërand Piyer bën šësina këni imëd. Ata ga këno šëkwa Kaxanu, këni rend bën dek: «Awa Kaxanu ayël nde yël këbi bëte enëngwët ed ola el bër ax gi ex na Bëšëwif bën, eni cotaxën aniyän and dal an.»

End Amara and gër Anjëcoš enj

¹⁹ And law këno Ecen an, arixëra banëbi rixërand mbanj bësëfan bën xali šapërëra këni: bëjo gër ebar ed Fenisi, bëjo gër Šipër, bëjo bëte xali gër angol and Anjëcoš, do kënebi sëfëtanëraxënd end Kaxanu enj Bëšëwif bën fo.

²⁰ Barikan gër bër šapër bax bëjo, Bëšipër do bër xaniw bax gër angol Siren hi bax na, ga fiat këni gër Anjëcoš, felëra kënebi end Axwën Yesu enj Bëšëwif bër kë wëlënd eyeyan ed Gërek bën, do nangën kënebi Atëfëtan andexëm an.

²¹ Ga banëbi felërand gë panga ind Axwën in xwëtaxën banëbi bëranjëm do yëlayara këni gër Axwën.

²² Bër gër Amara and gër Yerusalem bën wëlëx këni endey eno. Ata lawën këno Barë nabas exo ye gër Anjêcoş.

²³ And fiat ko anj, wat ko oyekax or Kaxanu ol gër bërëwâk. Ga nêngandëra këno na mbanj, yana ko këbi felërand eni dëkaya gë emëkw el dek end Axwën enj.

²⁴ Enimin Barë nabas mbanj nênga baxo, moñëm yëm baxo gë Angoc Amënëk anj do xwëta baño bëte mbanj Kaxanu. Ata Bësëfan bër Axwën bën këni yëmbërëgund gër Amara xali hi këni amëxwër atëm.

²⁵ Ata Barë nabas ye ko gër angol and Tarës eno calaraw Sol.

²⁶ Ga sêk këno, wëlaw këno gër Anjêcoş. Na ri këni yer iniy inj ga kënëbi sëyalira end Axwën enj bëla bërânjëm gër Amara anjo. Ata na gër angol and Anjêcoş yana këni bëla bën emac ed Bësëfan el okërecej.

²⁷ Bakey baño xaniraw bani gër Yerusalem bëlawënel do yow këni gër angol and Anjêcoş.

²⁸ Gër enga endebën hi baxo ar këno wacënd Agabus an. Ga xani ko akey amat, Angoc and Kaxanu anj fel këno exo deya mëne enjo etëm kë fiatëgu dek ebar el. Enimin, ata fiatak mondako dënj and wun ko Këlod gër Rom anj.

²⁹ Ata Bësëfan bën xetan këbi, ala kala gë er şot ko gë andiyen andexëm in, enëbi dëcara bëmaÿe bënd gër ebar ed Yude bën.

³⁰ Mondako ri bani. Ata er bar bani in yeli këni Barë nabas gë Sol enëbi pëxwënëx bëlëngw bën.

12

End toro ind Şak do gë Piyer enj

¹ Ata angwën anjo, Erod ir wun bax gër ebar ed Yude sëra këbi bërëmar gër Amara and gër Yerusalem ebi narëndëra.

² Fel këbi ocorođa ok eno naş Şak, afinëm ar Şanj.

³ Ga wat ko mëne anëngan nëngan këbi Bësëwif bën eno, lawën ko eno tëraw bëte Piyer. Bakey band ofëna or bani yambënd mburu ind gë lewir këm banj hi bax.

⁴ Ga sëra këno, wëla këno gër epëra. Eno nëkonaxën Piyer gër epëra, sana këbi ocorođa epëxw gë ocongiбат, şetëndër këbi bëmëxwër bënax, imëxwër kala ocorođa onax. Er yandi baño eno kiti gër ogës od Bësëwif and kë xuca Ofëna or Apexa anj.

⁵ Awa mondako lëkaya bano Piyer gër epëra. Barikan, bër gër Amara bën gë eteyëta këm bano şalenënd.

⁶ Në ecan bayi bax Erod eno kiti Piyer. Ata mënj këno raşënd gëmëd gër ed fokëra këno gë ogweyele-gweyele oki, do ocorođa od baño nëkonand ok: ibat gand liw, ijo gand şame, oko xaş këni gër ebët.

⁷ Ata şanayaw ko bërëxadët meleka ir Axwën do angoben anj ho bak lëf gër ed fëra bano Piyer. Meleka in xëm këmo pa pa pa gër ambëb exo nëngëtaxën, re ko: «Kanil aÿand!» Ata wëcëk ogweyele-gweyele od fokaxën bano gër otaxan ok.

⁸ Re ko meleka in: «Kapal enar endey enj do pedal bapëd banj.» Piyer ri ko ang fel këno ak. Re ko bëte: «Dabayal gë acud atëm andey anj do tëfawëye.»

⁹ Piyer şan ko do kwël sëfa këno. Bari er yëla baxo mëne alakeli ko lakelind, axo nang bano mëne ang nęcët baño meleka ak d'al dënj ex.

¹⁰ Xuca kënëbi ocorođa ok, imëxwër iñanar inj do gë ikinëm inj, fiat këni gër epëra ed dun. Epëra elo hi bax eni pelata damana eni canaxën. Ata ga fërëtayak gë andexëm, şan këni do sëf këni fëna ir gër angol. Ata Piyer nem këno bëd-bëd meleka in.

¹¹ Piyer ga bakar këno na onden orj, re ko: «Gërëgako anëka fëni ke d'al ex Axwën an lawënëgu këno meleka irexëm in exe dacët gër otaxan od Erod do gër dek er bani şëninind ene di bulunda ir Bësëwif in.»

¹² Ga fëni këno na eno, ye ko gër iciw ind Mari, nëm ir Şanj, ar nëngwët bano Marëk an. Fën barër bani okërecej odanjëm do bano şalenënd.

¹³ And sëmb ko Piyer gër ebët anj, sëka ko endënaw end bano wacënd Roda exo baxët.

¹⁴ Ga xwita ko oniw or Piyer ol, hër ko gë onëga fo reyax ko mëne Piyer kë sëmbëgund gër ebët.

¹⁵ Yaka këno: «Wëj ba aşen nde şen ki!» Barikan mënj xemëna ko ko rend mëne Piyer ex. Bën re këni: «Awa angoc andexëm anj ex.»

¹⁶ Amëd anjo Piyer ko sëmbënd tunj gër ebët. Ga fërëtën këno, şaran këbi xali ga wat këno.

¹⁷ Ata gë ataxan anj fo Piyer fel këbi eni cësinara, reya ko dek ang nęcëtëgu këno Axwën gër epëra ak. Fel këbi bëte enëbi tëfëtan eno Şak do gë bëmaÿe bën. Ata ga şan ko na, ye ko kwël në eşëxe.

¹⁸ Ga xeyëk, wonjok xali gër epëra. Ocorođa ok këni wëkarënd ba feye exo Piyer.

¹⁹ Erod re ko eno calara, ßari ano wat ex na. Ata re ko enëbi mëkara ocorođa od baño nëkonand Piyer ok do re ko enëbi daw. Ata Erod ga xani ko na gër ebar ed Yude, ye ko kwël gër angol and Sesare. Fën xeyërax baño ßakey ßandanjëm.

End enemi ed Erod enj

²⁰ Amëd año, Erod axoÿën xoÿën baßi ßela ßër lëg bax gër owar or Tir gë Sidonj ßën. Barikan ßën xetanëgu këbi eno nëngaw. Ata ga xor këno Bëlasëtus, anëkona ar aciw and emun an, wa ko ebi ßanjëta gër Erod eni wëlërëgu, gayik er bani yamb in gër ebar edexëm bax xaniwënd.

²¹ Yatir akey and sana bani, Erod ga ÿanjënaraw ko gë ßanjëm ßand owun ßañ, ÿëpa ko gër aňëpara andexëm do ko yeyanënd.

²² Ata xeÿ këni ßor ßulunda in: «Oniw olo or Kaxanu ex, ax gi ex na or ala! Oniw olo or Kaxanu ex, ax gi ex na or ala!»

²³ Ata na dëj meleka ir Axwën fëm këño Erod gayik ga wa baxo eno cëkw ang Kaxanu fo. Ata ga fur këno oÿen, yamb këno kwël na fo, xali xoti ko.

²⁴ Barikan amëd año kaß-kaß bax ÿañënd eyeyan ed Axwën Kaxanu el.

²⁵ Barënas gë Sol ga faÿ këni andiyen and enjəteli ed olawën gër Yerusalem añ, ßaka këni gër Anjecoß. Ata wëlali këno Şañ, ar nëngwët bano Marëk an.

13

End ßamana iÿanar ir Pol enj

¹ Gër Amara and gër Anjecoß, ßelawënel do gë ßësëyali hi bax na: Barënas, gë Simonj ir nëngwët bano Niger, gë Lusiyos Ibësiren, gë Manayen ar raf bani në er ebat gë Erod ir wun bax gër ebar ed Galile an, do gë Sol.

² Akey amat ga ßarër këni eno cale Axwën an, siwi këni. Ata Angoc Amënëk añ fel këbi: «Pitinëbi Barënas gë Sol eni ye gër andiyen and fana këmëni.»

³ Ga këni ßiata etiwi el, ßalen kënebi mowëtan otaxan ok do seß kënebi ye këni.

End Barënas do gë Sol enj

⁴ Ata Barënas gë Sol, ga lëngweli këbi Angoc Amënëk añ, ßëla këni gër angol and Selësi do wëdëx këni kulun in ond gër ebar ed Şipër onj.

⁵ Ga ßat këni gër angol and Salamin, ÿanax këni këni femërand eyeyan ed Kaxanu el gër ßaciw ßacaleya ßand Bëßëwif. Şañ Marëk ebax ariyenin areßën an.

⁶ Ata ga ye këni cangët oßir ol, ßat këni gër angol and Pafos. Sëkë këno aßaki ar bano wacënd Bar Yesu. Aßëwif ebaxo do baßi yifand ßela ßën mëne alawënel ar Kaxanu hi ko.

⁷ Do ala ajo na gër eyang ed gofërëner Serëßus Polus hi baxo. Serëßus Polus, ala ar nangëra bax mban, hi baxo. Ga ÿandi këño gë obal osëm exo wël eyeyan ed Kaxanu el, wac këbi Barënas do gë Sol.

⁸ Barikan Elimas, awejax an (mondako bani ßatelin d oßac orexëm ol) aňëp baxo ßëpënd end bani reyand Barënas do gë Sol enj, do baxo ßaland ang këño ri gofërëner in exo nöp ekwëta ed Axwën el.

⁹ Ata Sol, mëj ar bano wacënd ßëte Pol an, ga ÿëm ko gë Angoc Amënëk añ faß këño tëlun awejax añ, re ko:

¹⁰ «Wëj emëkw edey el er ÿëmëk wayët gë osit do gë owër. Asëniw ar ßabucara hi këy, arangoÿëra and ßek end ßenene end ex yo. Ay teß na nde etëb ed ßapela ßand gwer-gwer ßand Axwën el?»

¹¹ Gërëgako, awël nde: panga ind Axwën in ki xëm, aßiw këy siw do ßakey këy ri watërëxe eñan enj.» Atanj Elimas ÿana ko ko nemërand do kwël faÿan këño oßiw ol. Ga ko ßëna këño ßaland ala ar këño las.

¹² And wat ko eno gofërëner añ, wa ko end Axwën enj. End sëyali bano enj lëk baño gër emëkw.

End Pol do gë Barënas gër Anjecoß ir Pisidi enj

¹³ Pol gë ßër enga endexëm ßën ga xani këni na gër Pafos, wëd këni kulun in eni yexën gër Perëß, gër ebar ed Panjëfili. Barikan Şañ Marëk seß këbi do kwël wërëßëta ko gër Yerusalem.

¹⁴ Gër Perëß na, xucax këni xali ßat këni gër Anjecoß ir gër ebar ed Pisidi. Yatir akey and eteyëta, lil këni gër aciw acaleya and Bëßëwif, do ÿëpa këni.

¹⁵ Ga fën këni gër akayëta and acariya do gër band bëlawënel, bëlëngw bër aciŵ acaleyä bën re këni: «Bëmaÿe, angëmëne gë eyeyan ed kë xemënd gër ekwëta hi këni, deyayin.»

¹⁶ Ata xwiriš Pol, ga xwëša ko re ko: «Wën Bëyisërayel do wën bër ax gi ex na Bëšëwif bër këno fëbënd Kaxanu bën, faxëtine!

¹⁷ Kaxanu, mëj ar xwënëk bulunda ir Isërayel an, yata këbi bëxarëk bërebi bën. Ga šënanën këbi angwën and hi bani gër ebar ed Misëra an, necëtëgu këbi gë panga indexëm in.

¹⁸ Wëlaya këbi në bëniy ofëxw onax gër ladawe.

¹⁹ Nemini këbi bëla bën bënëng benjongëbëki gër ebar ed Kanahan do yël këbo oxwën or ebar ed edebën ol biyi bulunda irexëm in,

²⁰ xali nëkak në bëniy okeme onax gë ofëxw oco. Ata Kaxanu yël këbi bëlëngw bëxiti xali angwën and bëtëgu ko Samiyel, alawënel an.

²¹ Bëxarëk bërebi bën xara këno Kaxanu ebi yël emun. Ata yël këbi Sawul, asëniŵ ar Kiš, ar andëwëra and Benjësame. Sawul wun ko bëniy ofëxw onax.

²² And lat këno gër owun Sawul an, Kaxanu yata këno Dafid, ar reya baxo osede olo an: “Wëno šala banjo Dafid, asëniŵ ar Isayi an, ala ar ex ang emëkw edam an, ar kë ri dek oñandi odam an.”

²³ Ata gër andëwëra and Dafid rëw këno Yesu, ga bëya baxo Kaxanu alawëneli këbi lawëneliw Afexën bulunda ir Isërayel in.

²⁴ Damana exo yowaxënëgu Yesu, Šan Batis bax femërand gër dek bulunda ir Isërayel end xobuyi or enëngwët ed ola en.

²⁵ And baxo fiatand andien andexëm an, Šan Batis are baxo rend: “Wëno ame gi ex na Afexën an, ang këni yëland ak. Barikan në yow exo gand epoy edam, ar axe fiap ex na me pët ogux od bapëd bandexëm ok.”

²⁶ «Awa bëmaÿe, wën bosëniŵ bor Abëraxam do gë wën bër ax gi ex na Bëšëwif bër këno fëbënd Kaxanu bën, Kaxanu biyi dek lawëneliw këbo eyeyan ed apexa elo.

²⁷ Barikan Bëšëwif bër gër Yerusalem bën do gë bëlëngw bërebën bën abi pëni ex na noŷo hi ko Yesu, bëte abi pëni ex na bënd yëgw këni bëlawënel en, xarak akey and eteyëta kala këni fënënd gër cale beŷo. Bënd yëgw këni bëlawënel bej fiata këni and xiti këno Yesu an.

²⁸ Fel këno Pilat gofërëner in, enjo daw xarak mëj amena and këno lawaxën ano wateli bana.

²⁹ Mondako fiata këni dek er yëgw këni end Yesu in xali law këno gër kërëwa. Ga fedali këni eman en, wëxëta këno në yëg.

³⁰ Barikan Kaxanu xanin këno gër ecës.

³¹ Šanayaxëndëra këbi bakey bandanjëm bër hi bax enga endexëm bën elod gër ebar ed Galile, xali fiatëgu ko gër Yerusalem. Gërëgako bëjo ex otede odexëm ok gër bulunda ir Isërayel.

³² Do biyi kënun nangënënd Atëfëtan aŷo: Kaxanu, er bëya babi bëxarëk bërebi in,

³³ këbo rinënd gërëgako biyi obaš orebën ol ga xanin këno Yesu gër ecës. Enjo yëgw këni gër Calemoñëw gër atëngët akinëm:

“Wëj ex Asëniŵën doro, wëno ex Sorix.”

³⁴ Kaxanu are re baxo mëne axanin këno xanin Yesu gër ecës do eman endexëm en ax bayi na gër embër. Enjo yëgw këni mëne Kaxanu re bax:

Ayël këmun yël er bëya bamo Dafid in,

Ewënëk ex, er këni xwëta ex.

³⁵ Are re ko bëte Kaxanu gër ed yëgw këni:

“Ar yata këyo an awënëk exo, ayo teš na exo bër.”

³⁶ «Amëd and bayi baxo abëngw an, Dafid ari baxo rind oñandi od Kaxanu ok. Barikan and šës ko an, wëxëta këno gër ed wëxëta kënebi bëxarëk bërexëm, do wër ko gër yëg.

³⁷ Bari ar xanin këno Kaxanu gër ecës an, axo bër ex na.

³⁸ Bëmaÿe, awa nangin mëne: paš gë Yesu Kërisët këni šot eteban ed beñëñenax el, gayikwa gë etëf ed dek bëbër rek acariya and Moyis el an kor ex na en gi bër šenene.

³⁹ Do ar xwëta këno Yesu an kë hind ar šenene. Ax gi ex na nde egi ed bër šenene paš gë acariya and Moyis el bayi an kor bana?

⁴⁰ Mëj ex titinayin këdi kënun hi er yëgw këni bëlawënel bër Kaxanu in:

⁴¹ “Wën bër kë yepënënd end Kaxanu bën, faxëtine.

Caranëlenun do capërin.

Ecarax end këme ri eņ,

Ado enun tëfëtan yo, an kwëta na".»

⁴² Pol gë bër enga endexëm bën şan këni na gër aciw acaleya. Bër baxët babi bën xara kënebi eni bakaw enëbi pelëra gaşëxe, gë akey and eteyëta and kë bëtëgund aņ.

⁴³ Ga këni şapër gër aciw acaleya, and faļ këni cale aņ, Bëşëwif bëranjëm do gë bëşalek kënebi lanjëtand Pol gë Barënas. Ata Pol gë Barënas ga këni xanarëra gë bën, xor kënebi eni ma eni dëkaya end Kaxanu eņ, mëņ ar yël këbi oyekax orexëm an.

⁴⁴ Ga bëtëguk akey and eteyëta aņ, dek angol aņ barërgu këni eni baxët eyeyan ed Axwën el.

⁴⁵ Bëşëwif bën ga wat kënebi amëxwër aņ, yakëraxi këbi xali. Ata şana këni na këni şembëtënd end baxo reyand Pol eņ do këni şirënd.

⁴⁶ Pol gë Barënas fel kënebi kerët: «Wën Bëşëwif bën yata banun pere Kaxanu eņun nangën eyeyan edexëm el. Barikan ga xey këņun ako en baxët, gë andewën dëņ lëcaya kën anıyan and dın aņ. Gërëgako biyi bela bër ax gi ex na Bëşëwif këmëni şana mëni pelërand.

⁴⁷ Er këmi rind biyi ijo, Axwën an fel babi eni dind bulunda ir Isërayel in and re baxo: "Wëj yata këmi ey gi angoben and benëņ becëce aņ Ey pemërand apexa aņ xali gër ed sëlëk ebar^ç."»

⁴⁸ Ata bër ax gi ex na Bëşëwif bën këbi nëngandërand ga këni wël eņo, do këni şëkwënd eyeyan ed Axwën el. Dek bër yata këbi Kaxanu eni cot anıyan and dın bën wa këni end Yesu eņ.

⁴⁹ Ata bela bën mondako wëlëra këni eyeyan ed Axwën el dek ebar ed Pisidi el.

⁵⁰ Barikan Bëşëwif bën şoņ kënebi bësoxari bër gapak bëşalek bën, gë bëlëngw bër angol bën, enëbi dixëra Pol gë Barënas do enëbi nşwaļ eni can ebar edebën el.

⁵¹ Enëbi cëndëanaxën bëjo, Pol gë Barënas fepe këni obar od lëka bax gër osapar ok eni canaxën ebar elo, do ye këni kwël gër Ikoņom*.

⁵² Ata bëşëfan bën dek ebani onënga ol do yëmëra bani gë Angoc Amënëk aņ.

14

End Pol do gë Barënas gër Ikoņom eņ

¹ Pol gë Barënas ga hat këni gër Ikoņom, ye këni bëte gër aciw acaleya and Bëşëwif yatir akey and eteyëta. Ga xamën këni eyeyan el, bëranjëm gër amëxwër and Bëşëwif do gë bër ani gi ex na Bëşëwif wa këni end Yesu eņ.

² Ata Bëşëwif bër xey babi eni ma end Yesu bën şoņ kënebi bër ax gi ex na Bëşëwif bën enëbi yëlan eñëņax bëmaļe bëņ, Pol do gë Barënas.

³ Barikan mbaņ nëka bani na gër Ikoņom. Axwën an xayaxën bano mëņ xemëanaxën bani pemërand ed end Kaxanu el gë anjıy këm. Yama Axwën an ga babi yëlënd nde oyekax orexëm ol mëņ bani rixënënd becarax do gë becërecaxik eni nangëraxën bela bën mëne end këni reyand eņ dal dëņ ex.

⁴ Ata angol aņ dek xucarëra këbi: bëjo bar këni gë Bëşëwif bën, bëjo gë Pol do gë Barënas, oparëxanda ok.

⁵ Bëşëwif bën, gë bër ax gi ex na Bëşëwif bër bar bani bën, do gë bëlëngw bëreñën bën xetan këbi enëbi mereli Pol gë Barënas do enëbi pëtëra gë oxaļ xali eni cës.

⁶ Barikan bën ga wata këni eņo, hër këni gër bangol band ebar ed Likawoni: gër Lisëtër, gër Derëb, do gë band ler ler.

⁷ Fën femërax bani bëte Atëfëtan and Yesu aņ.

End Pol do gë Barënas gër Lisëtër eņ

⁸ Gër angol and Lisëtër, ala hi baxëna arëgofo, mondako rëw bano do elod axo yexëra bana.

⁹ Ata akey amat këņo baxëtënd Pol ga këbi felëra end Kaxanu eņ. Pol ga fañ këņo ala ajo, wat ko mëne axor ko xor exo pak gayik axwëta xwëta këņo Kaxanu.

¹⁰ Ata xeļ ko: «Wëj kanıl!» Ataņ xani ko xwiriş ala ajo do ko yexërand.

¹¹ Ga wat këni er ri baxo Pol in, amëxwër aņ xeļ këni gë eyeyan edebën: «Bangoc wa nëngwëtawëk bela do fedaw këni gër ndëbi ro.»

¹² Ata nëngwët kënebi omac ok: Barënas këno wacënd Sës do Pol Erëmes gayik mëņ bax yeyanënd.

* 13:47 13.47 Esayi 49.6 * 13:51 13.51 Axwën Yesu fel babi oparëxanda odexëm ok eni pepend obar od lëkak gër osapar oreñën oņ gër ed këni řëp bela bën enëbi baxët in.

¹³ Ata ga bax edaŝ ed Sës el ler angol, alaŝ an ŷanëndëraw këbi gë opëtëfët ogaŝ do lasëgu këbi na gër ebët ga ŷandi këbi mëŋ gë amëxwër an enëbi ŋaŝën ŝadaxa Barë nabas gë Pol.

¹⁴ Oparëxanda ok and wël këni eŋo an, hës këni banjëm bandebën ban, wära këni mërëxand ir amëxwër do kënebi rend bela bën:

¹⁵ Lawo bën inëwa këni rixënënd eŋo? Biyi bête bela fo hi këmi ang wën ak, ami gi ex na de bangoc. Er yow këmi mun nangën Atëfëtan an, en dapaxën beber gë ofëcak këm bëjo, do eno calexënënd Kaxanu, mëŋ ar gë aniyen an, mëŋ ar rik orën gë ebar an, mëŋ ar rik angwëngw an do gë dek beber ex polo an.

¹⁶ Akarëk an, Kaxanu aseb sef babi dek bela bën eni dind enëng kala ang këni yëland ak.

¹⁷ Barikan axo teb bana, emasinayan el paŝ gë benjekax bend këbi rinënd bela beŋ. Gako wën ayël këŋun yëlënd tēb in, gë eyamb ed kën xanand gë ekol el, do gë onënga ol gër owëkw orewën.

¹⁸ Gë ojaŵ fo xor banëbi bela bëjo gë end bani yeyanënd eŋ, xali sef këni eŋaŝën ŝadaxa el.

¹⁹ Ata ga hātëgu këni Bëšëwif bër gër bangol band Anjëcoŝ do gë Ikoŋom bën, ŝoŋ kënebi bër gër Lisëtër bën enëbi pëtëra. Ga fëtëra këno xali Pol, xëx këno do nęcët këno angol an, ga bani yëland anëka sës ko.

²⁰ Barikan ga xeta këno bësëfan bën, xani ko, do baka ko gër angol. Ga xeyëk, Pol gë Barë nabas sëfër këni ond gër angol and Derëb oŋ.

End Pol gë Barë nabas gër Anjëcoŝ ir gër Siri eŋ

²¹ Ga faŷ këni epemëra ed Atëfëtan el na gër angol aŋo, do ga ri kënebi bër anjëm bësëfan bër Yesu, Pol do gë Barë nabas baka këni end bangol band Lisëtër gë Ikoŋom eŋ, do kwël wāyix këni gër Anjëcoŝ.

²² Ata xemëndërax kënebi tar fëna in bësëfan bën do xara kënebi eni kemënali ekwëta ed Axwën el. Fel kënebi mëne ar wāk end Yesu an, ax mënd ex na exo dīl gër owun or Kaxanu toro këm.

²³ Pol gë Barë nabas sanan kënebi bëlëngw gër bamara bandebën do ga hāta këni etiŵi el, ŝalen kënebi. Do damana eni yexën sef kënebi gër otaxan Axwën ar xwëta këno an.

²⁴ Ga xucak eŋo, ye këni cangët ebar Pisidi el do hāt këni gër ed Panjëfli.

²⁵ And femëra këni eyeyan ed Kaxanu el gër angol and Perëŝ an, ŝëlaŝ këni gër Atali, ler gër bëŋa ir angwëngw.

²⁶ Fën wëdëx bani kuluj in, do baka këni kwël gër Anjëcoŝ, gër ed xaran banëbi oyekax or Kaxanu ol damana eni yexën gër andiyen and riw bani.

²⁷ Ga hāt këni, bar kënebi Amara an, do sëfëtandëra kënebi dek er ri ko Kaxanu paŝ gë bën in do ang fërëtën këbi ebët el bër ax gi ex na Bëšëwif bën eno kwëta Axwën Yesu.

²⁸ Ata mbaŋ nëka bani na gë bësëfan bër hi bax na bën.

15

End apeda and gër Yerusalem eŋ

¹ Bela xaniw baxëna gër ebar ed Yude do yow këni gër Amara and gër Anjëcoŝ. Ata ga kënebi sëyalira bëmaŷe bëŋ këni rend: «Angëmëne wën anun kac ex na, ang rëpëk gër acariya and Moyis ak, an kor na en pex.»

² Ga hëp këni eŋo Pol gë Barë nabas, ŝampëre këni xali gë bëjo. Xetan këbi dek Amara an enëbi dāwën Pol gë Barë nabas gë bëmaŷe bëndëmar eni ye eni wëlërëgu gë oparëxanda ok do gë bëlëngw bën an gër Yerusalem.

³ Ata bër gër Amara bën yëlëra kënebi bër olaŵën bën er bax eni yambëxënd gër damana in. Ga ye këni xuca end ebar ed Fenisi do gë ed Samari eŋ, këni reyaraxënd end bela bër ax gi ex na Bëšëwif bër xwëta baŋo Axwën eŋ. Do dek bëmaŷe bënd bax wël eŋo bëŋ mbaŋ babi nëngandërand.

⁴ Ga hāt këni gër Yerusalem xaca kënebi Amara an, gë oparëxanda ok, do gë bëlëngw bën. Ata bër olaŵën bën sëfëtandëra kënebi dek er ri ko Kaxanu paŝ gë bën in.

⁵ Barikan ga xani këni na bër enga end Ofariŝen od wā bax end Yesu bën, këni rend: «Kacëlenëbi de bësoŝan bër ax gi ex na Bëšëwif bër ex bësëfan bën do pelinëbi eni tēfënd acariya and Moyis an.»

⁶ Ata oparëxanda ok gë bëlëngw bën farër këni eni ketën endey eŋo.

7 Ga fëtëk ongeÿër, xani ko xwiriş Piyer ko rend: «Bëmaÿe anang nang kën mène wëno Aşëwif yata ke Kaxanu elod gër ÿanar eni wëlxën gër etëÿ edam Atëfëtan and Yesu aŋ bër benëng becëxe bën. Abaxët këni baxëtënd Atëfëtan aŋ do këni wänd.

8 Do Kaxanu, mëŋ ar kër nangënd er ex gër emëkw ed ala in, areya reya ko mène bër ax gi ex na Bëşëwif bën aŋa wa këni, ga yël këbi Angoc Amënëk aŋ ang yël këbo biyi ak eb masinaxën mène abis ex na.

9 Epiëndër axo di ex na ed gër biyi do gër bën, gayikako aŋwënën wënën ko owëkw orebën oŋ ga xwëta këno, epiëndërend ed gër biyi gër bën ax bo ex na.

10 Awa gërëgako, inëwa këno ÿanaxënënd Kaxanu ga kënebi nëÿalind ako bësëfan bën oxadac or sëkwan këne biyi gër bëxarëk bërëbi ol?

11 Ecëñëxët këren di de gayikako biyi gër bën paş gër oyekax or Axwën Yesu ol ŋa këne mène afex fex këne.»

12 Ata şësinaro këni deŋ ang barërëgu bani ak. Baxët kënebi Barënasas gër Pol ga këni reya becarax gër bërëcaxik bend ri ko Kaxanu beŋ paş gër bën gër owar or bër ax gi ex na Bëşëwif.

13 And şësina këni aŋ, Şak re ko: «Bëmaÿe, baxëtine!

14 Simoŋ areya reya ko mène aŋanar sana këbi Kaxanu bër kër hi bulunda ir owac orexëm bën.

15 Ata end reya ko eŋo moped fedëk gër end re këni bëlaŋwënel eŋ. Ga ÿëgw këni mène Kaxanu rek:

16 "And kër nekana aŋ, abakaw këme bakaw.

Axanin këme xanin aner and Dafid and wëcëk aŋ.

Axanin këme xanin bameŋ band wëcëk baŋ

17 Mëŋ këne şalaxën wëno Axwën an bëla bër bayik bën,

Iyo deŋ benëng bend bëla bend kër şalend gër owac oram.

Mondako re ko Axwën an,

18 mëŋ ar rik beÿ bër hik monang elod din ir din beŋ*."

19 «Wëno cëŋ er ÿapan ke mène kërenëbe cëndën ex na bër ax gi ex na Bëşëwif bër këŋo şalend Kaxanu bën.

20 Barikan nëgwën bene kayëta eni nangaxën mène afo eni kwëÿëtand bemuyaraxik bend olaş beŋ, gër asëk alakirand fo in, gër eyamb ed owacar or şësëk ŋaşërëxe ol, do gër eyamb ed oşat el.

21 Bëla bën wa elod akarëk aŋ awël këni wëlënd acariya and Moyis aŋ ga këni femërand angol kala yatir akey and eteyëta gër faciŋ bacaleya bandëbi.»

End kayëta ir benëng becëxe eŋ

22 Ata oparëxanda ok gër bëlëngw bën do deŋ Amara aŋ xetan këbi enëbi tana na gër ndebën bër kënebi laŋën gër Aŋëcoş eni tëfër gër Pol do gër Barënasas. Ata sana kënebi bëmaÿe bënd fëb kënebi: Yud, ar nëngwët bano Barënasas an do gër Silas.

23 Fëxwën kënebi kayëta ir ÿëgw bani mondako: «Biyo bëmaÿe bëndewën bëŋ, gër oparëxanda ok, do gër bëlëngw bën, këŋun şëmand wën bëmaÿe bënd ax gi ex na Bëşëwif, wën bër ex gër Aŋëcoş do gër owar Siri gër Silisi bën.

24 Awëlati wëlati këmi mène në end osëyali or bëla bër gër ndëbi ro wëlandëraxën këŋun gër owëkw orewën, xarak biyo amëni dawënëli ex na.

25 Mëŋ ex, biyo ÿapanëli këbo mène aye yek mëni tana bëla bër këmëni laŋwënëli eni tëfërëli gër Barënasas do gër Pol, bën bër ex bëmaÿe bënd pëlöt gër ojomb odebi bëŋ.

26 Bën lëxwayak në end owac or Axwën arebi Yesu Kërisët.

27 Awa Yud do gër Silas laŋwënëli këmëni, gër etëÿ edebën kën wël end ÿëgw këmi gër kayëta eŋ.

28 Enimin Angoc Amënëk aŋ do gër biyo ÿapanëli këbo mène bayil ex er ÿapëk in fo, këremun deŋin na edëb ecëxe.

29 Mëŋ ex, kwëÿëtayindën ŷas er owacar or kënebi ŋaşënd gër olaş eŋ, gër eyamb ed oşat el, gër ŷas er owacar or şësëk ŋaşërëxe eŋ, do gër asëk alakirand fo in. Beŋo kën seŋ. 'Bon şëma këmun.»

30 Bërolawën bën ye këni ond gër Aŋëcoş oŋ. Ga ŋat këni, wac kënebi bërëwak bën do fëxwënëx kënebi kayëta in.

31 And fën këni kayëta aŋ, nëngandëra këbi xali gayik er ÿëgw këni in axem xemën baŋi gër ekwëta.

32 Yud gër Silas bër ebax bën deŋ bëlaŋwënel, xemëndëra kënebi bëmaÿe bëŋ gër ekwëta gër eyeyan ed mbaŋ.

³³ Ga xeyëra këbi na gër Anjëcoş, felar këni gë onënga fo gë bëmaÿe bëj eni bakaxën gë emëkw eyemax gër bër lawënëgu baſi.

³⁴ [Barikan, Silas sana ko exo ſayi na gër Anjëcoş.]

³⁵ Mondako xeyëra baſi Pol gë Barënbabas na gër Anjëcoş. Ata bën gë bëlëngw bësëxe bëranjëm aşëyalira banëſi aşëyalirand Amara aſ eyeyan ed Axwën el do afemëra bani femërand bëte Atëfëtan andexëm aſ.

End damana ixinëm ir Pol eſ

³⁶ And xucak bakey aſ, Pol fel këſo Barënbabas: «Nënga beye tan bëmaÿe bëj dek gër ſangol band sëfëtaraw ke end Axwën eſ, ata ke nange ba mondake hi këni.»

³⁷ Ata Barënbabas ſandi këſo eſo mëlali ſaſ ir nëngwët bano Marëk.

³⁸ Eno mëlali ar ſapaya bax elod gër ebar ed Paſëfili an, ar ſanëta baſi gër andiyen andëbën an, Pol aſo ſapan bana.

³⁹ Gë endey eſo mbaſ xucar baſi, ata ſapër këni. Barënbabas ye këni gë Marëk ond gër ebar ed ſipër oſ.

⁴⁰ Pol sana këſo Silas, bëmaÿe bëj ga xarandëra këneſi oyekax or Axwën ol, kwël ye këni.

⁴¹ Ye këni cangët ebar ed Siri el do gë ed Silisi el. Bër gër ſamara bën banëſi xemëndërand gër ekwëta.

16

End Pol do gë Timote eſ

¹ Ata Pol ſat ko gër angol and Derëb do xucax ko gër and Lişëtër. Fën sëkëx këno aşëfan ar Yesu ar bano wacënd Timote. Nëm Aşëwif ebaxo, do sëm Agërek.

² Bëmaÿe bënd gër Amara and gër Lişëtër bëj, do gë bënd gër and Ikoſom bëj, areya bani reyand mëne Timote ar ſenene ex.

³ Ata Pol ſandi këſo exo gi ar enga endexëm. Xac këſo në end Bëşëwif bër lëg bax gër ebar elo eſ gayik bën anang nang bani mëne sëm ir Timote Agërek ebax.

⁴ Pol gë bër enga endexëm bën këni yexërand gë angol gë angol. Bënd re këni oparëxanda do gë bëlëngw bër gër Yerusalem bëj banëſi sëfëtanërand bësëfan bën eni tëfaxën.

⁵ Do bela bër gër ſamara bën kwël bani xemënanand gër ekwëta do bani yëmbërand gë akey gë akey.

End lakeli ir Pol eſ

⁶ Angoc Amënëk aſ aſo teſ bana Pol exo pemëra eyeyan ed Kaxanu el gër ebar ed Asi. Ata mëſ gë bër enga endexëm bën ye këni cangët ebar ed Fërişi el do gë ed Galasi el.

⁷ Ga ſat këni ler gër ebar ed Misi, xacërax këbi eni ye gër ed Bitini, ſari Angoc and Yesu aſ abi teſ bana eni ye.

⁸ Xucax këni gër ebar ed Misi, do şëlx këni gër Tërowas, gër bëſa ir angwëngw.

⁹ Ata gëmëd, Pol wat këſo në lakeli ala ar lëg bax gër ebar ed Masedëwan ga këſo xara: «Këla, yow ir ebar ed Masedëwan in, eyëbo dëca!»

¹⁰ Gë lakeli ir Pol ijo fëni këbo mëne Kaxanu anëka ſandi këſo mëni nangën Atëfëtan and Yesu aſ bela bër gër ebar ed Masedëwan bën. Ataſ ſala këmi ang këmi ri mi yexën fën ak.

End Pol do gë Lidi eſ

¹¹ And xani këmi na gër Tërowas aſ xuca këmi gë kulur in şëw, ond gër Samotëras oſ do ſat këmi në ecan ijo gër Neyapolis.

¹² Na xani këmi do xuca këmi ond gër Filip oſ. Angol and Filip aſ hi bax atëm and gër ebar ed Masedëwan aſ do xwën bani Bërom bën. Fën xeyërax baſo.

¹³ Ata yatir akey and eteyëta, ſan këmi angol aſ, do ye këmi ler në lar, gër ed yëla bami fën këni ſalend Bëşëwif bën. Ga yëpa këmi, felëra këmëni end Kaxanu eſ bësoxari bër fedër bax bën.

¹⁴ Do asoxari hi bax na na do bano wacënd Lidi, aſan ar ſanjëm bambarax, ar ſaſo ſalend Kaxanu, do ar xaniw bax gër angol and Catir. Gë obal oşëm baxo baxëtënd gayik Axwën an fëdëtën baſo onden oſ. Ata wä ko er baxo sëfëtënd Pol in.

¹⁵ And wä këni do buyi këneſi mëſ gë bër ekun edexëm aſ, wac këbo do re ko: «Angëmëne ayëla yëla kën mëne enim xwëta këmo Axwën an, ſatëne gër ndëſi xali yatir kën xuca.» Mondako nëſali baſo xali wä këmi.

End Pol do gë Silas gër epëra eſ

¹⁶ Akey amat ga këmi ye gër ed këmi şalerand, fed këmi gë endënaŵ end lil baŋo angoc and oşaki. Aşakin baŋi şakinënd bela bën do bano şotëraxënënd kodî ir mbaŋ bëxwën bërëxëm bën.

¹⁷ Ata ga këbo sêfa, biyi do gë Pol, ko xeÿënd: «Bela bëjo bërïyenin bër Kaxanu, mën ar hik yaŋ gër orën exëni, fëna ir Apexa in kënun nangënënd.»

¹⁸ Mondako ri baxo baŋey bandanjëm. Ata ga xëñ këŋo Pol fel këŋo angoc aŋ: «Ga re këme gër oŵac or Yesu Kërisët, canël gër endënaŵ eŋo.» Ataŋ şan ko angoc aŋ.

¹⁹ Ga wat këni bëxwën bër endënaŵ eŋo bën mëne ax bo na ga këno şotëraxën, sëra kënebi Pol gë Silas, do wëla kënebi gër yangana ir angol enëbi kitix bëlëngw bën.

²⁰ Ga fiateli kënebi gër bëxiti re këni: «Bela bëjo kë wonjonënd angol andëbi aŋ, Bëşewif exëni

²¹ do kënebi sëyalirand bela bën bacariya band ax ñap ex na ene wële do ene tefe biyi bër hi këne gër owun or Rom bën.»

²² Ata amëxwër aŋ wërinaw këni bête, bëxiti bën fel kënebi enëbi cudëtëra Pol gë Silas do enëbi ceŵëra.

²³ Ga şewëra kënebi xali xurik, wëla kënebi gër epëra do fel këno anëkona an efi titinalind aye.

²⁴ Ata ga wël ko eŋo, anëkona an wëla këbi lengwe lëf gër epëra do fokeli ko osapar orebën gë osëx osibax.

²⁵ Emëd ekarëk el, Pol gë Silas këni şalend do këno yasënd Kaxanu, bandepëra baŋ kënebi baxëtënd.

²⁶ Ata fiatëguk bërëxadët andëgël and ebar: edëda ed aciŵ and epëra el, şangënak, ataŋ na dëŋ, dek owët oŋ fërëtayarak, do ogweyele-gweyele od fokëraxën banëbi bandepëra ok xotirak.

²⁷ Anëkona an nëngëta ko, and wat ko owët wafërëluŋ aŋ, reg ko duxuma in gër acëmar. Exo dafwaya ŷandi baŋo ga baxo yëland anëka hër këni bandepëra baŋ.

²⁸ Nand exo kwëşaya na xeÿëgu ko Pol: «Ali, kërey kwëşaya na, biyi dek ro baŋi këmi.»

²⁹ Ata anëkona ar bandepëra an xaraw ko lambo. Hërëgu ko lapaya ko mo poxi gër osapar or Pol gë Silas do ko rëgënd anjiŷ aŋ.

³⁰ Nęcët këbi fac wëkak këbi: «Bësoşan, inewã këme ri me pexaxën?»

³¹ Pol bën yaka këŋo: «Kwëtalo Axwën Yesu, ata kën fex wëj do gë ekun edey el.»

³² Felëra kënebi end Axwën eŋ mën gë bër ekun edexëm bën.

³³ Kwël gëmëd fo wëla këbi anëkona ar bandepëra an do xorax këbi ed sembaŷëra bani el. Ata Pol gë Silas buyi kënebi mën gë bër ekun edexëm bën.

³⁴ Wëla këbi yaŋ gër iciŵ indexëm do lëbax këbi. Anëgandëra nëngandëra baŋi end ga ŵa këni end Kaxanu eŋ mën gë bër ekun edexëm bën.

³⁵ Ga xeyëk, bëxiti bën lawën kënebi ocorođa eno pel anëkona an efi tebët bela bëjo.

³⁶ Anëkona an fiateli ko endey eŋ gër Pol, re ko: «Bëxiti bën ga re këni mun tebët. Awa gërëgako canin en ye gë emëkw eyemax.»

³⁷ Barikan Pol yaka këbi ocorođa ok: «Yama ga şewëra kënebo wat-wat gë bela nde dãmama enëbo përaxën kitirëxe biyi bër xwën këbo owun or Rom bën do ŷandi këbi enëbo tebët yir. Yowëlexëni bën dëŋ enëbo tebët.»

³⁸ Ocorođa ok fiateli këni eyaka elo gër bëxiti. Ata yëdara këni ga nang këni Bërom exëni.

³⁹ Yow këni, wëka këni mëne Pol gë Silas enëbi teban. Ata kwël sebët kënebi do xara kënebi eni can angol aŋ.

⁴⁰ And şan këni gër epëra aŋ, ŵaŷi këni gër iciŵ ind Lidi. And wat kënebi bëmawë aŋ, xemëndëra kënebi do kwël ye këni.

17

End Pol do gë Silas gër Tesalonik eŋ

¹ Pol gë Silas ga këni ye, xuca këni ir owar or Amëfipolis do gë Apolini in fiataxën këni gër Tesalonik, gër ed hi bani Bëşewif bën gë aciŵ acaleyã.

² Ata ang wër baŋo ak, Pol ye ko gër cale. Akey and eteyëta kala xali sëkëk ođoxo otas, bani xanarërand bënd rek Oñëgw Omënëk beŋ gë bela bër bax barërëgund na bën.

³ Afelëra baŋi felërand efi pëni mëne Afexën an asoro bax exo toro xali eno dafw, barikan exo kani gër ecës. Are re baxo bête: «Do Yesu ir këmun sëfëtand ijo, mën ex Afexën an.»

⁴ Ata Bêšewif bërëmar do gë bêsalek bër ani gi ex na Bêšewif bëranyëm xor kënëbi wã këni end Yesu eŋ, do sêf kënëbi Pol gë Silas. Awa wã bani bête bêsoxari bër gapak bëranyëm.

⁵ Barikan ga yakëraxi këbi na Bêšewif bërëmar, bar kënëbi bêsëxwëpëtaxik, bëmëxwër bëmëxwër gër opëña xali wonjok angol aŋ. Bela bëjo ye këni gër iciw ind Yason gër ocal od Pol gë Silas enëbi mëla gër ed barëregu këni do enëbi kitix.

⁶ Ga nema kënëbi, sëra kënëbi Yason do gë bëmäyë bëndëmar, wëla kënëbi gër bemun bënd gër angol do ga kënëbi lëxw këni rend: «Bër wëlëk dek ebar bën yowëk gër angol andëbi ro,

⁷ do Yason xwëtaya këbi. Bela bëjo dek kë rend mëne ar këno wacënd Yesu an ex emun endëbën eŋ mëŋ bayik ani pëbënd na bacariya band Sesar baŋ.»

⁸ Eyeyan elo, wëlëk onden ond bela bër barëregu bax na bën do gë ond bemun oŋ, nang këni mëne endey eŋo ecëmuk dëŋ ex.

⁹ Enëbi tebëtaxën Yason gë bër sëra banëbi gë mëŋ bën, afo ga nęcët këni kodî.

End Pol gë Silas gër Bere eŋ

¹⁰ Bëmäyë bëŋ fel kënëbi Pol gë Silas eni nawã gëmëd do kwël eni ye gër Bere. Sam ga fiat këni, lil këni gër aciw acaleyã and Bêšewif.

¹¹ Bêšewif bër gër Bere na bën nënga babi onden oŋ nëmëc gë bër gër Tesalonik bën. Bën ataŋ gë obal osëm bani baxëtënd eyeyan ed Kaxanu el. Key yo key bani wëkarënd end Oñëgw Omënëk od bani fënënd eŋ eni kamanaxën ba er kënëbi felënd in go dëŋ ex.

¹² Ata mbaŋ hi bani bela bër wã bax end Yesu bën. Na fo bani bêsoxari bëgërek bër gapak do gë bêsosaŋ bëranyëm.

¹³ Barikan and nangëgu këni Bêšewif bër gër Tesalonik aŋ mëne Pol në pelëra bi end Kaxanu eŋ gër Bere, yow këni enëbi coŋ bela bën eno takërelî.

¹⁴ Ata bëmäyë bëŋ nawali këno ataŋ Pol exo ye gand bëŋa ir angwëngw, barikan Silas do gë Timote bayi këni na.

¹⁵ Bër lanjêta baŋo Pol bën wëla këno xali gër angol and Aten. Ata ga këni wërëšëta, Pol lawën këbi enëbi pelëx Silas gë Timote eno tëfëgu ataŋ ataŋ.

End Pol gër angol and Aten eŋ

¹⁶ And babi šëinind Silas gë Timote gër Aten aŋ, Pol wëlandëra këŋo gër onden ondëxëm ga ko wat angol aŋ yer olaš fo.

¹⁷ End Kaxanu eŋ bani xanarërand gë bela bën: gë Bêšewif bën do gë bêsalek bën, gër aciw acaleyã andëbën, do key yo key gë bër bani fedëra gër yangana ir angol bën.

¹⁸ Fed këni akey amat Pol gë bêsëyali bër bënd Epikur bën, do gë bër bënd Sëtöyî bën, këni xanarërand. Ata bërëmar awëkar bani wëkarënd: «Ine ko rend ar xorëk eyeyan ajo?» Bëjo yaka këni: «Ajo er këbo wëndanënd mëne bënd cale ind bangoc banangërëx ko femërand.» Enimin Pol end Atëfëtan and Yesu eŋ do gë end ekani ed gër ecës eŋ babi sëfëtandërand.

¹⁹ Ata wëla këno Pol gër bëlëngw bër bax fedërand gër Ayeropaš. Ga hateli këno wëka këno: «Axor nde këmi xor biyi mi nang osëyali oxašax or këyëbi sëyalirand bela olo?» ²⁰ Bënd këmi wëlelind bëŋo mocaraxi šaraxik. Awa biyi aŋandi ŋandi këbo de mi nang er ex in.»

²¹ Er bani xwëndand Bëhaten bën do gë bëliyer bën eyeyandëran do gë ebašët ed bënd kë hatëgund na gër angol fo.

²² And xwëša ko Pol mërëxand gër Ayeropaš aŋ, re ko: «Wëno er wat këme mëne wën Bëhaten bën, mbaŋ këŋun balënd end cale eŋ.

²³ Ga këme yexëra gër opëña od angol andewën, awat wat këme angëb gë oñëgw od rek: “Kaxanu inangërëx xwënëk!” Awa wëno end Kaxanu inangërëx ir këno šalend ijo eŋ yow këme mun tëfëtan.

²⁴ Kaxanu ir rik ngwën do gë dek bešëx ex gër ngwën bën hik Axwën ar orën gë ebar an. Mëŋ axo dëgënd na në baciw bacaleyã band bay këni bela.

²⁵ Mëŋ ala aŋo dëband na, ala aŋo dinënd na ŷey. Mëŋ kë yëlënd aniyã aŋ, gë onjën oŋ, do gë beŷ bën dek.

²⁶ Mëŋ ri këbi paš gë ala abat dek benëng bënd bela bëŋ. Mëŋ fitëndërëk bapaxëd baŋ, yël këbi bela bën eni dëgëra ebar el dek do xer ko ed kë sël olëg orebën el.

²⁷ Mondako ri ko Kaxanu ebi kacëraxënënd bela bën ocal odëxëm ok, do angëmëne awënd wëndëk eno nambanënd, xarak aŋo ŋawëtax na biyi bela bën.

²⁸ Paš gë Kaxanu këne liyande, këne šangënarande, do hi këne bela. End këme rend eŋo bëyul bërëwën bën dëŋ are re këni: “Biyi bête ošaš orexëm hi këne...”

²⁹ Awa gayikako bër nëng ir Kaxanu hi këne, ax ñap ex na enëjo mëndinalinde gë kanje, gë kodî ba gë ekaÿ. Bëbijo dëk ala an kë wëdënd gë orenik orexëm ol exo di edaş, xarak edaş el ax gi ex na Kaxanu.

³⁰ Gër ÿanar Kaxanu aseban bañi sebanënd bejo dëk gayik bela bën abani nang na bend bani rind bej. Barikan gërëgako benëng bej dëk këbi wacënd eni nëngwët ola orebën ol.

³¹ Gayikwa asana sana ko akey and yatir këbi xiti ebar el dëk gë or šenene ol pañ gë ala ar yata këno an. Bela bën dëk wasin këbi mène ari ko ri eno, and xanin këno ala ajo gër ecës aŋ.»

³² And wël këno Pol ga ko yeyan end ekani ed gër ecës aŋ, bërëmar këno lëšënd, bëjo këni rend: «Awa gwëre mi baxët bëte akey acëxe.»

³³ Ata Pol señ këbi na, ye ko kwël.

³⁴ Barikan bërëmar sëf këno do wã këni end Yesu enj. Šëf gër bër wã bax bëjo hi bani: Deni, alëngw abat ar gër Ayeropaš, gë asoxari ar bano wacënd Damaris an do gë bela bëšëxe.

18

End Pol gër angol and Korejët enj

¹ Ga xucak eno, Pol ñawëta ko angol and Aten aŋ do kwël ye ko gër Korejët.

² Sëkëx këno ar këno wacënd Akilas, Ašëwif ar rëw bano gër ebar ed Poŋ. Ecede ñatëgu bani gë alindaw Përisil ga xaniw këni gër ebar ed Itali. Këlod, emun etëm enj, re bax mène Bëšëwif bën dëk eni dëxëta na gër angol and Rom. Ata Pol lëkër këni gë bën.

³ Ga bani rind andiyen amat bën dëk, Pol ye ko lëgëx këni në er ebat: bëban bër baner hi bax.

⁴ Akey and eteyëta kala, Pol do gë bela bën axanar bani xanarënd gër aciw acaleya, do axor bañi xorënd eni ma end baxo femënd enj Bëšëwif bën do gë bër benëng becëxe bën.

⁵ And ñatëgu këni Timote gë Silas ga xaniw këni gër ebar ed Masedëwan aŋ, Pol yëlaya ko wayët gër edeyaran ed end Kaxanu. Awasin bañi wasinënd kerët Bëšëwif bën mène Yesu ex Afexën an.

⁶ Barikan Bëšëwif bën aširëra bano širërand ga bañi xeyënd eno baxët. Ata Pol yëngëra ko banjëm bandexëm baŋ do fel këbi: «Wën kë wën angëmëne an pex ex na, wëno cëŋ Kaxanu axe nëpëd na. Awa gërëgako bër ax gi ex na Bëšëwif bën fo këmëni ÿana mëni pelërand.»

⁷ Ga xani ko na, ye ko kwël gër iciw ind ar këno wacënd Titiyos Yusëtos, ar bano šalend Kaxanu do lëg baxo ler gër aciw acaleya.

⁸ Barikan Kërisëpos, alëngw ar aciw acaleya an, gë ekun edexëm ak dëk, wã bani end Axwën enj. Do Bëkorejët bërënjëm bër baŋo baxët Pol bën wã këni end Axwën enj. Ata Pol buyi këbi.

⁹ Akey amat gëmëd, Axwën an šanayaxën këno Pol në lakeli do fel këno: «Pelërayindëbi bela bën, kërey yëdara na bëte kërey cësina na!

¹⁰ Mbaŋ yëmb këni gër angol aŋo ro bër xwën këmëni bën. Wëno ki nëkonand, do ala axi tëra na exi dixëra.»

¹¹ Ata Pol yëpa ko iniy gë opacaw ocongibat na gër Korejët do këbi sëyalirand bela bën eyeyan ed Kaxanu el.

¹² And hi ko Galiyøn gofërëner ir gër ebar ed Akayi aŋ, Bëšëwif bën wëlër këni eno mereli Pol. Ga sëra këno, wëla këno gër aciw and kiti

¹³ do këno nagašandërand: «Ajo ang këbi sëyalind bela eno calend Kaxanu ak alandar landarëk gë ang rek acariya andëbi ak.»

¹⁴ Damana exo yeyanëgu Pol, Galiyøn yaka këbi: «Kido etëmbak, ba amena atëm ri baxo ala ajo, abuŋa buŋa dome mun baxët wën Bëšëwif bën ang ŷapëk ak.

¹⁵ Barikan angëmëne ecampëre ed osëyali, ba ed omac, ba end acariya andewën, eno andewën fo ex. Wëno dëŋ xey ke me gi axiti arewën.»

¹⁶ Ata way këbi eni can na gër aciw and kiti. Bën dëk busëtaxën këno Sosëten, alëngw ar aciw acaleya an.

¹⁷ Ga sëra këno xëmëra këno na gër yangana ir aciw and kiti, bari Galiyøn aŋo bal bana eno.

End Pol gër angol and Aŋëcoš enj

¹⁸ Ga xucak eno, Pol yëpa ko na gër Korejët xali nëkak. Akey amat, ga fela këbi bëmayë bën sëfër këni kwël gë bër gë ašan mène ngëŋ Përisil do gë Akilas ond gër ebar

ed Siri oŋ; gë kuluj yex bani. Egor šëk bano Pol gër angol and Sanjékere gayik abaŋaya baŋaya baxo.

¹⁹ And fiat këni gër angol and Efes aŋ, Pol seb këbi bër enga endexëm bën. Ga lil ko gër aciw acaleya këbi felërand end Kaxanu eŋ Bëšëwif bën. ²⁰ Ata bën wëka këno eŋo keyëra na gër ndebën. Barikan mëŋ ga fiëp ko,

²¹ re ko: [«Afo me gixeli gër ofëna or kë fiatëgund gër Yerusalem]. Abaka këme bakawëf angëmëne awa wa ko Kaxanu.» Ga xani ko na gër Efes,

²² ye ko gë kuluj in xali gër Sesare. Hatëx ko yaŋ gër Yerusalem ebi cëmax bëmaŋe bënd gër Amara bën, do šëlaخنëx ko gër Anjecoš.

End damana isasën ir Pol eŋ

²³ Pol ga xeyëra këŋo na gër Anjecoš, xuca ko kwël do këbi sëfërand bësëfan bën ebi kemën gër ekwëta. Ga ŋana ko gër ebar ed Galasi fiatax ko gër ed Fëriši.

²⁴ Ašëwif ar rëw këno gër angol and Alekësandëri fiatëgu bax gër Efes, do bano wacënd Apolos. Mbaŋ xam baxo eyeyan el do sëya baxo bëte mbaŋ Oñëgw Omënëk ok.

²⁵ Aye sëya baxo ang këno sëfënd Axwën ak do gë emëkw el ðek baxo yeyanënd. Šenene baxo sëfëtënd end Yesu eŋ, barikan xobuyi or Šaŋ Batis ol fo nang baxo.

²⁶ Poyoma baxo reyaran end Yesu eŋ gër aciw acaleya. Ga wël këno Përisil gë Akilas, sëfër këni gër ndebën do felërax këno eŋo pëni šenene ang këno sëfënd Kaxanu ak.

²⁷ Ata Apolos ga ŋandi këŋo exo kuca ond gër ebar ed Akayi oŋ, bëmaŋe bën fel këno exo kemëna do yëgwën kënebi kayëta bësëfan bër fën bën eno kacax aye. And fiat ko aŋ, paß gë oyekax or Kaxanu ol mbaŋ rëcarax baßi bër wa bax bën.

²⁸ Poyoma baßi xorënd Bëšëwif bën and këni šampëre aŋ. Gër Oñëgw Omënëk baßi wasinënd mëne Yesu ex Afexën an.

19

End Pol gër angol and Efes eŋ

¹ And hi baxo Apolos gër Koreŋët aŋ, Pol ye ko, osënd osënd fo, cangët ebar ed Asi el, fiataxën ko gër Efes. Fën ga fedëx këni gë bësëfan,

² wëka këbi: «Wën ašot nde šot këno Angoc Amënëk aŋ and wa këno Yesu aŋ?» Yaka këno: «End Angoc Amënëk exëna eŋ, fiyi elod ami wël ex na dëŋ.»

³ Wëka këbi bëte: «Xobuyi or fe wa buyi kënun?» Yaka këni: «Xobuyi or Šaŋ Batis ol.»

⁴ Ata re ko Pol: «Bela bën anëngwët bani nëngwëtënd ola orebën ol, ebi buyixën Šaŋ Batis. Afel baßi felënd eno kwëta ar këŋo sëfëgund an, mëne ngëŋ Yesu.»

⁵ Ga wël këni eŋo, buyi kënebi gër oŋac or Axwën Yesu.

⁶ Pol ga šalen këbi mowëtan otaxan ok, yëmëra këni gë Angoc Amënëk aŋ, ata ŋana këni këni yeyanënd ang bëlawënel fo.

⁷ Er hi bani imëxwër ind bëla epëxw gë bëxi.

⁸ Ata Pol aye baxo yend gër aciw acaleya and Bëšëwif, gër ed baßi felërand kerët xali opacaŋ otas. Do axor baßi xorënd eni ma end owun or Kaxanu eŋ.

⁹ Barikan Bëšëwif bërëmar oŋëkw orebën oŋ xemën bani do këni fiëpënd. Ado ayepën bani yepënënd Cale ind Axwën in, gër ed këni barërëgu amëxwër. Ata ga fiawëta këbi Pol, necët këbi bësëfan bën, do këbi felëraxënd key yo key end Kaxanu eŋ gër lekol ir ar bano wacënd Tiranos.

¹⁰ Mondako baxo rind Pol xali nëkak bëniy bëki. Ebar ed Asi el ðek wël këni eyeyan ed Axwën el: hik Bëšëwif, hik bër ani gi ex na Bëšëwif.

¹¹ Ata Kaxanu ko rind paß gë otaxan od Pol ok becarax bënd elod ala ax wël bana

¹² xali këni wëfënd banjëm band xwixwëtak eman endexëm baŋ enëbi kwëtanaxën bësëxwëra bën. Ocëxwëra ok ex can, bëte bangoc bañëŋënaŋ baŋ eni can gër bëla bër lil banëbi.

End bosëniw bor Sefa eŋ

¹³ Bëšëwif ex baxëna bër bax sëfërand bangol baŋ do banëbi necëtënd bangoc bañëŋënaŋ baŋ gër bëla. Ata axacëra baßi xacërand edi ed mondako el gë oŋac or Axwën Yesu ol do bani rend: «Canin gër ala ajo, gë oŋac or Yesu ir këŋo femënd Pol ol!»

¹⁴ Bër bax rind mondako bën, ocambenjar ocongoki ebani bën ðek bosëniw bor Sefa, ašadaxan alëngw abat.

¹⁵ Akey amat, angoc añëŋënaŋ aŋ yaka këbi paß gë oniŋ or gër ar lil baxo ol: «Wëno anang nang këmo Yesu, bëte anang nang këmo Pol. Do wën wa nofiën hi kën?»

¹⁶ Ga wëlën këbi ar gë angoc añëñenax an, nëy ko nëmëc bën ðek. Ga xurik xëme in, sembañen këbi ata şan këni iciw ind gër ed hi bani in in do hër këni abat abat teş gë eman eñ.

¹⁷ Bëşewif bën do gë bër ani gi ex na benëng becëxe bër lëg bax gër Efes na bën, nangëra këni ðek endey eño. Ata yëdara këni bën ðek do fëb këni mban oñac or Axwën Yesu ol.

¹⁸ Bërëwak end Yesu bëranjëm bax yowënd gër ed exo Pol eni put bënd bani rind beñ.

¹⁹ Bëşaki bëranjëm wëlaraw bax bakayëta band bani rixënënd oşaki bañ, do şor këni ogës od bela ðek. Bër fënëta bax akanji and bakayëta baño bën sëk këni mène añat fiat dox batama band kodfi owëli ofëxw oco.

²⁰ Ata eyeyan ed Kaxanu el kē yañënd gë panga ind Axwën in do kwël këni yëmbërënd bërëwak end Yesu bën.

End emer ed gër angol and Efes eñ

²¹ Ga xucak beño, Pol fañ ko gër emëkw edexëm exo ye gër Yerusalem do exo kuca ir owar or Masedëwan do gë Akayi in. Are baxo rend: «And këme hix fën añ, añandi yandi ke me ñatëx gër angol and Rom.»

²² Lëngwali këbi bër baño rëcarand bëxi, Timote do gë Erasët, gër ebar ed Masedëwan do mëñ bayi ko pere na gër ed Asi.

²³ Amëd año ñanak bongeyër në end Cale ind Axwën eñ xali wonjok angol añ.

²⁴ Ata asap ar bano wacënd Demetëriyos bax sapënd na gë kodfi bëciw bëcaleya, do bëfan bër bëciw bëño bën mban bani şotëraxënënd.

²⁵ Ga barëgu këbi bëjo do gë bësap bëşandañ, re ko: «Bësoşan, aye nang kën wën ðek mène obetak oreñi ol gër andiyen año ex.

²⁶ Awat kën watënd bëte awël kën wëlënd, mène ax gi ex na ro gër Efes fo, barikan ðek ebar ed Asi el, Pol ijo këbi xorënd bela bën eni ma end ko femërand eñ. Ata mondako wërëşët këbi amëxwër and bela eni ma mène olaş or ri këni bela gë otaxan odebën oñ, ax gi ex na mokwëta, ang Kaxanu ak.

²⁷ Ax gi ex na andiyen andeñi añ fo kē nexe na. Aciw acaleya and Arëtemis, kaxanu isoxari añ kē yep. Owëlik orexëm ol kē yep bëte xarak bela bën, ebar ed Asi el ðek, gë ngwën in ðek, mëñ këno şalend.»

²⁸ Ga wël këni eyeyan elo, logën këbi do këni xeyënd: «Bon wëli ko Arëtemis ir gër angol and Efes in! Bon wëli ko Arëtemis ir gër angol and Efes in!»

²⁹ Ata wonjok ðek angol añ. Ga wara këni ðek enga eñ ond gër aciw and şapeda añ, wëlali këñëbi Gayiyoş do gë Arisëtarëk, bër xaniw bax gër ebar ed Masedëwan do hi bani enga gë Pol bën.

³⁰ Pol añandi yandi baño exo ye eno watëx bela bëjo, bari ano teş bana bëşëfan bën.

³¹ Bëte oñawo odëmar odexëm od hi bax bër gër owun na gër ebar ed Asi ok, lawënëngu këñëbi eno kara Pol mène kërëxo ye na gër aciw and şapeda.

³² Amëd año wonjok Amara añ: bërëmar eni keñ endey, bëjo eni yakaw ecëxe. Ado bëranjëm ani nang bana në end ine barëraxënëngu bani na.

³³ Ata ga fit këno na Alekësandër, Bëşewif bën şonjorëra këno xali gër lëngw ir Amara. Ata lambaca këbi Alekësandër ga yandi këño exo nëgwëşët bënd këno yëlanënd beñ.

³⁴ Bari and nang këni bela bën mène Aşewif ex añ, këni xeyënd şor xali nëkak şapëxëd baki. Er bani rend: «Bon wëli ko Arëtemis ir gër angol and Efes in! Bon wëli ko Arëtemis ir gër angol and Efes in!»

³⁵ Ata emun end angol eñ ga fel këbi bela bën eni cësinara, re ko: «Noño wa nemëk mène wën Bëhefes bën hik bënëkona bër aciw acaleya and Arëtemis do gë atox andexëm and latiwëk elod gër orën bën?»

³⁶ Cësinara in gayikako ala ax de ex na mène enëgwëş ex do kërëñun nëkandëra na mama.

³⁷ Enimin, bela bër wëlaw këñëbi bëjo, gebatak ani yepën ex na, bëte ano cir ex na Kaxanu isoxari ireñi in.

³⁸ Awa angëmëne Demetëriyos gë bër bar këni andiyen bën ala xoñen këno na, mëlalexëni endey eño gër ogofërëner gë bakey band kiti bañ.

³⁹ Angëmëne bënd kën xwëñe exëna, gwëre ene nëpaxëne gër Amara and kiti.

⁴⁰ Enimin, gë endey end xucak doro eño, ata këni yëla şëlëngw bën enëşe mereliye xëñëna këne gayikako er yapëk ene barëraxëne ax gi ex na.» Ata ga fiata ko eyeyan elo, fel këñëbi amara and bela añ eni capër.

20

End Pol gër owar or Masedëwan do gë Gëres eŋ

¹ Ga xwëték emer el gër Efes, Pol wác këbi bëséfán bën do ga këni felar xemën gër ekwëta do kwël ye ko gër ebar ed Masedëwan.

² Er ye baxo cangët ebar elo do këbi xemënënd gër ekwëta bëséfán bën xali fiat ko gër Gëres.

³ Fën xeyërax baŋo opacaŵ otas. Do ga ko ye exo medëx kuluŋ in ond gër ebar ed Siri oŋ, wël ko mëne Bëšëwif wëlërëk eno denan eñëŋëanax, ata saxan këŋo exo baka ir Masedëwan in.

⁴ Bër baŋo laŋëtand bën er ebani: Sopater, asëniŵ ar Piros ar gër Bere an, gë Arisëtarëk do gë Sekundos Atesalonik an, gë Gayus Aderëb an, gë Timote, gë Tişik do gë Tërofiom, bër lëg bax gër ebar ed Asi bën.

⁵ Bëjo lëngwa bax do šënix kënebo gër Tërowas.

⁶ Ga xucak ofëna or mburu ind gë lewir këm ol, wëdëx këmi kuluŋ in gër angol and Filip. Yatir akey anjoxën, fiat këmi gër Tërowas do seyëtax këmi loxo.

End ofelar or Pol gër Tërowas ol

⁷ Yatir oŋanjar, bärër këmi genëka mi yamb ecemar ed aminëmëra el. And kë weca aŋ hi bax exo ye Pol, ata këbi felërand end Kaxanu eŋ bër bärërëgu bax na bën xali wëdëk mbaŋ.

⁸ Gër aciŵ and yaŋ and gër ed bärër bami ođambo odanjëm xawëra bani na jey.

⁹ Pol, ga nëka ko gër eyeyan, šambenjar ir këno wacënd Otikos in, yëpa ko gër opaŷa od fonetër, do këŋo rašënd. And bëro këŋo akwëd aŋ, yolëta ko elod gër aciŵ atëndëndër atasën, lati ko parëxad, xanin këno ašësëk.

¹⁰ Pol feda ko eŋo nëkon, ga fela këŋo lapara këŋo do re ko: «Gë enjëŵ ak baya ko, këren yëdara na.»

¹¹ And baka ko Pol yaŋ gër aciŵ aŋ, šet ko mburu in do yamb këni. Ga fakët ko eyeyan el, felëra këbi xali wecak. Ga kë fënëgu eŋan eŋ ye ko kwël.

¹² Do šambenjar ir lati bax in wäŷeli këno abëngw. Eŋo mbaŋ xemën babi bën dek gër ekwëta.

End Pol gër angol and Mile eŋ

¹³ Biyi lëngwa këmi mi medëx kuluŋ ir këbo wëla gër angol and Asos in, gër ed hi bax mi pedëx gë Pol. Mondako bax mi di gayik mëŋ gë osapar yandi baŋo exo yeli.

¹⁴ And sëk këbo gër Asos aŋ wëdëx këmo polo gër kuluŋ do xucax këmi ond angol and Mitilen oŋ.

¹⁵ Fën xucax këmi gë kuluŋ in, fiat këmi në ecan ijo gër angol and Kiyos. Gër akey akinëm, hi këmi gër angol and Samos, do gër atasën fo fiat bami gër Mile.

¹⁶ Enimin er yandi baŋo Pol exo kuca caparëxe gër Efes këdi ko šacaya gër ebar ed Asi. Exo ŋat gër Yerusalem damana ex gi Ofëna or Peŋëtekot ol baŋo nëkanaxënënd mondako.

End bëlëngw bër gër Amara and Efes eŋ

¹⁷ Gër angol and Mile na, Pol lawën ko eni yow bëlëngw bër Amara and gër Efes bën.

¹⁸ And fiatëgu këni aŋ, re ko: «Aye nang kën mondake bame liyand key yo key gë wën elod yatir fiatëgu këme gër ebar ed Asi.

¹⁹ Axwën an bamo riyeninënd ang xadëp fo, gë otes ok do gë ocëmuk od bane rinënd Bëšëwif bër bax šaland ene dixëra ok.»

²⁰ Asëfëtan bamun sëfëtanënd bëte, asëyali bamun sëyalind dek bënd yap bax en nang beŋ gër ed kën bärër, do gër bëciŵ, yoweŷ amun con ex na.

²¹ Gër Bëšëwif do gër bër ani gi ex na Bëšëwif bame reyarand eni nëngwët ola orebën ol gër ogës od Kaxanu do eno kwëta Axwën Yesu.

²² Gërëgako Angoc Amënëk aŋ ke nëyalind me ye gër Yerusalem do ame nang ex na ine ke hix.

²³ Gër angol and këme fiat yo, Angoc Amënëk aŋ afel ke felënd mëne asëra këne sërax do me toro mbaŋ.

²⁴ Barikan wëno cëŋ end aniyand andam eŋ axe yëkaxën ex na nangëde axëbëanaxik hi këme. Obal oram ol ex, me baya ga këme rind andiyen and fana ke Axwën Yesu aŋ xali me ŋata: me deyarand Atëfëtan and oyekax or Kaxanu aŋ.

²⁵ «Wëno er yow bame gër ed hi kën wën dek me pemëra end Owun or Kaxanu eŋ. Barikan gërëgako anang nang këme mëne apelatar këne watërënde.

²⁶ Mëŋ këme reyaxënënd doro: Wën dek ang yow kën ro ako angëmëne abat exo nemi, ax gi ex na wëno ke wëkaxëd Kaxanu.

²⁷ Bend ýandi kęno Kaxanu exo di bej dek nangę kęmun, ýoweý amun con ex na.

²⁸ Nękonayindęn de ogaf odewęn ok, dıyayindęn řenene. Gayikoko Angoc Amęnęk aņ fana kęņun en gi bęxadfac, nękonayindęn Amara and Kaxanu and yęc ko gę ořat or Asęniw oņ.

²⁹ Anang nang kęme męne and kęme fuýętax aņ, bęla bęr xeyęk ang oýęlemu kęņun lil na, abi kaýęnan na amara andewęn.

³⁰ Ado gęr Amara andewęn dęņ bęla kę ýana na ex deyarand bęnęgwęř xali enębi nambeli bęřęfan bęřęmar.

³¹ Awa węn titinayin do en kwitand męne elod bęniy bętas, hik goyat, hik gęmęd, ongwęn baxe řaręnd and bamun xexęrand aņ.

³² «Do gęręgako anęka kęmun sebęnd gęr otaxan od Kaxanu. Gę eyeyan ed oyekax orexęm el, gę panga indexęm iņ kęņun ręca en bayı ga xwęta kęno eņun yęlaxęn er fenan kębi dek bęr węnęn kębi in.

³³ Abame řala na kodı, ba kaņe ba banjęm band ala.

³⁴ Węn anang nang kęn gę otaxan odam oko dęņ bame riyenind me cot er bami liyaxęnęnd węno gę bęr enga endam in.

³⁵ Gęr ga hik yo awasin wásin kęmun męne mondiyeni ex en cotęraxęn męņ kęn ýana enębi dęcaxęnęnd bęr gę ojaw kęm bęn. Kwitayindęn eyeyan ed Axwęn Yesu el ga re ko: «Onęnga ir ala ar kę yęlęnd in kę nęmęcand gę ir ar kęno yęlęnd in.»

³⁶ Ga řata ko Pol eyeyan el, foxi kęni bęn dek do řale kęni.

³⁷ Bęn dek bax renitand do bano węgarand Pol gęr egęla.

³⁸ Mbaņ řamina bani ga re ko męne yatijo bano feland ewat el. Ata kwęl laņęta kęno xali gęr kuluņ.

21

End đamana ir Pol gęr Yerusalem eņ

¹ And řapęr kęmi gę bęr laņęta bařo aņ, ye kęmi gę kuluņ in řęw, ond gęr angol and Kos oņ. Ga xeyęk, xucax loxo ijo aņ, fakęt kęmi oņe oņ. Laņęta kęnębo bęn dek gę bęřoxari ak do gę obař ak xali nęcęc kęnębo angol aņ. Gęr bęņa ir angwęngw, foxix bami mi cale.

² Ga řakęk kęmi kuluņ ir xęnęna bax ond gęr ebar ed Fenisi oņ, fęra kęmi do kwęl węlax kębo.

³ And hi kęmi wat-wat gę ebar ed řipęr aņ, kuluņ ir bařo węland in sebak gę ocame ok, do fabęk gand ebar ed Siri mi řataxęn gęr Tir. Fęn hi bax eni pedalira olęř or węlaw bax kuluņ oņ.

⁴ Ata řęk kęmęni na bęřęfan do xeyęra kębo loxo gę bęn. Aņo nangęn kębi Angoc Amęnęk aņ eno pel Pol męne kęrexo ye na yaņ gęr Yerusalem.

⁵ Barikan and xucak loxo ijo aņ, fakęt kęmi oņe oņ. Laņęta kęnębo bęn dek gę bęřoxari ak do gę obař ak xali nęcęc kęnębo angol aņ. Gęr bęņa ir angwęngw, foxix bami mi cale.

⁶ Pol ga felaręra kęmi na, fęra kęmi gęr kuluņ do bęn kwęl wáýira kęni.

⁷ Ga kęmi řata oņe ond gę kuluņ oņ, ye kęmi ambađ and řangol band Tir gę Pętolemayis aņ. Fęn řępętax bami mi cęmar gę bęmaýe bęņ do wędęx kębo gęr ndęřęn.

⁸ Nę ecan ijo, řat kęmi gęr Sesare, xeyęrax kębo řakey gęr iciw ind Filip. Filip ijo, gęr imęxwęr ind ojakęr ocongoki od gęr Amara and Yerusalem hi baxo. Bęte afemęra ar Atęfętan and Yesu hi baxo.

⁹ Odęnař obeja onax řot baři do bęn bax yeyandęrand ang bęlařwęnel bęřoxari fo.

¹⁰ Ga xeyęra kębo řakey bandanjęm, řatęgu ko na alawęnel ar Kaxanu, ar bano wácęnd Agabus ga xaniw ko gęr ebar ed Yude.

¹¹ Węd ko řat enar end Pol eņ, xapaya ko mař osapar oņ gę otaxan ok do re ko: «Baxętin end rek Angoc Amęnęk eņ, ar xwęnęk enar eņo ro an mondako kęno xapęx Bęřęwif bęn gęr Yerusalem do eno dęxw gęr otaxan od bęr ax gi ex na Bęřęwif.»

¹² Ga węl kęmi eņo, řiyi gę bęr řaręřęgu bax na bęn, xara kęmo Pol kęrexo ye na yaņ gęr Yerusalem.

¹³ Pol yaka kębo: «Inęwa kęn sesaxęnęnd do kęn yębunęnd mondako yomb iram in? Węno cęņ awęlęk hi kęme ene pokęra, do ado gido ene đaw gęr Yerusalem nę end ořac or Axwęn Yesu eņ.»

¹⁴ Ga wata kęmi męne ax bo ex na mo kor gęr eņo, seb kęmi eyeyan el do mi cęsinaxęn in re kęmi: «Awa dilexo Axwęn an er ýandi kęno in.»

¹⁵ Ga xeyęra kębo bęte na, xęnęnara kęmi do kwęl ye kęmi yaņ gęr Yerusalem.

¹⁶ Ata bęřęfan bęřęmar bęr řęřęřęgu bami elod gęr Sesare bęn bęteli kęnębo gęr ed hi bax mi řat, gęr iciw ind Męnason, ar hi bax anęka fo ařęfan do xaniw baxo gęr ebar ed řipęr an.

End Pol gër Yerusalem en

¹⁷ And fiat këmi gër Yerusalem aņ, bëmaŷe bëņ xaca kënebo gë onënga fo.

¹⁸ Në ecan ijo, sëfër këmi gë Pol gër iciw ind řak. Ata sëkëx kënebo fën bëte dek bëlëngw bër Amara and Yerusalem bën.

¹⁹ And řemarëra këmi aņ, Pol ŷana ko këbi sëfëtanënd gë betil ak beber ko rind Kaxanu pağ gë andiyen andexëm bën gër owar or bër ax gi ex na Bëřewif.

²⁰ Bën ga këno baxët, këno řekwand Kaxanu. Ata re këni: «Awël nde abaŷe, Bëřewif bën owëli owëli exëni bërëwäk end Yesu bën do bën dek momal këbi balënd end acariya and Moyis enj.

²¹ Xarak, awëlati wëlati këmi mëne wëj këbi sëyalind dek Bëřewif bër lëgërak gër owar or bër ax gi ex na Bëřewif bën, eni teb etëf ed acariya and Moyis el, gë ekac ed obař orebën el do gë etëf ed bënd rëpëk el.

²² Mondake ex mo ndi gayikako aye këni nangëra mëne wëj yowëk?

²³ Mëņ ex, afo ey ma ey di er këmi fel in. Nëkodëbi bëřořan bënax bër enga endebi, abaňaya baňaňa këni.

²⁴ Macëlëbi en ye en wunëtarax do cosënëlëbi enëbi cëk lir-lir ogaf ok. Ata aņo fo këni nangëra mëne wëj bëte asëf këy sëfënd er rek acariya in. Mondako fo këni nangëra bëte mëne er fel kënebi këy rind in ax gi ex na đal.

²⁵ End bër ax gi ex na Bëřewif bërëwäk end Yesu enj cëņ, ga re këmi eni teb eyamb ed ŷas er owăcar or řař kënebi gër olař enj, gë ŷas er owăcar or řëřëk řařërexe enj, gë eyamb ed ořat el, do gë asëk alakirand fo in.»

²⁶ Ga xeyëk, Pol wëla këbi bëřořan bëjo, wunëtarax këni, do lilëx këni gër Aciw and Kaxanu. Ata felëra këbi nand fe kë xwëtëk bakey band owunëtan baņ mëņ këni rixën ala kala řadaxa irexëm in.

End etëra ed Pol enj

²⁷ Ga kë xwët bakey banjongëbaki band owunëtan baņ, Bëřewif bër xaniw bax gër ebar ed Asi bën wat këno Pol gër Aciw and Kaxanu. Ata ga řoň kënebi dek amëxwër aņ, sëra këno

²⁸ do këni xeŷënd: «Bëyisërayel, marawën! Nëkoyino wa ro ala ar këbi sëyalirand bela dek, gër ed ko ye yo, mëne enëbo cus biyi Bëřewif bën. Mëņ fo këbi sëyalirand bëte eni yepën acariya and Moyis aņ do gë Aciw and Kaxanu aņ. Ado lëf gër Aciw and Kaxanu lën këbi bër ani gi ex na Bëřewif do buyarën këni aciw amënëk aņo.»

²⁹ Yeyanaxën bani mondako in, Pol gë Tërofim İbefes watëgu banëbi ga sëfër këni gër angol. Mëņ yëlařën bani mëne Pol alën lën këņo ajo lëf gër Aciw and Kaxanu.

³⁰ Ata wonjok dek angol aņ do hërëraw këni řulunda in bebet ir ex yo. Ga sëra këno Pol na gër Aciw and Kaxanu, řonjorëra këno xali nëcët këno, do fëra këni ataņ owët oņ.

³¹ Amëd and bani řaland ang këni ri eno đawăxën ak, emun end enga end ocorođa Obërom enj wëlëx ko mëne dek angol and Yerusalem aņ wonjok.

³² Ataņ bar këbi ocorođa ok gë bëlëngw bërebën bën do wăraw këni gër ed barëreġu bani Bëřewif. And watëgu kënebi emun enj gë ocorođa odexëm ok aņ, seř këni ekëm ed Pol el.

³³ Ga sëka këbi emun end ocorođa enj, xana këņo Pol. Fel këbi ocorođa ok eno pokëra gë ogweyele-gweyele oki. Wëka këņo ba noŷo hi ko do ine ri ko.

³⁴ Barikan ga bani xeyërand bër gër amëxwër bën, bërëmar enj, bëjo ecëxe, emun end ocorođa enj sëkwan ko enj pëni ŷeŷ mërëxand na. Ata re ko eno mëla endëmane fo Pol gër akëbe ang gë oxay*.

³⁵ And řateli këno Pol gër lilaya ir akëbe aņo aņ, afo ga fela këno ocorođa ok gayik awëlën bano wëlënënd bër gër amëxwër bën.

³⁶ Ga sëfëgu këno na bën dek këni xeŷënd: «Ajo ar edaw ex! Ajo ar edaw ex!»

End eyeyan ed Pol gër Yerusalem enj

³⁷ And hi bax eno mëlař lëf gër akëbe aņ, Pol wëka këņo emun end ocorođa aņ: «Axor nde këme xor me yeyan ŷeŷ?» Yaka këņo: «Awël nde wël këy eyeyan ed Gërek el?

³⁸ Awa Amisëra ar bar babi bela bëxeŷax owëli onax an, ax gi ex na wëj. Ax nëka ex na ga wëla babi gër ladawe, řoň këbi enëbo mereli.»

³⁹ Ata re ko Pol: «Wëno Ařewif hi këme đe, gër Tarës rëw këne, angol angwëlik and gër ebar ed Silisi aņ. Axara xara këmi, tebële mëni pelëra řulunda in.»

* **21:34 21:34** Akëbe and gë oxay aņo «Antoniya» bani wăcënd. Gër akëbe aņo babi xeyërand ocorođa ob Rom ok and këni yow gër Yerusalem aņ.

⁴⁰ Emun end ocoroḏa eṅ wā ko. Ga xwēša ko Pol yaṅ ako gēr lilaya ir akēbe and gē oxaṽ, lambaca kēbi bulunda in. And šēsinarā kēni aṅ, yirēk mbaṅ. Ata yeyan ko eyeyan ed arameyeṅ el:

22

¹ «Bēmaṽe do gē faba bēn, gērēgako baxētine mun yaka ga nagašan kēne ako.»

² And wēl kēno ga ko yeyan arameyeṅ aṅ, yirēk kaš-kaš. Ata re ko Pol:

³ Wēno Ašēwif hi kēme, gēr Tarēs ir Silisi rēw kēne, fēco gēr ebar ed Sisili. Barikan ro gēr Yerusalem raf kēme do Gamaliyel sēyali ke me tēfēnd šenene acariya and bēxarēk bērebi aṅ. Mbaṅ baxe balēnd end Kaxanu eṅ ang kēṅun balēnd wēn ḏek dorō ak.

⁴ Arixēra rixēra kēmēni xali eni cēs bēr sēfēk Cale ind Axwēn bēn. Axap bamēni xapēnd mēni mēlaxēn gēr epēra bēsošan bēn do gē bēsoxari bēn.

⁵ Ašadaxan alēngw an do gē ḏek bēr ex gēr Amara and bēxarēk bēn, otede odam exēni. Bēn ḏēṅ ṽēgṽēn baxe okayēta od bame wēland gēr bēmaṽe bēnd lēgēk gēr Damas. Do wēno mēṅ bame yexēnd mēni kapēgu bērēwak bēn do mēni mēlaw ro gēr Yerusalem mēni kaḏacati gē toro iṅ.

⁶ «Ga hi kēme gēr fēna do ga kēme ri me ṅat gēr Damas, eṅan eṅ keṅ gēr gaf, watēgu kēme bērēxadēt angōben ga ḥoḥaw ke elod gēr orēn do xul ke.

⁷ Wēc kēme bēḏcēt gēr ebar do kēme wēlēnd oniṽ ga ke wēka: “Sol, Sol inewā kēye rixēraxēnd?”

⁸ Yaka kēme: “Wēṅ noṽo wa hi kēy Axwēn?” Yaka ke: “Wēno ex Yesu Ibēnasaret, ar kēyo rixērand an.”

⁹ Bēr engā endam bēn awat wat bani angōben aṅ bari ani wēl bana oniṽ or ar baxe yeyanelind ol.

¹⁰ Ata wēka kēme: “Inewā kēme ri Axwēn?” Yaka ke Axwēn an: “Kanil ey ṅat gēr Damas, fēn kēni felēx ḏek er ṽapēk ey di in.”

¹¹ Ga nemēra kēme bēḏf-bēḏf nē end enjaran end angōben and wat bame eṅ, bēr sēfēr bami bēn las kēne monas fo xali ḥateli kēne gēr Damas.

¹² «Xarak na gēr angol and Damas, asošan ar šenene paḥ gē acariya hi bax na do bano wācēnd Ananiyas. Bēšēwif bēr gēr Damas bēn ḏek enjekax fo bani reyand endexēm eṅ.

¹³ Mēṅ xacaw baxe, re ko: “Abaṽe Sol, watēral gašēxe.” Sam ga yeyan ko mondako, wēno šiwēta kēme do wat kēmo.

¹⁴ Baš ko: “Kaxanu, mēṅ ar yata kēbi bēxarēk bērebi an, yata ki wēṅ bēte ey nangaxēn oṅandi odexēm ok, eyo wat Ar šenene an, do ey wēl eyeyan el gēr etēṽ edexēm ḏēṅ.

¹⁵ Wēṅ sede irexēm kēy hi, gēr lēngw ir bela ḏek kēy ṽana ey kwēšand ey deyaraxēn er wat kēy do wēl kēy in.

¹⁶ Do gērēgako ine kēy šēnind? Kanil eni buyi! Dēxētalex beṅṅēnax bendeṽ bēṅ and kēy šale gēr oṽac orexēm aṅ.”

¹⁷ «Ga bakaw kēme gēr Yerusalem ro, kēme šalerand gēr Aciṽ and Kaxanu, ata lakeli kēme.

¹⁸ Wat kēmo Axwēn an ga ke fel: “Maral ey can aṽand angol and Yerusalem aṅ gayik bēr lēgēk ro bēn ani baxēt na osede orey ol.”

¹⁹ Yaka kēmo: “Axwēn bēn ḏēṅ aye ga nang kēni wa mēne wēno amat amat bame sēfēnd ḥaciṽ ḥacaleya baṅ gēr ocal od bērēwak endey bēn. And kēmēni sēra aṅ, mēni kēmēra do mēni pēra.

²⁰ Do and laṽ kēno Ecen, sede irey aṅ, wēno ḏēṅ na bame. Ašēkwa šēkwa bamēni bēr laṽ kēṅo bēn do lēkayan bamēni baṅjēm bandebēn baṅ.”

²¹ Ata Axwēn an fel ke: “Yel gayik caw kēmi laṽēn, gēr bēr ax gi ex na Bēšēwif.”»

End Pol do gē emun end ocoroḏa eṅ

²² Mondako baxēt bano xali ḥat ko gēr eyeyan elo. Barikan xēṽ kēni šor: «Ala arako rako an, ar eḏaṽ ex! Ax ṅap ex na exo bayi ga ko liya gēr ebar!»

²³ Ata ga logēn kēbi kēni xēṽ, kēni šuḏētand baṅjēm baṅ do kēni xaninēnd yaṅ ebēkwērēbēkw el.

²⁴ Emun end ocoroḏa eṅ fel kēbi odexēm eno ḏēnēx Pol gēr akēbe and gē oxaṽ do eno ceṽērax. Mondako bax eno nēṽali exo deya nē end ine kēno yobalixēndēnd bela bēn.

²⁵ Barikan and xap kēno eno ceṽaxēn aṅ, Pol wēka kēṅo alēngw ar ocoroḏa an: «Aṽap nde ṽapēk paḥ gē acariya andewēn aṅ eno ceṽ gē ogux ar xwēn kēṅo owun or Rom an, xarak ano kiti ex na pere?»

²⁶ Sam ga wēl ko eyeyan elo, alēngw ar ocoroḏa an ye ko gēr emun endebēn do wēka kēṅo: «Mondake kēy ri? Ala ajo ar xwēn kēṅo owun or Rom exo ḏē!»

²⁷ Emun end ocorođa eñ yow ko do re ko: «Wěj pelële fa, ar xwën këño owun or Rom nde hi këy?» Yaka këño Pol: «Iyo, ar xwën këño owun or Rom hi këme.»

²⁸ Re ko fiëte emun end ocorođa eñ: «Wëno kodfi ir bon nëcët këme me gixën ar xwën këño owun or Rom?» Re ko Pol: «Do wëno mondëweli rëweli këne.»

²⁹ Atarj nacëta këni bër hi bax eño mëkara bën. Emun end ocorođa eñ yëdara ko ga nang ko mëne Pol ar xwën këño owun or Rom hi ko xarak mëñ re bax eno kap.

End Pol do gë bëxarëk bër Bëšëwif eñ

³⁰ Në ecan ijo, ga ýandi këño exo nang aye në end ine këno lëxwaxënënd Bëšëwif bën, re ko eno pëtëgu Pol. Fel këbi bëšadaxan bëlëngw bën do gë Amara and bëxarëk bër Bëšëwif añ dek eni barër. Ga wëlaw këño Pol xwëšan këño mërëxand irebën.

23

¹ Pol ga faš këbi Amara and bëxarëk añ, re ko: «Bëmaýe wëno gë onden onjekax fo liya këme gër ogës od Kaxanu xali gë akey and doro año.»

² Ata Ananiyas ašadaxan alëngw an, fel këbi bër hi bax ler gër Pol bën eno këm gër etëý.

³ Año re ko Pol: «Wěj wa ki xëm Kaxanu, ey di këre amenj and fešën këni ex! Ýëpa këy eye kiti gë acariya añ do këy lifënd bëte acariya añ ga këy rend ako ene këm.»

⁴ Bër hi bax ler gër Pol re këni: «Yama ašadaxan alëngw ar Kaxanu an nde këyo širënd?»

⁵ Yaka ko Pol: «Awa ašadaxan alëngw an nde ex. E bëmaýe ame nang bana. Akayëta and Kaxanu añ ga rek: “Këreyëño yeyanan na eñëñëanax alëngw ar bulunda irey an.”»

⁶ Ga nang ko mëne na gër Amara, Osaduseñ gë Ofariseñ barërëgu bax, Pol xeý ko: «Bëmaýe wëno Fariseñ hi këme, orëw or Ofariseñ. Në end eyar ed këme yarënd ekani ed bësëšëk el këne xitixënënd doro.»

⁷ And yeyan ko mondako añ, Ofariseñ ok gë Osaduseñ ok këni xeýrënd, na šetërëk Amara añ.

⁸ Osaduseñ ok kë rend enimin ekani ed gër ecës ax gi ex na, meleka ax gi ex na, angoc ax gi ex na, xarak Ofariseñ ok bën beño dek awa wa këni.

⁹ Ata fëtëk ongeýër, bësälän bër enga end Ofariseñ bën xani këni xemëna këni këni rend: «Biyi cëñ amena amo wateli exëna ala ajo. Bamat angoc ba meleka yeyaneli këño.»

¹⁰ Ga xumak ekeýer el, emun end ocorođa eñ yëdara ko ga baxo yëland ašosëtëra këno šosëtëra Pol. Ata lawën këbi ocorođa ok eno kanaw, do eno mëla gër akëbe and gë oxaý.

¹¹ Yatijo gëmëd, Axwën an šanaýaxën këño Pol do fel këño: «Kapinal! Ang reya këy endam gër Yerusalem ro ak këy reyax gër Rom.»

End d'aw ed Pol eñ

¹² And keyëk añ, Bëšëwif bën xetan këbi eno d'aw Pol. Yašar këni mëne afo eno d'aw pere eni yambëraxën, do eni cebëraxën. Angëmëne ax gi ex na mondako ebi wëcanëd kata.

¹³ Bër xetan babi eño bën në bela ofëxw onax hi bani.

¹⁴ Ye këni gër bëšadaxan bëlëngw do gër bëxarëk bër Bëšëwif do re këni: «Biyi ayašar yašar këmi mëne afo mo d'aw pere Pol mi yambëraxën. Angëmëne ami de ex na mondako ebo wëcanëd kata.

¹⁵ Awa wën Amara and bëxarëk añ wëlërin eno kara emun end ocorođa eñ eñun mëlanëgu Pol nangëde en kaman enim endexëm eñ ýandi këñun fo. Biyi bëwëlëk hi këmi mo d'aw damana exo ŋatëgu ro.»

¹⁶ Aýiw ar Pol an wëleli këbi eño. Ata ye ko gër akëbe and gë oxaý, lilëx ko eño nangëñëx Pol.

¹⁷ Ata Pol wac këño alëngw ar ocorođa abat do re ko: «Bëtélilo tan šambenjar ijo gër emun endewën. Gë endey exo end këño sëfëtan.»

¹⁸ Alëngw an wëd këño do bëteli këño gër emun. Ga fiat këni, re ko: «Pol andepëra an wac ke do xara ke mo bëteliw šambenjar ijo ro. Gë endey exo end ki sëfëtan.»

¹⁹ Ata emun eñ las këño nacët ako do wëka këño: «Inëwa ýandi eye tëfëtan?»

²⁰ Yaka ko: «Yama Bëšëwif bën ga xetan këbi nde eni mëka eyëbi mëlanëgu ecan Pol gër Amara, nangëde eni kaman endexëm eñ ýandi këbi fo.

²¹ Këreyëbi yakađ na. Bela ofëxw onax exëni bër xëñënak eno d'aw bën. Ayašar yašar këni mëne afo eno d'aw pere eni yambëraxën do eni cebëraxën. Angëmëne ax gi ex na mondako ebi wëcanëd kata. Anëka wël këni, gërëgako wëj fo šeni këni.»

²² Ata emun end ocoroḏa eṅ xēṅa kēṅo šambenjar in mēne ala kēreṅo pel na end nangēn kēṅo eṅo. Seḏ kēṅo ḡaka ko kwēl.

End Pol gēr lēngw ir Felikēs eṅ

²³ Ata emun end ocoroḏa eṅ wāc kēbi ḡelēngw ḡēxi do re ko: «Barinēbi ocoroḏa okeme oki, od gē opanac ok, ofēxw ocongoxi do od gē ḡendoka ok, okeme oki. Kēñēnayin en ye gēr Sesare and kē wēḑ aṅ.

²⁴ Tanayinēbi ḡēte opanac eno mēlaxēn Pol xali eno ṅatelixēn aḡēngw gēr Felikēs, gofērēner in.»

²⁵ Ata emun eṅ ṽēgw ko kayēta mondako:

²⁶ «Wēno Kēlod Lisiyas ki ṽēgwēnēlind, wēṅ Felikēs, gofērēner in! Ašēma šēma kēmi!

²⁷ Ala ar kēmi lawēnelilind ajo, Bēšēwif ḡēn sēra baṅo do alawḡ lawḡ dono kido ami ṅatēḡu bana aṽand wēno gē ocoroḏa odam ok, do racēt kēmo ga nang kēme ar xwēn kēṅo owun or Rom hi ko.

²⁸ Ga ṽandi ke me nang nē end ine kēno nagašandērand, wēla kēmo gēr Amara and ḡexarēk ḡēr Bēšēwif.

²⁹ Sēk kēme mēne nē end ḡend gēr acariya andeḡēn kēno nagašandērand. Amena amo wateli ex na and ṽapēk exo giḡēn monawḡ ba mopokēra gē gweyele-gweyele.

³⁰ Ga nangēn kēne osit or kēni šenarand eno ḑawāxēn ol kēmo lawēnelilind ataj. Afel fel kēmēni ḡēr kēṅo nagašandērand ḡēn eni yeli do eno ḑēxwēx gēr ndey.»

³¹ Ata ocoroḏa ok ri kēni end fel kēbi emun endeḡēn eṅ. Wēḑ kēno Pol do wēla kēno ḡēmēḑ fo xali gēr angol and Anṅētipatēris.

³² Nē ecan ijo, ḡaka kēni gēr akēḡe ang gē oxaṽ do seḑ kēnēbi ḡēr gē opanac ḡēn eno mēlax Pol.

³³ And ḡiat kēni gēr Sesare aṅ, fēxwēn kēno kayēta in gofērēner in do re kēni: «Awa nekōḑo Pol.»

³⁴ Ga fēn ko kayēta in, gofērēner in wēka kēṅo gēr ebar ed fe xaniw ko. Ga nang ko aḑ Silisi ex, gofērēner in re ko:

³⁵ «And kēni ḡiatēḡu ḡēte ḡēr lēxw ki aṅ fo kēmi wēkara.» Ata fel kēbi ocoroḏa ok eno kwētēx gēr eyang ed Erod.

24

End eḑēxw ed Pol eṅ

¹ Ga xucak ḡakey baṅo, Ananiyas, ašaḑaxan alēngw an, šēla ko gēr Sesare. Sēfēr kēni gē ḡexarēk ḡēr Bēšēwif ḡērēmar do gē ar bano wācēnd Terētilos. Andiyen and ala ajo aṅ hi bax, ḡandēmar enagašan, baṅo eyakan ed bela gēr kiti. Ga ḡiat kēni, wāc kēno Pol eḑi yaka gēr gofērēner.

² And wēlaw kēno aṅ, Terētilos ṽana ko kēṅo lēxwēnd mondako: «Felikēs, wēṅ gofērēner in, enēng endeḡi eṅ paḑ gē owun orey ol šot kēmi obetak or ḑal ol, do gē ḡeḡēr nēngwētak ḡeḡēt ir ex yo gēr ebar elo ro ḡēn.

³ Felikēs, wēṅ ar gapak an, ḡiyi dek nēngan kēḡo end andiyen andey aṅ do kēmi šēkwand mbaṅ.

⁴ Barikan kēdi ki lēḡelēḡa kaš-kaš, axara xara kēmi wēṅ ar gē onden onēngax an, eyēḡo ḡaxēt.

⁵ ḡiyi er wat kēmi in mēne ala ajo aṽēṅēnax ex. Gēr ed ko ye yo kē fētēnd ḡongēyēr gēr dek Bēšēwif gēr ed exēni yo gēr ebar ro. Ata mēṅ ex alēngw ar Bēnasareṅ an, Bēšēwif ḡēr šapayak cale ḡēn.

⁶ Axacēra xacēra kēṅo exo yepēn Aciwḡ and Kaxanu aṅ, ḡiyi sēra kēṅo. [Er ṽandi baḡo mo kiti gē acariya andeḡi aṅ.

⁷ Barikan yow ko Lisiyas, emun end ocoroḏa eṅ, xana kēṅo foroše gēr otaxan odeḡi
⁸ do re ko mēne ḡēr kēṅo nagašanēnd ḡēn eni yow gēr ndey ro]. Wēṅ ḑēṅ axor kēy xor eyo mēkara ey nangaxēn dek er kēmo nagašanēnd ḡiyi in.»

⁹ Do ga kēni xēmēyētara Bēšēwif ḡēn kēni rend mēne go ḑēṅ ex endey eṅo.

End Pol gēr lēngw ir Felikēs eṅ

¹⁰ Ata gofērēner in lambaca kēṅo Pol exo yeyan. Re ko Pol: «Anang nang kēme mēne wēṅ elod ḡēniy ḡēndanḡēm hi kēy axiti ar bela ḡēr enēng endeḡi an. Awa wēno gē ekwēta kēmēni yaka ḡēr ke lēxwēnd gēr lēngw irey ḡēn.

¹¹ Ang kēy xor ey mēkara wēṅ ḑēṅ ak, eceḑ fo sēkēk ḡakey epēxw gē ḡaki, ga kēme ye yaṅ gēr Yerusalem mo calex Kaxanu.

¹² Ala axe tək ex na lēf gēr Aciw and Kaxanu; ala axe tək ex na gēr faciŵ bacaleya. Bēte ala axe tək ex na gēr angol ga kēmi šampēre gē ašēxen, ba ga kēmēni šoñ bēla na amēxwēr eni meraxēn.

¹³ Bēr ke nagašanēndērand bējo ani kor na eni masin mēne er kēni reyand gērēgako in dāl ex.

¹⁴ Areyā kēme reya ro gēr lēngw irey: ašale kēmo šalend Kaxanu ang bēxarēk bēram ak, gē cale ind kēni rend bēn enēgwēš ex in. Barikan aŵa ŵa kēme de dek er yēgw kēni gēr acariya and Moyis do gēr bakayēta band bēlawēnel bēr Kaxanu in.

¹⁵ Wēno bēte ayar kēme yarēnd ang kēni yarēnd bēn ak mēne Kaxanu axanin kēbi xani gēr ecēs bēr šenene bēn do gē bēsēmbak bēn.

¹⁶ Mēj ex, wēno bēte axemēna xemēna kēme me bayi laj gē onden onjekax ex gi din end šenene eñ gēr ogēs od Kaxanu do gēr od bēla.

¹⁷ Ga ri kēme bēniy bēndanjēm yerēxe gēr Yerusalem, wēlan bamēni edēca bēr enēng endam bēn do kwēl me kwētēx oyēl oram ol gēr Aciw and Kaxanu.

¹⁸ Ata bēn sək kēne aŵnētarak lēf gēr Aciw and Kaxanu, bēla axe keta bana, end šode-šode ax gi bana.

¹⁹ Barikan Bēsēwif bēr xaniw bax gēr ebar ed Asi hi bax na na. Bēn yāp bax eni kwēša gēr lēngw irey ro ene dēxw angēmēne endey xoyēn kēne na.

²⁰ Ado bējo ro dēj deyalexēni ngwa ba etēmbak end fe xitixēn kēne bēxarēk bēn gēr Amara andebēn.

²¹ Angēmēne cēj ga xēy bame mērēxand irebēn: “Nē end ga ŵa kēme ekani ed gēr ecēs exēna eñ kēne xitixēndēnd dorō gēr lēngw irewēn!”

²² Felikēs ga nang baxo aye end cale ind Axwēn Yesu eñ, fela kēbi eni bakaw akey acēxe gēr kiti. Er re baxo: «And ko yow Lisiyas, emun end ocoroda eñ, axaman kēme axaman endey endewēn ejo.»

²³ Ata fel kējo alēngw ar ocoroda an ejo mēla Pol gēr epēra bari kērejo pokērad na bēte, ebi tebēnd bērexēm bēn eno dēcara.

²⁴ Ga xeyērak, Felikēs sēfērēgu kēni gē Dērusic, asoxari Ašēwif ar yēr baño an. Lawēn ko eno mēlaw Pol. Na baxēt kējo ga ko reya end ekwēta ed Yesu Kērisēt eñ.

²⁵ Barikan ga ko yeyan end edīya ed gē or šenene eñ, gē end ekwēyēta ed betēmbak eñ, do mēne Kaxanu axiti kēbi xiti bēla bēn akey amat, ata yēdara ko Felikēs do re ko: «Gwac ex and dorō añ, bakal, and ke hātan añ aŵac kēmi ŵac.»

²⁶ Ayēla baxo, yēland bēte mēne kodī kējo yēl na Pol, mēj baxo lawēnaxēnd laj eno mēlaw eni kanar gē mēj.

²⁷ Mondako xucak bēniy bēki, Felikēs ga rēfali kēno owun ol bētēgu ko Porēsos Fesētis. Do ebi din oyekax Bēsēwif bēn, Felikēs sēb kējo Pol gēr epēra.

25

End Pol do gē Fesētis eñ

¹ Bakey batas ga xucak elod ga hātēgu ko Fesētis na gēr Sesare, ye ko yan gēr Yerusalem.

² Ata bēšaḍaxan bēlēngw bēn gē bēxarēk bēr Bēsēwif bēn xacali kēno endey end Pol eñ. Axara xara bano

³ exo ma ebi din oyekax ga wēlaw wēlaw kējo Pol gēr Yerusalem. Xarak bēn anēka bani xēñnand enēbi kaš bēwēla bēn gēr fēña eno daŵaxēn.

⁴ Fesētis yaka kēbi mēne Pol gēr Sesare xwētaya kēno do mēne mēj gogo ko baka fēn.

⁵ Re ko bēte: «Awa bēr gapak bēr gēr Amara andewēn bēn, tēfērēlemi do angēmēne eñēñnax exēna gēr ala ajo eno dēxwēx.»

⁶ Fesētis baka ko gēr Sesare, ajo keyēra bana na gēr Yerusalem nēmēc bakey banjongēbatas ba epēxw. Nē ecan ijo, ga yēpa ko gēr aciw and kiti, lawēn ko eno mēlaw Pol.

⁷ And hāteliw kēno Pol añ, Bēsēwif bēr xaniw bax gēr Yerusalem bēn xeta kēno do kēno nagašanērand betēm bēndanjēm bēnd ani kor bana eno masin axiti an mēne dāl dēj kēni reyand.

⁸ Barikan ga kēbi yaka, Pol re ko: «Wēno yowēy ame men ex na. Ame dīf ex na acariya and Bēsēwif añ, ame men ex na paḥ gē Aciw and Kaxanu añ, do amo menan ex na Sesar.»

⁹ Fesētis ga yāndi kējo ebi din oyekax Bēsēwif bēn, wēka kējo Pol: «Yāndi ki nde ey ye yan gēr Yerusalem eni kitix xarak wēno me gixeli?»

¹⁰ Pol yaka këŋo: «Ga xwêša këme ako gër aciw̃ and kiti and Sesar, awa ro fo yāpëk ene kiti. Wëj dëŋ aye nang këy mëne gematak amëni menan ex na Bêšëwif bën.

¹¹ Angëmëne awën wën këme, bëte angëmëne ari ri këme amena and yāpëk ene dawaxën, ame mëka ex na ene kwëyëтали ecës el. Bari angëmëne end dal ax gi ex na gër bend këne nagašandërand, gabatak ax kor na exe dëxw gër otaxan odebën. Wëno Sesar wëka këme exe kiti gër Rom!»

¹² Fesëtis ga wëlërëgu këni gë bela bër baŋo rëcarand gër kiti bën, fel këŋo Pol: «Awa gayikako Sesar re këy exi kiti, aye këy ye gër lëngw irexëm.»

End Pol, gë Agëripa do gë Berenis eŋ

¹³ Ga xeyërak, emun end bano wacënd Agëripa eŋ sëfërëgu këni gë Berenis na gër Sesar eno cëma Fesëtis.

¹⁴ Ga bafi xeyërand na bandanjëm, Fesëtis ga këŋo felëra Agëripa, emun eŋ, endey end Pol eŋ, re ko: «Felikës ala seŋ këŋo na ro gër epëra kitirëxe.

¹⁵ And ye bame gër Yerusalem aŋ, bëšadfaxan bëlëngw bën gë bëxarëk bër Bêšëwif bën lëxw këno gër ndam do re këni mo nëp.

¹⁶ Ayaka yaka këmëni mëne Bërom bën ani wata ex na enëp ed ala, xarak ala ajo abï yaka ex na pere bër këŋo lëxwënd bën gër bend këno nagašanënd.

¹⁷ Ayow yow bani ro gër Sesar, bëte wëno amëni cac ex na, ataŋ në ecan ijo yëpa këme gër aciw̃ and kiti do re këme eno mëlaw ala ajo.

¹⁸ Bër këŋo lëxwënd bën ga xani këni yeyandëra këni. Bari amena gamatak gër band bame yëland wëno ari ri ko ani deya ex na.

¹⁹ Er bani šampërend wayët bend cale indebën do gë end ala ar këno wacënd Yesu. Bën këni rend ašës šës ko, barikan Pol mëŋ ko rend mëne abëngw exo.

²⁰ Wëno cëŋ, ga wëlandëra ke gë endey end mondako eŋo, wëka këmo Pol ba aŋandi yandi këŋo exo ye gër Yerusalem eno kitix.

²¹ Barikan Pol re ko mëne endey endexëm eŋo, emun etëm end gër Rom eŋ kë xiti. Ata fel këmëni ocoroða ok eno kwëtaya gër epëra xali mëni dawën eno mëla gër Sesar.»

²² Ata re ko Agëripa: «Wëno aŋandi yandi ke bëte mo šaxët ala ajo.» Yaka këŋo Fesëtis: «Awa ecan, awël këyo wël.»

²³ Ga xeyëk, Agëripa gë Berenis sëfërëgu këni sir-sir gë enga end bër laŋëtëgu bafi eŋ: gë bemun bend ocoroða beŋ, do gë bela bër gapak bër angol and Sesar bën, lil këni gër aciw̃ and kiti. Ga lawën ko Fesëtis, wëlaw këno Pol.

²⁴ Ata re ko Fesëtis: «Agëripa wëj emun eŋ, do wën dek ang barërëgu këne ro ak, awat këno watënd ala ajo. Bulunda ir Bêšëwif in dek lëxw këno gër ndam hik gër Yerusalem, hik ro gër Sesar. Caw ako bani xeyënd mëne aŋo ŋap ex na exo ŋayi ga ko liya.

²⁵ Wëno cëŋ afëni fëni ke mëne amena and këno lawaxën ax gi ex na. Barikan ga re ko mëŋ dëŋ mëne Sesar, emun etëm end gër Rom eŋ, këŋo xiti, yapanaxën ke mo dawënëli.

²⁶ Barikan er këmo yëgwën gë endey eŋo in, ame cot ex na. Mëŋ wëlawaxënëgu këmo gër ed barërëgu këne ro, adofa eyo wël Agëripa, wëj emun eŋ. And këyo wëkara aŋ, wëno ašot këme šot er këme yëgw in.

²⁷ Wëno mo dawënëli andepëra ñëgwërëxe bend lëxwaxën këno gër kiti beŋ, axe yexënan ex na.»

26

End Pol do gë Agëripa eŋ

¹ Agëripa fel këŋo Pol: «Anëka sebën këmi eyeyan el, eyëbi yaka bër ki lëxwënd bën.» Ata Pol ga yën ko ataxan aŋ, yana ko ko rend:

² «Agëripa, wëj emun eŋ, awa doru wëno mbaŋ nëngan ke ga këmëni yakand ako gër lëngw irey Bêšëwif bën gër dek bend këne nagašandërand beŋ.

³ Gayikako aye nang këy bend rëpëk gër Bêšëwif do gë bend këni šampërend beŋ, awa axara xara këmi ey buŋa eye šaxëtaxën.

⁴ «Bêšëwif bën dek anang nang këni aniyand amand aŋ elod and hi bame šambenjar aŋ. Anang nang këni mëne šëf gër bër enëng endam hi bame gër Yerusalem.

⁵ Bën elod anëka fo nang këne, do axor këni xor eni deya, ga yandi yandi këbi, mëne wëno aniyand ofariseŋ bame liyand, bën bër ex amara and Bêšëwif and kë balëkënalind enim cale indebi aŋ.

⁶ Barikan doru wëlaw këne gër kiti në end ga wā këme mëne anëka ŋatëguk er bani yarënd bëxarëk bërebi in, er bëya bafi Kaxanu in.

⁷ Do bandëwëra epëxw gë baki band bulunda irefi ban, band këjo šalend Kaxanu gëmed gë goyat ban, ayar këni yarënd er bëya baxo Kaxanu in ex nãta amëd and liya këni bën an. Mëj ex wëj emun en, nangël mëne në end ga wã këme anëka ñatëguk er këni yarënd ijo in këne nagaşandëraxënënd Bëşëwif bën!

⁸ Inewã hi këni gë onjöpëgënan od mëne ax mënd ex na ex gi ðal mëne Kaxanu axanin këbi xaninënd bëşëk bën eni bakaw gër anian?

⁹ «Wëno er bame yëlend aÿap ÿap ke me kemëna mbanj me wëlëbël oÿac or Yesu Ibënasaret ol.

¹⁰ Enjo bame rind gër Yerusalem: wëno dëj babi sëränd bëwënëk bëranjëm do mëni mëla gër epëra, gë or gapak or bane yëlënd bëşadaxan bëlëngw ol. Do and këni xetan enëbi ðaw an, wëno şëf gër bër bax rend ðawëlenëbi bame hind.

¹¹ Ata gër ðek baciw bacaleya band Bëşëwif asoron bamëni soronënd mëni nëyaxën eno cir Kaxanu. Ga ke xureli ekoyën ed xoÿën bamëni el, xali gër bangol baniyer bamëni yenënd.»

End osede or Pol enj

¹² «Mondako xani bame ond gër Damas onj ga lawën këne bëşadaxan bëlëngw bën gë okayëta ir baxe yëlënd or gapak ok.

¹³ Agëripa, wëj emun en, and hik eñan keñ gër gaf an, gër feña watëgu këmi, elod gër orën angoben and kë ÿegënd nëmëc eñan enj ga ñoðaw këbo wëno gër bër enga endam bën.

¹⁴ Wëcëra këmi ðek rebe-rebe gër ebar do wël këme oniñ ga ke yeyaneli gë eyeyan ed aramey en: “Sol, Sol, inewã këye rixëraxënënd? Mama fo këy legënan ang ejel ed këjo xacërand exo mëşi xarak gë beşër kesëkes këno facënd el.”

¹⁵ Ata wëka këme: “Axwën, wëj noÿo wa hi këy?” Yaka ko Axwën an: “Wëno ex Yesu, ar këyo rixërand an.

¹⁶ Barikan kanil, ey kwëşa gër osapar orey gayik në enjo şanaÿaxën këmi: asana sana këmi ey gi ariyenin aram do sede iram ey tefëtaxënënd beşër wateli këye bën do gë beşër këmi wäşinëd bën.

¹⁷ Wëno ki racët mërëxand ir Bëşëwif do gë bër ax gi ex na Bëşëwif do këmi lawënënd gër ndëbën

¹⁸ eyëbi pëdëtaxën bangës ban, eni can gër ecamëdan, eni dilaxën gër angoben; eni can gër mbëña ind Sindan, eni dilaxën gër owun or Kaxanu. Do angëmëne aÿa wã këni, eni cotaxën eteban ed beñëñax bëndebën el do gë er fenan këmëni bër wënëk paş gë ekwëta ed xwëta këne el.”

¹⁹ «Awa nangël Agëripa wëj emun enj mëne wëno ame njeñ ex na me tef er wäşin ke orën in.

²⁰ Barikan ga ÿana këme gër Damas, ye këme gër Yerusalem, şëf këme ðek ebar ed Yude el, do ÿaw këme gër owar or bër ax gi ex na Bëşëwif. Afel fel këmëni bëla bën eni nëngwët ola orebën ol, eno kwëta Kaxanu do eni di beşër ÿapëk eni dind bër nëngwëtëk ola orebën bën.

²¹ Në end enjo sëraxën këne Bëşëwif bën gër Aciw and Kaxanu, do xacëra këbi ene ðaw.

²² Barikan Kaxanu nëkona ke gë oyekax orexëm ol. Mëj bayixën këme abëngw xali doro do këme reyarand gër ed këni barër bëla, hi këni bërëtoc, hi këni bër gapak, wayët er re bani añatëgu kë ñatëgu Moyis gë bëlawënel bër Kaxanu in.

²³ Er reya bani ijo ex mëne Afexën an asoro bax exo toro xali eno ðaw do mëne mëj kë hid aÿanar ar kë xani gër ecës an. Mëj këbi sëfëtëtandëra angoben and apexa an Bëşëwif bën do gë bër ax gi ex na Bëşëwif bën.»

²⁴ Ata Pol ga ko yeyan mondako Fesëtis fërëfata ko do xeÿ ko: «Pol, wëj anëka şen ki! Onangëran osëm orey ol şenën ki!»

²⁵ Yaka këjo Pol: «Ali, alëngw Fesëtis, axe cen ex na de. Barikan eyeyan ed ðal ed gë onden el këme reyand.

²⁶ Emun enj anang nang ko beño ðek, do wëno mëj këme yëxwaxënënd me yeyan kerët. Gayikwa afëni fëni ke mëne ÿoweÿ axo nem ex na, enimin, beño ðek ax gi ex na beconëşon.

²⁷ Agëripa, wëj emun enj, aÿa nde wã këy er re këni bëlawënel bër Kaxanu in? Anang nang këme mëne aÿa wã këy.»

²⁸ Ata Agëripa fel këjo Pol: «Tëkër fo bayik eye kor me gi kërecej!»

²⁹ Yaka këjo Pol: «Bayik tëkër fo bayik mbanj, kido Kaxanu aÿa wã ko en gido ang wëno ak wëj gë ðek bër ke baxëtënd bën xarak, anun pokërax na gë gweyele-gweyele!»

³⁰ Ata emun eŋ Agëripa, gë gofërëner in Fesëtis, gë Berenis do gë dek bër yëpara bax na bën xani këni.

³¹ Ga këni wāyira këni rend: «Gër ala ajo, amena and këno laŋaxën ba eno pokëraxën gë gweyele-gweyele, ax gi ex na.»

³² Agëripa fel këno Fesëtis: «Ala ajo ar etebët hi doxo kido axo de bana eŋo kiti Sesar.»

27

End emëla ed Pol gër Rom eŋ

¹ And faŋ këni gër oŋëkw mëne mi ye gë kuluj in ond gër ebar ed Itali oŋ, gë alëngw ar ocoroda od emun etëm end gër Rom eŋ hi bami, do Yuliyus bano wacënd. Mëŋ lawën bano ebi mëla Pol do gë bandepëra bacandaŋ.

² Kuluj ir angol and Adëramit babo wëland. Ata xasëk gër angwëngw bëŋa fo bëŋa fo, ebar ed Asi el. Ga xucak ebar elo, wëla këbo gand etiŋax. Arisëtarëk, ar gër ebar ed Masedëwan do hi baxo Atesalonik an, na baxo polo gër kuluj gë biyi.

³ Në ecan ijo, fiat këmi gër bëŋa ir angwëngw and gër Sidon. Ata Yuliyus ga likina baxo paŋ gë Pol, seb këŋo exo ye gër odawo odexëm do eno yëlaraw šëlafana.

⁴ Ga fakët këmi na oŋe oŋ, kuluj irefi in sëfak bëŋa ir gand ošir or Šipër in gayik aped fed bax xocëgund bongoc boŋ.

⁵ Ata ga xas këmi cangët angwëngw and jey gër owar or Silisi do gë Panjëfli aŋ, fiat këmi gër Mira, gër ebar ed Lisi.

⁶ Fën šotënëx babo alëngw ar enga end ocoroda an kuluj ir këbo wëla ir Alekësandëri in ond gër Itali oŋ. Ata nëmbëta këbo gër kuluj ijo.

⁷ Bakey bandanjëm xas bami endëmane fo. Hat këmi gë ojaŋ fo gër angol and Kënidos. Do ga bax xocënd mbaŋ ekoc el sëkwan këmi mi kwëša gër bëŋa. Ata xuca këmi gër angol and Këret gand bebët ir Salëmone.

⁸ Kwël gë enëŋer el fo sëfa këmi bëŋa in, fiataxën këmi gër ed këni wacënd «Bakegëtaya Banjekax», ler gër angol and Lase.

⁹ Bandanjëm xeyëra babo yerëxe mbaŋ do kwël bax fiğënënd ekas ed gë kuluj el gayik anëka xuca bax etiŋi ed gë amëd and gë ayem el. Mëŋ felaxën baŋi Pol bër bax yerëtënd end oŋe bën:

¹⁰ «Lawo bën, wëno er këme watënd mëne angëmëne kwël fakët këne oŋe ond gë kuluj oŋ, oŋe oŋo ax gi na ond gë enemi këm, do ond gë er kë nëxena këm gër oŋënga or këne wëlande, do bëtë ax gi na ond gë enemi ed aniyän andëfi këm.»

¹¹ Barikan Yuliyus, alëngw ar ocoroda an, xwëta ko nëmëc er re bani abërëš an do gë axwën ar kuluj in, yepän këŋo er yeyän baxo Pol in.

¹² Nëmëc eno, eni bayi gër bëŋa ir angwëngw aŋo na gë amëd and gë ayem aŋ, abi mëndan bana. Ata yëmbëta këni bela bër rek eni dëkwët anjëm and këni xawënd yaŋ gër kuluj aŋ ex kasaxën. Axacëra baŋi xacërand, angëmëne awënd wëndëk eni ŋat gër Fenikës, gër bëŋa ir angwëngw and gër Këret. Ga hi bax xegëtaya in ambëtëb ir acëla-eŋan do gë ambataš ir acëla-eŋan, fën ŋandi baŋi ebi kucax amëd and gë ayem aŋ.

¹³ Ingoc ind xaniw bax ambëtëb bax xocënd ata yëla këni axor këni xor eni di er fëna bani in. Neŋ këni eni cëpët dun isibax ir kë xwëšaxënënd kuluj in, do këni xasënd bëŋa fo bëŋa fo ler gër Këret.

¹⁴ Barikan gogo nde ga rëmëguk ekoc etëm ed tëb ed këni wacënd «Ekoc ed ambataš ir apën-eŋan» ga xaniwëk gand ošir.

¹⁵ Ata ekoc etëm ed tëb elo lëfërirak kuluj in xali sëkwanëk ex kas aped-fed do kwël sebaya këmi këbo wëland sam-sam.

¹⁶ Ata ga këbo ri ebo kucali gand ambëtëb and ošir osil or këni wacënd Kahuda aŋ, bëriyeni bër gër kuluj bën gë ojaŋ xor këni ikuluj ind ecëpëtaxën in.

¹⁷ Ga nëŋ këni yaŋ, wëd këni ogux ok šerixën këni jey kuluj isëm in. Do ga bani yëdand ebi capali gër Sirët, do kuluj in ex dëgwayax gër eđini, fedali këni anjëm and bax xasaxënënd aŋ. Mondako bami xasënd sam-sam.

¹⁸ Ga xurik ang babo lëfëririra ekoc etëm ed tëb ak, në ecan ijo, bëriyeni bër gër kuluj bën lap këni olëb orëmar polo gër angwëngw.

¹⁹ Do yatir akey atasën, bëriyeni bëŋo dëŋ lap këni oŋënga or kë xasaxënënd kuluj oŋ.

²⁰ Ata mondako ri këmi bakey bandanjëm watërëxe and goyat aŋ eŋan eŋ do and gëmëd aŋ, oŋal oŋ. Ata ga këŋo bëndër ekoc etëm ed tëb el, seb këmi eyëlara ed afex këmi fex el.

²¹ Abami yambëra na elod anëka fo. Ata ga xani ko xwiriš Pol, re ko: «Kido abaxët ßaxët bane and re bame ene ßayiye gër Këret an, oÿënga or nëxenarak oñ ax nëxena dona do or lap kën oñ an ðap dona.

²² Barikan gëregako er këmün felënd in ene kapinaye, ala gabatak ax nemi na. Kulun in fo këno noÿeli.

²³ Yama meleka ir Kaxanu ir xwën ke do këmo šalend in ga šanayaxën ke gëmëd felëra ke.

²⁴ Re ko: “Pol aňat këy ñat gër kiti ind Sesar, kërey yëdara na. Do Kaxanu wa seban këñun wëj do gë ðek bër ßar kën kulun ßën.”

²⁵ Mëñ ex, bësošan kapinayin! Wëno axwëta xwëta këmo Kaxanu mëne ang fel ke ak kë hi.

²⁶ Biyi në ßëña ir ošir këbo šilenix.»

²⁷ Yatir sèkëk ßakey epëxw gë ßanax gëmëd, ekoc etëm ed tëb el në emëla babo gër angwëngw and këni wacënd Mediterane. Emëd ekarëk el, bëriyeni bër gër kulun ßën hik këbi nangëde ebar këmi sëkand na fo.

²⁸ Lap këni atëyixën and etiwx an sèk këni ometër ofëxw osas gë ocongoki. Ga wëla këbo imbað, lap këni gašëxe atëyexën an, sèk këni etiwi el ometër alapem gë ocongotas.

²⁹ Ata ga bani yëdand ba ekoc el aňyën kë ñëyën kulun in gër ßëña ir gë bongay, lap këni odun onax okwëšaxën ok gand epoy ed kulun do këni yarënd ex weca.

³⁰ Barikan bëriyeni bër gër kulun ßën ašala bani šaland eni naŵa na gër kulun. Ata këni fedalind ikulun itil in polo gër angwëngw ga këni ri nangëde eni kas elod na gër ecën ed kulun fo ÿandi këbi eni ðapaxën nacët odun okwëšaxën ok.

³¹ Ata Pol fel këbi ocoroða ok do gë alëngw arebën an: «Angëmëne bela ßëjo ani ßayi ex na yo polo gër kulun, wën an pex na ðe.»

³² Ata ocoroða ok saw këni bað ogux od ikulun ind ecëpëtaxën ok do seß këni latik polo gër angwëngw.

³³ Damana ex wecaxën, Pol ga wac këbi bela ßën ðek, fel këbi eni kapina do eni yambëra. Ata re ko: «Doro sèkëk ßakey epëxw gë ßanax elod ga kën šëninid gë enjo enj.

³⁴ Mëñ këmün felaxënend en kapina do en yambëra. Mondako fo kën fëxaxën. Ala ax cës na, ado gë emban ematak an ðapëta na.»

³⁵ Ga ñata ko eyeyan elo, wef ko amburu, šëkwa këno Kaxanu ogës od bela ðek, šobëta ko do ko yambënd.

³⁶ Ata ßën ðek ga xapina këni, yambëra këni.

³⁷ Biyi ðek er hi bami polo gër kulun bela okeme oki gë ofëxw ocongoxi gë bëcongabat.

³⁸ And yambëra këni ßën ðek an, ÿëfënd këni eyamb el gër men eni ßašëtaxën asißëtifa ir kulun in.

End enoÿeli ed kulun enj

³⁹ Ata ga wecak, nemëra këni bëriyeni bër gër kulun ßën xali ani kwita ex na ebar el. Wat këni moňang gër ed ñëfësëk angwëngw an ebar el. Ata ÿandi këbi eni mëla fën kulun in angëmëne awënd wëndëk.

⁴⁰ Ata šëpët këni odun okwëšaxën ok, eni kasaxën polo gër angwëngw. Fët këni ogux od xapaxën bani amërëšaya ok do lëkwët këni yan anjëm akasaxën atil and gër lëngw ir kulun an, ebo kocelixën gand ßëña.

⁴¹ Barikan kulun in šëši këno në amun and eđini mërëxand ir bengux beki ßend men. Año rëgwayak ecën ed kulun el. Do men oñ ga bax xanind bomeñ bomeñ gë ojaŵ od mbañ, ÿoyëk epoy ed kulun el xali hëbirak.

⁴² Ocoroða ok ÿandi këbi enëbi ðaw ßandepëra ßañ këdi ko naŵa amat exo kas xali exo kegëta.

⁴³ Barikan alëngw ar ocoroða an ga faÿ baxo gër emëkw edexëm enjo pexën Pol, šëban këbi eni di er faÿ bani in. Fel këbi bër xam bax men ßën eni ðëngwa gër men do eni kas xali eni kegëta gër ebar.

⁴⁴ Bër kë ßayi ßën ebi kacëra eni kas ßërëmar gë ßangomb-gomb ßañ, ßëjo gë baton ßand šangëtarak gër kulun ßañ. Do mondako xegëta bani ßën ðek ßëbëngw gër ebar.

28

End Pol gër ošir or Malët enj

¹ Ga xegëta këmi mondako ßëbëngw, nang këmi mëne gër ošir or gër ed xegëta bami na, Malët këni wacënd.

² Bër lëg na ßën xaca kënebo aye fo. Ga bax sëbënd do bax yemënd, wëla kënebo ðek ler në xodux or fëtën bani.

³ Pol barëgu ko imok ind obeñët exo dëxwaxën gër xodux nangërëxe andën wëdfeli këno na. Ata ga yëkak xodux ol, ekifoxifo el şanëgu ko gër imok, do lara ko gër ataxan andexëm.

⁴ And wat këno ekifoxifo el ga lara ko gër ataxan and Pol aņ, bër lëg bax na gër ed ebani bën këni felërend andebën reñën: «Awa ala ajo, alaŵ ar belä dëņ exo, gayikako ecede fexëgu ko gër angwëngw, kiti iņ aņo teb ex na exo dıya.»

⁵ Barikan Pol wërëngënja këno andën aņ bërëfët gër xodux do yoweŷ aņo gi ex na.

⁶ Er bani şënind belä bëjo eno wat ga këno bëlän ataxan aņ, ba exo wëc këruf. Barikan ga şënira këni xali nëkak, wat këni mëne yoweŷ aņo gi ex na. Nëngwët këni anjëlän aņ do këni rend mëne Pol angoc exo.

⁷ Ler na, iciŵ hi bax na ind xwën baxo alëngw ar gër oşir olo do bano wăcënd Pubëliyos. Mëņ xwëtaya bašo ang ođawo odexëm fo do lakira këmi bakey batas gër ndebën.

⁸ Sëm ir Pubëliyos monaki hi baxo. Aşëxw şëxw baņo do lëk baņo angëreli and gë oşat. Ga lil ko Pol gër ed laki baxo, şalen këno mokwëtan otaxan ok, ata fak ko.

⁹ Ga xucak eno, yowëraw këni bëşëxwëra bëşëxe bër lëg bax na gër oşir, bën bête fakëra këni.

¹⁰ Ata mbaņ fëb banëbo belä bën do and fakët këmi đamana aņ, fenitaran kënëbo ocëlafana od yap bax mi mëlali ok.

End Pol gër Rom eņ

¹¹ Ga xucak opacaw otas, wëla këbo kuluj ir gër Alekësandëri in, ir bani wăcënd «Josëkir»* in. Kuluj ijo na gër oşir olo xuca baņo amëd and gë ayem aņ.

¹² Ga fiat këmi gër bëņa ir angwëngw, ler gër angol and Sirakis, xeyëx këbo bakey batas.

¹³ Ga xanik na kuluj ir bašo wëland in, xasëk bëņa fo bëņa fo xali gër angol and Regio. Në ecan ijo, ekoc el ambëtëb bax xocënd, ata bakey baki fo ri bami fiataxën këmi gër angol and Pusol.

¹⁴ Fën sëkëx bamëni bëmaŷe bënd xara bašo mi teyëta loxo na gër ndebën. Ata mondako xuca këmi ond gër angol and Rom oņ.

¹⁵ Ga wëlëx këni endebëi eņ, bëmaŷe bënd gër angol aņo bëņ xacaw kënëbo xali gër lumo ir gër Apiyus, do xali gër ed bani wăcënd «Baciŵ band bëliyer batas». Pol, sam ga wat këbi şëkwa këno Kaxanu do xapina ko.

End epëmëra ed Pol gër Rom eņ

¹⁶ And fiat këmi gër Rom aņ, wëla kënëbi bandepëra baņ gër epëra. Barikan fel këno Pol exo dëg në eşëxen, gë şorođa ir baņo nëkonand in.

¹⁷ Ga xucak bakey batas, Pol wăc këbi bëlëngw bër Bëşëwif bën. Do and barërgu këni aņ, ga këbi felëra ko rend: «Bëmaŷe, wëno afëra fëra bane gër Yerusalem do lëxw këne gër otaxan od Bërom, xarak yoweŷ ame men ex na. Amëni menan ex na Bëşëwif bën, bête ame yepën ex na bebër rëpën këni bëxarëk bërebi bën.

¹⁸ And wëkara këne Bërom aņ aŷandi yandi babi ene tebët gayik amena and këne lawaxën ane wateli ex na.

¹⁹ Barikan Bëşëwif bën ga fiëp këni ene tebët in, nëŷali këne me mëka exe kiti Sesar. Xarak, mëni bar kiti bër enëng endam gë Bërom bën, gë təkër ak axe ñandi ex na.

²⁰ Në end endey eno xara këmun en yow ene watëre do mun pelëra. Ga ŵa këme mëne er këni yarënd bulunda ir Isërayel in anëka fiatëguk fokëraxën këne gë gweyele-gweyele ijo.»

²¹ Bëşëwif bër yow bax na bën yaka këno: «Biyi kayëta ir xaniwëk gër ebar ed Yude ir gë endey eno ami kana ex na. Bête imaŷe gimatak ax yow ex na gë endey end këbo felati, ba gë eñëņenax end ri këy.

²² Barikan aŷandi yandi këbo mi wël er këy yëland wëj in gayik cale ind sëf këy iņo gër ed ex yo kë fëtënd akucara.»

²³ Ata fënëta këni akey and këni bakaw aņ na gër iciŵ ind Pol. Ga fiatëguk akey aņo, nëmëc yëmb bani bër yow bax bën. Gër eyeyan edexëm, Pol areya reya baxo end owun or Kaxanu eņ. Gë acariya and Moyis aņ do gër er yëg këni bëläwënel bër Kaxanu in baxo şaland ebi kor eno kwëta Yesu, elod gëbër xali genëka.

²⁴ Bërëmar xor këbi xali ŵa këni end babi felënd eņ, bëjo fiëp këni eni ma in.

* **28:11 28.11** Oŵac olo gër bendacan bënd Bëgërek wëdëgu bani. Bëtow bëca bënd wëli bax mbaņ hi baxëna bënd banëbi wăcënd Casëtör gë Polikës do banëbi wăcënd bête «Ojosëkir ok».

²⁵ Ga këni šapër ketërëxe në end emat, fëco bërëwāk bën, fëco bër fïëpëk bën. Pol baš ko wayët eŋo: «Dal reya baxo Angoc Amënëk aŋ and baŋi felërand bëxarëk bërëwën aŋ gë etëy ed alawënel Esayi el:

²⁶ “Yel gër bulunda ijo eyëŋi pel:
Aye kën yāna en wëlënd bari aŋun pëni na;
aye kën yāna en nëkonënd bari yoweŋ an wat na.
²⁷ Gayik owëkw or bulunda ijo oŋ afarëfadi farëfadi;
Banëf baŋ šoya këni do bangës baŋ xëw këni;
këdi këni wat gë bangës bandebën baŋ,
këdi këni wël gë banëf bandebën baŋ;
këdi këŋi fëni gë owëkw orebën oŋ,
do eni nëngwëta mëni pakënaŋen.”

²⁸ «Awa nangiŋ mēne apexa and yëlëgu këbo Kaxanu aŋo, alawëneli lawëneliw këŋi bër ax gi ex na Bëšëwif bën: bën abaxët këni baxët.»

²⁹ And fiata ko Pol eyeyan elo aŋ, Bëšëwif bën wāyira këni do këni šampërexënd.

³⁰ Mondako yëpa baxo Pol bënny bëki na gër iciw ind wëcf baxo luwas. Na baŋi xacand cëk bër bax yowënd eno wat bën.

³¹ Afem baxo femënd end owun or Kaxanu eŋ do baŋi sëyalind end Axwën Yesu Kërisët eŋ gë anjy këm do ala abaŋo šëban na.

Kayëta ir Bërom in Lilaya in

Akayëta aŋo, Pol yëgwën babi Okëreceŋ od gër Rom ok eni këñënaxën ekaca edexëm el and këbi nënga aŋ. Er baxo šaland ebi pëni šenene Atëfëtan and Yesu and baxo femërand aŋ. Er yëgw ko gër akayëta aŋo in kë nangënënd mëne ekwëta ed Yesu Kërisët el kë fexënënd ax gi ex na acariya and Moyis aŋ. Awëd wëd ko amatali and Abëraxam aŋ ebi pënixën mëne apexa and gë ekwëta aŋ ax gi ex na osëyali or mëŋ Pol fo. Bëte gayikako Kaxanu këbi fexënënd bërëwak end Yesu Kërisët bën paß gë ekwëta el, axor këni xor eni dıyand gër angwëlëra gë edëca ed Angoc Amënëk el. Er ex gër akayëta in:

End Pol eŋ do gë osëyali orexëm eŋ: 1.1-17.

End ang ex ngwën gër ogës od Kaxanu eŋ: 1.18-3.20.

End apexa and gë ekwëta eŋ: 3.21-4.25.

End anıyan angašax and kë yëlënd ekwëta eŋ: 5.1-8.39.

End apexa and bulunda ir Isërayel eŋ: 1.11-36.

End ang yäpëk edıya ed gër Amara and Yesu eŋ: 12.1-15.13.

Bepelatar bënd yëgw ko Pol eŋ: 15.14-16.27.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, ariyenin ar Yesu Kërisët an, parëxanda ir wac këŋo in. Mëŋ dëŋ yata ke me gi parëxanda irexëm do me pemërand Atëfëtan and Kaxanu aŋ.

² Atëfëtan aŋo, paß gë bëlawënel bërëxëm bën beya bašo Kaxanu elod anëka fo ang rek Oñëgw Omënëk ak.

³ Gër Atëfëtan aŋo reya ko end Asëñiw eŋ, ar rëw këno ala gër ebar ro, gër andëwëra and Dafid, ejiw edexëm.

⁴ Ašanaya šanayak mëne Yesu Kërisët, Axwën arebi an, Asëñiw ar Kaxanu dëŋ exo gayik axani xani ko gër ecës gë panga ind Angoc and owënëk in.

⁵ Paß gë mëŋ šot këmi oyekax ol do gë ofarëxanda ol, mi pemërand Atëfëtan andexëm aŋ gër bënëŋ bënd bela dek, eni kwëtaxën owac orexëm ol, eni tëfaxën er re ko in.

⁶ Wën bëte šëf gër bënëŋ beŋo hi kën gayikako Kaxanu yata këŋun në end Yesu Kërisët.

⁷ Wën dek bër gër angol and Rom, bër hik pëlot gër yomb ir Kaxanu Faba irebi bën, mëŋ yata këŋun en gi bëwënëk do en cot oyekax ol, do gë obetak ol, paß gë Axwën Yesu Kërisët.

End okëreceŋ od gër Rom eŋ

⁸ Wën ang xwëta këno Kaxanu ak, ngwën in dek nangëra këni. Wëno në eŋo këmo šëkwaxënënd Kaxanu paß gë owac or Yesu Kërisët ol.

⁹ Kaxanu, mëŋ ar këmo šalend gë onden onjekax an, do këme femërand Atëfëtan and Asëñiw arexëm aŋ, ex sede iram ir mëne din këmun šalenënd.

¹⁰ Laŋ këme xarand, gër cale indam, me cot ašot, ga wä wä ko Kaxanu, amëd and yäpëk mun nëngali aŋ.

¹¹ Gayikwa wëno dek yandi ke ene nangëre mun cetaxën mar banjëla band oyekax band yël ke Angoc Amënëk ban en kemaxën wën bëte gër ekwëta ed Kaxanu.

¹² Ado me dedo wa and këme fiatëli aŋ ene bašëndëre banjëlan biyi bër bar këne gër ekwëta ed Kaxanu bën.

¹³ Bëmaÿe, aÿandi yandi ke en nang mëne bakëlëbëd bandanjëm fënarali këme me yeli ene nangëre. Er këme šaland eni nëmbër gër enëŋ endewën bër xwëta këŋo Kërisët bën ang yëmb këni gër bënëŋ becëxe ak. Bari xali doro Kaxanu axe tefëli ex na pere.

¹⁴ Wëno ang ar bayir këni aŋomëx fo hi këme paß gë Bëgërek bën, paß gë bënëŋararëx bën, paß gë bërënik bën, do gë bëfëñirëx bën.

¹⁵ Ata wën bër lëgëk gër Rom bën eŋo yandi ke me yeli mun nangën bëte.

End panga ind Atëfëtan eŋ

¹⁶ Wëno, epemëra ed Atëfëtan aŋo ol axe cëfënënd and na gayik gë aŋo ko necëtënd Kaxanu panga indexëm in. Ar wac yo këŋo fexënënd: hi ko ar enëŋ end Bëšëwif, hi ko ar enëŋ ecëxe.

¹⁷ Enimin, Atëfëtan aŋo këbo wäsinënd mondake ri ko Kaxanu ebi kwëtaxën bela bën bër šenene. Eŋo gë ekwëta kë yänand bëte gë ekwëta kë fiatand, ang rek Oñëgw

Omënek ak: «Ar xwëta këjo Kaxanu an ex aŵënëk an do mondako ko šotaxën aniyan and din aŋ^o.»

End emenan ed Kaxanu eŋ

¹⁸ Enimin Kaxanu, elod gër orën xoÿënëgu këbi bela bën gayik ano pëbënd na, do xwëndä këni osëmbak xali këni wëlëbëlënd ðal irexëm in gër osëmbak.

¹⁹ Awat këni watënd beβër ŷapëk eni wat eno nangaxën Kaxanu bën gayik mëŋ dëŋ këbi wäsinënd.

²⁰ Enimin, Kaxanu ar din exo. Bari ado ga exo ar anëŋo watënde na, ola orexëm ol gë panga indexëm in kerët kë watind gër beβër ri ko gër ngwën ro.

²¹ Mëŋ ex, ala ax kor na exo yax mëne aŋo nang ex na Kaxanu. Gayikako, awatënd aye dëŋ enjaran endexëm eŋ, gë beβër ri ko bën, bela bën ano pëbënd na Kaxanu, bëte ano cëkwand na. Barikan mondako wëlandëraxën këbi gër onden ondebën gë banjëlän band gë ofëcak këm, owëkw orebën oŋ xulëk ecamëðan el.

²² Ado ga këni rend mëne bën areni reni këni, bëšenëk exëni, arafënara fo këni rafënarand.

²³ Anëngwët nëngwët këni enjaran end Kaxanu eŋ, mëŋ ar ax cësënd na an, ano calend na. Gër ed hi bax eno calend nëmb këni këni xëland olaš or wätinali këni gë bela xarak ala an ašës ko šësënd. Bëte olaš orëmar wätinali këni gë ošël, gë owacar or gë osapar onax do gë owacar or xada-xada.

²⁴ Ata në eŋo seβaxën këbi Kaxanu eni dëxwaya gër obuyaraxik do gër owëkw orebën eβi ŷandind ofay gë beçëfëanaxik fo.

²⁵ Anëmb nëmb këni end ðal end Kaxanu eŋ gë enëgwëš, afëb këni fëbënd do ašale këni šalend er ri ko in gër ed ebax eno calend Kaxanu gaβat, mëŋ ar βetak din ir din an. Amen!

²⁶ Në eŋo seβaxën këbi bëte Kaxanu eni dind beçëfëanaxik bënd yëla këni gër owëkw orebën: bësoxari bën seβ këni er ŷapëk asošan gë asoxari eni dind in, do këni rind asoxari gë asoxari er ax ñap ex na in. Ata mondako këbi wëcanënd kiti ind ofay orebën in.

²⁷ Bëte bësošan bën seβ këni er ŷapëk asošan gë asoxari eni dind in këbi ŷandirënd do këni rind asošan gë asošan er ax ñap ex na in.

²⁸ Gayikako abi bal ex na eno nang Kaxanu, Kaxanu seβ këbi gë orenik osëmbak orebën ol eni dind beçëfëanaxik.

²⁹ Ata gër onden ondebën xëñëk: osëmbak, gë oxeÿ, gë aŋana and kodï, gë njifa, gë oyakëraxi, gë eðaw ed bela, gë batakëra, gë enëgwëš, gë eñac.

³⁰ Bëte hi këni: bërena, bëxapëndër, bëšus bër Kaxanu, bër xoÿët-xoÿët, bërafënan, bëŷangënanan, bëwërax, bëwëšen bër bëxarëk bërebën, bëfëñirëx,

³¹ bër ax gi ex na mowëta, bër gë emëkw eperëk, bër gë axaÿënan këm.

³² Ado ga nang këni aye apela and šenene and Kaxanu and rek bër xwëndak beŋo bën bër eçës exëni, mondako dëŋ bayi ga këni wëndërand, bëte këñëbi šëkwënd bër këbi sëfëtelind bën.

2

End enëp ed bela eŋ

¹ Wëŋ ar hi këy yo awa ga këyëbi nëpënd ako bošandax nangël mëne xaya axi gi ex na. Gë andey këy lëxwayand ga këyëbi nëpënd ako xarak wëŋ dëŋ beβër këni rind bën ari këy rind.

² Anang nang këne mëne bër watak mondako bën gë ðal in këbi xiti Kaxanu.

³ Awa wëŋ ar këbi nëpënd bošandax aŋo xarak beβër këni rind bën ari këy rind, yëla këy nde ašana këyo šana Kaxanu yatir kiti?

⁴ Ba ayaf nde yaf këyo Kaxanu? Ay watënd na nde ðek beŋjekax bënd yël ki ga nënga ko xali ki buŋanaxënënd? Ay nang ex na nde mëne ey nëngwëtaxën ola osëmbak orey ol ki yifaraxënënd gë onënga orexëm olo?

⁵ Gayikako aŵëši këy wëšind, axey xey ki ey nëngwët emëkw edey el, asaÿ këy saÿënd oxoÿ or Kaxanu or këy ðatën yatir akey and oxoÿ, do yatir kiti ind šenene ind Kaxanu.

⁶ Ata ar ex yo er ko rind in këŋo wäšën Kaxanu:

⁷ Bër xemënak laŋ edi ed beŋjekax bën ga këni šaland enjaran eŋ, gë epëb el, gë aniyan and gë eçës këm aŋ, këbi yël aniyan and din aŋ.

⁸ Bari gë oxoÿ osëm këbi xiti bër sanak gë andebën dëŋ eni mëšenënd ðal in do eβi kor osëmbak ol.

⁹ Ala ar kè wëndërand an këŋo bon kata in do gë toro itëm in: hi ko ar enëng end Bëšëwif, hi ko ar enëng ecëxe!

¹⁰ Barikan, Kaxanu ayël këŋo yël ar kè rind benjekax an, enjaran eŋ, gë or gapak ol do gë obetak ol: hi ko ar enëng end Bëšëwif, hi ko ar enëng ecëxe!

¹¹ Gayikwa epitëndër ed bela ax gi ex na gër Kaxanu.

¹² Dek bër enëng ecëxe bër kè wëndërand nangërexe acariya bën, acariya këm këbi nöp Kaxanu and këni šësëra aŋ. Bëte dek Bëšëwif bër kè wëndërand anang aye acariya bën, gë acariya and nang këni aŋo fo këbi nöp and këni šësëra aŋ.

¹³ Bër kè rind ari dëŋ er rek acariya in këbi xwëtënd Kaxanu bër šenene, ax gi ex na bër kè baxëtënd abaxët fo bën.

¹⁴ Bër enëng ecëxe bën angëmëne ari këni rind gë andebën aŋo dëŋ er re ko Kaxanu gër acariya in, xarak elod ani wël ex na, anëka hi këni ang bër gë acariya fo.

¹⁵ Gër ola orebën kè watind mëne er rek acariya in gër owëkw orebën yëgw ko Kaxanu, onden ondebën oŋ dëŋ këbi xadacënd: baŋo ebi nöp, baŋo ebi yakan.

¹⁶ Ang këme rend gë Atëfëtan and këme femërand ak, eŋo kè šanaya yatir këbi xiti Kaxanu bela bën paß gë Yesu Kërisët.

End Acariya and Moyis eŋ

¹⁷ Gërëgako wëj ar rek Ašëwif hi këy an këmi rend. Re këy aŋa ŋa këy er kè rend acariya in xali këy rafënannd mëne Kaxanu xwën ki.

¹⁸ Anang nang këy oñandi odexëm ok do asëyali sëyali këni er rek acariya in xali këy xorënd ey nang enjekax end yäpëk ey dind eŋ.

¹⁹ Bëte wëj ar xwëtak mëne alas ar bëšiwëk hi këy an, aŋasin ar fëña an, ang angoben and këbi hōband bër gër ecamëdan fo hi këy.

²⁰ Wëj ga nang këy aye dal in gayik acariya aŋ nang këy këyëbi xadacaxënënd bëfënrëx bën, këyëbi sëyalixënënd bër yowey ax nang ex na bën.

²¹ Wëj ar këbi sëyalind bošandax an, ay tëyaliyand na gë andey! Wëj ar kè femërand mëne ax gi ex na mondeka an, këy rekand!

²² Këy rend ax gi ex na mo ndi orekar do këy rind orekar ol! Šus këy olaß oŋ, bari këy šonand beßër gër bangëb bën!

²³ Wëj kè rafënannd mëne Acariya aŋ nang këy, bari ayo pëb ex na Kaxanu, gayikako ari këy rind er šëban ko in!

²⁴ Wën Bëšëwif bën: në endewën këni renaraxënënd owac or Kaxanu ol bër benëng becëxe bën, ang rek Oñëgw Omënëk ak.

²⁵ Dal ex gër ar enëng end Bëšëwif, oxac ol er yäpëk ex angëmëne asëf ko sëfënd er rek acariya in! Bari angëmëne axo tëf ex na ata ko hi ang axacërëx fo.

²⁶ Awa angëmëne ar enëng ecëxe axacërëx an asëf ko sëfënd bapela band šenene band acariya baŋ, anëka hi ko ang Ašëwif axac xac fo.

²⁷ Axacërëx ar kè sëfënd šenene Acariya an bandixa bandexëm baŋ ki nöp wëj axacëxac an, wëj ar nangëk oñëgw od acariya ok xarak ay tëfënd na er rek in.

²⁸ Ar hik enim Ašëwif an ax gi ex na ar rëw këno gër enëng end Bëšëwif ba ar xac këno fo gër eman endexëm.

²⁹ Ar hik enim Ašëwif an, gër onden ondexëm hi ko. Bëte ar hik enim axacëxac an gër emëkw edexëm nëngwët këŋo Angoc Amënëk aŋ, bari ax gi ex na ga xac këno ang rek acariya ak. Mëŋ ex, ar hik enim Ašëwif an, Kaxanu këŋo šëkwënd, ax gi ex na bela.

3

End benjekax bend Bëšëwif eŋ

¹ Awa Bëšëwif bën, oyekax or fe wa xuca kënebi benëng becëxe beŋ? Ineŋa ex ofëcak or oxac orebën ol?

² E, mbaŋ ex beßër xuca kënebi bën. Eñanar eŋ, bën xwëtënan babi pere Kaxanu eyeyan edexëm el.

³ Do gayikako Bëšëwif bërëmar gë onjöpëgënan exëni, onjöpëgënan odebën ok ayepën nde yepënëk ekwëta ed Kaxanu el?

⁴ Adokiŋ! Ado eni gi bela bën dek bënëgwëß, Kaxanu mëŋ din ar dal fo exo, ang rek Oñëgw Omënëk ak:

«Ey gixën ar šenene gë er këy yeyanënd in, do and kën šampërend gë ala aŋ eyo bon.»

⁵ Barikan angëmëne paß gë osëmbak orebi ol kè šanayand or šenene or Kaxanu ol, mondake këne yeyane? Kaxanu asëmbak nde exo and ko seß ex canaya oxoŋ aŋ? Ang këni yëlarand bela fo këme rend mondako.

⁶ Adokiñ! Kaxanu, mondake xiti dobi bela bër gër ngwën ro bën kido axo gi bana din ar šenene?

⁷ Do angëmëne gë enëgwëš endam enjo dëñ kē šanayand dal irexëm in do kē ŷañënd enjaran end Kaxanu en, inecëñ ke nëpaxën ang awëndëran ar këño xiti fo?

⁸ Awa inewã bayik ane dende na, ang këni rend këmi sëyalind bër këbo renarand bën: «Mendërandëne ex canayaxën oyekax ol!» Ata bela bëjo, aÿap ÿap këbi kiti ind Kaxanu in.

End mbëña ind eñëñanax en

⁹ Awa ine këne reye? Ba biyi Bëšëwif bën nde xuca kën bene oxëbën ol bër benëng becëxe bën? Ax gi ex na gër beÿ dek. Gayikwa anëka reya këne osede or këbo nëpënd ol: biyi dek, hik Bëšëwif, hik bër benëng becëxe bën, awëña wëña këbi eñëñanax en.

¹⁰ Gër Oñëgw Omënëk ga rek:
«Ala ar šenene ax gi ex na, ado gabatak.

¹¹ Ar këño fëñirand ax gi ex na,
ar këño šaland Kaxanu ax gi ex na.
Dek nambëra këni, dek šëxwëpët këni.

¹² Ar kë rind enjekax ax gi ex na, ado gabatak.

¹³ Osëÿ orebën oñ ang ÿeg ir wafërëluñ fo ex,
Odiw odebën ok njifa fo ex,
Er kë šanënd gër osëÿ orebën in
ongwëc ond saw-orang fo ex.

¹⁴ Er kë šanënd gër osëÿ orebën in
owër do gë ekare ed bela fo ex.

¹⁵ Bën din bëwëlëk bër eɗaw ed bela fo hi këni.

¹⁶ Gër ed këni xuca yo ÿeÿ dek kē nëxenand
do tar fëña in këni sešëtand kata in.

¹⁷ Aketëxeta and gë bela ani nang ex na.

¹⁸ Ado gë təkër ak ano yëdand na Kaxanu.»

¹⁹ Anang nang këne mëne dek er kë rend Acariya in Bëšëwif bën këbi fedënalind do ala ar ex yo gër ngwën ro exo wat mëne awëndëran exo gër ogës od Kaxanu.

²⁰ Enimin, ala gabatak ax kor na exo gi ar šenene gër lëngw ir Kaxanu paß gë acariya añ gayikwa acariya añ dëñ këbi nangëñënd bela bën mëne bëwëndëran exëni.

End apexa and bela en

²¹ Barikan gërëgako, Kaxanu wäsin këbo mondake këño xwëtënd ala an ar šenene xarak ax gi ex na ga ko sëfënd er rek acariya in. Ado gër acariya año do gër okayëta od bëlawënel bër Kaxanu dëñ kē reyand enjo.

²² Dek bër xwëta këño Yesu Kërisët bën këbi xwëtënd Kaxanu bër šenene.

²³ Gayikwa epitëndër ax gi ex na: bela bën dek wënan këno Kaxanu, do mëñ ñawëtaxën këbi enjaran endexëm en.

²⁴ Kaxanu, gë oyekax orexëm ol fo këbi xwëtënd bela bën bër šenene paß gë edacët ed ex gër Yesu Kërisët, mëñ ar këbi racëtënd el.

²⁵ Kaxanu lawëneliw këño Kërisët exo gi angunëtan, ošat orexëm oñ ex dëxët bamena band bër xwëta këño ban. Enjo ri ko Kaxanu ebi masinaxën bela bën mëne šenene exo. Akarëk añ, gë beñëñanax bend bani rind bela beñ er baxo rind nangëde axo watënd na gayik abuñan bañi bujanënd.

²⁶ Gërëgako, gë ebuña ed buña baxo Kaxanu el šanayak or šenene orexëm ol, ga këbi wënenënd bër këño xwëtënd Yesu bën, xarak axo díf ex na acariya añ.

²⁷ Awa end ko rafëñaxën ala nde exëna? Gë acariya and fe? And bandixa añ nde? Ali, barikan paß gë acariya and ekwëta añ.

²⁸ Enimin, anëka wã këne mëne ar xwëta këño an hik ar šenene an, xarak ax gi ex na ga sëf ko er kë rend acariya in.

²⁹ Kaxanu ir benëng dek exo, axo gi ex na ir Bëšëwif fo.

³⁰ Gayikako Kaxanu ibat fo ex, dek bër xwëta këno Kërisët bën këbi xwët bër šenene në end ekwëta en: hi këni bëxacëxac, hi këni bëxacërëx.

³¹ Awa gayikako axwëta xwëta këñëjone Kërisët do Kaxanu xwët këbo bër šenene, acariya añ ayep nde yepëk? Bëtëdën, mondako ako ex wa epëb ed Acariya el.

4

End amatinali and Abëraxam en

¹ Awa kwitane tan end Abëraxam, axarëk ar biyi Bëšëwif eņ. Er šot baxo in ba në end oyeķax orexëm nde šotaxën baxo?

² Kido Kaxanu në end benjekax bend baxo rind xwëtaxën baņo ar šenene Abëraxam, arafëna rafëna doxo. Bari Kaxanu axo watënd na beŷ bën mondako.

³ Ado enimin, ax gi ex na nde are rek Oñëgw Omënëk ok: «Abëraxam axwëta xwëta baņo Kaxanu mëne ari ko ri er beŷa baņo in. Ata Kaxanu xwët këņo ar šenene.»

⁴ Ax gi ex na nde ar kë riyenind an acosa ko šotënd? Er këno šosënd in er ŷapëķ ex, ano yëlënd na ayël fo.

⁵ Bari ar bayik ŷoŷeŷ axo di ex na an do eņo kwëta axwëta fo Kaxanu, mëņ ar këbi yëlënd or šenene bësëmbak an, në end ekwëta edexëm elo këņo wënën Kaxanu.

⁶ Ata Dafid, onënga or ar wënën këņo Kaxanu ol xarak benjekax axo di ex na an ko ŷëwënd:

⁷ «Nëngandëralebi bër seban këbi Kaxanu bamena bën, Nëngandëralebi bër rëxëtën këbi beñëņenax bën.

⁸ Nëngandëraleņo aŷendëran an gayikako Axwën an aņo nëp ex na!»

⁹ Do onënga olo or bëxacëxax bën fo nde ex? Bëxacërëx bën cëņ, abi nëngandërand na nde mondako fo? Ax gi ex na nde are këne rende mëne Abëraxam, ga xwëta baņo Kaxanu hixën ko ar šenene?

¹⁰ Awa nand fe hi baxo ar šenene? Ba and hi baxo axacëxax aņ nde? Adokin! And hi baxo axacërëx aņ.

¹¹ Eyo Abëraxam, đamana eno kac, hi baxo ar šenene ga xwëta baņo Kaxanu. Oxac olo amatinali fo bax mëne ar šenene hi ko. Ata elod yatijo hi ko axarëk ar đek bër këbi xwëtënd Kaxanu bër šenene and këno xwëta aņ ado bayik anëbi kac ex na.

¹² Abëraxam fo hik bête axarëk ar bëxacëxax an, bër këņo sëfëtelind gër ekwëta ed Kaxanu bën and bayik ano kac bana pere aņ.

End ekwëta ed Abëraxam eņ

¹³ Kaxanu beŷa bafi Abëraxam gë bërändëwëra andexëm bën mëne ayël këbi yël oxwën or ebar ol. Ga xwëta baņo Kaxanu šotaxën baxo or šenene olo, ax gi ex na ga sëf baxo acariya aņ.

¹⁴ Angëmëne bër sëfëķ acariya bën fo kë šot bebër beŷa ko Kaxanu bën, ar këņo xwëta axwëta fo an, ayepeli këņo yepeli. Er beŷa ko in awo kë wo.

¹⁵ Bari ax gi ex na ako: Kaxanu, mbaņ këbi xoŷënd bēla bën gayik ani tēfënd na er rek Acariya in. Do gër ed ax gi ex na Acariya, amena ax gind na.

¹⁶ Awa pađ gë ekwëta ed Kaxanu el hixënëķ mondako, ex gixën oyeķax, do ex űataxën er beŷa baxo Kaxanu in gër đek andëwëra and Abëraxam aņ. Mondako hik gër bebër gër acariya, do gër bebër ekwëta ed Abëraxam, mëņ ar ex axarëk ar biyi đek an.

¹⁷ Enimin Kaxanu fel baņo Abëraxam gër Oñëgw Omënëk: «Wëno yata ki ey gi axarëk ar benëņg bendanjëm». Ata gër ogës od Kaxanu, mëņ ex axarëk ar biyi đek an gayik mëņ hi bax ar xwëta baņo an. Aŷa ŷa baxo mëne axanin këbi xaninënd bësësëķ bën đeņ eni baka eni gi bëbëņgw, do bebër elod ax gi ex na bën aŷac fo ko ŷacënd ex gi.

¹⁸ Abëraxam ayar yar baxo gër ed eyar ax gi bana, do xwëta këņo Kaxanu. Ata në eņo hixën ko axarëk ar benëņg bendanjëm ang fel baņo Kaxanu gër Oñëgw Omënëķ ak: «Mondako këni ŷëmb bërändëwëra andey bën*.»

¹⁹ And fel baņo mondako aņ, Abëraxam đam hi bax eņo tēķ bēniy keme. Aye nang baxo mëne ecës fo bayi baņo. Do alindaŷ Sara, ado ga hi baxo asoxari aforoxok anēķa xuca baxo gër ecot ed itox. Mondako đeņ bayi baxo ga xwëta këņo Kaxanu mëne ayël këbi yël er beŷa bafi in.

²⁰ Barikan pađ gë ebeya ed beŷa baņo ayël këņo yël itošan el, oņëpëgënan ax gi bana gë tēķër ak gër emëķw ed Abëraxam, gayik axwëta xwëta baņo Kaxanu. Ata mondako šanaya bax gër ola orexëm enjaran end Kaxanu eņ.

²¹ Aye fëni baņo mëne er ko beŷa Kaxanu in gë pangā indexëm in axor ko xor exo di.

²² Ata mëņ ŷëgw këni end Abëraxam eņ mëne gayik aŷa ŷa baxo xwëtaxën baņo Kaxanu ar šenene.

²³ Barikan, ax gi ex na mëņ gabat kë hi ar šenene an ang ŷëgw këni ak: «Kaxanu xwët baņo ar šenene.»

²⁴ Biyi bête gër ogës odexëm bër šenene xwët këbo ga ŷa këne ako mëne mëņ đeņ xanin këņo gër ecës Yesu, Axwën arebi an.

²⁵ Kaxanu, gër otaxan od bēla sēb baņo Yesu exo cēs në end beñëņenax bendebi. Bête, xanin këņo gër ecës ene cotaxëne biyi bër ŷa këne endexëm bën or šenene ol.

5

¹ Awa ßiyi ga xwëta këñëjone Kaxanu hixën këne bër ßenene. Anëka ßot këne aketëxeta an gë mëñ gë Yesu Kërisët, Axwën areßi an.

² Në endexëm ßotaxën këne oyekax or Kaxanu ol. Ata gë oyekax olo xemëna këne xali gërëgako. Mëñ ex, në nëngandëraßo ga këne yarënde ako akey and këne ßare gër enjaran endexëm an.

³ Ado ang këne soroye yo nëngandëraßo gayik anang nang këne mëne toro injo këßo sëyalind ebuña el.

⁴ Ga ßuña këne nangaxën këne mëne axem xem këne do gë ekemënan elo këne yaraxënënde er ßeya ko Kaxanu ayël këßo yël in.

⁵ Eyar end këne yarënde el aßo yepeli na, Kaxanu, gë Angoc Amënëk an yël këßo anjana andexëm an gër owëkw oreßi.

⁶ Enimin, nand sitara bane na, nand ßayi bane ßërangoyëra and gë Kaxanu na, ßës ko Kërisët në endebi and ßatan këño an.

⁷ Mbañ yëkak ewat ed ar hik awëlëk ar exo cës në end aßandaß ado exo gi aßandaß ajo ar ßenene. Bamat ala exëna ar wãdox exo cës në end aßandaß ar kë rind benjekax ßendanjëm.

⁸ Barikan, amëd and ßayi bane ßiyi bëwendëran an, awasin wãsin këßo Kaxanu yëgwe këño ßalënd endebi enj ga wa ko exo cës Kërisët në endebi.

⁹ Do gayikako në end oßat or Asëñiw xwëtaxën këßo Kaxanu gërëgako bër ßenene, mondake ßayik aßo pexën na yatir akey and kiti?

¹⁰ Gayikwa angëmëne and hi bane ßërangoyëra and Kaxanu an, wëlër këne gë mëñ gë ecës ed Asëñiw el, kaß fo këßo fexën paß gë aniyen and Asëñiw an, gayikako awëlër wëlër këne gë mëñ.

¹¹ Ado nëmëc na këßo nëngandërand end Kaxanu enj gayik në end Yesu Kërisët, Axwën areßi enj, wëlëraxën këne gë mëñ gërëgako.

End Adam anj do gë Yesu enj

¹² Në end amena and ala aßat, Adam, yowaxënënguk eñëñëxax enj gër ngwën ro. Eñëñëxax enj wëlaliwëk ecës el, do ecës el lëk këßi ðëk bela ßën gayik ðëk fo wëndëra këni.

¹³ Ata eñëñëxax enj xulëk ngwën inj, ßari Kaxanu ababi xiti na ßela ßën xali yëlëgu këño acariya anj Moyis.

¹⁴ Barikan, elod amëd and wëndëra ko Adam xali nand ßatëguk acariya and Moyis na, ecës el xëda baßi ßela ßën ado ßayik ano mëßen bana Kaxanu ang Adam ak. Ata Adam ijo, amatinali and ar bax yowënd an fo hi baxo.

¹⁵ Oyël or wëlawëk oyekax or Kaxanu ol ax cilar ex na gë tükër ak gë er wëlawëk amena and Adam in. Ado ga ßañëk ecës el gër ßela në end amena anjo, er wëlawëk oyekax or Kaxanu paß gë Yesu Kërisët in xucak panga inj.

¹⁶ Oyekax or ko yëlënd Kaxanu ol xurik ex këßën, gë amena and ala aßat and nëpaxën këßi ßëranjëm anj. Ata në end oyekax olo këßi xwëtaxënënd Kaxanu ßëranjëm bër ßenene, ado ga yëmbëk ßamena ßandëßën ßañ.

¹⁷ Gayikwa paß gë ala aßat, gë amena and ala aßat, xëñaxënëk ecës el gër ngwën. Barikan paß gë Yesu Kërisët gabat, këni ßotaxënënd ßela ßën nëmëc oyekax or Kaxanu ol: ayël fo këßi yëlënd benjekax ßenj do këßi xwëtënd bër ßenene, do awun këni wunëd gër aniyen paß gë Yesu Kërisët gabat.

¹⁸ Awa Kaxanu në end amena amat nëpaxën këßi ðëk ßela ßën. Bëte në end andixa and ßenene amat këßi yël or ßenene or kë yëlënd aniyen ol.

¹⁹ Enimin ga wëßi ko ala aßat, hixën këni bëwendëran ßela ßëranjëm. Bëte ga wa ko ala aßat kë hixën bër ßenene ßela ßëranjëm.

²⁰ Xarak acariya anj er yowëk ex nëmbaxën eñëñëxax enj gër ßandixa ßand ßela. Barikan gër ed yëmbëk eñëñëxax kë yëmbërend kaß oyekax or Kaxanu ol.

²¹ Mondako ßañëk eñëñëxax enj xali wëña këßi ßela ßën gë ecës el. Bëte mondako fo ßañëk oyekax or Kaxanu ol gë or ßenene ol eni cotaxën ßela ßën aniyen and ðin anj paß gë Yesu Kërisët, Axwën areßi an.

6

¹ Gërëgako eyeyan nde ßayik na? Ba ene kwëndaye ßeñëñëxax nde ex nëmbëraxën oyekax or Kaxanu ol?

² Bëtëdëñ! Biyi bër ßës këne në end eñëñëxax ßëjo, mondake këne liyaye gë eñëñëxax enj?

³ An nang ex na nde xobuyi or buyi kënëbo ol wacayak mëne anëka bar këne gë Yesu Kërisët gër ecës edexëm?

⁴ Awa xobuyi olo wacayak mëne anëka wëg kënëbo gë Kërisët. Ata Faba Kaxanu gë panga indexëm inj xanin këno gër ecës. Do bëte gë panga injo fo këbo yëlënd ene diyaye aniyani angaşax aŋ.

⁵ Enimin, gayikako abar bar këne ecës el gë Kërisët, abar këne bare bëte gë mëj gër ekani ed gër ecës.

⁶ Anang nang këne mëne nand fika këno Yesu na, ola osëmbak orebi ol fikali këni, ex dëxëtaxën gër aniyani andëbi eñëjënax end rëweli kënëbo eŋ. Mëj ex, biyi ane bayiye na okadëp od eñëjënax.

⁷ Gayikwa ar şësëk an ar şenene hi ko, aşapër şapër këni gë eñëjënax eŋ.

⁸ Gayikako biyi gë Kërisët bar këne gër ecës edexëm, awa kwëtanëjone mëne gë mëj këne liyaye bëte.

⁹ Ax gi ex na nde anang nang këne mëne Kërisët axani xani ko gër ecës do bëte din axo cës na, ecës el ax kor na eŋo bëña?

¹⁰ Amat fo şës ko ex dëxëtaxën eñëjënax eŋ gër ola or bëla. Gërëgako gër aniyani andexëm er ñan ko Kaxanu fo ko rind.

¹¹ Ata wën bëte watayayindën ang bësëk fo paş gë eñëjënax eŋ. Bëte watayayindën ang bëbëngw bër kë rind er ñan ko Kaxanu fo gayikako gë Yesu Kërisët bar kën aniyani aŋ.

¹² Awa kërex bayi na ga wëña këjün eñëjënax eŋ. Këren bayi na ga şëf kën oñandi oñëjënax od eman ok.

¹³ Wal ir eman endewën gibatak kërey yëlaya na gër eñëjënax, ang eyënga ed osëmbak fo. Barikan, yëlayayin wën dëj gër andiyen and Kaxanu, ang bër kë liyand bër xaniwëk gër ecës fo. Do wal ir beman bëndewën ir ex yo yëlıno Kaxanu gë dek beman bëndewën ak ang eyënga ed or şenene fo.

¹⁴ Kaxanu gë oyekax orexëm ol lëkaya këjün, an bayi ex na ga wëña këjün acariya aŋ. Mëj ex, këren bayi na ga wëña këjün eñëjënax eŋ.

End ediyenin ed er şenene eŋ

¹⁵ Awa ine ngwa ex? Ba asëk awendëra fo nde hi këbo gayik paş gë oyekax ol ser këne gë Kaxanu, do ax gi ex na paş gë acariya aŋ. Bëtëdëj!

¹⁶ Anang nang kën mëne and këno şëf ala do en dind ang yandi këno ak, awa wa kën eŋun bëña. Mëj ex, gërëgako tanayin: angëmëne eñëjënax eŋ şëf kën, ecës el kën şot. Do angëmëne Kaxanu şëf këno ata këjün xwët bër şenene.

¹⁷ Barikan në end oyekax or Kaxanu eŋ, wën bër ebax okadëp od eñëjënax bën, awa wa kën gë emëkw el dek, en tëf er kë rend osëyali or sebënan kënun in.

¹⁸ Ga racët këjün ako gër eñëjënax, anëka hi kën okadëp od or şenene.

¹⁹ Ga sitara kën këme xafëxafinaxënënd mondako er këme rend in. Enimin, ayëlaya yëlaya ban gë dek beman bëndewën beŋ gër obuyaraxik do gër eñëjënax, mëj ban rixënënd eñëjënax eŋ. Gërëgako yëlayayin gë dek beman bëndewën ak, ang okadëp fo gër ema end şenene en gixën bëwënëk.

²⁰ Gayikwa and hi ban okadëp od eñëjënax aŋ, aban xor na en di end şenene eŋ.

²¹ Do inëwa ban şotënd? Ax gi ex na nde becëfëanaxik bënd kë ñatelind gër ecës fo şot kën?

²² Barikan gërëgako ga şan kën ako gër mbëña ind eñëjënax do hi kën okadëp od Kaxanu, bandixa bandewën baŋ band owënëk ex, do gër aniyani and din kën ñata.

²³ Acosa and ar watak edi ed beñëjënax aŋ ecës el ex. Barikan, er ko yëlënd ayël fo Kaxanu in ex, aniyani and din and paş gë ebar ed bar kën gë Yesu Kërisët, Axwën arebi el.

7

End amatinali and eñër eŋ

¹ Bëmaŋe, wën bër nangëk aye acariya hi kën. Ax gi ex na nde anang nang kën mëne ala an nand bayi ko abëngw na fo këno sëränd acariya aŋ?

² Ax gi ex na nde mondako ex end asoxari ar yër këno eŋ? Acariya aŋ asëra këno sëränd gër eñër and ko liyand icën indexëm aŋ. Barikan and ko şës icën aŋ, axo bayind na ga sëra këno acariya aŋ.

³ Angëmëne eni daki gë asoşan aşëxe xarak icën indexëm inj abëngw bayi ko, orekar ko rind. Bari and ko şës icën aŋ ado eni ñërërëx gë asoşan aşëxe axo dind na orekar. Amëd aŋo anëka sefët këno acariya aŋ.

⁴ Ata bëmaÿe, ako fo ex endewën eñ. Nand šës ko Kërisët gër kërëwa na, wën bëte ašës šës kën eñun tebëtaxën acariya añ. Awa ga xani ko gër ecës, mëñ xwën këñun ene dixënënde beñjekax bënd ñian ko Kaxanu.

⁵ Gayikwa and wëña bafo oñandi od eman añ, acariya añ bax šërëyëtënd betëmbak bënd gër ola orebi beñ mëñ bane rixënënde bënd kë wëland gër ecës beñ.

⁶ Barikan gërëgako, Kërisët aracët racët këfo gër mbëña ind acariya, ane bo ex na gër mbëña ind acariya akarëk. Gayikwa ašës šës këne paß gë acariya and ri babo okadëp añ. Gërëgako gër owun oxašax or Angoc Amënëk hi këne.

End andiyen and acariya eñ

⁷ Awa eyeyan nde bayik na? Eÿëñenax nde ex Acariya añ? Bëtëdëñ! Paß gë acariya añ ga nang këme wa er ex eñëñenax in. Enimin, ame nang dona er ex eñangen el kido ax de bana acariya añ: «Eñangen ed er xwën ala ašandan in ax ye ex na^o.»

⁸ Ata eñëñenax eñ wëdëk er rek acariya in do lënan ke eñangen ed beßëranjëm el. Kido acariya ax gi bana, eñëñenax eñ axe bëña dona mondako.

⁹ Wëno abëngw ebame, and bayik acariya ax gi bana añ. Barikan, and ñatëguk apela añ, eñëñenax eñ liyak.

¹⁰ Amëd año šës këme wëno. Ata apela and hi bax exe mëlanëgu aniyen añ wëlanëgu ke ecës el.

¹¹ Ata amëd año wëlak eñëñenax eñ, wëdëk apela añ, yifa ke do lën ke gër ecës.

¹² Acariya añ ewënëk ex, apela añ bëte ewënëk ex, er šenene ex, do eyekax ex.

¹³ Awa do eyekax in nde wëlanëgu ke ecës el? Bëtëdëñ! Eñëñenax eñ wa law ke gë er yek in. Mondako šanayak mëne enimin eñëñenax eñ er ax ye ex na ex ga wëdëk apela añ lawaxën ke.

End gër ola or ala eñ

¹⁴ Enimin, anang nang këne mëne acariya er Angoc and Kaxanu ex. Barikan gë ola oram ol, ala fo hi këme, ar fanayak gër eñëñenax.

¹⁵ Enimin, er këme rind in ame nangënd na. Er šus këme in këme rind, do këme sëkwanënd er ÿandi ke in.

¹⁶ Angëmëne axe ñandi ex na me di beßër këme rind bën, nè ecanaya ex awa wã këme mëne acariya añ eyekax ex.

¹⁷ Eñëñenax end šota ke eñ kë rind eño, ñari ax gi ex na wëno.

¹⁸ Anang nang këme mëne enjekax eñ ax gi ex na gër ndam, mëne ngëñ gër eman endam. Gayikwa axor ex exe ñandind me di enjekax eñ, ñari ame korënd na enjekax eño.

¹⁹ Eñëñenax end šus këme eñ këme rind do enjekax end ke ÿandind me di eñ ame dind na.

²⁰ Angëmëne me dind end šus këme eñ, eñëñenax end šota ke eñ kë rind, ñari ax gi ex na wëno.

²¹ Awa wëno acariya año wat këme: nand ke ÿandi yo me di enjekax na, eñëñenax eñ ke wedfnd.

²² Aye ke nënganënd gëf gër yomb iram end Acariya and Kaxanu eñ.

²³ Barikan, acariya acëxe sëra ke na do ke wërelind gër onden ondam xali ke lënanënd eñëñenax eñ.

²⁴ Dek xata ke wëno! Noÿo wa kë racët eman endam end ke wëland gër ecës eño?

²⁵ Cëkwanëñone Kaxanu paß gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an! Awa mondako dëñ hi këme gër onden ondam xadëp ir acariya and Kaxanu, ñarikan gë eman endam eñ hi këme xadëp ir acariya and eñëñenax.

8

End eñiya ed gë Angoc and Kaxanu eñ

¹ Awa gërëgako, bër ñari këni gë Yesu Kërisët bën kiti abi bayi ex na.

² Enimin, and këni ñari ala gë Yesu Kërisët añ, Angoc Amënëk and këño yëlënd aniyen añ kë nëmband ex gi acariya andexëm añ. Wëno acariya año racët ke, abayi ex na ga wëña ke eñëñenax eñ do gë ecës el.

³ Eño acariya añ ax kor bana ex di gayik bela bën asitara sitara këni gër ola orebën. Barikan Kaxanu axor xor ko exo di eño: lawëneliw këño Asëñiw, gë eman end wëndërëk gë end bëwendëran ebi dacëtaxën gër eñëñenax. Mondako xiti ko eñëñenax end šota bafi bela eñ.

⁴ Mondako ri ko Kaxanu ene cotaxëne gër ola orebi or şenene or paß gë acariya ol biyi bër këne liyande ang këbo xadacënd Angoc Amënëk ak, xarak ax gi ex na ang këno ýandind eman ak.

⁵ Enimin, bër kê rind ang këbi ýandind ak fo bën, oñandi od eman ok këni rind. Barikan bër wák ebi kadac Angoc Amënëk bën bend şenene këni rind.

⁶ Ar xwëndak end oñandi od eman an, gër xodux ko yend. Barikan ar wák ejo kadac Angoc Amënëk an, gër aniyand and obetak ko yend.

⁷ Eyo, Kaxanu mbanj këbi şusënd bër xwëndak end oñandi od eman bën. Ani tēfënd na acariya and Kaxanu aŋ. Bête ado ebi ñandido eni tēf in, ola orebën ol dēj kê sēkwan.

⁸ Do bër wēña këbi oñandi od eman bën ani korënd na eni di er ñan ko Kaxanu in.

⁹ Barikan wën an bayi ex na ga şota këñun oñandi od eman ok, Angoc and Kaxanu aŋ këñun xadacënd angēmene enimin gër ola orewën lēg ko. Ar bayik aŋo cot ex na Angoc and Kërisēt an axo gi ex na arexēm.

¹⁰ Angēmene Kërisēt alēg lēg ko gër ola orewën gayik bër şenene hi kën, Angoc Amënëk aŋ ayël këñun yël aniyand aŋ ado ex cēs eman endewën eŋ.

¹¹ Kaxanu xanin këno Yesu Kërisēt gër ecēs. Angēmene Angoc andexēm aŋ alēg lēgēk gër ola orewën, Kaxanu, mēŋ ar xanin këno Kërisēt gër ecēs an, aliyand ko liyan beman bendewën bend kê şēs beŋo, gë Angoc Amënëk and lēgēk gër ola orewën aŋ.

¹² Bëmaŋe, ang bër gë aŋomēx fo hi këne, ñari ax gi ex na de eman eŋ do gë oñandi odexēm ok ýomēxa kēñebene. Mēŋ ex kērene bayiye ex na ga këne liyande ang këbo ýandind ak.

¹³ Angēmene wën aliya kën liyand ang ex oñandi od eman ak, anemi kën nemi. Barikan, angēmene gë panga ind Angoc Amënëk in kën lawënd bamērēwēra ñañēñanax bandewën ñaŋ, aşot kën şot aniyand and din ir din aŋ.

¹⁴ Enimin, dek bërēwāk oxadac or Angoc Amënëk bën, obaş or Kaxanu hi këni.

¹⁵ Kaxanu aŋo ñandi ex na en gi ang oxadēp fo do eno yēdand. Barikan gë Angoc Amënëk yata këñun en gi obaş orexēm. Angoc aŋo nangēn këbo mēne aŋap ýapēk enēŋo macēnde Kaxanu: Aba! (Faba!)

¹⁶ Angoc Amënëk aŋ dēj hik sede irebën in do këbo felënd gër onden ondefi mēne obaş or Kaxanu hi këne.

¹⁷ Do angēmene obaş or Kaxanu hi këne, axwën xwēne këne biyi bēte er xwën ko in, gwēr fo gë Kërisēt. Barikan afo ene yēxwe gër ga yēkak yo toro indexēm in mēŋ këne şotaxēne enjarand endexēm end këno yël Kaxanu eŋ.

End obetak or ecan ecan eŋ

¹⁸ Wēno aye fēni ke mēne gër ga këne soroye yo gër aniyand and gērēgako, toro ino ax cilar ex na gë enjarand end fenin këbo Kaxanu eŋ.

¹⁹ Ngwën ind ri ko Kaxanu in dek nēkan këno ex ŋatēgu amēd and kê şanaya ola or yël këbi Kaxanu obaş orexēm ol.

²⁰ Enimin, er gë ofēcak kēm in wēñak ngwën ind nēcētēgu ko Kaxanu in, xarak ax gi ex na de ga ýandi baŋo hixēñek mondako. Nē end ar lēnan këno eñēñanax an hixēñek mondako. Barikan eyar ed këne yare exēna.

²¹ Ngwën in ašēni šēnik gë onēnga fo amēd and këno racēt Kaxanu gër oxadēp or beñēñanax aŋ. Amēd aŋo kê ñakaw enjarand eŋ, do gë oxwën or obaş or Kaxanu ol gër ebar ro.

²² Anang nang këne mēne ngwën in dek nē eŋwēcar ex, nē etoro ex ang asoxari ar orēw fo.

²³ Bête biyi bër ýana këbo Kaxanu monjēl Angoc Amënëk bën awēcar këne wēcar nde gër ojomb odefi. Ašēni šēni këne exo ŋata Kaxanu eyata ed yata këbo el do gë apexa and eman endefi aŋ.

²⁴ Gayikwa gë eyar ed şot këne el fexaxēn këne. Xarak ga wat këne watēnde er bane yarēnde in, ax bo ex na eyar: er këne watēnde in ayar nde këne yare bēte?

²⁵ Barikan angēmene ayar këne yarēnde er bayik ane watēnde na in, ašēni këne şēninde gë ekemēnan.

²⁶ Bête Angoc Amënëk aŋ fo këbo rēcand gër ositara orebi. Gayikwa ane nangēnd ex na er ýapēk ene karande and këne şalerand aŋ. And këbo xaranēnd aŋ awēcar ko wēcarēnd do ala ax kor na eŋo tēfēteli.

²⁷ Do Kaxanu mēŋ ar kê watēnd er ex gër owēkw in, aye ko nangēnd er ex gër anjēlan and Angoc in. Ang këno ýandi ak këbi xaranēnd bërēwāk end Kaxanu bën.

²⁸ Anang nang këne mēne er këbi hi yo gër aniyand andebën bër ñan këno Kaxanu bën, bër yata këbi ang fēna baxo ak bën, enjekax endebën ex.

²⁹ Gayikwa bër yata këbi ang fëna baxo ak bën, eni mëndëraxën gë Asëniw yata këbi. Do Asëniw ar Kaxanu ajo mondako ko hi ikarëk in gër ekun ed gë bëmaÿe bëndanjëm.

³⁰ Bër yata këbi elod anëka bën awac wac këbi; anëngwët nëngwët këbi eni gixën bër šenene. Bëte bër nëngwët këbi eni gi bër šenene bën yël këbi enjaran endexëm eŋ.

End aŋana and Kaxanu eŋ

³¹ Ine këne baše? Angëmëne gë Kaxanu bar këne noÿo kë hi arangoÿëra andebi an?

³² Asëniw dëŋ seb këŋo šës ko në endebi, aŋo bešeli ex na toro in. Ax gi ex na nde gë oyekax orexëm ol dëk këbo yëlëra gë Asëniw ak?

³³ Noÿo këbo nagašandëra biyi bër yata këbo Kaxanu bën? Gabatak! Bër šenene hi këne gër ogës odexëm.

³⁴ Noÿo këbo nëp? Gabatak! Në endebi šës ko Yesu Kërisët. Bëte nëmëc na, xaniw ko gër ecës do yëpa ko gër liw ir Kaxanu yaŋ gër orën. Fën këbo xaranëxënd!

³⁵ Noÿo këbo šapërelë gë Afexën an ga fïan këbo ako? Toro in nde, ba anjiÿ aŋ nde? Edixëra ed kënëbo rixërand el nde, ba enjo eŋ nde? Oxaÿën ol nde, ba ecës el nde? Ba ecës ed mopođëtën gaf el nde?

³⁶ Ba fiata nde kë fiata Oñëgw Omënëk od rek:

«Ga wã këmi endey eŋ këbo fecexënënd ecës el key yo key

Ang opeÿ od eŋaş fo kënëbo lasërand*.»

³⁷ Barikan gër beŋo dëk, biyi axor xor këne. Ÿoweÿ aŋo kor na eŋo capërelë gë aŋana and Kërisët aŋ.

³⁸ Wëno mopëni fëni ke mëne Ÿoweÿ ax kor na eŋo capërelë gë aŋana and fïan këbo aŋ; ax gi ex na ecës el, ax gi ex na aniyan aŋ, ax gi ex na omeleka ok, ax gi ex na bangoc band wunëk baŋ; ax gi ex na bënd doro, ax gi ex na bënd ecan,

³⁹ ax gi ex na bebër fangak yaŋ gër orën, ax gi ex na bebër fangak gëd gër ebar. Er nęcëtëgu ko Kaxanu mëŋ dëŋ in ax kor na eŋo capërelë gë aŋana andexëm aŋ, ax kor na eŋo capërelë gë aŋana and wăsinën këbo paŋ gë eŋar ed bar këne gë Yesu Kërisët, Axwën areŋi el.

9

End bulunda ir Kaxanu eŋ

¹ Wëno ar bar këmi gër Kërisët hi këme do d'al in këmun felënd, ame nëgwëšënd na. Ga ke xadacënd Angoc Amënëk aŋ këme nangaxënënd bëte gër onden ondam mëne d'al ex.

² Mbaŋ wëlandëra ke do laŋ ke yambënënd gër emëkw edam.

³ Gayikwa aŋandi Ÿandi doxe me gi wëno dëŋ ar wë ke, ar šapër këni gë Kërisët, në end bëmaÿe bëndam, end bela bër nëng iram eŋ.

⁴ Bën ex Bëyisërayel bën, bën yata këbi Kaxanu eni gi obaş orexëm do eni kwën enjaran endexëm eŋ, gë banëkëra baŋ, gë acariya aŋ, gë cale in, do gë bebër bëya këbi Kaxanu bela bën.

⁵ Bën ex obaş or bëxarëk bër Isërayel bër yata babi Kaxanu ol. Gër enëng endeŋën rëw këno Kërisët ala, xarak Kaxanu ir wunëk gër beÿ dëk exo. Cëkwënëŋone din ir din. Amen!

⁶ Gayikako Bëšëwif bër aŋjëm ani pex ex na ax gi ex na gayik Kaxanu axo di ex na er bëya baxo in, ax gi ex na dë dëk obaş or Yakob ol hik enim enëng end Isërayel.

⁷ Ax gi ex na dëk bër ex gër andëwëra and Abëraxam bën hik obaş orexëm. Ax gi ex na nde Kaxanu fel baŋo Abëraxam: «Bër andëwëra and Isak bën fo hik bër andëwëra andey bën.»

⁸ Gër eyeyan elo këne watënde mëne ax gi ex na bër ex obaş orexëm bën fo hik obaş or andëwëra and bëya bano Abëraxam ol.

⁹ Enimin Kaxanu bëya baŋo Abëraxam mondako: «Awa šana nand këme šakaw gë doro go na, alindax Sara anëka ki rëwën lëmëta*.»

¹⁰ Do mondako fo bax end bëša eŋ, ođëmëta oki od rëw këneŋi Rebeka do gë Isak, axarëk areŋi ok.

¹¹ Damana eŋi dëw Rebeka do eni di enjekax ba eñëŋënaŋ Kaxanu yata baŋo aŋat, ang fëna baxo mëŋ dëŋ ak. Iyo ala ar këŋo yata Kaxanu an aŋo yatand na në end ga ri ko bandixa bandexëm.

¹² Kaxanu afel fel baŋo Rebeka: «Lëmëta ixarëk in kë hi xadëp ir iŋeja in.»

¹³ Ang rek oñëgw omënëk ak:

«Wëno fïan këŋo Yakob, do šus këmo Esawu*.»

End yata ed benëng becëxe eŋ

¹⁴ Do gër endey eŋo, ine këne reye? Osëmbak nde ex na gër Kaxanu? Bëtëdëŋ!

¹⁵ Ga felaxën baŋo wa Moyis: «Wëno end ar ŋandi ke exe kaŷënan eŋ ke xaŷënanënd, gër ar ŋandi ke me nënga an këme nëngand^o.»

¹⁶ Awa mëŋ ex, Kaxanu gabat këŋo yatand ar këŋo xaŷënan an, ax gi ex na de ba ga ŋandi këŋo ala ajo, ax gi ex na ga xemëna ko.

¹⁷ Onëgw Omënëk ok rek mëne Kaxanu fel baŋo Farawoŋ: «Wëno yata ki ey mun mëŋ këme necëtaxën gër aniyandey panga indam inŋ eni nangëraxën bela bën, ebar el dëk, owac oram ol^o.»

¹⁸ Kaxanu axaŷënan këŋo axaŷënan ar ŋandi këŋo eŋo masin axaŷënan irexëm an këŋo wasinënd axaŷënan in, do ar këŋo ŋandi eŋo kemën gaf an këŋo xemënënd.

¹⁹ Axor ex eye mëka: «Inecëŋ këbo fedënalixënënd Kaxanu? Enimin, ala ax kor na exo nŋep er këŋo ŋandi Kaxanu exo di in?»

²⁰ Do wëj noŋo wa hi këy xali kën šampërend gë Kaxanu? «Er ko bayënd abay in aŷëka nde këŋo wëkand ar këŋo bayënd an: "Inewä rixën këye mondako^o."»

²¹ Abay an axo kor ex na nde exo dind ang këŋo ŋandind gë omak ond nega ko oŋ?»

²² Kaxanu aŷasin wasin këbi ebuŋa etëm edexëm el bela bër ŋap bax ebi wëcan oxoŋ orexëm do gë panga indexëm xali eni nemi bën.

²³ Aŷandi ŋandi baŋo ex canaya mondako ang rafëk enjaran endexëm ak gër bër xëñëna baxo ebi masin axaŷënan irexëm in, bër xëñëna baxo ebi yël enjaran endexëm eŋ elod gër ŋanar bën.

²⁴ Ata biyi ex bër yata këbo Kaxanu bën mar gër ir Bëšëwif, mar gër bër ax gi ex na Bëšëwif.

²⁵ Eŋo ŷëgwaxën ko Ose:

«Bër ax gi bana bulunda iram bën,

këmëni wacëd' bulunda iram.

Bër amëni ŋan bana bën,

aŋan këmëni ŋanëd^o.»

²⁶ Gër ed baxo rend Kaxanu bela:

«Wën an gi ex na bëram

kënëbi ŷana enëbi macënd obaš or Kaxanu.

Wëno Axwën ar aniyandey an^o.»

²⁷ Alawënel Esayi are re baxo end bulunda ir Isërayel eŋ:

«Ado bulunda ir Isërayel in eni nëmb yo ang oŷiŋi fo, bëfëñëpëne kë fex.

²⁸ Gayikwa, Axwën Kaxanu dëk ko ŋata eyeyan edexëm el gër ebar ro, do aŷand ko ri^o.»

²⁹ Bëte are re baxo Esayi gana-gana fo:

«Kido Axwën Ar benga bend gër orën an

axo pit bana andëwëra amat gër bulunda ir Isërayel

ala ax bayi dona ang gër ŋangol ŋand Sodom gë Gomor ak^o.»

End apexa and Isërayel eŋ

³⁰ Awa ine bayik? Bër ax gi ex na Bëšëwif bën, bër abax šala na eni gi bër šenene bën, ri këbi Kaxanu bër šenene ga xwëta këno Yesu Kërisët.

³¹ Xarak Bëšëwif bër bax šaland eni gi bër šenene paš gë acariya bën asëkwan sëkwan këni eni tëf er rek acariya in.

³² Inewä sëkwanaxën këni? Gayik gë ojaŋ odefën ok bani šaland eni gi bër šenene, kwëtarëxe Kërisët. Men fokëraxën këni ekaŷ ed këbi fokërend bela el.

³³ Ang ŷëgw ko Esayi ak:

«Ekaŷ xwët këme na gër Siyoŋ, ed këni fokërend bela el.

Ekaŷ elo këbi rebënd.

Barikan, ar kë wä endexëm an din aŋo cena na.»

10

¹ Bëmaŷe er ŋandi ke gër emëkw edam do këmo xarand Kaxanu in, Bëšëwif bën eni pex.

² Wëno ar nang këbi aye kë reyand mëne mbaŋ këno balëkënalind Kaxanu, bari ŷoweŷ abi pëni ex na endexëm eŋ.

³ Bën gë andebën këni şaland or şenene ol, ani nang gi ex na ba mondake ko rind Kaxanu eni gixën bela bën bër şenene gër ogës odexëm. Mondako fiaca këni fëña irebën in ga seb këni ir Kaxanu in.

⁴ Gayikwa Kërisët fo xorëk exo di dek er rek acariya and Moyis in. Mëj ex ar kë wã yo endexëm an, exo gi ar şenene.

End apexa and gër Kërisët eñ

⁵ Enimin, Moyis aýëgw ýëgw ko end or şenene or paß gë acariya eñ: «Ar kë séf dek er rek acariya in kë liya.»

⁶ Baxëtín ang ko yeyanënd end or şenene or paß gë ekwëta el: «Kërey de na gër emëkw edey, noýo wa kë ye yan gër orën?» Eño, epedaliw ed Kërisët ex.

⁷ Bëte kërey de na: «Noýo kë şëla gër wur ir gëd?» Eño enëcëtëgu ed Kërisët gër wur bësësek ex.

⁸ Baxëtín bëte er re ko Moyis in: «Eyeyan el gër ndey ex, gër etëý edey do gër emëkw edey.» Ata eyeyan elo ex ed ekwëta ed këmi femërand el.

⁹ Enimin, angëmëne, gë etëý edey el dëñ, këy reyand mëne Yesu ex Axwën an, do angëmëne gë emëkw edey el, axwëta xwëta këy mëne Kaxanu axanin xanin këjo gër ecës, afex këy fex.

¹⁰ Gayikwa and ko wã ala gër emëkw añ ko hind ar şenene gër ogës od Kaxanu, and ko reya gë etëý edexëm añ ko fexënd.

¹¹ Oñëgw Omënëk ok are rek: «Ar këjo xwëta yo Kaxanu, año yepeli na.»

¹² Gër Kërisët epitëndër ax gi ex na: Aşëwif an do gë ar ax gi ex na Aşëwif an arabat hi këni. Biyi dek Axwën abat xwën këbo, mëj anënga nënga ko gër dek bër këjo xëland bën.

¹³ Gayikwa ar kë xëla yo oñac Axwën ol, afex ko fex.

¹⁴ Mondake cëñ këno xëla ar ano kwëta ex na an? Do mondake këno xwëta wëlërëxe pere endexëm eñ? Do mondake këni wël endexëm eñ bëfemëra këm?

¹⁵ Do mondake këñëbi şot bëfemëra angëmëne ala abı dawën ex na? Ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Bon yek ewat ed bër kë yowënd gë eyeyan ejakax el.»

¹⁶ Ax gi ex na dek fo wã këni Atëfëtan añ. Gër endey eño are re ko Alawënel Esayi: «Axwën, noýo wa wãk end femëra këmi eñ?»

¹⁷ Awa ekwëta el, gër eyeyan ed këne wëlënde kë xaniwënd do eyeyan elo ed Kërisët ex.

¹⁸ Barikan me mëka: Bëşëwif bën ani wël ex na nde? Aye wël këni, Oñëgw Omënëk ok ga rek[✧]:

«Dek ebar el wëlik oniñ orebën ol do eyeyan edebën el, xali gër lëgëra bela.»

¹⁹ Me mëka bëte: Bulunda ir Isërayel in, afëni dëñ nde fëni këbi er wël këni in? Moyis ex ayanar ar ýëgwëk:

Ayakëraxi këjun yakëraxi në end enëng end këmun şëxwëndër eñ.

«Axoýënaya këni xoýënaya në end bër bayik ane nang bana.

²⁰ Do Esayi ayëxw yëxw ko exo deya:

Gër bër abaxe şala na şanaya këme, gër bër abax wëkara na endam wásinaya këme[✧].»

²¹ Barikan end Bëyisërayel eñ, re ko:

«Lañ këmëni lambacand bulunda in bulunda iwëşik do ir xorëk ecampëre in[✧].»

11

End Bëyisërayel eñ

¹ Awa awëka këme wëkand: Kaxanu ayanëta nde yanëta këbi bulunda irexëm in? Adokin! Wëno bëte Ayisërayel hi këme! ar andëwëra and Abëraxam, gër ekun ed Benjësame.

² Bër yata këbi elod gër yanar bën abi yanëta ex na. An nang ex na nde Oñëgw Omënëk od rek mëne alawënel Eli arendëra rendëra baxo end Bëyisërayel eñ gër Kaxanu?

³ Are baxo rend: «Axwën, bangëb bandey ban yëlëtëra këni, bëlawënel bërey bën law këñëbi. Wëno gabat bayik do këni şaland ene daw wëno bëte[✧].»

⁴ Er yaka baño: «Ay nang ex na nde bësoşan owëli ocongoki lëkaya këmëni bër elod ani poxi ex na gër edaş ed këni wácënd Bahal?»

⁵ Andamat gërëgako, afeni feni mar Bëyisêrayel gë oyekax orexëm ol.

⁶ Ax gi ex na ba ri këni jey yataxën këbi. Kido ako hi bax, oyekax or Kaxanu ol ax gido na oyekax.

⁷ Ine këme re bëte? Er këni şaland Bëyisêrayel in, ani cot ex na. Barikan bër yata këbi Kaxanu bën şotëk; bëshëxen bën xemën këni ogaf ok.

⁸ Eno rek Oñëgw Omënëk ok*:

«Kaxanu fëdëk onden ondebën oñ,
 ßangës ßandebën ßaŋ ax watënd na
 ßanëf ßandebën ßaŋ ax wëlënd na xali doro.»

⁹ Men rexën baxo Dafid:

«Ñambëran ind sëf këni in
 gilex amene gilex ebën
 ed këbi sëra ebi kitixën Kaxanu.

¹⁰ Kulëlebi ecamëdan el eni nemëraxën
 do dëngwënëlebi or laŋ*.»

¹¹ Awa awëka këme wëkand: Ba afokër nde fokër këni xali wëc këni or laŋ? Adokinj!
 Eño ax gi na gër aniyani! Barikan në end amena andebën eñ, şotaxën këni apexa añ,
 benëng becëxe beñ, ebi yakëraxixën Bëshëwif bën.

¹² Awa angëmëne gë amena andebën añ betaxën këni bela bër benëng becëxe,
 angëmëne gë angwëcen andebën añ yeraxën këbi bela bën, awa nëmëc këni beta and
 këni şot Bëshëwif apexa añ.

End apexa and benëng becëxe eñ

¹³ Wën bër benëng becëxe bën këmun rend: Wëno ex parëxanda ir Yesu in gër wën
 benëng becëxe, do mbañ këme rafënalind andiyen andam añ.

¹⁴ Ebi yakëraxixën bër enëng endam bën do mëñ këni fëxaxën mar, angëmëne awënd
 wëndëk, këme rixënënd andiyen añ.

¹⁵ Gayikwa angëmëne eñawëta ed ñawëta këbi Kaxanu Bëshëwif el, hixënëk angwëlëra
 and mëñ do gë benëng becëxe añ, inewäa kë hi and këbi ßakan añ? Ax gi ex na nde
 ekani ed gër ecës kë hi?

¹⁶ Angëmëne bër xwën këbi Kaxanu elod gër ñanar bën bëwënëk exëni, dek bër yata
 këbi gërëgako bën bëwënëk exëni bëte. Angëmëne atëx añ Kaxanu xwënëk gë odëmbët
 ak, awa gë odïni ak dek xwën ko.

¹⁷ Bulunda ir Isêrayel in ex añarëka and rëd ko Kaxanu añ, do Bëshëwif bën exëni
 odïni ok. Barikan asaw saw ko odïni odëmar. Do wëj ar ax gi ex na aşëwif an, enini
 end añarëka amapuñ hi këy, do Kaxanu şosali ki gër añarëka andëdërëd. Gërëgako gë
 onomb ond kë yësëgund gër odëmbët od añarëka andëdërëd oñ këy nëtënd.

¹⁸ Kërey dafënanand na wëj ar şosali ki aşosali fo Kaxanu an. Ga rafëna këy rafënanand,
 kërey kwëya na mëne enini fo hi këy, odëmbët ok lëbina ki.

¹⁹ Bamat are këy re: «Benini saw ko Kaxanu şosalixën ke.»

²⁰ Dal ex! Barikan Kaxanu asaw saw këbi bër ex benini bën në end oñpëgënan
 odebën. Do wëj ga xwëta këyo bayixën këy gër ed şosali këni. Awa yëdalo Kaxanu,
 kërey dafënara na.

²¹ Angëmëne Kaxanu asaw saw ko odïni od añarëka andëdërëd ok, asaw ki asaw wëj
 bëte.

²² Nangël mëne Kaxanu anënga nënga ko, bëte axey xey ko: axey xey ko gër bër
 wëndërak, do anënga nënga ko gër ndey angëmëne alëkaya lëkaya këy onënga orexëm
 ol. Awa angëmëne ax gi ex na mondako, wëj bëte saw ki saw.

²³ Angëmëne Bëshëwif bën ani bo ex na ga këbi ñëpëgënan, Kaxanu aşot şot ko panga
 ind ebi cosalixën gaşëxe in.

²⁴ Do angëmëne wëj ar hi bax enini end añarëka amapuñ an Kaxanu sawëgu ki do
 şosali ki gër andëdërëd xarak ay gi ex na enini end añarëka andëdërëd, nangël mëne
 mbañ këjo sax ebakali ed odïni od saw baxo el.

²⁵ Bëmañe, gayikwa axe ñandi ex na en nem end şonayak eño, këdi kën yëla mbañ
 reni kën. Gër bulunda ir Isêrayel, mar axem këni xemënëk ogaf ok do mondako kë bayi
 xali eni pedër dek bër yata këbi gër benëng becëxe beñ.

²⁶ Amëd año fo këni fëx dek Isêrayel in; eño jëgw këni:

«Afexën an gër Siyoñ ko xaniw.

Bamena band bërändëwëra and Yakob ßaŋ ko rexët.

²⁷ Mondako kë hi eter ed këme ri gë bën el
 and këmëni seban beñëñëx bendebën añ*.»

²⁸ Eyo paß gë Atëfëtan aŋ, Bëšëwif bën ahi hi këni bërangoŷëra and gë Kaxanu, në endewën. Barikan paß gë eyata el, Kaxanu aŋian ŋian këbi në end bëxarëk bërebën eŋ.

²⁹ Gayikwa Kaxanu axo kanand na er ko yëlënd in bëte oyekax ol do gë etana edexëm el ax nëngwëtand na.

³⁰ Enimin, ang bano wëšenënd Kaxanu wën benëng becëxe akarëk ak, Bëšëwif bën awëšen këno wëšen bëte. Do barikan gërëgako, wën ašot šot kën axaŷënan ir Kaxanu in, në end emëš Bëšëwif.

³¹ Bëte andamat ex, gërëgako awëšen këno wëšenënd Kaxanu, eŋo kaŷënanaxën Kaxanu endewën eŋ.

³² Gayikwa Kaxanu dëŋ seß baßi benëng bend bela beŋ eno mëšenënd, eßi masinaxën axaŷënan irexëm in.

³³ Ata Kaxanu bon raf ko, orenik orexëm ol, banjëlan bandexëm baŋ mbaŋ siwëk! Er faŷ ko gër emëkw edexëm in, ang ko rind beŷ ak, ala ax nangënd na.

³⁴ Enimin, ala ax gi ex na ar kë nangënd oŷëlan od Axwën ok, ala ax gi ex na ar hik afelëra arexëm.

³⁵ Ala ax gi ex na ar yël këŋo ŷeŷ Kaxanu, do Mëŋ exo cena eŋo mašën.

³⁶ Beŷ bën dek gër ndexëm xaniwëk paß gë mëŋ hik. Enjaran eŋ mëŋ xwënëk din ir din. Amen!

12

End aniyän angašax eŋ

¹ Awa bëmaŷe axara xara këmun, gayikako Kaxanu axaŷënan xaŷënan këŋo endewën eŋ, kemënayin eno yël beman bendewën beŋ ang šadaxa ißëngw, iwënëk, ir ko ŋian fo. Mondako ex cale ind ang ŷapëk in.

² Këren dŷiyand na gër ngwën ro ang këni liyand bër aŋo kwëta ex na Kërisët ak. Barikan tebino Kaxanu exo nëngwët onden endewën oŋ, eŋun pënixënënd er ŷandi këŋo en dind in: enjekax eŋ, gë er ŋian ko in do gë er šenene in.

³ Paß gë oyekax or yël ke Kaxanu ol këmun felaxënënd ala kala ang hi kën ak, dindëlexo gë oxor or ekwëta ed yël këŋo Kaxanu el, këren dafënarand na.

⁴ Enimin, biyi eman emat fo šot këne. Barikan gër eman eŋo owal odanjëm barëk do wal ir ex yo gë andiyen andexëm ex.

⁵ Awa biyi ado ga ŷëmb këne, eman emat hi këne gër Kërisët do ašosar šosar këne ang owal fo andëbi reßi aŋ.

⁶ Ala kala gë anjëla pit hi ko, ang yël këŋo Kaxanu ak paß gë oyekax orexëm ol. Angëmëne ang hi këne ak ala yël këŋo na epemëra ed eyeyan ed Kaxanu el, pemindëlexo gë ekwëta, ang rek eyeyan elo ak.

⁷ Angëmëne eŋo yël andiyen and edëcara ed bela aŋ, kemënalexo eßi dëcarand. Angëmëne osëyali ex, tëyalindëleßi bela bën.

⁸ Ar yël këŋo ekemën ed bela an, kemënalexo eßi kemënënd. Ar gë anjëla and eßi yëlërand an, kemënalexo eßi yëlërand bela bën gë obal osëm. Ar yël këŋo edëngweli ed bela el, dëngwelindëleßi šenene. Ar yël këŋo axaŷënan an, dëcarayindëleßi bela bën gë onënga fo.

⁹ Aŋana andewën aŋ gilex aŋana and däl. Cusin eŋëŋëanax eŋ, do dëkaleŋun enjekax eŋ.

¹⁰ End aŋana and gër aminëmëra and gër Yesu eŋ cëŋ, dëkëringdën gë owëkw onëngax fo andewën rewën aŋ. Ala kala dëngwindëlexo gër epëß ed bošandaŷ.

¹¹ Kemënayindën gë obal osëm, këreŋun kwëlarënd na. Caleyindën gë onden onjekax, do diyenindëno Axwën an ang okaðëp fo.

¹² Nëngandërayindëleŋun end er kën yarënd eŋ. Buŋayindën sam en torond do caleyindën din.

¹³ Dëcarayindënëßi okëreceŋ ocandax ok. Mëlayayindënëßi aye bëliyer bën.

¹⁴ Calenindënëßi bër këŋun rixërand bën, karanindënëßi bënjekax, kërenëßi karend na.

¹⁵ Nëngandërayindëleŋun andamat gë bër këbi nëngandërand bën, tesindën gë bër kë sesënd bën.

¹⁶ Wëlëringdën andewën rewën aŋ. Nandiyindëleŋun en di beßër bak bën, këren yëland na wën bësem hi kën. Këren yëland na bëte mëne wën fo ex bër nangërak bën.

¹⁷ Ala këreno mašënënd na eŋëŋëanax end rin këŋun eŋ. Kemënayin en dind enjekax end këni ŋian bela dek eŋ.

¹⁸ Angëmëne awënd wëndëk, diyindën gë oxor orewën ol en cotaxën angwëlëra and gë bela dek aŋ.

¹⁹ Wën bëmaÿe bënd ke balënd mbanj bëŋo këren kitindën na gë andewën beÿ bën. Barikan tebënino Kaxanu oxoÿ ol, gayikwa aÿëgw yëgw këni:

«Wëno ki wãšan!

Wëno kë wãšënd eñëŋënax end këni rind eŋ, re ko Axwën an^o.»

²⁰ Bëte are re ko: «Angëmëne ar xoÿër këŋun an xor këŋo enjo eŋ, yëlëlo er ko yamb in. Angëmëne men sel këŋo, yëlëlo exo ceb. Angëmëne mondako këy rind ata këŋo hi nangëde oyen or gë xodux xob këy gër gaf irexëm^o.»

²¹ Bëñal eñëŋënax eŋ gë enjekax eŋ, bari kërexix bëña na ecëñëxët eñëŋënax eŋ.

13

End epëb ed bëlëngw eŋ

¹ Ala kala pëbindëlebi bëlëngw bën gayik alëngw ar ex yo Kaxanu yël këŋo olëngw ol. Bëlëngw bër hik yo, Kaxanu këfi yëlënd owun ol.

² Gayikako mëŋ rëpënëk owun ol, ar këŋo xeyënd olëngw an anëka këŋo wëšënënd Kaxanu. Bër kë hëpënd enjo bën awa Kaxanu anëp këfi nëp.

³ Enimin, angëmëne enjekax këy rind, bemun beŋ ani gi ex na monjëda. Barikan angëmëne eñëŋënax këy rind, yëdalëbi. Ba këreyo yëdand na alëngw an nde ÿandi ki? Awa diyind enjekax eŋ ata ko ñan endey eŋ

⁴ gayik mëŋ ariyenin and Kaxanu hi ko ey dixënënd enjekax eŋ. Bari angëmëne eñëŋënax eŋ këy rind, yëdalo alëngw an gayik ax gi ex na mama fo šot ko ojaw od exi kađac gë ayambën in. Enimin, Kaxanu fana këŋo exo gi ariyenin ar Kaxanu gër ekađac ed ar kë rind eñëŋënax yo.

⁵ Mëŋ ex, aÿap ÿapëk eyëbi pëb bëlëngw bën, xarak ax gi ex na këdi ki xoÿën Kaxanu fo, barikan ga nang këy mondako ÿapëk ey dind.

⁶ Gayikako bëriyenin bër gofërëne bën, Kaxanu këno riyeninënd mëŋ kën wëđaxënënd šagale in.

⁷ Awa mašino ala kala er ÿapëk eno maš in: međëñino šagale in ar ÿapëk exo kana an; ar ÿapëk eno cos ÿeÿ an, cosino; ar ÿapëk eno yëda an, yëdayino; ar ÿapëk eno pëb an, pëbino.

End ebalër eŋ

⁸ Ala këren bayir na ÿeÿ ang ax gi ex na ebalër ed andewën rewën el. Ar ñan këŋo ašandaŵ anj anëka ñata ko er rek acariya in.

⁹ Enimin, baŋpela baŋo: «Ax gi ex na mondi orekar ol, ax gi ex na monaŵ, ax gi ex na mondeka, ax gi ex na moñandi er xwën ko ašandax in» do gë đek band bayik baŋ, gër eyeyan elo barëk: «Balindëlexi end ašandax eŋ ang ki balënd end gaf irey ak.»

¹⁰ Ar këŋo balënd end ašandaŵ eŋ anjo menan na: anjana anj kë ñatand er rek acariya in.

End omakaw ond Kërisët eŋ

¹¹ Balëkëñaliyindën nëmëc baŋe baŋo gayikako anang nang kën bešër këne liyande gë okey oko bën: anëka ñatëguk apëxëd and en nëngëta gër akwëđ anj. Elod ga xwëta këñëŋone Kërisët, gërëgako xurik ex taxëgu akey and kë ñata apexa andëbi anj.

¹² Anëka wëđëk mbanj, gogo kë xey. Awa tebëne bešëmbak bënd këne rinde gër ecamëđan beŋ, do cuđane ang acud fo oÿënga or emer or angoben oŋ.

¹³ Diyandëne šenene, gë end këne šonënde këm. Kwëÿëtane ekureliran el, gë ošëb ol, gë asëk alakirand fo in, gë eñac eŋ, gë batakëra baŋ, do gë oyakëraxi ol.

¹⁴ Matino Axwën Yesu Kërisët do din këren teb na eŋun dëngwëna oñandi od eman ok këdi kën wata bënd këŋo eman nënganënënd beŋ.

14

End enëpër eŋ

¹ Mëlayayindëno aye ar sitarak gër ekwëta an, gë ecampëre këm.

² Gako ang hi kën ako, ar xemëk gër ekwëta an afëni fëni këŋo mëne mëŋ axor ko xor exo yamb beÿ đek. Barikan ar sitarak an, bešëllëg bër wicëgu këni në andëđa fo ko xor exo yamb, ax gi ex na beÿ đek.

³ Ar kë yambënd beÿ đek an, këreŋo cus na ar bayik ax yambënd na an. Do ar ax yambënd na an këreŋo nëp na ar kë yambënd beÿ đek an gayik Kaxanu bën tak bëxi wëlaya këfi.

⁴ Wěj noŷo wa hi këy mëŋ këyo nêpaxênënd ariyenin ir ala an? Xwêša ko gër andiyen ba wêc ko, Axwên arexêm an nangêk. Do axwêša wa ko xwêša gayik Axwên an axor ko xor eŋo kwêšan.

⁵ Ang hi kên ako, abat exo yêland akey exêna and xucac ex kêbên, ajo exo yêland dek gwêr fo xêbênêk, ala kala paŷêlexo gër emêkw edexêm ang ko yêland ak!

⁶ Ar këŋo xêbênanênd nêmc baŋkey bândêmar an, eŋo pêbaxên Axwên an ko rixênênd mondako. Ar kê yambênd beŷ dek an, nê end Axwên ko yambaxênênd gayik ašêkwa këŋo šêkwand Kaxanu. Ar bayik ax yambênd na an, nê end Axwên bayik axo yambêxênênd na gayik mëŋ bête ašêkwa këŋo šêkwand Kaxanu.

⁷ Enimin, gabatak ax dîyand na nê end gaf irexêm fo. Bête gabatak ax cêsênd na nê end gaf irexêm fo.

⁸ Angêməne aliya këne liyande, nê end Axwên këne liyande do angêməne ašês këne šêsênde nê end Axwên këne šêsênde. Awa këne liyande ba këne šêsênde, mëŋ xwên kêbo.

⁹ Angêməne Kërisêt ašês šês baxo do xani ko gër ecês, exo gixên Axwên ar bêsêšêk do bêbêngw rixên ko mondako.

¹⁰ Měj ex wěj ine këyo nêpaxênênd imaŷe indey in? Wěj ine cêŋ këyo šusaxênênd imaŷe indey in? Enimin akey amat, biyi dek ayaka këne yakaye gër kiti ind Kaxanu ebo kitixên.

¹¹ Ga ŷêgw kêni:

«Wêno Axwên aniyen an rek,
bela bèn dek afoxi kêni foxi gër lêngw iram
do ala kala gë eyeyan ed enêng endexêm el,
ko ŷana eŋo dîuwand Kaxanu^{o1}»

¹² Mondako këne yakaye abat abat gër lêngw ir Kaxanu ene deyaxêne ba mondake bane liyande.

End edênan ed eñêŋênax abinêx eŋ

¹³ Awa kéréne kitirênde na andebi rebi an. Barikan calayindên en kwêŷêta edi ed er këŋo lënan eñêŋênax imaŷe indewên in, do exo dîf.

¹⁴ Wêno aye nang këmo do fêni ke ga bar këmi gë Axwên Yesu, mène eyamb eyamb ebuyaraxik ax gi ex na. Barikan angêməne ala exêna ar kê yêland er hi bax exo yamb in ebuyaraxik ex, awa ebuyaraxik ex gër ndexêm, kéréxo yambêd na.

¹⁵ Angêməne nê end eyamb yamb këyêŋo šêndênênd imaŷe indey in, awa ayo masinênd na mène abal ki balênd endexêm eŋ. Kêreyêŋo nemin na imaŷe indey in nê end er këy yambênd, xarak Kërisêt nê endexêm šês ko bête.

¹⁶ Awa angêməne bošandax arena kênun rena, këren yambênd na eyamb yamb ed kên yêland wên ejekax ex.

¹⁷ Enimin owun or Kaxanu ol ex, end or šenene ex, gë end obetak ex, do gë end onênga paŷ gë Angoc Amênêk an, ax gi ex na end eyamb yamb, ba ešêb-ceb.

¹⁸ Gayikwa ar këŋo sêfênd mondako Kërisêt ang xadêp fo an, Kaxanu anêngan këŋo nênganênd endexêm eŋ do bête bela bèn anêngan kêbi nênganênd endexêm eŋ.

¹⁹ Awa calandêne ene diye er kêbo wêlanêgu aketêxeta in do gër er kêbo xemên gër ekwêta ed Kaxanu andebi rebi in.

²⁰ Wěj kërey nêxen na andiyen and Kaxanu an nê end eyamb yamb. Dal ex mène eyamb yamb ir ex yo emênêk ex, bari ax ye ex na edênan ed ala eñêŋênax el nê end eyamb yamb el.

²¹ Aye yek ekwêŷêta ed dek er këŋo lënan eñêŋênax imaŷe indey in, hik ŷas, hik ngoy do gë dek beŷêr bayik bèn.

²² Ekwêta ed šot këy gër emêkw edey el, bayilexi wěj fo gër lêngw ir Kaxanu. Nêngandêrayindêleŋo ar bayik ax nêpayand na mëŋ dêŋ an gër beŷêr ko sanand exo yamb bèn.

²³ Barikan ar këŋo fiêpêgênanênd an, anêp nêp këno gayik er ko rind in ax gi ex er gër ekwêta. Xarak dek er bayik ax gi ex na er gë ekwêta in, eñêŋênax ex.

15

End aminêmêra and gër Kërisêt eŋ

¹ Bêmaŷe, biyi bër xem këne gër ekwêta bèn, aŷap ŷapêk enêbe bujanênde bêmaŷe bënd sitarak bêŋ, kéréne calande na er kêbo nênganênd biyi fo in.

² Ang hi këne ak, ala kala calayindêlexo exo dînd er këŋo nêngan ašandaŷ in, er yek do kê xemênênd gër ekwêta in.

³ Enimin, Kërisët abaxo şala na exo di er këŋo nënganënd mëŋ fo in. Ax gi ex na nde endexëm eŋ aŷëgw yëgw këni:

«Ocir od bër baxi şirënd ok,
wëno bane şirënd?»

⁴ Gayikwa dek er yëgw këni gër akarëk in, biyi këbo sëyalind, ene cotaxëne er këne yarënde in, gë ekemëna do gë ekapina ed këbo yëlënd Oñëgw Omënëk el.

⁵ Kaxanu, mëŋ ar këŋun rëcand en kemaxën do en kapinaxën an, këŋun yëlënd angwëlëra aŋ andewën rewën ang këŋo ŷapanënd Yesu Kërisët ak.

⁶ Ata mondako këŋun xet wën dek do eno cëkwënd gë oniŵ obat Kaxanu, Sëm ir Yesu Kërisët, Axwën arefi an!

End Atëfëtan aŋ gër benëng dek eŋ

⁷ Awa mëlayarin wën bête ang wëlaya këŋun Kërisët ak në end enjaran end Kaxanu na.

⁸ Ga re këme Kërisët yow bax hi ko ariyenin ar Bëşëwif do fiata ko beber bëya babi Kaxanu bëxarëk bërebën bën ex watixën dal ir Kaxanu in.

⁹ Bête ayow yow baxo në end bër ax gi ex na Bëşëwif end duwaxën Kaxanu në end axaŷënan irexëm ang rek Oñëgw Omënëk ak:

«Mëŋ ex, aşëkw këmi ŷana mi cëkwënd gër Amara and bër ax gi ex na Bëşëwif do ayas këme yas owac orey ol.»

¹⁰ Are re rek bête:

«Wën bër ax gi ex na Bëşëwif bën,
nëngandërayindëleŋun gë bër ex bulunda ir Kaxanu bën!»

¹¹ Do bête:

«Cëkwëndëno Axwën an wën dek bër ax gi ex na Bëşëwif bën!
Benëng bënd bela beŋ dek cëkwëndëno.»

¹² Aŷëgw yëgw ko bête alawënel Esayi:

«Arandëwëra and Isayi an kē şanayaw
Axani ko xani ebi kadac bër benëng becëxe,

Do bër benëng becëxe bën,
ayar këni ŷana eni yarënd endexëm eŋ.»

¹³ Awa Kaxanu, mëŋ ar këno yarënd an, yëlëleŋun onënga ol gë obetak or ex yo ga xwëta këno ako. Do ang kën yarënd ak başërël ex gë panga ind Angoc Amënëk in!

End andiyen and Pol eŋ

¹⁴ Endewën eŋ cëŋ bëmaŷe, mo pëni fëni ke mëne gër owëkw orewën oyekax, gë orenik lëbëk do mëne axor kën xor en pelërend andewën rewën aŋ.

¹⁵ Barikan gër bënd maŷ, ayëxw yëxw këme de mun nëgwënëli mun kwitanaxën bënd nang kën anang dëŋ. Mondako yëgwënëli këmun gayik wëno Kaxanu yata ke gë oyekax orexëm ol

¹⁶ me gi ariyenin ar Yesu Kërisët gër bër ax gi ex na Bëşëwif. Axemëna xemëna këme de gër andiyen aŋo, gër epemëra ed Atëfëtan and Kaxanu. Mondako këni yëlayaxën gër ndexëm bër ax gi ex na Bëşëwif bën ang şadfaxa ir këŋo nëngan, şadfaxa ir ko wënëno Angoc Amënëk fo.

¹⁷ Awa ga bar këmi gë Yesu Kërisët këme xoraxënënd me cëkwaya në end andiyen and këmo rinënd Kaxanu na.

¹⁸ Kërisët kē riyenind paş gë wëno eni maxën end Kaxanu eŋ bela bër ax gi ex na Bëşëwif bën, ŷoweŷ ame yëxw na me deya mëne wëno rik gë andam. Ata gë eyeyan ed bamëni felënd el do gë er bame rind in riyeni ko

¹⁹ gë panga ind Angoc Amënëk in, mëŋ bax wësinayaxënënd becarax do gë bërëcaxik. Ga ŷanaw këme gër Yerusalem xali fiatëgu këme gër ebar ed Ili, asëfëtan sëfëtandëraw këmëni bela bën Atëfëtan and Kërisët aŋ.

²⁰ Mbaŋ xemëna këme enangën ed Atëfëtan el gër ed bayik elod ani wël bana end Kërisët. Mondako riyeni këme këdi këme bëteli edëda ed ala aşëxe.

²¹ Mondako rek Oñëgw Omënëk ok:

«Awël këni wël bër anëbi tëfëtan bana bën,
Afëni këbi fëni bër elod ani wël bana endexëm bën.»

²² Në end andiyen aŋo bayik ame korëli ex na bakëlëbëd bandanjëm mun nëngali.

²³ Barikan gërëgako, në er këme riyeni ax bo ex na gër owar oŋo, do bënëni rik elod ga ŷandi ke xali me yeli gër ndewën.

²⁴ And këme yend ond gër ebar ed Esëpañ aņ, yëla këme awatër këne watëre me kucaxënëx. And këbo xeyëra ðakey do exe nëngandëra təkër na gër ndewën aņ, ata laņëtax done.

²⁵ Barikan gërëgako në eye me gër Yerusalem, okëreceņ od fën ok këmëni wëlanënd yëy.

²⁶ Enimin, bëmaýe bënd gër ðamara ðand gër owar or Masedëwan do gë Akayi bëņ ðarëndërek kodí enëbi dëcaxën bëwënëk ðër xaýënëk gër Amara and Yerusalem bën.

²⁷ Moñandi ýandi ðabi eni di eņo, do aýap ýapëk enëbi dëca mondako. Gayikwa angëmëne ðër ax gi ex na Bëšëwif bën ašot šot këni apexa aņ, aýap ýapëk enëbi dëcarand Bëšëwif bën gë napul ir gër ngwën ro ir šot këni in.

²⁸ Wëno and këmëni fëxwën olawën olo aņ, ašapali këme šapali gër ndewën and këme xani ond gër ebar ed Esëpañ aņ.

²⁹ Anang nang këme mëne and këme yeli ene watëre aņ, oyekax osëm or Kërisët këmun wëlanëli.

³⁰ Barikan axara xara këmun, bëmaýe, gë Axwën Yesu Kërisët do gë aņana and Angoc Amënek aņ, kemënayin en calend ang ðër okaxër fo, do karanindëne oyekax ol gër Kaxanu.

³¹ Karayindëno exe dacët gër otaxan od Bëšëwif ðër ax ma ex na end Kërisët gër ebar ed Yude bën këdi këne sëra. Karanine ene kaca šenene fo okëreceņ od gër Yerusalem ok, do eni kana gë onënga fo andiyen and oyël or këmëni wëlanënd aņ.

³² And kë hi mondako aņ fo këme xor me yeli gër ndewën gë onënga fo, angëmëne awa wa ko Kaxanu me teyëtaxëf ðakey.

³³ Awa Kaxanu yëlëleņun obetak orexëm ol wën đek! Amen!

16

Ecëmar el

¹ Anëka këmo lawënelind gër ndewën Febe, imaýe indebi ind ex jakër isoxari gër Amara and gër Saņëkere in.

² Mëlayayino šenene në end Axwën ang kënebi wëlayand bëwënëk ak. Giyin bëwëlëk ðër eno dëcara gër er këņo ðal yo gayik mëņ mbaņ këbi rëcarand bëmaýe bëndanjëm, ado wëno dëņ mbaņ ke rëcarand.

³ Cëmayinëbi Përisëka gë icën indexëm in Akilas, ðër ðar këmi andiyen and Yesu Kërisët bën.

⁴ Bën ex ðër fece këbi ecës eni pexënañen aniyan andam bën. Dek ðamara ðand ðër ðenëng becëxe ðaņ këbi šëkwand, ax gi ex na wëno fo.

⁵ Cëmayinëbi bëte ðër gër Amara and gër iciw ind Akilas gë Përisëka bën. Cëmayino lawo iram Epayinetos, ar pëlot gër yomb iram an, ar hik eđaņ eñanar ed xana ko Kërisët gër ebar ed Asi el.

⁶ Cëmayino Mari, mëņ mbaņ riyenin këņun.

⁷ Cëmayinëbi ðëram bën, ðër fëra ðanëbo në erebat bën: Andëronikos do gë Yuniyas. Bën mbaņ wëli këni gër oparëxanda gër andiyen and Axwën, do bën lëngwëtëk gë wëno gër oxëreceņ.

⁸ Cëmayino Ampëliyatos, ar ke ðalënd mbaņ ga ðar këmi gër Axwën an.

⁹ Cëmayino Irëbeņ, ar ðar këmi gër andiyen and Kërisët an. Cëmayino bëte Esëtakis, lawo ir ke ðalënd mbaņ in.

¹⁰ Cëmayino Apeles, gër aniyan andexëm šanayak mëne and xwëta këņo dëņ ex Kërisët. Cëmayinëbi ðër gër ekun ed Arisëtobul bën.

¹¹ Cëmayino Erodiyon, aram an. Cëmayinëbi ðërewak end Axwën gër ekun ed Narësis bën.

¹² Cëmayinëbi Tërifena gë Tërifosa, bëmaýe bëtoxari bëndam bënd riyenin këņo mbaņ Axwën bëņ. Cëmayino Perësid, imaýe itoxari ind ex pëlot gër yomb iram in, mëņ bëte mbaņ xemëna ko gër andiyen and Axwën.

¹³ Cëmayinëbi Rufos, ar yata këņo Axwën an, do gë nëm irexëm ir wëlaya baxe wëno ang itox indexëm ak.

¹⁴ Cëmayinëbi Aseņëkëritos, gë Fëlegoņ, gë Erëmes, gë Patërobas, gë Erëman, do gë bëmaýe bënd hi këni në er ebat bëņ.

¹⁵ Cëmayinëbi Filologos, gë Yuliya, gë Nereya, gë iminëm itoxari indexëm in, gë Olumëpas, do gë đek bëmaýe bënd exëni Amara amat bëņ.

¹⁶ Awa cëmarin andewën rewën aņ, do en megarëra ang bëmaýe bënd acël amat fo gayik okëreceņ hi kën. Bamera ðand Kërisët ðaņ đek këņun šëmand.

Bapela ðapelatar ðaņ

¹⁷ Bëmaŷe axara xara këmun, titinalindënëbi bëxapëndër bën, gë bër kē lënanënd eññëñax bën, do gë bër kē šembëtënd er kënun sëyalind bën, kwëÿëtayinëbi.

¹⁸ Gayikwa bërako rako bën okadëp od šacël šandebën fo hi këni, ani gi ex na okadëp od Kërisët, Axwën arebi an. Barikan gë oyeyan onëngax oñ kënëbi yifand bër gë onden ond šenene bën.

¹⁹ Barikan wën, bela dek nangërak mëne mbanj këno šaxëtënënd Axwën an. Ata wëno dek ke nënganënd endewën eñ. Barikan ŷandi ŷandi ke en gi gë orenik or en tëfaxënënd benjekax beñ, do en kwëÿëtaxënënd dek beññëñax beñ.

²⁰ Nangin mëne Kaxanu, mëñ ar kē yëlënd obetak an, gogo këño lat Sندان dila gër osapar orewën. Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëleñun oyekax orexëm ol!

²¹ Timote, ar bar këmi andiyen and Kërisët an këñun šëmand. Ašëma kënun šëmand bëte bëram bën: Lusiyo, gë Yason, do gë Sosipater.

²² Wëno Terëtiyo, aŷëgw an këñun, šëmand wën bër šar këne gër Axwën bën.

²³⁻²⁴ Ašëma këñun šëmand Gayiyo, axwën iciw ind gër ed hi këme an, do gë bër gër Amara and gër ndebën bën. Ašëma këñun šëmand bëte Erasët, aŷëxëta ar kodí ir angol an, do gë imayë ind këno wăcënd Karëtos in.

Cale ipelatar in

²⁵ Duwanëñone Kaxanu, mëñ ar xorëk eñun kemën an, ang këme femërand Atëfëtan and Yesu Kërisët ak, ang ex enang ecarax end šon baxo Kaxanu elod ga ŷanak aniyan ak.

²⁶ Barikan gërëgako, ecarax eño šanayak paš gë Oñëgw od bëlawënel ok, ang bañi felënd Kaxanu ak, mëñ ar hik din an, enëbi nangëndëra bela bën. Mondako ri ko eno kwëtaxën, do eno tëfaxën benëng beñ dek.

²⁷ Awa Kaxanu, mëñ ar ex gabat ar gë orenik an, kwënëlexo din ir din enjaran eñ paš gë er ri ko Yesu Kërisët in! Amen!

Kayëta iñanar ir Bëkoreñët in Lilaya in

Akayëta año ex añanar and yëgwën bafi Pol Okëreceñ od gër Amara and Koreñët añ. Mëñ ebaç añanar ar nangëndëra bafi Atëfëtan and Yesu Kërisët añ. Okëreceñ oko axucarëra bafi xucarërand gër Amara andebën xali fitarëra këni bëmëxwër bëmëxwër. Bërëmar ari bani rind orekar ol xali abat yëraya këño asoxari ar sëm an. Bëte awacër bani wacërend gër kiti in gër bër ax gi ex na okëreceñ. Pol ayaka yaka bafi bëte ga wëkara bano: end eñër ed okëreceñ eñ, gë end olaş eñ, gë end ecomar ed Axwën eñ, gë end banjëla band Angoc Amënëk eñ, do gë end ekani ed gër ecës eñ. Akayëta año kë sëyalind mondake ÿapëk eni dind bërëwak end Yesu Kërisët bën gë bamërëwëra band fitarëk kë gë eyeyan ed Kaxanu ban. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el do gë cale ind ecëkwa in: 1.1-9.

End egi ed arabat në end Yesu Kërisët eñ: 1.10-2.16.

End ekwëta ed osëyali or oparëxanda eñ: 3.1-4.21.

End ola or ÿapëk gër Amara eñ: 5.1-7.40.

End ÿas er oyel or ñaş këñëbi gër olaş eñ: 8.1-11.1.

End ang ÿapëk cale ind Amara eñ: 11.2-14.40.

End er wacayak ekani ed gër ecës eñ: 15.1-58.

Bëbër fëna baxo Pol bën: 16.1-12.

Bapela bëpelatar ban: 16.13-24.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, ar yata këño Kaxanu ga ÿandi këño me gi parëxanda ir Yesu Kërisët an do gë abaÿe Sosëten,

² këñun yëgwënëlin wën Amara and Kaxanu and gër Koreñët añ. Yesu Kërisët yata këñun do wac këñun en gi bulunda iwënëk irexëm, wën bër kë xëland o'wac orexëm bën ang biyi ak do gë dek bër këño şalend gër ed ex yo ar ex Axwën arebën, do arebi an.

³ Awa Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol!

End benjekax bend gër Yesu Kërisët eñ

⁴ Aşëkwa këmo şëkwand Kaxanu nand ex yo end oyekax or yël këñun paş gë ebar ed bar këmi gë Yesu Kërisët el.

⁵ Gayikwa ga bar kën gë mëñ şotaxën kën enjekax end ex yo, eyeyan ed ex yo, do gë onangëran or ex yo,

⁶ gayikako osede or Kërisët ol aşanaya şanayak gër ola orewën.

⁷ Awa gërëgako, gër banjëla band ko yëlënd Kaxanu në end oyekax orexëm na, gamatak an can ex na and këno şëninind exo canayaw Yesu Kërisët, Axwën arebi añ.

⁸ Mëñ këñun xemën bëte xali gër eñata en gixën gë end kënun nëp këm yatir ko bakaw Yesu Kërisët, Axwën arebi an.

⁹ Kaxanu ar mokwëta hi ko, mëñ ex ar wac këñun gër ebaÿer ed në end Asëniw Yesu Kërisët, Axwën arebi el.

End bakucara band gër Amara eñ

¹⁰ Bëmaÿe, axara xara këmun gër o'wac or Yesu Kërisët, Axwën arebi an, wëlërinđen. Cotin anjëlan amat, onden omat, oñandi obat, do këreñun kucarërand na gër amara andewën.

¹¹ Bëmaÿe, yama bër ekun ed Këlowe bën ga felati këne nde mëne batakëra exëna mërëxand irewën.

¹² Awël wël këme mëne ala kala mondako ko yeyanënd: «Wëno ar Pol hi këme!» Ajo exo de: «Wëno ar Apolos hi këme!» Ajo bëte: «Wëno ar Kefas hi këme!» Ajo bëte: «Wëno cëñ ar enga end Kërisët hi këme!»

¹³ Kërisët nde şapërëk mondako? Pol nde fika bano në endewën? Gër o'wac or Pol nde buyi kënun?

¹⁴ Aşëkwa këmo şëkwand Kaxanu gayik ang hi kën ak, gabatak amo buyi ex na, ang ax gi ex na Kërisëpos do gë Gayiyos.

¹⁵ Ata ala ax kor na exo de mëne gër o'wac oram buyi kënun.

¹⁶ Iyo abuyi buyi këmeni bëte bër ekun ed Sëtefanas bën, gër ga ex yo, ame nang ex na ba ala aşëxe buyi këmo na.

¹⁷ Kërisët lawënegu ke me pemërand Atëfëtan aŋ gër bela. Xarak ax gi ex na me yeyanënd gë orenik or bela, ax gi ex na mëni ßuyind, këdi kë yep ecës ed šës ko Kërisët gër kërëwa el.

End panga do gë orenik or Kaxanu eŋ

¹⁸ Enimin, epemëra ed ecës ed Kërisët gër kërëwa el, ofëniirëx ex gër bër nambërak. Barikan, gër ßiŋi bër fex këne, panga ind Kaxanu ex.

¹⁹ Gayikwa Oñëgw Omënëk ok rek:

«Alaŋ këme lawë orenik or bërenik ol,

Awëlëbël këme wëlëbël onden ond bër nangërak oŋ*.»

²⁰ Feye exo arenik an? Feye exo ašalen an? Feye exo ar kë šampërend bënd gër ngwën ro an? Ax gi ex na nde Kaxanu wëlëbëlëk orenik or bër gër ngwën ro ol xali hik ofëniirëx?

²¹ Enimin, gayikako bërenik bër gër ngwën ro bën gë orenik orebën ol ano nang ex na Kaxanu, ata gë ofëniirëx or epemëra el ŋapan këŋo Kaxanu ebi pexënënd bër wak bën.

²² Gayikwa Bëšëwif bën kë wëkand becarax do bër benëng becëxe bën këni šaland orenik ol.

²³ Xarak ßiŋi, end Kërisët ir fika bano eŋ këmi femërand, ata endey eŋo këni fokërend Bëšëwif bën, bëte eŋo ofëniirëx ex gër bër ax gi ex na Bëšëwif.

²⁴ Barikan gër bër wacëgu këbi Kaxanu, hi këni Bëšëwif, hi këni bër benëng becëxe, Kërisët ijo, panga do orenik or Kaxanu exo.

²⁵ Gayikwa ofëniirëx or Kaxanu ol renik nëmëc orenik or bela ol, do ositara or Kaxanu ol nëmëcak ojaŋ od bela ok.

²⁶ Bëmaŋe, yëlarayin nobën hi kën, wën bër wac këŋun Kaxanu bën: bërenik ax gi ex na gër owat or bela, ßangwëlik ax gi ex na, bër gapak bën ani nëmb ex na mërëxand irewën.

²⁷ Barikan Kaxanu wa sanak bebër fëniirëxik gër ngwën ro bën ebi bëlandëraxën bërenik bën. Bëte mëŋ yata këbi bër sitarak gër ngwën ro bën ebi cëfënanaxën bër gë ojaŋ bën.

²⁸ Kaxanu sanak bëte bebër bak gër ngwën ro bën, bebër yaf këni bela bën, bebër ŋoweŋ ax gi ex na bën, exo yepëanaxën bebër fëb këni bën.

²⁹ Mëŋ ex, ala ax kor na exo dafëna gër lëngw ir Kaxanu.

³⁰ Xarak paß gë mëŋ ßaraxën kën gë Yesu Kërisët. Yesu Kërisët wëlanëgu këbo orenik or Kaxanu ol do bëte gë or šenene ol, owënëk ol do gë apexa aŋ.

³¹ Awa ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Ar kë rafënanand an, dafënalexo gër bënd ri ko Axwën*.»

2

End osëyali or kërëwa eŋ

¹ Endam eŋ cëŋ bëmaŋe, and yeli këme gër ndewën aŋ, mun nangën end šon baxo Kaxanu eŋ, ame yeli bana ang ar këno šëkwënd gër eyeyan do gër orenik fo.

² Gayikwa er ŋapan baxe and hi bane në erebat aŋ, me nang wayët end Yesu Kërisët eŋ fo, Yesu Kërisët ir fika bano.

³ Wëno dëŋ er yeli bame gër ndewën gë ola ositarak do ayëdara bame yëdarand xali baxe rëgënënd.

⁴ Osëyali oram ol do gë epemëra edam el ax gi bana gë orenik or eni maxën bela. Barikan, aŋa ŋa kën në end panga ind Angoc and Kaxanu ind bax šanayand eŋ.

⁵ Mondako bax, eno kwëtaxën Kaxanu në end panga indaxëm, ßari ax gi ex na në end orenik or bela.

End orenik or Kaxanu eŋ

⁶ Enimin, orenik dëŋ ex er këmi femërand gër bela bër gë ola or faŋayak gër ekwëta in: orenik olo ax gi ex na or gër ngwën iŋo ro, ax gi ex na bëte or bëmun bënd gër ngwën iŋo ro, bëmun bënd kë nemira beŋo.

⁷ Barikan orenik oxëbëanaxik or Kaxanu, or šonaya bax ol këmi femërand. Orenik olo fënan babo Kaxanu ene cotaxëne enjaraŋ eŋ, dmana exo di ngwën iŋ.

⁸ Bëmun bënd gër ngwën ro beŋ dëk, gematak ax nang bana orenik olo. Gayikwa kido anang nang bani, ano pika dona Axwën ar gë enjaraŋ an.

⁹ Barikan ang rek Oñëgw Omënëk ak:

«Er angës and ala ax wat ex na in,

er anëf and ala ax wël ex na in,
do er emëkw ed ala ax yëlara ex na in
Kaxanu afenan fenan këbi bër ñan këŋo bën*.»

¹⁰ Xarak eŋo ñiyi nangën këbo Kaxanu paß gë Angoc Amënëk aŋ. Gayikwa Angoc aŋ kë xamanënd er ex yo xali gë bend ñonayak gër Kaxanu ak.

¹¹ Bend gër ala beŋ, onden ondexëm oŋ kë nangënd ax gi ex na ala ašëxe. Awa bëte, bend gër Kaxanu beŋ Angoc and Kaxanu aŋ kë nangënd, ax gi ex na ala.

¹² Xarak ñiyi, Angoc and xaniwëk gër Kaxanu aŋ šot këmo mi nangaxën bend yël këbo Kaxanu paß gë oyekax orexëm beŋ, ñari amo cot ex na angoc and gër ngwën ro aŋ.

¹³ Do ñiyi bend këmi yeyanënd beŋ beßër kë sëyalind Angoc and Kaxanu ex gë eyeyan ed kë xaniwënd gër Angoc and Kaxanu el, ax gi ex na bend kë sëyalind orenik or bela.

¹⁴ Ar aŋo cot ex na Angoc Amënëk gër ola orexëm an, axo kwëtand na bend Angoc and Kaxanu beŋ. Gayikwa gër onagëran orexëm bend Angoc and Kaxanu beŋo, ofëñirëx ex, axo kor na eŋo pëni gayik gë Angoc and Kaxanu fo ko xor eŋo pëni.

¹⁵ Barikan, ar šot këŋo Angoc and Kaxanu an kë xorënd ex kiti beŋ ñek, xarak mëŋ dëŋ ala aŋo kitind na.

¹⁶ Gayikwa gër Oñëgw Omënëk are rek:

«Noŋo nangëk anjëlän and Axwën aŋ?

Noŋo xorëk eŋo tÿyali Axwën an*?»

Barikan ñiyi, anjëlän and Kërisët aŋ šot këmi.

3

End bëriyenin bër Kaxanu eŋ

¹ Bëmaŋe wëno cëŋ, er bamun felërand ang bër ex bela fo, ang bër bayik obaß gër ekwëta ed Kërisët fo, ax gi ex na ang bër šot këŋo Angoc Amënëk.

² Omër bamun yëlënd en ceß ax gi ex na ecemar, gayikwa an kor dona en yamb. Ado xali gërëgako dëŋ an kor na

³ gayikwo cot ex na Angoc Amënëk aŋ. Enimin, ga xwënda kën ako oyakëraxi, ñakucara mërëxand irewën, ax gi ex na nde beŋo kë wäsinënd mëne ano cot ex na Angoc Amënëk aŋ?

⁴ And ko rend aßat: «Wëno ar Pol hi këme» do ajo: «Wëno ar Apolos hi këme» ax gi ex na nde oyeyan or bela fo ex?

⁵ Awa noŋo ex Apolos? Do noŋo ex Pol? Ax gi ex na nde ñiyi bëxi bëriyenin bër Kaxanu fo hi këmi? Paß gë er felëra këmun in xwëtaxën këno Axwën an, ala kala ang yël këŋo Kaxanu ak riyeni këmi.

⁶ Wëno ned këme, Apolos xoşa ko, ñarikan Kaxanu rafën ko.

⁷ Do ar nedëk an, gë ar xoşak an, ŋoweŋ ani gi ex na. Kaxanu gabat, mëŋ ar kë rafënënd an, ex ar gapak an.

⁸ Ar nedëk an do gë ar xoşak an, gwër fo exëni. Kaxanu ašos këŋo šos ala kala ang riyeni ko ak.

⁹ Gayikwa gër andiyen aŋo, bër šoma këŋo Kaxanu fo hi këmi. Wën ex ošënga orexëm ol, wën ex këbe ir ko bayënd in.

¹⁰ Gë anjëla and yël ke Kaxanu aŋ riyeni këme ang aßay ar xamëk oßay fo. Wëno bayëk edëda ed aciŵ el, do ašëxen bëtëguk bay ko amen aŋ. Barikan, ala kala ñalëkënalilexo ang ko bayënd ak.

¹¹ Enimin, gabatak ax kor na exo bay edëda ecëxe, ed fitarëk gë ed ex el, mëne ngëŋ Yesu Kërisët.

¹² Gër edëda elo, ado eni bay bela bën: aßat gë kaŋe, ajo bëte gë kodï, ajo bëte gë oxaŷ oxëbënëanaxik, ajo bëte gë otëx, ajo gë ecub, do ajo bëte gë onji,

¹³ ašanaya kë šanaya yatir kiti er ex andiyen and ala kala in. Xoðux ol kë nëcët ang xëbënëk andiyen and ala kala ak.

¹⁴ Ala ajo ašot ko šot acosa, angëmëne er bay ko in ax ñeg ex na.

¹⁵ Barikan angëmëne aŋeg ŋegëk, acosa axo cot na. Dal ex afex ko fex, ñarikan ang ar fece këŋo amëra fo ko hi.

¹⁶ An nang ex na nde mëne wën ex aciŵ and Kaxanu aŋ? Bëte an nang ex na nde mëne Angoc and Kaxanu aŋ gër ola orewën lëg ko?

¹⁷ Ar kë nëxen Aciŵ and Kaxanu an, Kaxanu anemin këŋo nemin. Gayikwa Aciŵ and Kaxanu aŋ er wënëk ex do wën ex aciŵ aŋo.

¹⁸ Ala kërex yifaya na: angëmëne ala mërëxand irewën exo yëland mëne arenik ar ang ŋapëk gër ngwën ro ak hi ko, gilexo afëñirëx, exo gixën enim arenik.

¹⁹ Gayikwa orenik or gër ngwën ro ol ofënirëx ex gër Kaxanu. Ga rek gër Oñëgw Omënëk:

«Kaxanu këbi sëränd bërenik bën gë ßamene bandebën ßaŋ fo*»

²⁰ Are rek bëte:

«Axwën an anang nang ko ßanjëlan band bërenik ßaŋ.

Anang nang ko mëne ax gi ex na gë ofëcak*»

²¹ Awa mëŋ ex, këren dafëndan na në end er ri ko ala gayikwa wën xwënëk ðek:

²² hik Pol, hik Apolos, hik Kefas, hik ngwën in, hik aniyän an, hik ecës el, hik ßend gërëgako, hik ßend ecan ecan. Wën xwënëk ðek.

²³ Ata Kërisët xwën këŋun wën bëte do Kaxanu xwën këŋo Kërisët.

4

End oparëxanda od Kërisët eŋ

¹ Awa wën aŋap ãpëk enëbo watënd ang bëriyenin bër Kërisët, bër xwëtënan kënebi beconëson ßend Kaxanu fo.

² Gayikwa ar xwëtënan këno napul an, aŋap ãpëk exo gi ar mokwëta.

³ Wëno cëŋ ado ene kitind bëla bën, hik wën, hik në aciw and kiti, axe ßalënd na gë tëkër ak. Wëno ðëŋ ame nëpayand na.

⁴ Gayikwa onden ondam oŋ ãoweŋ axe nëpënd na. Axwën an ex ar ke xitind an, bari ax gi ex na ðe në eŋo hixën këme ar šenene.

⁵ Awa mëŋ ex, wën këren kitind na andiyen and ala an, xarak ax ŋatëgu ex na pere akey and kiti an. Cëniyin exo ßakaw Axwën an, mëŋ kë ŋoŋa kerët beconëson ßend gër ecamëdan ßeŋ. Bëte mëŋ kë nëcët ßanjëlan band gër owëkw or bëla ßaŋ. Ata Kaxanu eŋo cëkw ala kala ang riyeni ko ak.

⁶ Bëmaŋe, eŋun pënixën yeyanaxën këme endam eŋ do gë end Apolos eŋ. Mondako kën sëya mëne ax gi ex na monëmëca er ãëgw këni gër Akayëta and Kaxanu in. Ata ßayik ala ax pitaya na, do exo dafënalind imëxwër ind sana ko in xali eŋo merelind ar imëxwër icëxe an.

⁷ Enimin, inewä xuca këyo ašandax an? Inewä šot këy xarak ani yël ex na monjël? Do angëmëne monjël fo yël këni er šot këy in, inewä këy rafëanaxënd nangëde ani yël ex na monjël?

⁸ Yama wën, anëka wa wëd kën, anëka šotëra kën, anëka ŋana kën emun el biyi këm. En munëdo wa enim ðëŋ ata wun done andamat!

⁹ Gayikwa wëno er hixënan ke mëne Kaxanu yepën këbo biyi oparëxanda ok. Biyi ex bër ãoweŋ ami gi ex na bën, er hi këmi ang bër eðaw fo. Omeleka ok do gë bëla bën kënebo nëkonënd ang beßëšaraxik fo.

¹⁰ Biyi bëfëñirëx hi këmi në end Kërisët, ßarikan wën, areni reni kën gër Kërisët. Biyi bërëtoc këmi, ßarikan wën bër gapak hi kën. Wën ašëkw kënun šëkwënd, ßarikan biyi ayepën kënebo yepënden.

¹¹ Xali gërëgako, biyi er hi këmi: bër këbi rind eŋo, bër këbi selënd men, bër gë ßanjëm këm, bër kënebi xëmërand, bër gë eðëg këm.

¹² Bëte gë otaxan odebi oko ðëŋ këmi riyenind gë toro mi cotaxën er këmi liyaxën in. Ado enëbo cirërand bëla bën, biyi mëni calenënd, hik enëbo dixërand, mi fuŋand.

¹³ Hik eni nëxenënd omac odebi ok, biyi mëni pelënd ßend këbi fuŋara. Ata biyi ex ßatëxësëx band ngwën ßaŋ, bër šus kënebi bëla ðek xali gërëgako bën.

¹⁴ Mun tëyalixën ang oßaš or pëlöt gër yomb iram fo ãëgwëanaxëli këmun mondako, ax gi ex na mun cëfëñinaxën.

¹⁵ Enimin, ado enëbi cotëdo bëxadac bër end Kërisët owëli epëxw, wëno ex sorix irewën gayik wëno sëfëtanðëra këŋun xali wä kën Atëfëtan and Yesu Kërisët an.

¹⁶ Awa axara xara këmun, tëfëtelindën ola oram ol.

¹⁷ Në eŋo lawëñaxënëli këmo Timote, mëŋ ar ex ašëñiwën ir ßian këmo mbaŋ, do hi ko ar mokwëta gër ßend Axwën. Mëŋ këŋun ŋana eŋun kwitanënd ang këme liyand në end Yesu Kërisët ak. Beŋo këme sëyalind gër ðek ßamara band okëreceŋ.

¹⁸ Fën gër ndewën, bërëmar afufëñara këni fufëñarand ga këni yëland mëne wëno amun nëngali na.

¹⁹ Xarak wëno gogo këme yeli angëmëne aŋa wä ko Axwën an. Ata këme nang ba in këni xor eni yeyan do eni di bër kë rafëñarand bëjo.

²⁰ Gayikwa owun or Kaxanu ol gë panga ex, ax gi ex na ayeyandërand fo.

²¹ Ine ŋandi këŋun? Ba me yeli gë engwëša nde, ba me yeli gë anjana do gë onden onjekax nde?

5

End eñac eñ

¹ Gër ed ex yo wëlik mëne gër ndewën, bërëmar watak eñac eñ, xali abat yëraya këño moñëraya dëñ asoxari ar sëm an. Xarak, ado bër aňo kwëta ex na Kaxanu bën dëñ ani dind na mondako.

² Wën ases don sesënd, ecëñëxët kën rafënarand! Arenita don renitand do eno n̄wāy ar rik eño an, mërëxand irewën!

³ Wëno cëñ, ado bayik ame gi ex na fën gë eman endam eñ, gë onden oñ, nangëde nê erebat hi këne fo, anëka nêp këmo ar rik endey endako rako an, nangëde nê erebat hi këne fo.

⁴ And kën barër gër oñac or Axwën Yesu aň, gë panga ind Yesu Axwën arebi in, onden ondam oñ ašoma këñun šoma.

⁵ Awa ala ajo, dëxwino gër Sindan ex nemixën ola osëmbak orexëm ol, do ex pexaxën angoc andexëm aň yatir ko šakaw Axwën!

⁶ Ata end kën rafënoxën ax gi ex na dë! Aye nang kën: Tëkër fo këni rind lewir in ex pufënoxën dek pix ind negali këni in.

⁷ Wunëtayin ngwa eñëñenax end ex ang lewir ixacax fo eñ, en gixën bela bëwënëk, bër ang pix ingaşax ind gë lewir këm fo. Ado anëka hi kën bëwënëk gayikwa Kërisët yëlayak šadaxa nê endebi gë Ofëna or Apexa ol.

⁸ Awa mëñ ex, dindëne Ofëna or Apexa ol gë mburu ind gë lewir këm, gë owëkw owënëk do gë däl in. Bari kërene yambënde ex na mburu ind gë lewir ixacax in: lewir ir bandixa batëmbak do gë oxeñ in.

⁹ Ga yëgwënëli këmun wa gër kayëta iram mëne këren dëkërend na gë bër yëlayak gër eñac bën.

¹⁰ Bari ame de ex na dë ax ñap ex na en dëkërend gë bër kë yëlayand gër ngwën ro gër aňana and kodï, gër orek, ba gër olaš bën. Kido mondako bax, wën afo en canëdo gër ngwën ro.

¹¹ Gërëgako, er yëgwënëli këmun mëne këren dëkërend na gë imañe ind kë rend këreceñ hi ko, do exo yëlaya gër eñac, gër aňana and kodï, gër olaš, gër ocir, gër ošeb ba gër orek. Do ado gë ala arako rako an, këren yambërand na dëñ.

¹² Enimin, ba wëno nde këbi xiti bër ax gi ex na okëreceñ bën? Do bër ex okëreceñ bën cëñ, ax gi ex na nde wën yäpëk enëbi kitind?

¹³ Bër ax gi ex na okëreceñ bën, Kaxanu këbi xiti. Ga rek wa Oñëgw Omënëk ok: «[J]wāyino asëmbak an mërëxand irewën^a.»

6

End ekitir ed bëmañe eñ

¹ Këreceñ ir xucar këbi gë këreceñ išandañ in, mondake ko yëxwënd eño mëla kiti gër bësëmbak, xarak gër bëwënëk wëla doño?

² An nang ex na nde mëne bëwënëk bën këbi xiti bela bër gër ngwën ro bën? Do angëmëne wën këbi xiti bër gër ngwën ro bën, an kor na nde en kiti bënd xafëxafak gër aniyän ro bëñ?

³ An nang ex na nde mëne biyi këñëbe xitiye omeleka ok? Do bënd gër aniyän aňo ro bëñ nde këne sëkwane?

⁴ Xarak, wën and këñun xucar nê end bënd gër aniyän aňo ro aň, bër yowey ani gi ex na gër Amara bën këñun xitind!

⁵ Mondako këme yeyanënd eñun cëfënanaxën. Arenik gabatak ax gi ex na nde ar kë xor ebi kiti bëmañe bëñ?

⁶ Barikan imañe in eño mac kiti imañe ind xucar këbi in gër bër ax gi ex na okëreceñ.

⁷ Awa gayikako wën awacër kën wacërënd kiti, ošoñik orewën ex. Ado enun menan, inewā bayik an buñand na? Inewā bayik an buñand ado enun kwëcand šacota bandewën bāñ?

⁸ Wën wa këbi wënanënd bošandañ borewën do wën wa këbi xwëcand bošandañ borewën xarak bëmañe bëndewën exëni!

⁹ An nang ex na nde mëne bësëmbak bën ani gi na bër owun or Kaxanu? Këren yifayand na gë andewën aň dëñ gayikwa bër xwëndak eñac bën, bër olaš bën, bër kë rind orekar bën, bësöšan bësöxari bën, bër kë lakind asošan gë asošan bën, ba asoxari gë asoxari bën, ani dël na gër owun or Kaxanu.

¹⁰ Bëte bërek bën, bër ñanëk kodí bën, bëšëb bën, bër wër këfi ocir bën, ba bërek bëxeñax bën, ani gi na bër owun or Kaxanu.

¹¹ Do xarak bërëmar gër ndewën na, mondako hi bani. Barikan Kaxanu wënën këñun, mëñ fit këñun, mëñ ri këñun bër šenene paš gë owac or Axwën Yesu Kërisët ol, do paš gë Angoc and Kaxanu, mëñ ar xwën këbo añ.

End oxëbën or eman eñ

¹² Wëno er ex yo xor këme me di, barikan ax gi ex na er ex yo hik gë ofëcak. Er ýandi ke yo këme xor me di, barikan wëno, geɓatak axe ñandi ex na exe bëña.

¹³ Eyamb yamb in er acël ex do acël añ er eyamb yamb ex. Akey amat, Kaxanu anemin ko nemin eyamb yamb in do gë acël añ. Barikan eman eñ, ax gi ex na end eñac, end Axwën ex, ang hi ko Axwën ak, ar eman.

¹⁴ Ata Kaxanu, mëñ ar xanin këño gër ecës Axwën an, axanin këbo xanin gër ecës biyi bëte, gë panga indexëm in.

¹⁵ An nang ex na nde mëne beman bendewën beñ owal od eman end Kërisët ex? Do awed nde këme wëd owal od Kërisët ok, me cosali në eman end asoxari aýacaxik? Bëtédëñ!

¹⁶ An nang ex na nde mëne asošan ar laki këni gë asoxari aýacaxik an, eman emat hi këni gë asoxari ajo? Ga rek wa Oñëgw Omënëk ok: «Bën tak bëxi, eni gi eman emat*.»

¹⁷ Barikan ar yëlayak gër Axwën an, angoc amat hi këni gë Axwën an.

¹⁸ Ata gërindeñ mongër eñac eñ. Eñëñax end ko ri yo ala, fac ir eman ex. Barikan ar yëlayak gër eñac an eman endexëm eñ dëñ ko wënanënd.

¹⁹ An nang ex na nde, mëne beman bendewën beñ ex Aciw and Kaxanu and gër ed hi ko Angoc Amënëk and yël këñun do lëgëk gër ola orewën añ. Wën an kwënaya ex na wën dëñ.

²⁰ Gayikwa Kaxanu yëc këñun gë akanji atëm. Awa pëbindëno gë beman bendewën beñ.

7

End eñër eñ

¹ End ýëgwëñëgu këne eñ këmun yakand mëne aye yek asošan an këreño təkand na asoxari an.

² Barikan, këdi kën xwënda eñac eñ, asošan kala ñërëleño asoxari, do asoxari kala cotëleño icën.

³ Icën in dinindëleño alindañ er ýapëk icën eño dinënd alindañ in. Bëte asoxari an dinindëleño icën in er ýapëk asoxari eño dinënd icën in.

⁴ Asoxari an axo kwën ex na eman endexëm eñ, icën indexëm in xwënëk. Bëte asošan an axo kwën ex na eman endexëm eñ, alindañ xwënëk.

⁵ Wën bër ýërërëk bën, këren capërënd na angañ añ angëmëne ax gi ex na angwëlëra, en yëlayaxën imëd fo gër cale. And kë xuca añ, ñakayin angañ amat këdi kën səkwan emëlaya ed ogaf odewën el, do eñun nanjët Sindan in.

⁶ End këme rend eñ angwëlëra ex, ax gi ex na apela.

⁷ Aýandi ýandi ke eni gido bela bën ang wëno ak. Barikan ala kala gë anjëla hi ko, anjëla and yël këño Kaxanu: aɓat anjëla año, ajo anjëla acëxe.

⁸ Bësošan bër gë eñër këm bën do gë bësoxari bëšëbëta seɓëta bën, ga re këme ñon yek eni bayido ang wëno ak.

⁹ Bari angëmëne ani kor na emëlaya ed ogaf odeñ el, ñërëlexëni, gayikwa mondako ýapëk gë ebi corënd oñandi ok.

¹⁰ End okëreceñ od ýërërëk eñ cëñ, Axwën an rek mëne asoxari an këreni capër na gë icën indexëm in, ax gi ex na wëno rek eño.

¹¹ Barikan angëmëne ašapër šapër këni gë icën indexëm in, bayilexo icën këm. Angëmëne ax gi ex na mondako, ñakarëlexëni gë icën indexëm in. Do asošan an këreño pela na asoxari arexëm an.

¹² End bër ýërërëk gë bër ax gi ex na okëreceñ eñ cëñ, wëno dëñ kë rend, ax gi ex na Axwën an: angëmëne imaýe ind ex këreceñ in eño cot asoxari ar ax gi ex na këreceñ, do asoxari ajo exo ma eni ñëpa, këreño pela na.

¹³ Bëte angëmëne asoxari ar ex këreceñ an eño cot icën ind axo gi ex na këreceñ, do icën injo exo ma eni ñëpa, kërexo can na gër eñër.

¹⁴ Gayikwa icën ind axo gi ex na këreceñ in, asoxari ar exo këreceñ an këño wënënëñ. Bëte asoxari ar axo gi ex na këreceñ an, imaýe ind ex këreceñ in këño

wënênënd. Kido ax gi bana mondako, obaş orewën ol obuyaraxik hi doni xarak awën dëj wën këni.

¹⁵ Barikan angëmëne ar axo gi ex na këreceñ an ýandi këño acapëra an, capërëlexëni eñër el. Améd año, imaýe in, hik asoşan an, hik asoxari an, ýoweý año téra na. En díyand gër angwélëra wác këñun Kaxanu.

¹⁶ Enimin wěj asoxari an, mondake këy nang mëne afexën këyo fexën icën indey in? Bëte wěj icën in, mondake këy nang mëne afexën këyo fexën alindax?

End oñandi od Kaxanu eñ

¹⁷ Awa ala kala díyayindëlexo ang hi baxo and wácëgu këño Axwën ak, do ang ex anjëla and yël këño Kaxanu ak. Mondako re këme eni dind gër Bamara dëk.

¹⁸ Ar hi bax axacëxac and wácëgu këño Kaxanu an, bayilexo axacëxac do ar hi bax axacërëx an, këreno kac na.

¹⁹ Oxac ol ýoweý ax gi ex na, bëte oxacërëx ol ýoweý ax gi ex na. Er ýapëk in ex edi ed ang rek ðapela band Kaxanu el.

²⁰ Ata ala kala bayilexo ang hi baxo and wácëgu këño Kaxanu ak.

²¹ Angëmëne xadëp hi bay and wácëgu ki Kaxanu an, kërey dendërand na. Barikan angëmëne axor ex ey gi ar yaya, kemënal exi gi mondako.

²² Enimin, xadëp ir wácëgu këno gër Axwën in, Axwën an racët këño. Bëte ala ar yaya ar wácëgu këno an, xadëp ir Kërisët hi ko.

²³ Yama gë akanji atëm ga racët këñun nde Kaxanu. Awa këren gind na okadëp od bela.

²⁴ Bëmaýe, ala kala bayilexo gër lëngw ir Kaxanu ang hi baxo and wácëgu këno ak.

End bër gë eñër këm eñ

²⁵ End odënañ obeja eñ cëñ, ax gi ex na apela and Axwën. Barikan wëno dëj kë rend, wëno ar hik ar mokwëta në end axaýënan ir Axwën an.

²⁶ Awa baxëtin end ýapan ke eñ, në end bakey bañëkaxik band hi këne gërëgako baño an, ala kala bayilexo mondako.

²⁷ Angëmëne gë asoxari ýërër kën, kërey cala na en capër. Angëmëne ay gi ex na gë asoxari, këreyëño cala na asoxari.

²⁸ Barikan, angëmëne mondako dëñ këy ýër, ay mendëra na. Bëte angëmëne endënañ emeja eñ aýër këno ýër, axo mendëra na. Barikan fo nangin mëne bër ýërërëk bën mbanj këbi ýana ebi cëmurand, do mëñ ýandi ke en kwëýetado.

²⁹ Bëmaýe, baxëtin er re këme in: améd and ðayi këbo an anëka kë romënd. Gërëgako bër gë bësoxari bën, gilexëni ang bër gë bësoxari këm fo.

³⁰ Bër kë sesërand bën, gilexëni ang ani tesënd na fo, bër këbi nëngandërand bën, ang bër abi nëngandërand na fo, do bër kë yëcërand beý bën, ang ani cotëra ex na fo.

³¹ Do bër kë riyenind gë bebër gër ebar ro bën, gilexëni ang ani diyenind na enim fo. Gayikwa ngwën ino ang hik ak, axuca kë xuca.

³² Xarak wëno, aýandi ýandi ke en gi gë odendërand këm. Ar ðayik ax ñër ex na an, bënd Axwën këño balënd, aşala ko şaland exo di er këño nënganënd Axwën in.

³³ Barikan ar ýërëk an, aþal këño balënd bënd gër ngwën ro beñ, aşala ko şaland exo di ang këño nënganënd alindañ ak.

³⁴ Do mondako ko şetëndërend bandixa bandexëm ðañ. Mondako fo ex end asoxari aýërërëx eñ do gë end endënañ emeja eñ. Er këni şaland eni di wayët ang këño nënganënd Axwën ak, eni gixën bëwënëk gër eman do gër angoc. Xarak, asoxari ar ýër këno an, bënd gër ngwën ro beñ këño balënd ga ko şaland exo di ang këño nënganënd icën indexëm ak.

³⁵ End ofëcak orewën këme yeyanaxënënd mondako, ax gi ex na mun cëndën. Er ýandi ke en cot aniyand şenene, do en yëlaya wayët gër Axwën fo, këreñun yaja na.

³⁶ Şambenjar ir yëlak mëne ax ñap ex na eño teñ endënañ emeja end yata baño eñër eñ axo mendëra ex na. Angëmëne anëka këño şanand oñandi odexëm ok, dílexo er ýandi këño in, ñërëleño.

³⁷ Barikan şambenjar ir faýëk gër emëkw edexëm mëne año ñër na endënañ emeja end yata baño eñ, enjekax ri ko. Barikan mëñ dëñ faýëk eño gër emëkw edexëm exo bayixën nangërëxe asoxari, ala año nëýali ex na.

³⁸ Ata ar këño ýër endënañ emeja end yata baño an, enjekax ri ko. Bari ar año ñër ex na an rik er yek nëmëc in.

³⁹ Asoxari ar ýër këno an, aþar þar këni gë icën indexëm in ang kë nëka yo aniyand and icën an. Xarak, and ko şës icën an, axor ko xor exo ye eño ñër asoşan aşëxe, ar ex mëñ bëte këreceñ.

⁴⁰ Barikan, ang këme yëland wëno ak, asoxari ajo nëmëc kë ýana eño nëngandërand angëmëne exo ßayi icën këm. Wëno ßëte, këme yëland, ašot šot këmo Angoc and Kaxanu aň.

8

End ýas er gër olaš eň

¹ End ýas er oyel or šadaxa kënebi gër olaš eň cëň, biyi đek gë enang nang hi këne, ašot šot këne onangëran ol. Barikan onangëran ol ndafënan kë lënanënd, xarak aňana aň axemën kë xemënënd ekwëta el.

² Angëmëne ala exo yëland mëne ýeý nang ko na, axo nang ex na pere ang ýapëk exo nangëdo ak.

³ Barikan ar ñan këňo Kaxanu an, Kaxanu anang nang këňo.

⁴ Awa end eyamb ed ýas er oyel or šadaxa kënebi gër olaš eň, anang nang këne mëne Kaxanu íbat fo ex, do mëne edaš el ýoweý ax gi ex na gër ngwën ro.

⁵ Gayikwa angëmëne bela exëna ßër kë yëland okaxanu exëna, od ex gër orën do gër ebar, awa okaxanu ok do gë ßëxwën ßën, aýëmb ýëmb këni.

⁶ Barikan, biyi er nang këne mëne Kaxanu íbat fo ex do mëň ex Sëm in. Mëň rik đek ßeý ßën do ßiýi në endexëm këne liyaxënënde. Bëte Yesu Kërisët gabat ex Axwën arefi an. Mëň rik đek ßeý ßën do Kaxanu paß gë mëň yël këbo aniyen aň.

⁷ Bari ax gi ex na đek fo šot këni onangëran olo. Enimin, ßërëmar awër wër baßi ekwëta ed edaš el. And këni yambënd ýas er oyel or ñaš kënebi gër edaš aň, er këni yëland šadaxa đëň ex. Ata onden otitarak ondebën oň ex buyar.

⁸ Xarak ax gi ex na eyamb yamb këbo sëkalind gër Kaxanu: ga yamb yamb këne, ýoweý abo ßašëta na; ga ane yamb exe na, ýoweý abo ßašen na.

⁹ Barikan titinayindën, er këňun ýapanënd in kërebi đënanënd na eñëňenax ßër sitarak gër ekwëta ßën.

¹⁰ Gayikwa angëmëne ar sitarak an exi watënd wëj ar gë onangëran an ga këy yambënd ýas er oyel or ñaš kënebi gër edaš eň, ax gi ex na nde mëň ar sitarak gër onden an, ata ko yëla axor ko xor exo yamb mëň ßëte?

¹¹ Ata imaýe tititarak ind racët këňo Kërisët gë ecës edexëm in, mondako ko nemi në end onangëran orey.

¹² Ba kënebi wënanënd mondako ßëmaýe ßënd sitarak ßëň, do ga kën nëxenënd mondako onden ondebën oň, Kërisët mëň đëň këno wënanënd.

¹³ Mëň ex, angëmëne në end eyamb yamb këremo đënan eñëňenax eň imaýe indam in, din ame yamb na ýas er olaš eň këdi ko wëndëra imaýe indam in.

9

End ofarëxanda or Pol eň

¹ Wëno ar yaya hi këme do parëxanda hi këme. Awat wat këmo Yesu, Axwën arefi an. Ata wën ex enjekax end šanëk gë andiyen and fana ke Axwën eň.

² Angëmëne gër bela ßëšëxe wëno ame gi ex na parëxanda, ndakanar wën awa wa kën mëne parëxanda hi këme. Gayikwa wën ex nanganëme ir mëne parëxanda ir Axwën đëň hi këme.

³ Mondako këmëni yakand bela ßër ke xitind ßën.

⁴ Ba wëno gë Barënas fo nde ßayik abo ñap ex na eyambëran el do gë ecebëran el?

⁵ Abo ñap ex na nde mo ñër ala kala imaýe itoxari ind gër Axwën? Ami kor na nde mo mëlarrand ang këni rind oparëxanda ocëxe ok, gë ßoßinëm ßor Axwën do gë Kefas?

⁶ Ba wëno gë Barënas fo nde ýap këbo mi điyand gë er këmi šotënd gë andëbi đëň in?

⁷ Noýo kë yend gër ošorođa do exo cosayand gë andexëm? Noýo kë rind andëdfa and reseň do axo yambënd na reseň in? Noýo këbi xađacënd oyel do axo ceßënd na omër oň?

⁸ Ba wëno ala fo nde kë yeyandërand mondako? Ax gi ex na nde end këme rend eño na fo ex ßëte gër acariya?

⁹ Enimin, ga ýëgw këni wa gër acariya: «Engaš end ki wëñënënd ßële eň, ax gi ex na mopak etëý edexëm el^a.» Ba Kaxanu end ogaš fo nde këňo ßalënd?

¹⁰ Enimin, në endeßi wa rexën ko eño. Iyo në endeßi ýëgwaxën këni eño. Gayikwa ar kë ýanënd ßële an aýap ýapëk exo yarënd mëne ayamb ko yamb. Bëte ar kë wëñënd an, aýap ýapëk exo yarënd ošet orexëm ol.

¹¹ Angëmëne biyi nedën kënjun napul ir gër orën in, axureli nde këbo xureli angëmëne axana këmi xanand gër ndewën napul ir gër ngwën ro in?

¹² Gayikako ayëlëra këñëbi yëlërand oparëxanda ocëxe ok, kaş ex ngwa biyi. Barikan, oşet or ýap këbo enëbo yël olo, ami mëka ex na. Ecëñëxët, awagën wagën këbo mi bayi kanarëxe këdi këmi wedi Atëfëtan and Kërisët aņ.

¹³ An nang ex na nde mëne bër kë riyenind gër Aciw and Kaxanu bën, gë beşër këni wëlarawënd oyël bën këni yambërand? Bëte bër kë şadaxand gër angëş bën, aşet këñëbi şetënd er şadaxa këni gër angëş in?

¹⁴ Awa Axwën an mëņ rexën ko mëne bër kë femërand Atëfëtan bën eni diyand gë er këñëbi yëlënd në end Atëfëtan aņ in.

¹⁵ Wëno cëņ, beşër ýap ke ene yëlënd bëjo, gamatak ame mëka ex na. Ado amun ýëgwëwind na ene dawënelixënëgu. Ecës el saxan ke, gë ex yep end këme rafënoxënënd enjo.

¹⁶ Enimin, epemëra ed Atëfëtan el, ax gi ex na er këme rafënanđ. Gayikwa andiyen and nëýali ke Kaxanu ex, ax gi ex na er këme rafënoxën. Dal ex kido abame femërand na Atëfëtan aņ, axata xata doxe!

¹⁷ Kido ga ýandi ke fo bame femërand, gë acosa hi dome. Barikan angëmëne ga ýandi ke këme femërand, andiyen and xwëtënan këne ex.

¹⁸ Ine ex acosa andam aņ? Ga këme femërand Atëfëtan aņ acosa këm. Beşër ýap bax ene yëlënd në end Atëfëtan aņo bën, ame kwëñe ex na ene yëlënd.

¹⁹ Gayikwa ado ga hi këme ar yaya gër bela dek, wëno dëņ rixayak xadëp ir bela dek, mëni cotaxën bër Yesu Kërisët bëranjëm.

²⁰ And këme hi gë Bëşëwif aņ, me gi ang Aşëwif fo, eno kwëtaxën Yesu. Bëte and këme hi gë bër kë şëfënd acariya aņ, me gi ang bën ak, ado bayik ame bo ex na gër mbëña ind acariya aņo, eno kwëtaxën Yesu.

²¹ And këme hi gë bëwëndëran aņ, me gi ang bën ak eno kwëtaxën Yesu. Barikan wëno ame gi ex na de ar gë acariya and Kaxanu këm, gayik Kërisët lëkaya ke gë acariya andexëm aņ.

²² And këme hi gë bësitarak aņ, me gi ang bën ak eni pexaxën bësitarak bën. Mondako rixaya këme er ex yo, gër bër ex yo, eni pexaxën ang ex yo, bërëmar.

²³ Do beņjo dek këme rind në end Atëfëtan and Yesu me cotaxën ma indam in gër beņjekax bend wëlawëk.

End bëxaşër eņ

²⁴ Aye nang kën mëne bër kë xaşërend gër ambelëraya bën, dek ang exëni ak këni hërend. Barikan abat fo kë fiatëtënd do mëņ këno fupand. Awa kemënayin en gërend aye en natëtaxën.

²⁵ Dek bër kë xëñënanđ okaşër bën, aşëbanaya këni şëbanayand bendanjëm. Mondako këni rind enëbi pupaxën gë er kë nemind. Barikan biyi gë er bayik ax nemind na këbo fupa Kaxanu.

²⁶ Awa wëno ahër këme hërend, bari ax gi ex na ahër fo. Bëte ang awëņer fo hi këme, bari ame beņjarënd na awëņar fo.

²⁷ Ecëñëxët, motoroli këme sorolind eman endam eņ, ang end xadëp fo wëlaya këme, këdi këme fiata gë acosa këm, xarak wëno kë femërand gër bela bëşëxe.

10

End olaş eņ

¹ Bëmaýe, end hi babi bëxarëk bërebi eņ, axe ñandi ex na en bayi nangërexe: bën dek babi laşënd aņar aņ, bën dek xegëta bax angwëngw aņ.

² Bën dek buyi bax xobuyi or Moyis ol, kwëc gër aņar do polo gër angwëngw.

³ Bën dek bax yambënd eyamb ebat, ed bax xaniwënd gër orën el.

⁴ Do bën dek bax şëbënd eşëş ceş ir bax xaniwënd gër orën in. Aşëş bani şëbënd gër angay and Kaxanu, and babi şëfarand aņ. Do angay aņo hi bax Kërisët.

⁵ Bërikan bëranjëm ang hi bani ak, abani ri na bend këņo nënganënd Kaxanu beņ, mëņ şësëraxën këni gër ladawe.

⁶ Bend hi babi beņjo, şamatinali band këbo felërand ex këdi këne şote oñandi oñëñëxax, ang bëxarëk bërebi ak.

⁷ Këren gi ex na bër xwëtak olaş, ang bëxarëk bërëmar ak. Oñëgw Omënëk ok ga këbi felëtënd wa mondako: «Bulunda in xwënda këni ñambëran do gë oşëş. Ata xani këni eni nëxira»^o.

⁸ Kërene yëlayaye na gër eñac ang yëlaya bani bërëmar ak xali akey amat, šës këni bela owëli alapem gë otas.

⁹ Kërenëjo ýanaxënënd ex na Kërisët an ang bano ýanaxënënd bërëmar ak, ata šësëra këni ga fiatëra kënebi bandën.

¹⁰ Bëte këren ñunëñunand na ang bani wunëñunand bërëmar ak, ata šësëra këni ga lawëra këbi meleka ir ecës in.

¹¹ Betëm beño dek hi bafi bëxarëk bërebi bën. Do er ýëgwaxën këni ang amatinali and këbo felëra fo ex, biyi bër fiatënegu këbo bakey bapelatar band ngwën bëjo.

¹² Awa ado en yëland mëne axor kën xor en kwëýëta eñëñenax eñ, titinayin këdi këñun nañëta!

¹³ Atëy ax gi ex na and bayik abi gind na bela. Barikan Kaxanu mokwëta hi ko, atëy gamatak axo teb na, eñun ñatënegu na xarak ax gi ex na and kën xor. Gër atëy anjo fo ko necët er kën xoraxën in.

¹⁴ Mëñ ex, wën bër ke balënd mban bëjo, kwëýëtayin ekëla ed olaš el.

¹⁵ Ang bër gë onden fo këmun felërand, do kamanin wën dëñ end këme rend eño.

¹⁶ Ešëb ceb ir këne yëlarënde gër ecemar ed Axwën in and këne šalend añ, ang gi ex na nde ejo ex ebaýër ed gër ošat Kërisët el? Do amburu and këne šetërende añ, wacayak bëte ebar ed bar këne gër Kërisët gë eman endexëm el.

¹⁷ Gayikako amburu amat fo këne šetërende biyi bër hi këne bëranjëm, awa eman emat hi këne.

¹⁸ Kwitayinëbi enëñ end Bëyisërayel eñ: and bani barërend cale do eni yambënd ýas er oyel or šadaxa kënebi gër angëb eñ, abar bani barënd gë Kaxanu.

¹⁹ Ine ngwa këme rend? Ba mëne ýas er oyel or šadaxa kënebi gër olaš eñ ýëý ex nde? Ba mëne efaš el ýëý ex nde?

²⁰ Bëtëdëñ! Barikan er këni šadaxand gër efaš in, bëyël kënebi šadaxanënd, ax gi ex na Kaxanu. Xarak, axe ñandi ex na en bar gë bëyël bën.

²¹ Wën an kor na en yëlarënd andëmba and Axwën añ do gë andëmba and bëyël añ. An kor na en yambënd ecemar ed Axwën el do gë ecemar ed bëyël el.

²² Ba eño yakëraxi Axwën an nde ýandi këbo? Ba ojaŵ nde xuca këneñone?

End eyamb yamb eñ

²³ Wëno axor këme xor me dind er ex yo, bari ax gi ex na er ex yo hik gë ofëcak. Ýoweý ax cëba ex na, bari ax gi ex na er ex yo kë xemënënd gër ekwëta.

²⁴ Ala kala calayindëlexo ofëcak or ašandaŵ ol, ax gi ex na orexëm fo.

²⁵ Yambindën dek er këni fanënd gër marëse in. Këren mëkarand na këdi këñun wëlandëra gër onden ondwën.

²⁶ Gayikwa Oñëgw Omënëk ok rek:

«Axwën Kaxanu xwënëk ebar el do gë dek bebër hik gër ebar bën^o.»

²⁷ Angëmëne ar ax gi ex na këreceñ wac këñun eyambëran do wën en ma en ye, yambin er kënun rëdën yo. Këren mëkand na en nang ba aýap ýap këñun, këdi kën wël onden oñ.

²⁸ Barikan angëmëne ala exo de: «Ýas eño er oyel or šadaxa kënebi gër efaš ex de.» Awa në end ar fel këñun eño eñ, këren yamb na këdi kën wël onden oñ.

²⁹ And këme rend: «Këdi kën wël onden oñ», end onden ond ašëxen eñ këme yeyanënd, ax gi ex na end onden ondwën eñ. Enimin, inewä ke nëpaxën anjëlän and ala ašëxe gër er këme yëland aýap ýap ke in?

³⁰ Angëmëne wëno ošet oram ol këme xanand gë ecëkwa, ine cëñ këne renaxën në end er këme šëkwand me yambaxën in?

³¹ Awa kën yambërand nde, kën šebërand nde ba kën rind er ex yo, calayindën ex canaya enjaran end Kaxanu eñ.

³² Këren gi na ang ekaý ed këni fokërerand bela fo, ax gi ex na benëñ becëxe, ax gi ex na Bëšëwif, ax gi ex na bër gër Amara and Kaxanu bën.

³³ Awa ola orewën ol gilax ang oram ak: gër bebër këme rind axemëna këme xemënan, eño nëngan ala kala. Ofëcak or bela dek këme šalend, ax gi ex na oram fo, eni pëxaxën bëranjëm.

11

1 Tëfëtelindëne ang këmo sëfëtelind wëno bëte Kërisët ak.

End bësoxari gër cale eñ

² Ašëkwa këmun šëkwand end ga këne xwitand gër end ex yo eñ, do end ga kën sëfënd bamërëwëra ßaņ, ang sëyali këmun ak.

³ Añandi ãandi ke en nang bëte mëne Kërisët ex alëngw ar asošan kala an, asošan an ex alëngw ar asoxari an, do Kaxanu ex alëngw ar Kërisët an.

⁴ Asošan ar kë šalend, ba kë yeyanënd ang alawënel fo monaß gaf an, aņo pëbënd na Kërisët, alëngw arexëm an.

⁵ Barikan asoxari ar kë šalend, ba kë yeyanënd ang alawënel asoxari fo, ðaßërexe gaf an, në ecëfënin eņo icën indexëm in: er hi ko ang ašëk šëk këno fo.

⁶ Ata cëkëleno saxëk, angëmëne axo ðaßënd na gaf irexëm in! Dabindëlexo gaf in, angëmëne ašëfën ex eno kakan omban oņ, ba eno cëk lir-lir.

⁷ Asošan an aņo ñap ex na exo ðaßënd gaf in, gayikako mëņ ex eñañ eņ do gë enjaran end Kaxanu eņ. Xarak, asoxari an ex enjaran end asošan eņ.

⁸ Enimin, Kaxanu nëcëtëgu këņo asoxari an gër eman end asošan, aņo nëcëtëgu ex na asošan an gër eman end asoxari^o.

⁹ Bëte Kaxanu ri këņo asoxari an në end asošan, aņo di ex na asošan an në end asoxari.

¹⁰ Mëņ ex, aņap ãapëk asoxari an exo ðaßënd gaf in, eni wataxënënd omeleka ok mëne afëß fëß këņo icën indexëm in.

¹¹ Barikan gër biyi bër ßar këne gë Axwën bën, asoxari an axo gi ex na asošan këm, bëte asošan an axo gi ex na asoxari këm.

¹² Enimin, ang šanëgu ko asoxari an gër asošan ak, asoxari an këņo rëwënd bëte asošan an. Do eņo ðek gër Kaxanu xaniwëk.

¹³ Kamanin gë andewën aņ dëņ: aņap nde ãapëk asoxari an eņo calend Kaxanu ðaßërexe gaf in?

¹⁴ Ola or ala ol dëņ këņun sëyalind mëne ašëfën ex angëmëne asošan an eņo cak omban oņ.

¹⁵ Xarak, omban ocakax oņ enjaran ex gër gaf ir asoxari, gayikwa Kaxanu yël këņo omban ocakax ang elafaxën ed gaf fo.

¹⁶ Angëmëne ala exëna ar ñanëk ecampëre ed gër endey eņo el, biyi cëņ abo mër ex na mondako do bëte gër ðek Bamara ßand Kaxanu aßi mër ex na mondako.

End ecemar ed Axwën eņ

¹⁷ Ang këmun felëra gërëgako ak, arexëra këmun rexëra. Amun cëkw na gayik and kën fedër aņ en ñëņëanaxën nëmëc kën fedërënd, ax gi ex na en yexën nëmëc.

¹⁸ Eñanar eņ, awël wël këme mëne, and kën fedër gër cale aņ, ßakucara exëna mërëxand irewën. Ado eņo, wëno tøkër fo wa këme.

¹⁹ Afo ex gi wa ßakucara andewën rewën aņ eni canayaxën mërëxand irewën bër kë xemënannd gër atëy bën.

²⁰ Awa wën and kën fedër aņ, ax gi ex na en cetëraxën ecemar ed Axwën el.

²¹ Gayikwa and kën yambërand aņ, ala kala anëkan këņo nëkanënd exo ðëðaya mëņ gaßat ecemar edexëm el. Ata abat eņo yambënënd eņo eņ, ajo eņo ñawënd.

²² An gi ex na nde gë bëciw bënd gër ed kën yambëraw do en cëbëraw? Ba Amara and Kaxanu aņ nde kën yepënënd ga kënëßi šëfëninënd ako bër ãoweñ ani cot ex na bën? Ine këmun fel? Ašëkwa nde këmun šëkwa? Ali, gër endey eņo amun cëkwa na.

²³ Gayikwa wëno, er sëyali ke Axwën do nangën këmun in ex: Axwën Yesu ga wëð ko amburu aņ, yatir lëxw këno gëmëc.

²⁴ Šëkwa këņo Kaxanu, hëmbëndër ko, do re ko: «Ejo ex eman endam eņ, wën yël këmun. Diyindën mondako ene kwitaxënënd.»

²⁵ Bëte and yambëra këni aņ, wëð ko andëmba and gë ngoy aņ do re ko: «Ejo ex oßat oram oņ, oßat or eter ekaßax ed Kaxanu gë bela el. Diyindën mondako ene kwitaxënënd nand kën šëbënd yo.»

²⁶ Gayikwa, nand kën yambënd yo mburu iņo, do nand kën šëbënd yo ngoy iņo, ecës ed Axwën el kën sëfëtënd mondako xali exo ßakaw.

²⁷ Mëņ ex, ar kë yamb mburu iņo do exo cëß ngoy ind andëmba and Axwën in, xarak aņo ñap ex na an, anëka wënan ko eman end Axwën eņ, do gë oßat orexëm oņ.

²⁸ Awa ala kala kamanindëlexo ola orexëm ol, ðamana exo yambaxën mburu in, do exo cëßaxën ngoy in.

²⁹ Gayikwa ar kë yamb mburu iņo, do exo cëß ngoy iņo an pitëndërexe eter ed gë Axwën el, kiti indexëm fo yamb ko do šëß ko.

³⁰ Mëņ ex, mërëxand irewën bëranjëm šëxwërak, bëranjëm sëyik, do bëranjëm šëšëk.

³¹ Angëmëne gë andëßi dëņ këne xitiyande, Axwën an abo kiti na.

³² Barikan, Axwën an awërëšët këbo wërëšët gë bër bër këbo xitind bën këdi këbo nöp andamat gë bër gër ngwën bën.

³³ Awa bëmaÿe, and kën fedër en yambaxën ecemar ed Axwën aŋ, cënirindën andewën rewën aŋ.

³⁴ Angëmëne ala xor këŋo na enjo eŋ, yambërawëlexo pere gër ndebën, ata bayik an mëlaw na kiti iŋ.

Omëka od bayik ok cëŋ, ayaka këmun yakaŋ and këme yeliŋ aŋ.

12

End banjëla eŋ

¹ Bëmaÿe, end banjëla band ko šetëndërend Angoc Amënëk beŋ cëŋ, axe ñandi ex na en bayi nangërëxe.

² Anang nang kën ang hi ban ak, ang hi ban bër aŋo kwëta ex na Kaxanu fo, ang exëni benëŋ bend bëla bëndanjëm ak. Asëk awëlara fo banun wëlarand gër eñëŋenax do banun nambelirand gër betëmbak, gër olaš or ax yeyandërand na.

³ Mëŋ këmun felaxënd mëne ala ax kor na exo yeyanënd gë Angoc and Kaxanu aŋ do exo dend: «Katalenjo tan kata Yesu!» Bëte ala ax kor na exo dend: «Yesu ex Axwën an!» xarak ax gi ex na Angoc Amënëk aŋ nangën këŋo eyeyan elo.

⁴ Ata Angoc Amënëk amat fo ex, barikan mëŋ kë šetëndërend banjëla band fitarëk.

⁵ Bandiyen baŋ afitar fitarëk, barikan Axwën abat fo këno rinënd.

⁶ Bandixa baŋ afitar fitarëk, barikan Kaxanu iŋat fo kë rind er ex yo gër bër ex yo.

⁷ Angoc Amënëk aŋ këŋo yëlënd ala kala anjëla and gë ofëcak or bëla dëk.

⁸ Enimin, Angoc amat aŋo fo këŋo yëlënd, abat eyeyan ed orenik, do aŋo eyeyan ed onangëran.

⁹ Angoc aŋo fo këŋo yëlënd abat ekwëta el, do aŋo banjëla band epakën ed bëšëxwëra el.

¹⁰ Bëte Angoc aŋo fo këŋo yëlënd abat anjëla and exo dind becarax; aŋo anjëla and edeyara ed bend re ko Kaxanu; aŋo, anjëla and epitëndër ed bangoc el; aŋo, anjëla and exo yeyanënd oyeyan ošëxe; aŋo bëte, anjëla and exo ŋatelind oyeyan oŋo.

¹¹ Angoc amat aŋo fo kë rind beŋo dëk. Mëŋ kë šetëndërend banjëla baŋ ang këŋo ŋandind ak: eŋo yël ala kala anjëla and fitak.

End amatinali and eman eŋ

¹² Enimin, eman end ala eŋ, emat fo ex ado ga kë barënd owal odanjëm. Do gayikako, abar kë barënd dëk owal ok eman emat ado ga ŷëmbëk, mondako fo ex end Kërisët eŋ.

¹³ Gayikwa ene gixëne eman emat, gër Angoc Amënëk amat buyi këbo biyi dëk: hik Bëšëwif bën, hik bër benëŋ becëxe bën, hik okadëp ok, hik bër yaya bën. Do gë Angoc Amënëk aŋo fo ŷëm këne biyi dëk.

¹⁴ Mondako fo ex end eman end ala eŋ, owal odanjëm barëk, ax gi ex na wal iŋat.

¹⁵ Kido sapar in are bax rend gayikako ax gi ex na ataxan, ax gi ex na wal ir eman. Ata nde wacaya dox mëne anëka rëxëtak gër eman?

¹⁶ Kido anëf aŋ are bax rend, gayikako ax gi ex na angës, ax gi ex na wal ir eman, wal ir eman dëŋ bayi dox.

¹⁷ Kido eman end ala eŋ angës fo hi bax, mondake doxo wëlarand? Kido eman end ala eŋ anëf fo hi bax, mondake doxo wëranënd?

¹⁸ Yama Kaxanu ga šomëndërëk nde dëk owal od eman ok ang ŷandi këŋo ak.

¹⁹ Kido dëk owal ok erebat fo hi bax, eman ax gi dona.

²⁰ Awa gërëgako owal odanjëm barëk, barikan eman emat fo ex.

²¹ Angës aŋ ax kor na ex de mëne aŋo balënd na end ataxan eŋ. Bëte gaf in ax kor na ex de mëne aŋo balënd na end osapar eŋ.

²² Ecëñëxët, owal od eman od sitarak nëmëc ok dëŋ, gë ofëcak ex.

²³ Owal od këne yëlände ašëfën šëfënëk enëcët ok, nëmëc këne fëbënde. Do mondako këne šonënde nëmëc owal od ax ñap ex na eni watënd bëla ok.

²⁴ Xarak, owal od ŷapëk eni watënd ok, ane conënd ex na. Enimin, Kaxanu rik mondako eman eŋ ene pëbaxënënde nëmëc owal od ax ñap ex na eni watënd bëla ok.

²⁵ Dek owal ok kë rëcarënd këdi kë šapër eman eŋ.

²⁶ Do angëmëne wal iŋat kë sorond, dëk owal od eman ok kë sorond. Bëte angëmëne wal iŋat ex mocëkw, dëk owal ok këŋo nëngandërand.

²⁷ Awa wën dëk eman emat hi kën, eman end Kërisët eŋ do ala kala wal hi ko.

²⁸ Xarak, Kaxanu xwët këbi gër Amara and bërëwäk endexëm: ga ŷana këni oparëxanda, šëtëgu këni bëlawënel, šëtëgu këni bëte bëšëyali. Kaxanu axwët xwët

këbi bëte bër gë anjëla and edi ed becarax, bër gë anjëla and epakën ed bëshëxwëra, bër gë anjëla and edëcara ed bëla, bër gë anjëla and olëngw, do bër gë anjëla and eyeyan ed oyeyan ošëxe.

²⁹ Dek oparëxanda fo nde exëni? Dek dek fo nde këni yeyanënd ang bëlawënel fo? Dek bëshëyali fo nde exëni? Dek fo nde këni rind becarax?

³⁰ Dek fo nde šot këni banjëla band epakën ed bëshëxwëra? Dek fo nde këni yeyanënd oyeyan ošëxe? Dek fo nde këni fiatelind oyeyan ošëxe oŋ?

³¹ Awa balëkënalindën ocal od banjëla band xëbënëk nëmëc ok.
Do wëno awasin këmun wësin fëña ir xëbënëk nëmëc in.

13

End aŋana eŋ

¹ Ado me yeyanënd oyeyan or bëla oŋ, do gë or omeleka oŋ, xarak aŋana axe gi ex na, ang atëmb and këni sëmbënd fo hi këme, ang etala ed kë wëlind fo hi këme.

² Ado me gi areyara ar bënd Kaxanu, anang ar dek beconëšon, do ar nangërak dek. Ado me cot ekwëta ed kë sëngërëbëtënd osënd el dëŋ, xarak aŋana axe gi ex na, yoweŷ ame gi ex na.

³ Ado mëni cetërand napul iram in dek bëxaŷëanaxik bën; ado me dëxwënd eman endam eŋ gër xodux, xarak aŋana axe gi ex na, ofëcak axe gi ex na.

⁴ Ar gë aŋana an aŋa ko buŋand, anënga nënga ko, aŋo yakëraxind na, axo dafënanand na, axo pufënanand na.

⁵ Axo dind na end ax ñap ex na eŋ, aŋo balënd na endexëm fo, axo wërënanand na, ala aŋo penanënd na eñëŋëanax.

⁶ Bëte ar gë aŋana an, end dal eŋ këŋo fatënd, ax gi ex na osëmbak ol.

⁷ Aseŋan ko seŋanënd end ex yo, aŋa ko wënd end ex yo, ayar ko yarënd end ex yo, aŋa ko buŋand end ex yo.

⁸ Aŋana aŋ er din ir din ex. Edeyara ed bënd Kaxanu el, ayep kë yep. Oyeyan ošëxe oŋ, ayep kë yep. Bëte onangëran ol ayep kë yep.

⁹ Gaylko bënd Kaxanu beŋ, mar fo këne nangënde, mar fo këne reyande ang bëlawënel fo.

¹⁰ Barikan and kë faŷaya beŷ dek aŋ, er ebax mar fo in ayep kë yep.

¹¹ And hi bame itox aŋ, ang itox fo bame yeyanënd, ang itox fo bame yëlarand, do ang itox fo baxe fëninnd bendey beŋ. Barikan and nangaya këme aŋ, aseŋ seŋ këme osoxëttox ol.

¹² Doro doro, awat këne watënde beŷ bën ang në anangoye fo, mëd-mëd fo. Barikan awat këne wat kerët. Gërëgako bëndëmar fo nang këme. Barikan anang këme nang ang nang ke Kaxanu ak.

¹³ Awa gërëkako betas beŋo kë bayi: ekwëta el, eyar el do gë aŋana aŋ. Barikan aŋana aŋ xëbënëk nëmëc.

14

End cale eŋ

¹ Calayindën en gi bër gë aŋana. Nandindëleŋun en cot banjëla band Angoc Amënek ban, adofa anjëla and eyeyan ed ang alawënel fo aŋ.

² Enimin, ar kë yeyanënd oyeyan ošëxe an, Kaxanu këŋo yeyanelind, ax gi ex na bëla gayik er ko rend in ala aŋo pëninnd na. Angoc Amënek aŋ wa këŋo fiebëtënd exo yeyanënd bënd šonayak beŋ.

³ Ar kë yeyanënd ang alawënel fo an, bëla bën këbi felërand: bër gër Amara bën këbi xemënënd gër ekwëta, bën këbi felënd eni kapina, bën këbi bašënënd banjëlan.

⁴ Ar kë yeyanënd oyeyan ošëxe an, ola orexëm ol ko xemënënd gër ekwëta, ar kë yeyanënd ang alawënel fo an, Amara aŋ ko xemënënd.

⁵ Aŷandi ŷandi ke wën dek en yeyanënd oyeyan ošëxe. Barikan en yeyanënd ang bëlawënel ŷandi ke nëmëc. Ar kë yeyanënd ang alawënel an xëbënëk nëmëc gë ar kë yeyanënd oyeyan ošëxe an. Angëmëne cëŋ aŋateli ko fiatelind, axemën këbi xemën bër gër Amara bën.

⁶ Do gërëgako bëmaŷe, ofëcak nde kën šot na angëmëne me yeli gër ndewën, do me yeyandërand oyeyan ošëxe gër ed ebax mun mëlanëli, end nangën ke Kaxanu eŋ: onangëran ol, edeyara ed bënd Kaxanu el, ba osëyali ol?

⁷ Angëmëne acëroti aŋ, gë atëmb aŋ andamat kë wëlind, mondake ko bara ala xarak er këni farixënd in, gë er këni sëmbënd in axo pitëndërend na?

⁸ Do angëmëne ofarix or kereloj ol ax wëlind na šenene, nojō kē xēñënara ond gër emer oj?

⁹ Andamat ex gē endewën eñ, angëmëne end kën yeyanënd gē oyeyan ošëxe eñ, ala ax ñatelig na, nojō këjo fëni? Ata ayeyandëra fo kën yeyandërand.

¹⁰ Oyeyan or bēla oñ moñëmb yëmbëk gër ngwën ro. Do eyeyan ed ex yo bër kē yeyanënd bën awëlëraxën këni wëlëraxënënd.

¹¹ Awa angëmëne ame wëlënd na er ko rend ar ke yeyanelind in, aliyer hi këme gër ndexëm do mëñ bēte anangërarëx këmo xwët.

¹² Mondako fo ex endewën eñ, gayikako banjēla band Angoc Amënëk ban kën šaland, awa kamënin de aye ediyenexën el. Barikan gilex ekemënaxën ed ekwëta ed bër gër Amara el.

¹³ Mëñ ex, ar kē yeyanënd oyeyan ošëxe an, karalejo Kaxanu ejo yël anjēla and exo ñatelixënënd bebër ko reyand bën.

¹⁴ Gayikwa angëmëne gē oyeyan ošëxe këme šalend, gē angoc andam añ këme šalend, bari gër onden ondam ame nangënd na er këme rend in.

¹⁵ Do mondake yapëk me dind? Awa ašale këme ŷana me calend gē Angoc añ. Bēte ašale këme ŷana me calend gē onden ondam oñ. Ayëwëra këme ŷana me ñëwërand gē Angoc añ, bēte ayëwëra këme ŷana me ñëwërand gē onden ondam oñ.

¹⁶ Enimin, angëmëne gē Angoc Amënëk añ fo, këy xarand oyekax ol gër Kaxanu, ar ax nang ex na end oyeyan ošëxe an, mondake cëñ ko yaka «Amen», gayikako año pënin na er këy rend in?

¹⁷ Dal ex mëne ang këy šalend ak ðek xëbënëk, bari ala año kemënënd na gër ekwëta.

¹⁸ Ašëkwa këmo šëkwand Kaxanu gayik wëno dëñ këjo šalend gē oyeyan ošëxe oñ nëmëc wën ðek.

¹⁹ Barikan and këme hi gër Amara añ, er ke fecanënd me deya bënjo bend këbi fëni bēla, gē me deya bëndey owëli epëxw gē oyeyan ošëxe.

²⁰ Bëmaŷe, këren gi na ðe ang obaš fo gër epitëndër ed beŷ. Giyin bëxarëk gër epitëndër ed beŷ, barikan gër edi ed eñëñëxax, giyin ang obaš fo.

²¹ Gër acariya yëgw këni:

«Gē bēla bër kē yeyanënd oyeyan ošëxe, gē ofërëya or bëliyer,

këmëni ŷana mëni pelërand bulunda ijo,

barikan ani ñana na ene baxëtënd, re ko Axwën an*.»

²² Awa gër bër ax gi ex na bërëwäk, oyeyan ošëxe oñ, nanganëme ex, bari ax gi ex na nanganëme gër bërëwäk. Bēte edeyara ed bend Kaxanu el, nanganëme ex gër bërëwäk, bari ax gi ex na gër bër ax ma ex na.

²³ Gako Amara ðek eni barër gër cale, bën ðek eni yeyanënd oyeyan ošëxe do eni ñatëgu ngwa na bër obaxët, bër ax nang ex na end oyeyan ošëxe, ba bër ax gi ex na bërëwäk, ani yēla na nde mëne anëka šenëkët këñun?

²⁴ Barikan angëmëne wën ðek en yeyanënd ang bëlawënel fo do exo ñatëgu ar ax gi ex na këreceñ, ba ar ax nang ex na end oyeyan ošëxe, wën ðek këjo fëlët, wën ðek këjo nëp.

²⁵ Bend šonayak gër emëkw edexëm beñ kën šonët. Ata mëñ and ko foxi eyiŷ el ñëš gër ebar añ, ašale këjo ŷana ejo calend Kaxanu do exo dend:

«Enimin, Kaxanu ro hi ko mërëxand irewën!»

End bend šode-šode gër cale eñ

²⁶ Awa bëmaŷe, mondako yapëk en dind. And kën fedër gër cale añ, diyindë abät abät er këñun xemën gër ekwëta in: hik ar gē oyëkan an, hik ar gē osëyali an, hik ar kē reya end Kaxanu an, hik ar kē yeyan gē eyeyan ecëxe an, hik ar kē ñateli eyeyan elo an.

²⁷ Angëmëne bēla exëna bër kē yeyan gē oyeyan ošëxe, yeyanëlexëni abät abät, bëxi ba bësas, ata gwac kē hi. Bëtëlexo ar kē ñateli er re këni an.

²⁸ Angëmëne er këni rend bër gē anjēla and oyeyan ošëxe in, xarak añateli ax gi ex na, cësinalexëni gër Amara. Er ebax eni yeyan in, bayilebi bën fo do gē Kaxanu.

²⁹ End bër kē yeyanënd ang bëlawënel fo eñ cëñ, bëxi ba bësas yeyanëlexëni, do bër këbi baxëtënd bën, yixëtindëlexëni er wël këni in.

³⁰ Angëmëne ala ašëxe exo cot amëd año dëñ, end nangën këjo Kaxanu, awa cësinalexo añanar an.

³¹ Enimin, wën ðek axor kën xor en yeyanënd ang alawënel ar Kaxanu fo, abät abät, eni tēyaxën yëŷ, do eni kemaxën gër ekwëta bër kē baxëtënd bën.

- ³² Onden ond bëlawënel oñ abana kë banand gër bëlawënel bëşandaŵ.
³³ Gayikwa gër ed hi ko Kaxanu, oñetak fo ex, ax gind na şode-şode.
 Ang këni rind dek bëwënek bën gër Bamara bandedbën ak,
³⁴ bëşoxari bën cësinayindëlexëni gër Amara, gayikwa ax ñap ex na eni yeyandërand.
 Pëbindëlenëbi bëcën bëndebën bën, ang rek acariya ak.
³⁵ Angëmëne yëy yandi këbi na eni tëya, mëkayindëlenëbi bëcën bëndebën bën gër bëciw.
 Gayikwa ax ye ex na asoxari an exo yeyandë gër Amara.
³⁶ Ba gër ndewën nde şanëguk eyeyan ed Kaxanu el? Gër ndewën fo nde ñatëlik?
³⁷ Angëmëne ala exo yëland mëne alawënel ba ar gër Angoc Amënëk hi ko, nangëlexo mëne end yëgwënëli këmun eño, apela and Axwën ex.
³⁸ Do angëmëne axo nang ex na eño, awa mëñ bëte ala año nang na.
³⁹ Awa bëmaÿe, ñandindëlenun en yeyanënd ang bëlawënel fo, do këren cëbanënd na eyeyan ed oyeyan oşexe el.
⁴⁰ Barikan diyindën er ex yo ang yäpëk ak, do şenene.

15

End Atëfëtan eñ

- ¹ Bëmaÿe, baxëtine mun kwitan Atëfëtan and nangën këmun añ, and xwëta kën do xemënëli kën şenene añ.
² Gë Atëfëtan año şot kën apexa añ, angëmëne ang nangën këmun ak xwëtaya kën gër owëkw orewën. Angëmëne anëngwët nëngwët kën Atëfëtan año, ekwëta edewën el yoweÿ ax gi ex na.
³ Endey eñanar end sëyali këmun eñ, end sëyali bane wëno bëte eñ:
 «Kërisët wa şësëk në end bëñëñnax bëndebi,
 ang rek Oñëgw Omënëk ak*»
⁴ Afel bamun felënd mëne Yesu awëg wëg bano, barikan xani ko gër ecës akey atasën añ, ang re bax Oñëgw Omënëk ak.
⁵ And xani ko añ, pere şanayaxën babi Kefas do gë oparëxanda epëxw gë oki ok.
⁶ Aşanayaxën şanayaxën babi bëte bëmaÿe bën, ang hi bani bëla okeme oco axuca, do bën dek wat këno. Bëranjëm ga këni liya bayi këni, bërëmar fo şësëk.
⁷ Ata şanayaxën këño Şak do bëte dek oparëxanda ok.
⁸ And şanayaxën këbi bën dek añ, şanayaxën ke wëno, ar hik ang itox ind rëw këno ñatërëxe amëd and yäpëk añ fo.
⁹ Gayikwa wëno xurik ex ba gër oparëxanda od Yesu dek. Gayikako arixëra bamëni rixërand bër gër Amara and Kaxanu bën, wëno ax ñap ex na ene macënd parëxanda.
¹⁰ Barikan oyekax or Kaxanu ol rik hixën këme er hi këme in, do oyekax or rin ke olo, ax gi ex na or gë ofëcak këm. Ecëñëxët, wëno riyenik nëmëc bën dek. Barikan oyekax or Kaxanu or ex gër ndam ol riyenik, ax gi ex na wëno.
¹¹ Awa hik wëno, hik bën mondako këmi femërand, do mondako ex ekwëta ed fexaxën kën el.

End ekani gër ecës eñ

- ¹² Xarak, angëmëne afem këni femënd mëne Kërisët axani xani ko gër ecës, inecëñ këni rexënënd bërëmar gër ndewën na mëne ekani ed bëşësëk ax gi ex na?
¹³ Angëmëne ekani ed gër ecës ax gi ex na, awa Kërisët axo kani ex na gër ecës.
¹⁴ Do angëmëne Kërisët axo kani ex na gër ecës, awa epemëra ed këmi femërand el gë ofëcak këm ex, do bëte ekwëta edewën el ed gë ofëcak këm ex.
¹⁵ Ata biyi er hi këmi ang otede od këño nëgwëşanënd Kaxanu fo, gayikako areya këmi reyand mëne mëñ xanin këño Kërisët gër ecës, xarak año kanin ex na, angëmëne ðal ex mëne bëşëk bën ani kanind na gër ecës.
¹⁶ Enimin, angëmëne bëşëk bën ani kanind na gër ecës, Kërisët axo kani ex na gër ecës.
¹⁷ Awa wën ga këni ri bëñëñnax bën bayi këni, angëmëne Kërisët axo kani ex na gër ecës, ekwëta edewën el ofëcak këm ex.
¹⁸ Do bërëwak end Kërisët bër këbi raşënd gër ecës bën, anëka nemi këni.
¹⁹ Angëmëne gër anıyan and ebar ro fo këne yarënde end Kërisët eñ, awa biyi ex bër xurik ex kaÿën gër bëla dek.
²⁰ Barikan ðal dëñ wa ex, Kërisët axani xani ko gër ecës: mëñ ex ayanar ar xanik an, eni koraxënënd eni kani bër këbi raşënd gër ecës bën.

²¹ Awa gayikako në end ala abat fo yowaxënëguk ecës el, bëte në end ala abat fo yowaxënëguk ekani ed gër ecës el.

²² Enimin, ang këni šësënd dek bela bën në end ga bar këni ola ol gë Adam, bën dek mondako fo këni xani gër ecës në end ga bar këni ola ol gë Kërisët.

²³ Barikan axanira këni xanira ala kala gër enga endexëm: Kërisët mëñ ayanar ar xanik gër ecës an, bëte eni kaniraxën bërëwak endexëm bën and ko bakaw an.

²⁴ Ata ex ñatëgu ngwa ekwët ed ngwën el, do Kërisët enjo maš owun ol Faba Kaxanu, and ko wëña olëngw or ex yo, gë or gapak or ex yo, gë panga ind ex yo.

²⁵ Gayikwa Kërisët afo exo mun ebi bëñaxën dek bërangoÿëra andexëm bën.

²⁶ Ata arangoÿëra afelatar ar këño wëña an, ex ecës el.

²⁷ Enimin, Oñëgw Omënëk ok are rek:

«Ayël yël këño owun ol gër beÿ dek*»

Barikan and rek mëne gër beÿ dek wun ko an, aye nang këne mëne ax gi ex na gë Kaxanu ak, mëñ ar yël këño owun olo an.

²⁸ Do and ko wun Kërisët gër beÿ dek an, ata mëñ Aseñiŵ dëñ kē yëlaya gër ar yël këño mbëña ind beÿ dek an, exo gixën Kaxanu dek gër bela dek.

²⁹ Kido ax gi bana mondako, ine doni rind bër kënëbi buyind në end bër šësëk en? Ineŵa kënëbi buyixënënd angëmëne bësësëk bën ani kanind na gër ecës?

³⁰ Do biyi cëñ, ineŵa këbo feceraxënënd ecës el apëxënd and ex yo?

³¹ Bëmaÿe, wëno key yo key wa ga fecerand ecës el. Barikan ga ke nëngandërand endewën enj këme yeyanaxënënd mondako ga bar këne ako gë Yesu Kërisët, Axwën arefi an.

³² Angëmëne në end banjëlan band bela fo bami wërënd gë oŵacar ol gër Efes, ofëcak nde këmi šot na? Angëmëne bësëk bën ani kanind na gër ecës, dindëne ngwa ang futëk Oñëgw Omënëk ak:

«Yambërandëne do cebërandëne

gayikwa ecan ašës këne šëse*»

³³ Ala këreñun yifad na:

«Ebar ed gë bela bësëmbak el, këbi nëxenënd bër šenene bën.»

³⁴ Ata bakaréleñun de onden onj do tebin emendëran el. Enimin, ang hi kën ak, bërëmar ano nang ex na Kaxanu. Enjun cëfënanaxën këme yeyanënd mondako.

End eman engašax enj

³⁵ Barikan ala kē wëka na: «Mondake wa këni xanind bësëk bën? Gë eman end fe këni bakawënd?»

³⁶ Ar kë yeyanënd mondako an, afëñirëx exo! Wëj wa er këy nedënd in, ax gi ex na nde ašës kē šësënd damana ex dīyaxën gašëxe?

³⁷ Do enjëlir enj këy nedënd enj, bamat enjëlir end bële, ba end enedfa ecëxe, ay nedënd na gë añamb.

³⁸ Ata Kaxanu kē rind enedfa kala gë añamb, ang këño ÿandi ak, enedfa kala gë añamb andexëm.

³⁹ Bëbër gë onjën bën ani gi ex na gë eman emat: pit ex eman end bela enj, pit ex eman end oŵacar enj, pit ex eman end ošël enj, do pit ex eman end oxan enj.

⁴⁰ Bëman bënd gër orën exëna, bëte bëman bënd gër ebar exëna. Barikan enjaran end bëman bënd gër orën enj, ax gi ex na andamat gë end bëman bënd gër ebar enj.

⁴¹ Ax gi ex na nde eñan enj gë oye orexëm ex, facaw in gë oye orexëm ex, do oŵal onj oye orebën pit. Oŵal onj dëñ afitar fitarëk oye ol: emal kala gë enjaran endexëm ex.

⁴² Awa mondako fo ex end ekani ed bësësëk enj. Ala ar wëg bano gë eman end kē šësënd an, exo nëngëtagw gër ecës gë eman end din ax cës na.

⁴³ Ar wëg bano gë eman end enjaran këm an, exo nëngëtagw gër ecës, gë eman end gë enjaran. Ar wëg bano gë eman etitarak an, exo nëngëtagw gër ecës gë eman end gë ojaw.

⁴⁴ Gë eman end këñëbo wëg enj, ošapar do gë oñas ex, ata ene nëngëtagwëye gër ecës gë eman end angoc. Gayikako eman end gë ošapar do gë oñas exëna, bëte eman end gë angoc exëna.

⁴⁵ Mëñ rexënëk Oñëgw Omënëk ok: «Adam, ala ayanar ar bax liyand an, hi baxo gë eman end gë ošapar do gë oñas*» Ar hik Adam ifelatar an, exo angoc and kē liyanënd an.

⁴⁶ Ar gë eman end gë oşapar do gë oñas an, hik ayanar an, ax gi ex na ar ex angoc an; ar ex angoc an bêtêguk.

⁴⁷ Ala ayanar ar ri kêjo Kaxanu gë obar an, gër ebar xaniw ko. Ala axinëm an cêj, gër orën xaniw ko.

⁴⁸ Ala ar ri kêjo Kaxanu gë obar an, ang bela bër gër ebar ro ak hi ko. Ar gër orën an cêj, ang bër gër orën ak hi ko.

⁴⁹ Do ang şot kêne gër ola orebi eñaŵ end ar ri kêjo Kaxanu gë obar ak, mondako fo kêne şote eñaŵ end ar gër orën ej.

⁵⁰ Bëmaŷe, ga re kême: oyas ok do gë oşat oŷ ax kor na ex dîl gër owun or Kaxanu. Eman end kê şêsënd ej, ax kor na ex ŷat gër anıyan and din ir din.

⁵¹ Baxêtine mun nangën econêşon ejo: abo daşëra na biyi dek gër ecës, barikan biyi dek kêne nêngwêtaye gë beman bendeŷi ak.

⁵² Ang ŷandêk enjêpar ed angës ak, mondako fo kê ŷand enêngëtara ed bêsêk el gë eman end din ax cës na ej, and kê wëli ofarix or kereloy ifelatar aŷ, biyi dek kêne nêngwêtaye.

⁵³ Eman end kê nemind ej, afo ex nêngwëta eman end din ax nemi na, do eman end kê şêsënd ej, ex nêngwëta eman end din ax cës na.

⁵⁴ Eman end kê şêsënd ej, and kê şuŷa eman end din ax cësënd na, do eman end kê şêsënd ej ex gi eman end din ax cës na, amêd aŷo fo kê fiata er rek Oñëgw Omênêk in: «Dodo anêka xor kêno ecës el, ecës ax bo ex na»!

⁵⁵ Do wëj ecës el, feye ex panga indey iŷ?

Feye ex anjif andey aŷ?»

⁵⁶ Anjif and ecës aŷ ex, eñëjênax ej. Do panga ind eñëjênax iŷ ex, acariya aŷ.

⁵⁷ Barikan, cêkwanêjone Kaxanu ga yël kêbo angora aŷ paş gë Yesu Kêrisêt, Axwën arebi an!

⁵⁸ Awa wën bëmaŷe bënd ke balënd mbaŷ bêjo, kemin mbaŷ ang beşër ax têngêrêbêtand na fo. Kemënayindën key yo key gër andiyen and Axwën ga nang kën ako mêne er kën riyenind in ax gi na gë ofêcak kême gër ebar ed bar kën gë Axwën an.

16

End amarënen ej

¹ End amarënen and kênebi rêcaraxën okêreceŷ od gër Yerusalem ej cêj, wën bête barin dek ang fel kêmeni bër gër Bamara band ebar ed Galasi ak.

² Yatir akey ayanar and loxo, ala kala pitindêlexo kodî in, ang ex ojaŵ odexëm ak, do exo mëxwëta gër icîw indexëm. Kêren cëni na me ŷatëli in dixën amarënen andewën aŷ.

³ And kême ŷatëli aŷ, gë okayëta kêni yeli bër kênebi sana eni mëla oyël orewën gër Yerusalem bën.

⁴ Angëmêne afo me ye wëno bête, awa đamana ibat kêmi yef.

End đamana od Pol ej

⁵ Anëngali kêmun nëngali and kême sëfëra dek ebar ed Masedëwan aŷ (gayik ayeli kême yeli, end bangol band gër ebar elo ej đamana me ŷataxënëli gër ndewën).

⁶ Bamat bakey bandanjëm ke xeyëra gër ndewën. Ado ba na ke xuca amêd and gë ayem aŷ, ene yëlëraxën şëlafana ir kême sëfaxënëx fëña iram in.

⁷ Aŷo axe ŷandi ex na mun wat ang ar okucan fo: ayar kême yarënd me nêka monêka dëj na gër ndewën, angëmêne aŷa ŷa ko Axwën an.

⁸ Barikan gër Efes cêj, fën kême bayi xali gë ofëna or Peŷeteket ol.

⁹ Gayikwa Kaxanu fêrêtën ke ebêt eňangax, mo dinaxën andiyen atëm, ado ga yëmb kêni bër ke wëreli bën.

¹⁰ Do and ko fiatëli Timote aŷ, mëlayayino ang bayik axo yëdara na na gër ndewën. Gayikwa ang wëno ak kêjo riyeninënd Axwën an.

¹¹ Awa ala kêreŷo yaf na đe! Yëlërawêđëno şëlafana ir ko rixënëgu đamana iyekax, xali gër ed hi kême ro, gayik aşëni şëni kêmo wëno gë bëmaŷe bëj.

¹² End abaŷe Apolos ej cêj, bandanjëm xara kêmo enun nëngali, mëj gë bëmaŷe bënd enga endexëm bëj. Barikan aŷo ŷandi ex na pere exo yeli gërëgako. Ayeli ko yeli, and ko şot amêd aŷ.

End bapela bapelatar ej

¹³ Awa wën, titinayin, kemênayin gër ekwëta, giyin bëfirik, kemin.

¹⁴ Diyindën er ex yo gë aņana!

¹⁵ Bëmaņe, apela aņo këmün başëlinđ. Anang nang kën mëne Sëtefanas gë ekun edexëm el đek, exëni bëyanar bërëwäk gër ebar ed Akayi bën. Do bën mbaņ wä këni andiyen and edëcara ed bëwënëk aņ.

¹⁶ Wën bëte, mayindën olëngw or bela bër ang bën ol, do gë đek bër këni riyenind do këni sorond andamat bën.

¹⁷ Wëno mbaņ nëngandëra ke ga nëngaw këne Sëtefanas, gë Forëتونatus do gë Akayos. Ga wat këmëni ata hi ke ang wën đek wat këmün fo.

¹⁸ Gayikwa emëkw edam el do gë edewën el yemën këni. Awa wën kamënin epëb ed bela bërako rako el.

¹⁹ Bër gër Bamara band gër ebar ed Asi bën đek, ašëma kënün šëmand. Akilas gë Përisil do gë bër Amara and gër iciw indebën bën đek, kënün šëmand mbaņ gër owac or Axwën.

²⁰ Ašëma šëma kënün bëmaņe bëņ đek. Cëmarëxën andewën rewën aņ do megarërayin emegar emënëk, ang bër acël amat fo.

²¹ Wëno Pol yëgwëlik gë ataxan andam aņ dëņ ecëmar elo.

²² Ar aņo ņan ex na Axwën an, katalëņo! «Maranata», mëne ngëņ «Axwën an në eyow exo!»

²³ Oyekax or Axwën Yesu ol gil ex gë wën!

²⁴ Wën đek ñan këmün ga bar këne ako gë Yesu Kërisët.

Kayëta ixinëm ir Bëkoreñët in Lilaya in

Akayëta aŋo ro ex akinëm and yëgwën bafi Pol okëreceŋ od gër Koreñët aŋ gayik ax bo bana ga wëlër na šenene gë mëŋ. Bendey betas yëgw ko Pol gër akayëta aŋo. Eñanar eŋ, ayaka yaka bafi ga bani yepënënd ofarëxanda orexëm ol. Gayikwa gër ofarëxanda aÿëmb yëmbëk oyot ok do gë beñigënaxik beŋ. Barikan, Pol aŋuŋa ŋuŋa baxo beŋo dëk, mëŋ ex ax ñap bana eno yepënënd. Ekinëm eŋ, Pol fel bafi eni bar er kënëbi rëcaraxën okëreceŋ od šëmura bafi gër Yerusalem ok. Etasën eŋ, Pol afel fel bafi kërënëbi faxëtënd na oparëxanda od šanayaw bax gër Amara andebën do bani séyalirand becéxen ok. Oparëxanda oko arafënara bani rafënarand. Xarak, parëxanda ir d'al in, abana ko banand, aŋa ko wënd exo gi ang ar sitarak fo exo cotaxën ojaŋw od Kaxanu ok. Bëte aŋi nëŋ'alind na okëreceŋ ok eno yëlërand napul in. Gayikwa Kaxanu ayël fo ko yëlënd oyekax orexëm ol, yoweÿ axo mëkand na. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el do gë ecëkwa ed Kaxanu el: 1.1-11.

End andiyen and parëxanda ir Kaxanu eŋ: 1.12-2.17.

End aŋana and Yesu Kërisët eŋ: 3.1-7.16.

End edëcar ed okëreceŋ eŋ: 8.1-9.15.

End ofarëxanda or Pol eŋ: 10.1-13.10.

Bepelatar beŋ: 13.11-13.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, parëxanda ir Yesu Kërisët in, ang yandi këŋo Kaxanu ak, do gë imaÿe indeŋi iŋ Timote, këŋun yëgwënëlinde wën bër ex Amara and Kaxanu and gër angol and Koreñët bën, do gë dëk bëwënëk bër ex gër ebar ed Akayi bën.

² Kaxanu, Faba ireŋi, do gë Yesu Kërisët, Axwën areŋi an, yëlëlenun oyekax ol, do gë obetak ol!

End ekemëndër eŋ

³ Cëkwanëŋone Kaxanu, Sëm ir Axwën areŋi Yesu Kërisët, Sëm ir xwënëk axaÿënan ir ex yo. Mëŋ exo Kaxanu, ar kë xemënënd nand ex yo.

⁴ Kaxanu këbo xemënënd gër oyot od ex yo, ene koraxënënde biyi bëte enëbe kemëne bër kë sorond gër oyot od ex yo, paŋ gë ekemën ed këne šotënde gër ndexëm el.

⁵ Enimin, ang kë yëmb yo toro ind këne soronde në end Kërisët in, mondako fo kë yëmb bëte ekemën ed këne šotënde gë Kërisët el.

⁶ Angëmëne asoro këmi sorond gër oyot, mun kemënaŋënënd, end apexa andewën këmi soroxënënd. Angëmëne Kaxanu axemën xemën këbo, mun kemënaŋënënd wën bëte këbo xemënaŋën, en cotaxën ojaŋw od en ŋuŋaxën toro indimat gë biyi.

⁷ Do er këmun yarënënd in mokwëta ex, gayikwa anang nang këmi mëne ang šoma kënebo gër toro ak, ašoma kënebo šomand bëte gër ekemën.

⁸ Enimin bëmaÿe, oyot od hi babo gër ebar ed Asi ok, aŋo ñandi ex na en nem. Yama mokëŋa ga xëba babo nde, nëmëc ang xor këmi mi ŋuŋa ak. Abami yëla na bëbëngw këmi bayi.

⁹ Gër owëkw oreŋi dëŋ wä bami mëne ecës edeŋi el dëŋ ñatënëgu babo mondako. Ata mokwëtaxën Kaxanu, mëŋ ar këŋi xaninënd bëšëk an hixën babo eŋo, këdi këmi xwëta ogaf odeŋi ok.

¹⁰ Mëŋ racët këbo, do aracët këbo racët gër ecës edako rako elo. Iyo biyi, mëŋ ex ar këneŋo yarënde an, do axwëta xwëta këneŋone mëne aracët këbo racët bëte.

¹¹ Wën bëte arëca kënebo rëcand ga kënebo šalenënd ako. Ata Kaxanu ayaka ko yaka cale ind kënebo šalenënd bëranjëm in. Ayël këbo yël enjekax eŋo, do bëranjëm këŋo yana eŋo cëkwand në endeŋi.

End eteb ed d'amana ir Pol eŋ

¹² Gayikwa onënga oreŋi ol ex, osede or šot këmi gër onden ondeŋi ol. Aliya liya këmi gë ola or toc do gë d'al ir xaniwëk gër Kaxanu in, mërëxand ir bëla dëk, adofa gër ndewën, gë oyekax or Kaxanu ol, bari ax gi ex na gë orenik or gër ngwën ro ol.

¹³ Er kën fënënd do këŋun fëninde in yëgwënëli këmun, ax gi ex na ecëxen. Yëla këme afëni këŋun fëni aye,

¹⁴ ang fëni këŋun dëŋ mar mëne në endeŋi na këŋun nëngandëraf ang këbo nënganënd biyi bëte endewën ak, yatir akey and Yesu, Axwën areŋi aŋ.

¹⁵ Ata wëno gë ekwëta elo yandi baxe mun nëngali pere, en cotaxën oyekax oxinëm.

¹⁶ Bëte yëla këme axuca këme xucax elod gër ndewën na ond gër ebar ed Masedëwan oñ, do me kaniw gër Masedëwan me bakaxënëgu na gër ndewën, ene yëlëraxën er këme yexën ond gër ebar ed Yude oñ.

¹⁷ Ga fëna këme me di eno, ba ar kalay-kalay nde hi këme? Ba and këme fëna me di yëy añ, oñandi odam fo nde këme rind, do me dend amëd año fo: baño «Iyo», baño «Ali»?

¹⁸ Kaxanu, mëñ ar ex mokwëta an, anang nang ko mëne eyeyan ed wëleli këñëfo el, ax gi ex na baño «Iyo», do baño «Ali».

¹⁹ Gayikwa wëno, gë Silas, do gë Timote afem fem këmi gër ndewën na mëne gër Yesu Kërisët, Asëñiw ar Kaxanu an, «Iyo» fo ex, ax gi ex na baño «Iyo» do baño «Ali».

²⁰ Ang yëmbëk yo bëbër bëya këbo Kaxanu bën, Kërisët ex «Iyo» irexëm in. Awa mëñ ex, paß gë mëñ këne rende «Amen», and këñëjo şalende Kaxanu end enjaran endexëm añ.

²¹ Do Kaxanu ex ar këbo xemënënd biyi gë wën an, ga bar këne gë Kërisët an. Mëñ yata këbo mo diyeninaxënënd.

²² Mëñ fo ri këbo nanganëme irexëm in ga xwët këjo Angoc Amënëk añ gër owëkw orebi. Ata gë Angoc año këne nangaxënënde mëne bëcërëcaxik fenin këbo na.

²³ Wëno sede iram in Kaxanu ex gër aniyan andam, ðal in këme reyand. Er saxan ke me cës gë me nëgwës in. Ame bakali ex na fën gër Koreñët, gayik axe ñandi bana mun dexëra.

²⁴ Biyi abo ñandi bana mi bëña ekwëta edewën el gayik gë ekwëta elo xwëşaxën këñ gër andiyen and xel këne gë onënga fo añ.

2

¹ Wëno cëñ, afañ fañ bame gër emëkw edam këreme bakali na gër ndewën këdi këne xofëtare gë ecaminan.

² Gayikwa angëmëne në endam këñ şaminand, në end nobën cëñ ke nëngandëraxën? Ba në end bër şaminak në endam nde?

³ Mondako yëgwënëli këmun, këdi këme şamina and këme fiatëli añ end bër ebax exe nëngandërado en. Wën ðek xwëta këmun: onënga oram ol, onënga or wën ðek ex.

⁴ Gë oyot otëm, gë emëkw ed şaminak mbañ, gë ongwën od mbañ, yëgwënëli këmun. En nangaxën mëne mbañ ñan këmun rixën këme mondako, bari ax gi ex na, ga yandi ke en caminara.

End eteban ed awëndëran en

⁵ Angëmëne ala exo di er këñ şaminaxën, wën ðek kë şamina, ax gi ex na wëno kë şamina. Barikan këdi ke xureli, me dedo wa bërëmar fo kë şaminara.

⁶ Ala arako rako an, gwac këjo hi and këno rexëra bëranjëm añ.

⁷ Er yek nëmëc in ex, eno teban do eno pel exo kemëna këdi këjo bon ecamina ed xurik.

⁸ Awa axara xara këmun, ebal ed këjun end ala ajo el, nëmëcal ex.

⁹ Ata në eno yëgwënaxënëli këmun bëte mondako. Atëy ex, me nangaxën ba abaxët këñ baxëtënd end këmun fel yo.

¹⁰ Ar këno seban wën an, wëno bëte aseban këmo seban. And këmo seban ala añ, angëmëne yëy exëna er këmo sebanaxën, aseban këmo seban në endewën, ogës od Kërisët.

¹¹ Mondako këme rind këdi këmo seß Sindan ebo ðila, gayikwa noño cëñ nemëk oñandi odexëm ok.

End ecaminara ed Pol en

¹² And fiat këme gër angol and Tërowas, me pemërax Atëfëtan and Kërisët añ, asëk sëk bame ebët ed fërëtën baxe Axwën el.

¹³ Bari axe gi bana funj gër ouden ondam, gayik amo tək bana añaşe Tit. Ata ga fela këmëni na, xuca këme kwël ond gër ebar ed Masedëwan oñ.

End angora en

¹⁴ Ata cëkwanënone de Kaxanu, mëñ ar këbo wëland din gër enga end angora and Kërisët an. Paß gë biyi këni nangaxënënd bela bën endexëm en, gër ed ex yo, ang angiri inëngax fo.

¹⁵ Biyi hi këne enimin angiri inëngax in. Kërisët yël këjo angiri ijo Kaxanu. Angiri ijo, këbi wëranënd bër sëfëk fëña ir apexa bën, do bëte bër nambërak bën.

¹⁶ Gër bër nambërak, otëñer ond ecës ex. Barikan gër bër fexëk, otëñer ond aniyen ex. Do nojo xorëk exo di andiyen ajo?

¹⁷ Bela exëna bër rik eyeyan ed Kaxanu el acotëraxën and napul. Barikan, biyi gë onden ond šenene këmi femërand, ga lawënegu këbo Kaxanu. Ogës odexëm do ga bar këmi gë Kërisët këmi yeyanaxënd.

3

End bëriyenin bër eter ekašax eñ

¹ Gašëxe nde këmi ýana mi yelind gër ndewën, ang bër lawënayalik gë andeβën dëñ? Ba aýap nde ýapëk mi mëlalind okayëta od kër reyand nobën hi këmi, ang këni rind bërëmar ak? Bëte ba wën nde ýapëk enëbo ýëgwëñënd okayëta oko?

² Wën ga ex wa kayëta ireβi in, ir ýëgw këni gër owëkw oreβi in, ir nang këni do këni fëñënd bela ðek in.

³ Mongwati watic mëne wën ex kayëta ir ýëgw ko Kërisët do xwëtënan këbo gër andiyen andeβi in. Kayëta ijo, gë Angoc and Kaxanu, mëñ ar kër yëlënd aniyen añ, hixënek, xarak ax gi ex na gë oñëgw. Gër eman do gër owëkw or bela ýëgw ko, ax gi ex na në bangomb-gomb band oxaý ofësëpës.

⁴ Mondako ex ekwëta ed xwëta këmo Kaxanu el, paβ gë Kërisët.

⁵ Ax gi ex na gë andeβi ajo dëñ këmi xorënd mi nang er ex yo, nangëde gër ola oreβi xaniwëk. Barikan, biyi er këmi xorënd in, gër Kaxanu kër xaniwënd.

⁶ Mëñ fo ri këbo bëte bër xorëk eni gi bëriyenin bër eter ekašax ed gë Angoc and Kaxanu el, eter ed ax gi ex na gë oñëgw el. Gayikwa Angoc añ aliyan kër liyanënd, barikan oñëgw ok alaw kër lawënd.

⁷ Andiyen and ecës añ, and ex gër oñëgw od në oxaý añ, gë enjaran ebax, xali Bëyisërayel bën abani yëxw na eni nëkon dëxax ir Moyis in. Enjaran bax ýëgëñd gër dëxas irexëm, xarak end ex kuca bax.

⁸ Ax gi ex na nde andiyen and wëlawëk këno Angoc añ nëmëcak ecot ed enjaran el?

⁹ Angëmëne andiyen and wëlawëk kiti añ gë enjaran hi bax, andiyen and wëlawëk or šenene añ nëmëcak enjaran eñ.

¹⁰ Do dene dëñ mëne enjaran end šanaya bax akarëk eñ ašilipa šilipak and řatëguk enjaran end gërëgako añ gayik eño xurik ex këbën.

¹¹ Enimin, angëmëne er bax xucand in gë enjaran hi bax, er kër bayi lañ nëmëcak enjaran eñ.

¹² Awa biyi ga šot këmi eyar ed mondako elo, yëxwëraxën këmi nëmëc.

¹³ Biyi ami dind na ang Moyis ak, mëñ ar bax laβënd gë anjëm dëxas irexëm an, këdi këni wat Bëyisërayel bën ekwët ed enjaran end er bax xucand el.

¹⁴ Barikan er baxo rind Moyis ijo, ašiwën šiwënëk onden ond Bëyisërayel oñ. Enimin xali doro, and këni fëñënd poyoma řakayëta band eter ekarëk řañ, anjëm and kër laβënd añ, abayi bayik, ax dëxëta ex na gayik ebar gë Kërisët el fo kër rëxëtënd.

¹⁵ Xali doro, and këni fëñënd Akayëta and eter ekarëk añ, anjëm kër laβënd na owëkw oreβën oñ.

¹⁶ «Barikan and këno xwëta Axwën añ, anjëm and kër laβënd añ arëxëta kër rëxëtand*.»

¹⁷ Xarak Angoc añ ex Axwën ajo. Do gër ed hi ko Angoc and Axwën, fën ex orëyaya el.

¹⁸ Biyi ðek bër gë odëxas od laβët këni ok, anëkon këne nëkonënde gë axëbënan, ang në anangoye fo, enjaran end Axwën eñ. Anëngwëta nëngwëta këne ene cotaxëne eñaw emat gë Axwën an, do enjaran eñ kwël ex řašarënd. Mondako ex andiyen and Axwën añ, mëñ ar ex Angoc an.

4

End napul ir në řapeya eñ

¹ Awa gayikako andiyen ajo sebënan këbo Kaxanu, gë axaýënan ir wäsin këbo in, kërëbo cena na.

² Aseβ seβ këmi bënd řeñ, řecëfëñaxik řeñ. Ami dind na řeý bën gë osit, do ami nëmbëtënd na eyeyan ed Kaxanu el. Ecëñëxët, řal in këmi reyand kerët, ata mondako hi këmi bër mokrëta gër onden ond ala kala, do gër lëngw ir Kaxanu.

³ Barikan angëmëne Atëfëtan and këmi femërand añ aloβ loβëk, gër bër nambërak loβëk.

* 3:16 3:16 Andocane 34:34

⁴ Ata Atëfëtan aŋo alob loŋëk gër bër gë oŋëpëgënan, gër bër ſiwën këbi angoc and rixayak kaxanu ir gër ngwën ro bën. Mëŋ ßayik ani watënd na angoben and Atëfëtan and enjaran end Kërisët aŋ, mëŋ ar ex eñaŋ end Kaxanu an.

⁵ Enimin, epemëra edebi el ax gi ex na end ola oreŋi. Er këmi femërand mëne Yesu Kërisët ex Axwën an, do ßiyi ex bëriyenin bërewën bën në end Yesu.

⁶ Gayikwa Kaxanu rek: «Angoben aŋ pëtëlex gër ecamëdan.» Ata mëŋ dëŋ ex angoben and fëtëk gër oŋëkw oreŋi aŋo. Aŋandi ŋandi këŋo ebo ŋoba gë enang ed enjaran end Kaxanu end fëtëk gër dëxas ir Yesu Kërisët eŋ.

⁷ Barikan ßiyi wëlayak napul ijo gër ola oreŋi, ang në ofeya fo, ex watixën kerët mëne panga ikëbëanaxik ind ex gër ola oreŋi iŋo, ind Kaxanu ex, ax gi ex na indeŋi.

⁸ Gand ed ex yo kënebo ſëndëndëla bëla bën, ßari ami bële na. Awëlandëra këbo wëlandërand, ßari aŋo yëbu ex na.

⁹ Arixëra kënebo rixërand, ßari anëbo ñanjëta ex na. Axëba këbo xëband ocëmu ok, ßari ami cës ex na.

¹⁰ Din wëlaya këmi gër ola oreŋi, gër bëman bendeŋi, ecës ed Yesu el, ex canayaxën bëte aniyän and Yesu aŋ, gër bëman bendeŋi.

¹¹ Gayikwa ßiyi bër këne liyande bën, din këbo fecerand ecës el në end Yesu, ex canayaxën bëte aniyän and Yesu aŋ, gër bëman bendeŋi bënd kë sës bëŋo.

¹² Ata ecës el mondako kë riyenind gër ola oreŋi, ßarikan gër ola oreŋen aniyän ex.

¹³ Do gayikako Angoc amat fo ſot këneŋone, and kë yëlënd ekwëta aŋ, ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Ga ŋa këme, mëŋ yeyanaxën këme*» Biyi bëte ga ŋa këmi, mëŋ yeyanaxën këmi.

¹⁴ Ga nang këmi mëne ar xanin këŋo Axwën Yesu gër ecës an, axanin këbo xanin gër ecës ßiyi bëte gë Yesu, do ebo canayali andamat gë wën gër ed hi ko.

¹⁵ Gayikwa eŋo dëk në endewën ñataxënëguk, eni nangëraxën bëla bëranjëm oyekax or Kaxanu ol. Ata bër këŋo ſëkwand Kaxanu end enjaran endexëm bën, eni yëmbërend.

End ola oxaſax eŋ

¹⁶ Ata mëŋ ex, ßiyi kërebo cena na. Ado ex ßiwënd ola or fac fac ol, ola or lëf lëf ol, key yo key kë bëtënd.

¹⁷ Gayikwa oyot od këbo hi yo gërëgako, yoweŷ ax gi ex na paß gë enjaran etëm end din ir din end këne ſot eŋ.

¹⁸ Bëte ßiyi er ax gi ex na mongwat in këmi watënd, ax gi ex na er mongwat in. Gayikwa er mongwat in ax nëkand na, ßari er ax gi ex na mongwat in din ir din ex.

5

¹ Enimin, gër ebar ro gë eman këne liyande. Eman eŋo ex ang aner and kë nëxenara akey amat fo. Barikan, anang nang këne angëmëne olëg or gër ebar ro ol anëxena nëxenak, aſot ſot këne yaŋ gër orën, këbe ir ßay ko Kaxanu in. Olëg olo or din ir din ex, or ax di ex na otaxan od bëla ex.

² Bëte ßiyi aŋëcar këne wëcarënde gër aniyän and gërëgako. Dek nëkan këbo ene cudaye eman ed gër orën eŋ yaŋ gër eman end ebar ro eŋ,

³ angëmëne dal ex and këne ſudaye aŋ, anëbo pënga na tëß gë eman eŋ.

⁴ Gayikwa nand këne liyande gër eman eŋo na, aŋëcar këne wëcarënde, axëba këbo xëband toro iŋ. Er ŋandi këbo in, ax gi ex na ene cudaye, ßarikan ene cudaye eman end gër orën eŋ. Ata aniyän aŋ ex gël eman end kë sësënd eŋ.

⁵ Do Kaxanu ga rëw këbo wa ene dixëne eŋo, mëŋ ar yël këbo Angoc andexëm an ene nangaxëne mëne aſot këne ſote bëbër fenin këbo bën.

⁶ Awa ßiyi, din këmi xapinand ga nang këmi mëne nand ßayi këmi gër ndeŋi, gër eman endeŋi na, caw ñawëta këmo Axwën an, ang bër yeŋa fo.

⁷ Gayikwa gë ekwëta el këmi liyand, ax gi ex na gë owat ol.

⁸ Barikan mondako dëŋ këmi xapinand do këbo fecanënd mi gi bër yeŋa, mi ñawëta caw eman eŋ, do mi dëgaxën gër ndeŋi, ler gër Axwën.

⁹ Bëte ñamana bëŷ bën dëk, aſala këmi ſaland Axwën an eŋo nënganënd endeŋi eŋ, hi këmi gër ndeŋi nde, hi këmi gër yeŋa nde.

¹⁰ Gayikwa ßiyi dëk afo enëŋo yakaye Kërisët gër kiti. Ata ala kala exo kana bëbër baxo rind, and baxo liyand gër eman endexëm aŋ: hik enjekax, hik eñëŋanax.

End ebakali ed angwëlëra eŋ

¹¹ Awa ga nang këmi epëb ed Axwën el këmi şalaxënënd mëni kor bela bën eni ma endexëm eņ. Kaxanu cëņ, aye nang këbo đe biyi. Do wën bête, këme yëlând, anang nang kënebo gër onden endewën.

¹² Biyi ami ñana na gë andebi aņo dëņ mi deyand gër ndewën nobën hi këmi. Barikan ayël yël këmun amëd and en dafënxënënd endebi eņ en cotaxënënd end kënebi yakaxën bër kë rafënarand në end beđer fac, xarak ax gi ex na në end beđer gër emëkw.

¹³ Enimin, angëmëne anemëra nemëra këmi gër onden, në end Kaxanu hixën këmi mondako. Angëmëne gë onden bayi këmi, në endewën bayixën këmi gë onden.

¹⁴ Gayikwa aņana and Kërisët aņ këbo xadacënd biyi bër fëni këbo mëne angëmëne ala abat exo cës në end bela đek, awa bela đek şësëk.

¹⁵ Do angëmëne në end bela đek şës ko, bër kë liyand bën në ediyaxëni ang bër xwën këbi ar şësëk do xanik gër ecës në endebën an. Barikan ani điyand na ang bër xwënyak fo.

¹⁶ Awa mëņ ex, gërëgako ala amo nang ex na ang hi ko ala fo. Ado ga nang këmo Kërisët ang ala fo, gërëgako ax bo ex na ga nang këmo mondako.

¹⁷ Angëmëne ala eni bar gë Kërisët, ola oxaşax şot ko. Bekarëk beņ anëka rëxëtak, đek bengaşax fo nëmbak gër ola orexëm.

¹⁸ Do eņo đek gër Kaxanu xaniwëk, mëņ ar bakaliwëk angwëlëra and mëņ gë bela aņ paş gë Kërisët. Ata biyi ex bër sebënan këbo andiyen and ebakaliw ed angwëlëra el.

¹⁹ Gayikwa Kaxanu bax riyenind paş gë Kërisët exo bakalixënëngu angwëlëra and mëņ dëņ, do gë bela bër gër ngwën ro aņ, kitiřexe në end bamena bandebën eņ. Do biyi fana këbo ene deyarande eyeyan ed angwëlëra el.

²⁰ Biyi gër owac or Kërisët këmi yeyanënd, Kaxanu mëņ dëņ këbi wăcënd bela bën gë etëy edebi el. Axara xara këmun gër owac or Kërisët, wëlërin gë Kaxanu!

²¹ Ar elod axo mendëra ex na an, Kaxanu nëmb këņo amena andebi aņ, ene gixëne biyi bër şenene gër ogës od Kaxanu.

6

¹ Gayikako biyi barëk andiyen aņ gë Kaxanu, këmun felaxënënd en kemënali oyekax orexëm ol, kërëx gi ex na or gë ofëcak këm.

² Gayikwa are re ko:

«And ýap bax aņ, yakali këmi cale indey in, gë akey and ýap bax mi pexën aņ, xangëta këmi*.»
Ata gërëgako ex and ýapëk enim aņ, gërëgako ex akey and apexa aņ.

End bëriyenin bër Kaxanu eņ

³ Biyi gematak ami dind na er këņo wëlandëraxën ala gër ekwëta edexëm, këdi këni yëla mëne ýey wenak na gër andiyen andebi.

⁴ Ecëñëxët, gër beđer ex yo do ang ex yo, awăsinaya këmi wăsinayand mëne bëriyenin bër Kaxanu gë đal hi këmi. Mbaņ këmi buņand oyot ok, gë toro in, gë ocënd ok,

⁵ gë xëme in, gë and kënebo fërand aņ, gë bend şođe-şođe beņ, gë gër bandiyen bañëkaxik, gë bakey band abo daşënd na baņ, do gë band këmi şanënd eyamb yamb baņ.

⁶ Barikan, awëlaya wëlaya këmi aniyen andebi aņ gër owënëk, gër onangëran, gër ebuņa, gër obëngw or onden, gër Angoc Amënëk, gër aņana and đal and gë eñëņanax end sonayak këm.

⁷ Awëlaya wëlaya këmi bête aniyen andebi aņ gër eyeyan ed đal, gër panga ind Kaxanu. Oyënga or şenene këne wëraxënënde, bête gë oņo fo këne xwëşaxënënde.

⁸ Bela bën er kënebo rind: baņo afëb, baņo alëşëra; baņo aşëkw, baņo ayepën. Axwët kënebo xwëtënd baņo bënëgweş, xarak biyi đal in këmi reyarand.

⁹ Bête axwët kënebo xwëtënd ang bër anëbi nang ex na fo, xarak anang nang kënebo; ang bëşëşëk fo, xarak aliya këmi liyand; ang bër nëp kënebi fo, xarak anëbo đaw ex na;

¹⁰ ang bër şaminak fo, xarak dın këbo nëngandërand; ang bëxaýëanaxik fo, xarak bëranjëm kë şotërand në endebi; ang bër ýowey ami cot ex na fo, xarak beý đek xwën këmi.

¹¹ Wën odawo odebi od gër Koreņët ok, biyi đal in bamun felënd kwëlay, gë owëkw orebi oņ đek këbo balënd endewën eņ.

¹² Wën an cënd ex na gër owëkw orebi, barikan aņana and ñan kënebo aņ başëtak. Biyi cëņ, ax gi ex na təkër këbo balënd endewën eņ.

* 6:2 6.2 Esayi 49.8

¹³ Ata ang obaş oram fo këmun felërand. Wën bëte balindëlejün endebi eñ gë oŵëkw orewën oñ!

End banëkëra eñ

¹⁴ Këren dëkërend na gë bër ax gi ex na okëreceñ bën në bamara band ax ñap ex na. Enimin, abar nde këni barënd end šenene eñ do gë eñëñenax eñ? Anëkëra nde hik na mërëxand ir angoben do gë ecamëdan?

¹⁵ Angwëlëra nde hik na mërëxand ir Kërisët do gë Beliyal? Acetëra nde hik na mërëxand ir arëwã end Kaxanu an do gë ar ax ma ex na an?

¹⁶ Eter nde hik na mërëxand ir Aciwã and Kaxanu do gë olaş oñ? Enimin, biyi ga hi këne wa Aciwã and Kaxanu añ, mëñ ar kë yëlënd aniyan an, ang re ko Kaxanu gër Oñëgw Omënek ak:

«Alëg këme lëg, do aliya këme liya mërëxand irebën;
Kaxanu irebën këme hi, do bën eni gi bulunda iram.»

¹⁷ Bëte:

«Canin bamara bandebën bañ, do capayayin;
këren dëkënd na ebuyaraxik in, do wëno aŵëlaya këmun wëlaya re ko Axwën an.

¹⁸ Ata me gi Sorix irewën,
do wën en gi bosëñiwën do gë bobiwën boram,
re ko Axwën ar xorëk beŷ dek an^o.»

7

¹ Wën bër ke balënd mbañ bëjo, gayikako bëndako rako bëya këbo Kaxanu, mënënëne beman beñ do gë onden oñ, ebuyaraxik kërex gi na. Tebëne oŵënëk ol ex paŷaya gër anjiŷ and Kaxanu.

End onënga or Pol eñ

² Balindëlejün endebi eñ gë oŵëkw orewën! Biyi cëñ ala amo menan ex na, ala amo dëxëlëx ex na, ala amo yamba ex na.

³ Ax gi ex na mun kiti këme rexënënd eño, gayikwa anëka fel bamun: «Ang këbo balënd endewën gër oŵëkw orebi ak din kë bayi: këmi liyand nde, ba šës këmi nde.»

⁴ Ekwëta ed xwëta këmun el, mbañ rafëk. Mbañ ke nënganënd endewën eñ, mo kemën dëñ ke xemënënd, ado dëk hi këme onënga ol mërëxand ir oyot od hi këbo ok.

⁵ Enimin, elod ga fiat këmi gër ebar ed Masedëwan, ami cot ex na gë tëkër ak eteyëta el. Mocënd šënd bami gand ed ex yo gë emereli ed banëbo wërelind bër fac el, do gë anjiŷ and gër oŵëkw orebi añ.

⁶ Barikan Kaxanu, mëñ ar këbi xemënënd bër kë banand an, axemën xemën këbo and fiatëgu ko Tit añ.

⁷ Ado ax gi ex na ga fiatëgu ko Tit fo xemën këbo. Barikan gë ekemën ed xemënegu këno wën el, xemënatu këbo. Asëfëtanati sëfëtanati këbo ang këñun balënd endebi ak, ang sesëra kën në endebi ak, do ang kën balëkënalind endam ak. Ata wëno dëk eme onënga ol.

⁸ Angëmëne në end kayëta işëxe ir yëgwënëli këmun in šaminara ban, axe cena ex na. Eyo, anang nang këme mëne në end kayëta ijo ašamina šamina ban amëd. Bamat ašena šëna ke,

⁹ Barikan gërëgako, anëngandëra ke nëngandërand. Axe nëngandërand na dë në end ga šamina ban, barikan gayik ecamina elo anëngwët nëngwëtëk oŵëkw orewën oñ. Ecamina elo end ñan ko Kaxanu eñ rik. Biyi cëñ, eñëñenax gematak amun denan ex na.

¹⁰ Enimin, ecamina ed në end Kaxanu el, anëngwët kë nëngwëtënd dëk ola el. Aŵëla kë wëland gër apexa, do ala año cenand na. Barikan, ecamina ed në end bënd gër ngwën ro el, anemin kë neminënd.

¹¹ Awa watin ngwa gërëgako er šot kën gë ecamina ed në end Kaxanu in: obal osëm! Ado nëmëc na, ayaka yaka kën, axoŷ xoŷ kën, ayëdara yëdara kën, abal këñun balënd endebi eñ, ayakëraxi këñun yakëraxind endebi eñ, aŵa ŵa kën mëne šenene dëñ rexëra këmun! Ado ašanaya šanayak mëne aŵën wën kën gër endey eño.

¹² Awa angëmëne aŷëgwënëli yëgwënëli këmun, ax gi ex na mo dexëra ar wëndërak an, ba ar wënan këno an. Barikan en wataxën gë bangës bandewën bañ dëñ obal osëm or këñun balënd endebi eñ, gër lëngw ir Kaxanu.

¹³ Mëñ ex, biyi mbañ xemën këbo endey eño.

Ata mbañ fuñara këbo ga wat këmi bëte ang nëngandëra këno Tit endewën ak, onden ondexëm fuñara këno endewën eñ.

¹⁴ Angëmêne wën aşëkw bamun šëkwënd ogës od Tit, axe cëfënan ex na. Barikan ang bamun felënd din däl ak, mondako fo šanayak mëne ecëkw ed bamun šëkwënd ogës odexëm el, däl dëj ex.

¹⁵ Ata Tit nëmëc këjo balënd endewën eñ, ga ko xwitand ang bano baxëtënënd ak. Gayikwa axwëtaya xwëtaya bano, ang bano fëbënd do ban rëgënd endexëm ak.

¹⁶ Wëno cëj, anëngandëra ke nëngandërand ga xor këme mun kwëta gër end ex yo.

8

End amarënen eñ

¹ Bëmaÿe, anangën këmun nangënënd mondake šanayak oyekax or Kaxanu ol gër Bamara band okërecej band gër ebar ed Masedëwan.

² Ado ga šëmura babi në end oyot otëm, dek exëni onënga ol, gayikako gër oxaÿën osëm orebën olo dëj wäsin kënebo mëne bën ani kwëj ex na.

³ Wëno kë reyand osede olo mëne, gë oxor orebën ol, ado nëmëc oxor orebën ol, do ga ÿandi këbi, barëra këni oyël orebën ol.

⁴ Biyi monëÿali kënebo nëÿalind mi ma mi kemëna, eni gi šëf gër andiyen and amarënen and edëca ed bëwënëk ajo.

⁵ Ata nëmëc ang bami yarënd ak bar këni. Gayikwa pere yëlaya këni bën dëj gër Axwën, damana yëlayaxën këni gër otaxan odebi, ang ÿandi banjo Kaxanu ak.

⁶ Mëj ex, biyi axara xara këmo Tit exo bakali gër ndewën exo ñata andiyen and oyekax or amarënen and oyël orewën añ, ang ÿana baxo ak.

⁷ Ang šotëra kën mbañ er ex yo: ekwëta el, gë eyeyan el, onangëran ol, gë obal osëm or er ex yo, bëte añana and ñan këmun añ, awa canayalex ošotëra osëm orewën ol, gër andiyen and oyekax ajo.

⁸ Do er këme rend ijo, ax gi ex na de apela, atëy wa këmun rind paß gë obal osëm or këñun balënd end bëšëxe bër ex gër amarënen ajo ol, me nangaxën ba añana andewën añ and däl dëj ex.

⁹ Gayikwa anang nang kën oyekax or Yesu Kërisët, Axwën arebi ol: mëj ar šotërak an, yow baxo hi ko axaÿëanaxik në endewën na, en gixën wën, paß gë oxaÿën orexëm ol, bër šotërak.

¹⁰ Ajo cëj, er këme rend in apela ex, gër endey enjo: ofëcak orewën ex, wën bër, elod nuwuba, hi kën bëÿanar gër amarënen ajo, do wën ex bëÿanar bër rik bën.

¹¹ Awa gërëgako, ñatayin ebar ed amarënen ajo el, ex gixën er kën rind ijo gwër fo gë oñandi od en di ok.

¹² And këjo ÿandi enim ala exo yël añ, Kaxanu axana ko xanand oyël ol ga nëkon nëkon ko er šot ko ala ajo in, bari ax gi ex na paß gë er bayik axo cot ex na in.

¹³ Gayikwa gër amarënen ajo, en tef acariya and cey gë cey ex, ax gi ex na en dëxëlëxaya enëbi dëcaxën bëšëxen.

¹⁴ Gër endey enjo, ošotëra orewën or gërëgako ol këbi rëcand eni cot er šan këni in, eñun dëcaxën bëte ošotëra orebën ol, en cot er šan këni in, ex gixën mondako acetëra and cey gë cey.

¹⁵ Ga rek wa Oñëgw Omënëk ok:

«Ar šotëra bax mbañ an, ÿoweÿ ax kuri bana, do ar šot bax təkër fo an, ÿoweÿ axo can bana».

End Tit do gë bër enga endexëm eñ

¹⁶ Cëkwanëjone Kaxanu, mëj ar rik gër emëkw ed Tit obal osëm or këjo balënd endewën ol, ang këbo balënd biyi ak.

¹⁷ Gayikwa gë onënga fo wä ko ekemën ed xemënëli këmo, exo bakaxënëli in, ado gë andexëm ajo dëj sana ko exo yeli gër ndewën.

¹⁸ Asëfërëli këni sëfërëliind gë imaÿe ind këno šëkwërand gër Bamara dek, në end andiyen and ko rind gër epemëra ed Atëfëtan in.

¹⁹ Adofa, bër gër Bamara bën sana këjo mi tefërëli gë mëj gër emëla ed amarënen ajo. Emëla ed amarënen and oyekax ajo el, sebënan kënebo gër andiyen andëbi, ex canayaxën enjaran end Axwën eñ, do ex gixën osede or mëne biyi and ÿandi babo dëj ex.

²⁰ Në end amarënen atëm and sebënan kënebo ajo, afo ñandi ex na enëbo dexëra gër andiyen andëbi.

²¹ Gayikwa biyi šenene fo ÿandi këbo mi mëlayand er yek in ogës od bëla, xarak ax gi ex na ogës od Axwën fo.

²² Anëka këmo lawënelilind imaÿe indebi in, eni tēfērēli gē Tit do gē bër enga endexēm bën. Biyi axwēta xwēta këmo asošan ajo. Awāsin wāsin këbo bakëlēbēd bandanjēm mēne aÿandi ÿandi këŋo eŋun dēca. Moñandi ÿandi këŋo edēca edewēn el gayik mbaŋ xwēta këŋun.

²³ Do end Tit eŋ, ar enga emat gē wēno hi ko. Do nē edi exo gēr ndewēn andiyen and ebax mun din aŋ. Awa bēmaÿe bēnd sēfērēli këni bēŋ cēŋ, oparēxanda od Bamara, do enjaran end Kērisēt exēni.

²⁴ Awa kacayinēbi ſenene, watēlexēni aŋana andewēn aŋ bër gēr Bamara bën. Nangēlexēni mēne dāl bami rafēnand endewēn eŋ gēr lēngw irebēn.

9

End edēcara ed bēmaÿe eŋ

¹ End andiyen and edēcara ed bēwēnēk bër gēr Yerusalem eŋ, ine ngwa këmun ÿēgwēnaxēnēli?

² Anang nang këme ang ÿandi baŋun en di ak, do wēno gē eŋo këme rafēnand endewēn eŋ gēr bēmaÿe bēnd gēr ebar ed Masedēwan. Ga re këme: «Bēmaÿe bēnd gēr ebar ed Akayi bēŋ, elod nuwuba hi këni bēwēlēk gēr amarēnen and oyēl olo.» Do wēn ang ÿandi baŋun en di ak, bēranjēm ÿandi këbi enun tēfēteli.

³ Awa anëka këmēni lawënelilind bēmaÿe bēŋ, tēkēlexēni mēne edafēnali ed rafēnarali këmun el, dāl dēŋ ex, abo yepeli na. Ata tēkēlenun dē bēwēlēk ang reyati këme ak.

⁴ Kērene dāŋətali na wa bēmaÿe bēnd gēr ebar ed Masedēwan bēŋ, do enun tēk an gi ex na bēwēlēk. Kērex nēngwēta na end ex ekwēta edebi el ošēfēn orebi, me dedo wa ošēfēn orewēn.

⁵ Awa wēno er yēlara këme mēne aÿap ÿapēk mēni kemēnēli bēmaÿe bēŋ eni dēngwali gēr ndewēn, eni baraxēn enjekax end bēya kēn ari kēn ri eŋ. Enjekax eŋo, gilex end wēlēk ang enjekax fo. Kērex gi ex na end nēÿali kënun nē end oxwēj orewēn fo.

⁶ Enimin, ar kē nedēnd tēkēr fo an, tēkēr fo ko xanand. Barikan ar kē nedēnd mbaŋ an, mbaŋ ko xanand.

⁷ Ala kala yēlēlexo ang faÿ ko gēr emēkw edexēm ak, gē ecamina këm, gē enēÿali këm. Gayikwa: «Kaxanu aŋan këŋo ſanēnd ar kē yēlēnd gē onēnga an*.»

⁸ Do Kaxanu ašot šot ko panga ind eŋun yēlēra mbaŋ bēnjekax bēnd ex yo, en cotēraxēn din, nand ex yo, dek er ÿapēk en dīyaxēnēnd in. Bēte ašot kēn ÿana en cotēnd mbaŋ er kēn ÿana en dixēnēnd enjekax ed ex yo,

⁹ ang rek Oñēgw Omēnēk ak:

«Mbaŋ këbi yēlērand bēxayēnaxik bēn,
or ſenene orexēm ol din kē nēkand*.»

¹⁰ Xarak, Kaxanu mēŋ ar këŋo yēlēnd eneda aned an, mēŋ ar këŋo yēlēnd eyamb yamb an, ayēl këŋun yēl eneda aŋ. Eneđa eŋo ašēnan ko ſēnan, do arafēn ko rafēn er kē rēw or ſenene orewēn in.

¹¹ Ata mondako kēn šotēra er ex yo, do axor kēn xor en bayi bër nēngak. Ata bela bēranjēm këŋo šēkwa Kaxanu nē end beſēr kēnēbo fēxwēnēnd mēni yēlērax eŋ.

¹² Gayikwa andiyen and amarēnen aŋo aŋ abaš bašēk ecēkwa ed këno šēkwand Kaxanu el, ax gi ex na edēcara ed bēwēnēk eni cotaxēn er ſan këni fo el.

¹³ Gayikako andiyen and amarēnen aŋo mbaŋ xēbēnēk, bēwēnēk bēn ašēkw këno šēkw Kaxanu ga këni watēnd mēne wēn poyoma wā kēn Atēfētān and Kērisēt aŋ. Bēte ašēkw këno šēkw nē end onēnga orewēn or ſanayak gēr edēca edebēn do gēr ed bela dek.

¹⁴ Ata bēn ga ſan kënun mbaŋ kënun ſalenēnd, nē end oyekax osēm or ſēnan ko Kaxanu paſ gē wēn.

¹⁵ Cēkwēnēŋone Kaxanu mēŋ ar rin këbo oyēl oxēbēnaxik an!

10

End eyaka ed Pol eŋ

¹ Wēno Pol, axara xara këmun gē onden onjekax oŋ do gē onēnga or Kērisēt ol. Wēno ga kēn rend wa mēne ayēda këmun yēdand and këne fabēre aŋ. Barikan and këmun ſawēta aŋ, ayēxw këme yēxwēnd mun dexēra mbaŋ.

² Axara xara këmun, and këme yeli aŋ, kërene nëŋjali na fa mun masin mëne ame yëdand na mun dexëra. Ado anëka këme fënalind mëni dexëra bërëmar ga këni rend mëne biyi ang këmi liyand ak, oñandi od eman ex.

³ Enimin, angëmëne biyi ang këmi liyand ak, oñandi od beman bendeŋi ex, bari ami merënd na ang këno ŋandind beman bendeŋi ak.

⁴ Gayikwa oŋënga or šot këmi do këmi wëraxënënd oŋ, ax gi ex na or gër ngwën ro. Barikan axor xorëk, gë Kaxanu, eñam ed baciw bakemax el. Ayepën këmi yepënënd banjëlän batëmbak ban.

⁵ Ayepën këmi yepënënd dek beŋër këni fëbënd bën, xarak beŋër xucarëk gë enang ed Kaxanu ex. Do anjëlän and ex yo këmi bonënd, ex maxënënd end Kërisët eŋ.

⁶ Bëte bëwëlëk hi këmi monëp ar kë wëšind yo, and kë faŋaya ema ed wä kën aŋ.

⁷ Kamanindën aye beŋ bën! Angëmëne ala exo yëlän ar gër Kërisët hi ko, nangëlexo bëte eŋo: angëmëne ar Kërisët hi ko, biyi bëte bër Kërisët hi këmi!

⁸ Ado ex gido arafëna këme rafënënd təkër gë or gapak or yël këbo Axwën mun kemëanaxënënd do mun wërëšëtëraxënënd ol, axe cëfënan dona.

⁹ Axe ñandi ex na mun yëbun gë okayëta od këmun ŋëgwënëlınd ok.

¹⁰ Gayikwa are këne rend: «Gër okayëta odexëm, mbaŋ xeŋ ko do mbaŋ xem ko. Barikan, and ko yow do ene paŋëre aŋ, exo gi yemur-yemur, do eyeyan edexëm el ex gi edëšëgëanaxik.»

¹¹ Awa ar kë yeyanënd mondako an, nangëlexo mëne yomb ir këmi šotënd and këmun ŋëgwënëlınd okayëta aŋ, ado bayik ane gind ex na në erebat, gë yomb ijo fo këmi hi gër bandixa bandëŋi, and këmi yeli gër ndewën aŋ.

¹² Biyi ami yëxw na mëni tëfëteli, ba mi ketënali ola oreŋi ol, gë or bër kë šëkwayand gë andeŋën ol. Awa bëfëñirëx exëni ga këni šëkwayand ako gë andeŋën. Ata ga këni xetëñaliyand do këni wätinaliyand gë andeŋën aŋ, hixëñ këni bëfëñirëx.

¹³ Biyi cëŋ, abo ñandi ex na mi dafënënd nëmëc ang ŋapëk ak. Barikan, axetëñali këmi xetëñali er hi këmi in gë edëca ed rëca këbo Kaxanu këmi xemëanaxënënd gër andiyen and seŋënan këbo xali ñateli këbo gër ndewën.

¹⁴ Biyi gër ed sël këmi ami dađand na, nangëde ami ñatëli ex na gër ndewën. Gayikwa xali gër ndewën ñateli këmi gë Atëfëtan and Kërisët aŋ.

¹⁵ Ata ami dafënalind na de bandiyen band bela bëšëxe ban, nangëde biyi dëŋ rik. Barikan, ga kën xemënd ako gër ekwëta, ayar këmi yarënd mëni ñatën bela bëränjëm, jey gër ed lëg kën fën. Abo ñandi ex na mi dađa gër ed fel këbo Kaxanu mi tël.

¹⁶ Angëmëne mondako ex, biyi ata këmi xor mi pemëra Atëfëtan aŋ gër owar ošëxe, gër ed bayik elod ala ax pemëra ex na pere. Abo ñandi ex na mi diyeni gër ed riyeni këni anëka bëšëxen do mi dafënalind er ri këni in.

¹⁷ Ga rek wa Oñëgw Omënëk ok:

«Ar ŋandi këno exo dafënënd an dafëñayindëlexo gër Axwën!»

¹⁸ Gayikwa Axwën an, ar lawënëgu këno an këno šëkwënd, ax gi ex na ar kë šanayand gë andexëm an.

11

End ofarëxanda or Pol eŋ

¹ E kido wën axor xor ban en buŋa təkër ošënëk oram ol... barikan abuŋan dëŋ buŋan këne!

² Gayikwa wëno ga ke balënd mbaŋ endewën eŋ ke yakëraxixënënd gë oyakëraxi or Kaxanu ol. Gër Kërisët wëla këmun ang endëñaw emeja fo, emënëk, en ñamaxën gë mëŋ gabat.

³ Yama andën aŋ, gë osit orexëm ol ga yifa baŋo nde wa Xawa. Awa wëno ayëda këme yëdand ba mondako fo wënak onden ondwën oŋ, seŋaxën kën owënëk or në end Kërisët ol.

⁴ Enimin, wën ata këno wëlaya ala aŋanar ar yelik do exo pemërand end Yesu ir fitarëk gë ir nangën këmun in, ba exo gi gë anoc and fitarëk gë and hik gë wën aŋ, ba eno wëleli «Atëfëtan» and fitarëk gë and sëfëtan këmun aŋ.

⁵ Xarak, anang nang këme mëne oparëxanda otëm oko, ŋoweŋ ane kuca ex na!

⁶ Angëmëne gër enënga ed etëŋ fo, wëno ŋoweŋ ame gi ex na, bari ax gi ex na mondako fo gër onangëran. Ga wäsin këmun wa kerët eŋo gër er ex yo do nand ex yo.

⁷ Ga nangën këmun ako Atëfëtan and Kaxanu aŋ gë acoŋa këm, do ga bana këme en gixën bër gapak, awëndëra nde wëndëra këme?

⁸ Bela bër gër Bamara bacëxe bamëni lëxëlëxënd gayik bën baxe yëlënd acosa, me diyenixën gër ndewën.

⁹ Do and bame şan jey gër ndewën aŋ, ala gabatak abamo sëkwëran na. Gayikwa bëmaye bënd gër ebar ed Masedëwan bën, baxe wëlandëranëgund er bame şanënd in. Nand ex yo, axe ñandi bana mun tëkwëran, do mondako këme bayi.

¹⁰ Gë däl ir Kërisët ir ex gër ola oram in, ala axe cëban na er këme rafëanaxënënd ijo gër owar or Akayi.

¹¹ Në end inecëŋ? Gayik amun ŋan ex na nde? Kaxanu anang nang ko!

¹² Ang riyeni këme gër ndewën cosërëxe ak, mondako fo këme riyeni bête, me dëxëtaxën akaya and bër këbi jandind eni dafënannd mëne gwër fo hi këmi aŋ.

¹³ Bela bëjo oparëxanda onëgwëş exëni, gë osit këni riyenind. Anëngwëtara fo nëngwëtara këni oparëxanda od Kërisët.

¹⁴ Do eŋo ax caraxi ex na, gayikwa Sindan mëŋ dëŋ anëngwëtara ko nëngwëtarand meleka ir angoben.

¹⁵ Awa ax caraxi ex na angëmëne bër këŋo riyeninënd bën, anëngwëtara këni nëngwëtarand bërriyenin bër or şenene. Axana këni xana gër eŋata er japëk eni kana në end bandixa bandefbën in.

End oyot od Pol eŋ

¹⁶ Ga këme rend wa gaşëxe mëne ala kërëxe kwët na aşenëk. Me dedo, buŋayin endam eŋ ang end aşenëk fo, me koraxënënd wëno bête me dafënannd tëkër.

¹⁷ Er këme rend ijo, ax gi ex na de end fel ke Axwën, barikan ang aşenëk fo këme yeyanënd, arafëna këme rafënannd.

¹⁸ Gayikako bërănjem kë rafënarand ado ga hi këni bela fo, wëno bête arafënara këme rafënara.

¹⁹ Wën bërenik bën awa wa kën enëbi buŋan bëşenëk bën.

²⁰ Enimin, abuŋa kën buŋand enun bëñand, enun yamband, enun dëxëlëxënd, enun dixërand gë ndafënan, enun këmënd gër odëxas!

²¹ Ga re këme oşëfën ex eŋo: er hixënan ke mëne ola ositarak wăsin këmün.

Barikan, me yeyan ngwa ang aşenëk fo: er këni yëxw yo bela bëjo, wëno bête ayëxw yëxw këme!

²² Bëşëwif nde exëni? Wëno bête Aşëwif hi këme. Bëyisërayel nde exëni? Wëno bête Ayisërayel hi këme. Bërandëwëra and Abëraxam nde exëni? Wëno bête arandëwëra and Abëraxam hi këme.

²³ Bërriyenin bër Kërisët nde exëni? Me yeyan ngwa ang aşenëk fo, wëno hik nëmëc. Bandiyan bañëkaxik baŋ, wëno rik nëmëc; gër epëra, wëno hik nëmëc; gër xëme, wëno xëm këne nëmëc. Laŋ fecera ke ecës el:

²⁴ Bakëlëbëd banjo xëm këne Bëşëwif bën bakëmen ofëxw osas gë banjongëbanax.

²⁵ Bakëlëbëd batas fëmëra këne gë xwëlekwele; amat fëtëra këne gë oxay; bakëlëbëd batas yëla këme me cës polo gër angwëngw and sëwayak kuluŋ aŋ; amat hi bame ciş wec polo gër angwëngw.

²⁶ Laŋ baxe fecerand ecës el gër odamana od gë osapar, gër beñigëanaxik bënd gër oyeb; gër beñigëanaxik bënd bërek bëxeŋax; gër beñigëanaxik bënd Bëşëwif; gër beñigëanaxik bënd bër ax gi ex na Bëşëwif; gër beñigëanaxik bënd gër bangol; gër beñigëanaxik bënd gër ladawe; gër beñigëanaxik bënd gër angwëngw; gër beñigëanaxik bënd mërëxand ir bër ax gi ex na enim okëreceŋ.

²⁷ Laŋ gër andiyan do gër toro; laŋ daşërëxe, laŋ gë eŋo eŋ do cebërëxe men; laŋ gër etiwi; laŋ gër ayem; laŋ tëb gë eman eŋ.

²⁸ Do ame yeyan ex na end ke balënd nëmëc eŋ: ang ke şëmund key yo key gër banjëlän bandam në end Bamara dek.

²⁹ Noŋo sitarak, xarak wëno bête ame cot ex na banjëlän batitarak? Noŋo këno lënanënd eñëŋëanax eŋ, xarak wëno axe corënd na eŋo gër emëkw?

³⁰ Angëmëne arafëna këme rafëna, në end ositara oram këme rafëna.

³¹ Ata Kaxanu, Sëm ir Axwën Yesu, mëŋ ar këno şëkwënd din an, anang nang ko mëne ame nëgwëşënd na.

³² And hi bame gër Damas aŋ, gofërëner ir emun Aretas in, axwët xwët babi bënëkona şit gër angol exe tëraxën.

³³ Barikan ga şon këne polo në akange, nęcët këne në fonetër ir amen and xecexën këni angol aŋ. Mondako şana këmo.

¹ Awa afo me dafëna ngwa..., ðal ex, ofëcax ax gi ex na. Barikan asëfët këme sëfët end ofakeli od wat këme eñ, do gë beβër nangën ke Axwën bën.

² Wëno këreceñ nang këmo na, doru anëka sëkëk bëniy epëxw gë bënax. Gë eman endexëm ak nde ðayi baxo? Ba axo gi bana gë eman endexëm ak? Ame nang ex na. Kaxanu mëñ, anang nang ko. Ata ala ajo watayax ko yañ gër arayen.

³ Do anang nang këme mëne ala ajo, hi baxo gë eman endexëm ak nde, ba gë eman endexëm këm nde? Kaxanu mëñ, anang nang ko.

⁴ Ala ajo awataya watayax baxo gër arayen do wëlëgu ko bënd ala ax kor na exo tëfët, bënd ax ñap ex na ala exo yeyandërand.

⁵ Wëno arafëna këme rafëna end ala ajo eñ, ðari endam eñ dëñ, ame dafëna na, ang ax gi ex na end ositara oram eñ.

⁶ Kido añandi ÿandi baxe me dafëna, ame gi dona ašenëk, gayikwa ðal in dome reyand. Barikan, asësinali këme sësinali eño, këdi ko yëla ala mëne wëno nëmëc bënd ke watelind do ke wëlëind beñ hi këme, në end oxëbën or bënd nangën ke Axwën beño.

⁷ Bëte këdi ke xureli ndafënan in, ošëxwëra or ke narënënd hik gër eman. Meleka ir Sindan ke xëmënd këdi ke xureli ndafënan in.

⁸ Bakëlëbëd batas, xara këmo Axwën an exe dëxëtën ošëxwëra olo.

⁹ Barikan mëñ er yaka ke: «Oyekax oram ol gwac exi, gayikwa panga indam in nëmëc kë şanayand gër ositara orey.»

Awa wëno nëmëc këme ÿana me dafënan gër ositara oram, ex dongoxën panga ind Kërisët in gër ola oram.

¹⁰ Anëngan ke nënganënd bëte gër ositara oram, gër ocir od këne şirërand, gër ocëmu, gër edixëra ed këne rixërand, gër oyot, në end Kërisët. Enimin, and këme sitara añ, këme şotënd ojañ ok.

End odendëran od Pol eñ

¹¹ Ang ašenëk fo këme yeyandërand, wën nëñali ke ðe me di mondako. Enimin, wën ga hi dox wa bër ke yakanënd bën. Bër xwët kënebi oparëxanda otëm bëjo, ÿoweñ ame kuca ex na, ado ðayik ÿoweñ ame gi ex na.

¹² Beβër kën nangaxën mëne parëxanda hi këme bën, ašanaya şanayak gër ndewën, gë ebuña ed buña këme gër toro el, gë ðananganëme ða, gë becarax beñ, do gë bërëcaxik bënd bame rind beñ.

¹³ Enjekax end feye rin këmëni Bamaru bacëxe ða do seb këmun wën? Ba gayik gaðatak amo tëkwëran bana eðëba edam el gër ndewën nde? Awa tebanine ngwa osëmbak olo!

¹⁴ Watin mëne awëlëk hi këme mun nëngali atasën. Do bëte ala amo tëkwëran na eðëba edam el. Gayikwa wën këmun şaland, ax gi ex na er şot kën in. Enimin, bëxarëk bën wa ÿapëk enëbi kwëtënënd beñ bën obaş ol, ðari ax gi ex na obaş ol.

¹⁵ Wëno cëñ, gë emëkw el ðek këmun yëlëra er şot këme in, do wëno dëñ ayëlaya këme yëlaya në endewën. Angëmëne nëmëc ñan këmun, do wën təkër fo nde këne ñan?

¹⁶ Dal ex! Wëno dëñ amun tëkwëran bana. Barikan ang ala awërax fo, asitinaxën bamun sitinaxënënd!

¹⁷ Ayambara nde yambara këmun paβ gë bër bamëni lawënëlind bën?

¹⁸ Afelëli felëli këmo Tit exo kemëna exo yeli gër ndewën, do eni tëfërëli mëñ gë imañe in. Tit ayambara nde yambaraw këñun? Ax gi ex na nde wëno gë mëñ, ola obat do onden omat şot këmi?

¹⁹ Amat elod anëka fo kën yëland mëne ðiyi ayakanaya këmi yakanayand gër lëngw irewën. Gër lëngw ir Kaxanu, do ga ðari këmi gë Kërisët këmi, yeyanaxënënd mondako. Do ðek beño, wën këmun rinënd, wën bëmañe bënd ke balënd mbañ bëjo, en kemaxën gër ekwëta.

²⁰ Gayikwa ayëda këme yëdand ba amun tək na ang ÿandi ke ak, and këme ñatëli añ. Do wën bëte ane tək na ang ÿandi këñun ak. Ayëda këme yëdand ba asëkeli këmun sëkeli bongeyër, gë oyakëraxi, gë ecusër, gë ebal ed wayët end gaf irexëm fo el, gë odenar, gë oxapëndër, gë ndafënan, do gë bënd şode-şode.

²¹ Ayëda këme yëdand and këme ñatëli añ, Kaxanu, mëñ ar yata ke añ, ba asëfënin ke şëfënin në endewën, do me tesëra në end bëranjëm bër kë wëndërand, ang bani wëndërand gër ÿanar ak. Bëjo ani nëngwët ex na ola orebën ol xali eni teb ðek beβër bani rind bëjo: obuyaraxik ol, asëk alakirand fo in, do gë eñac end ex yo.

¹ Atasën an këmun nëngali. Do ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Endey end ex mokiti yo, gil ex er reya këni otede oki ba otas^o.»

² And nëngali bamun akinëm aņ, afel fel bamun eņo. Do doro and ane bayi exe na në erebat aņ, gana-gana fo këmëni rend bër wëndërak elod anëka fo bën, do gë bër kë wëndërand gërëgako bën: angëmëne anëngali nëngali këmun, ala amo kwëda na dë.

³ Gayikako ašala kën šaland en nang mëne ayeyan dëņ ko yeyanënd Kërisët gë etëy edam el, awat kën wat. Mëņ cëņ, afanga fanga ko dë paš gë wën, axo gi ex na ar gë ojaŵ këm.

⁴ Gayikwa afika fika bano ang ar gë ojaŵ këm fo. Barikan, aliya ko liyand gë panga ind Kaxanu in gë mëņ. Biyi bëte ojaŵ këm hi këmi, ga bar këmi, gë mëņ këmi liyand në endewën na gë panga ind Kaxanu in.

⁵ Tëyiyin tan en kaman wën dëņ ola orewën ol, en nangaxën ba gë ekwëta el kën liyand. Kamanin wën dëņ ola orewën ol. An nang ex na nde mëne Yesu Kërisët gër ola orewën hi ko? Bamat er ban šaland en tək gër ola orewën in, an tək ex na.

⁶ Barikan, wëno er këme yarënd in, en wat mëne gër ola orewën hi ko, en maxën mëne biyi ami dıf ex na andiyen andëfi aņ.

⁷ Biyi ayar këmi yarënd Kaxanu, këren mendëra na. Er yandi këbo in, ax gi ex na ex canaya ang xamën këmi andiyen andëfi ak. Barikan, mun watënd wën ga kën rind benjekax beņ, ado ga hik nangëde alif lif këmi andiyen andëfi aņ fo.

⁸ Gayikwa biyi ami nöpënd na däl in, barikan din däl in këmi sanand.

⁹ Biyi anëngandëra këbo nëngandërand and këmi hi gë ojaŵ këm aņ, xarak amëd aņo, wën mbaņ šot kën ojaŵ ok. Er këmi yarënd endewën in, en gi bër faŵayak.

¹⁰ Mëņ ex, ado bayik ane gi exe na në erebat, eņo këmun yëgwënëlınd ga xey ke and këme yeli aņ me keyënara gë or gapak or yël ke Axwën ol, me kemëanaxënënd bey bën, ax gi ex na me nımaxënënd.

¹¹ Bëmaŷe, end këme xor me de me nıtaxën eņ ex, nëngandërayindëleņun, calayindën en gi bër faŵayak, kemëndërand gër ekwëta, wëlërandën, dıyayindën gër aketëxeta, do Kaxanu, mëņ ar gë aņana do gë obetak an mërëxand irewën ko hi.

¹² Cëmarindën andewën rewën aņ gë emegar emënëk. Ašëma kënun šëmand dëk bëwënëk bën.

¹³ Oyekax or Yesu Kërisët, Axwën arebi ol, gë aņana and Kaxanu aņ, do gë anëkëra and Angoc Amënëk aņ, gilex gë wën dëk!

Kayëta ir Bëgalat in Lilaya in

Akayëta and Bëgalat aŋo, Pol yëgwën bafi bër gër bamara band Yesu Kërisët band gër ebar ed Galasi bën. Bësëyali bënëgwës bafi felërand mène ado ga xwëta këno Yesu Kërisët, afo enëbi kacënd eni pexaxën. Xarak ax gi ex na mondako sëyali bafi Pol. Ga re baxo mëne ekwëta ed Yesu Kërisët el gabat kë yëlënd or šenene ol. Eni nangaxën mëne osëyali orexëm ol ðal dëŋ ex, Pol xwitan këbi end Abëraxam eŋ. Paß gë ekwëta ed xwëta baŋo Kaxanu el hixën baxo ar šenene, xarak amëd aŋo Acariya and Moyis aŋ ax gi bana. Mëŋ ex paß gë ekwëta ed Yesu Kërisët el, bënëŋ bënd bëla bëŋ dek këni šotënd or šenene ol gër ogës od Kaxanu. Er ex gër akayëta in:

End ofarëxanda or Pol do gë osëyali orexëm eŋ: 1.1-2.21.

End ekwëta ed Yesu Kërisët eŋ: 3.1-4.31.

End aniyand and ar yëmëk gë Angoc Amënëk eŋ: 5.1-6.10.

Bepelatar bëŋ: 6.11-18.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol këŋun yëgwënëlinde. Faba Kaxanu yata ke me gi parëxanda paß gë Yesu Kërisët ir xanin këŋo gër bësësëk: ax gi ex na paß gë ala, bête ax gi ex na ga sana këne bëla.

² Gë bëmaŋe bënd hi këmi ro bëŋ këmun yëgwënëlinde wën do gë dek bëmaŋe bënd gër bamara band Yesu band gër ebar ed Galasi bën.

³ Kaxanu, Faba irebi, do gë Yesu Kërisët, axwën arebi an, yëlënenun oyekax ol, gë ofetak ol.

⁴ Axwën Kërisët wāk šës ko në end bamena bandebi ebo dacëtaxën gër aniyand atëmbak and gë okey oko aŋo, ang yandi këŋo Kaxanu Faba irebi ak,

⁵ mëŋ ar hik gë enjand end din ir din an! Amen!

End oxalay kalay or Bëgalat eŋ

⁶ Mbaŋ šaran ke wëno ang seß këno Kaxanu xarak mëŋ sana këŋun paß gë oyekax or Kërisët ol do këñ sëfënd aŋand ako Atëfëtan acëxe.

⁷ Enimin, Atëfëtan acëxe ax gi ex na. Barikan bëla ex na bër këŋun felënd becëxen ga yandi këbi eni nëngwët Atëfëtan and Kërisët aŋ.

⁸ Barikan ado ex gido ar enga endam, ba meleka ir xaniwëk gër orën, yelik eŋun nangënënd Atëfëtan and fitarëk gë and sëfëtan këmun wëno aŋ, kataleŋo!

⁹ Ang felëra këmun gër yanar ak këmun xënënannd wëno gërëgako: angëmëne ala eŋun pelënd Atëfëtan and fitarëk gë and nangën këmun biyi aŋ, kataleŋo!

¹⁰ Do gërëgako ene cëkwënd bëla nde këme šaland ba exe cëkwënd Kaxanu nde? Ba këme šaland ene ŋanënd bëla nde ca? Kido ene ŋan bëla bame šaland, ame gi dona xadëp ir Kërisët.

End Pol eŋ

¹¹ Ga re këme bëmaŋe, Atëfëtan and nangën këmun aŋo ax gi ex na endey end bëla.

¹² Yesu Kërisët mëŋ dëŋ nangën ke, ax gi ex na ga sëfëtan ke ala, bête ax gi ex na ga sëyali ke ala.

¹³ Wën enimin, awël wël këñ ang bame liyand ak, and bafi bame gër cale ind biyi Bëšëwif aŋ? Wëno bafi rixërand wa gë oŋyë osëm bërëwak end Kërisët bën, bër Amara and Kaxanu bën. Mo calara bamëni šalarand mëni daw bën dek.

¹⁴ And bafi bame gër cale ind biyi Bëšëwif aŋ, wëno nëmëca bafi bënd anjex andam bëŋ gër epëb ed bapela band sëyali këñëbo bëxarëk bërebi baŋ.

¹⁵ Barikan yatir fed këmi gë ar fit ke elod gër acël and nëma an, awac wac ke gë oyekax orexëm ol.

¹⁶ Anangën nangën ke Asëñiwë arexëm an mëni tëfëtanaxënënd endexëm eŋ bër ax gi ex na Bëšëwif bën. Ata ga xucak eŋo, wëno ame ye ex na de mo mëkara ala.

¹⁷ Bête ame ye ex na gër oparëxanda oŋanar yaŋ gër Yerusalem. Barikan ye këme šëw gër ebar ed Arabi ðamana bakaxanëgu këme gër Damas.

¹⁸ And xucak bëniy bëtas aŋ fo yexën këme yaŋ gër Yerusalem mi nangër gë Kefas. Ata xeyërax ke bakey epëxw gë baŋjo gër ndëbën.

¹⁹ Bari parëxanda išëxe ami watër bana angëmëne ax gi ex na Šak, ar acël amat gë Axwën Yesu an.

²⁰ End këmun felënd eŋo, Kaxanu anang nang ko mëne ðal ex, ame nëgwësënd na.

²¹ Ga xucak eņo, ye kême bête gër owar or Siri do gë Silisi.

²² Xarak, ala axe nang bana amëd aņo (gër bamara band bërëwāk end Kërisët gër ebar ed Yude).

²³ Awël fo bani wëlënd mène ar bafi rixërand an anëka nëngwëta ko. Gërëgako mënj këbi nangëndërand bela bën ekwëta ed Kërisët ed baxo xemënanand exo daw el.

²⁴ Do në endam bano šëkwaxënënd Kaxanu.

2

End Pol do gë oparëxanda ocandaw eņ

¹ Ata ga sëkëk bënij epëxw gë bebënax, baka këmi gë Barënabas yaņ gër Yerusalem. Awëla wëla bamo bête Tit.

² Kaxanu šëdfët baxe me baka gër Yerusalem. Asëfëtan sëfëtan këmëni bëlëngw bër Amara bën ang kême femërand Atëfëtan aņ gër bër ax gi ex na Bëšëwif ak. Anacët nacët bamëni bëlëngw bër gapak bën, këdi kême hërëra ahërëra fo, do me di andiyen and gë ofëcak këm.

³ Tit mënj, Agërek ar sëfër bami an, ala aņo nëyali bana eno kac.

⁴ Kême reyaxënënd dek ako, bela hi bax na bër bax rend okëreceņ exëni xarak enëgwës këni rind. Bën nëfënëfa bax gër enga endëfi ga yandi bafi eni bël or yaya or yël këbo Yesu Kërisët ol, do enëbo bëna.

⁵ Ata end bëjo eņ gë təkër ak ami ma ex na ex bayixën nëngwëtarëxe dal ir Atëfëtan in gër owëkw orewën aņ.

⁶ End bëlëngw bër gapak bër Amara bën eņ cëņ, er hi bani damana eni gixën okëreceņ in, wëno axe bal ex na gayikwa gër ogës od Kaxanu bela bën dek gwër fo exëni! Bari bëlëngw bër gapak bëjo Yowey ane nëyali bana me di.

⁷ Awat wat bani mène Kaxanu xwëtënan këbo Atëfëtan aņ. Wëno mëni nangëndërand bëxacërëx bën, do Piyer bëxacëxac bën.

⁸ Kaxanu mënj ar yata këņo këņo Piyer exo gi parëxanda ir Bëšëwif an fo yata ke wëno bête me gi ir bër ax gi ex na Bëšëwif.

⁹ Do and wat këni oyekax or yël këbo Kaxanu aņ, ata Šak, gë Kefas do gë Šaņ, bën bër ex bëlëngw bër gapak, bër fëb kënëbi mbaņ bën, lëkër këmi bataxan band liw baņ, gë wëno do gë Barënabas, ex watixën mène anëkëra exëna gër andiyen andëbi: mi yend mi pemëra, wëno gë Barënabas, gër benëņg becëxe, do bën gër Bëšëwif.

¹⁰ Er xara banëbo fo mëni kwitand axwita bëxaÿënanixik bën do eņo gë obal osëm bame rind.

End akucara and Pol gë Piyer aņ

¹¹ Barikan and yow ko Kefas gër Anjëcoš aņ, fabër këmi do nëp këmo gayik awën wën baxo.

¹² Damana eni yow Bëšëwif bër lawënëgu bafi Šak bën, bër bax balëkënalind end oxac bën, Piyer, andamat bani yambërand gë bër ax gi ex na Bëšëwif bën. Barikan and fiatëgu këni Bëšëwif bër lawënëgu bafi Šak aņ Piyer, ga bafi yëdand, nacëta këbi bër ax gi ex na Bëšëwif bën.

¹³ Ata Bëšëwif bësëxe bër wa bax end Yesu bën sëfëteli këno bête Piyer gër amena andëxm xali lënan këno Barënabas dëņ gër egi ed ang bëyëņënanax bër kë labayand el.

¹⁴ And wat kême mène ani dind na šenene aņ, ang kë sëyalind dal ir Atëfëtan ak, rexëra këmo poyoma Kefas mondako: «Wëj ašëwif hi këy, barikan këy liyand ang bër ax gi ex na Bëšëwif ak, ay masinaÿad na ang ašëwif ak. Do mondake cëņ këy xor eyëbi nëyalind bër ax gi ex na Bëšëwif bën eni diyand ang Bëšëwif ak?»

End apexa and benëņg dek eņ

¹⁵ Biyi, bëxarëk bërëbi bën Bëšëwif ebani, ane gi exe na bëwëndëran bër ax gi ex na Bëšëwif.

¹⁶ Anang nang këne mène ala ar xwëta këņo Yesu Kërisët an hik ar šenene an, bari ax gi ex na gayik asëf sëf ko er rek acariya and Moyis in. Biyi bête awa wa këne end Kërisët eņ ene gixëne bër šenene paš gë ekwëta ed xwëta kënëņone el, ax gi ex na gayik asëf sëf këne er rek acariya and Moyis in. Ala ax gind na ar šenene ga xemëna ko etëf ed acariya el.

¹⁷ Barikan angëmëne gër ocal od or šenene gër Kërisët, hi këne biyi bête bëwëndëran, Kërisët nde këbo lënanënd eņëņënanax eņ? Adokiņ!

¹⁸ Angëmëne me bakan ecëņëxët me dind bend gër acariya bend seš këme beņ, wëno dëņ kë nëpayand.

¹⁹ Enimin, wëno dëj asës şës këme paş gë acariya aņ me dıyaxënënd ang ȳandi këņo Kaxanu ak. Afika fika këne gë Kërisët,

²⁰ ax gi ex na wëno kë liyand. Kërisët kë liyand gër ola oram. Do anıyan andam and gëregako gë eman aņ këme liyand gë ekwëta ed xwëta këmo Asëniw ar Kaxanu el, mëj ar ñan ke do yëlaya ko nê endam an.

²¹ Mëj ex, axe cëna ex na end oyeakax or rin ke Kaxanu eņ. Enimin kido ga sëf këne acariya aņ fo hixën këne bër şenene, awa mama fo şës ko Kërisët.

3

End acariya do gë ekwëta eņ

¹ Wën Bëgalat bën ata and aņun pënrind na dëj ex dë! Noȳo wa yifa këņun? Ax gi ex na nde afaȳen faȳen këmun dek er wacayak ecës ed Yesu Kërisët gër kërëwa in?

² Emat fo ȳandi ke mun mëka ene nangën: Ba ga sëf kën acariya aņ nde şotaxën këno Angoc Amënëk aņ? Ba ga baxët kën do xwëta kën Atëfëtan aņ nde?

³ Mëj ex, wën ata and aņun pënrind na dëj ex. Angëmëne enimin gë panga ind Angoc Amënëk in ȳana kën, mondake cëj nëngwët kën do kën liyand gë ojaw odewën ok?

⁴ Do dek er hi kënuj gër anıyan andewën in, ahi fo nde hi këņun? Ax mënd ex na eņun gi ahi fo.

⁵ Ar yël këņun Angoc Amënëk an, ar kë rind bëcarax mërëxand irewën an, ba ga sëf kën acariya aņ nde ko rixënënd, ba ga xwëta kën Atëfëtan aņ nde?

⁶ Ax gi ex na nde Abëraxam axwëta xwëta baņo Kaxanu mëj hixën baxo ar şenene gër ogës odexëm*?

⁷ Mëj ex, nangin mëne bër xwëta këņo Yesu bën fo hik obaş or Abëraxam ol.

⁸ Oñëgw Omënëk ok fëna bax mëne axwët këbi xwët bër şenene ga xwëta xwëta këno Kërisët. Kaxanu fel baņo Abëraxam endey enëngax eņo: «Benëng bej dek kë beta nê endey.»

⁹ Mondako këni şot obetak ol dek bër xwëta këņo Kaxanu ang Abëraxam bën.

¹⁰ Do dek bër kë yëland şenene hi këni gër ogës od Kaxanu bën nê end ga këni rind er rek acariya and Moyis bën, anëka xata këbi gayik anëp këbi nëp Kaxanu. Enimin aȳëgw ȳëgw këni: «Katalëņo ar ax tëf ex na dek er ȳëgw këni gër akayëta and acariya and Moyis an*.»

¹¹ Ala ax gind na şenene gër ogës od Kaxanu gayik acariya sëf ko do eņo däl ex. Ga ȳëgw këni: «Ala ar ke liyand şenene an axwëta xwëta këņo Kaxanu*.»

¹² Xarak, etëf ed acariya el mbaņ fitarëk gë ekwëta ed Kaxanu el. Gër Oñëgw Omënëk ga rek: «Ar kë wa exo dind dek er rek acariya an kë liya gë beņo*.»

¹³ Kërisët racët këbo gër kata ind ebax ebo wëcan in gayik abane xor exe na ene tëfe er rek acariya in. Enimin ga ȳëgw këni gër Oñëgw Omënëk: «Ala ar xaw këno yo nê osëx ar xata këņo exo*.»

¹⁴ Ga şës ko Yesu Kërisët këni şotaxën bër ax gi ex na Bëşëwif bën oyeakax or beya baņo Kaxanu Abëraxam ol. Biyi dek mondako këneņo şotaxëne Angoc Amënëk and beya këbo Kaxanu aņ gayik axwëta xwëta këneņone Kërisët.

End acariya do gë ebeya eņ

¹⁵ Bëmaȳe baxëtın amatinali aņo: Angëmëne ala exo ñëgw aye end acota and ko sebëta eņ, er re ko in gabatak ax yepënënd na, gabatak ax başënd na ȳey.

¹⁶ Xarak Kaxanu mondako beya baņo Abëraxam. Bënd beya baņo beņo, xwën bani Abëraxam do gë ar andëwëra andexëm an. Oñëgw Omënëk ok ax de ex na gë bërändëwëra andexëm bën këdi këni yëla bëla bën end bërãnjëm ko yeyanënd. Barikan ala abat fo këņo rend mëne ngëj Kërisët.

¹⁷ Mëj këme rexënënd: Kaxanu, er beya baņo Abëraxam in abayi bayik. Acariya and ñatëguk ga xucak bëniy okeme onax gë ofëxw osas aņ, ax kor ex na ex yepën. Kido axor xor bax, end beya baņo eņ ax gi dona.

¹⁸ Angëmëne er xëñëna baxo Kaxanu ebo yël in paş gë acariya aņ këne şotënde, abo yël dona nê end ga beya ko. Xarak Kaxanu ga beya baņo Abëraxam yëlaşën baņo oyeakax orexëm ol.

¹⁹ Do inewã hixënëk acariya aņ? Nê end bamena band bëla fedalixënëgu baxo Kaxanu acariya aņ, xali exo ñataşënëgu arandëwëra and Abëraxam ar beya baņo an. Acariya

* 3:6 3.6 Añanar 15.6 * 3:10 3.10 Acariyakinëm 27.26 * 3:11 3.11 Abakuk 2.4 * 3:12 3.12 Andolewit 18.5

* 3:13 3.13 Acariyakinëm 21.23

aŋo omeleka lawëneliw baŋi Kaxanu wëlaw këni gër Moyis. Ata hi ko mondako Moyis, aŋatelindër ar Kaxanu gë ßulunda ir Isërayel an.

²⁰ Barikan Kaxanu, and beya baŋo Abëraxam gë arandëwëra andexëm ak, aŋatelindër ax gi bana, Kaxanu gabat ebaxo.

End ofëcak or acariya eŋ

²¹ Acariya aŋ ayepën nde kë yepënënd bend beya këbo Kaxanu beŋ? Adokiŋ! Kido acariya ebaxëna and kë yëlënd aniyan, or ŝenene ol paß gë acariya aŋo hi dox mocot.

²² Barikan Oñëgw Omënëk ok heÿ bën dek sërak gë eñëjënax eŋ, eni cotaxën dek bela bën er beya ko Kaxanu ayël këbi yël in gayik axwëta xwëtak këno Yesu Kërisët.

²³ Damana ex ŋataxënëgu ekwëta ed Kërisët el, acariya aŋ baßo xadacënd ene cënixëne ekwëta ed ebax ebo nangën Kaxanu el.

²⁴ Ata acariya aŋ mondako hi bax axadac areŋi xali enëŋo kwëtaye Kërisët ene gixëne bër ŝenene.

²⁵ Do ga ŋatëgu ko ako ar xwëta kënëŋone an, ane baÿi exe na gër oxadac or acariya.

²⁶ Gërëgako wën dek anëka hi kën obaß or Kaxanu ga xwëta këno ako Yesu Kërisët.

²⁷ Enimin, wën dek bër buÿi kënun xobuyi or Kërisët bën, anëka bar kën gë mëŋ.

²⁸ Mëŋ ex; Aßëwif ax gi ex na, ar ax gi ex na Aßëwif ax gi ex na, xadëp ax gi ex na, asoßan ax gi ex na, asoxari ax gi ex na.

²⁹ Gayikwa aßar bar këne gë Yesu Kërisët, bërändëwëra and Abëraxam hi kën, wën ex bër kë bëteli er beya baŋo Kaxanu ayël këŋo yël in.

4

¹ Eŋo këme rend: ang kë nëka yo ga baÿi ko itox ar kë bëteli napul ir sëm an ani pitarënd na gë xadëp in, xarak mëŋ dëŋ ex axwën ar napul dek an.

² Mëŋ aßaxët këbi baßëtënd bër këŋo xadacënd do hi këni bëwëxëta bër napul irexëm bën xali ex ŋat and fënëta ko sëm exo bëtelira aŋ.

³ Ata biÿi bëte mondako fo ex endeŋi eŋ: and baÿi bane ang obaß fo aŋ, ßapela ßand ex yo baßo wëñand gër ngwën ro.

⁴ Barikan and ŋatan këŋo Kaxanu aŋ, lawëneliw këŋo Aßëniw rëw këŋo asoxari, do sëf ko acariya aŋ,

⁵ ebo dacëtaxën biÿi bër hi këne okadëp od acariya, ene gixëne obaß or Kaxanu.

⁶ Do ga hi kën ako obaß orexëm, lawënelixënëgu këbo gër owëkw oreŋi Angoc and Aßëniw aŋ. Në end Angoc aŋo kënëŋo wacaxëndë Kaxanu: «Aba!» Faba!

⁷ Mondako hi kën obaß or Kaxanu, an baÿi ex na okadëp. Do angëmëne obaß or Kaxanu hi kën ayël këŋun yël oyekax or fënan këbi obaß orexëm ol.

End obal od Pol eŋ

⁸ Akarëk aŋ, ano nang bana Kaxanu, do mëŋ hixën ban okadëp od beßër ban xëland, xarak abi ñap ex na.

⁹ Barikan gërëgako ga nang këno ako Kaxanu, me dedo mëŋ ga nang këŋun ako, mondake cëŋ kën bakand gër oxadëp or ßapela ßand gë ofëcak këm baŋo?

¹⁰ Ax gi ex na nde wën kë yëland mëne: bakey exëna, opacaw exëna, ßapëxëd exëna, bëniÿ exëna, bënd xucak ex këbën?

¹¹ Ata wëno mbaŋ këme yëdand de endewën eŋ, ßamat ba asorora fo bame sororand në endewën na.

¹² Bëmaÿe bëndam, axara xara këmun, giÿin ang wëno ak gayikako wëno bëte ang wën ak hi këme. Ýoweÿ ane menan ex na.

¹³ Aÿe nang kën mëne ame bëngw bana and bame femërand aŋanar Atëfëtan and Kaxanu aŋ gër ndewën, do gematak dëŋ ane menan ex na.

¹⁴ Ang ŝëxwëra bame ak, ane cus bana bëte ane kwëÿëta bana, wëlaya këne ang meleka ir Kaxanu fo, ang Yesu Kërisët mëŋ dëŋ.

¹⁵ Do feÿe ex onënga orewën ol? Gayikwa osede orewën olo këme reÿarand, kido awënd wënd bax, axor xor don en dëxët bangës ßandewën baŋ do ene yël.

¹⁶ Awa ba arangoÿëra andewën nde hi këme ga këmun felënd ako ðal in?

¹⁷ Bër këŋun wäsinënd mëne aßal këbi ßalënd endewën bëŋo anun ŋan ex na. Er ýandi këbi enëbo capërelï wëno gë wën, do wën eŋun ßalënd endeßën fo.

¹⁸ Eßalëkënali ed heÿ el er ŝenene ex nand ex yo, barikan ax gi ex and hi këne në ereßat aŋ fo. Do ang baŋun ßalënd endam ak baÿiÿin ga këŋun ßalënd mondako fo.

¹⁹ Wën obaß oram, angëmëne me kwitand ang soro këme në endewën na, gaßëxe ke yambëñënd ang asoxari ar orewë fo. Do gë ayambën ijo këme baÿi xali nand kën wëndër dek gë Kërisët gër ola orewën na.

²⁰ Enimin oñandi odam ok ex me gido gërëgako dëñ mërëxand irewën, mëñ nangaxën dome ba mondake felëra domun. Ata dek wëlandëra ke de endewën enj.

End Sara do gë Agar enj

²¹ Wën bër yandi këñun en tef acariya and Moyis bën, peline ba afëni dëñ nde fëni këñun er yëgw ko Moyis in?

²² Ga yëgw ko wa mëne: «Abëraxam bëtox bëki šot babi, iñanar inj gë asoxari ar hi bax xadëp an, do ikinëm inj gë asoxari ar yaya an.

²³ Itox ind asoxari axadëp inj rëw këno ga yandi babi eno cot. Barikan ind asoxari ar yaya inj rëw këno ga beya babi Kaxanu.

²⁴ Gër endey enj amatinali exëna gayikwa bësoxari bëxi bëjo ex oser oxi or gë Kaxanu onj. Eter eñanar el ex ed gër etënd ed Sinayi el, elo ex ed gë oxadëp el: mëñ ex Agar.»

²⁵ Ata Agar ex etënd ed Sinayi el gër ebar ed Arabi. Kaxanu fën yëlëgu këno acariya anj Moyis. Agar angol and Yerusalem and gërëgako anj, mëñ gë oñaš orexëm ol okadëp exëni.

²⁶ Barikan Yerusalem ir yanj gër orën in ex asoxari ar yaya an, mëñ ex nëma irebi.

²⁷ Mëñ yëgwaxën këni:

«Nëngandëralexi wëj asoxari aforoxok an,
Nëngandëralexi wëj ar ax dëwënd na an!

Depërayind onënga ol,

wëj ar elod ax tëyi ex na ayambën ir orëw an.

Gayikwa wëj ar fela këni gër eñër an,

Oñaš orey ol kë yëmb nëmëc

Gë or asoxari ar bayik gër eñër an*.»

²⁸ Bëmaÿe ga hi kën oñaš or Kaxanu mëñ dëñ beya këñun ang beya baño Isak ak.

²⁹ Do ang hi bax akarëk ak, itox ind rëw këno gë oñandi od bëla fo inj baño rixërand ind rëw këno gë oñandi od Angoc and Kaxanu inj, mondako fo ex bëte gërëgako.

³⁰ Xarak ine rek Oñëgw Omënëk ok: «Ijwayëlëbi asoxari ar ex xadëp an do gë asëñiw, gayikwa asëñiw din ani bëteli na andamat gë asëñiw ar asoxari ar yaya an*.»

³¹ Mëñ ex bëmaÿe, pënileñun aye enj: Oñaš or asoxari ar yaya ol hi këne, ane gi exe na or asoxari axadëp ol.

5

End oyeakax or oxëreceñ enj

¹ Ene canaxëne gër oxadëp or acariya racëtaxën këbo Kërisët. Awa dëkayayin šenene enj do këren baka na gašëxe gër oxadac or gë oxadëp.

² Wëno Pol ga re këme angëmëne mondako kën yëländ bër šenene hi kën gayik axac xac kënun, er ri ko Kërisët in yoweÿ anjun yël na.

³ Ga këme reyand wa bëte: ar rek axac këno xac yo, tëfindëlexo de dek er kë rend acariya in, gematak kërexo difënd na.

⁴ Anëka šapër kën gë Kërisët wën bër yandi këñun en gi šenene gër ogës od Kaxanu gayik asëf sëf kën acariya bën. Nangin mëne an gi ex na šëf gër bër yël këbi Kaxanu oyeakax orexëm.

⁵ Biyi cëñ paš gë Angoc Amënëk anj këne šëninde mëne gë ekwëta el këne šote or šenene or këne yarënde ol.

⁶ Gër bër barëk gër Yesu Kërisët er xëbënëk in ex ekwëta ed kë wësinayand gë ebalër el, ax gi ex na oxac ol, ax gi ex na bëte oxacërëx ol.

⁷ Šenene yana ban oxëreceñ orewën ol, noÿo cëñ yifa këñun xali seš kën dal in?

⁸ Endey end yifaxën kënun enj, ax kaniw ex na de gër Kaxanu, mëñ ar sana këñun an.

⁹ Ax gi ex na nde lewir in təkër fo kë fufënënd dek pix ind negali këni inj?

¹⁰ Wëno axwëta xwëta këmün mëne ang këme yëländ ak ata mondako dëñ kën yëländ wën bëte ga bar këne gë Axwën an. Ar këñun yëbun an, hi ko yo ar hi ko, Kaxanu anëp këno nëp.

¹¹ Wëno cëñ bëmaÿe, kido abayi bayi bame ga këme femërand end oxac enj, arixëra nde done rixërand? Kërëwa in, er këni fokërënd bëla in, ax bo dona.

¹² Bër këñun yëbunënd gë oxac bëjo kemënalexëni eni kacërënd oyëxwëyët.

End efiya ed Angoc Amënëk enj

¹³ Bëmaÿe, wën cëñ Kaxanu racët këñun gër oxadëp, do an bayi ex na okadëp. Balëringdëñun do dëcarindën andewën rewën, kërex gi na akaya and en dind er ex oñandi od eman in.

¹⁴ Dek acariya and Moyis aŋ nê apela amat barêk, and kê rend: «Balindëlexi end ašandax eŋ, ang ki balënd end gaf irey ak*.»

¹⁵ Barikan angëmëne wën en ŋatêrënd, do en yambarënd andewën rewën aŋ, titinayin de kêdi kën lawër.

¹⁶ Awa ga re kême: dîyayindën ang kêŋo ŋandind Angoc Amënêk ak ata kën seŋ etêf ed oŋandi od eman el.

¹⁷ Gayikwa oŋandi od eman ok axucar xucarêk gë od Angoc Amënêk ok. Oŋandi od Angoc Amënêk ok axucar xucarêk gë od eman ok ado mbaŋ xucarêk xali wën an korënd na en di er kêŋun ŋandi in.

¹⁸ Barikan angëmëne Angoc Amënêk aŋ kêŋun xadacënd, an bayi na ga kêŋun xadacënd acariya aŋ.

¹⁹ Xarak anang nang kêne mène oŋandi od eman ok kê lënanënd: gër orekar, gër obuyaraxik, gër eŋac,

²⁰ gër ekëla ed olaš, gër ošaki, gër ecusër, gër ekeyër ed gë bela, gër oyakëraxi, gër oxeŷ, gër ebaŋêr ed bela, gër ecapërelî ed bela, gër osëmbak,

²¹ gër oŋateŷi, gër ošeŋ, gër ekureliran, do gër bëndako rako. Enimin, nê ekwitan emun ang fel këmün ak: bër kê liyand mondako bën din ani dil na gër owun or Kaxanu.

²² Barikan bër kêbi xadacënd Angoc Amënêk bën kê liyand: gë aŋana, gë onënga, gë obetak, gë ebuŋan, gë oyekax, gë obëngw or onden, gë ekwëta,

²³ gë aŋjus do acariya ax cëban ex na beŋo.

²⁴ Awa bër bar kêni gë Yesu Kërisët bën, anêka fikali kêni beman bëndebën beŋ do gë oŋandi oŋëŋanax odebën ok gër kêrëwa ir Kërisët.

²⁵ Angëmëne gë Angoc Amënêk aŋ kêne liyande, dîyandëne ang kêbo xadacënd ak.

²⁶ Kërene dafënarande na, kërenëŋe ŋanaxënënde na bëcandaŵ bëŋ, kërebo yakëraxind na.

6

¹ Bëmaŷe, angëmëne eno pënga ala gër amena and ko rind, amena and ex yo, wën bër kêŋun xadacënd Angoc Amënêk bën wërëšëtino endëmane. Wën bëte titinayin kêdi kêŋun naŋëta do en mendëra ang mëŋ ak.

² Dëcarindën andewën rewën aŋ gër ocëmu gayik mondako kën ŷana en tēfënd acariya and Kërisët aŋ.

³ Angëmëne ala exo yëland mène mëŋ ala asëm hi ko, xarak ŷoweŷ axo gi ex na, gaf irexëm fo ko yifand.

⁴ Ala kala dafënayindëlexo gabat nê end er ko xorënd exo di eŋ, xarak ax gi ex na exo matinalind gë er ašëxen in.

⁵ Gayikwa ala kala gë er ko rind in ko yaka gër Kaxanu.

⁶ Ar kêno sëyalind eyeyan ed Kaxanu an, cetindëleŋo dek napul irexëm in asëyali arexëm an.

⁷ Këren yifaya na: Kaxanu ala aŋo mëkëŋaxënd na. Er ko necënd ala in, ejo fo ko xanand bëte.

⁸ Ar kê liyand ang kêno ŋandind eman an er kê rëwënd oŋandi od eman in ko xana, mène ngëŋ ecës el. Barikan ar kê liyand ang kêno xadacënd Angoc Amënêk an, er kê rëwënd Angoc Amënêk in ko xana, mène ngëŋ, aniyan and din ir din aŋ.

⁹ Kërebo barëŋarand na edi ed bënjekax el gayik axana kêne xanaye oyekax or kêne rinde ol and kê ŋat amêd aŋ angëmëne abo cena ex na.

¹⁰ Awa mondako ex de, ga šot kêne ako amêd aŋ, dindëne bënjekax ebi yeraxën bela bën dek, ado dek dek in bër ekun ed ekwëta bën.

¹¹ Watin oŋëgw oko ro ang rafëk ak, ata kën nang mène wëno dëŋ yëgwëlik.

¹² Dek bër kêbi ŋandind enëbi cëkwënd nê end er ex gër eman bën kêŋun nëyalind enun kac kêdi kënun ŷana enun dixërand nê end ga kën femërand ecës ed Kërisët gër kêrëwa el.

¹³ Gayikwa bën bër kënëbi xacënd bën dëŋ ani tēfënd er rek acariya in. Barikan emat fo ŋandi kêbi: wën enun kac eni dafënoxënënd mène nê end endebën xacaxën kënun.

¹⁴ Wëno emat fo ex end kême rafëna eŋ: end kêrëwa ir Yesu Kërisët, Axwën areŋi eŋ. Gër kêrëwa ijo šës kême do ecës elo šapërelî kêbo wëno gë bënd gër ngwën ro beŋ. Mëŋ ex wëno ame bo ex na ga kême sëfënd bënd gër ngwën ro beŋ.

¹⁵ Gayikwa gër Kaxanu, xac kêni nde, ani kac ex na nde, mëŋ ax gi ex na ejo kêno balënd. Er kêno balënd in ex ola oxašax or šot këy ol.

¹⁶ Dek bër kë sêfënd osëyali or apela aŋo ro bën, Kaxanu ayël këbi yël ofetak ol do gë axaŷënan in bër Isërayel ir Kaxanu bën!

¹⁷ Gërëgako ala kërexe bašën na toro in gayik gër eman endam ro ex bambënut band në end Yesu bap.

¹⁸ Bëmaŷe, Axwën Yesu Kërisët yëlëlenjun oyekax orexëm ol gër onden ondwën! Amen!

Kayëta ir Bêhefes in Lilaya in

Akayëta aŋo ro, parëxanda Pol yëgwën babî Okëreceŋ od gër angol and Efes ok. Amëd aŋo, gër epëra hi baxo gayik Atëfëtan and Yesu aŋ baxo femërand.

Pol yëgwëk mëne er fënëta baxo Kaxanu ari ko ri in fiata ko paß gë Yesu Kërisët. Yesu Kërisët şonëtëk angwëlëra and bela andebën rebën aŋ, do gë angwëlëra and gë Kaxanu gë bela aŋ. Mëŋ ex gër Amara, bulunda ibat ir Kaxanu, hi këni Bëşëwif bën do gë benëŋ becëxe beŋ. Bulunda ibat ir Kaxanu ijo ang eman end ala fo ex: owal odanjëm, şarikan eman emat. Bëte bulunda ijo ang aciwî fo ex: osingiri oranjëm, aciwî amat. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el do gë cale in: 1.1-23.

End bulunda ir Kaxanu paß gë Yesu Kërisët eŋ: 2.1-3.21.

End angoßen and bulunda ir Yesu Kërisët eŋ: 4.1-6.24.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, parëxanda ir Yesu Kërisët hi këme ang yandi këŋo Kaxanu ak. Wëno këŋun yëgwënëlinde wën bëwënek bër xwëta këŋo Kërisët gër angol and Efes bën.

² Awa Faba irebî Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebî an, yëlëlenun oyeqax ol do gë obetak ol!

End oyeqax or gër Kërisët eŋ

³ Cëkwaneŋone Kaxanu, Sëm ir Yesu Kërisët, Axwën arebî an! Mëŋ yël këbo obetak or ex yo yan gër orën paß gë Angoc andexëm aŋ gayik abar şar këne gë Kërisët.

⁴ Do ga şar këne ako gë Kërisët, sanaxën këbo Kaxanu damana exo dixën ngwën in ene giye bëwënek, bër gë end kënebo nëp këm gër ogës odexëm. Ga fiian këbo

⁵ yataxën këbo anëka fo ene giye obaş orexëm paß gë Yesu Kërisët. Mondako ri ko gayik aŋandi aŋandi këŋo ebo masin onëŋga orexëm ol.

⁶ Mondako ri ko enëŋo cëkwaxënënde Kaxanu në end oyeqax oşaraxik orexëm or yël këbo ga şar këne gë Asëfiwî ar ex pëlot gër yomb irexëm an.

⁷ Ga şar këne gë mëŋ, şotaxën këne apexa aŋ paß gë oşat orexëm oŋ, gë etefan ed bamana el, në end oyeqax osëm orexëm eŋ.

⁸ Ata Kaxanu, oyeqax olo yël këbo nğëŋ mbaŋ, ene cotaxëne dek orenik ol do gë onangëran ol.

⁹ Anangën nangën këbo enjekax end yandi baŋo exo di do şon baxo eŋ. Ata mondako fëna baxo exo di paß gë Asëfiwî.

¹⁰ Er fëna baxo ijo aŋata ko fiata gër baqey bapelatar: exo şaraxën beŋ bën dek gër owun or Kërisët, hik beşër gër orën, hik beşër gër ebar ro.

¹¹ Ga şar këne gë Kërisët şotaxën këne er beya baxo Kaxanu ayël këbo yël in, biyi bër sana babo anëka fo bën, ang fëna baxo ak.

¹² Awa mondako ri ko end biyi bëyanar bër xwëta këneŋone Kërisët, ene duwaxëne enjaran endexëm eŋ.

¹³ Ga şar kën gë mëŋ, wëlxaxën kën eyeyan ed däl el, Atëfëtan and apexa andewën aŋ. Bëte ex gişën nanganëme ir mëne mëŋ xwën këŋun in, Kaxanu ayël yël këŋun Angoc Amënëk and beya baŋun aŋ gayik axwëta xwëta këno Kërisët.

¹⁴ Angoc Amënëk aŋ ex oşet or yana këbo eyël ol, damana ex şotaxënëgu er fenin këbo Kaxanu gër apexa and rin këbo in, ene duwaxëne enjaran endexëm eŋ.

End cale ind Pol eŋ

¹⁵ Wëno awël wël këme ga këni re bela bën mëne wën mbaŋ xwëta këno Axwën Yesu. Bëte mbaŋ këŋun balënd end dek bërëwak endexëm eŋ. Mëŋ ex,

¹⁶ laŋ këmo şëkwand Kaxanu andewën eŋ and këmun şalenënd aŋ.

¹⁷ Kaxanu ir Axwën arebî, Yesu Kërisët, mëŋ ar ex Faba ir gë enjaran an, këmo xarand eŋun yël Angoc and orenik, and këbo nanganënënd enim noŋo hi ko aŋ.

¹⁸ Axara këmo xarand Kaxanu eŋun ŋoba gër onden andewën mëŋ kën nangaxën ang xëbënëk er këni yarënd bër wac këbî gër apexa in do ine ex enjaran etëm end fenin këbî bërëwak eŋ.

¹⁹ Bëte axara këmo xarand eŋun nangën ang rafëk do ang yañëk gë etël këm, panga ind şotën këbo biyi bër wak endexëm bën. Ang rafëk panga indexëm ak wäsin këbo Kaxanu

²⁰ and xanin këno Kërisët gër ecës aŋ, do wëla këno yëpax ko gër liw irexëm yaŋ gër orën.

²¹ Ata Kërisët mondako wëña këbi ngëŋ dek bangoc band gë panga band këbi wëñand bela ban, gë bakeyax ban, do gë dek band bayik ban. Owac orexëm ol xucak dek omac od këni wacërand gër ngwën iŋo ro ok do gër ind kë yowënd.

²² Awa er hik yo, Kaxanu axwët xwët ko dila gër mbëña ind Kërisët. Bëte mëŋ sana këŋo exo gi emun end Amara and bërëwäk endexëm eŋ.

²³ Amara aŋo ex eman endexëm eŋ do gë Angoc andexëm aŋ yëmëk dek ex canayaxën paß gë mëŋ dek ola orexëm ol.

2

End apexa and paß gë oyekax eŋ

¹ Wën cëŋ, anëka hi ban de bësësëk në end bamena bandewën, në end beñëŋenax bëndewën.

² Aliya ban liyand gër mbëña ind beßër gër ngwën ro, dila gër angoc and şotëk or gapak mërëxand ir orën gë ebar aŋ. Angoc aŋo këbi şoñënd bër këŋo wëşenënd Kaxanu bën.

³ Ado biyi dek dëŋ ang bela bëjo ak hi bane. Ang ex oñandi oñëŋenax od eman ok fo bane liyande, do sëf bane wayët banjelan bandebi fo. Do mëŋ xoŷenaxën baßo Kaxanu ang xoŷën këbi bëjo ak.

⁴ Barikan Kaxanu ar gë axayënan isëm exo në end aŋana atëm and ñan këbo aŋ,

⁵ and nemi bane në end bamena bandebi aŋ, abakali bakaliw këbo gër aniyand amatat gë Kërisët yatir xanin këŋo gër ecës. Ata gë oyekax or Kaxanu ol fex kën.

⁶ Ga ñar këne gë Yesu Kërisët xaninaxën këbo gër ecës andamat, do wëla këbo ene ñëpaxëye në er ebat yaŋ gër orën.

⁷ Mondako ri ko Kaxanu ebi masinaxën bela bën, ang këni bëtëraw bandëwëra ban gër ngwën ak, ang rafëk oyekax oşaraxik orexëm, or nęcët ko gër Yesu Kërisët në endebi ak.

⁸ Enimin, wën ga xwëta këno Kaxanu fexënaxën këŋun gë oyekax orexëm ol. Eŋo oyël orexëm ex, ax gi ex na er feyët kën gë andewën.

⁹ Awa gayikako ax gi ex na në end benjekax bënd ri kën gë andewën fexaxën kën, ala ax kor na exo daf na.

¹⁰ Enimin biyi Kaxanu ri këbo, bëte mëŋ fo nëngwët këbo ga ñar këne gë Yesu Kërisët ene dixënënde benjekax bënd xëñëna baxo elod gër yānar beŋ.

End ebarër ed gër Kërisët eŋ

¹¹ Awa kwitayindën eŋo: akarëk aŋ wën er hi ban bër anëbi dëw ex na Bëşëwif, bëxacërëx, ang banun wacënd bër xac kënëbi ak, xarak oxac orebën olo or gër eman fo ex, or ri këni bela fo ex.

¹² Ata wën er hi ban amëd aŋo, gë Afexën këm, bër abi ñap bana en dëg gër ebar ed İserayel, bëliyer gër beßër beya ko Kaxanu, gë er kën yar këm, gë ekwëta ed Kaxanu këm gër ngwën.

¹³ Barikan gërëgako, ga ñar kën ako gë Yesu Kërisët, ado ga ñawëta bano Kaxanu, gë oşat or Yesu Kërisët oŋ səkaliw këŋun gër ndexëm.

¹⁴ Gayikwa në end Kërisët şotaxën këne angwëlëra aŋ, mëŋ ar ñar këbi eni gi arabat Bëşëwif bën do gë bër ax gi ex na Bëşëwif bën. Ayam yam ko amey and şapërelı babi xali şuşëraxën bani aŋ.

¹⁵ Kaxanu ayepën yepën ko gë ecës ed Kërisët el şapela band şëba bax gër acariya and Moyis do babi şapërelınd Bëşëwif do gë bër ax gi ex na Bëşëwif ban. Mondako ri ko ebi ñaraxën Bëşëwif bën do gë bër ax gi ex na Bëşëwif bën eni cot angwëlëra aŋ do eni gi dek bulunda ibat.

¹⁶ Kërisët şësëk gër kërëwa ebi ñaraxën eni gi eman emat, do eni wëlëraxënënd gë Kaxanu. Mondako law ko angoyëra and Bëşëwif do gë bër ax gi ex na Bëşëwif aŋ.

¹⁷ Ata ebo nangënxaxën angwëlëra aŋ biyi bër sëka baŋo Kaxanu gë wën bër ñawëta baŋo bën yowaxënëgu baxo Kërisët.

¹⁸ Enimin, ga ñar këne gë mëŋ biyi dek, Bëşëwif, gë bër ax gi ex na Bëşëwif, şotaxën këne feña ir ene ntaxëne gër Faba gë panga ind Angoc Amënëk inŋ.

¹⁹ Awa mondako ex, wën an bo ex na bëliyer, an bo ex na bër yeba. Barikan wën anëka hi kën bër bulunda ibat gë bëwënëk, bër ekun ed Kaxanu.

²⁰ Wën ang oxay fo hi kën, do Kaxanu wëd këŋun bayaxën ko Aciw andexëm aŋ. Edëda ed aciw aŋo el exëni oparëxanda ok, gë bëlawënel bën, do Yesu Kërisët exo ekaŷ ekëla el.

²¹ Gêr ndexêm kê yêpand kêbe ir kêni bay yo ex gixên gêr Axwên, Aciw̄ and Kaxanu amênêk.

²² Wên dek bête, ga bar kên ako gê mên, abar bar kên gê bërêwak bêšêxe bën do hi kên andamat iciw̄ ind gêr ed lêg ko Kaxanu gê Angoc andexêm in.

3

End andiyen and Pol eŋ

¹ Mên ex, wêno Pol ašale kêmo šalend Kaxanu, wêno andepêra and kêŋo riyeninênd Yesu Kêrisêt aŋ nê end wên bër ax gi ex na Bêšêwif.

² Yêla kême awêl dêŋ wêl kên mêne Kaxanu rin ke oyekeax ga fana ke mun nangên oyekeax olo.

³ Yama er šon baxo elod akarêk in ga nangên ke nde, do wêno kêmun yêgwênêlind bengas bepênêfêne beŋo.

⁴ And kên fên aŋ, axor kên xor eŋun pêni ang kême watênd kerêt er šonayak gêr Kêrisêt in.

⁵ Akarêk aŋ, er šonaya bax ijo, Kaxanu aŋi nangên bana bêla bër bandêwêra band anêka fo bën. Gêrêgako Kaxanu anangên nangên kêbi gê Angoc andexêm aŋ oparêxanda omênêk od ex bêlawênêl bêrexêm ok.

⁶ Er nangên kêbi mêne bër ax gi ex na Bêšêwif bën ašot kêni šot er fenin baŋi Bêšêwif in. Eman emat hi kêni, do erebat beya kêbi paŋ gê ebar ed bar kên gê Yesu Kêrisêt el, do paŋ gê Atêfetan aŋ.

⁷ Wêno gê oyekeax or Kaxanu ol hixên kême ariyenin arexêm gê panga indexêm in.

⁸ Ayêl yêl ke oyekeax olo wêno ar xurik ex ba gêr dek bërêwak mêni nangênaxênênd napul isêm ir Kêrisêt in bër ax gi ex na Bêšêwif bën.

⁹ Kaxanu yêl ke bête oyekeax olo mêni masinaxênênd kerêt, bën dek mondake ŋatak er šon baxo elod nand ri ko ngwên na.

¹⁰ Gêrêgako, Amara aŋ yandi kêŋo ebi nangêndêrand ang rafêk orenik or Kaxanu ak bangoc band wunêk gêr bêla baŋ do gê baŋeŋax band ex yaŋ gêr orên baŋ.

¹¹ Ang fêna baxo elod din ir din ak ŋata ko paŋ gê Yesu Kêrisêt, Axwên areŋi an.

¹² Ga bar kêne gê mên xwêtaxên kêneŋone, do šotaxên kêne ekapina ed yâpêk enêŋo têkaxênênde Kaxanu gê anjiŋ kêm el.

¹³ Awa axara kêmun xarand, kêreŋun cena na gayik nê endewên kême sorond: toro inŋo enjaran endewên ex.

End aŋana and Kêrisêt eŋ

¹⁴ Mên ex, afoxi kême foxind mo cale Faba Kaxanu

¹⁵ gayik enêŋ end bêla, end ex yo gêr ndexêm xaniwêk: hik gêr orên, hik gêr ebar.

¹⁶ Gayikako mên obetak or gê etêl kêm šot ko, axara kêmo xarand eŋun yêl panga inŋ paŋ gê Angoc andexêm aŋ en kemaxên gêr owêkw orewên.

¹⁷ Axara kêmo xarand Kêrisêt exo dêg gêr owêkw orewên gê ekwêta ed xwêta kêno el, en dêgaxên gêr aŋana ang atêx and gê odêmbêt otiwax fo.

¹⁸ Ata amêd aŋo kên yana en korênd eŋun pêni andamat gê okêreceŋ ocandaw̄ ok ang yângêk, ang šakêk, ang siwêk do ang songinak aŋana andexêm ak.

¹⁹ Mondako kên nang aŋana and Kêrisêt, and xucak dek orenik orewên aŋ xali Kaxanu eŋun nêmen gê dek ola orexêm ol.

²⁰ Awa Kaxanu, mên ar xorêk exo di dek gê etêl kêm an, ayêl kêbo yêl nêmec gêr ga kêneŋo xaraye, do nêmec gêr ga kêne yare.

²¹ Cêkwênêŋone gêr Amara and Yesu Kêrisêt ang kê bêtêraw dek bandêwêra band bêla baŋ xali din ir din. Amen!

4

End eman emat eŋ

¹ Wêno andepêra and Axwên Yesu aŋ axara xara kêmun, kemênayin en dîyand ang yâpêk eni dîyand bër sana kêbi Kaxanu ak.

² Banayindên gêr dek bandixa bandewên, en nênga do en buŋand. Buŋarindên andewên rewên aŋ do balêrindêleŋun.

³ Gayikako Angoc and Kaxanu aŋ bar kêŋun xali hi kên eman emat, kemênayin en kwêtaya angwêlêra aŋ.

⁴ Enimin, eman emat fo ex,

Angoc amat fo ex,

Bête wên Kaxanu sana kêŋun,

En yarënd erebat fo.

⁵ Axwên abat fo ex,
Ekwêta ebat fo ex
Do xobuyi obat fo ex.

⁶ Kaxanu îbat fo ex
Do mênj fo hik Sêm ir bela dek,
Mênj xorêk beÿ dek,
Mênj kê riyenind gër ola or bela dek,
hi ko gër bela dek.

⁷ Barikan biyi dek ang hi kêne ak, ala kala anjêla pit yêl kêno na Kaxanu do Kêrisêt ex ar kê şetêndêrênd an.

⁸ Mênj ÿëgwaxên kêni gër Akayêta and Kaxanu:

«Aye ye ko yanj gër ed songinak,
Awêlali wêlali kêbi bërangoÿëra gë mênj,
Banjêla yêlëra kêbi bela bën⁹.»

⁹ Do inewâ wacayak aye ye ko yanj? Ax gi ex na nde mêne aşêla şêla ko gër ngwên ind bêsêsêk, gëd gër ebar?

¹⁰ Ar şêla bax gër bêsêsêk an fo yek bête yanj gër orên, exo munaxên bebêt ir ex yo.

¹¹ Mênj yêl kêbi bër gër Amara bën banjêla band eni gi: bêjo oparêxanda, bêjo bêlawênêl, bêjo bêfemëra, bêjo bêxadac bër bamara, bêjo bête bêsëyali bër eyeyan edexêm.

¹² Mondako ri ko enêbi tÿyalixênênd andiyen and Kaxanu aŋ bërêwâk bën eni gixên eman end Kêrisêt emat,

¹³ xali ene cotaxêne biyi dek ekwêta edebat do enêjo nange andamat Asêniw ar Kaxanu an. Mondako ri ko bête ene ŋatênaxêne ola or faÿayak or Kêrisêt ol.

¹⁴ Angëmêne mondako ex, ane bayiye na ang obaş or kênebi yifand bêsëyali bêsitik fo. Bête ane bayiye ang batêxêsêx band kê lëfêrirand ekoc fo, ala abo məkêñaxên na, ala abo nambeli na.

¹⁵ Barikan ga kêne reyande gë aŋana fo dâl in kêne nëngwêtaye xali ene təkêne ola or Kêrisêt ol, mênj ar ex emun end Amara an.

¹⁶ Ang kê şosarênd aye owal gër eman ak exo dafaxên ala an, biyi dek mondako bar kêne do nê edaf ex gër aŋana eman emat end hi kêne eŋ.

End aniyân angaşax and okêrecej eŋ

¹⁷ Awa baxêtin er këmün felënd in, er kême reyand gër oŵac or Axwên in: këren dîyand na ang kêni liyand bër aŋo kwêta ex na Kêrisêt bën gë ofênirêx or banjêlan bandebên ol.

¹⁸ Onden ondebên oŋ şiwêk ga kêno wêşenênd Kaxanu do aniyân and ko yêlënd Angoc andexêm aŋ ani cot ex na, gayik ano nang ex na Kaxanu.

¹⁹ Ga kêni liyand gë aşêfên këm yêlayaxên kêni gër eñac, do kêbi balënd wayêt bemuyaraxik fo.

²⁰ Barikan wên bër sëyak end Kêrisêt bën, ax gi ex na mondako ÿapêk en dîyand.

²¹ Angëmêne enimin awêl dëŋ wêl kên end Yesu eŋ do angëmêne asëyali sëyali kênün dâl irexêm in,

²² afo en cudêta ang acud akarêk fo ola oxarêk orewên ol, mêne ngêŋ en teb oñandi oñêñenax ok, betêmbak bend wêr banjun beŋ gayik ayifa kênün yifand, eŋün mêlaxên gër ecês.

²³ Tebêmino Angoc and Kaxanu aŋ exo nëngwêt oŵëkw orewên oŋ do gë onden ondewên oŋ.

²⁴ Cudayin ang acud angaşax fo ola or nëngwêtên kênün Kaxanu ol, en gixên bër dâl, do en dîyand aniyân and gë or şenene, gë oŵênêk.

²⁵ Mênj ex, tebin enëgwêş eŋ! Ala kala yeyanindêlexo dâl in gër aşandaŵ gayik ang owal od eman emat fo hi kêne.

²⁶ Angëmêne axoÿ xoÿ kên, këren mendëra na. Këren pena na oxoÿ ol xali ex nêka, eñan eŋ kêrex cêla na gër oxoÿ orewên.

²⁷ Kêreno teb na şabucara in eŋün dîla.

²⁸ Ar bax rekand an, tebêlexo orek ol. Kemënaÿindêlexo exo cot er sëw ko mênj dëŋ in, eŋo dëcaxênênd ar şêndêk an.

²⁹ Eyeyan eñêñenax kêrex canênd na gër osëÿ orewên. Eyeyan ejekax fo, ed kê başênd ekwêta, ed kêbi rinênd oyekax bër kê wêlënd bën ÿapêk ex canênd gër osëÿ orewên.

³⁰ Këren dind na er ko şaminaxën Angoc Amënëk and Kaxanu in. Paß gë mëñ yata këñun Kaxanu xali yatir ko ñata apexa andewën añ.

³¹ Epena ed oxoŷ el, batakëra ñaŋ, oxeyër oñ, odenar ok, gë owër ol, do gë oxeyër or ex yo, dëxëtalex gër Amara andewën.

³² Masindëringdën onënga ol, bëngwin mbañ, do balëringdëleñun mbañ. Tebandëringdën ang këñun sebanënd Kaxanu ak paß gë ebar ed bar këne gë Kërisët.

5

End aniyän and gë angoben eñ

¹ Awa tefëtelindëno ngëñ Kaxanu gayikako obaş or pëlot gër yomb irexëm hi kën.

² Balëringdëleñun gër aniyän andewën ang këño balënd Kërisët endëfi ak xali yëlaya ko mëñ dëñ në endëfi şadaxa ir nëngan këño Kaxanu.

³ Asëk alakirand fo in, gë obuyaraxik or ex yo, gë añana and kodí añ, kërex gi na gër Amara andewën. Ax ñap ex na eni dind mondako bër ex bëwënëk bën.

⁴ Cëkwayindëno Kaxanu do en teb eyeyandëra ed beñëñëxax el, gë ed ofëcak këm el, gë ekwënd ed bëcëfëñaxik el.

⁵ Nangin aye mëne bër lëxwayak gër asëk alakirand fo, gër obuyaraxik, do gër añana and kodí and ex edaş bën, ani cot na owun or Kërisët do gë Kaxanu ol.

⁶ Ala këreñun yifa na gë eyeyan ed gë ofëcak këm el, gayikwa në eño këbi xitixën Kaxanu bër këño wëşenënd bën.

⁷ Awa wën këren barënd na gë bela bërako rako bën.

⁸ Damana en maxën end Axwën eñ, ola orewën ol ecamëdan fo hi bax. Barikan gërëgako, gër angoben and Axwën hi kën. Diyayindën ang obaş or angoben fo.

⁹ Bela bër kë liyand gër angoben bën anënga këni nëngand, şenene hi këni, do bër dal hi këni gër dek bëbër këni rind.

¹⁰ Calayindën en nang er ñian ko Axwën in

¹¹ do kërenëfi barand na bër watak bënd gë ofëcak këm bën, bënd gër ecamëdan beñ, ado pëlëtindënëfi.

¹² Enimin, er këni rind gër ecamëdan in, aşëfën şëfëñëk edeya el.

¹³ Barikan angoben añ dek kë fëlëtënd beño and kë ñoba añ.

¹⁴ Do dek er ñobak in axana kë xanand angoben añ. Mëñ rexën ko:

«Nëngëtäl wëj ar ki raşënd an,

Kanil mërëxand ir bësëşëk,

Ata ki ñoba Kërisët.»

¹⁵ Awa kamanindën aye ang kën liyand ak: diyayindën ang bërenik fo, këren gi na bër ang gë onden këm fo.

¹⁶ Nand kën şot amëd and en di enjekax na, diyin enjekax eño. Këren teb na ex kuca axuca fo amëd año gayikw bela bër gë okey oko bën, beñëñëñax fo wata këni.

¹⁷ Awa calayindën eñun pëni er ýandi këño Axwën en dind in, këren gi na bëfëñirëx.

¹⁸ Nëmindën gë Angoc Amënëk añ, këreñun ñawënd na ngoy, gayik ngoy in beñëñëñax fo kë lënanënd.

¹⁹ Kemëndëringdën gër ekwëta, nëwërayindën ojëkan od këñun yëlënd Angoc and Kaxanu ok, ojëkan od cale ok. Nëwërayindën, yasindëno Axwën an gë owëkw orewën oñ dek.

²⁰ Cëkwayindëno Faba Kaxanu nand ex yo, në end ex yo, gër owac or Axwën arebi Yesu Kërisët.

End bësoxari do gë bësoşan eñ

²¹ Buñarindën andewën rewën añ do pëbindëno mondako Kërisët.

²² Awa wën bësoxari bën baxëtindën end bëcën bëndebën eñ, ang kën baxëtënd end Axwën ak.

²³ Gayikwa icën in ex emun end alindañ eñ ang hi ko Kërisët emun end Amara and fexën ko ak.

²⁴ Ata ang këni baxëtënd end Kërisët ak bër gër Amara andexëm bën, bësoxari bën dek mondako ýapëk eni baxëtënd end bëcën bëndebën eñ.

²⁵ Wëj icën in, ñanëlo alindax ang ñian ko Kërisët Amara andexëm ak xali yëlaya ko mëñ dëñ gër ecës.

²⁶ Exo mënëñaxën Amara añ gë men oñ do gë eyeyan ed Kaxanu el rixën ko mondako.

²⁷ Er ýandi këño eni gi bër gër Amara bën: gë enjaran, bëyekax, bër garëgar, bër şenene, bëwënëk, do bër gë end këyëfi nëp këm.

²⁸ Awa icên in, ang ñan ko eman endexëm ak ÿapëk eño ñan alindaw. Ar ñan këjo asoxari arexëm an mëñ dëñ ñanayak.

²⁹ Ax gi ex na nde ala an axo cusënd na eman endexëm eñ? Barikan alëfa ko lëband, afëyëpëy ko fëyëpëyënd, ang këfo rinënd Kërisët biyi bër gër Amara andexëm ak,

³⁰ gayik owal od eman endexëm hi këne.

³¹ «Mëñ ex, Asoñan an ašan ko gër sëm do gë nëm eni dëkëraxën gë asoxari arexëm an, xali bën bëxi eni gi eman emat^o.»

³² Gër eyeyan elo, d'al isëm ñonayak na. Wëno ga re këme mëne amatinali and anëkëra and Kërisët gë Amara andexëm ex.

³³ Gër ga hik yo, ala kala ñanëleño alindaw ang ñanaya ko ak do asoxari an pëbindëleño icên indexëm in.

6

End obaş do gë bëxarëk bërebën eñ

¹ Wën obaş ol, baxëtëninënëbi bëxarëk bërewën bën gayikako bër Axwën Yesu hi kën. Edi ed mondako el ñenene ex.

² Akayëta and Kaxanu rek: «Pëbindëbi sorix gë norix^o». Apela año ex añanar and gë er bëya ko Kaxanu añ.

³ Er bëya ko mëne ar kë séf apela año an, abeta ko beta, do exo cot aniyen acakax gër ebar ro.

⁴ Wën opaba ok, kađacindënëbi ñenene obaş orewën ol, do bakalindënëbi gër fëña ir ÿandi këjo Axwën, kërebi dëbëlëband na endewën eñ.

End okadëp do gë bëxwën bërebën eñ

⁵ Wën bër ex okadëp bën, baxëtëninënëbi bëxwën bërewën bër ex gër ebar ro bën. Yedayindënëbi do pëbindënëbi gë emëkw epeşax, ang këno fëbënd Kërisët ak.

⁶ Ax gi ex na en dind mondako gër ogës odebën fo nangëde bër kë şaland enëbi ñan bela fo. Diyindën mondako ang okadëp od Kërisët od kë rind oñandi od Kaxanu ok gë owëkw orebën oñ dek.

⁷ Diyindën andiyen andebën añ gë owëkw ofeşax nangëde Axwën an këno riyeninënd fo, bari ax gi ex na ang okadëp od bela.

⁸ Ala ar er yo, hi ko xadëp, axo gi ex na xadëp, nangëlexo mëne axana ko xana gër Axwën ata cey enjekax end ri ko eñ.

⁹ Endewën cëñ, wën bëxwën bën, mëlayayindënëbi ñenene okadëp odewën ok, kërenëbi besarand na. Nangin mëne Axwën abat şot këno wën gë bën yañ gër orën do gër ogës odexëm epitëndër ed bela ax gi ex na.

End emer ed gë bangoc bañëñenax eñ

¹⁰ End këme xor de me ñataxën eñ: calayindën en kem gë dek panga ind Axwën in.

¹¹ Kaxanu ayël yël këñun dek oyënga or emer oñ. Awa baxayindën oyënga or emer oño en kwëşaxën aye mëñ këñun sëkwanaxën şabucara and këjo ÿandi eñun mereli añ.

¹² Enimin, emer elo ax gi ex na ed gë bela, ed gë bangoc bañëñenax ex: bangoc band wunëk yañ gër orën bañ, gë band këbi wëñand bela gë ecamëfan bañ, gë bangoc bakeşax bañ, do gë dek band bayik bañ.

¹³ Awa medindën dek oyënga or emer or yël këñun Kaxanu oñ, mëñ kën xwëşaxën aye yatir emer.

¹⁴ Kemënayin gër emer elo: kapayindën d'al in ang apëwx fo, cudayindën or ñenene ol ang acud and yawale fo.

¹⁵ Pedayindën Atëfëtan and kë yëlënd obetak añ, mëne ngëñ: giyindën bëwëlëk bër en ye gër epemëra.

¹⁶ Medindën bëte ang angwak fo ekwëta ed xwëta këno Kërisët el. Mëñ kë ÿana eñun kakanaxënënd bepës bend gë okodux bend këñun lejaxënënd Aşëñenax beñ.

¹⁷ Cëxwayindën Apexa and yël këñun Kaxanu añ ang ekamote ed emer fo. Medindën bëte ang duxuma fo eyeyan edexëm ed këñun yëlënd Angoc Amënëk el.

¹⁸ Caleyindën nand ex yo gë Angoc and Kaxanu añ. Karayindëno er ex yo do calenindënëbi dek okërecëñ ok, këren nambinand na.

¹⁹ Calenindënë wëno bëte exe dëca Kaxanu me cotaxënënd er këme reya in do me kapinaxënënd gër epemëra ed er şonëtëk Atëfëtan in.

²⁰ Ado wëno në eño hixën këme andepëra ga yata ke Kërisët me gi afemëra ar Atëfëtan andexëm, do me kapinand gër epemëra elo ang ÿapëk ak.

Ofelar ol

²¹ Endam eŋ cêŋ, mêne ðebêr këme rind ðên, ðek këŋun nangênêx Tişik, mên ar ex gër Axwën imaŋe indebi ind ðian këneŋone aye ðiyi ðek in do hi ko ariyenin ar Kaxanu ar mokwêta.

²² Mama dên lawênêli këmo, en nangaxên er hi këbo in, do eŋun kemênaxên gër onden.

²³ Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisêt, Axwën arebi an, yëlêlebi obetak ol bëmaŋe bëŋ, aŋana aŋ, do gë ekwêta el.

²⁴ Dek bër ðian këŋo din ir din Yesu Kërisêt Axwën arebi ðên, cotêlexêni oyekax ol!

Kayëta ir Bëfilip in Lilaya in

Akayëta aŋo ro Pol yëgwën babi okëreceŋ od gër Amara and Filip ok. Amara aŋo, Pol yāna bax and baxo yend dāmana ixinēm ir epēmëra ed Atëfëtan and Yesu Kërisët aŋ. Ebi cëkwaxën, ebi pelëraxën, do ebi kemënaxën gër ekwëta yëgwënaxën babi kayëta ijo ro. Enimin, Pol asoro baxo sorond gayik ani gi bana nê erebat. Awël wël baxo mēne bêla bêšëxe këbi sëyalirand bënd këbi nambelirand. Fel këbi enëbi kwëyëtand bër barak enëgwëš do gë dāl bën, do gë bër kē rind bënd šode-šode gër bāmara bën. Er ex gër akayëta in:

Pol šëma këbi do šëkwa këbi Okëreceŋ od gër Filip ok: 1.1-11.

Eđiya ed gër ebanan nê end Kërisët el: 1.12-2.18.

Ekemën el do gë apela aŋ: 2.19-4.9.

Bapela bapelatar bāŋ, ecëkwa el, do gë ofelar ol: 4.10-23.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol do gë Timote, okađep od Yesu Kërisët ok, këŋun yëgwënëlinde wën dek bëwënëk bër Kërisët bër ex gër Angol and Filip bën, gë bëlëngw bën do gë ojaker od gër Amara andewën ok.

² Kaxanu, Faba irebi, do gë Yesu Kërisët Axwën, arebi an, yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol!

End cale ind Pol eŋ

³ Ašëkwa këmo šëkwand Kaxanu nand këmun xwita yo.

⁴ Ašalën këmun šalenënd wën dek, do nand këme šalend yo gë onënga fo këme šalend.

⁵ Mondako këmun šalenënd gayik wën ke rëcarand gër andiyen and epēmëra ed Atëfëtan, elod yatir wā kën xali gërëgako.

⁶ Aye fëni ke mēne Kaxanu, mēŋ ar yānak andiyen anjekax aŋo gër ola orewën an, ašëf ko sëf xali exo ŋata gë akey and ko bakaw Yesu Kërisët bāŋ.

⁷ Aŋap yāpëk mun yëlanënd wën dek mondako gayik gë emëkw edam el dek ke balënd endewën eŋ. Hi këme ar fokëra këno, hi këme gër eyakan ed Atëfëtan ebi kemënaxën bêla bën, wën gë wëno oyekax obat bār këbo.

⁸ Enimin, Kaxanu ex sede iram in mēne gë emëkw edam el dek ŋan këmun, ang ŋan këŋun Yesu Kërisët ak.

⁹ Er këmun xaranënd and këme šalerand aŋ, aŋana andewën aŋ ex bašërënd xali en nangëra do eŋun pëbind šenene beŋ bën dek.

¹⁰ Ata fo kën yāna en nangënd epitëndër ed er xëbënëk el, en gixën bër dāl, bër gë end kënebi nëp këm, xali yatir ko bakaw Kërisët.

¹¹ Or šenene or yël këŋun Yesu Kërisët ol, ašanaya kē šanaye aye gër ola orewën eno cëkwaxënënd do eno dūwaxënënd Kaxanu.

End eñañ ed Atëfëtan eŋ

¹² Bëmaŋe, aŋandi yāndi ke en nang mēne er hi ke ijo in, wëlixënëk kaš-kaš Atëfëtan aŋ.

¹³ Enimin, dek ocorođa od kē nëkonand eyang ed gofërëner ok do gë bêla bën dek bebët ir ex yo, anang nang këni mēne nê end andiyen and Kërisët fokëraxën këne.

¹⁴ Ado ga fokëra këne, xemënaxën këni bëmaŋe bëndanjëm gër ekwëta ed Axwën. Nê eŋo yëxwëra këni kaš-kaš epemëra ed eyeyan ed Kaxanu el gë anjij këm.

¹⁵ Bërëmar cëŋ, dāl ex gë oyakëraxi do anjëlan and ene bañërelë këni femënd end Kërisët eŋ. Barikan bêšëxen bën këni femërand gë anjëlan anjekax.

¹⁶ Bëjo ex ngëŋ bër ŋan ke bën, ga fëni këbi mēne Kaxanu xwët ke ro me gi sede ir Atëfëtan and Yesu.

¹⁷ Xarak bër kē reyarand end Kërisët gë oñandi od eni wëli bën, anjëlan andebën aŋ ax ye ex na. Er këni šaland me toro nëmëc gër ed fokëra këne ro.

¹⁸ Angëmëne end Kërisët eŋ gë anjëlan aňëŋëxax këni sëfëtërand ba gë dāl dëŋ, axe bal ex na! Gër ga hik yo wëno nê nëngandëraxe, do anëngandëra ke nëngandëra bëte.

¹⁹ Aye nang këme mēne gër ga šenarak yo endey eŋo, wëno afex këme fex gayik wën ašalën këne šalenënd, do arëca ke rëca Angoc and Yesu Kërisët aŋ.

²⁰ Barikan er këme šëning gë nëkan in, er këme yarënd in, gë emëkw el dek xwëta këme mēne gërëgako ang din ir din ak, enjaran end Kërisët eŋ ašanaya kē šanaya gër

eman endam, bayi kème abéngw nde ba laŵ kène nde. Angëmène mondako ex, yoweŵ axe céfènan na.

²¹ Wèno cəŋ Kërisèt ex aniyan andam aŋ do ecès el ofècak oram ex.

²² Barikan angëmène aye yek me bayi ga kème liyand me téfaxèn andiyen andam gër beki beŋo end kème sana eŋ, ame nang ex na.

²³ Oñand oki ke nëyalirand gër onden: bandëmar aŋandi ke ŷandind me cès mēŋ kème ye gër ed exo Kërisèt. Ata wèno eŋo yëmbèk exe yexènan.

²⁴ Barikan nè endewèn na, bayileme ga kème liyand saxèk.

²⁵ Ado endey eŋo end fèni ke dēŋ ex, anang nang kème mène abayi kème bayi abéngw mun kemèna xènènd wèn dek, en cotaxèn nēmèc ekwèta el do eŋun nēngandëraxènènd.

²⁶ Abakali kème bakali gër ndewèn mēŋ kēŋun ŷana eŋun nēngandërand din end Yesu Kërisèt eŋ sam ene watënd gašèxe.

²⁷ Barikan fo eŋo kèmun sebènanènd: diŷayindèn ang rek Atéfètan and Kërisèt and sèyali kènun ak. Angëmène anēngali nēngali kèmun, amun nēngali ex na, wèlindèleme ga kèni rend mène axemèna xemèna kèn gër angwèlèra, gè emèkw ebat kèn xaxèrènd ex ñaŋ ekwèta ed kè yèlènd Atéfètan el.

²⁸ Bër kēŋun wèrelind bèn, kèrenèbi teb na enun dègènèn ojomb ok. Angëmène mondako ri kèn, ata kè hi nanganème ir mène bèn bër nambèrak exèni do mène gër ndewèn nanganème ir anèka fex kèn ex gër Kaxanu.

²⁹ Enimin, end Kërisèt eŋ, Kaxanu wa yèl kēŋun oyekax xarak ax gi ex na eno kwèta fo, barikan en torond nè endexèm bête.

³⁰ Eyo axaxèr kèn xaxèrènd ang bane watënd ga kème xaxèr ak, do gèrègako awèl kèn wèl bête ga kèni yeyan mène gër okaxèr oŋo bayi kème.

2

End ola or Kërisèt eŋ

¹ Awa angëmène wèn axemèndër kèn xemèndèrènd ga bar kèn gër Kërisèt, angëmène gè ebalër edewèn el arècar kèn rëcarènd, angëmène Angoc and Kaxanu aŋ ayèl kēŋun yèlènd angwèlèra aŋ gër amara andewèn do angëmène gër owèkw orewèn axaŷènan do gè etebandër exèna,

² diŷayindèn mondako ene bašèna xèn onēnga ol. Pèniyindèleŋun beŷ bèn andamat do cotin ebalër ebat, onden omat, anjèlan amat gër owèkw orewèn.

³ Banayindèn do nèkonindènèbi bēcandaŵ bēŋ ang bër xwuca kēŋun ekèbèn fo. Yoweŵ kèren dind na gè ambañèra, bête yoweŵ kèren dind na gè ndafènan.

⁴ Ala kala balindèleŋo end bošandaŵ eŋ, kèreŋo balènd na bend gaf irexèm fo.

⁵ Ang hi kèn ak, banjèlan bandewèn baŋ gindèlex ang band Yesu Kërisèt ak:

⁶ Ado ga hi kèni ola obat gè Kaxanu, abaxo xemèna na exo masinaya gwèr fo gè Kaxanu.

⁷ Barikan mēŋ dēŋ sebayak dek er hi ko in exo gixèn xadèp,

ata ola orexèm ol hik ang or bela ak, owati orexèm ol ang ala ar toc fo bax.

⁸ Gè andexèm bana baxo xali ŵa ko exo cès, ecès ed mopika gër kèrèwa el.

⁹ Gayikwa mondako ri ko,

Kaxanu ŷud kēŋo owun ol, do yèl kēŋo owac or nēmècak dek owac or ex yo,

¹⁰ eni poxixènènd dek bela bèn gër lēngw irexèm do eni duwaxènènd owac or Yesu hi kèni bër gër orèn,

hi kèni bër gër ebar ba bër dila gër ebar.

¹¹ Do ala kala gè eyeyan end enēng endexèm el,

ko ŷana exo dend mène Yesu Kërisèt ex Axwèn an, do ar gè enjaran end Kaxanu an. Ata mondako kèno ŷana eno duwand bête Faba Kaxanu.

End aniyan and oxèreceŋ eŋ

¹² Wèn bēmaŷe bënd ke balènd mbaŋ bēŋo, gayiyako din kène wèlènènd, wèlènèndene nēmèc gèrègako nand kène watèrènde na, ax gi ex na nand bayik ane watèrènde na fo. Awa canayayindèlex gër ola orewèn mène afex fex kèn gè epèb el, do gè eyèda ed Kaxanu el.

¹³ Kaxanu kēŋun yèlènd oñandi ok do gè ojaŵ od en dixènènd bend ñan ko mēŋ beŋ.

¹⁴ Diyindèn er hik yo gè odendëran kēm, gè ecampère kēm.

¹⁵ Ata kën hi bër gë end kënëbi nöp këm do bëwënek, obaş or Kaxanu or şenene, en watixënd ang ował fo mërëxand ir bela bësëmbak, do bëyëñenax bër gër ngwën ro

¹⁶ ga hi kën ako bëwëlaya bër eyeyan ed kë yëlënd anıyan bën. Paş gë eño ke nëngandëraf yatir ko bakaw Kërisët, gayik awati kë wati kerët mène gë andıyen and kemo rinënd Kaxanu aņ ax gi ex na and gë ofëcak këm.

¹⁷ Ekwëta ed xwëta këno wën Kërisët el ang eşëbëceb ir këni xoşënd nê şadaxa ir këno rinënd Kaxanu fo ex. Do ado ex gido alaw këne law, abaş fo baş dome oşat oram oņ gër şadaxa irewën, awa mbaņ ke nëngandëraf andamat gë wën dek ak.

¹⁸ Wën bête nëngandëraleņun mondako fo, do nëngandëraleņun andamat gë wëno.

End Timote eņ

¹⁹ Yëla këme ga bar këne gër Axwën Yesu, alawënëli këmo lawënëli aņand Timote gër ndewën. Do and ko bakaw aņ exe kemënati wëno bête gë benjekax bendewën bend ke sëfëtanati beņ.

²⁰ Gayikwa gabatak ax gi ex na ar hi këmi anjëlän amat, ar këņun rendërand endewën eņ gë emëkw epeşax.

²¹ Dek bër bayik bën bendebën fo këbi balënd, ax gi ex na bend Yesu Kërisët beņ.

²² Barikan mëņ Timote, wën dëņ aye nang kën ang wëlaya ko şenene ola orexëm ak. Ariyeni rıyeni këni gë wëno ang itox ind këņo rëcarand sëm fo, ang xadëp fo, gër epëmëra ed Atëfëtan.

²³ Awa yëla këme mène alawënëli këmo lawënëli gër ndewën sam exe pëni aye endam eņ.

²⁴ Ado aye nang këme ga xwëta këmo ako Axwën mène wëno dëņ gogo këmun nëngali.

End Epafërodit eņ

²⁵ Yëla këme gërëgako mène aņap yäpëk exo maņili Epafërodit, abaņe iram, ar xel këmi andıyen amat an, ariyenin ar xet këmi gër emer an, parëxanda ir lawënëgu bano exe meländëraw beņ in.

²⁶ Ga ñan këņun mbaņ wën dek şëmuraxën baņo ga wëlëx kën mène aşëxwëra şëxwëra baxo.

²⁷ Ata mbaņ şëxwëra baxo xali dam gër ecës, barikan Kaxanu axayënan xayënan këņo endexëm eņ. Gë wëno ak xayënan këņo këdi ke şëmura kaş-kaş.

²⁸ Mëņ felaxënëli këmo exo bakali aņand, eņun nëngandëraxën and këno wat aņ, do wëno exe yema təkër emëkw el.

²⁹ Awa kacayidëno gë onënga fo, abaņe irewën ex gër Axwën. Pëbindënëbi bela bër ang mëņ ak bën.

³⁰ Nê end andıyen and Kërisët eņ yëla ko exo cës. Ecës el fece këņo exe dëcaraxën gër ed hi bax ene dëcara wën na.

3

End or şenene or gër ogës od Kaxanu eņ

¹ Gërëgako bëmaņe, nëngandërayindëleņun ga hi kën ako bër Axwën. Gayikako apexa andewën ex, wëno cëņ axe këñënd na mun nëgwënëlınd beņo fo beņo fo.

² Titalindënëbi ocaņët ok, bër ax tëyalınd na şenene end Kaxanu bën. Titalindënëbi ga këni sëyalınd mène afo enun kac en pexaxën.

³ Enimin biyi bër bëne şalende gë pangı ind Angoc and Kaxanu do këbo nëngandërand ga bar këne gë Yesu Kërisët hi këne bër xac kënebi enim bën. Ane kwëta ex na bend bela beņ.

⁴ Egel wëno, axor xor dome me kwëta bend ola oram beņ. Awa angëmene bela ex na bër kë yëländ mène bën aņap yäp këbi eni kwëtand bend ola orebën beņ, wëno wa yäp doxe nëmëc.

⁵ Wëno gër enëng end Bëyisërayel rëw këne do xac këne yatir sëk ke bakey banjongëbatas. Bëxarëk bëram bën bërändëwëra and Benëşame hi këni. Ata Aşëwif ar rëw këno Bëşëwif dëņ hi këme, and raf këme aņ hi këme fariseņ do bame sëfënd acariya and Moyis aņ.

⁶ End ebalëkënëli ed bend cale cëņ, hi bame arixëra ar Amara, do end or şenene or kë yëlënd acariya ol cëņ, hi bame gë end këne nöp këm.

⁷ Barikan ga xwëta këmo Kërisët, beşër bame yëländ ofëcak oram ex bën ax bo ex na ga ke xëbënanënd.

⁸ Enimin, enang or nang këmo Yesu Kërisët, Axwën aram el, xucak gë beņ bën dek. Nê endexëm seşaxën këme ekëbënan beņ dek el, xali këme watënd ang beşuyaraxik fo mëņ këmi wëndëraxën gë Kërisët.

⁹ Ga bar këmi gë mëñ, hixën këme ar šenene. Awa or šenene olo, Kaxanu yël ke gayik axwëta xwëta këmo Kërisët. Ax gi ex na or šenene or xamën këme gë andam gër etëf ed acariya and Moyis.

¹⁰ Awa gërëgako, er xurik exe bal in ex monang nëmëc Kërisët mëne ngëñ me nang anëkëra and gë panga ind xanin këño gër ecës in, do gë toro indexëm in. Iyo aýandi ýandi ke mi bar gër ecës,

¹¹ do angëmëne awënd wëndëk me kani gër ecës.

End oxëreceñ eñ

¹² Ax gi ex na de anëka šot këme eño ba anëka ñatën këme owënëk ol. Barikan gër ocal bayi këme me dëkayaxën gayikako wëno bëte Yesu Kërisët lëkaya ke.

¹³ Bëmaýe endam eñ cëñ, ame yëland na mëne anëka lëkaya këme owënëk ol. Barikan ekëbënëanaxik emat këme rind: me pabaxën aye er këme šaland me dëkaya in, ame nëkonand na gand epoy.

¹⁴ Ahër këme hërënd me ñtaxën gër ed kë sëlënd okašër, me cotaxën acosa and ke wacelind Kaxanu yañ gër orën paß gë Yesu Kërisët añ.

¹⁵ Awa biyi bër wën këne bën, yëlarandëne mondako. Do angëmëne gër eño anjëlän andewën añ afitar fitarëk, Kaxanu awasin këñun wasin er ex in.

¹⁶ Barikan fo, bayine ga këne sëfënde andamat er sëya këne gër Atëfëtan in.

¹⁷ Bëmaýe, tëfëtelindëne wëno do nëkonindënëbi bër kë liyand ang wasin këmun ak bën.

¹⁸ Gayikwa bëränjëm kë liyand ang bërangoýëra and Kërisët fo, mëñ ar šësëk gër kërëwa an.

¹⁹ Aniyän andebën añ gër enemi kë ñata gayik bën abi pedënd na beñëñenax bënd këni rind beñ, abi balënd na ado gë təkër ak end Kaxanu eñ, enjaran endebën eñ ex gër beßër dobi šëfënan fo, do bënd gër ngwën ro fo këbi balënd.

²⁰ Biyi cëñ, bër xwën këbo owun or gër orën hi këne. Fën ko xaniw Axwën Yesu Kërisët, afexën arebi an, mëñ ar këñëño šëninde an.

²¹ Mëñ kë nëngwët beman bendeþi bënd sitarak beñ gë panga ind ko wunaxën gër beý dek in ex gixën ang eman end gë enjaran endexëm ak.

4

¹ Wën bëmaýe bënd ke balënd do xofi ke mban bëñ, në endewën ke nëngandëraxënënd, në endewën fo bëte këne fëbaxënënd! Mëñ ex, kemënayin en bayi ga sëf këno Axwën an!

Bapela bapelatar ban

² Axara xara këmëni Efodi, gë Señëtik eni wëlërend ga hi këni ako bër Axwën.

³ Eyo, wëj ar bar ke andiyen an, wëj ar lëkayak aye andiyen año an, axara xara këmi dëcalëþi arëca, gayikwa bën mban xemëna bani ang bër okaxër fo gë wëno gër andiyen and epëmëra ed Atëfëtan. Na fo hi bani bëte Këlema do gë bëšëxe bër xel bami andiyen año bën, omac odeþën ok aýëgw ýëgw ko Axwën an gër Akayëta and aniyän.

⁴ Nëngandërayindëleñun din ga hi kën ako bër Axwën. Ga re këme bëte nëngandërayindëleñun.

⁵ Nangëralëxëni bela bën dek obëngw or onden ondwën ol; gogo ko bakaw Axwën an.

⁶ Er ex yo mëkayindëno Kaxanu, end ýoweý këren dendërand na. Nangëninđëno Kaxanu oñandi odewën ok paß gë cale in, këlayindëno do cëkwayindëno.

⁷ Ata obetak or ko yëlënd Kaxanu ol, obetak or nëmëcak onangëran or ex yo kë xaxa owëkw orewën oñ en bayixën bër Yesu Kërisët.

⁸ Gërëgako, bëmaýe balëkënalindën: dek er ex ðal in, dek er ýapëk in, dek er šenene in, dek er wënëk in, dek er yek gër ogës od bela in, do gë dek er këni šëkw in. Beño ýapëk ex këñ gër banjëlän bandewën.

⁹ Er sëya kën do šot kën gër ndam in, er wëleli këne do wateli këne in, diyindën mondako. Ata kë bayi gër ndewën obetak or ko yëlënd Kaxanu ol.

Ecëkwa el

¹⁰ Wëno mban nëngandëra ke do këmo šëkwand Axwën an ga këme watënd mëne wën abal këñun balënd gašëxe endam eñ. Enimin din këñun balënd endam eñ, amëd and ene dëcaraxën añ fo bayik an cot bana.

¹¹ Ame yeyänënd na de mondako gayik ýeý šan këme na. Wëno enimin, asëya sëya këme enëngandëra ed and šotëra këme el, bëte gë enëngandëra ed and ame cotëra ex na el.

¹² Awër wër ke ediya ed gë ocënd el, bête awër wër ke ediya ed gë ecotëran el. Nand ex yo do gër ed ex yo, asëya sëya kème ediya ed baŋo me med aye, baŋo me bayi gë enjo; baŋo me cotëra, baŋo me can.

¹³ Beŋo dek kème xorënd me buŋa gë panga ind ke yëlënd Kërisët in.

¹⁴ Aye ri kën ga šoma këne ako gër ocënd.

¹⁵ Wën Bëfilip bën aye nang kën mène and šanëgu kème gër Ebar ed Masedëwan aŋ, me ñanaxën epëmëra ed Atëfëtan el, wën fo rëcara baxe. Amara acëxe axe dëcara bana.

¹⁶ Ado and hi bame gër angol and Tesalonik aŋ dëŋ, alawënelili lawënelili këne bakëlëbëd baki er kème liyaxën in.

¹⁷ Wëno er kème šaland Kaxanu exo cënan bacota bandewën baŋ, bari ax gi ex na ene yëlërand bela.

¹⁸ Dek šot kème bešër ŷap bax me cot bën, bakey band ecotëran baŋ ex. Ata gwac šotëra kème ga xana kème ako er lawëneliw këne paš gë Epafërodit in. Ang angiri inëngax fo ex, šadaxa ir xana ko Kaxanu.

¹⁹ Awa Kaxanu arëcara këjun rëcara mbaŋ paš gë Yesu Kërisët en cotëraxën dek bešër kën liyaxën bën mène ngëŋ, napul ir gë enjaran in.

²⁰ Duwanëŋone Faba irebi Kaxanu, mëŋ ar gë enjaran end din ir din an. Amen!

Epelar el

²¹ Cëmayinëbi dek bër hik bëwënëk gër Yesu Kërisët bën. Ašëma šëma kënun bëmaŷe bënd hi këmi enga emat bëŋ.

²² Dek okëreceŋ ok këjun šëmand, adofa od bër ekun ed Sesar bën.

²³ Oyekax or Axwën Yesu Kërisët ol, gilex gër onden ondwën!

Kayëta ir Bëkolos in Lilaya in

Akayëta aŋo Pol yëgwën bafi okëreceŋ od gër Amara and Kolos ok. Amara aŋo, Epafëras ŷana bax and hi baxo Pol gër epëra, në end epemëra ed Atëfëtan and Yesu Kërisët aŋ. Pol, elod abi nënga bana okëreceŋ oko, mëŋ yëgwënaxën bafi akayëta aŋo ro. Asitin sitin bafi mëne këreni mand na osëyali or enëgwëš or bënd šonayak ol, gë or ecale ed omeleka el, do or gë ecus ed eman el. Pol xwitan këbi mëne Yesu Kërisët gabat ex ar kë nangënënd enimin noŋo hi ko Kaxanu an, do eyeyan edexëm el fo ŷapëk ex kadacënd aniyan and oxëreceŋ aŋ. Yesu Kërisët fo ex ar nëmëca këbi dek bëlawënel bër Kaxanu an. Mëŋ ex, paš gë Kërisët fo ŷapëk ecale ed Kaxanu el. Er ex gër akayëta in:

End cale ind Pol eŋ: 1.3-14.

End Axwën ar ngwën do gë Amara eŋ: 1.15-20.

End andiyen and Pol gër Amara eŋ: 1.24-2.5.

End ekwëŷëta ed bësëyali bënëgwëš eŋ: 2.6-23.

End aniyan angašax eŋ: 3.1-4.6.

Ofelar ol: 4.7-18.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, parëxanda ir Yesu Kërisët hi këme ang ŷandi këŋo Kaxanu ak. Gë abaŷe Timote këmun yëgwënëlin

² wën bëmaŷe bëmënëk, bër mokwëta gër ebar gër ed Kërisët hi kën gër Angol and Kolos. Faba irefi Kaxanu yëlëleŋun oyekax ol do gë obetak ol!

Ed cale ind ecëkwa in

³ Ašëkwa këmo šëkwand Kaxanu, Sëm ir Axwën arefi Yesu Kërisët and këmun šalenënd wën dek aŋ do nand ke šalend yo.

⁴ Enimin, awëlati wëlati këmi mëne mokwëta xwëta këno Yesu Kërisët do bëte mban ŷan kënebi dek okëreceŋ ok.

⁵ Mondako kën rind në end er fenin këŋun Kaxanu yaŋ gër orën do kën yarënd eŋ. Er kën yarënd ijo, elod gër ŷanar wël kën paš gë Atëfëtan and ex eyeyan ed dal aŋ.

⁶ Atëfëtan aŋo hatëlik gër ndewën do ang këbi nëngwëtënd bela bën gër ed ex yo gër ngwën ro xali këni yëmbërend bër wak bën, mondako këŋun nëngwëtënd do kën yëmbërend wën bëte elod yatir wël kën do nang kën enim oyekax or Kaxanu ol.

⁷ Ax gi ex na nde Epafëras sëyalira këŋun? Mëŋ ga hik wa icandawën indebi ind ex pëlot gër yomb irefi in, do ar ex ariyenin ar Kërisët ar mokwëta an.

⁸ Afelati felati këbo end aŋana and yël këŋun Angoc Amënëk eŋ.

⁹ Mëŋ ex, biyi bëte din këmun šalenënd elod yatir wël këmi eŋo. Axara këmo xarand Kaxanu en nëm gë Angoc andexëm and kë yëlënd orenik ol dek, en nangaxën oñandi odexëm ok.

¹⁰ Do mondako kën liyaxën ang këŋo ŷapanënd Axwën ak, sam en dind din benjekax bënd këŋo ŷandind beŋ. Iyo axara këmo xarand eŋun nëngwët en dixënënd bandixa banjekax band ex yo, do eno nangaxën nëmëc Kaxanu.

¹¹ Axara këmo xarand bëte Kaxanu eŋun yël panga itëm indexëm in, en cotaxën enjaran end gë ojaw endexëm eŋ gër ekwëta ed xwëta këno do en buŋaxënënd ang këŋun yëka yo, gë onënga fo.

¹² Awa cëkwayindëno Faba Kaxanu, mëŋ ar sana këŋun en gi šëf gër bër kë šot er fenin këbi bëwënëk gër angoben andexëm bën.

¹³ Mëŋ racët këbo gër mbëña ind ecamëdan do wëla këbo gër owun or Asëñiŷ ir ex pëlot gër yomb irexëm.

¹⁴ Ga bar këne gë Asëñiŷ šotaxën këne Apexa aŋ, gë eteban ed beñëŋënaŋ bendeŋi el.

End ola or Kërisët eŋ

¹⁵ Kërisët ex eñaw end Kaxanu eŋ, eñaw end Kaxanu, mëŋ ar bayik anëŋo watënde na an. Mëŋ ex Asëñiŷ ar Kaxanu ar hik damana exo dixën beŷ dek an.

¹⁶ Gayikwa gë mëŋ ri ko Kaxanu dek beŷ bën gër orën do gër ebar, bebër wat-wat bën do gë bebër watërëxe bën, dek ŷangoc band wunëk ŷaŋ,

gë baķeyax baŋ do gë dek band bayik baŋ.
Dek beŷ bën ri ko Kaxanu paŋ gë Asëñiŵ do exo kwën Asëñiŵ.

¹⁷ Mëŋ hik đamana ex gixën beŷ dek,
mëŋ kē barënd do kē lëķayand dek beŷ bën.

¹⁸ Mëŋ ex gaf ir eman in, mēne ngëŋ emun end Amara aŋ.

Gër ndexëm ŷanak aniyan aŋ,
Mëŋ ex aŷanar ar xaniķ gër ecēs an,
exo gixën aŷanar gër beŷ dek.

¹⁹ Kaxanu wa ŷandi baŋo ola orexëm ol
dek ex gi gër Asëñiŵ.

²⁰ Do paŋ gë mëŋ ŷandi kęŋo exo bakaliw angwëlëra and mëŋ gë beŷ dek aŋ,
gë angwëlëra and mëŋ gë beŷër ex gër ebar aŋ,
do gë angwëlëra and gë beŷër ex gër orën aŋ paŋ gë oŷat or Asëñiŵ or ŷarëķ gër kërëwa
oŋ.

²¹ Wën cëŋ, akarëķ aŋ anëķa hi ban bēliyer do bërangoŷëra and gë Kaxanu paŋ gë
banjēlan bañēŋēnax baŋ do gë bandixa bañēŋēnax bandewën baŋ.

²² Barikan gërëgako angwëlëra and wën gë Kaxanu aŋ bakawëķ paŋ ecēs ed Asëñiŵ
el, en gixën bēwēnëķ, bēyekax do bër gë end kēnēbi nēp kēm gër ogēs odexëm.

²³ Mondako kē hi angēmēne abayi bayi kën ga lēg kën gër ekwëta edexëm, cenarëxe
do teŷërëxe eyar ed er kē yëlënd Atëfëtan el. Atëfëtan aŋo wël kën, afem kēni femënd
gër ed yo gër ebar ro. Wëno Pol, Kaxanu fana ke me gi ariyenin arexëm.

End andiyen and Pol eŋ

²⁴ Anëngandëra ke nëngandërand gërëgako ga kēme sorond nē endewën na gër eman
endam. Me ŋata mondako toro ind soro ko Kërisët nē end Amara andexëm iŋ.

²⁵ Wëno ariyenin ar Amara hi kēme. Kaxanu fana ke nē endewën na me nangēnaxën
dek eyeyan edexëm el.

²⁶ End er ŷon baŷi Kaxanu bēla bën elod akarëķ eŋ, ang bëtëraraw kēni bandëwëra
ak kēme rend. Gërëgako wa wāsin kēbi bēwēnëķ bërëxëm bën.

²⁷ Wën bër ax gi ex na Bëŷëwif bën ŷandi baŋo Kaxanu eŋun masin ekëbēnaxik end
ŷon baxo eŋ mēne ngëŋ: Kërisët exo đęg gër ola orewën, en cotaxën enjaran end kën
yarënd eŋ.

²⁸ End Kërisët ijo eŋ kēmi femërand eni wëlëraxën dek bēla bën. Anangën kēmēni
nangēnënd, do asēyali kēmēni sēyalind gë orenik oreŷi ol dek eni ŋatēnaxën owēnëķ
ol, and kēni bar gë Kërisët aŋ.

²⁹ Wëno nē eŋo kēme xemēnaxēnënd gër andiyen gë panga ind ke yëlënd Kërisët do
kē riyeninđ gër ola oram iŋ.

2

¹ Aŷandi ŷandi ke, enimin en nang okaxër otēm ond kēme xaxërënd nē endewën oŋ,
nē end okëreceŋ od gër Lawodise do nē end dek bër bayik elod ax wat ex na dëxas
iram ok.

² Er kēme ŷaland en kemēna, eŋun bar aŋana aŋ, en đëķër mbaŋ, do eŋun cëđëtara
aye gër onden endewën, en nangaxën ola or Kërisët or ŷon baxo Kaxanu ol.

³ Gër ola or Kërisët ŷonayak dek napul ir orenik do gë onangëran in.

⁴ Eŋo kēmun nangēnënd mëŋ bayik ala aŋun yifa na gë eyeyan enëngax.

⁵ Ado bayik ane watënd na, axetëna xetëna kēmun gë onden ondam oŋ, awat kēme
watënd gë onënga fo ang kën wëlërënd ŷenene ak, do ang xem kën gër ekwëta ed xwëta
këno Kërisët ak.

End ola or Kërisët ol gër bēla eŋ

⁶ Gërëgako ga wā kën ako end Axwën Yesu Kërisët eŋ, diyayindën ŷenene ga bar kën
ako gë mëŋ.

⁷ Kaxanu rëđ kęŋun gër ndexëm ang atëx and gë odëmbët otiwax fo do nē eŷay
eŋun ang amej and aciŵ fo. Awa kemēnayin gër ekwëta ang sēyali kēnun ak do
cëķwayindëno mbaŋ.

⁸ Titinayin, ala kërëŋun tēra na gë osēyali or ŷapela band orenik or gë njifa do gë
ofëcak kēm, xarak bënd rēpēn kēni bēla fo ex, bënd gër ngwën ro fo ex, ax gi ex na
bënd Kërisët.

⁹ Ata dek ola or Kaxanu ol gër Kërisët ex xali gër eman endexëm.

¹⁰ Do wën ga bar kën gë mëŋ ŷotëraxën kën dek beŷ bën. Mëŋ wa wēna kēbi dek dek
bangoc band kēbi wēnand bēla baŋ, do gë baķeyax baŋ do gë dek band bayik baŋ.

¹¹ Ga ßar kën gë Kërisët xacaxën kënun bëte oxac or ko xacënd ol, ax gi ex na or ri këni bëla. Er wacayak mëne anëka rëxët ko oñandi od eman od bañun lënanënd eññëñax ok.

¹² Do xoßuyi or ßuyi kënun ol wätinalik mëne wën anëka ßës kën do wëg kënun gë Kërisët. Bëte anëka xani kën gër ecës andamat gë mëñ, ga xwëta kën er ri ko Kaxanu ga xanin këjo gër ecës gë panga indexëm in.

¹³ Wën anëka nemi ban në end ßamena ßandewën gayik axo dëxët bana pere oñandi oññëñax odewën ok. Barikan gërëgako axanin xanin këjun gër ecës andamat gë Kërisët. Aseban seban këbo dek ßamena ßandebi bañ.

¹⁴ Kërisët, and ßës ko gër kërëwa, afëxwëc fëxwëc ko dek oñëgw od baßo lëxwënd paß gë ßapela ßand Kaxanu ok, ax bo ex na ga këbo ßëndëñënd.

¹⁵ Mondako ßudëtëra këbi owun ol dek ßangoc ßand këbi wëñand bëla bañ, do gë dek bakeyax bañ. And ßës ko Yesu gër kërëwa añ, poyoma fëlët këbi enëbi watëra bëla dek gër enga end bër xor këbi.

¹⁶ Mëñ ex elod yatijo, ax ñap ex na eñun nëpënd ala në end er kën yambënd, në end er kën ßebënd, në end ofëna, në end epëß ed akey and kë fëñëgund facaw, do gë akey and eteyëta.

¹⁷ Bejo dek eñañ end Kërisët ir bax yowënd fo bax ßamana exo ñatëgu.

¹⁸ Bër kë rend motoroli ex eman bëñ, mocale exëni omeleka ok, kërenëbi tebënd na enun nëp. Bejo aßëkwër këni ßëkwërend në end odakeli odebën, afufëñara këni fufëñarand në end ßanjëlan ßandebën, xarak ßand bëla fo ex, ofëcak ax gi ex na.

¹⁹ Bëla bëjo ano cosa ex na Kërisët, mëñ ar ex gaf ir eman end kë rafënd ga ßosarëk owal ok, gë ßangën bañ, do gë ocom an. Kido mondako hi bax araf doni rafënd gë edaf ed kë xaniwënd gër Kaxanu el.

End aniyän and gë Kërisët eñ

²⁰ Angëmëne aßës ßës kën gë Kërisët gër ßapela ßand bër gër ngwën ro, ine cëñ kën bakaxënënd gër mbëña ind ßacariya ßand gër ngwën ro, nangëde në end ßend gër ngwën ro kën liyaxënënd?

²¹ Inecëñ kën wäxënënd enun pel: ax gi ex na momed, ax gi ex na motëyi, ax gi ex na monëk...?

²² Bejo dek ado ga ßëbak doru, ayep kë yep ecan; ßapela do gë osëyali or bëla fo ex.

²³ Dal ex mëne bëjo nangëde orenik fo ex ga kë rend mopëß ex ßapela ßand cale bañ, mo manaya ex do mo toroli ex eman eñ. Bejo ßend këjo nënganënd eman fo ex, ofëcak ax gi ex na.

3

¹ Awa angëmëne axani xani kën gër ecës gë Kërisët, calayindën ßend yañ gër orën beñ, ßend gër ed yëpa ko Kërisët gand liw ir Kaxanu beñ.

² Balindëleñun ßend er hik yañ gër orën beñ, këreñun balënd na ßend gër ebar ro beñ.

³ Wën anëka ßës kën do aniyän andewën añ anëka ßon ko Kaxanu gër Kërisët.

⁴ Enimin, Kërisët ex aniyän andewën añ do and ko ßanayaw añ, wën bëte aßanaya këñ ßanaya gë mëñ gër enjaran endexëm.

End ola oxarëk paß gë oxaßax eñ

⁵ Awa ßawin er wërëk gër ebar ro in: aßëk alakirand fo in, obuyaraxik ol, eñan ed becëfëñaxik el, oñandi oññëñax ok, do gë añana and kodí and ex andamat gë ekëla ed olaß añ.

⁶ Në end ßamena baño këbi xitixën Kaxanu bëla bër këjo wëßenënd bëñ.

⁷ Ata wën gër ßamena baño yëlaya ban ße akarëk añ, and ban liyand mondako añ.

⁸ Barikan gërëgako, ßapin caw dek bëjo: oxoy ol, owër ol, emer el, odena ok. Ado becëfëñaxik beñ kërex canëñënd na gër etëy edewën.

⁹ Ax gi na monëgwëßandër. Wën anëka ßudëta kën ola oxarëk ol do gë bëbër wër bañun akarëk bëñ.

¹⁰ Anëka ßuda kën ola oxaßax ol, anëka hi kën bëla bëxaßax, en cotaxën eñañ end Kaxanu eñ, mëñ ar nëcëtëgu këjun gër aniyän an.

¹¹ Epitëndër ax bo ex na: Aßëwif ax gi ex, Agërek ax gi ex na; axacëxax gi ex na, axacërëx ax gi ex na; Abapuy gi ex na, Asit ax gi ex na; xadëp ax gi ex na, ar gi ex na ax gi ex na. Barikan anëka hi kën wën dek arabat: Kërisët ex dek do gër wën dek.

¹² Awa gayikako Kaxanu sana këjun en gi bëwëñëk do bëñ ñan këbi, canayayindëlex gër ola orewën: axayënan in, gë oyekax ol, gë eßanan el, gë onënga ol, gë eßuñja el.

¹³ Buñarindën andewën rewën aŋ do tebandëridën. Angëmëne ala eŋo menan ašandaw, tebanëleŋo ang këŋun sebanënd Axwën Yesu ak wën bëte.

¹⁴ Er ŋapëk en balëkënalind nëmëc in ex, eŋun balërënd. Ebalër el këŋun bar en gixën enimin bëwënëk.

¹⁵ Obetak or Kërisët or waceli këŋun Kaxanu en gixën eman emat ol, këñël ex gër owëkw orewën. Cëkwayindëno din Kaxanu!

¹⁶ Eyeyan ed Kërisët el, gë oxëbën orexëm ol dek, nëmëlex gër owëkw orewën. Tëyalirindën do pelëridën gë dek orenik ol, gë oyekax ol paß, gë Ocalemonëw ok, ojekan od cale ok, gë od këno yasaxënënde Kaxanu ok, od këŋun yëlënd Angoc Amënëk ok. Yasindëno gë emëkw el dek në end oyekax or rin këŋun.

¹⁷ Er kën rind yo, hik eyeyan, hik andiyen, diyindën në end owac or Axwën Yesu. Cëkwayindëno Faba Kaxanu paß gë mëŋ.

End ekun eŋ

¹⁸ Wën bësoxari bën, baxëtindën end bëcën bëndewën eŋ, ang ŋapëk eni dind bër bar këni gë Axwën ak bën.

¹⁹ Wëŋ asošan an, ŋanëlo alindax do këreyëŋo masinënd na owër.

²⁰ Wën obaş ol, baxëtindën gër beŋ dek end bëxarëk bërewën eŋ gayik eŋo këŋo nëŋganënd Axwën an.

²¹ Wën opaba ok, kërenëbi cëndënënd na obaş orewën ol këdi këbi šena.

End okadëp do gë bëxwën eŋ

²² Wën okadëp ok, diyindën dek er kënun felënd bër xwënëk beman bëndewën in. Baxëtindën xarak ax gi ex na nand kënun watënd fo nangëde bela nangëde këñëbi riyeninënd. Baxëtindën gë emëkw epešax, yedayindëno Axwën an.

²³ Er kën rind yo, diyindën gë emëkw el dek. Axwën an këno rinënd, ax gi ex na bela.

²⁴ Ga nang ako mëne Axwën afupa këŋun fupa gë er fenin këŋun in. Diyeninino ang okadëp od ar ex enimin Axwën do Kërisët an.

²⁵ Gayikwa ar kë rind betëmbak an, acosa and betëmbak aŋ ko xana: epitëndër ax gi ex na.

4

¹ Awa wën bëxwën bën, dinindënëbi gwër fo bend šenene beŋ okadëp odewën ok. Nangin mëne wën bëte gë Axwën hi kën yanŋ gër orën.

End apela bapelatar baŋ do gë epelar el

² Wën dek kemënayin gër cale key yo key, perënayin do cëkwayindëno Kaxanu.

³ Karanindënëbo bëte gër Kaxanu, ebo përetëxaxën ebët ed mi pemaxënënd eyeyan edexëm el, do mi deyaraxënënd end šonayak gër Kërisët end fëraxën këne eŋ.

⁴ Calenindëne wëno mëŋ këme ŋana me yeyanënd end šonayak eŋo ang ŋapëk me yeyanënd ak.

⁵ Diyayindën gë onden oŋ mërëxand ir bër ax gi ex na okëreceŋ. Nand kën šot amëd and en di enjekax na, diyin enjekax eŋo.

⁶ Eyeyan edewën el giyindëlex din ed gë oyekax, ed lamb këni gë ongal. Nangindën ang ŋapëk eno yakand ala kala ak.

⁷ Awa end Tişik eŋ cëŋ, mëŋ ar ex gër Axwën imaŋe ind pëlöt gër yomb an, mëŋ ar mokwëta an, icandawën ind gër oxadëp in, dek këŋun felërax endam eŋ.

⁸ Mama dëŋ lawënëli këmo en nangaxën er hi këbo in, do eŋun kemëxaxën gër onden.

⁹ Gë Onesim, imaŋe ind pëlöt gër yomb in, ind mokwëta in, këmëni lawënëlin; mëŋ ar ex arewën an, afelëra këŋun felërax dek er xucak ro in.

¹⁰ Awa Arisëtarëk, andepëra acandawën aŋ, këŋun šëmand. Ašëma këŋun šëmand bëte Marëk, imaŋe ind Barënbas in. Endexëm eŋ fel këmun mëne and ko fiatëli gër ndewën aŋ, mëlayayidëno aye*.

¹¹ Bëte Yesu, ar nëngwët këno Yusëtos an, ašëma këŋun šëmand. Gër Bëšëwif, bën bësas bëŋo fo ex, bër ke rëcarand gër andiyen and enangën ed bela owun or Kaxanu el. Bën mbaŋ xemën këne wëno.

¹² Epafëras arewën an, ašëma këŋun šëmand, xadëp ir Yesu Kërisët hi ko. Ata mokemëna xemëna ko ecalen edewën el en gixën bëwënëk, eŋun pënixënënd šenene dek er ŋandi këŋo Kaxanu in do en bayixën gër fëña ir sëf kën.

¹³ Wëno kë reyand osede or mëne mbaŋ ko sëwënd në endewën na, në end okëreceŋ od gër Lawodise na, do në end od gër Hiyerapolis na.

¹⁴ Demas, gë Luk axora ar ke balënd mbaŋ an, ašëma kënun šëmand bëte.

* 4:10 4:10 Bandixa 15.35-38

¹⁵ Cêmayinêbi bêmaÿe bênd gër Lawodise bënë. Cêmayino Niñêfa do gê bër gër Amara and hik gër iciw̄ indexêm bën.

¹⁶ And kên fên kayêta ijo ro na gër ndewên aŋ, diwidên cêk er kên xor in eni pênaxên bête bër gër Amara and gër Lawodise bën. Wên bête pëniwidên kayêta iram ir kê xaniw gër Lawodise in.

¹⁷ Pelino Arêšip exo mëlaya do exo dind aye andiyen and xwêtënan kêŋo Axwên aŋ, mên ko fiataxên šenene.

¹⁸ Ata wêno Pol dên kêŋun šemalind do kême yëgwënd gê andam dên. Kwitayindên mène wêno gër epëra hi kême. Awa yëlëleŋun Kaxanu oyekax ol!

Kayëta iŷanar ir Bêtesalonik in Lilaya in

Akayëta aŷo, Pol ŷëgwën baŷi Okëreceŷ od gër Amara and Tesalonik ok. Amara aŷo, Pol ŷana bax. Eŷi tÿyalixën ekemëna ed gër ekwëta xali gër ecës el ŷëgwënaxën baŷi. Enimin, ðela ðëjo awëlandëra wëlandëra baŷi end okëreceŷ od bax ŷësënd xarak Yesu Kërisët axo ðakaw ex na pere ok. Ata Pol sëyali këŷi mëne yatir ko ðakaw Yesu Kërisët, ðëŷësëk ðër wāk endexëm ðën axanira këni xanira gër ecës eno kaca Axwën an, andamat gë ðërëwak ðër kë ðayi ðëŷëngw ðën. Er ex gër akayëta in:

End ekwëta ed Bêtesalonik do gë andiyen and Pol eŷ: 1.4-3.13.

End oŷën or Yesu Kërisët eŷ: 4.1-5.22.

Ofelar ol: 5.23-28.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, gë Silas, do gë Timote këŷun ŷëgwënëlin. Aŷëma këmun ŷëmand wën ðër gër Amara and Yesu Kërisët and Bêtesalonik ðën. Wën ðër xwën kënun Faba Kaxanu do gë Axwën Kërisët ðën, cotiyin oyeŷax ol do gë obetak ol.

Ekwëta ed okëreceŷ od gër Tesalonik el

² Endewën cëŷ, ðiyi ðin këmo ŷëkwand Kaxanu do këmun xaranënd laŷ wën ðek gër cale indeŷi.

³ Enimin, and këmo ŷalend Faba Kaxanu aŷ axwita këmun xwitand në end ðek ðëŷër kën rind ga xwëta këno Axwën Yesu Kërisët, në end ga ðan këno do xemëna kën gër eyar ed akey andexëm.

⁴ Bëmaŷe, anang nang këmi mëne Kaxanu aŷan ðan këŷun do mëŷ sana këŷun.

⁵ Atëfëtan and ðal and wëlanëli këmun aŷ, awa wa kën ga rëca këŷun Angoc Amënëk aŷ gë panga indexëm in, ax gi ex na gë eyeyan el fo. Do wën awat wat këneŷo ðiyi ang bami liyand gër ndewën ak xali nang kën mëne oyeŷax orewën ex.

⁶ Do wën ðëŷ asëfëтели sëfëтели këneŷo ðiyi do gë Axwën an ga wa kën eyeyan ed Kaxanu el, gë onëga or këŷun yëlënd Angoc Amënëk ol ado ga ban sorond amëdo.

⁷ Mondako hixën kën ðër motëfëтели gër oges od ðek ðërëwak end Yesu gër ebar ed Masedëwan do gër ed Akayi.

⁸ Gayikwa eyeyan ed Axwën el na gër ndewën wëlik pere ðek ebar ed Masedëwan el, ado ax gi ex na gër Masedëwan fo, ðarikan xali gër ed Akayi wëlik. Ekwëta ed xwëta këno Kaxanu el, gër ed ex yo nangëra këni, xali ðiyi ŷoweŷ ami ðaŷ na.

⁹ ðela ðën ðek kë reyand mëne ang ŷapëk eno ðëkayand aliyer ak lëkaya banëŷo ðiyi. Areya këni reyand ðëte mëne aseŷ seŷ kën olaŷ oŷ eno calexënënd Kaxanu do eno diyeninaxën ang okadëp fo, Kaxanu mëŷ ar kë yëlënd aniyand do hi ko ðal an.

¹⁰ Wën aŷëni këno ŷëninnd Yesu, Aŷëniw arexëm ar xanin këŷo gër ecës an. Mëŷ kë xaniw gër orën ebo dacët gër kiti ind kë yowënd.

2

End andiyen and Pol aŷ gër Tesalonik eŷ

¹ Enimin ðëmaŷe, wën ðëŷ aye nang kën ekwëtaya ed xwëtaya banëŷo and yeli bami el, ax gi ex na gë ofëcak këm gër ndewën.

² Ang nang kën ak, asoro soro këmi gayik arixëra rixëra këneŷo gër angol and Filip. ðarikan, në end ga xwëta këmo Kaxanu xemënoxën bami mun nangënoxën Atëfëtan andexëm aŷ, ado ga bani ðëpënd ðërëmar na gër ndewën.

³ Do and bamun felënd en kemëna gër ekwëta ed Kaxanu aŷ, er bami rend in ax gi bana enambeli, ax gi bana obuyaraxik, ðëte ax gi bana osit.

⁴ ðarikan gayikako Kaxanu ri babo atëy xali wat ko mëne aŷap ŷapëk ebo kwëtënan Atëfëtan aŷ, ðiyi ayeayan këmi yeyanënd ang këŷo nëngan Kaxanu, mëŷ ar watënd er gër owëkw ak, ami yeyanënd na ang këŷi nëngan ðela ak.

⁵ Enimin, aye nang kën mëne elod amo pel ex na ala ðend këŷo nëngan fo. Bëte Kaxanu ex sede iram in mëne elod amo pel ex na ala end këŷo nëngan ebo yëlxën kodi.

⁶ ðiyi ami caland na enëŷo cëkwënd ðela: ax gi ex na wën, ax gi ex na ðela ðëŷëxe.

⁷ Gayikako oparëxanda od Kërisët hi këmi, axor xor domi mun nëyali enëŷo yëlërand. ðarikan aŷana bana këmi mërëxand irewën. Er babo ðalënd endewën eŷ ang këŷo ðalënd asoxari oŷaŷ orexëm or këŷi lëband fo.

⁸ Ex canayaxën ang këbo balënd endewën ak, aḡandi ḡandi doḡo mun yël aniyand andeḡi aḡo dëḡ gayik mbaḡ wërër këne, ax gi ex na mun nangën Atëfëtan and Kaxanu aḡ fo.

⁹ Bëmaḡe, yëla këme axwita kën xwitand andiyen andeḡi aḡ, do gë toro indeḡi iḡ: ga bami riyenind ciš wec, ga ḡandi baḡo gabatak këredo cëndën na fën gër ndewën edëḡa edeḡi el. Mondako nangënxën këmun Atëfëtan and Kaxanu aḡ.

¹⁰ Wën do gë Kaxanu ex otede odeḡi ok mëne ḡiyi ang bami liyand ak awën wënëk, šenene ex do gë end këneḡo nëḡ kém ex gër ogës od wën ḡërëwak.

¹¹ Bëte anang nang kën mëne ḡiyi er wëlaya bamun ala kala ang këbi wëlayand sëm in oḡaš orexëm ak.

¹² Afel bamun felënd en kapinand do en kemënan. Axara bamun xarand bëte en dḡyand šenene, ang këḡo ḡapanënd Kaxanu ak, mëḡ ar këḡun wacelind owun orexëm do gë enjaran endexëm an.

¹³ Awa mëḡ ex, ḡiyi laḡ këmo šëkwand Kaxanu ga wā kën eyeyan edexëm ed sëfëtan këmun el. Enimin eyeyan ed Kaxanu dëḡ ex, mëḡ këḡun nëḡwëtaxënënd wën ḡërëwak ḡën, ax gi ex na eyeyan ed ala.

¹⁴ Dal ex bëmaḡe, end hi këbi ḡër wāk end Yesu Kërisët gër Bamara band Kaxanu band ex gër ebar ed Yude eḡ, eḡo fo hi këḡun wën bëte. Mëḡ kën soroxënënd gër otaxan od ḡër hi kën ebar ebat ḡën, ang soro këni ḡën bëte gër otaxan od Bëyude ak.

¹⁵ Bën lawëra këbi bëlawënel ḡën, ḡën fo bëte law këḡo Axwën Yesu, do ḡën fo rixëra këbo. Er hi këni ḡëranḡoḡëra and gë ḡela đek do endeḡën eḡ Kaxanu aḡo nëḡanënd na.

¹⁶ Bën këbo šëḡbanënd mi pemëra Atëfëtan and Kaxanu aḡ gër ḡër ax gi ex na Bëšëwif këdi këni fex, ata mondako këni ḡašënd ḡamena ḡandëḡën ḡaḡ. Barikan aḡatën ḡatën këbi oxoḡ or Kaxanu ol.

End oḡandi od Pol eḡ

¹⁷ Endeḡi eḡ cëḡ bëmaḡe, ḡëman ḡeḡ fo ḡawëta këḡun imëd, ax gi ex na owëkw or. Dek nëkan këbo ene watëre gayik mbaḡ ḡandi këbo ene kofëtare, axacëra xacëra këbo gë oxor ol.

¹⁸ ḡiyi ḡakëlëḡëd ḡandanḡëm xacëra këbo mun nëḡali ado đek đek in wëno Pol, barikan Sindan wedḡili këbo.

¹⁹ Awa enimin, në end nobën këmi yaraxënënd mëne Kaxanu ašos këbo šos? Në end nobën këbo nëḡandëraxënëđ yatir ko ḡakaw Yesu, Axwën areḡi an? Ax gi ex na nde në endewën?

²⁰ Iyo wën ex enjaran endeḡi eḡ, wën ex onëḡa oreḡi ol.

3

¹ Bëte ga sëkwëra këmi ošeni ol, xetan këbo mi ḡayi mondako dëḡ na gër Angol and Aten.

² Ata lawënëli këmo imaḡe indeḡi iḡ Timote, ar xel këmi andiyen and Kaxanu, epemëra ed Atëfëtan and Kërisët an. Eḡun đëcara do eḡun kemën gër ekwëta yeli ko

³ mëḡ ḡayik gabatak aḡo cena na në end toro ind këne soronde gërëḡako iḡo. Enimin, wën dëḡ anang nang kën mëne toro iḡo, afo eḡo gi.

⁴ And hi bami fën gër ndewën aḡ, afel bamun felënd gana-gana fo mëne mbaḡ këne soroye. Do ax gi ex na nde mondako dëḡ hik ang nang kën ak?

⁵ Mëḡ ex, ga ḡayitëraxën ke endewën eḡ lawënxënëli bamo Timote exo nangëḡu ba ga xwëta këno Kërisët ḡayi kën gayik ayëda këme yëdand ba anëka yifa këḡun šabucara in do andiyen andeḡi aḡ đek ex gi and gë ofëcak kém.

⁶ Barikan ecede ḡatëḡu ko Timote ga hiw ko gër ndewën. Benjekax fo felati këbo endewën eḡ, mëne ga xwëta këno Kërisët do ga këḡun ḡalërend ḡayi kën. Xali doro, benjekax fo kën xwitand endeḡi eḡ. Nangëḡnati nangëḡnati këbo mëne mbaḡ xofi këḡun ang xofi këbo ḡiyi bëte wën ak.

⁷ Bëmaḡe, ado ga šëmura këbo do këmi sorond, mondako dëḡ xemëna këmi gër ekwëta gayik awël wël këmi ang xemëna kën wën ak.

⁸ Gërëḡako, aliya këmi liyand, gayikako wën axemëna xemëna kën gër etëf ed Axwën. ⁹ Awa ḡiyi axor këmi xor mo cëkwa Kaxanu ang ḡapëk ak end đek benjekax ḡend rin këḡun eḡ do gë onëḡa or yël këneḡo gër lëḡw irexëm ol.

¹⁰ Ciš wec këmo xarand Kaxanu eḡo yël fëḡa ir mi yelixënëli, ene kofëtare do mun ḡatan đek ḡend ḡapëk en nang ḡeḡ en kemaxën nëmëc gër ekwëta ed xwëta këno Kërisët.

¹¹ Awa Kaxanu, mênj ar ex Faba irebi an dênj do gë Yesu Axwën arebi an, nãcanëlenëbo fëña ir këbo wëlali xali gër ndewën in.

¹² Axwën an, dëcalenun enjun balërënd nëmëc andewën rewën anj do enjun balënd end bëla dek ang këbo balënd biyi bëte endewën ak.

¹³ Kemënëlexo ekwëta ed ex gër owëkw orewën el, do ola orewën ol ex gi owënëk, or šenene gër lëngw ir Kaxanu, Faba irebi, xali yatir këni bakaw Yesu, Axwën arebi an do gë dek bëwënëk bërexëm bën. Amen.

4

End owënëk enj

¹ Bëmaÿe, end këme xor me de me nãtaxën enj ex mun kara gër owác or Axwën Yesu, en kemëna en dÿyand ang sëyali këmum ak, enjo nënganaxënënd Kaxanu endewën enj. Ata wën mondako dënj kën liyand, awa kemënayin en bayi gër enjo!

² Enimin, biyi anangën nangën këmum ang re ko Axwën Yesu ÿapëk en dÿyand ak.

³ Oñandi od Kaxanu ok ex en yëlaya gër owënëk, mênj ex kwëÿëtayin asëk alakirand fo in.

⁴ Ang hi kën ak, ala kala nangëlexo emëlaya ed asoxari gër owënëk do gër epëbër el.

⁵ Këren tëfënd na oñandi otëmbak od eman ok, ang këni rind bëla bër bënëng bëcëce bër bayik anjo nang ex na Kaxanu bën.

⁶ Awël nde, gër beño ala këreño yamba na imaÿe indexëm in, ala këreño menan na. Axwën an cënj, anëp ko nëpënd de në end dek betëmbak bëndako rako beñ ang fel këmum do xënënan këmum ak.

⁷ Gayikwa Kaxanu wác këbo gër owënëk, ax gi ex na ene dÿyande gër obuyaraxik.

⁸ Awa ar kë fiëp bapela baño an, ax gi ex na end ala fiëp ko. End Kaxanu wa fiëp ko xarak mênj këjun yëlënd Angoc Amënëk anj.

⁹ End enjun balërënd gër aminëmëra enj cënj, ax gi ex na end kën šala enun nëgwënëli. Osëyali or Kaxanu ol mênj dënj këjun wásinënd mëne aÿap ÿapëk enjun balërënd andewën rewën anj.

¹⁰ Mondako kënebi rinënd dek bëmaÿe bën, ebar ed Masedëwan el dek. Awa bëmaÿe, axara xara këmum kemënayin en dind nëmëc mondako dënj!

¹¹ Kemënayin mbar en dÿyand gër aketëxeta, ala kala balëkënalindëlexo bëndexëm beñ, do diyenindën gë andewën dënj en cotëraxën ang bamun felënd ak.

¹² Angëmëne mondako kën liyand, ata kënun fëb bër ax gi ex na okëreceñ bën, do an gi na bër mondëcara fo.

End bërëwak bëšëšëk enj

¹³ Bëmaÿe, end bërëwak do këbi rašënd gër ecës enj, abo ñandi ex na en bayi nangërëxe këdi kën šaminara ang bëšëxen ak, ang bër gë er këni yarënd këm ak.

¹⁴ Enimin, gayikako awa wa këne mëne Yesu ašës dënj šës baxo do axani xani ko gër ecës, awa mane mëne Kaxanu axanin këbi xanin bëte bërëwak bën, ado ebi dašënd gër ecës, eni gixën gë Yesu.

¹⁵ Awa baxëtín er këmum felënd in, eyeyan ed Axwën Yesu ex de: bërëwak bër këbi rašënd gër ecës bën kë fiatët gër apedëraya, gë biyi bër këne bayiye bëbëngw xali yatir ko bakaw Kërisët bën, ado gë tükër ak anëbe cand ex na.

¹⁶ Gayikwa, Axwën Yesu dënj këbo nangën mëne yatijo ex akey andexëm anj. Awa awël këne wële bëte oniw or alëngw ar omeleka an do gë ofarix or kerelonj ir Kaxanu ol. Ata Axwën an exo cëlaw elod gër orën do eni kanira pere bërëwak end Kërisët bër këbi rašënd gër ecës bën.

¹⁷ Ata biyi bër këne bayiye bëbëngw bën, ene cëge andamat gë bën gër bajaran, gër ekaca ed Axwën gër anguxar and gër ed ex ekoc. Do mondako këne bare din ir din gë Axwën an.

¹⁸ Awa kemëndërinđën andewën rewën anj gë eyeyan elo.

5

End omakaw ond Axwën enj

¹ Bëmaÿe, end akey do gë apëxëd and ko bakaw Axwën enj, ax gi ex na er kën šala enun nëgwënëli.

² Enimin, wën dënj anang nang kën mëne yatir ko bakaw Axwën Yesu, ang arek ar kë sisand gëmëcf fo ko yow.

³ And këni ýana eni dend bela: «Dodo anêka šot këne angwëlêra aŋ do anêka yirêk oŵer oŋ!» ata amêd aŋo dëŋ këbi fênga kata inŋ bërêxadêt, ang këŋo fêngand ayambên asoxari ar orêw fo do xali gabatak aŋo pece na.

⁴ Bari wên bêmaýe, an bo ex na de bër ecamêdan enun nambitaxên ang arek fo akey aŋo.

⁵ Wên dek anêka hi kên bër angoben, anêka hi kên bër goyat. Ane bo exe na de bër xwên këbi gêmêd in, ane bo exe ex na bër ecamêdan.

⁶ Awa mên ex perênane, gine bër gë anjus, do kérébo dašënd na, ang këbi rašënd bêsêxen ak.

⁷ Bër këbi rašënd bën, gêmêd këbi rašënd do bër këbi ýawënd ngoy bën, gêmêd këbi ýawënd.

⁸ Barikan biyi bër angoben bën, gine wa bër gë anjus: gil ex tan angwak andebi aŋ ekwêta ed xwêta kênêŋone Axwên Yesu el, do gë ebalêr ed këbo balêrënd el. Gil ex bête apexa and këne yarênde paŋ gë Yesu Kêrisêt aŋ, ekamate edebi el.

⁹ Gayikwa Kaxanu fenan këbo apexa aŋ paŋ gë Yesu Kêrisêt, Axwên arebi an, aŋo penan ex na oxoý.

¹⁰ Yesu Kêrisêt ga šês ko wa në endebi na ene dîyaxênênde andamat gë mên: šês këne nde, ba baýi këne bêsêngw nde.

¹¹ Awa mondako kên ýana en kemêndêrënd andewên rewên aŋ. Do bête ala kala dëcayindêleŋo ašandaŵ exo kem gër ekwêta ed Kêrisêt ang kên rind laŋ ak.

Bapela bapelatar baŋ

¹² Bêmaýe, axara xara kêmun nangin epêb ed bër fana këbi Axwên Yesu enun kadacênd do enun pelêrand endexêm bën.

¹³ Balindêleŋun mbaŋ endebên eŋ do ŋaninêbi aye në end andiyen and këni rind eŋ. Bête wên wêlêrindên andewên rewên aŋ.

¹⁴ Bêmaýe, ga re këmi: pelêrayindênêbi bër kê liyand gë anjus kêm bën, yifarayindênêbi bër šaminak bën, dëcayindênêbi bër sitarak bën, buŋarindên wên dek.

¹⁵ Awa wên dek, ala kala calayindêlexo ebi dinênd benjekax bošandaŵ, do gë bela bën dek. Titinayin, ala kéréŋo mašênênd na ašandaŵ eñêŋênax end renan këŋo eŋ.

¹⁶ Nêngandêrayindêleŋun din,

¹⁷ Caleyindên key yo key,

¹⁸ Cêkwayindêno Kaxanu gër end ex yo.

Eŋo këŋun wêkand en dind gër aniyen andewên ga bar kên ako gë Yesu Kêrisêt.

¹⁹ Kêren dōmin na xodux or Angoc Amênêk or hik gër ndewên ol,

²⁰ Kêren yepênênd na bënd kê xaniwënd gër Kaxanu bën.

²¹ Yixêtindên dek er kênun fel yo, kwêtayayindên er yek in.

²² Kwêýêtayindên eñêŋênax end ex yo.

²³ Awa Kaxanu, mên ar xwênêk oŋetak an, pitêlexo mên dëŋ ola orewên ol dek en gixên bërêxêm fo. Kwêtayalexo gër or šenene angoc aŋ, gë enjêw eŋ, do gë eman eŋ, gë end këni nêp kêm, xali yatir ko šakaw Yesu Kêrisêt, Axwên arebi an!

²⁴ Ar wac këŋun an, ar mokwêta hi ko: mên kê ŋata eŋo.

²⁵ Bêmaýe, calenindênêbo biyi bête.

²⁶ Cêmayinêbi dek bêmaýe bën do megaridên gë bën ang bër šanêk acêl amat fo.

²⁷ Axara xara kêmun gë oŵac or Axwên ol, pênidên kayêta ijo ro eni wêlaxên dek bêmaýe bën.

²⁸ Yesu Kêrisêt, Axwên arebi an, yêlêleŋun wên dek oyekax ol!

Kayëta ixinëm ir Bëtesalonik in Lilaya in

Akayëta aŋo ro Pol yëgwën babi bëte okëreceŋ od gër Amara and Tesalonik ok. Ebi pënixën ſenene end omakaw ond Yesu Kërisët eŋ. Okëreceŋ odëmar na gër Tesalonik, abani riyenind na gayik gogo ko bakaw Yesu Kërisët. Ebi wërëſëtaxën, Pol yëgwën këbi mëne damana exo bakaxënëgu Yesu Kërisët, beŋo kë xuca pere gër ngwën: eyepan ed ekwëta ed Kaxanu el; gë cale ind enëgwëſ in; gë eñëmbër ed betëmbak el; gë ecanayaw ed Arangoÿëra and Kërisët el. Do gayikako beŋo ax gi bana pere, okëreceŋ ok aÿap ÿap bax eni baya ga këni riyenind këdi këno sëkwëran ala aſëxe edëba edebën el.

Er ex gër akayëta in:

End ekemëna ed gër andiyen and Kaxanu eŋ: 1.1-12.

End eyepan ed Atëfëtan and Yesu Kërisët eŋ: 2.1-12.

End ekwëtaya ed Atëfëtan do gë cale eŋ: 2.13-3.5.

End bërëwäk bëxwëlaraxik eŋ: 3.6-15.

Ofelar ol: 3.16-18.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, gë Silas, do gë Timote këŋun yëgwënëlinde. Aſëma këmun ſëmand wën bër gër Amara and Bëtesalonik bën, amara and xwën këni Kaxanu Faba irebi do gë Axwën Yesu Kërisët aŋ.

² Awa Kaxanu, Faba irebi do gë Axwën Yesu Kërisët, yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol.

End yatir kiti eŋ

³ Bëmaÿe, cëkwayindëlemo din Kaxanu endewën eŋ. Mondako ÿapëk gayikako ekwëta ed xwëta këno wën el do gë ebalër ed këŋun balërënd el anëka dëŋ kë rafënd.

⁴ Biyi cëŋ gë onënga fo këmi reyarand endewën eŋ gër bamara band Kaxanu gayik wën and mokemëna xemëna kën gër ekwëta. Bëte abuŋa buŋa kën ado ga rixëra kënun, do soro kën mbaŋ.

⁵ Toro ind kën sorond iŋo këbo wäsinënd mëne Kaxanu ſenene ko xitind, do mëne wën bër ÿap këbi en gi gër owun or Kaxanu hi kën. Ata në end owun olo kën soroxënënd.

⁶ Enimin Kaxanu end ſenene ko ri, awäſën këbi wäſën toro iŋ bër këŋun sorënënd gërëgako bën.

⁷ Bëte ſenene fo ko ri ga racët racët këŋun gër toro ene teyëtaxëne wën gë biyi yatir këni ſanayaw elod gër orën gë panga iŋ, Axwën Yesu do gë omeleka odexëm ok.

⁸ Er këni ſanayaw gë angodux atëm enëbi nëpaxën bër aŋo nang ex Kaxanu bën, do gë bër hëpëk eni ma end Atëfëtan and Yesu, Axwën arebi bën.

⁹ Ata kiti ind ÿap këbi iŋ dëŋ këbi hātënëgu: laŋ këbi ÿana ebi bëlandërand, do eno nacëta din ir din Axwën an, mëŋ ar gë panga ind gë enjaran an.

¹⁰ Eŋo kë hi yatir ko bakaw. Ata aſëkw këno ÿana eno cëkwënd bëwënek bërexëm bën, dek bër wäk endexëm bën ayas këno ÿana eŋo yasënd. Ahixeli kën hixeliç ga wä kën ako end Kërisët eŋ and wël kën osede orebi aŋ.

¹¹ Mëŋ ex, biyi din këmun ſalenënd. Axara këmo xarand Kaxanu, mëŋ ar xwën këbo an, eŋun dëca eni gi bela bër ÿap këbi anyan and wäceli këŋun aŋ. Axara këmo xarand bëte eŋun dëca gë panga indexëm iŋ en koraxënënd en di oyekax or ex yo, do andiyen and gë ekwëta and ex yo.

¹² Ata bela bën në endewën këni ſëkwaxën oŵac or Yesu, Axwën arebi ol, do enun pëb wën bëte në endexëm. Mondako kë hi beŋo dek në end oyekax or Kaxanu do gë Axwën Yesu Kërisët.

2

End emëſ epelatar eŋ

¹ Axara xara këmun bëmaÿe, end yatir ko bakaw Axwën Yesu Kërisët eŋ do ang këne barëre ler gër ndexëm ak këmun xarand,

² këreŋun yebuç na aÿand gër onden ondewën. Ado enun pelënd mëne akey and ko bakaw Axwën Yesu aŋ anëka hātëguk ba enun pelënd mëne Kaxanu rek, eŋo këreŋun teſënëç na. Bëte ado enun mëlanëli kayëta do eni dend mëne biyi yëgwënëli këŋun, eŋo këreŋun teſënëç na.

³ Ala kêrenjun yifađ na gë tēkērak. Gayikwa afo ex gi pere beki beŋo: eñanar eŋ, bela bēn eno mēšendēra xali Kaxanu; ekinēm eŋ, exo canayaw Aŷēŋēnax an, ar faβ kēŋo enemi an.

⁴ Awañēreli ar Kaxanu an exo do ayepeñ ko yepēnēnd đek er kēni xēland bela in. Mēŋ ex ar kē yēxw exo ñēpa gēr lēngwe gēr Aciw and Kaxanu do exo dend Kaxanu hi ko an.

⁵ Kwitayin mēne afēl bamun felēnd eŋo and yeli bame gēr ndewēn aŋ.

⁶ Wēn aye nang kēn er wedi kēŋo gērēgako in, barikan ašanaya ko šanaya and kē ñat akey andexēm aŋ.

⁷ Awa anēka ŷanak kē šanayand eñēŋēnax end šonaya bax eŋ. Barikan afo exo dēxēta pere ar kēŋo wediñd gērēgako an, ex canayaxēn kerēt.

⁸ Amēd aŋo fo ko šanayaw Aŷēŋēnax an, do Axwēn Yesu eŋo đaw gē onjēn ond kē šanēnd gēr etēŷ edexēm oŋ, yatir ko bakaw.

⁹ Er ko šanayaw Aŷēŋēnax ajo gē panga ind Sindan iŋ đek, exo dind becarax, bananganēme, do gē bērećaxik bend ex yo ebi yifaxēnēnd bela bēn.

¹⁰ Gē đek banjifa band osēmbak baŋ kēbi ŷana ebi nanjētēnd bēr nambērak bēn gayik ani kwētaya ex na gēr oŷēkw aŋana and đal and fexēn dobi aŋ.

¹¹ Mēŋ ex, Kaxanu kēbi lawēneliw panga ind kē nambelind iŋ eni kwētaxēnēnd enēgwēš eŋ.

¹² Ata nē eŋo kēbi nēpaxēn Kaxanu đek bēr ñēpēk eni kwēta đal bēn, do bēr kēbi nēnganēnd edi ed betēmbak bēn.

End apexa eŋ

¹³ Biyi cēŋ, end wēn bēmaŷe bēnd ñan kēŋun Axwēn bēŋo, aŷap yapēk mo cēkwand din Kaxanu. Gayikwa Kaxanu sana kēŋun en gi bēŷanar gēr apexa, gēr oŷēnēk or ko yēlēnd Angoc Amēnēk ol, do gēr ekwēta ed đal.

¹⁴ En gixēn mondako wac kēŋun gē Atēfētān and nangēn kēmūn aŋ, en cotaxēn bēte enjaran end Yesu Kērisēt, Axwēn arebi eŋ.

¹⁵ Awa bēmaŷe, đekayayin aye do tēfindēn laŋ bend sēyali kēmūn hik gē etēŷ el, hik gē kayita ir yēgwēnēli kēmūn in.

¹⁶ Yesu Kērisēt, Axwēn Arebi an dēŋ, do gē Kaxanu Faba irebi, mēŋ ar ñan kēbo an, mēŋ ar yēl kēbo nē end oyekax orexēm ene cot ex eyar ejekax do gē ekapina ed din ir din an, yēlēlenun,

¹⁷ ojaŷ ok en kemaxēn gēr oŷēkw gēr edi ed enjekax end ex yo do en yeyanaxēnēnd enjekax end ex yo!

3

End cale eŋ

¹ Bēmaŷe, end kēme xor me de me ŋataxēn eŋ ex, calenindēnēbo biyi ex wēlixēn nēmēc eyeyan ed Axwēn ed kēmi femērand el, do eni cēkwaxēnēnd bela bēn ang gēr ndewēn ak.

² Karayindēno bēte Kaxanu ebo dacēt gēr otaxan od bela bēxeŷax do bēŷēŋēnax, gayikwa ax gi ex na đek fo šot kēni ekwēta el.

³ Axwēn an cēŋ mokwēta hi ko. Axemēn kēŋun xemēn do axaxa kēŋun xaxa eŋun bešaxēn Aŷēŋēnax an.

⁴ Ga bar kēmi gē Axwēn an fēnixēn kēbo mēne wēn nē edi en, do ari kēn ri bēte er kēmūn felēnd in.

⁵ Axwēn an wērēšētēlexo oŷēkw orewēn oŋ gand aŋana and Kaxanu do gēr ebuŋa ed ko yēlēnd.

End andiyen eŋ

⁶ Ga re kēmi bēmaŷe, gēr oŷac or Axwēn Yesu Kērisēt, nacētayino imaŷe indewēn ikwēlaraxik iŋ xarak ax gi ex na ang sēyali kēmūn biyi ak.

⁷ Wēn dēŋ anang nang kēn ang ŷapēk enēbo tēfētēlind ak gayik ami kwēnda bana oxwēlar and hi bami gēr ndewēn aŋ.

⁸ Ciš wec bami riyenind kēdi ko soro ala edēba edēbi el xarak ami tēw ex na gē andēbi dēŋ mi yambēraxēn.

⁹ Biyi dēŋ ŷandi baŋo mi diyand mondako enēbo tēfētēlixēnēnd xarak enimin aŷap ŷapēk enēbo đēband.

¹⁰ Enimin, and hi bami gēr ndewēn aŋ, afel bamun felēnd: «Angēmēne ala eŋo key andiyen aŋ, awa kērexo yambērand na.»

¹¹ Xarak anangati nangati këmi mëne na gër ndewën bërëmar bëxwëlaraxik exëni, yoweÿ ani dind na ang ax gi ex na edilaya ed gër bend abi paß ex na el.

¹² Ata bëjo këmëni rend de, gër oÿac or Axwën Yesu Kërisët, xara këmëni: diyenindëlexëni ang yapëk ak eni cotaxën eyamb ed sëw këni gë andebën dëj el.

¹³ Wën cëj bëmaÿe, këren tëkwëra na edi ed ang yapëk el.

¹⁴ Do angëmëne ala exëna ar hëpëk er yëgw këmi gër kayëta ijo ro an, tisino aye, do këreno barad na ejo cëfënanaxën.

¹⁵ Pelërayino ang imaÿe indewën fo, bari këreno nacëta na ang arangoÿëra andewën fo.

Ofelar ol

¹⁶ Axwën an, mëj ar gë obetak an, yëlëlenun mëj dëj obetak ol, nand ex yo, do ang ex yo! Awa Axwën an gilexo gë wën dek.

¹⁷ Ofelar ol cëj, wëno Pol yëgwëlik gë ataxan andam aÿ dëj. Mondako këme fiatand dek okayëta band këme yëgwënd ban.

¹⁸ Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëlenun wën dek oyeakax ol!

Kayëta iřanar ir Timote Lilaya in

Akayëta aņo ro, Pol řëgwënd baņo Timote, ar engä emat gë gër andiyen and Kaxanu an. Gër akayëta aņo osëyali or Pol ol ex: end bësëyali bënëgwëš eņ; gë end ang řapëk ecale ak; do gë end ang řapëk exo dıyand alëngw ar Amara ak.

Er ex gër akayëta in:

End anıyan and gër Amara eņ: 1.1-3.13.

End ekwëta ed đal eņ do gë end osëyali or enëgwëš eņ: 3.14-4.5.

End bapela band bëlëngw bër bamara eņ: 4.6-6.21.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol kë řëgwënd kayëta ijo ro. Parëxanda ir Yesu Kërisët hi këme ang re këni Kaxanu, mëņ ar fexën këbo an, do gë Kërisët, ar kënëņo yarënde an.

² Wëj Timote këmi řëgwëndënd, wëj ar hik enim asëñiwën ga bar ke ako ekwëta edebat. Awa Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët Axwën arebi an, yëlëleni oyekax ol, axařënan in do gë obetak ol!

End bësëyali bënëgwëš eņ

³ Në ekwitan emi end fel bami đamana me yexën gër ebar ed Masedëwan eņ mëne ey bayi na gër Angol and Efes do eyëbi dexërand bërëmar eni teb osëyali or bënëgwëš ol.

⁴ Pelindëbi eni teb ebalëkënali ed bëndacan el, do gë end omac or gër bandëwëra band këni reyarand gë eņata këm eņ. Beņo ecampëre fo kë wëlawënd. Beņo ala aņo đëcand na exo kemëna emelëya ed šenene ed bënd Kaxanu, ar gë ekwëta.

⁵ Er këme šaland gë apela aņo in ex, ebalër ed gë owëkw owënëk el, gë onden onjekax, do gë ekwëta ed đal.

⁶ Bërëmar ga langangan këni beņo, nambëraxën këni gër oyeyandëran or gë ofëcak këm.

⁷ Arafëna këni rafënanand mëne bësëyali bër acariya and Moyis hi këni xarak abi pëni ex na er këni sëyalind in, bëte abi pëni ex na er këni balëkënalind edeyara in.

⁸ Aye nang këne mëne acariya aņ er šenene ex angëmëne ey tëfënd ang kë rend ak.

⁹ Nangëne mëne er kë rend acariya in bësëxwëpëtaxik bën, gë bëwëšik bën, gë bësëmbak bën, gë bëwendëran bën, gë bëyepën bër bënd Kaxanu bën, gë bëlaw bër bëxarëk bërëbën bën, do gë bëlaw bër bela bën këbi rend. Abi dend na bër šenene bën.

¹⁰ Bëte afaš fab këbi bër yëlayand gër eñac bën, gë bër kë rind asošan gë asošan, er këni rind asošan gë asoxari in, gë bëfan bër okađëp bën, gë bënëgwëš bën, gë bër kë yašarënd gër enëgwëš bën, do gë đek bër řëpëk osëyali or đal bën.

¹¹ Eņo kë rend Atëfëtan and xwëtënan ke aņ, and enjaran end Kaxanu, mëņ ar gë onënga aņ.

End oyekax or Kaxanu eņ

¹² Wëno gë emëkw edam el đek këmo šëkwand Yesu Kërisët, Axwën arebi an, mëņ ar yël ke ojaw od me dixënënd andiyen andexëm an. Gayik axwëta xwëta ke seřënanaxën ke andiyen aņo.

¹³ Damana exe tanaxën Axwën an gër andiyen andexëm aņo, wëno ašir bamo širënd, arixëra bamo rixërand, abamo baxëtën na. Barikan mëņ lëkaya baxe gë axařënan isëm ado bayik amo kwëta bana, abame nang na mëne në emenan emo, në end oņëpëgënan od lëš bax gër emëkw edam ok.

¹⁴ Ata Axwën arebi an, mondako xureli këņo gër ndam oyekax ol, gë ekwëta el, do gë aņana and gër Yesu Kërisët aņ.

¹⁵ Eyeyan elo ed mokwëta ex do ed řapëk momëxwëta: Yesu Kërisët ayow yow baxo gër ngwën ebi pexën bëwendëran bën do wëno ex ar xurik me mendëra an.

¹⁶ Barikan Kaxanu gë axařënan wëlaya ke ex canayaxën gër wëno awendëran asëm aņo đek ebuņa ed Yesu Kërisët el, ang amatinali and bër këņo xwëta eni cotaxën anıyan and đin aņ.

¹⁷ Ar wunëk nand ex yo an,

ar ax cësënd na an,

ar anëņo watënde na an,

ar ex gabat Kaxanu an,

xwënek owëlik ol do gë enjaran ej din ir din! Amen!

¹⁸ Ašëniwën Timote, apela and këmi sefënanënd an andamat ex gë bënd reya këni anëka bëlawënel endey ej. Awa wëj kwitayind eyeyan elo ey kemënaخن ang ar okaxër fo.

¹⁹ Mëlayal ekwëta ed xwëta këyo Kaxanu el, bëte bayilexi onden onjekax. Onden onjekax oņo bërëmar abi bo ex na, do në eņo lapaxën këni ekwëta ed Kërisët el.

²⁰ Gër engä eņo hi këni Imene do gë Alekësandër. Mëņ lëxwaxën këmëni gër Sندان eni tëyaxën mëne ax gi ex na mocir Kaxanu.

2

End cale ej

¹ Awa ga re këme đamana beņo đek, kemënayindën cale in, karayindëno Kaxanu, caleyindëno, këlayindëno do cëkwayindëno në end bela đek.

² Calenindënëbi bëmun beņer do gë đek bër ex bëlëngw bën, ene điyaxënënde aniyän and gë aketëxeta, and gë emer këm, ene balëkënalixënënde end Kaxanu ej, do ene điyaxënënde ang yapëk ak.

³ Eņo aye yek do aňan řan ko Kaxanu, Afexën arebi an,

⁴ mëņ ar ýandi këņo eni pex đek bela an do eni řatën enang ed end đal el.

⁵ Enimin, Kaxanu ibat fo ex,

bëte aňatelindër ar Kaxanu gë bela abat fo ex, mëne ngëņ ala ar këno wacënd Yesu Kërisët an.

⁶ Ayëlaya yëlaya ko mëņ dëņ akanji ebi dacëtaxën đek:

osede olo wäsin këbo nand yapëk na mëne Kaxanu ýandi këņo eni pex đek bela bën.

⁷ Në eņo yataxën ke Kërisët me gi afemëra, parëxanda do asëyali bër benëng becëxe eni gixën gër ekwëta do gër đal. Er këme rend ijo đal ex, ame nëgwëšënd na.

⁸ Awa er ýandi ke gër ed ex yo, bësošan bën eni yënënd otaxan omënëk, eni calend gë emëkw epešax, gë oxoŷ këm do gë ecampëre këm.

⁹ Er ýandi ke bëte, bësoxari bën eni cuđarand šenene, këreni cuđand na banjëm band xaw. Këreni řanënarand na gë bamël, këreni bakarand na kaņe, gë oyeri, do gë bebër xemëk akanji.

¹⁰ Barikan gër oye orebën watindëlex bandixa banjekax ang ýap këbi bësoxari bër řëb këņo Kaxanu.

¹¹ And këni sëyalind an, bësoxari bën cësinayindëlexëni do eni baxëtënd aye.

¹² Asoxari an cësinayindëlexo, amo yël ex na or gapak or exo tëyalind ol, amo yël ex na eņo bëňand asošan an.

¹³ Enimin Kaxanu, Adam ýana këņo ebay el, bayaxën këņo Xawa.

¹⁴ Do šabucara in wa yifa këņo asoxari an exo dëngw gër emëšen ed Kaxanu, aņo yifa ex na Adam, asošan an.

¹⁵ Barikan fo afex ko fex, ga rëw rëw ko angëmëne exo bayi gër ekwëta, gër ebal ed bela, gër eyëlaya ed gër owënëk, do gër ebana.

3

End bëlëngw ej

¹ Eyeyan elo ed mokuwëta ex: asošan ar ýandi këņo enim exo gi alëngw gër Amara an, andiyen anjekax ýandi këņo exo dind.

² Awa aňap yapëk, alëngw an exo gi ar gë end këno nëp këm, icën ind asoxari abat, ar gë anjus, ar ye këņo onden, ar šenene, ar këbi xwëtayand aye bëliyer, ar xamëk osëyali.

³ Gilexo ar bëngw këņo onden, ar këni wëlërend gë bela, ar kë xwëyëtand aņana and kodí, kërexo gi na ašëb, kërexo gi na axeřax.

⁴ Kadacindëlexo aye ekun edexëm el, do obaš orexëm ol eni gi bër kë baxëtënd apela ang yapëk ak.

⁵ Enimin, angëmëne ala axo kam ex na ekađac ed ekun edexëm el mondake cëņ ko wëlaya Amara and Kaxanu aņ?

⁶ Alëngw an, kërexo gi na đe ar wak ecede end Yesu këdi këņo fufën ndafënan in do exo gi ar këņo nëp Kaxanu andamat gë šabucara in.

⁷ Aňap yapëk bër ax gi ex na okëreceņ bën eni deyand osede oyekax end ola orexëm ej, këdi kë nëxena owac orexëm ol, do eņo tëra šabucara in gë bamene bandexëm ban.

End ojakër ej

⁸ Ojakër ok bëte aÿap ÿapëk eni gi bër mopëb, bër ax gi ex na gë odëxas oki, bër abi kurelind na ngoy in, do këreni gi na bër kë şotënd kofdi gë enëgwëş.

⁹ Aÿap ÿapëk eni mëlayand end ekwëta end şonët ko Kaxanu gë onden onjekax eŋ.

¹⁰ Canayalex pere gër bandixa bandebën mène bër şenene exëni eni ñanaxën andiyen and ojakër aŋ, angëmene gë end këñëbi nöp këm exëni.

¹¹ Bëte bëşoxari bër ex ojakër bën aÿap ÿapëk eni gi bër mopëb, bër gë anjus, bër mokwëta gër beÿ dek, këreni gi na bëxapëndër.

¹² Jakër in gilexo icën ind asoxari abat, kadacindëlebi şenene obaş orexëm ol, do mëlayayindëlexo aye ekun edexëm el.

¹³ Ojakër od kër rind şenene andiyen andebën ok bër gër amara bën dek afëb këñëbi fëbënd, do axor këni xorënd eni yeyan gë or gapak osëm end ekwëta ed bar këbo gër Yesu Kërisët eŋ.

End ekwëta eŋ

¹⁴ Timote, mondako këmi ÿëgwënëlınd kayëta ijo ado ga këme yarënd mi nëngali gogo dëŋ.

¹⁵ Bari angëmene ame yeli ex na gërëgako, anang nang këy ang ÿapëk ey dıyand gër ekun ed Kaxanu ak. Ekun elo ex Amara and Kaxanu and wëlayak däl aŋ, ang xëcar ir aciw fo.

¹⁶ Endey end Kërisët end şon baxo Kaxanu elod ga ÿanak ngwën aŋ cëŋ, iyo aÿap ÿapëk enang ed mène mbaŋ rafëk el:

Kërisët şanayaw bax gë eman,
Angoc Amënëk aŋ wäsin këbo mène ar şenene ex,
gër omeleka şanaya ko,
endexëm eŋ sëfët këni gër benëng bend bela,
bëranjëm wak endexëm eŋ gër ngwën,
Kaxanu wëla këŋo gër orën gë enjaran eŋ.

4

End bësëyali bër benëgwëş eŋ

¹ Barikan Angoc and Kaxanu aŋ rek kerët mène gër bakey bapelatar, bërëmar ayepan këbi yepan ekwëta ed Kërisët el do eni kwënda etëf ed bend bangoc band këbi nabelind bela, do gë osëyali or bend bëyël.

² Bën ex bër kër wänd enëbi yifa bëÿëŋënax bër kër labayand bën, gë bënëgwëş bën, do gë bër şor këñëbi gër onden gë endun end lëxw bani xali warëk bën*.

³ Bela bëjo kër sëyalind mène bërëwak end Yesu do nang këni däl bën këreni ñërënd na, bëte këreni yambënd na beşërëmar xarak Kaxanu rik eni yambënd do eno cëkwand.

⁴ Dek er ri ko Kaxanu in aye yek, ÿoweÿ ax gi ex na er monap angëmene aşëkwa këno şëkwand en yambaxën.

⁵ Enimin, er ex yo kër wënënd gë eyeyan ed Kaxanu el do gë cale in.

End ola or ariyenin ar Kërisët eŋ

⁶ Angëmene bapela baŋo këyëbi sëyalind bëmaÿe bëŋ, ata key hi ariyenin ayekax ar Yesu Kërisët. Mondako kër şanaya gër ola orey mène bend ekwëta beŋ do gë osëyali or këy sëfënd din ol ang eyamb yamb fo hik gër anıyan andey.

⁷ Barikan cusëlëbi bër kër sëyalind bendacan bend kër yepënënd bend Kaxanu bën gayik bëşoxari bëxarëk këbi balënd bendacan beŋo. Kemënal ey dıyand ang ÿapëk exo dıyand ar këŋo balënd bend Kaxanu ak.

⁸ Edi ed beşër kër bëngwënënd eman el ofëcak dëŋ exëna. Barikan ofëcak or ar këŋo balënd bend Kaxanu ol xucak ex këbën. Gayikwa Kaxanu abeya beya këŋo ar kër rind mondako an anıyan and gërëgako aŋ do gë and kër yowënd aŋ.

⁹ Eyeyan elo ed däl ex, ed mokwëta aye ex.

¹⁰ Biyi asoro këne soronde gër andiyen, axemëna këne xemënande gër ekwëta, ang bër okaxër fo gayik ayar këñëŋo yarënde Kaxanu, mëŋ ar gë anıyan an, adofa dek dek in bërëwak endexëm bën.

¹¹ Ata beŋo ÿapëk eyëbi pelënd, do eyëbi tëyalind eni dind.

¹² Awa wëj cëŋ, gil ar şenene, do bërëwak bën korindëlexëni eni tëfëteli: eyeyan edey el, gë bandixa bandey baŋ, gë aŋana andey aŋ, gë ekwëta edey el, do gë owënëk orey ol. Gayik şambenjar fo baıı yëk, ala kërexı yaf na.

* 4:2 4.2 Amëd aŋo, mondako banëbi şorënd bëlaş bër bela bën do gë okadëp od baıı naşand bëxwën bëreşën ok ang këñëbi rind oxeı nanganëme fo ak.

¹³ Xali yatir këme yeli, balëkënalind opën od akayëta and Kaxanu ok gër Amara. Pelindëbi eni kemëna gër etëf ed er këni wëlelind in bëte kemënal eyëbi tëyalind.

¹⁴ Anjëla and re baxo alawënel mëne Kaxanu yël ki në end oyekax orexëm aņ, așot șot këy and xwëtan këni otaxan, do șalen këni enga end bëlëngw bër gër Amara eņ. Do wěj kërey dangangan na.

¹⁵ Balindëlexi mbaņ beņo, yëlayal gë emëkw el dek gër andiyen andey. Ata këni yana eni watënd bër gër Amara bën dek mëne ola orey ol ang këņo yapanënd Kaxanu ak dëņ hik.

¹⁶ Titinalind aniyen andey aņ do gë osëyali orey ol. Balëkënalind beņo dek. Enimin, angëmëne mondako këy rind afex kën fex wěj, do gë bër ki baxëtënd bën.

5

End bapela eņ

¹ Ar xarëna ki gër Amara an, peléralo ang sorix fo, këreyëņo dexëra na kwëlay-kwëlay. Do ocambenjar ok, pelërayindëbi ang bëmaņe fo.

² Asoxari axarëk an, peléralo ang norix fo, do bësoxari bëbeja bën, pelërayindëbi gë owënek, ang bëmaņe fo.

³ Dëcarayindëbi bësoxari bësebëta sebëta bën angëmëne ani gi ex na gë ar këbi rëcarand.

⁴ Angëmëne asoxari asebëta sebëta an gë obaș exo ba gë ejw bën exo, bën tëyalexëni emëlaya edexëm el. Mașëninđelenëbi bëxarëk bën edëba ed lëba kënebi el eni wataxënënd bër hi këni ekun ebat bën ekwëta edebën el gayik eņo këņo nënganënd Kaxanu.

⁵ Ar hik enim asoxari asebëta sebëta an, ar bayik gabat an, ajo ex ar këņo yarënd Kaxanu an. Ciș wec xemëna ko cale in do gë okar od eņo dëca ok.

⁶ Barikan asoxari asebëta sebëta, ar xwëndak amëkëna and gë bësoșan an, anëka nemi ko ado ga bayı ko mopër.

⁷ Eņo yapëk eyëbi pelënd bësoxari bësebëta sebëta bën eni diyaxënënd gë end kënebi nëp këm.

⁸ Angëmëne ala eņo key emëlaya ed bërëxëm el, adofa bër ekun edexëm bën, anëka lap ko ekwëta edexëm el, anëka yëņën ko nëmëc gë ar elod axo gi ex na këreceņ an.

⁹ Eno nëgwaxën asoxari asebëta sebëta an gër akayëta and bësoxari bësebëta sebëta, təkëleņo pere bëni ofëxw ocongebat do gilexo ar yër baņo asoșan abat fo.

¹⁰ Bela bën deyayindëlexëni mëne ari baxo rind benjekax beņo: aye babi wëlayand obaș orexëm ol, gë emëkw epeșax babi xacand bëliyer bën, anebën babi nebënënd osapar oņ bërëwak bën, arëcara babi rëcarand bër șëmura këbi bën, do benjekax bënd ex yo baxo rind.

¹¹ End bësoxari bëbeja bësebëta sebëta eņ cëņ, aņandi këbi yandid enëbi nër gașëxe, do eno teb Kërisët. Men ex, këreyëbi nëgwënd na gër akayëta and bësoxari bësebëta sebëta.

¹² Bësoxari bësebëta sebëta bër sebëk eyëla eņanar ed yëlaya bani el monëp exëni.

¹³ Mondako hixën këni bëxwëlaraxik, do këni sëfërand bëciw bëņ gë omëkara. Bëte er xurik ex nënë in ex, ga wata këni eyeyan gë ofëcak këm el, do gë edil ed gër bënd ax gi ex na bendebën el.

¹⁴ Awa wëno er këmeni xaranënd bësoxari bëbeja bësebëta sebëta bën enëbi nërënd gașëxe, enëbi cotënd obaș, do eni mëlayand șenene ekun edebën el, këdi këni șot bërangoyëra andëbi bën er kënëbo renaraxën.

¹⁵ Bërëmar cëņ anëka șapa këni do këno sëfënd Sindan in.

¹⁶ Angëmëne asoxari arëwak ebi cot bësoxari bër nëņg irexëm bësebëta sebëta, kemënalexo ebi dëcarand këdi këbi lenga emëlaya edebën el bër gër Amara bën do eni təkwan edëcaran ed bësoxari bësebëta sebëta bër ax gi ex na gë ar këbi rëcarand bën.

End epëb ed bëlëngw bër Amara eņ

¹⁷ Bëlëngw bër Amara bër kë xadacënd șenene bën, aņap yapëk enëbi pëbënd do enëbi dëcarand adofa bër xemënak gër epemëra ed end Kaxanu do gër osëyali bën.

¹⁸ Ga rek wa Onëgw Omënëk ok:

«Këren kapënd na etëy ed engaș end këņun wënënd bële eņ.» Do

«Ar kë riyenind an yap këņo acoșa aņ*.»

¹⁹ Ar këjo lëxwënd alëngw ar Amara xarak axo gi ex na gë otede oki ba otas, këreyëño yaka na.

²⁰ And ko wëndëra ala gër Amara aŋ, dexëralo poyoma eni yëdaraxën bëte bër bayik bën.

²¹ Axara xara këmi gë obal osëm, gër lëngw ir Kaxanu, gër ir Yesu Kërisët, do gër ir omeleka omënek: tanal ey dind dek beër këmi felënd bëjo, do yoweÿ kërey dind na gë epitëndër ed bela.

²² Kemënal wëj dëŋ ey gi din awënëk fo. Kërexix nëkanënd na etana ed ala mokwëtan otaxan exo gixën alëngw el, gë ala këren bar na gër beëñëñax bendexëm.

²³ Gayikako laŋ ki yambënënd acël aŋ xali ey daki, cebind təkër ngoy iŋ, tebël eceb ed wayët men fo el.

²⁴ Na fo exëni bër gë bamena band wat-wat d'amana kiti ex gixën indefën iŋ. Bëte na fo exëni bër kë šonënd bamena bandebën do and kë nëka aŋ fo kë šanayand.

²⁵ Andamat ex gë bandixa banjekax baŋ: band ax watind na atan baŋ dëŋ ax bayi na ga šonayak.

6

End okadëp eŋ

¹ Dek bër ex gër oxadëp bën, pëbindëlenëbi mbaŋ bëxwën bërebën bën ang yäpëk ak, mëŋ bayik bër fac bën ani denara na owac or Kaxanu ol, ani yepën na osëyali orebi ol.

² Bërëwāk bër ex okadëp bën kërenëbi yafënd na bëxwën bërebën bën ado ga hi këni bëmaÿe bëndebën gër ekwëta. Bëte gayikako bën bërëwāk, bër fian këbi Kaxanu kënebi riyeninënd, këbënëlex nëmëc andiyen andebën aŋ.

End osëyali eŋ

Eño yäpëk eyëbi tëyalind do eyëbi pelënd eni di.

³ Angëmëne ala exo tëyalind becëxen, bend fitarëk gë eyeyan ed dal ed Yesu Kërisët, Axwën arebi el, angëmëne axo tëfënd na beër sëyali këmun mëne aŋapan këno japanënd Kaxanu bën,

⁴ awa ajo ar fufën këno ndafënan hi ko, ar nemërak hi ko. Mokanj këno xanjënd ecampëre el do gë ekeÿër ed në end bëndey bëtil el. Mondako kë ŋanand oyakëraxi ol, gë owër oŋ, gë odenar ok, do gë eyëlandër ed beëñëñax el.

⁵ Bakucara band bela bëjo baŋ ax kwëtënd na gë ekwët. Bakucara band bër gë onden otëmbak ex, band bër ax bo ex na gër d'al ex, band bër kë yëland mëne ekwëta ed xwëta këno Kaxanu el acotëraxën ex.

⁶ Eyo dal ex mëne, ebalëkënali ed bend Kaxanu el acotëraxën atëm ex angëmëne anëngandëra ki nëngandërand gë er šot këy in.

⁷ Enimin yoweÿ ane mëlaw exe na gër ngwën ro, bëte yoweÿ ane mëlaye na.

⁸ Awa angëmëne ašot këne šotënde eyamb yamb in, do gë banjëm baŋ, gwac ebo.

⁹ Barikan bër kë faÿënd gër owëkw orebën mëne afo eni gi bër gë napul bën kë wëcënd gër eñëñax. Bën këbi sëränd ang amene fo oñandi odanjëm, oñandi opëñirëx, oñandi oñëñax. Do oñandi oko këbi sëwënd eni nëxena do eni nambëra.

¹⁰ Enimin, aŋana and kodí aŋ ex anëmbët and gër ed kë ŋanawënd toro ind ex yo. Ata bërëmar ga fian këni kodí in, fiawëtaxën këni ekwëta ed Kaxanu el, do sëkaxën këbi oyot odanjëm.

Bapela bapelatar baŋ

¹¹ End wëj ala ar Kaxanu eŋ cëŋ, kwëÿëtal beño. Calayind aniyän and šenene, and fian ko Kaxanu, and gë ekwëta; aniyän and gë aŋana and bela, and gë ebuŋa, and gë onden omëngwëk.

¹² Kaxëring okaxër onjekax ond ar xwëta këno Kaxanu oŋ, kwëtayal aye aniyän and din and waceli ki aŋ. Ax gi ex na nde ga šot këy aniyän aŋo rixën bay osede oyekax ol do wël këni otede odanjëm?

¹³ Gër lëngw ir Kaxanu, mëŋ ar këbi yelënd aniyän dek beër gë onjën an, do gër lëngw ir Yesu Kërisët, mëŋ ar reya bax osede oyekax gër lëngw ir Ponjës Pilat an, këmi felënd eño:

¹⁴ kwëtayal apela aŋ do ey bayi, awënëk do ar gë end këno nëp këm xali yatir ko bakaw Yesu Kërisët, Axwën arebi an.

¹⁵ Ašaka ko bakaw and këno fiatan Kaxanu aŋ, mëŋ ar ex gë onënga do axwën owun an, ar ex enim Emun an,

ar ex Emun end bemun an,
do Axwën ar bëxwën an.

¹⁶ Mëñ gabat ex ar ax cësënd na an,
mëñ ex ar lëgëk gabat gër angoben an,
angoben and ala ax təkand na an,
angoben and elod ala ax wat na an,
angoben and ala ax kor na exo nëkon an.
Mëñ xwënëk enjaran enj
do gë panga ind din ir din in! Amen!

¹⁷ Pelëralëbi bër şotëk napul ir gër ngwën ro bën, këreni dafënanand na. Pelëlëbi eno kwëtand Kaxanu, mëñ ar kē yëlënd dëm beÿ dëk, ebo nëngandëraxënënd an. Do këreni kwëtand na napul ir kē xor ex kwët ijo.

¹⁸ Pelëlëbi eni dind enjekax enj, napul irebën in gilex añësa and bandixa banjekax. Dëcarayindëlenëbi bela bën gë emëkw epeşax, këreni kwëjënalinand na.

¹⁹ Do Taÿëndëlexëni mondako napul isëm ir kēni xanađ ecan ecan in, eni dëkayaxën aniyand and d'al an.

²⁰ E Timote, kwëtayal aye er xwëtënan ki Kaxanu in. Kwëÿëtal eyeyan ed kē yepënënd bënd Kaxanu el, tefël eyeyandëra ed ax başënënd na ekwëta el. Kwëÿëtal ecampëre ed në end onangëran or fudac ol.

²¹ Bërëmar cëñ, ga bani soşanand mëne aşot şot kēni onangëran olo, sebaxën kēni ekwëta ed Kaxanu el.

Awa Kaxanu yëlëleñjun oyekax orexëm ol!

Kayëta ixinëm ir Timote in Lilaya in

Akayëta aŋo ex akinëm and yëgwën baŋo Pol Timote aŋ. Epela el dëŋ baŋo feland mondako gayikwa anang nang baxo mëne ecës el ðam ex. Pol axwitan xwitan baŋo mëne bër fana këbi Kaxanu eni pemërand Atëfëtan and Yesu bën ani kor na eni dind andiyen aŋo xarak aŋi cëmura ex na. Mëŋ baŋo felaxënënd Timote exo kapina ang šoroða fo. Barikan ebi kwëyëtand bër wër këbi ecampëre, gë batakëra, do gë bër kë yepënënd ekwëta bën.

Er ex gër akayëta in:

End ðapela ðand yël baŋo Timote eŋ: 1.1-2.26.

End ekapina do gë emëlaya ed ekwëta xali gër eŋata eŋ: 3.1-4.8.

Bepelatar ðeŋ do gë ofelar ol: 4.9-22.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, parëxanda ir Yesu Kërisët hi këme ang yandi këŋo Kaxanu ak. Mëŋ fana ke me tëtëterand end aniyen and beya baxo ayël këbo yël paß gë Kërisët eŋ.

² Wëj Timote këmi yëgwënënd, wëj ar ex asëniwën ar pëlöt gër yomb iram an. Awa Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëleni oyekax ol, gë axaŋënan in do gë obetak ol.

End ecëkwa do gë ekemën eŋ

³ Aşëkwa këmo şëkwand Kaxanu, mëŋ ar këmo riyeninang ang bano riyeninënd bëxarëk bëräm ak*. Aşale këmo şalend gë onden onjekax, do nand këme şalerand yo, hik gëmëç, hik goyat, wëj aşalen këmi şalenënd.

⁴ Mokofi xofi ke do aŋandi yandi ke mi watëdo exe nëngandëraxën, ga këme xwitand ang şar baxi ongwën and baxe felarënde ak.

⁵ Axwita këme xwitand bëte ekwëta ed ðal ed xwëta këyo Kërisët el. Ekwëta elo gër Loyis, ejix isoxari ŋanawëk, bëtaxënëk gër norix Enis. Do aye nang këme wëj bëte aşot şot këy ekwëta elo.

⁶ Mëŋ ex, kemënalil anjëla and yël ki Kaxanu and şalen këmi mokwëtan otaxan aŋ. Kërey ðangangan na këdi kë riwa.

⁷ Enimin angoc and yël këbo Kaxanu aŋ, and gë ojaŵ, and gë aŋana, do and gë orenik exo, axo gi ex na angoc and gë anjiy.

⁸ Mal ey torond në end Atëfëtan and Yesu eŋ ang këme sorond wëno ak. Deyarayind osede or Axwën arebi ol, kërexix cëfënanënd na. Bëte kërexix cëfënanënd na endam eŋ, wëno andepëra andexëm aŋ. Barikan toroye në end Atëfëtan eŋ gë panga ind Kaxanu iŋ.

⁹ Kaxanu, gë panga iŋo fexën këbo do waceli këbo owënëk ol, xarak ax gi ex na ðe ga ri këne benjekax, barikan ga fëna baxo exo di mondako në end oyekax or yël këbo paß gë Yesu Kërisët eŋ, ðamana exo dixën ngwën iŋ.

¹⁰ Oyekax olo şanayak gërëgako and şanayaw ko Yesu Kërisët, Afexën arebi aŋ. Mëŋ rëxëtëk panga ind ecës iŋ do nęcëtënëgu këbo angoben and aniyen aŋ, aniyen and gë ecës këm aŋ, aniyen and këbo nangënënd Atëfëtan aŋ.

¹¹ Gë Atëfëtan aŋo hi këme afemëra, parëxanda, do asëyali.

¹² Bëte gër andiyen aŋo buŋa këme toro ind këme sorond iŋ, bari axe cëfënan na. Gayikwa aye nang këme noyo ex ar xwëta këmo an, do mopëni fëni ke mëne axor ko xor exo kaxa er xwëtënan ke in, xali yatir akey apelatar.

¹³ Mëlayal eyeyan emënëk ed wëleli këye elo, gilex eyeyan ed këy sëf asëf gë ekwëta ed xwëta këyo Yesu Kërisët el do gë aŋana and hik gër ndexëm aŋ.

¹⁴ Kwëtayal gër emëkw edey benjekax bënd xwëtënan ki Kaxanu paß gë Angoc Amënëk and lëgëk gër ola orebi aŋ.

* 1:3 1.3 Bëxarëk bër Pol bën Bëşëwif bër bax sëfënd aye end Kaxanu hi bani ang rek gër kayëta ir Bëfilip 3.4-5 ak.

End Onesifor do gë ekun edexëm eŋ

¹⁵ Timote, anang nang këy mëne dek bër gër ebar ed Asi bën şapëran ke, ado Fişel do gë Erëmoşen dëŋ gër engä eŋo exëni.

¹⁶ Axwën Yesu mëlayalebi gë axaŷënan Onesifor do gë ekun edexëm el gayik mëŋ laŋ baxe felënd me kemëna. Ado ga hi këme andepëra, abaŋo şëfënan na endam eŋ.

¹⁷ Ecëñëxët and yow ko ro gër Rom aŋ, aşalara şalara ke gë ofal osëm xali wat ke.

¹⁸ Awa Axwën Yesu mëlayaleŋo gë axaŷënan ir Axwën Kaxanu in, xali yatir akey apelatar. Wëj dëŋ anang nang këy nëmëc bela dek ang rëcara ke gër Efes ak.

2*End şoroda ir Kërisët eŋ*

¹ Awa wëj cëŋ aseñiwën, kemënëlexi Yesu Kërisët gë oyekax orexëm ol.

² Do bebër wëleli këye ga këme sëfët mërëxand ir otede odanjëm bën, kwëtënanëlëbi bela bër mokwëta, bër kë xor bën bête enëbi tëyalind bëşëxe.

³ Ang şoroda iyekax ir Yesu Kërisët fo, mal ey torond ang këme sorond wëno ak.

⁴ Angëmëne ar yëlayak gër oşoroda an aŷandi ŷandi këŋo eŋo nënganënd alëngw arexëm an endexëm eŋ, axo kwëndand na bënd aniyan and bër ax gi ex na ocoroda beŋ.

⁵ Ar kë xaşërend an, ala aŋo cosënd na angëmëne axo tëf ex na şenene bacariya band okaşër baŋ.

⁶ Aŷan ar sëwëk gër oşënga orexëm an ŷapëk exo gi aŷanar ar kë yamb er ko xana in.

⁷ Pënilëxi er këme rend in: Axwën an ayël ki yël onden ond exi pënixënënd beŷ dek oŋ.

⁸ Kwitayind end Yesu Kërisët eŋ, mëŋ ar xanik gër ecës an, mëŋ ar exo andëwëra and Dafid an. Eŋo ex Atëfëtan and këme femërand aŋ.

⁹ Në end Atëfëtan aŋo këme soroxënënd xali fokëra këne nangëde ar wëndërak fo. Bari eyeyan ed Kaxanu el cëŋ, ala ax kor na exo pokëra.

¹⁰ Mëŋ ex, wëno axapina xapina këme me buŋand toro ind ex yo, eni cotaxën bela bër yata këbi Kaxanu bën apexa and gë enjaran end din ir din aŋ, and ko yëlënd Yesu Kërisët aŋ.

¹¹ Eyeyan elo ed mokwëta ex: angëmëne gë Kërisët şës këne, bête gë mëŋ fo këne liyađe.

¹² Angëmëne axemëna xemëna këne, bête gë mëŋ këne wunëde; angëmëne enëŋo yaxëtaye, mëŋ bête yaxëta këbo yaxëtaď.

¹³ Mëŋ ar mokwëta ko bayi, angëmëne ax bo ex na ga xwëta kënëŋone, gayik mëŋ din ar hi ko an ko bayi.

End ariyenin ar Kaxanu eŋ

¹⁴ Awa beŋo ŷapëk eyëbi kwitanënd gër Amara, gër lëngw ir Kaxanu dëŋ, mëne eni kwëŷëtant ecampëre ed bënd gë ofëcak këm el, ecampëre ed bënd këbi nambelind bër ofaxët el.

¹⁵ Wëj, kemënal eyëbi tëyalind şenene eyeyan ed đal el, ey canayaxënënd gër lëngw ir Kaxanu ang ar xamënek andiyen and fana këŋo fo, ang ariyenin ar aŋo cëfënan na.

¹⁶ Kwëŷëtäl bënd kë yepënënd bënd Kaxanu beŋ, tebël eyeyandëran ed ax başënënd na ekwëta el gayik bër watak mondako bën, oyeyandëran oŋo fo këbi şapërelind gë Kaxanu.

¹⁷ Eyeyan edebën elo ang ikejën ind kë ŷañënd fo ex. Imene do gë Filet şëf gër bela beŋo hi këni.

¹⁸ Bën ga lap këni end đal eŋ, këni rëyaraxënënd mëne anëka xucak ekani ed gër ecës el, do bërëmar wëlandëra këbi gër ekwëta ed xwëta këno Kaxanu.

¹⁹ Barikan Amara and rëď ko Kaxanu aŋ, abayi kë bayi, ang rek Oñëgw Omënek ak: «Axwën an anang nang këbi bër xwën këbi bën.» Do «Ar kë hebëtand yo exo mac owac or Axwën ol, ŋawëtalexo osëmbak ol!»

²⁰ Ar gë napul an, odëyamb od şot ko gër iciw indexëm ok mar od otëx ex do mar od gë omak, ax gi ex na odëyamb od kaŋe do od kodı fo. Odëyamb od xalanj ok,

lanj ko rixëraxënënd, barikan odëyamb okëbëanaxik ok, gë bakey band ofëna fo ko rixëraxënënd.

²¹ Awa angëmëne ala exo wûnëta do exo teb betëmbak bej, ata ko hi ang edëyamb ed këni rixëraxënënd yatir ofëna fo, ata ko hi ar yëlayak gër Axwën, do paß gë ola orexëm ol, ko ýana exo dind benjekax bend ex yo.

²² Awa wëj Timote, kwëýëtal betëmbak bend këni rind ocambenjar gë odënaŵ bej. Calayind or šenene ol, gë ekwëta el, gë aňana aň, gë angwëlëra aň, do gë oyekax ol, andamat gë bela bër këno šalend Axwën Kaxanu gë emëkw emënek bën.

²³ Koranëläbi bër këbi ýandind en yeyandëra bepëñirëx, bend gë ofëcak këm bën. Anang nang këy mëne bejo gë ekeyër fo kë fiatand.

²⁴ Xarak ariyenin ar Axwën an ax ñap ex na eni keýërënd gë bela. Ecëñëxët, er ýapëk exo gi: ar bëngw këno onden gër bela dek, ar xamëk osëyali, do ar kë bujand mbanj.

²⁵ Gilexo ar këbi wërëšëtënd endëmane fo bër xorëk ecampëre bën, do exo yëland mëne Kaxanu arëca këbi rëca eni nëngwët ola orebën ol ebi pëñixënënd däl in.

²⁶ Gilexo bëte ar këbi wërëšëtënd endëmane fo ebi bakaraxën onden oň, do eni gëñjetayaxën gër bamene band šabuçara, mëj ar sëra babi eni dind oňandi odexëm an.

3

End bakey bapelatar eñ

¹ Wëj Timote, nangël wa mëne gër bakey bapelatar, mbanj kë yëka.

² Gayikwa bela bën axwëj këni xwëj, do eni gi bëhan bër kodí. Afufënarana këni ýana eni pufënarand, do eni dafënarand. Ašir këno ýana eno cirënd Kaxanu, do enëbi mëšëñënd bëxarëk bërebën bën. Ašus këni ýana eni cusënd bend Kaxanu bej, do ado ebi din ala enjekax ano ýana na eno cëkwand.

³ Owëkw orebën oň mbanj kë farëfadí xali eni gi gë axaýënan këm, bërëna, bër gë anjux këm, bëxeýax, bër šusëk enjekax.

⁴ Ayaxëta kënëbi ýana enëbi yaxëtant bërebën bën, do eni gi xoýët xoýët. Ndafënan indebën in këbi šiwën, do eni ñan bendebeñ bej nëmëc Kaxanu.

⁵ Aliya këni ýana eni dıyand nangëde bër xwëta këno Kaxanu fo, xarak gër owëkw orebën aňëp hëp këni panga ind ekwëta in. Ata nacëtalëbi caw bela bërako rako bën.

⁶ Šëf gër bela bëjo exëni, bër kë lilënd gër bëciw do kënëbi yifand bësoxari bësitarak gër ekwëta bën, bësoxari bër wër këbi beñëñëxax bën, bësoxari bër kë sëfënd oňandi od ex yo.

⁷ Bësoxari bëjo din këni sëyand, bari din ani korënd na eni nang däl in.

⁸ Ang bani hëpënd Yanes gë Yambëres end Moyis ak, bër kë sëyalind benëgwëš bën mondako fo këni hëpënd eni kwëta däl in*. Ata bëjo bër gë onden otëmbak exëni, do ekwëta edebën el dek yepëk.

⁹ Barikan enëgwëš end bela bëjo eñ dek kë fëlëtar, ang ebax end Yanes do gë Yambëres ak. Ala ax bo na ga këbi baxët.

End anıyan and Pol eñ

¹⁰ Wëj cëñ, aye sëf këy er këme sëyalind in, bëte aye wat këy ang wëlaya këme ola oram ak. Anang nang këy bebër këme fëñand me di bën. Anang nang këy bëte ekwëta edam el, ebuña ed buña këme el, ang ke balënd end bela ak, ang xemëna këme ak.

¹¹ Anang nang këy bëte ang narëndëra këne ak, do ang soro këme gër angol and Aňëcoš, gër and Ikoňom, do gër and Lisëtër ak. Bëte toro ind fe bayik ame buña ex na? Barikan Axwën an din ke racëtënd gër toro ind ex yo.

¹² Dek bër këbi ýandind eni dıya ang këno ýapanënd Yesu Kërisët ak bën, arixëra kënëbi ýana enëbi dixërand.

¹³ Barikan bëýëñëxax bën, gë bëyifa bën din këni ýana eni mendërand do eni basënd eñëñëxax eñ, enëbi nambelind bëšëxe ang nambëra këni bën ak.

¹⁴ Barikan wëj, bayil ga xwëtaya këy bend sëya këy do fëni ki mëne däl dëñ ex bej, ga nang këy ako noýo sëyali ki.

¹⁵ Elod inëmëta ga nang këy wa Oňëgw Omënek ok. Awa Oňëgw Omënek oko fo kë xor exi yël orenik ol, ey cotaxën apexa and këbi yëlënd Yesu Kërisët bër xwëta këno aň.

¹⁶ Oňëgw Omënek od ex yo gër Kaxanu xaniwëk do ofëcak or kë wëlawënd ol ex: osëyali ol, gë ewërëšët ed bër kë lifënd el, gë edebët ed bësëmbak el, gë ekadac ed gër or šenene el,

¹⁷ exo gixën ala ar wāk end Kaxanu an, ar kē xorënd exo di enjekax end ex yo.

4

End epemëra ed Atëfëtan eŋ

¹ Awa Timote, gër lëngw ir Kaxanu do gë ir Yesu Kërisët, mëŋ ar kē bakaw ebi kiti bêla an, hi këni bēbëngw, hi këni bēšēsëk, këmi xarand gë oŋal osëm. Axara këmi xarand në end akey and ko bakaw eŋ, në end owun orexëm eŋ,

² pemërayind Atëfëtan aŋ, deyarayind nand ex yo, saxan ki nde, lakan ki nde. Wërëšëtindëŋi bêla bën, dexërayindëŋi, kemëninđëŋi, buŋanindëŋi and këyëŋi sëyalirand aŋ.

³ Gayikwa në eyow ex amëd and bêla bën abi ñana na ebi ñandind or osëyali or đal ol. Ga këŋi ñana ebi kanjënd eŋaxët ed oñandi odebën el, ašala këneŋi ñana enëŋi caland bēsëyali bër bēsëyali.

⁴ Banëf bandebën baŋ këni ñawëтали gë đal in, do eni kwënda obaxët or bëndacan.

⁵ Barikan wëj, gił gë anjus gër beŋ đek, buŋayind ado ey torond, pemërayind Atëfëtan aŋ, balëkënalıyind andıyen and fana ki Kaxanu aŋ.

⁶ Wëno cëŋ, anëka hi këme ang ešëb-ceŋ ir këni xošënd në šadaxa fo, do oñe ondam oŋ dëŋ ñatëguk mondako.

⁷ Anëka xaxër këme okaxër ond ŋap bax me kaxër oŋ, añata ñata këme andıyen andam aŋ, do aye wëlaya këme ekwëta ed xwëta këmo Kërisët el.

⁸ Ata elod gërëgako, acosa and or šenene and fenin ke aŋ, Axwën Yesu, mëŋ ar ex axiti ar šenene an, ayël ke yëlëf yatir akey apelatar. Ayël këŋi yël bête bër ñan këŋo do këno šëninđ exo bakaw bën, axi gi ex na wëno fo.

Bepelatar beŋ

⁹ Kemënal ey yow aŋand ro gër ed hi këme.

¹⁰ Demas cëŋ, aŋaŋëta ŋaŋëta ke gayik bënd gë okey oko xëbënan këŋo nëmëc, kwël ye ko de gër Tesalonik. Këresanjës aye ye ko gër ebar ed Galasi, do Tit, gër ed Dalëmasi.

¹¹ Luk gabat bayik ro gë wëno. Awa tëfërëgudën gë Marëk and këy yowënd aŋ gayik mbaŋ ke rëcati gër andıyen.

¹² Alawën lawën këmo Tişik gër Efes.

¹³ And këy yowënd aŋ, mëlaliwëđ ocuđ otëm ond sebëgu bame gër Tërowas, gër iciw ind Karëpos oŋ. Mëlaliwëđ bête bakayëta baŋ, adofa bakayëta band monëkw baŋ. ¹⁴ Alekësandër, asap an, mbaŋ rixëra ke. Axwën an, awašën këŋo wašën bandixa bandexëm baŋ.

¹⁵ Wëj bête kwëŋëtalö gayik mongwërëna wërëna baxo ga xey këŋo osëyali oreŋi ol.

¹⁶ Yatir wac ke añanar axiti an, gabatak ax yow bana exe đañëta: đek šapëran bane. Bari Kaxanu këreŋi nëp na në eŋo.

¹⁷ Axwën an wa laŋëta baxe, do xemën ke, eni wëlašën Atëfëtan aŋ paŋ gë wëno, đek benëŋ beŋ. Do Axwën an mondako racët ke gër etëŋ ed yëraŋ.

¹⁸ Aracët ke racët gër eñëŋënan end ex yo, afexën ke fexën, do exe mëla yaŋ gër orën, gër ed wun ko. Duwanëŋone mëŋ ar gë enjaran end din ir din an! Amen!

Ofelar ol

¹⁹ Ašëma këmëni šëmand Përisëka, gë Akilas do gë bër ekun ed Onesifor bën.

²⁰ Erasët cëŋ, gër Koreŋët bayiw ko, do Tërofım fo sebëgu këmo ašëxwëra gër Mile.

²¹ Kemënal ey yow đamana ex ñatëgu ayem in. Ebulos, gë Pudenjës, gë Linos, gë Këloja, do đek bëmaŋe bëŋ ki šëmand.

²² Awa Axwën an giłexo gër onden ondey! Yelëleŋun oyekax orexëm ol!

Kayëta ir Tit in Lilaya in

Kayëta ijo Pol yëgwën baŋo Tit, ar enga endexëm gër epemëra ed Atëfëtan and Yesu Kërisët an. Afel fel baŋo Tit ebi yata bëlëngw bër bamara band gër ošir or Këret. Axwitan xwitan baŋo mondake yäpëk eni gi bëlëngw bër bamara bën. Bëte afelëra felëra baŋo Tit mondake yäpëk exo diyand šenene gër Amara: gë bëxarëk bën, gë bësoxari bëbeja bën, gë ocambenjar gë odënaŋ ok, do gë okadëp ok. Mëŋ alëngw an yäpëk eno tëfëtelind. Afel fel baŋo bëte Tit kërebi teb na bëšëyali bënëgwëš bën eni tëyalind bënd gë ofëcak këm beŋ. Er ex gër akayëta in:

End osëyali or Pol eŋ: 1.1-4.

End ola or bëlëngw bër Amara eŋ: 1.5-16.

End aniyand gër Amara eŋ: 2.1-3.11.

Ofelar ol: 3.12-15.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, ariyenin ar Kaxanu an, kë yëgwënëlınd kayëta ijo ro. Parëxanda hi këme, Yesu Kërisët do gë Kaxanu fana këne mëni nangënënd end däl eŋ bër sana kënebi bën, eno kwëta, eni diyand ang këbi yändind ak

² do eni yarënd aniyand din ir din aŋ. Damana exo dixën ngwën in beya babi Kaxanu aniyand aŋo, xarak mëŋ axo nëgwëšënd na.

³ And fiatan këŋo Kaxanu, mëŋ ar ex afexën arebi aŋ, anëcëtëgu nęcëtëgu ko eyeyan edexëm ed xwëtënan ke me pemërand el.

⁴ Tit, wëj ar hik enim ašëniwën, ga bar ke ekwëta edebat an, ašëma këmi šëmand. Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëleni oyekax ol do gë obetak ol!

End bëlëngw bër amara eŋ

⁵ Wëno er sebaxënëgu këmi gër Këret in ex, ey paŋ eketënegu ed bešër bayi bax el, do bëte eyëbi tana bëlëngw gër Amara and angol kala, ang fel bami ak.

⁶ Ala ar këyo sana exo gi alëngw an, gilexo icën ind asoxari abat fo, ar gë end këno nöp këm. Bëte gilexo sëm ir obaš or wäk end Yesu, or ax ñac ex na, or ax mëšind na.

⁷ Enimin, aŋap yäpëk alëngw ar amara an exo gi ar gë end këno nöp këm, gayikako ar xwëtënan këno bënd Kaxanu hi ko. Kërexo pufënarand na, kërexo gi na xoŷët xoŷët, kërexo gi na ašëb, kërexo gi na axeŋax, kërexo caland na exo cot kodı in gë osëmbak.

⁸ Barikan gilexo ar këbi lëkayand aye bëliyer, ar ñanëk enjekax, ar šenene, arenik, awënëk, ar xamëk emëlaya ed gaf irexëm.

⁹ Kwëtalexo aye eyeyan ed däl el, bayilex ang sëyali këno ak, exo koraxënënd ebi kemën gë osëyali or šenene ol, do ebi masinaxënënd bër kë šampërend bën ang këni lifënd ak.

¹⁰ Enimin, moñëmb yëmb këni bëwëšik bën, bëšëyali bër bënëgwëš bën, do gë bënëmbeli bën, adofa gër enga end Bëšëwif bërëwäk end Yesu.

¹¹ Bëjo yäpëk eyëbi cëmin gayikako yer oxun oŋ këni wëlënd gë osëyali or enëgwëš or këni šotaxënënd kodı gë osëmbak ol.

¹² Ar hi këni ebar ebat do hi ko alawënel re këbi:

«Wën Bëkëret bën din bënëgwëš hi kën,
ang owacar oxëŋax fo hi kën,
bongëleŷ bokwëlaraxik hi kën.»

¹³ Osede olo däl dëŋ ex, mëŋ ex dexërayindëbi mbaŋ eni cotaxën ekwëta ekemax.

¹⁴ Tebëlexëni obaxët or bënëgwëš bënd Bëšëwif ol, bënd ex šapela band bela bër kë ñëpënd däl beŋ.

¹⁵ Er ex yo, awënënd wënëk gër bëwënëk, bari yoweŷ ax men ex na gër bër buyarënyak, do hi këni gë oŋëpëgënan bën: onden ondebën oŋ buyarëk.

¹⁶ Mondako këni sošanand mëne anang nang këno Kaxanu. Barikan bandixa bandebën baŋ këbi fëlëtënd. Bëjo bër mocus exëni, bëwëšik exëni, bër kë sëkwanënd eni di enjekax exëni.

2

End osëyali or däl eŋ

¹ Wëj cëŋ, pelindëbi bënd rek osëyali or däl beŋ.

² Pelindēbi bēsošan bēxarēk bēn eni gi bēr gē anjus, bēr mopēb, bērenik, bēr xemēk gēr ekwēta, gēr ehal ed bela, do gēr ebuṅan.

³ Pelindēbi bēsoxari bēxarēk bēn eni dīyand ang bēr yēlayak gēr Kaxanu fo. Kēreni gi na bērena bēr bela, kēreni gi na okadēp od ekurelira ed ngoy. Tēyalindēlexēni enjekax enj.

⁴ Masinindēlenēbi bēsoxari bēbeja bēn ang ṽapēk ebi balēnd end bēcēn bēndeβēn do gē obaš orebēn ak.

⁵ Tēyalindēlenēbi eni gi bēsoxari bēr gē anjus, bēwēnēk, bēr ye kēbi onden, bēr kē feṽepēṽēnd bēcīw bēndeβēn, bēr bēngw kēbi onden, bēr kēbi baxētēnēnd bēcēn bēndeβēn. Ata bayik ala ax ṽana na exo denand eyeyan ed Kaxanu el.

⁶ Pelindēbi bēte ocambenjar ok do gē odēnaw ok eni gi bērenik.

⁷ Gēr ga hik yo, wēj dēṅ aṽap ṽapēk ey gi ar motēfēteli gēr benjekax bend kēy rind. Do and kēy sēyalind aṅ, ola orey ol gilex or dāl, or mopēb.

⁸ Gilex bēte eyeyan emēnēk ed ala ax kor na exo cembēt. Angēmēne mondako ex, ata kēṅo wēlandēra ar kēbo wāṽerelind an do eṽēṅēnax end kēbo yēlan, axo cot na.

⁹ Pelindēbi okadēp ok enēbi wēlēnēnd gēr beṽ dek bēxwēn bērebēn bēn, eni kemēnand ebi nēnganaxēn endeβēn enj, kēreni campērend na er kēnēbi felēnd in.

¹⁰ Bēte watiyindēlex gēr ola orebēn mēne bēr mokwēta hi kēni, ṽowēy kēreni dekand na. Mondako kēni fēbaxēn osēyali or Kaxanu, Afexēn arebi ol.

¹¹ Gayikwa ašanaya šanayak gēr bela dek oyekax or Kaxanu or kē yēlēnd apexa ol.

¹² Ata oyekax olo kēbo sēyalind ene kwēṽētande becusēšus bej, gē oṽandi od gēr ngwēn ro ok do ene cotaxēne gē okey oko dēṅ, aniyān and gē orenik, and gē onden, and šenene, and kē wēlayand bend Kaxanu.

¹³ Mondako kēne šēnixēne er gē onēnga ir kēne yarēnde in, do gē akey and kē šanayaw enjaran end Yesu Kērisēt aṅ, mēṅ ar ex Kaxanu, ar xwēn kēbo do fexēn kēbo an.

¹⁴ Mēṅ dēṅ yēlayak nē endeβi ebo dacētāxēn gēr eṽēṅēnax end ex yo do ebo mēnēn, ene gixēne βulunda ir xwēn ko, ir kē balēkēnalind edi ed benjekax in.

¹⁵ Mondako ṽapēk eyēbi tēyalind, eyēbi kemēnēnd do eyēbi wērēsētēnd gē dek or gapak or šot kēy ol, ala kērexi yaf na!

3

End aniyān and oxērecej enj

¹ Kwitanindēbi bērēwāk bēn mēne aṽap ṽapēk enēbi baxētēnēnd bēlēngw bēn do gē bemun bej. Diyindēlexēni er kēni rend in, do gindēlexēni bēwēlēk eni di enjekax end ex yo.

² Pelilēbi eni gi bēr mongwēlēr, bēr bēngwēk, do eni nēnga gēr bela dek, ala kēreno denand na.

³ Enimin, biyi bēte dāmana enēṅo nange Kērisēt, er hi bane bēfēnirēx, bēwēšik, bēnambērak, okadēp od oṽandi oṽēṅēnax do gē od bēnēngax bētēmbak. Mbaṅ xey bane, do babo yakēraxirand, bane xoṽēndērēnde do bane šusērēnde andēbi rebi aṅ.

⁴ Barikan and fiatān kēṅo Kaxanu Afexēn arebi aṅ, wāsin kēbo biyi bela bēn oyekax orexēm ol do ang ṽan kēbo ak.

⁵ Nē end axaṽēnan irexēm fo rixēn ko mondako, bari ax gi ex na de ga ri kēne bend šenene. Afexēn fexēn kēbo gē xobuyi or andēwā angašax ol do gē enēngwēt ed ko nēngwētēnd Angoc Amēnēk el.

⁶ Kaxanu yēl kēbo dēm Angoc Amēnēk aṅ paβ gē Yesu Kērisēt, Afexēn arebi an

⁷ ebo kwētāxēn bēr šenene paβ gē oyekax orexēm ol, ene cotaxēne aniyān and din and kēne yarēnde aṅ.

⁸ Awa eyeyan elo dāl ex do aṽandi ṽandi ke eyēbi kēnēnanēnd bēr xwēta kēṅo Kaxanu bēn gē obāl osēm ebi bēroxēn edi ed benjekax el. Awa eṅo ayeyek do ofēcak or bela ex!

⁹ Barikan kwēṽētal oyeyandēran ofēnirēx oṅ, gē or bend bandēwēra oṅ, gē oxēṽēr oṅ do gē ecembētēndēr ed nē end acariya and Moyis el gayik dek beṅo ax ṽap ex na, ofēcak kēm ex.

¹⁰ Ar kē wēlawēnd bakucara gēr amara an, pelērālo amat xali baki, bari ṽwayido angēmēne axi baxēt ex na.

¹¹ Anang nang kēy mēne ala arako rako an, asēmbak ex, ar kē wēndērand ex do gē andexēm dēṅ ko nēpayand.

Bapela bapelatān baṅ

¹² And këmo lawënëli Arëtemas ba Tişik aŋ, kemënyid eye kacali gër Nikopolis gayik gër emëkw edam faÿ këme exe kuca fën amëd and gë ayem aŋ.

¹³ Kemënal eyëbi yëlëra şëlafana, Senas, asëyali ar acariya an do gë Apolos eni kucaxën gër damana irebën, ŷowey këreni can na.

¹⁴ Aÿap ŷapëk bëmaŷe bendeŷi bënd ex bërëwak bën eni tëya egi ed bënëngax el, do gindëlexëni din bëwëlëk gër edi ed benjekax, enëbi dëcaraxënënd bër şëmura këbi mbaŋ bën; këreni diyand na wa gë ofëcak këm.

¹⁵ Awa bër enga endam bën dëk ki şëmand. Cëmalëbi bër ex ođawo odeŷi ga bar këne ekwëta eŷat bën.

Kaxanu yëlëleŋun wën dëk oyekax ol!

Kayëta ir Filemonj in Lilaya in

Akayëta aŋo Pol yëgwën këreceŋ ir baŋo Filemonj. Ar Xadëp irexëm ir bano wãcënd Onesim, naŋa baŋo. Ga fed këni gë Pol wël ko end Yesu Kërisët eŋ, wã ko do hi ko mëŋ bëte këreceŋ. Ata Pol fel këŋo exo maŋi gër axwën arexëm Filemonj. Yëgw kayëta ijo ro eŋo karaxën Filemonj eŋo kaca gë eteban Onesim. Gayikwa angwën aŋo, xadëp ir naŋak in, asoron bano soronënd, bandëmar alaw bano lawënd. Er sëyali ko Pol gër kayëta aŋo ro in ex ebalër ed bërëwãk end Kërisët el, aŋap yãpëk ex canayand gër banëkëra bandebën. Mëŋ ex Pol axara baŋo Filemonj eŋo kaca Onesim gë obal gayikako anëka hi baxo arëwãk end Kërisët ang mëŋ ak. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el do gë ecalen ed Filemonj el: 1-3.

End Onesim eŋ: 4-22.

Ofelar ol do gë cale ipelatar in: 23-25.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, ar fëra këno në end Yesu Kërisët an, wëno gë abaŋe Timote ki yëgwënë lind wëj Filemonj. Wëno mbaŋ ke balënd endey eŋ, wëj ar bar këne andiyen amat an.

² Gër kayëta ijo ro, abar bar këmun wëj gë Apiya, imaŋe itoxari indefi in, gë Arëšip ar xel këni hi enga endemat an, do gë bër gër Amara and hik gër iciw indey bën.

³ Faba irefi Kaxanu do gë Axwën Yesu Kërisët, yëlëlenun oyeak ol do gë obetak ol.

End aŋana aŋ do gë ekwëta ed Filemonj eŋ

⁴ Din këni xwitand mi calen do këmo šëkwand Kaxanu ir xwën ke.

⁵ Awëlati wëlati këme mëne wëj mbaŋ xwëta këyo Axwën Yesu, bëte mbaŋ ki balënd end dek okëreceŋ ocandax eŋ.

⁶ Ga bar këne ako ekwëta edebat, anang nang këy dek er yek eyëbo din në end Kërisët in. Awa masinëlëbo ngwa.

⁷ Wëno mbaŋ nëngandëra ke do mbaŋ xemën ke aŋana andey aŋ. Aŋaŋe Filemonj, enimin okëreceŋ odanjëm yema këfi owëkw oŋ në endey.

End emëka ed Pol eŋ

⁸ Mëŋ ex, ga yël ke Kërisët or gapak ol, anëŋali anëŋali domi er yãpëk ey di in, bari ame di na.

⁹ Er yãpan ke mi kara mo kara ga nang këme ako gë aŋana hi këy. Wëno Pol, anëka xar këme bëte waca ke hi këme gër epëra në end Yesu Kërisët.

¹⁰ Axara këni xarand end Onesim eŋ*. Asëniwën iram hi ko elod yatir wã ko end Kërisët eŋ ro gër epëra.

¹¹ Bakey band xucak baŋ, ofëcak abaxi rin na. Barikan gërëgako, arin këbo rin wëj gë wëno.

¹² Anëka felëli këmo exo maŋili ado ga lëkër këni mbaŋ.

¹³ Dek yãndi baxe exo bayi gër ndam ro, exe dëcarand ang do ye rëcara wëj ak ang hi këme gër epëra në end Atëfëtan ak.

¹⁴ Bari gematak axe ñandi bana me di xarak axe wëlër exe na pere këdi këni nëŋali eye din oyeakax olo.

¹⁵ Bamat imëd fo šapër ban gë Onesim eŋun ketaxën din.

¹⁶ Barikan gërëgako nëmëc xadëp hi ko. Imaŋe ind ki bal mbaŋ hi ko, axo bo ex na xadëp fo. Wëno gë pit ke balënd endexëm eŋ xarak wëj doxi balënd nëmëc gayik xadëp irey exo. Bëte arey hi ko ga bar kën ako gër Axwën Yesu.

¹⁷ Awa angëmëne wëj gë wëno abar bar ke, kwëtayalo Onesim ang xwëtayadoye wëno ak.

¹⁸ Angëmëne aŋenan wënan ki, wëno këye wëkad, do angëmëne yëŋ yomëxa ki na, wëno ki wãšënd.

¹⁹ Ata wëno Pol kë yëgwë lind gë ataxan andam aŋ dëŋ: wëno aŋašën këni wãšën. Wëj aniyand andey aŋ dëŋ ga yomëxa këye wa, bari ami pel na.

²⁰ Eyo abaŋe, dëcale mondako në end Kërisët, yemënël emëkw edam el ga bar ke ako gër ndexëm.

* **1:10 1:10** Onesim ijo xadëp hi bax. Anaŋa naŋa baŋo Filemonj, ar xwën baŋo an, hër ko dŋup gër angol and fëra bano Pol.

²¹ Anang nang këme mëne aŵa këy ŵa er këmi yëgwënëlınd gër kayëta ijo ro in. Aye fëni ke mëne nëmëc er xara këmi in këy ri.

²² Gërëgako këñënanëxëye bëte aciŵ, yëla këme mëne asebët këne sëbëtëli gayik Kaxanu ayakali këñun yakali cale indewën inj.

Epelar el

²³ Epafëras, imaŷe ind fëra kënebo në erebat në end Yesu Kërisët inj, ašëma këñun šëmand.

²⁴ Ašëma kënun šëmand bëte bër bar këmi andiyen bën: Marëk, gë Arisëtarëk, gë Demas do gë Luk.

²⁵ Oyekax or Axwën Yesu Kërisët ol gil ex gër onden ondewën!

Kayêta ir Bêšewif in Lilaya in

Kayêta ir Bêšewif ijo ala ax nang ex na ba noŷo yêgwêk. Er kê reyand mène Yesu Kêrisêt nêmeça kêbi Moyis do gê dek bêlawênêl bêr Kaxanu bêñ. Gayikwa mêj šêsêk gêr kêrêwa šadaxa ir din ir din ir kêbo sebanaxênd Kaxanu beñêjênax in. Ga hata ko dek er ebox exo di eni pexaxên bêla in, Yesu Kêrisêt abaka baka ko gêr Sêm. Do mêj rix kêjo ašadaxan alêngw ar din ir din. Akayêta aŷo ro kêbi sêyalind Bêšewif bêrêwak end Kêrisêt bêñ mène aŷap ŷapêk eno têf mêj fo, kêreni bakan na cale ikarêk indebên in. Er ex gêr akayêta in:

End enêngwêt do gê emênên ed ngwên eŷ: 1.1-2.4.

End apexa and wêlaw ko Yesu Kêrisêt eŷ: 2.5-4.13.

End ašadaxan alêngw ar gêr orên eŷ: 4.14-6.12.

End eter ed gê šadaxa ir Yesu eŷ: 6.13-10.39.

End ekwêta ed xwênaxênênd kêbo Kaxanu eŷ: 11.1-13.25.

End Asêniw ar Kaxanu eŷ

¹ Akarêk aŷ, Kaxanu bakêlêbêd bakêlêbêd do gê ŷamatinali ŷandanjêm felêra kêbi bêxarêk bêrebi bêñ paŷ gê bêlawênêl bêñ.

² Barikan gêr bakey ŷapelatar band hi kêne baŷo, afelêra felêra kêbo paŷ gê Asêniw. Ata Kaxanu paŷ gê Asêniw irexêm ijo ri ko ngwên in do mêj fo ex ar sana kêjo exo kwên beŷ dek an.

³ Gêr Asêniw ijo ŷanayak oye or enjaran end Kaxanu ol, gêr ndexêm fo watik enimin ola orexêm ol, bête mêj fo lêkayak ngwên in gê eyeyan epangak edexêm el.

And rin kêbi bêla šadaxa ir angunêtan and beñêjênax aŷ, abaka baka ko yêpax ko yaŷ gêr orên, gêr liw ir Kaxanu, mêj ar gê owun osêm an*.

End Yesu do gê omeleka eŷ

⁴ Asêniw ijo nêmeça kêbi or gapak ol omeleka ok mêj yêlaxên kêjo Kaxanu oŷac or wêlik nêmeç gê orebên ol.

⁵ Enimin Kaxanu, elod aŷo pel ex na meleka:

«Wêj ex Asêniwên, wêno wa rêw ki doru.»

Do bête:

«Wêno kê hi Sêm do mêj exo gi Asêniwên.»

⁶ Barikan Kaxanu and baŷo lawênêgund Asêniw gêr ngwên ro aŷ, mêj ar hik đamana exo dixên beŷ dek an, are re ko:

«Dek omeleka od Kaxanu ok, poxiyindêlexêni eno cale*!»

⁷ End omeleka eŷ cêj, are re ko:

«Omeleka od Kaxanu ok ŷangoc exêni, Bêriyenin bêrexêm exêni ang xodux or xafa-xafa fo.»

⁸ Barikan end Asêniw eŷ, are re ko:

«E Kaxanu, ayêl yêl kêyo din ir din acêt and owun oreŷ and ex acêt and or ŷenene aŷ.

⁹ Aŷan han kêy end ŷenene eŷ do ŷus kêy eñêjênax eŷ.

E Kaxanu, Kaxanu sana ki, mêj xoŷ ki gê ogu exi nêngandêraxênênd do mondako sana ki gayikako aŷal kêjo balênd endey eŷ nêmeç gê end bošandax eŷ*.»

¹⁰ Do bête:

«Axwên, wêj rik edêda ed ebar el elod gêr ŷanar do orên ol, andiyen andey ex.

¹¹ Orên ol gê ebar el ašapêr kê ŷapêr

axar kê xar ang ŷanjêm fo.

Barikan wêj din ir din kêy baŷi.

¹² Alongomira kêy longomira ang ŷacud bakarêk fo, do ey nêmba ang kêni nêmband ŷacud ŷacêxe ak.

Barikan wêj din ar hi kêy an kêy baŷi, ola oreŷ ol or din ir din ex*.»

* 1:3 1.3 Calemoñêw 110.1 * 1:6 1.6 Acariyakinêm 32.43 * 1:9 1.9 Calemoñêw 45.7-8 * 1:12 1.12 Calemoñêw 102.26-28

13 Kaxanu nande fel këno na meleka:

«Nêpal gand liw' iram ro

xali mêni bar bërangoÿëra andey bën eni gi ambëñaxën andey[✧]?

14 Ax gi ex na nde omeleka ok ex ßangoc ßand këno riyeninënd Kaxanu ßaŋ? Ax gi ex na nde bën këbi lawëndërand eni di andiyen and edëcara ed bër kë šot Apexa bën?»

2

End apexa akëbëñaxik ej

1 Mëŋ ex, aÿap ÿapëk ene ßalëkënalinde mbar eyeyan ed wël këne el këdi këbo nambeli ala.

2 Enimin, angëmëne eyeyan ed wëlaw këni omeleka el ed mokwëta ex, angëmëne Kaxanu šenene nêp babi bër wëndërak do ñëp bax eni kwëta bën,

3 mondake kënëno šanade biyi angëmëne alangan langangan këne apexa and xëbëñëk mondako aŋo? Axwën Yesu ga ÿanak wa etëfëtëran ed apexa aŋo el bëtaxën këni bër baŋo ßaxët bën ene nangaxëne mène ðal dëŋ ex.

4 Ax gi ex na nde wa Kaxanu afëb baxo fëbënd osede orebën ol ga babi yëlënd panga ind bani rixënënd becarax in, gë bërëcaxik bend ex yo, do gë banjëla ßand babi yëlënd Angoc Amënëk ßaŋ ang këno ÿandi ak?

5 Gayikwa ngwën ingašax ind këne rende ayow kë yow in, Kaxanu abi yël ex na owun ol omeleka ok.

6 Barikan ala rek na gër Oñëgw Omënëk:

«Kaxanu, ine ngwa hi ko Asëñiw' ar ala an,

mëŋ ki ßalaxënënd mondako endexëm ej?

Noÿo ngwa hi ko mëŋ këyo fëÿëpëÿaxënënd mondako?

7 Tëkër fo w'a bay exo ßana gër omeleka,

Ata wëŋ šud këyo owun or gë enjaran ol do gë or gapak ol.

8 Beÿ bën dek xwët këy dila gër osapar orexëm[✧].»

Kaxanu, ga ßar ko ako beÿ bën dek gër owun orexëm, ÿoweÿ ax ßayi ex na. Dal ex gërëgako ane watënde ex na mène gër beÿ dek wun ko.

9 Barikan awat kënëŋone wate Yesu, mëŋ ar ßana bax imëd fo gër omeleka an. Awat kënëŋone wate ga wun ko, gë enjaran ej do gë or gapak ol gayik mëŋ sorok ecës el. Gë oyekax or Kaxanu ol, šëšaxën baxo Yesu në end bela dek.

10 Enimin, Kaxanu rik beÿ bën dek do mëŋ xwënëk. Do ga ÿandi këno ebi mëla bela bërãnjëm gër enjaran endexëm, seß këno Yesu exo toro, exo gixën awëlëk ar ebi mëlanaxënëgu apexa an.

11 Gayikwa ar kë wënëñënd an do gë bër wënëñ këbi bën, në arabat šanëgu këni. Mëŋ ex, Yesu aŋo cëfënan ex na ebi mac bëmaÿe,

12 and re ko:

«Asëfëtan këmëni sëfëtan owaç orey ol bëmaÿe bëŋ,

ayas këmi yas mërëxand ir amara[✧].»

13 Do bëte:

«Wëno axwëta këmo xwëta Kaxanu.» Bëte are re ko: «Nëkodëbo wëno gë bela bër yël ke Kaxanu bën[✧].»

14 Awa gayikako bela bëjo bër gë beman exëni, Yesu ahi hi baxo bëte gë eman ang bën ak. Asës šës ko eŋo koraxën ar wëña babi bela gë ecës an, mène ngëŋ šabucara in.

15 Mondako ri ko ebi dacëtaxën dek bër bax liyand gër oxadëp bën ga bani yëdand ecës el.

16 Enimin ðal ex, bërãndëwëra and Abëraxam bën yow baxo ebi dëca mondako, ßari ax gi ex na omeleka.

17 Bëte aÿap ÿap bax eni ßar andëwëra amat gë bobinëm, exo gixën ašadaxan alëngw ar gë axaÿënan do ar mokwëta gër andiyen and Kaxanu, ebi dinaxën bulunda in šadaxa ir angunëtan ir beñëŋëñax in.

18 Gayikako mëŋ dëŋ anang nang ko er ex atëy in do gë er ex toro in, axor ko xor ebi dëca bër këbi faß atëy bën.

3

End Yesu do gë end Moyis ej

✧ 1:13 1.13 Calemoñëw 110.1

✧ 2:8 2.8 Calemoñëw 8.5-7

✧ 2:12 2.12 Calemoñëw 22.23

✧ 2:13 2.13 Esayi

¹ Wên bêmaÿe bêmênêk bën, wên bër hik šef gër owac or Kaxanu or wac künun gër orên bën, awa kamanino Yesu, mën ar këne reyarande poyoma mène mën lawênegu këno exo gi parëxanda do ašadaxan alëngw.

² Ar mokwëta hi baxo gër ogës od Kaxanu ang hi baxo Moyis akarëk ak, mën ar lawênegu baŋo do xwëtënan baŋo dek bër gër iciw indexëm an.

³ Ata Kaxanu, ga xwëta këno mbaŋ Yesu yëlxën këno enjaran end nëmëcak end Moyis eŋ. Gayikwa ar bayëk iciw an xëbënêk nëmëc gë iciw ind bay ko in.

⁴ Enimin, iciw ind ex yo ala bayëk, xarak Kaxanu ex ar bayëk beÿ dek an.

⁵ Moyis cën, ahi hi baxo ariyenin ar xwëta baŋo do xwëtënan baŋo dek bër gër iciw indexëm bën exo deyaxënend osede or er ko re in.

⁶ Barikan Kërisët ar mokwëta hi ko ang Asëñiw fo gër iciw indexëm. Xarak iciw ino, biyi ene angëmëne abayi këne bayinde ga xwëta kënëŋone, do angëmëne abayi këbo bayind eyar ed këne ŷaŋelinde el.

End emëšen ed Kaxanu eŋ

⁷ Mën rexën ko Angoc Amënêk aŋ:

«Doro, angëmëne en wëlënd oniw or Kaxanu ol,

⁸ këren mëšind na gër owëkw orewën ang bani wëšind bëxarëk bërëwën ak, yatir ri baŋi Kaxanu atëy gër ladawe.

⁹ Gër ladawe, bëxarëk bërëwën bën ari bani rind bend këmëni xoÿëanaxën beŋ do awat wat bani bendam beŋ

¹⁰ xali bëniy ofëxw onax.

Mën xoÿëanaxën bamëni banjex bandebën baŋ, do re këme: “Banjëlan bandebën baŋ din këbi nambelind do ani nang ex na bapela bandam baŋ^o.”

¹¹ Awa ga xoÿ këme ako, yašar këme: “Bëjo din ani ŋat na gër ebar ed xëñënan këmëni eni teyëtax^o!”

¹² Awa gër amara andewën titinayin de bêmaÿe, kërexo gi na ar gë emëkw eparëdadik, ed gë oŋëpëgënan, ed këno ŋawëtand Kaxanu, mën ar gë aniyen an.

¹³ Barikan kemëndërinëd andewën rewën aŋ key yo key nand kën xorënd en de «Doro». Gabatak kërex mëšind na gayik edi ed eñëŋëanax end kë nambelind këno ŷetëyetënd.

¹⁴ Enimin, ašar wa šar këne gë Kërisët angëmëne alékaya lëkaya këne xali gër eŋata ekwëta ed šot këne el, end däl end wä këne elod gër ŷanar eŋ.

¹⁵ Ga rek ako Oñëgw Omënêk:

«Doro angëmëne awël wël kën oniw or Kaxanu ol,

këren mëšind na gër owëkw orewën ang yatir emëš end bëxarëk bërëwën ak^o.»

¹⁶ Xarak, nobën ex bër wël bax awël dëŋ oniw or Kaxanu barikan wëšen këno bën? Ax gi ex na nde dek bër šanëgu bax gër ebar ed Misëra ga lëngweliw këbi Moyis bën?

¹⁷ Bëte nobën ex bër baŋi xoÿëñënd Kaxanu xali nëkak bëniy ofëxw onax bën? Ax gi ex na nde bër bax wëndërand bën, bër nemirak do lapëra kënëbi gër ladawe bën?

¹⁸ Do bëte nobën ex bër re baxo Kaxanu mène din ani ŋat na gër ebar ed xëñënan baŋi eni teyëtax bën? Ax gi ex na nde bër kë wëšind bën?

¹⁹ Biyi awat këne watënde aye mène bëla bëjo ani kor bana eni ŋat në end oŋëpëgënan odebën eŋ.

4

¹ Awa biyi yëdarandëne de gayikako eteyëta ed ebeya këbo Kaxanu el abayi bayik xali doro. Gabatak këreŋo wew na eŋo.

² Gayikwa biyi bëte anangën nangën kënëbo Atëfëtan aŋ ang nangën banëbi bëxarëk bërebë ak. Bari bën eyeyan ed wël bani elo ŷoweÿ ani cotaxën bana gayikwa ani kwëta bana.

³ Enimin, biyi bër xwëtak eyeyan elo bën, aŋat këne fiate gër eteyëta ed re baxo: «Awa ga xoÿ këme ako, bëjo din ani ŋat na gër ebar ed xëñënan bamëni eni teyëtax^o.»

Kaxanu anëka faÿ baxo andiyen andexëm aŋ elod nand ri ko gwën na.

⁴ End akey anjongakinëm eŋ, na ex na gër ed rek gër Oñëgw Omënêk: «Ata Kaxanu seyëta ko yatir akey anjongakinëm, ga faÿ ko dek andiyen andexëm aŋ^o.»

⁵ Oñëgw Omënêk ok are rek bëte: «Din ani ŋat na gër ebar ed xëñënan këmëni eni teyëtax^o!»

✱ 3:10 3:10 Calemoñëw 95.10

✱ 3:11 3:11 Calemoñëw 95.7-11

✱ 3:15 3:15 Calemoñëw 95.7-8

✱ 4:3 4:3

Calemoñëw 95.11 ✱ 4:4 4:4 Aŋanar 2.2 ✱ 4:5 4:5 Calemoñëw 95.11

⁶ Awa gayikako bërëmar fo kê ñat gër eteyëta elo do mène bëÿanar bër nangën banëbi Atëfëtan aÿo bën ani dîl bana në end emës endebën,

⁷ Kaxanu asana sana ko akey, mène ngëÿ «Doro», and re baxo elod anëka fo paß gë Dafid ang rew këme ecede ak:

«Doro angëmëne en wël oniŵ or Kaxanu ol, këren mësi na gër owëkw orewën*.»

⁸ Enimin, angëmëne Yosuwe añateli ñateli bañi Bëÿisërayel bën gër ebar ed ebax eni teyëtax, Kaxanu axo yeyan dona end akey acëxe.

⁹ Awa akey and eteyëta and ßulunda ir Kaxanu exëna, ang akey anjongakinëm ak.

¹⁰ Gayikwa ala ar kê ñat gër eteyëta elo an, anëka seyëta ko andiyen andexëm anÿ ang seyëta ko Kaxanu andexëm ak.

¹¹ Awa biÿi marane ene ñate gër eteyëta elo, ala kërex nambëra na në end emës endexëm, ang ri bani bëxarëk ak.

¹² Gayikwa eyeyan ed Kaxanu el kê yëlënd aniyen anÿ. Añaß kê ñaßënd ga ñakëk nëmëc duxuma ir fëco añaß fëco añaß. Añaß kê ñaßënd ñëß gër ed fitarëk enjëw enÿ do gë angoc anÿ, ñëß gër ocom, ñëß gër odëngëß. Axiti kê xitind oñandi ok do gë ñanjëlan ñand ex gër emëkw ed ala baÿ.

¹³ Er ri ko Kaxanu in ax conayand na gër ogës odexëm: kerët ko watënd bëÿ bën ðek, do gër lëngw irexëm këne xwëßade ene deyaye ðek bend ri këne gër aniyen andëfi beÿ: hik beñjekax, hik beñjënax.

End aßadaxan alëngw enÿ

¹⁴ Gayikako aßadaxan alëngw ar ßot këneÿone an, mène ngëÿ Yesu, Asëñiŵ ar Kaxanu an, yaÿ gër orën ßaka ko, awa ßalëkënalindëne bend këne reyarande poyoma beÿ.

¹⁵ Aßadaxan alëngw ar ßot këneÿone an, aye nang ko ang sitara këne ak, gayikako mëÿ dëÿ atëÿ and ex yo hi këÿo. Barikan gamatak axo tëkwän ex na do axo dî ex na enjënax.

¹⁶ Awa tëkane gë anjÿ këm añëpara and owun and Kaxanu anÿ, mëÿ ar gë oyekax do gë axaÿënan an, ebo ðëcaxënënd nand ÿapëk na.

5

¹ Enimin, aßadaxan alëngw ar ex yo, ala këno fitënd mërëxand ir bela, eno pëxwënanxën andiyen and Kaxanu anÿ. Awa mëÿ ebi dinënd ocaðaxa ok gë beñëbër këni wëlarawënd bën do gë oyel or kënebi lasëgund ol, eni cotaxën eteban ed beñjënax bendebeñ el gër Kaxanu.

² Aßadaxan alëngw an aßuñan këbi ßuñanënd bër sitarak bën do gë bër kê lifënd ßapela bën gayikako mëÿ dëÿ asitara sitara ko, do alif ko lifënd ßandëmar.

³ Në end ositara orexëm olo ÿapëk exo dixënënd ßadaxa ir beñjënax bendexëm in andamat gë ir beñjënax bend ßulunda ðek in.

⁴ Xarak ala ax yatand na gë andexëm dëÿ or gapak or exo gixën aßadaxan alëngw ol. Ar kê hi an, Kaxanu këÿo yatand ang yata baño Aharonÿ, akarëk ak.

⁵ Mondako fo ex end Kërisët enÿ, axo yata ex na gë andexëm enjaran end exo gi aßadaxan alëngw enÿ. Barikan Kaxanu yata këÿo and fel baño:

«Wëÿ ex Asëñiŵën, wëno wa rëw ki doru*.»

⁶ Ang rek bëte gër Oñëgw Omënëk ak: «Wëÿ aßadaxan ar din ir din hi këÿ ang ebaxo Melëkisedek ak*.»

⁷ And hi baxo Kërisët gër ebar ro anÿ, aßale baxo ßalend akey amat, oniŵ ol kê wëhind caw do ongwën onÿ kê ßarënd. Kaxanu, mëÿ ar xor bax enÿo dacët gër ecës an, baño xarand do ayakali yakali baño cale indexëm inÿ gayik aßaxët baxo ßaxëtënd endexëm enÿ.

⁸ Ado ga exo Asëñiŵ ar Kaxanu, toro ind ex yo soro ko, exo nangaxën ang yëkak ema ed ebaxët ed Kaxanu ak.

⁹ And faÿ ko anÿ, ßotën këbi apexa and din ir din ðek bela bër këÿo ßaxëtënd Kaxanu bën.

¹⁰ Ata Kaxanu sana këÿo exo gi aßadaxan alëngw ang hi baxo Melëkisedek ak.

End enaŵëta ed Kaxanu enÿ

¹¹ Gër endey enÿo, bendanjëm ebax mun pelëra do bend lakëk ebax mun paÿën gayik wën anÿun pëninnd na aÿand.

¹² Enimin, wên anêka hi don bêsëyali bër bend lakêk gayikako elod anêka fo wêl kên eyeyan ed Kaxanu el. Barikan mocala kên şaland enun tÿyali bapela band saxêk gër eyeyan elo bari. Xali gërgako omêr fo kên şebënd gayik an korënd na en yamb ecemar.

¹³ Xarak ar kê şebënd omêr fo an, axo kor na ejo pëni eyeyan ed kê yêlënd or şenene el: itox imeja fo bayi ko.

¹⁴ Barikan ecemar el, mène ngëj bend lakêk gër eyeyan ed Kaxanu bej, bëxarêk kê yambënd, bër fëni kêbi epitëndêr ed enjekax do gë eñëjënax gër bandixa bandebën bën.

6

¹ Awa mën ex, ga seb kêne ako etÿya ed bend saxêk gër eyeyan ed Kërisët el, tÿyane bend lakêk bej, nëngwëtêrêxe edêda el mène ngëj: enëngwët ed ola el, gë ekwÿëta ed bend gë ofëcak këm el, gë ekwëta ed Kaxanu el,

² gë ewunëtaran ed gë men el, gë ecalen ed moñëmba el, gë ekani ed gër ecës el, do gë kiti ind din ir din ind yatir kê xwët ngwën in.

³ Biyi osëyali or yap kêbi bëxarêk ol kêne sêfe angëmene aña wã ko Kaxanu.

⁴ Bela exëna bër floba kêbi Kaxanu gë dal irexëm in, sëyin kêbi oyël or gër orën ol, do yêl kêbi Angoc Amënêk an.

⁵ Anang nang këni onënga or kê yêlënd eyeyan ed Kaxanu ol do ang fangak ngwën ind kê yowënd ak.

⁶ Do bela bëjo and këni bakan ola oxarêk orebën an, ax mënd ex na ang këni nëngwëta gaşëxe ak. Gayikwa ata kê hi nangêde gaşëxe këno fikand Asëniw ar Kaxanu an, do këno şëfëninind poyoma.

⁷ Enimin, ebar ed gër ed kê sêbënd larj el, awët kê wëtënd do eneda end nefc këni yo ofëcak kêbi yêlënd na bënëf bën. Kaxanu wa kêbi rinënd oyekax olo.

⁸ Barikan angëmene gër ebar elo, odëmbën do gë araf gëmëcf lo lëguk, ebar elo ofëcak abi yêl na, ax ye ex na, do ecor fo bayik.

⁹ Wên bëmaÿe bënd kêbo balënd mbarj bëjo, ado ga këmün felërand mondako, aña wã këni mène wên aşot kên şot er xëbënêk nëmëc in, mène ngëj apexa an.

¹⁰ Enimin, Kaxanu ar şenene hi ko, axo gi ex na asëmbak, axo kwëya na andiyen andewën an, bête axo kwëya na ang hian kên oşac orexëm ak, ga kënëbi rëcarand ako bërëwak endexëm bën.

¹¹ Barikan er yandi kêbo ala kala exo bayi gë obal osëm or këjo balënd ol, en cotaxën dek beşêr kên yarënd bën.

¹² Tëfëtêlindënëbi bër xwëta këjo Kaxanu bën do bër buşak bën gayik bela bërako rako bën kêbi yêl Kaxanu bend beya ko bej, bari këren d'angangan na.

End ebeya ed Kaxanu enj

¹³ Enimin, Kaxanu and beya këjo Abëraxam an, gër oşac orexëm fo yaşar baxo gayik ar xuca këjo ax gi ex na.

¹⁴ Are re baxo: «Dal ex, wëno mbarj këmi yêl obetak ol do obaş orey ol moñëmb këni yëmb».

¹⁵ Ata Abëraxam ga buşa baxo, şotaxën baxo end beya bari Kaxanu enj.

¹⁶ Bela bën gër oşac or ar yëmbëta kêbi këni yaşarënd do eyaşar elo kê wäsinënd mène ari dëj këni ri end re këni enj, ata gë eyaşar elo kê yirënd ecampere el.

¹⁷ Ata andamat ex gë end Abëraxam enj, bërändëwëra andexëm bën ebax eni cot beşêr beya bari Kaxanu ayël këjo yêl bën. Do exo nangaxën Abëraxam mène ari dëj ko ri er beya këjo in, Kaxanu baş ko yaşar ko.

¹⁸ Kaxanu, ebeya ed beya ko el do gë eyaşar ed yaşar ko el din axo nëngwët na. Awa biyi kemënëlebo bejo gër ekwëta ed xwëta kënëjone, gayikako dek seb kêne ene cënixëne beşêr këne yarënde ene cote bën.

¹⁹ Ang kê xwëşaxënënd kuluj in gër bëna nê end odun okwëşaxën od këni lapënd polo gër men ok, mondako fo ex eyar ed këne yarënde elo, mëj yëmaxënëk beñjêw bendebe bej. Nê end beşêr këne yarënde bejo këne xucaxënënde anjëm amëgax and bax wedind lëngwe ir Aciw and Kaxanu an do këne fiatënde

²⁰ lëf gër ed lëngwa ko Yesu nê endebi, mëj ar hik din ir din aşafaxan alëngw, ang hi baxo Melëkisedek ak.

7

End Melëkisedek enj

¹ Melêkisedek ijo, er hi baxo emun end angol and Salem do aşadaxan ar nang baŋo Kaxanu, mênj ar ex yaŋ gër orên an. Yatir xaca baŋo Abêraxam ga hiw ko gër emer ed xorêgu babi bemun bendanjê m el, aşalen şalen baŋo.

² Ata Abêraxam mênj bête yêl kêŋo dim ir dek beber xandêraw babi bemun beŋo in. Xarak and kêne hateliye er wacayak o wac orexêm aŋ, ata kêne sêke mêne eñanar eŋ, «Emun end or şenene» hi ko. Ekinêm eŋ, emun end Salem mêne ngêŋ «Emun end obetak» hi ko bête.

³ Endexêm ani nêgw ex na mêne ar gë nêm, gë sêm do gë bêrandêwêra hi ko. Bête ani nêgw ex na nand yanak aniyand andexêm do gë nand xwêtêk na. Do ga wêndêr kêni mondako gë Asêniw ar Kaxanu an, hixên ko din ir din aşadaxan.

⁴ Watin mêne Melêkisedek ar gapak hi baxo, mênj yêlaxên baŋo Abêraxam, axarêk arebi an, dim ir beber xandêraw babi bemun gër emer in.

⁵ Bêrandêwêra and Lewi bêr kê rind andiyen and ocađaxa bën ŷap babi ebar ed dim ir Bêyisêrayel el, mêne ngêŋ dim ir bêmaŷe bende bën in ang rek acariya and Moyis ak, xarak bën dek bulunda ir bêr rêw kêbi Abêraxam exêni.

⁶ Melêkisedek axo gi bana ar andêwêra and Lewi. Barikan mênj xana bax dim in gër otaxan od Abêraxam, do şena ko şalen kêŋo ar beya baŋo Kaxanu an!

⁷ Xarak aye nang kêne mêne ar gapak an kêŋo şalenênd ar toc an.

⁸ Do bêrandêwêra and Lewi bën ado ga hi bani bêr ebar ex cês akey amat, mondako dêŋ bani xanand dim in. Barikan Melêkisedek mênj, laŋ abêngw exo ang kêni reyand ak.

⁹ Ado Lewi, sêm ir bêr kê xanand dim bën, ayêl yêl baŋo Melêkisedek dim in paŋ gë Abêraxam:

¹⁰ gayikwa gër oşat or sêm Abêraxam ŷayi baxo yatir fedêr bani Melêkisedek gë Abêraxam.

¹¹ Awa kido bela bën aŷatên bani ŷatênênd or şenene ol paŋ gë oşadaxan or bêrandêwêra and Lewi ol, gayikwa gër oşadaxan olo ex andêp and acariya and Moyis and yêl babi Kaxanu Bêyisêrayel aŋ, inewâ yowaxênêgu doxo aşadaxan aşêxe, ar ang Melêkisedek ak, xarak axo gi ex na ar andêwêra and Aharonj?

¹² Gayikwa and nêngwêtak oşadaxan aŋ, anêngwêta nêngwêtak bête acariya aŋ.

¹³ Do Yesu, Axwên arebi an wa, faŋ kêŋo endey eŋo. Xarak gër nêng irexêm gabatak ax gi bana ar bax riyenind gër angêb.

¹⁴ Enimin, dek fo nang kêne mêne Axwên arebi an arandêwêra and Yuda hi ko. Xarak Moyis axo de bana mêne bêrandêwêra aŋo bën axor kêni xor eni gi bêşadaxan.

End aşadaxan ar ang Melêkisedek eŋ

¹⁵ Watin bête end dal end kêbo wasin kerêt mêne aşadaxan aşêxe ar yowêk ajo, awêndêr wêndêr kêni gë Melêkisedek.

¹⁶ Yesu ex aşadaxan ajo, do gë panga ind aniyand and din ir din in hixên ko, ax gi ex na paŋ gë acariya and rêpên kêni bela fo aŋ.

¹⁷ Gayikwa osede olo reyak Oñêgw Omênêk ok:

«Aşadaxan ar din ir din hi kêy ang Melêkisedek ak».

¹⁸ Mondako yepên ko Kaxanu acariya akarêk aŋ gayik ax ŷayi bana gë panga, ax bo bana gë ofêcak.

¹⁹ Enimin, acariya and Moyis aŋ ax korênd na ex ŷata er ŷandi kêŋo Kaxanu in. Barikan paŋ gë eyar ekêbênênaxik ed şot kêne el, axor kêne xore enêŋo têkaye Kaxanu.

²⁰ End aşadaxan ajo eŋ, ayaşar yaşar baxo Kaxanu, barikan end bêşadaxan bêşêxe eŋ, axo yaşar bana.

²¹ Ayaşar yaşar baxo and fel baŋo Yesu aŋ:

«Wêno Axwên an yaşarêk, axe cena na, aşadaxan ar din ir din hi kêy».

²² Mênj ex, Yesu ex ar lêkayak eter ed gë Kaxanu ed nê mêcak eter eñanar an.

²³ Bête bêşadaxan bêrandêwêra and Lewi bën aŷê m yêmb kêni ang bêtêra kêni gër andiyen aŋo ak gayik ecês el babi rêxêtênd.

²⁴ Barikan Yesu mênj din ir din ko liyand, oşadaxan orexêm ol ala ax bêteli na.

²⁵ Bête mênj fo xorêk ebi pexên din ir din bêr kêŋo sêkand Kaxanu ga xwêta kêno bën gayikako din ir din ko liyand ebi karanaxênênd gër Kaxanu.

²⁶ Biyi cêŋ, aşadaxan alêngw arako ŷap bax enêŋo cote: awênêk, ar ax têkand na enêŋênax, ar gë amena kê m, ar ani barênd na gë bêwêndêran. Ata Kaxanu, aşadaxan alêngw ajo wêla kêŋo gër ed xucak ex tongina yaŋ gër orên.

²⁷ Ax gi bana exo dind ocaɖaxa ok key yo key ang baxo rind ašadaxan alëngw ašexe ak nê end bamena bandexëm do nê end band bulunda. Amat fo ri ko šadaxa in and yëlaya ko mëj dëj aŋ.

²⁸ Enimin, paβ gë acariya and Moyis aŋ bano sanand ala asitarak exo gi ašadaxan alëngw. Barikan paβ gë eyašar ed bëtëguk gër acariya aŋo el, Kaxanu asana sana këjo Asëñiw, mëj ar faɣayak din ir din an.

8

End ašadaxan alëngw arebi eŋ

¹ Gër bend këne rende dek, eŋo xurik ex këbën: ašadaxan alëngw šot këneŋone na. Aÿëpa yëpa ko gër liw ir aňëpara and owun or Kaxanu yaŋ gër orën.

² Fën ko riyenixënd, lëf gër Aciw amënëk, lëf gër aner and ɖal, and ri ko Axwën Kaxanu, xarak ax gi ex na and ri këni bela.

³ Enimin ašadaxan alëngw ar ex yo, ala këno sanand ebi dinënd ocaɖaxa ok bulunda in gë beβër këni wëlarawënd bën do gë oyel or këñëfi lasëgund ol. Awa ašadaxan alëngw arebi an afo exo cotënd beβër ko rixën ocaɖaxa.

⁴ Kido gër ebar ro hi baxo, axo gi dona dëj ašadaxan gayik bela exëna bër kē rind ocaɖaxa ang rek acariya ak.

⁵ Cale ind këni lëgwelind bêšadaxan bējo in, etëfëtëli ed beβër ex yaŋ gër orën fo ex. Andamat ex gë end Moyis eŋ, and baxo rind aner and Kaxanu aŋ. Yama Kaxanu sitin baŋo mondako: «Nëkonël ɖe aye, ey dixën ang aner and wäsinëgu këmi yaŋ gër etënd ak^o.»

⁶ Barikan, gërëgako Yesu ex ašadaxan ar kē rind andiyen and xucak ekëbën gë and eter eñanar gayikako mëj ex aňatelindër ar eter ed wëlanëgu këbo bekenaxik bend beya këbo Kaxanu an.

⁷ Enimin, kido eter eñanar el šenene ebax, ang yandi baŋo Kaxanu ak, axo nëmb dona gë eter ecëxe.

⁸ Barikan Kaxamu are re baβi bulunda irexëm in mondako:

«Wëno Axwën an ga re këme,
në eyow ex amëd and këme ri eter ekašax
gë bulunda ir Isërayel do gë ir Yuda aŋ.

⁹ Afitar kē fitar gë eter ed ri bame gë bëxarëk bërebën el
and nëcëtëgu këmeni gër ebar ed Misëra aŋ.

Bën bayik ax tēf ex na šapela band eter elo baŋ
ata wëno seβ këme eβal ed endeβën el.

Wëno Axwën an kē yeyanënd mondako.

¹⁰ Do watin eter ed këme ri gë bulunda ir Isërayel el.

And kē xuca bakey baŋo aŋ, wëno Axwën an ga re këme:

“Gër onden ondebën këme xwët bacariya bandam baŋ,
gër owëkw oreβën këme yëgw.

Wëno Kaxanu ireβën këme hi
do bën eni gi bulunda iram.”

¹¹ Gaβatak aŋo ñana na eŋo tēyalind, ar angol amat gë mëj aŋ,

Gaβatak aŋo ñana na eŋo pelënd imaŋe indexëm in:

“Wëj nangëlo Axwën an.”

Enimin dek fo këne nang,

hik obaš ol, hik bëxarëk bën.

¹² Gayikwa axayënan ke xaŋënan xali mëni teβan betëmbak bendeβën beŋ,

do ame ñana na me kwitand

beñëŋënx bendeβën beŋ^o.»

¹³ Gayikako Kaxanu wacëk eter ekinëm el «Eter ekašax», eñanar el anëka xarëk. Xarak aye nang këne er xarëk in anemi kē nemind.

9

End cale eŋ

¹ Gër eter eñanar, šapela hi baxëna band bax rend mondake yäpëk ex gi cale in, bëte aner and ri bani na gër ebar ro eno calexënëd.

² Lëf gër aner aŋo ſetëndër bani ßaciw̄ baki gë anjëm and xaw̄ bani aŋ. Aciw̄ añanar aŋ bani w̄acënd: «Gër ed w̄enëk». Na xw̄et bani lambo ir gë ojana ocongoki in, gë atabël aŋ do gë ßamburu ßand oyël ßaŋ.

³ Aciw̄ akinëm aŋ, and yabët anjëm amëgax aŋ, bani w̄acënd: «Gër ed w̄enëk nëmëc».

⁴ Lëf na xw̄et bani: furëno ir kaŋe, ir bani ſoraxënënd aſuru ir xw̄ëšëna bani gë angiri in do gë kangara ir nënŋi bani gë kaŋe in. Polo gër kangara ir bax w̄atinalind eter ed gë Kaxanu ijo el hi bax ikes ind kaŋe ind ſëlaxën bani: eyamb ed këni w̄acënd man el, gë ošët or Aharon̄ or nët bax xali fëtëfëtik ol, do gë oxaŷ oxi or ang ßangomb-gomb or yëgwaxën baxo Kaxanu ßapela ßand eter oŋ.

⁵ Yaŋ gër atënda and kangara, fiš banëbi ßatox ßapësëfës ßand w̄atinalind banëbi omeleka od gë enjaran od kënebi w̄acënd Cerubeŋ. Eñaw̄ endešën eŋ bax lašënd atënda and kangara aŋ, gër ed bani xošënd ošat or angunëtan and beñëŋënaŋ oŋ. Bari ax gi ex na gërëgako këmun faŷën beŋo ðek, gë beſil ak.

⁶ Mondako bani xw̄etërand beŷ bën lëf gër aner and eter do bešadaxan bën laŋ bani lilënd «Gër ed w̄enëk», eni dixën bešër rëp bax gër cale bën.

⁷ Barikan «Gër ed w̄enëk nëmëc», ašadaxan alëngw aŋ gaſat bax lilënd amat fo gër inij gë ošat or eni cotaxën etëfan ed ßend lif këni oŋ, mëŋ do gë ßulunda in.

⁸ Nand ßayi bax aner and eter eñanar na, Kaxanu axo përet bana pere «Gër ed w̄enëk nëmëc» ang këbo w̄asinënd Angoc Amënëk ak.

⁹ Endey ejo apënëtal and amëd and hi këne ex. Er w̄acayak mëne oyël oŋ do gë ocaſaxa od eter eñanar ok abax xor na ex mënen owëkw or bër baŋo ſalend Kaxanu oŋ.

¹⁰ Bapela baŋo ßand bax sëyalind wayët ßend eman fo bax: ßend eyamb yamb, ßend ešëbešëb, gë ßend ewunëtaran ed gë men do gë ßend rëp bax xali exo nëngwëtëra Kaxanu beŋ.

¹¹ Barikan and yow ko Yesu aŋ, hi ko ašadaxan alëngw ar beŋekax ßend ſot këne gërëgako an. Aner and gër ed riyeni ko aŋ xurik ex këbën gë and gër ebar ro aŋ, ado ax gi na and ri këni bëla.

¹² Mëŋ amat fo lil ko «Gër ed w̄enëk nëmëc» gë ošat orexëm oŋ dëŋ, xarak ax gi ex na ðe gë ošat or obeci, ba or oxey. Ata mondako ri ko ebo cotënaŋen apexa and din ir din aŋ.

¹³ Enimin ang rëp bax ak, aw̄enën baſi w̄enënënd bër buyarënaŋak bën, ošat or obeci do gë or ogaš or banëbi ſirëcirënd oŋ, gë eyëwën ed ſambana ir ixey ir ſadaxa këno momëlën ed banëbi fanënd el.

¹⁴ kaš ex ngwa ošat or Kërišët, mëŋ ar gë amena këm ar yëlayak gër Kaxanu gë panga ind Angoc and din oŋ. Aw̄enën ko w̄enën owëkw orebi oŋ gër ßandixa ßand gë ofëcak këm, enëŋo calexënënde Kaxanu, mëŋ ar kë yëlënd aniyan an!

¹⁵ Ata mondako hi ko ngëŋ Yesu aſatëlindër ar Kaxanu gë bëla gër eter ekašax: ašës šës ko ebi dacëtaxën bëwendëran bën, bër baſi nëpënd ßapela ßand eter eñanar bën. Bën w̄aceli këbi apexa and din and bëya baxo ayël këbi yël aŋ.

¹⁶ Gayikwa gër ed ex kayëta ir obëteli, ir yëgw ko ala ang këni ſetëred napul irexëm bër kë bëteliſ in, pere fo ko šës ala ajo ex gixën mondi end yëgw ko eŋ.

¹⁷ Kayëta ir obëteli in, enimin and ko šës ar yëgwëk aŋ fo këni fënënd, ofëcak ax yëlënd na angëmëne ar yëgwëk an abëngw ßayi ko.

¹⁸ Mëŋ ex, ado eter eñanar el dëŋ axo pëb bana Kaxanu and ßayik ošat ax car bana pere aŋ.

¹⁹ Gayikwa Moyis, pere fënëni baſi apela kala gër acariya, wël këni ðek ßulunda in ðamana wëdaxën ko ošat or oxey do gë or obeci oŋ, ßar ko gë men oŋ. Ga wëd ko omban ombarax ond opeŷ do gë opat od atëx and këni w̄acënd isop, yëmb ko gër ošat. Ata ga ko ſirëcir akayëta aŋ do gë ðek ßulunda in,

²⁰ ko rend:

«Watin ošat or seraxën kën gë Kaxanu oŋ*»

²¹ Mondako fo ſirëcir baxo gë ošat oŋ aner aŋ do gë ðek oyënga or cale or hi bax lëf na oŋ.

²² Ata ang rëpëk gër acariya ak, bešëranjëm bani w̄enënënd mocirëcir gë ošat oŋ, ex mënaŋën. Do angëmëne ošat ax car ex na, Kaxanu axo tebanënd na beñëŋënaŋ beŋ.

End ſadaxa ir Yesu eŋ

²³ Angëmëne ocaſaxa od gë ošat kë w̄enënënd bešër ex gër ebar ro bamatinali ßand bešër yaŋ gër orën bën, awa bešër ex yaŋ bën bëte gë ocaſaxa od xurik ex këbën kë w̄enënënd.

²⁴ Enimin, Kërisët alil dëŋ lil ko gër orën, ebo karanëxënd gër Kaxanu gërëgako. Axo dîl ex na në aner and cale and ri këni bêla, and hik amatali fo aŋ.

²⁵ Bête alil lil ko gër orën xarak ax gi ex na exo yëlayax şadaxa bakëlëbêd bandanjëm, ang baxo rind aşadaxan alëngw ak, mëŋ ar bax lil niy yo niy «Gër ed wënëk nëmëc» gë oşat or oyel oŋ.

²⁶ Kido Kërisët axo dîl bana amat fo, bakëlëbêd bandanjëm soro doxo elod ga ŷanak ngwën in. Barikan gërëgako, and saxëguk ekwët ed beŷ dëk aŋ, şanayaw ko amat fo exo d'awaxën mbëña ind eñëŋenax in gë şadaxa ir rin këbi in.

²⁷ Ala an amat fo ko şësënd, ata Kaxanu eŋo kiti.

²⁸ Mondako fo ex bête end Kërisët eŋ, amat fo yëlaya ko şadaxa gër ebar ro exo dëxëtaxën beñëŋenax bënd bêla bëranejëm. Do abaka ko bakaw akinëm ebi pexën bër şëni këŋo bën, xarak ax gi ex na exo dëxët eñëŋenax eŋ.

10

¹ Enimin, acariya and Moyis aŋ, er hik wayët eñaŵ end benjekax bënd kë yowënd, ax gi ex na benjekax beŋo dëŋ. Mëŋ ex, acariya aŋ din ax kor na ebi yël ola or faŷayak ol bër këŋo sëkand Kaxanu bën paş gë ocađaxa od rëpëk niy yo niy ok.

² Mondako oko awënën bax wënënënd, elod anëka fo sef doni edi el gayikako amat fo wënën dobi bër këŋo şalend Kaxanu mondako bën xali eni kwëya beñëŋenax bendebën beŋ.

³ Barikan ocađaxa oko babi xwitanënd niy yo niy beñëŋenax bendebën beŋ.

⁴ Gayikwa oşat or ogaş do gë or obeci oŋ ax kor na dëŋ ex dëxët beñëŋenax beŋ.

⁵ Mëŋ ex, Kërisët and yow ko gër ngwën ro aŋ, afel fel këŋo Kaxanu:

«Wëj axi ñandi ex na şadaxa,

axi ñandi ex na eni yël ŷeŷ,

barikan wëj yël ke eman.

⁶ Wëj ay cala ex na ocađaxa:

hik od momëlën, hik od eteban ed beñëŋenax*»

⁷ Ata re këme bête:

«Në eyeli eme gër ngwën ang ŷëgw këni gër akayëta and monëkw ak,

në eyeli eme Kaxanu, me di oñandi oday ok

ang ŷëgw këni endam ak gër Oñëgw Omënëk*».

⁸ Er ŷana baxo re ko:

«Wëj axi ñandi ex na ocađaxa,

axi ñandi ex na eni yëlëra beŷ,

do ay cala ex na ocađaxa

hik od momëlën, hik od eteban ed beñëŋenax.»

Xarak ocađaxa oko, ang rëpëk gër acariya ak dëŋ ebax.

⁹ Baş ko bête:

«Wëno er yow këme me di oñandi oday ok.»

Awa mondako yepën ko ngëŋ ocađaxa okarëk ok ex bëtaxën irexëm in.

¹⁰ Në end oñandi oko, wënaxën këne paş gë şadaxa ir eman end Yesu Kërisët ir rëxëtëk amat fo beñëŋenax in.

¹¹ Aşadaxan ar ex yo, axwëşa baxo xwëşand key yo key exo di andiyen andexëm aŋ. Laŋ baxo rind ocađaxa ok, oko fo, oko fo, bari din abax xorënd na ebi dëxëtën bêla bën beñëŋenax beŋ.

¹² Barikan Kërisët mëŋ, amat fo yëlaya ko şadaxa ir beñëŋenax do ye ko kwël ŷëpax ko din ir din gand liw ir Kaxanu.

¹³ Do gërëgako, Kaxanu fo këŋo şëninnd eŋo korën din ir din bërangoŷëra andexëm bën xali eni gi ambëñaxën andexëm.

¹⁴ Enimin, paş gë şadaxa ibat fo yël këbi din ir din ola or faŷayak ol bêla bër wënën këfi bën.

¹⁵ Ata Angoc Amënëk aŋ reyak kerët gër ndëfi endey eŋo and re ko:

¹⁶ «Axwën an rek:

“Nëkoyin eter ed këme ri gë bën el

and kë xuca bakey baŋo aŋ,

alën këme lën bacariya bandam baŋ gër owëkw orebën,

ayëgw këme ŷëgw gër onden ondebën*».

¹⁷ Din ame ñana na me kwitand beñëŋenax bendebën beŋ, bête din ame ñana na me kwitand bëtëmbak bendebën beŋ*».

18 Xarak gër ed hik eteban ed beñêñenax, şadaxa ir eteban ed beñêñenax ax bond na ga keni rind.

End etêkar ed gë Kaxanu eñ

19 Awa bêmaye, alil fo bayi kêbo gë anjiy këm xali «Gër ed wênêk nêmc» paß gë oşat or Yesu oñ.

20 Fêña ixaşax ir kê yêlênd aniyân fêrêtên kêbo Yesu and ñesik anjêm amêgax and bax weñind «Gër ed wênêk nêmc» an. Xarak anjêm aņo bax wâtinalind eman endexêm eñ.

21 Ata biyi, aşadaxan alêngw wa şot kênêñone, Kaxanu yata kêño exo kadacênd ekun edexêm el.

22 Awa têkandênêñone Kaxanu gë obal osêm or ðal, kwêtandênêñone gë anjêlan aņ ðek. Owêkw oreñi oñ wênên ko gë oşat or Yesu oñ, anjêlan añêñenax ax bo ex na. Bête beman bendeñi beñ neß ko gë men omênêk.

23 Kwêtayane şenene end kêne yarênde eñ, end kêne reyarande poyoma eñ, kêrebo ñepêgënanênd na gayik ar beya kêbo an, mokwêta hi ko.

24 Nêkonarêndêne andeñi reñi aņ, ene têtêteliraxênênde gër aņana do gër bandixa banjekax.

25 Kêrene ñawêtand ex na amara andeñi aņ ang wata keni bêrêwak bêrêmar ak. Barikan kemêndêrêndêne andeñi reñi aņ, adofa ga nang kêne ako mêne anêka kê saxêgund akey and ko bakaw Axwên aņ.

26 Enimin, angêmene mama dên kêne wêndêrande ga nang kêne ako aye ðal in, nangene mêne şadaxa ir eteban ed beñêñenax ax gi ex na.

27 Er kêbo bayi wayêt oşên or gë anjiy atêm kiti ind Kaxanu in, angodux atêm and kêbi şoraxên bër kêño wêşenênd bën.

28 Ala ar wêndêrak paß gë acariya and Moyis an, alaw keno lawênd gë axayênan kêm angêmene otede oki ba otas reyak mêne awat wat keno ga ko wêndêra.

29 An yeland na nde mêne pit fo kê yêka kiti ind ar kêño yaf Asêñiîw ar Kaxanu an, ar kê yepên oşat or seraxên keni Kaxanu gë bela do wênaxên kêbi oñ. Ar kê rind mondako an nê ecir eņo Angoc Amênêk and nangên kêño oyekax or Kaxanu aņ.

30 Gayikwa anang nang kênêñone ar rek:

«Wêno kê xitind, wêno kê wâşananênd*»

Wêno kê şosênd bandixa baņ do bête

Wêno Axwên an kêbi xitind bulunda iram in*»

31 Mbaņ kêño yêkad ar faß kêño kiti ind Kaxanu, mên ar kê yêlênd aniyân an.

32 Kwitayin er hi baņun gër yanar in, and ñoşa kêñun end ðal end Kaxanu aņ. Bakey baņo, mbaņ şênd ban do mbaņ soro kên, barikan xemena kên mondako dên.

33 Bândêmar poyoma banun şîrêrand do banun rixêrand. Do bândêmar anjêlan andewên aņ gand bër kênêbi rixêrand ang wên ak bën bax şaņênd.

34 Enimin, axayênan baņun xaşênanênd bandepêra baņ. Awa wa kên gë onênga fo enun kandêra bacota bandewên baņ, ga nang kên mêne bacota band xucak ex kêbên, band kêñun bayi din ir din baņ, şot kên.

35 Awa gë er kên yarênd ijo kên şotaxên oyêl osêm, kêren dangangan na.

36 Enimin, aşap şapêk en şuņand mbaņ do en kemênalind oñandi od Kaxanu ok, eņun yêlaxên er beya ko in.

37 Gayikwa Oñêgw Omênêk ok rek:

«Têkêr fo bayik, ax nêka na exo ñatêgu

ar kê yowênd an, axo ðegênaw na.

38 Ar şenene an, gë ekwêta ed xwêta ke el ko liyand,

barikan angêmene aseß seß ke,

wêno axe nêngan na endexêm eñ*»

39 Biyi cên, axwêta xwêta kênêñone Kaxanu ex pexaxên benjêw bendeñi beñ, ane gi exe na bër kêño seßênd Kaxanu do eni nemi bën.

11

End ekwêta eñ

1 Ekwêta el ex, ema ed enim mêne Kaxanu ayêl dên kêbo yêl bënd kêne yarênde beñ do mêne beşêr ane watênde na bën ahi dên hik.

2 Paß gë ekwêta el, reyaxên keni osede oyekax or bêxarêk bër wa bax endexêm bën.

³ Paß gë ekwëta el, nang këne beßër këne watërande gër ngwën bën, Kaxanu nêcêtëguk gër beßër bayik ane watënd ex na.

⁴ Gë ekwëta el, rixën baxo Abel şadaxa ir xëbën bax nëmëc gë ir ri baxo Kaÿe in. Gë ekwëta el, şotaxën ko osede or mëne ar şenene hi ko, ang reya ko Kaxanu dëŋ ga xana ko ocađaxa od Abel ok. Gë ekwëta el, ko yeyanënd Abel xali gërëgako ado ga şës ko.

⁵ Gë ekwëta el, yexën ko Enok abëngw xali gër Kaxanu xarak axo çës ex na mocës. Enimin, đamana Kaxanu eŋo mëlaxën Oñëgw Omënëk reyak mëne Kaxanu anëngan baŋo nënganënd endexëm eŋ.

⁶ Ala ax kor na exo dind er këŋo nëngan Kaxanu in angëmëne aŋo kwëta ex na. Gayikwa ar këŋo sêkand Kaxanu an, afo exo ma mëne ahi dëŋ hi ko do mëne aşos këfi şosënd bër kē şaland eno nang bën.

⁷ Gë ekwëta el, nangaxën baxo Nowe beßër elod ala ax wat bana pere bën. Kaxanu wa sitin baŋo do mëŋ balëkënali ko xali ri ko Akuluŋ and fexaxën bani mëŋ gë ekun edexëm el. Nowe ga ri ko eŋo, nêpaxën bafi bela bër hi bax angwën aŋo gër ebar ro bën. Ata nê end ekwëta elo, şotaxën ko or şenene ol gër Kaxanu.

⁸ Gë ekwëta el, wăxën baxo Abëraxam exo ye gër ebar ed beya baŋo Kaxanu ayël këŋo yël oxwën el, and wăc këŋo aŋ. Alama fo lama baxo fëña in nangërexe gër ed ko yend.

⁹ Gë ekwëta el, yexën baxo ang ar yeşa fo, gër ebar ed beya baŋo Kaxanu. Do nangëde aliyer fo baxo lëgërand nê baner. Mondako bani lëgërand Isak do gë Yakob bërändëwëra andexëm bën xarak bën bête erebat beya bafi.

¹⁰ Gayikwa Abëraxam aşëni baxo şënind angol and gë bameŋ band gë edëđa ekemax aŋ, angol and bay ko Kaxanu ang yëla ko aŋ.

¹¹ Bête gë ekwëta el, xoraxën baxo Sara exo cot acël ado ga xar baxo do hi baxo bête asoxari aboroxok. Anang nang baxo mëne Kaxanu, mëŋ ar beya baŋo an, ar mokwëta exo.

¹² Mëŋ ex, nê ala ađat, ar xar bax xali xurik, şanëgu këni obaş or yëmbëk ang ował or gër orën ak, ang edfîni ed gër bëŋa ir angwëngw ak. Do obaş olo, ala ax kor na efi pën.

¹³ Bela bëŋo đek, Kaxanu xwëta bano xali şës këni cotërexe beßër beya këfi bën. Barikan awat bani watënd beŋo xali këfi nëngandërand ado ga bayi bax caw. Areyara bani reyarand poyoma mëne bën bëlîyer do bër okucan fo hi këni gër ebar ro.

¹⁴ Enimin, eyeyan edebën elo këbo wăsinënd mëne bën ebar ed gër ed këni lëg bani şaland.

¹⁵ Kido axofi xofi bafi ebar ed gër ed şanëgu këni el, aşot şot bani amëd and eni bakaxën aŋ.

¹⁶ Barikan edëg ed xurik ex këbën bani şaland, mëne ngëŋ edëg ed gër orën el. Mëŋ ex, Kaxanu aŋo cëfënan ex na eno dend mëne Kaxanu irebën exo gayikwa mëŋ xëñënan këfi angol.

¹⁷ Gë ekwëta el, hi baxo Abëraxam awelëk eŋo međ asëñiŋ Isak do eŋo cađaxa and ri baŋo Kaxanu atëy aŋ. Asëñiŋ arexëm ar taŋ an hi bax eŋo cađaxa mondako, xarak Kaxanu anëka beya baŋo beßëranjëm.

¹⁸ Kaxanu ga fel baŋo wa: «Paß gë Isak këni şënar bërändëwëra andey bën.»*

¹⁹ Abëraxam axwëta xwëta baŋo Kaxanu mëne axor xor ko eŋo kanin ala an ado exo çës. Ata Kaxanu nê eŋo wăşaxën baŋo Abëraxam asëñiŋ: endey eŋo apënëtal ex.

²⁰ Isak, paß gë ekwëta el xaraxën baŋo Kaxanu beßër yap bax efi yël Yakob do gë Esawu ecan ecan bën.

²¹ Yakob, paß gë ekwëta el şalen bafi mopoxi bosëñiŋ bor Yosef. Ga xemënxën ko oşët orexëm ol, xaraxën baŋo Kaxanu đamana exo kotixën.

²² Yosef, paß gë ekwëta el reyaxën baxo đamana exo koti mëne Bëyisërayel bën aşan këni şanëđ ebar ed Misëra el. Afel fel bafi ang këni riđ oşapar orexëm ak.

²³ Bëxarëk bër Moyis bën, paß gë ekwëta el şonaxën bano Moyis opacaŋ otas elod ga rëŋ këno. Awat wat bani mëne itox ikëbëanaxik hi baxo do ani yëda bana eni nêp end re baxo emun eŋ.

²⁴ Moyis bête, paß gë ekwëta el, hëpaxën baxo and raf ko aŋ eno dend mëne asëñiŋ ar abiŋ ar Farawoŋ hi ko.

²⁵ Er fecan baŋo eno dixërand andamat gë bër ex bulunda ir Kaxanu bën xarak axor xor baxo eŋo nëngandërand amëd fo gë bër kē rind beñëŋënx bën.

²⁶ Napul ir gër ebar ed Misëra in mbaŋ xëbën bax, barikan Moyis fecan këŋo eno cus ang ebax eno cus Afexën ak gayik caw baxo watënd acosa and kē yowënd aŋ.

* 11:18 11.18 Añanar 21.12

²⁷ Paß gë ekwëta el şanaxën baxo ebar ed Misëra el yëdarëxe oxoÿ or emun ol gayik axemëna xemëna baxo ang ar këjo watënd Kaxanu fo, mëj ar ex ßeñ an.

²⁸ Bëte paß gë ekwëta el rinaxën babi Ofëna or Apexa ol bulunda ir Isërayel in ang fel baño Kaxanu ak. Do oşat or oyel or ñaş banëbi oñ fel bañi eni nëm gër owët or bëciw bëndëfën këdi ko lil meleka ir këbi lawënd bëtox bëñanar in.

²⁹ Bëyisërayel bën, paß gë ekwëta el xegëtaxën bani Angwëngw Ambarax and şapër bax eni kucaxën ang gër ebar eñaÿek fo anj. Xarak and xacëra këbi Bëmisëra enëbi tëfa anj, men oñ bakak do sëwëra këbi.

³⁰ Bëte paß gë ekwëta el yamëraxën bani bameñ band xecexën bani angol and Yeriko bañ, ga bëta këni bakey banjongëbaki.

³¹ Raxab, asoxari aÿacaxik an paß gë ekwëta el bayik axo nemixën bana gë bërangoÿëra bën gayik aşon şon babi gë oyekax ocambenjar oki od Bëyisërayel od yow bax yir fo gër enang ed ebar edebën ok.

³² Bëte end fe bayik me deya? Amëd anj bayik ame cot na mun pelëraxën enimin end Şedewoñ eñ, end Barak eñ, end Samësoñ eñ, end Yefëte eñ, end Dafid eñ, end Samiyel eñ do gë bënd bëlawënel bëşëxe bër Kaxanu bën.

³³ Paß gë ekwëta el xoraxën banëbi bër gër owar oşëxe bën. End şenene eñ sëf bani, aşot şot bani er bëya babi Kaxanu in, bëte aşëmin şëmin banëbi ojërañ.

³⁴ Alomin lomin bani bongoñux botëm, afece fece babi ecës ed moñaş gë duxuma el. Aşëxwëra şëxwëra bani barikan fak këni. Afanga fanga bani gër owër xali wäÿ kënebi ocorođa odïyer ok.

³⁵ Bësoxari bër xwëta baño Kaxanu bën axana xana banëbi bërebën bër xanik gër ecës bën. Do bër xwëta baño Kaxanu bërëmar, mbañ narëndëra banëbi xali gër ecës bari ani ma bana enëbi dacët eni cotaxën aniyan and xucak ex këbën anj, and këni xanid gër ecës anj.

³⁶ Bëjo bëte alëşëra banëbi lëşërand, aşëw banëbi şëwënd, afokëra banëbi fokërand, do afëra banëbi fërand.

³⁷ Bëjo bëte alawë banëbi lawënd mopëtëra gë oxaÿ, bëjo bëte añaş ñaş banëbi gë otaganguñ do gë oduxuma. Bëjo bëte bër gë iciw këm hi bani, ayexëra fo bani yexërand do bani şudand bacud band banar band opeÿ do gë band obeci. Bën yoweÿ ani cot bana do bela bën arixëra banëbi rixërand, anarëndëra banëbi narëndërand.

³⁸ Do bela bëjo axuri xurik ang ye bani ak, ado bër gër ngwën ro bën abi ñap bana eni dïyand andamat gë bëjo! Barikan ed ofadawe el, ed oşënd el bani yexërand do ebani lakirand gër okel do gër batimba.

³⁹ Do end bela bëjo dek eñ, osede oyekax reya këni ga xwëta baño Kaxanu, bari ani cot bana er bëya ko in.

⁴⁰ Enimin, Kaxanu hebër xurik ex këbën wëxëtan këbo. Mëj ex, ax ñap bana eni nañënëdo ola or faÿak ol biyi këm.

12

End ekapina ed gër ocopak eñ

¹ Awa biyi bëte, gayikako otede odanjëm xeta këbo, tebëne bënd këbo wedind ene yexëne anëngw lëngw bën do gë eñëñëxax end këbo şerand aÿand eñ. Ang bër kë kaşërënd xali gër eñata fo, kemënane biyi bëte gër ekwëta xali gër eñata.

² Pañëñënone din Yesu fo. Mëj nedëk ekwëta el gër owëkw orebi, bëte mëj fo kë rafëñënd xali ex paÿaya. Ga baxo yëland end onënga or ko şot eñ, wäxën baxo eno daw në kërëwa, ado ga şëfën bax ecës ed mondako el. Barikan gërëgako, anëka xetëxax këjo Kaxanu gër liw ir añëpara and owun orexëm.

³ Enimin, yëlayindënd end Yesu eñ, mëj ar buñak eni pañër gë bëwendëran bër şus baño bën këdi këñ sëkwëra do eñun cena.

⁴ Gër emer ed gë eñëñëxax, wën an mer ex na pere xali ex car oşat oñ.

⁵ Axwëya nde xwëya këñ ang bamun felërand en kemëna gër bënd Kaxanu ak, ang obaş orexëm fo mondako:

«Asëñiwën, yëlarayind and ki wërëşëtënd Axwën anj do kërëxi cenand na and ki rexërand anj.

⁶ Gayikwa Axwën an awërëşët këbi wërëşëtënd bër ñan këbi bën, aşëw këbi şëwënd bër ex obaş orexëm bën^o.»

⁷ Awa wën, eñun wërëşëtaxën këñ soroxënënd gayik ang obaş orexëm fo wëlaya këñun. Axarëk ar fe bayik anjo wërëşëtënd na itox indexëm in?

⁸ Bari angëmêne Kaxanu anjun wërêšêtënd na ang kêbi wërêšêtënd ðek obaş orexëm ak, awa wën an gi ex na enim obaş orexëm.

⁹ Gayikako ala kala gë faba ir baño wërêšêtêrand do ir fëb këno hi këne, awa aÿap ÿapëk enëjo pëbe nëmëc Kaxanu, mëj ar ex Faba ir ðangoc an, ene cotaxêne aniyän anj.

¹⁰ Opaba odebi ok, awërêšêt banëbo wërêšêtënd ang bafi ÿapanënd ak në ðakey fo. Barikan Kaxanu, ene betaxêne do ene cotaxêne ola owënëk ol ang mëj ak, këbo wërêšêtaxënënd.

¹¹ Dal ex mëne aşamina ko şaminand ala an and këno wërêšêtënd anj, anjo nëngandêrand na. Barikan and kë nêkana anj, aşot ko şotënd obetak ol do gë or şenene ol paş gë ewërêšêt elo.

¹² Awa mëj ex, kangêtayin otaxan od sêkwêrak ok do kemënin olêkëna or këno rëgënënd oñ.

¹³ Bête diyayindën aniyän and şenene eni kemaxën gër ekwëta bër sitarak bën, ðari këreni wëcënd na.

End ðapela eñ

¹⁴ Calayindën angwëlëra and gë ðela ðek anj do gë owënëk ol gayik angëmêne an cot ex na ðeño, gabatak anjo wat na Axwën an.

¹⁵ Titinayin, ala kërëx ðëcaya na oyekax or Kaxanu ol; ala kërëx pena na oxoÿ gër emëkw edexëm xali ex ðëg do ex gi gë ofëmbët gayik angëmêne mondako kë n rind ata kë wonjo gër amara andewën do bëranjëm eni buyar.

¹⁶ Titinayin, këren wata na asëk alakirand fo in! Këren dind na ang ri baxo Esawu ak, mëj ar bax yepënënd bënd Kaxanu ga fan baxo oxarënak orexëm gë ecemar an.

¹⁷ Anang nang kë mëne ga nêkanak, and ÿandi baño exo bëteli obetak anj, sëm afela fela baño. Ado ga baxo sesënd, er ri baxo in ax mënd bana exo nëngwët.

¹⁸ And sêka këno Kaxanu anj, an têka bana er kën xor er ðëkëra: ax gi bana angodux and xafa-xafa; ax gi bana ecamëdan, ax gi bana ongoc otëm.

¹⁹ Bête an wël bana ofarix or kereloñ, an wël ex oniw or Kaxanu ol ang wël bani Bëyisêrayel akarëk ak xali re bani gwac ðaxët këni.

²⁰ Gayikwa owëkw oñ yëbu bafi, and re ko Kaxanu: «Ar kë xwixëta yo etënd elo, ado ex gi emacar, pëtêrayidëno gë oxay xali exo çës*»

²¹ Er bani watënd in, aÿigën ÿigën bax xali re ko Moyis: «Dek eme anjÿ anj xali ke rëgënënd*!»

²² Barikan wën etënd ed Siyoñ el, angol and Kaxanu anj, mëj ar gë aniyän an, sêka kën. Yerusalem ir yanj gër orën in, gër ed këni fedêrënd ofëna omeleka ok owaxe owaxe, sêka kën.

²³ Asêka sêka kën amara and obaş olëngw or Kaxanu anj, amara and bër ÿëgw këbi Kaxanu yanj gër orën an, mëj ar ex axiti ðela ðek an, axiti ar ðenjëw bënd bër şenene bër gë ola or faÿayak an.

²⁴ Asêka sêka këno Yesu, mëj ar wâk ex car oşat orexëm ebo wûnëtaxën an. Mondako hi ko ahatelindêr ar eter ekaşax ed ri ko Kaxanu gë biyi el. Do oşat orexëm oño kë yeyanënd nëmëc gë or Abel oñ.

²⁵ Titinayin, këren nÿepënd na eno ðaxët ar këjun felêrand an. Enimin, angëmêne Bëyisêrayel bër bax hëpënd eno ðaxët Moyis, mëj ar bafi felêrand gër ebar bën, ano cana bana Kaxanu gër kiti, kaş ex ngwa biyi. Anëjo canaye na angëmêne anëjo ðaxëtënd ex na ar këbo felêrand elod gër orën an.

²⁶ Akarëk anj, and kë wëli oniw or Kaxanu anj, ebar el arëg bax rëgënd. Barikan doro doro, Kaxanu abeya ðeya këbo mondako: «Bête amat bayik, wëno dëj kë sëngêrëbëtëra, ax gi na ebar el fo, barikan gë orën ak ðek*»

²⁷ Eyeyan ed rek «Bête amat bayik» el këbo wäsinënd mëne bebër ri ko Kaxanu do kë sëngêrëbëtand bën, aşapêr kë şapêr ex bayixën bebër ax kor na ex têngêrëbëta bën.

²⁸ Bête gayikako owun or ax têngêrëbëtand na ol şot këne, calendëjone Kaxanu ang këno nëngan ak, gë ekwëta el do gë anjÿ anj.

²⁹ Gayikwa Kaxanu mëj ar xwën këbo an, ahi hi ko bête ang xodux or kë bëlënënd fo*.

13

End aniyän and şenene eñ

¹ Kemënayin enjun balêrënd andewën rewën anj, ang ðêr acël amat fo.

☆ 12:20 12.20 Andocane 19.12-13 ☆ 12:21 12.21 Acariyakinëm 9.19 ☆ 12:26 12.26 Agey 2.6 ☆ 12:29 12.29 Acariyakinëm 4.24

² Kêren kwëyand na ekwëtaya ed bëliyer el gayik bërëmar mondako xwëtaya banëbi omeleka, nangêrêxe.

³ Kwitayindënëbi bandepëra baŋ nangêde gê bën bar kën gër epëra fo. Kwitayindënëbi bër kënëbi rixërand bën gayikako wën bëte gê beman bend kê xor ex toro hi kën.

⁴ Eñêr el, gilex er fëb këni bela dek, do angaw and bër gê aşan aŋ, ewênêk. Kaxanu axiti këbi xiti bëŷacaxik bën do gê bër kê rind orekar bën.

⁵ Bëbër kën rind gër aniyandewën bën, kërën dind na në end aşana and kodî. Nêngandërayindëleŋun gê er şot kën in gayikwa Kaxanu mëŋ dëŋ are re ko: «Din ami teŋ na do din ami ñaŋëta na^o.»

⁶ Mëŋ ex, axor këne xore ene deye gê anjîy këm:

«Axwën an ex ar ke rêcarand an;

ÿoweÿ ame yëdara na

gayikwa eñêŋenax end fe ngwa ko xor exe di ala?»

⁷ Kwitayindënëbi bër ex bëlëngw bërewën bën, bër nangën këjun eyeyan ed Kaxanu bën. Calayin en nang ang bani liyand ak xali xwëték ðakey bandebën baŋ. Tëfëteliyindënëbi gër ekwëta edebën.

⁸ Ang hi baxo Yesu Kërisët ganëka ak, mondako fo hi ko doro, bëte xali din ir din.

⁹ Ala kërëno teŋ na eŋun yifa gê osëyali or fitarék gê or nang kën ol. Bon yek en kemëna gê oyekax or Kaxanu ol gër owëkw orewën. Bari kërëx gi na gê ðapela band bebër ÷apëk, ba bebër ax ñap ex na en yambënd gayik bër séfëk beŋo bën ofëcak ani cotaxëne ex na.

¹⁰ Bëşadaxan bër gër aner and cale and Bêşewif bën abi ñap ex na eyamb ed er këne şadaxande biyi gër angëb andëbi in.

¹¹ Enimin, ÷as er owacar or banëbi ñaşënd eŋ, nacët edëg el bani bënëlënëxënd. Oşat oŋ fo baxo wëland aşadaxan alëngw an lëf «Gër ed wënêk nëmëc» eŋo karaxën Kaxanu etëban ed beñêŋenax el.

¹² Mëŋ ex, Yesu bëte nacët angol aŋ narëndëra bano xali laŋ këno, ebi mënënaxën bulunda in gê oşat orexëm oŋ.

¹³ Awa biyi bëte, canëne edëg el, ene yexëne gër ndexëm do buŋane enëbo cus ang şus bano mëŋ ak.

¹⁴ Gayikwa gër ebar ro, biyi ane cot exe na angol and baŋi laŋ aŋ. Barikan aşala këne şalande and kê yowënd aŋ.

¹⁵ Awa paŋ gê Yesu, yëlënëŋone Kaxanu gê etël këm, şadaxa ir oŋëkan in, mëne ngëŋ gê etëÿ edëbi el, yasëndëne poyoma owac orexëm ol.

¹⁶ Kêren kwëyand na edi ed benjekax el do gê edëcar el gayikwa beŋo ocađaxa od këŋo nênganënd Kaxanu ex.

¹⁷ Baxëtindën er kënun felënd bëlëngw bërewën in, mayindën en di er kënun felënd in. Enimin, bën ex bër kê nëkonand benjêw bendewën bën do Kaxanu awëka këbi wëkax ba mondake bani rind eŋo. Diyindëlexëni gê onëŋa fo andiyen aŋo, kërëni ñwëcarënd na gayik angëmëne mondako ex, wën ofëcak an cot na.

¹⁸ Calenindënëbo biyi, mowëta xwëta këmi mëne onden onjekax fo şot këmi do nand ex yo, aŋandi ÷andi këbo mi diyand şenene, ang ex yo.

¹⁹ Ga re këme, kemënayin ene karanënd Kaxanu exe yëlëli fëña ir këme bakaxënëli aŋand fën gër ndewën in.

Bendey bepelatar beŋ

²⁰ Kaxanu, mëŋ ar kê yëlënd obetak an, axanin xanin këŋo gër ecës Yesu, Axwën arefi an, exo gixën axadac asëm paŋ gê oşat orexëm or rinaxën këbo eter ed din ir din oŋ.

²¹ Bëte Kaxanu yëlëleŋun ojaŋ od en koraxënënd dek er yek gër oñandi odexëm in. Do er ñan ko in, dilexo gër ola orebi, paŋ gê Yesu Kërisët, mëŋ ar xwënêk enjaran din ir din an! Amen!

Ofelar ol

²² Bëmaÿe, axara xara këmun: buŋayin en baxët eyeyan ed këjun xemën elo gër ekwëta edewën. Ado er ÷ëgwënëli këmun ijo, ax cak ex na.

²³ Dek ÷andi ke en nang mëne imaÿe indebi in Timote, anëka sebetëli këno, axo bo ex na gër epëra. Angëmëne atan fiatëgu ko ro, gê wëno këmi séfërëli ene watërëxëye.

²⁴ Cëmayinëbi bëlëngw bërewën bën do gê dek bër ex bulunda ir Kaxanu bën. Bëmaÿe bënd ro gër Itali bën aşëma kënun şëmand.

²⁵ Awa Kaxanu yëlëleŋun oyekax orexëm ol wën dek!

Kayêta ir Şak in Lilaya in

Akayêta aŋo Şak, asêfan abat ar Axwên Yesu, yêgwên babi bîrêwâk bîn, d'ek ang şapêrêra kêni ed ex Owun or Bêrom ak. Paş gê akayêta ano sêyali kêbi end ekwêta do gê end bandixa eŋ. Mêŋ yêgwaxên ko mêne: ax gi ex na mocus axayênaxik an do eyo ŋan ar gê napul an fo. Bête aŋêgw ko mêne ar balêkênalind cale an, kadacêlexo aniwî andexêm aŋ, mêne ngêŋ tefêlexo asêk ayeyandêrand fo in. Bête kêrexo dafênarand na. Do angêmêne ar şotêrak hi ko, diyindêlexo benjekax gê napul irexêm in.

Er ex gêr akayêta in:

End orenik do gê oŋandi oŋêŋenax eŋ: 1.1-27.

End epêb ed bêla el, ekwêta el, do gê bandixa eŋ: 2.1-26.

End ekamên ed eyeyan el do orenik or yar eŋ: 3.1-18.

End ekwêyêta ed ndafênan do gê odenar eŋ: 4.1-12.

End bîr gê napul eŋ: 4.13-5.6.

End ebuŋan do gê cale eŋ: 5.7-20.

Ecëmar el

¹ Wêno Şak, ariyenin ar Kaxanu do gê Axwên Yesu Kêrisêt an, kêŋun yêgwênêlind wên bandêwêra Epêxw gê baki band bulunda ir Kaxanu band yêcarêk bari. Aşêma kêmun şemand!

End ekwêta do gê orenik eŋ

² Bêmaŋe bëndam, nêngandêrayindêlenun mbari nê end batêy bandanjêm band kêŋun ŋatênêgund eŋ.

³ Nangin mêne mondako kêni sêyand ebuŋa el angêmêne ekwêta edewên el ga xemêk bayik gêr atêy.

⁴ Xarak, ebuŋa el afo ex ŋata andiyen andexêm aŋ en gixên bîr gê ola or faŋayak, bîr şenene gêr ex yo, do yoweŋ an can na.

⁵ Angêmêne ang hi, abat exo can orenik ol, karaleŋo Kaxanu, mêŋ ar kêŋo yêlênd ayêl fo ar ex yo, xarak aŋo dexêra ex na; do ayêl dêŋ kêŋo yêl.

⁶ Barikan karaleŋo de gê ekwêta, gê oŋêpêgênan kêni gayik ar kê xarand gê oŋêpêgênan an, ang men ond angwêngw ond kê şangênênd do kê xaninênd ekoc fo hi ko.

⁷ Ala arako rako an kêrexo yêland na yêŋ ko şot na gêr Axwên:

⁸ ar kê sêkwanênd exo tana anjêlan amat fo hi ko, ar kalay-kalay gêr d'ek bandixa bandexêm hi ko.

End axayênaxik do gê ar gê napul eŋ

⁹ Imaŋe ikêreceŋ ind xaŋênêk in, nêngandêrayindêleno gayik Kaxanu kêŋo yêlênd or gapak ol.

¹⁰ Barikan imaŋe ind ex gê napul in nêngandêrayindêleno gayikako nê end Kaxanu ko banaxênênd ga nang ko mêne axuca ko xuca ang opêtêfêt od ondês fo.

¹¹ Ax gi ex na nde and kê fên eŋan aŋ, oyat oyêkax ok aŋaŋên kê ŋaŋênênd ondês oŋ, opêtêfêt ok ex binira do oye orexêm ol ex biwî? Ata mondako fo ex end ar gê napul eŋ, abiwî ko biwî gêr bandixa bandexêm.

End banajêta eŋ

¹² Nêngandêralindêleno ar kê buŋand gêr atêy an! Enimin, ar buŋak gêr atêy aŋ, Kaxanu afupa kêŋo fupand gê ekamote ed angora el, mêne ngêŋ aniyen and din ir din and beya ko ayêl kêbi yêl bîr ŋan kêŋo aŋ.

¹³ Ala ar kêŋo nanjêrand an, kêrexo dend na: «Kaxanu ke nanjêrand!» Gayikwa eŋêŋenax gematak ax kor na eŋo nanjêr Kaxanu. Bête mêŋ dêŋ ala gabatak aŋo nanjêrand na.

¹⁴ Barikan ala kala gê andexêm ko nanjêrayand, and ko yêlêna gêr er yandi kêŋo, do gêr er yêtêyêr kêŋo aŋ.

¹⁵ And ko sêf ala oŋandi oŋêŋenax aŋ, oŋandi oko kê rêwênd eŋêŋenax eŋ, do eŋêŋenax eŋ and kê fanêta aŋ ex mêlaw ecês el.

¹⁶ Wên bêmaŋe bënd ke balênd mbari bîŋo, kêren yifayand na:

¹⁷ oyêl oxêbênênaxik, gê oyêl oyekax or ex yo, yar gêr Faba ir bangoŋen kê xaniwênd. Mêŋ axo nêngwêrand na, axo do bënd na.

¹⁸ Gayikako Kaxanu, mēŋ dēŋ faÿëk gër emëkw edexëm ex gi mondako, gë eyeyan ed dal el rëw këbo, ene gixëne bëÿanar gër ðek beÿër nëcëtëgu ko do xwën ko bën.

End ebaxët ed eyeyan ed Kaxanu eŋ

¹⁹ Wën bëmaÿe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, nangin mëne ala kala gilexo ar ÿandëk ebaxët, ar legëk eyeyan, ar ax koÿënd na aÿand.

²⁰ Gayikwa oxoÿ or ala ol ax dind na er ex ſenene gër Kaxanu in.

²¹ Bëte, ga kën xwëÿëtand ako emuyaraxik end ex yo, do eñëŋenax end ex yo, kwëtayayin gë onden onjekax eyeyan ed Kaxanu, ed lëgëk gër owëkw orewën el, eyeyan ed xorëk eŋun pexën el.

²² Këren yifayand na gë andewën, diyindën ari dēŋ ang kē rend eyeyan ed Kaxanu ak, këren baxëtënd na abaxët fo.

²³ Enimin, angëmëne ala exo baxëtënd Eyeyan ed Kaxanu el do axo ðiyand na ang kē rend ak, er hi ko ang ar kē nëkonënd dëxas irexëm in në anangoye fo do ko watayand ang hi ko ak.

²⁴ Barikan and ko nëkonaya aŋ, ataŋ exo kwëya ang hi ko ak, and ko ye aŋ.

²⁵ Barikan ar kē yëkwand gër acariya and ſenene an, acariya and kē yëlënd orëyaya aŋ, abalëkënali ko balëkënalind er ko watënd in. Ari ko rind ang kē rend ak, axo baxëtënd na abaxët fo do kwël exo kwëya. Ata ala ajo anëngandëra kē ÿana eŋo nëngandërand gër ðek beÿër ko rind.

²⁶ Angëmëne ala exo yëland mëne ašalek hi ko xarak ašëk ayeyandërand fo wër këŋo, mēŋ dēŋ kē yifayand. Ata cale indexëm iŋo ofëcak këm ex.

²⁷ Cale imënek iŋ, ind ex ðal gër lëngw Faba Kaxanu iŋ ex: edacët ed gër ocëmu bëtox bëndëkak, gë bësoxari bësebëta sebëta el do gë ekwëÿëta ed ðek beÿëmbak bënd gër ngwën el.

2

End epëb do gë eyaf ed bela eŋ

¹ Bëmaÿe bëndam, epitëndër ed bela ax gi ex na gër ekwëta ed xwëta këno Yesu Kërisët, mēŋ ar ex Axwën ar gë enjaran an.

² Gako bela bëxi eni ðilëli gër amara andewën: aÿanar an exo ðë naw anëna and kaŋe, do exo cudaw banjëm banjekax; axinëm an exo gi axaÿëanaxik, do exo cudaw mēŋ bëte banjëm bamuyaraxik.

³ Ata wën eŋun bal nëmëc end ar gë banjëm banjekax eŋ do eno pel: «Wëj yow ey ñëpa ro gër ed këni ÿëpand bër gapak!» Barikan eno pel axaÿëanaxik an: «Wëj cëŋ yel ey kwëšax fën!» ba «Nëpal gër ebar ro, gër ed këme wëñërand ro!»

⁴ Ax gi ex na nde epitëndër ed bela el ex mondako? Do ax gi ex na nde bëxiti bëšëmbak hi kën?

⁵ Wën bëmaÿe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, awël nde: Ax gi ex na nde Kaxanu yata këbi bër ex bëxaÿëanaxik ogës od bela bër gër ngwën ro bën? Ax gi ex na nde mēŋ yata këbi eni cotaxën mbaŋ ekwëta el? Ax gi ex na nde mēŋ yata këbi eni gixën šëf gër owun or beya këbi bër ñan këŋo ol?

⁶ Barikan wën, ašëfënin këno šëfëninënd axaÿëanaxik an! Ax gi ex na nde bër gë napul bën këŋun rixërand? Ax gi ex na nde bën këŋun wëland gër kiti?

⁷ Ax gi ex na nde bën ex bër kē renand owac oyekax or yël kënu Kaxanu ol?

⁸ Enimin, ſenene kën rind angëmëne ašëf šëf kën er kē rend acariya and Emun in gër Oñëgw Omënek: «Balindëlexi end ašandax eŋ ang ki balënd end gaf irey ak*»

⁹ Barikan angëmëne pit pit këñëbi fëbënd bela bën, awën kën wënënd do acariya aŋ anëka sëra këŋun ga lif kën ako.

¹⁰ Enimin ar kē šëfënd ðek er rek acariya in, barikan exo ðif apela amat, anëka lif ko ðek acariya aŋ. Ar kē lif apela amat xarak aye šëf ko ðek bacëxen baŋ, acariya aŋ anëp këŋo nëp gayik ðek baŋpela baŋ lif ko.

¹¹ Gayikwa ar rek: «Ax gi ex na monaÿ ala» fo rek bëte: «Ax gi ex na monaÿ ala». Awa angëmëne wëj ay di ex na orekar ol barikan eyo ðaw ala, anëka wëndëra këy paŋ acariya aŋ.

¹² Awa mēŋ ex, yeyandërayindën do diyindën beÿ bën ang bela bër këñëbi xiti gë acariya and kē yëlënd orëyaya fo ol.

¹³ Gayikwa ar kē xitind gë axaÿënan këm an, Kaxanu gë axaÿënan këm këŋo xiti mēŋ bëte. Barikan axaÿënan in wëñak kiti iŋ.

End ekwëta eŋ

¹⁴ Bëmaÿe, inewãa këŋo fëca ar kë rend mëne ašot šot ko ekwëta an xarak ekwëta elo ax gi ex na gë ßandixa? Afexën nde këŋo fexën ekwëta elo?

¹⁵ Angëmëne imaÿe in, hi ko itošan, hi ko itoxari, exo can ßanjëm ßand ko šuða, ba exo can er ko yamb key yo key in,

¹⁶ do abat ang hi kën ak eŋo pel: «Awa gwëre, yeyin gë emëkw eyemax! Ayem kë yemënd ðe, cuðarayin do yambërayin xali en med!» Gayikako mëŋ ðeŋ aŋo yël ex na er ÿapëk in, ofëcak nde ex na?

¹⁷ Ata mondako fo ex ðe end ekwëta eŋ: ekwëta ecësëk ex angëmëne ar šotëk an ÿoweÿ axo dixënënd na.

¹⁸ Barikan ßamat ala kë re na: «Wëj ekwëta el šot këy do wëno ßandixa ßaŋ. Masinële ekwëta edey ed gë ßandixa këm el, ata wëno gë ßandixa ßandam ßaŋ këmi wäsin ekwëta el.»

¹⁹ Ax gi ex na nde aŵa ŵa këy mëne Kaxanu ibat fo ex? Awa aye yek: bëyël bën bëte aŵa ŵa këni eŋo do këbi rëgëndërand.

²⁰ Ÿandi ki nde ey nang wëj ar gë onden okafëxaf aŋo mëne ekwëta ed ar ax dind na ßandixa ßanjekax el gë ofëcak këm ex? Axi ñandi ex na nde ey nang?

²¹ Ay nang ex na nde mëne Abëraxam, axarëk arebi an ðeŋ, në end er ri baxo in hixën ko ar šenene gër ogës od Kaxanu? Ga ŵeð baŋo ašëñiŵ Isak eŋo caðaxa gër angëß.

²² Wat kën mëne ekwëta el do gë ßandixa ßaŋ andamat bax riyenind ex paÿayaxën ekwëta el.

²³ Mondako ñata bax Oñëgw Omënëk od rek: «Abëraxam, ga xwëta baŋo Kaxanu hixën ko ar šenene gër ogës odexëm*.» Do në eŋo këno wäcaxënënd lawo ir Kaxanu.

²⁴ Watin mëne në end ßandixa ßand ri ko, ko hixënënd ala an ar šenene gër ogës od Kaxanu, ax gi ex na gë ekwëta el fo.

²⁵ Bëte asoxari ar hi bax aÿacaxik ar bano wäcënd Raxab an, ahi hi baxo ar šenene gër ogës od Kaxanu në end ßandixa ßand ri baxo. Ga xaca baßi wa bërolawën Bëyisërayel bën do fel baßi eni maÿi fëña išexe.

²⁶ Angëmëne eman end ala eŋ, onjën këm ex, ecësëk ex. Andamat ex end ekwëta eŋ, angëmëne gë ßandixa këm ex, ecësëk ex.

3

End aniw eŋ

¹ Bëmaÿe ßendam, këren gi na fa ðek bëšëyali fo. Nangin mëne kiti ind biyi bëšëyali in gë pit fo kë yëka.

² Biyi ðek alif këne lifëndë ßandanjëm. Angëmëne ala ex na ar ßayik ax ðifënd na gër eyeyan, anëka faÿaya ko gër or šenene. Axor ko xorënd exo mëlaya ðek eman endexëm eŋ.

³ Angëmëne ayapën këneße yapënënde dun opanac ok eni maxënënd eni di er ÿandi këbo in, gë beman ßendeßën ak këneße lasënde.

⁴ Bëte awat nde wat kën okuluŋ ok: ado ga rafëk yo, ado ga kë fimërand bongoc botëm fo, gë amërëšaya atil kë xasënd gand ed këŋo ÿandi ahëreli an.

⁵ Andamat ex end aniw eŋ: ado ga hik esil gër eman, ßarikan bëßësëm kë sošanand. Bëte watin mëne ingoðux itil kë šorënd akwët atëm!

⁶ Xarak aniw aŋ ex bëte xoðux ex, ngwën ind betëmbak ex. Aniŵ aŋ wal ir eman ex, ßarikan abuyarën kë buyarënënd ðek eman eŋ, do ašor kë šorënd ola ol gë xoðux or kiti ol.

⁷ Owäcar or ex yo, hi këni or xaða-xaða, hi këni or gër men, hi këni ßacël, ala an axor xor ko eßi nambin, do ari ðeŋ ri ko mondako.

⁸ Bari aniŵ aŋ, ala ax kor na ex nambin: eñigëanaxik end ala ax korënd na ex; yer ongwëc ond kë lawënd fo ex.

⁹ Gë aniŵ aŋ këneŋo šalende ar hik Axwën arebi do Faba irebi an. Bëte gë aniŵ aŋ fo këneße xarende bëla bër ri këbi Kaxanu gër eñaŵ endexëm bën.

¹⁰ Në etëÿ ebat kë šanëgund obetak ol do gë ekare el. Awa bëmaÿe, ax ñap ex na ex gi mondako.

¹¹ Në añësa amat nde kë šanëgund men onëngax oŋ do gë men ombax oŋ?

¹² Bëmaÿe, andan aŋ ax ðëwënd na oyarëka; atëx and resej aŋ ax ðëwënd na ondan. Gër añësa and men ond gë ongal ax canëgund na men onëngax.

End orenik eŋ

¹³ Noŷo renik, do noŷo ex ar gë onden an, mërëxand irewën? Awa ala ajo nëcëtindëlexo ßandixa ßanjekax ßandexëm ßaŷ gër ola or şenene orexëm, gë obëngw or onden do gë orenik.

¹⁴ Barikan angëmëne gër owëkw orewën xëñëk wayët oyakëraxi, gë oxoŷ, ba gë ebal ed gaf irewën fo el, kërën daŷënarand na. Gayikwa angëmëne mondako ex, end ðal eŷ ßonënd në eŷgëş en.

¹⁵ Orenik olo ax gi ex na or xaniwëk yaŷ gër orën: orenik or gër ebar ro fo ex, or ala fo ex, or şabucara ex.

¹⁶ Enimin, gër ed ex oyakëraxi do gë ebañër, na fo kë hind ßëte ßend şoðe-şoðe ßeŷ, do gë etëmbak end ex yo.

¹⁷ Barikan orenik or xaniwëk yaŷ gër orën ol er ex gë owëñëk, gë aketëxeta, gë angwëlëra, gë onden, gë axaŷënan işëm, gë ßenjekax, gë epitëñdër këm, gë orenik or ðal, do gë eñëŷenax end şonayak këm.

¹⁸ Xarak, ßër şenene ßën kë neðënd aketëxeta aŷ gë ola or ßëraketëxeta ßën.

4

End oxalay-kalay eŷ

¹ Feye wa kë xaniwënd ßatakëra ßaŷ do gë oxeyër oŷ mërëxand irewën? Ax gi ex na nde ßeßër ßan kën ßën kë xaxërënd ðek eman endewën eŷ?

² Er ßan kën in, an cotënd na, ata en ðëß gë oyakëraxi ol, eno ðaw ala; ßarikan ŷoweŷ an cotënd na. Ata en ßaş oxeyër oŷ do gë ßatakëra ßaŷ, ßari ŷoweŷ an cotënd na gayik ano karand na Kaxanu.

³ Ado eno kara, aŷun yakalind na gayik ang kën xarand ak, ax ye ex na. En dixënëñd ßeßër ßan kën këno xarand.

⁴ Ata wën ang ßër rind orekar fo hi kën! An nang ex na nde ar ßanëk ngwën an, Kaxanu aşus këŷo şuşënd? Awa ar faŷëk gër emëkw edexëm exo gi aŷan ar ngwën an, awa arangoŷëra and Kaxanu hi ko.

⁵ Ako nde yëla kën are fo kë rend Oñëgw Omënëk ok: «Kaxanu aŷan ßan këŷo, xali këŷo yakëraxind angoc and yël këbo ol rafek emëc, ang kë rend ßëte Oñëgw Omënëk ak:»

⁶ Barikan oyekax or yël këbo ol rafek nëmëc, ang kë rend ßëte Oñëgw Omënëk ak: «Kaxanu awereli këbi wërelind ßër kë rafënarand ßën, ßarikan oyekax orexëm ol këbi yëlënd ßër kë ßanand ßën*.»

⁷ Awa mayindën awa end Kaxanu eŷ; ñëpindën end şabucara eŷ, ata këŷun hër caw.

⁸ Tëkayino Kaxanu ata këŷun şëka mëŷ ßëte. Wën ßewëndëran ßëjo, mënenin otaxan odewën ok, do wunëtın owëkw orewën oŷ, wën ßër gë ßenjëw ßend kalay-kalay ßëjo!

⁹ Nangin mëne and xaŷën kën ðeŷ ex, denitayindën, tesindën! Olëş orewën ol nëngwëtäl ex otes, do onënga orewën ol nëngwëtäl ex ecamina!

¹⁰ Banayın gër lëngw ir Axwën, ata këŷun fela yaŷ.

End odenar eŷ

¹¹ Bëmaŷe, ax gi ex na mondenar andewën rewën aŷ. Ar këŷo renand, ba këŷo nëpënd imaŷe indexëm an, anëka ko renand acariya aŷ, do axiti ar acariya hi ko. Angëmëne axiti këy xitind acariya aŷ, axiti hi këy, ay bo ex na afëß ar acariya.

¹² Gayikwa aßat fo ex anëcët ar acariya an, do mëŷ fo ex axiti an. Mëŷ gaßat xorëk eŷo pexën ala an do eŷo nemin. Barikan wëŷ noŷo ngwa hi këy ga këyo xitind ako, aşandax?

End ndaŷënan eŷ

¹³ Awa gërëgako ßaxëtine, wën ßër kë rend: «Doro ba ecan gër angol aŷo këne yeye, yer iniy iŷ këne ŷëpaŷëye fën. Ari këne ŷana ene dinde ßeßër këne şotëraxëne napul, do mbaŷ këne şotëraye.»

¹⁴ Er këŷun hi ecan ecan in, an nang ex na? Enimin, er hi kën ang okëbina od kë şanayand, do kë nëkand təkër fo ex capëraxën.

¹⁵ Ecëñëxët er don rend: «Angëmëne Axwën an awa wa ko, aliya këne liyaye, do eŷo gë eŷo këne riðe.»

¹⁶ Barikan gërëgako, ga kën şoşanarand mëne ßeßëşëm kën ri, arafënarana fo kën rafënarand. Xarak, etoşanara end mondako el ax ye ex na gë təkër ak.

¹⁷ Awa ala an awendëra ko wëndërand angëmëne exo nang anang edi ed enjekax el do axo dind na.

5

End bapela band bër gë napul eŋ

¹ Awa gërëgako, baxëtine wën bër gë napul bën! Tesin, keŋin mokeŋ gayik betëm kënun wëcan!

² Napul irewën in iwërëk ex, oyame ŋamak banjëm bandewën ban.

³ Kaŋe in do gë kodî irewën in ayaner yanerëk. Ata ayaner ijo kē hi osede or kënun lëxw gër kiti ol, do añas kē ŋana ex ŋasënd beman bendewën beŋ ang xođux fo. Yama gër bakey bapelatar baŋo nde sala kēn en gî gë napul isēm!

⁴ Acosa and bër riyenik gër ocēnga odewën do yambara kēnēfi aŋ, kënun lëxwënd mokeŋ. Do otes od bër kē xanand beneda bendewën ok fiatëk xali gër banëf band Axwën, mēŋ ar xorëk beŋ dek an.

⁵ Aliya liya kēn gër ebar gë ecotëra ed napul, do gë bebër kënun xëbënanënd el. Abët bët kēn ang oŋacar or eŋaš fo.

⁶ Wën anëp nēp kēno ar šenene an, alaw laŋ kēno, xarak mēŋ abaxo hēp na endewën eŋ.

End ebuŋan eŋ

⁷ Awa bëmaŋe, buŋayin xali yatir ko bakaw Axwën. Aŋan an ašeni ko šenind ebar el xali ex cēnan beneda bend ko liyaxënënd beŋ. Abuŋa ko buŋand elod gë ecaša ebeja xali gë ekol, exo kanaraxën beneda tēgēt beŋ do gë bendundu.

⁸ Wën bëte buŋayindën, kapinayindën gër oŋëkw orewën gayikwa akey and ko bakaw Axwën aŋ dam ex.

⁹ Bëmaŋe, kēren dëxwërend na kēdi kënun xiti Kaxanu. Axiti an cēŋ, gër ebët xwëša ko dë.

¹⁰ Bëmaŋe, end toro eŋ do gë end ebuŋan eŋ, tēfëtelinēfi bëlaŋwēnel bër laŋwëndëraw babi Axwën bën.

¹¹ Are kēne rende mëne bër buŋa bax bën abeta beta kēni. Awël wël kēn ang buŋa baxo Yob ak, bëte anang nang kēn ang fiata baxo aniyān and yël baŋo Axwën ak. Gayikwa Axwën an gë axaŋēnan hi ko, do monēnga nēnga ko^o.

¹² Bëmaŋe, ax gî ex na dēŋ monjašaran, hik orēn ol, hik ebar el, hik er ex yo. Deyindën tuŋ: «Iyo» angēmēne iyo ex eyakal do deyindën «Ali» angēmēne ali ex eyakal kēdi kēn hi bër kiti.

¹³ Ala ar kē sorond mërëxand irewën an, calelexo. Ar gë onēnga an, ñerëwëralexo oŋëkan od cale.

¹⁴ Ar šëxwërak an, macëlefi bëlëngw bër Amara bën. Do bën calenëleno sam eno nēm ogu gër oŋac or Axwën.

¹⁵ Cale ind gë ekwëta in afakën kēŋo fakën ašëxwëra an, do Axwën an eŋo kanin. Angēmēne aŋwëndëra wëndëra ko, aseban kēŋo seban.

¹⁶ Awa putindën beñëŋēnax beŋ andewën rewën aŋ, do en calendërend, en pakaxën. Cale ind ar šenene in mbaŋ fangak.

¹⁷ Eli, ala ebaxo ang biyi ak. Barikan ašale šale baxo kërëx tēb na, do ax tēb bana gër ebar xali xucak bëniy bëtas gë opacaŋ ocongibat.

¹⁸ Bëte ga šale ko gašëxe, orēn ol sēbëk, do ebar el šënanëk beneda beŋ.

¹⁹ Bëmaŋe bëndam, angēmēne ala exo nambëra xali exo ŋaŋwëta đal in, do abat mërëxand irewën eŋo bakaliw,

²⁰ nangëlexo mëne ar kēŋo wërëšët aŋwëndëran gër fëña ir nambëra ko an, aracët ko racët aniyān andexëm aŋ gër ecës, do beñëŋēnax bendanjëm ko laš.

Kayëta iŷanar Piyer in Lilaya in

Akayëta aŷo ro Piyer ŷëgwën bafi okëreceŷ od ŷapër bax gër Owun or Rom ok. Arixëra banëfi rixërand do bani sorond mbaŷ gayik awa wa këni end Yesu Kërisët eŷ. Piyer ga wël baxo end toro indebën eŷ, xwitanaxën bafi mëne Kaxanu mbaŷ ye ko do aŷap yapëk eni baŷi ga xwëta këno. Afel fel bafi bête Kaxanu sana këbi eni gi bulunda ir bër fexën këbi Kërisët. Are re baxo bête eni kemëna eni gi bela bër këŷo riyeninënd Kërisët, gayikako Angoc and Kaxanu aŷ gër ola orebën hi ko. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el: 1.1, 2.

End eyar ed apexa el, do gë owënëk eŷ: 1.3-2.3.

End bulunda ir Kaxanu, end olëngw do gë ebuŷan ed gër toro eŷ: 2.4-25.

End eñer do gë ebalër gër aminëmëra eŷ: 3.1-22.

End toro ir ang Yesu Kërisët eŷ do gë end oyeax eŷ: 4.1-19.

Epëb ed bëlëngw bër gër amara el do gë eperëna el: 5.1-11.

Epelar el do gë ekaran ed beŷjekax el: 5.12-14.

Ecëmar el

¹ Wëno Piyer, parëxanda ir Yesu Kërisët in këŷun ŷëgwënëlinde wën bër sana këŷun do ŷapër kën gër owar or Poŷ, gë Galasi, gë Kapados, gë Asi do gë Bitini bën.

² Faba Kaxanu kë nangënd beŷ bën dek damana ex gixën. Gë enang elo yata këŷun gë epit ed fit këŷun gë Angoc andexëm el, en tëfaxënënd endexëm eŷ do eŷun wunëtaxën gë oŷat or Yesu Kërisët oŷ. Awa cënarëlex de oyeax ol do gë obetak ol gër ola orewën!

End eyar ed apexa eŷ

³ Cëkwanëŷone Kaxanu, Sëm ir Axwën arebi, Yesu Kërisët. Gë axaŷënan isëm irexëm in rëw këbo gaŷëxe paŷ gë ekani ed Yesu Kërisët gër ecës el ene cotaxëne eyar ed gë aniyar el.

⁴ Mondako ri ko ene cotaxëne er din ax cësënd na in, er beŷa këbo in, er din ax buyarënd na in, er din ax nëngwëta na in. Kaxanu ejo fenin këŷun yaŷ gër orën.

⁵ Wën këŷun nëkonand gë panga ind Kaxanu in, gë ekwëta ed xwëta këŷo el en cotaxën apexa and kë ŷanayaw gër baŷey baŷelatar aŷ.

⁶ Ata wën mbaŷ këŷun nëngandërand ado ga yapëk en caminara imëd në end batëŷ bandanjëm band hi këŷun gërëgako baŷ.

⁷ Batëŷ baŷo kë wasinënd oxëbën or ekwëta edewën ol. Mëŷ xëbënëk nëmëc kaŷe ir wënënek xodux do kë nemind fo. Ado ga hi baŷun batëŷ baŷo, mondako bax ex gi eŷata ed ekwëta edewën el gë ecëkw, gë enjaran, do gë epëb, and ko ŷanayaw Yesu Kërisët aŷ.

⁸ Wën aŷan ŷan këno, ado baŷik elod ano wat ex na. Gërëgako dëŷ axwëta xwëta këno ado baŷik ano watënd na, do aŷot ŷot kën onënga or gë enjaran, or ala dëŷ ax kor na exo tëfët.

⁹ Aŷot ŷot kën apexa and enjëw, and ex acosa and ekwëta edewën aŷ.

¹⁰ Ata apexa aŷo bani ŷaland gë obal osëm eni nang bëlawënel bër bax reŷarand end oyeax or fenin këŷun Kaxanu eŷ.

¹¹ Moke mëna bani xemënan eni nang nand feŷe do bënd fe fënëta ko Angoc and Kërisët and ebax gër ola orebën aŷ. Yama Angoc aŷo ga bafi nangënënd nde gana-gana fo toro ind Kërisët in do enjaran end ebax exo cot eŷ and ko fis aŷ.

¹² Kaxanu anangën nangën bafi mëne wën xwënëk eyeyan ed laŷwëneŷu bafi eni deyara el, ax gi bana ed faŷ bafi bën bëlawënel. Bëfemëra bër Atëfëtan bën awëlaw fo wëlaw bani beŷër kënun sëfëtanënd gërëgako gë panga ind Angoc Amënek and xaniwëk gër orën in. Gër beŷo këbi xacërand eni yëkwa omeleka ak ga ŷandi këbi eni nangëdo.

End owënëk eŷ

¹³ Awa yëlarayindën aŷe, giŷin gë anjuŷ, kwëtin dek eyar edewën el gër oyeax or këŷun wëlanëŷu Yesu Kërisët and ko ŷanayaw aŷ.

¹⁴ Ang obaŷ or këŷo baŷëtënënd fo, këreŷun baŷënd na end oŷandi od ŷot ban gër onangërarëxe orewën eŷ.

¹⁵ Barikan ang wën ko ar sana këŷun ak, wën bête mënin mondako fo gër bënd kën rind yo.

¹⁶ Gayikako aŷëgw yëgw këni: «Bëwënëk kën hi gayik wëno awënëk hi këme*.»

¹⁷ Do angëmëne axëla këno xëland Kaxanu ang Sorix irewën fo, xarak mëŋ këbi xitind bela bën gë epitëndër këm, ala kala gë beber ri ko bën, dŷiyayindën gë anjŷ and Kaxanu nand hi kën gër yeŷa na.

¹⁸ Enimin, anang nang kën mëne Kaxanu anjun dacët ex na gë beber kë nemind: gë kodŷ ba gë kaŋe. Gër ola or gë ofëcak këm, or rëweli kënun bëxarëk bërewën racët këŋun.

¹⁹ Barikan gë oŷat oxëbënaxik or Kërisët or racët këŋun oŋ, oŷat or ŷarëk ang or ifeŷ iwënëk do ibëngwëk, and ŷadaxa këno fo oŋ.

²⁰ Mëŋ ex ar sana këŋo Kaxanu gana-gana fo, d'amana exo dixën ngwën an. Do mëŋ ŷanayaw ko gër bakey ŷapelatar ŷaŋo në endewën na,

²¹ wën bër xwëta këno Kaxanu paŷ gë mëŋ bën. Kaxanu xanin këŋo gër ecës do yël këŋo enjaran eŋ. Mondako bax, ex gixën ekwëta edewën el do gë eyar edewën el gër Kaxanu.

²² Gayikako awënënaya wënaya kën ga wã kën dal in, en cotaxën aminëmëra and gë eñëŋëxax end ŷonayak këm an. Awa balërendëleŋun mbaŋ andewën rewën an, gë anjëlän ak dek do gë emëkw epeŷax.

²³ Enimin, bër rëw këbi Kaxanu gaŷëxe hi kën, xarak ax gi ex na de gë enedä end kë ŷësënd, bari gë enedä end ax cësënd na, gë eyeyan ed din ir din ed gë aniyän and Kaxanu el.

²⁴ Gayikwa ala ar kë liyand yo,

ang andës fo hi ko,

dek enjaran endexëm eŋ, ang opëtëfët fo ex.

Andës an añaŷ kë ñaŷënd

do opëtëfët ok awini kë winind*.

²⁵ Barikan eyeyan ed Axwën el, din ir din kë ŷayind.

Eyeyan elo ex Atëfëtan and nangën kënun an.

2

End cale ingaŷax eŋ

¹ Awa teŷin oxey or ex yo, osit or ex yo, egi ed bëŷëŋëxax bër kë laŷayand el, oyëkëraxi ol do gë odena od ex yo.

² Ñandiyindëleŋun ang omër omënëk fo eyeyan ed Kaxanu el ang këbi ŷandind omër bëndoyer ak, en pirixën gër apexa,

³ gayikako anang deŋ nang kën ang nënga ko Axwën ak.

⁴ Tëkayino ar ex ekaŷ ebëngw ed lap bani bela an. Xarak, mëŋ ex ed yata ko Kaxanu el, ed xëbënan këŋo el.

⁵ Ang këni barënd oxaŷ ex gi aciŷ ak, wën bëte barërin ang oxaŷ obëngw fo, en gixën Aciŷ amënëk, bëŷadaxan bëwënëk, eno dinaxënënd Kaxanu, paŷ gë Yesu Kërisët, ocaŷaxa od onden, od ko ŷana exo ŋanënd.

⁶ Gayikwa are rek gër Oñëgw Omënëk:

«Watin ga këme xwëtënd gër Siyoŋ ekaŷ ekëla,

elo sana këme, elo xëbënan ke.

Do ar kë wã endexëm an,

din aŋo cëfënan na*.»

⁷ Awa ekaŷ elo këŋun yëlënd epëb el, wën bër xwëta këŋo bën. Barikan gër bër aŋo kwëta ex na:

«Ekaŷ elo ex ed lap bani bëŷay el

xarak mëŋ ex ekëla el*.»

⁸ Do bëte:

«Ekaŷ elo këni fokërend bela bën,

ekaŷ elo këbi rebënd*.»

Ga xey këbi eni tëf eyeyan ed Kaxanu el, bëte gayik mondako bax ebi gi.

⁹ Barikan wën cëŋ, er hi kën andëwëra and sana ko Kaxanu, bër gë oŷadaxan or emun, enëŋ emënëk, buŷunda ir xwën ko. Mondako hik en tëtëtëraxënënd bëcërecaxik bënd ri ko ar nëcëtëgu këŋun gër ecamëdan do wëla këŋun gër angoŷen akëbënaxik andexëm an.

¹⁰ Wën anëka hi kën gërëgako bulunda ir Kaxanu, xarak akarëk aŋ, an gi bana bulunda. Kaxanu abaŋo xaŷënan na endewën eŋ. Barikan gërëgako axaŷënan këno xaŷënanënd.

¹¹ Wën bëmaŷe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, axara xara këmun gayikako bër okucan, do bëliyer fo hi kën, kemënyayin en kwëŷëta oŋandi od eman od kë wërelind enjëw ok.

¹² Mëlayayindën ŷenene ola orewën ol mërëxand ir bër aŋo kwëta ex na Kërisët bën. Do gër ed kënun nangaŷandërand, watindëlexëni bandixa banjekax bandewën baŋ, eno cëkwaxën Kaxanu yatir këbi fiatën.

End epëb ed owun eŋ

¹³ Ang ŷapëk gër Axwën ak, pëbindën olëngw or ex yo. Pëbindëno emun eŋ, mëŋ ar ex ar gapak an.

¹⁴ Pëbindënëbi ogofërëner ok gayik emun eŋ fana këbi enëbi nöpënd bëwendëran bën do enëbi cëkwand bër kë rind benjekax bën.

¹⁵ Enimin oŋandi od Kaxanu ok ex, paŷ gë benjekax bënd kën rind beŋ, eni cëmind bela bësitarak bën, bër ŷoweŷ ax nang ex na bën.

¹⁶ Diyayindën ang bërëyaya fo, bari këren dafayand na gë orëyaya olo en dixën eñëŋënaŋ eŋ ado bayik ŷoweŷ aŋun cëba ex na: giyin okaďëp od Kaxanu.

¹⁷ Pëbindënëbi bela đek, ŋanindënëbi bëmaŷe bëŋ, yëdayindëno Kaxanu, do pëbindëno emun eŋ.

End oxëreceŋ eŋ

¹⁸ Wën bëriyenin bër gër bëciw bën, yëdayindënëbi bëxwën bërewën bën do mayindën endebeŋ eŋ ado eni nemëri, bari ax gi ex na bër bëngwëk do nënga këni bën fo.

¹⁹ Gayikwa oyekax kën ŷot ga buŋa kën buŋand en toro në end Kaxanu, gë amena këm.

²⁰ Enimin, aŷëkw nde këno ŷëkwënd ar kë buŋand gër toro në end ga wëndëra ko an? Barikan angëmëne abuŋa kën buŋand në end ga kën rind benjekax, enjekax ex gër ogës od Kaxanu.

²¹ Në eŋo yataxën këŋun Kaxanu gayik Kërisët,

mëŋ bëte, mondako soro ko në endewën na, eno tëfëtelixënënd, en tëfaxënënd banjëta bandexëm baŋ.

²² Bari mëŋ elod axo mendëra ex na, bëte elod ala ax wël ex na enëgwëŷ gër etëŷ edexëm.

²³ And bano ŷirërand aŋ ababi waŷa na, and baxo sorond aŋ, ala abaŋo wesa na.

Barikan asebën sebën këŋo amaŷa aŋ ar kë xitind ŷenene an.

²⁴ Mëŋ dëŋ lëbinak bamena bandëbi baŋ gër eman endexëm and fika këno gër kërëwa do ŷës ko në end beñëŋënaŋ bendeŷi aŋ.

Mondako ŷës këne ene capëraxëne gë beñëŋënaŋ beŋ, ene diyaxënënde aniyand and ŷenene.

Gë tembaŷ indexëm iŋ kën fakaxënënd.

²⁵ Enimin, anëka hi ban ang oyel or nambërak fo*.

Barikan gërëgako anëka baka kën gër ar ex axadac do anëkona arewën.

3

End eñër eŋ

¹ Bëte wën bësoxari bën, mayindën aŷa end bëcën bëndewën eŋ. Angëmëne mondako kën rind, axor këneŷi xor bëcën bëndëmar ado ga bani hëpënd end Kaxanu eŋ. Axor këneŷi xor gë eyeyan këm, gë ola orewën ol,

² angëmëne eni watënd gër aniyand andewën mëne aŷën wën kën do mëne wën afëb fëb këneŷi.

³ Oñanënanan odewën ok kërex gi na or fac: olap, gë baŋepe band kaŋe, gë bëŋwën bënd kaŋe, gë orëxër or kaŋe do gë banjëm bakëbënaŋaxik.

⁴ Barikan gil ex lëf gër emëkw, oñanënanan od din ax biwënd na, od onden onënga, do ond angwëlëra. Ata oñanënanan od mondako ok, mbaŋ këno xëbënanënd Kaxanu.

⁵ Oye olo ŷot bani bësoxari bëwënek bër angwën bën, bër xwëta baŋo Kaxanu bën ga banëbi fëbënd bëcën bëndebën bëŋ.

⁶ Gako Sara, afëb fëb baŋo Abëraxam xali baŋo w̄acënd: «Axwën aram*.» Odënaŋ odexëm hi kën angëmëne ari kën rind beŋjekax beŋ, xarak er kën yëdand geŋatak aŋun yëbun ex na.

⁷ Bëte wën bëcën bëŋ, mëlayayindënëbi endëmane fo bolindaŋ bõrewën gër eñër edewën, ga nang kën mëne ola orebën ol ax këme na bon. Pëbindënëbi, gayikwa bën bëte ašot kën šot aniyand ko yëlënd Kaxanu nê end oyekax orexëm aŋ. Diyindën mondako, ata bayik yoweŷ ax bedi na cale indewën inŋ.

End ebalër eŋ

⁸ Awa wën wëlëringdën, balëringdëleŋun ang bër acël amat fo, cotindën anjëlän amat, bëngwëlex onden ondwën oŋ, banayindën.

⁹ Ax gi ex na momaşën eñëŋënaŋ eŋ gë eñëŋënaŋ, do ocir ok gë ocir. Ecëñëxët, karandënëbi beŋjekax bošandax, gayikwa nê eŋo yataxën këŋun Kaxanu en cotaxën obetak or fenin këŋun ol.

¹⁰ Enimin, Oñëgw Omënëk ok ga rek:

«Ar yandi këŋo exo ŋan aniyand aŋ
do exo cot baŋeŋ beŋjekax an,
etëŷ edexëm el tebëlex odena ok,
do gë etitinaxën ed bela el.

¹¹ Kwëŷëtalexo beñëŋënaŋ beŋ
do diyindëlexo beŋjekax.

Calayindëlexo aketëxeta aŋ,
do kemënayindëxelo exo ŋatën.

¹² Gayikwa bangës band Axwën baŋ anëkona këbi nëkonand bër šenene bën,
do gë banëf bandexëm baŋ,
abaxët ko baxëtënd cale indebën inŋ.

Barikan ašus këbi šusënd bër kë rind beñëŋënaŋ bën*.»

¹³ Do wën nobën cëŋ këŋun rinan eñëŋënaŋ angëmëne beŋjekax kën balëkënalind?

¹⁴ Ado enun toronënd nê end or šenene eŋ, nëngandërayindëleŋun! Kërenëbi yëdand na do këreŋun bëlandërand na.

¹⁵ Barikan, pëbindëno Kërisët, mëŋ awënëk an, ang Axwën fo, gër owëkw orewën. Giyindën laŋ bëwëlëk bër eno yakand kerët ar këŋun wëka yo eno pelëra ine kën yaraxënënd er kën yarënd in.

¹⁶ Barikan, yakayindën endëmane fo, do gë onden onjekax. Ata bër këŋun širërand nê end ola or šenene or yël këŋun Kërisët bën cëfënanindëlebi gër ed eŋax enun yëlan yëŷ.

¹⁷ Enimin, pecanëleŋun en torond ga kën rind enjekax eŋ angëmëne mondako yandi këŋo Kaxanu, bari ax gi ex na ga wëndëra kën.

¹⁸ Gayikwa Kërisët amat fo soro ko do šës ko nê end beñëŋënaŋ, mëŋ ar šenene, nê end bela bëšëmbak, eŋun mëlaxën gër Kaxanu. Eman endexëm eŋ lawë bani, barikan Angoc Amënëk aŋ xaninëgu këŋo abëngw.

¹⁹ Gë angoc andexëm aŋ ye baxo Kërisët ebi tëfëtandërax endexëm eŋ bangoc band gër epëra baŋ.

²⁰ Akarëk aŋ, bangoc baŋo baŋo wëšënënd Kaxanu. Mëŋ abuŋan buŋan babi xali fika ko Nowe Akuluŋ and fexaxën bani mëŋ gë bela bëcongëbëxi polo gër men aŋ.

²¹ Eŋo ex amatinali and xoŋuyi or këŋun fexënënd gërëgako el, bari ax dëxëtënd na abuŋar in eman in. Xoŋuyi olo onden onjekax ex gër lëngw ir Kaxanu paŋ gë ekani ed Yesu Kërisët gër ecës el.

²² Mëŋ ex ar bakak yaŋ gër orën do yëpax ko gand liwë ir Kaxanu an, mëŋ ex ar këno baxëtënënd omeleka an, bangoc band wunëk baŋ do gë band gë panga baŋ.

4

End aniyand angašax eŋ

¹ Awa gayikako Kërisët asoro soro ko gër eman endexëm, wën bëte giyin bëwëlëk ang bër emer fo en torond mondako fo. Gayikwa ar sorok gër eman endexëm an, anëka šapër këni gë eñëŋënaŋ eŋ,

² exo dıyaxënënd baŋeŋ band bayi këŋo gër ebar baŋ ang këŋo yandind Kaxanu ak, ax gi ex na ang ex oñandi oñëŋënaŋ ak.

³ Enimin akarëk aŋ, gwac xwënda ban edi ed bešër fian këni bër aŋo kwëta ex na Kërisët bën: ašëk alakirand fo in, oñandi oñëŋënaŋ ok, ekureliran el. Ata wën

monjëlaja ban yëlayand gër ñambëran in, gër oşeß ol, do gër ekëla ed olaß el, xarak aßeßa şeßak.

⁴ Gërëgako aßaran këbi ßaranënd ga kënun watënd mëne an bo ex na ga kën xaßërend gë bën gër eñac, mëñ kënun renaraxënënd.

⁵ Barikan bën ayaka këno yakaß ar yäpëk ebi kiti bela bëßëngw do gë bëßësëk an.

⁶ Enimin, mëñ nangënaßën këneßi Atëfëtan añ bëßësëk bën dëñ eni dïyaxënënd gë Angoc and Kaxanu añ ang ak ado ga xiti këneßi ang ðek bela ak.

End oyekax eñ

⁷ Ekwët ed beÿ ðek el anëka saxëguk. Awa giyin bërenik do bër gë anjus, en kemënaßënënd gër cale.

⁸ Damana beño ðek, balërendëleñun mbañ andewën rewën añ, gayikwa anjana añ alaß kë laßënd beñëñënaß bëndañjëm.

⁹ Mëlayarindën aye ang këno wëlayand aliyer gër bëciw bëndewën ak, xarak an ñunëñunand na.

¹⁰ Ala kala diyenindëleßi boßandaß gë anjëla and yël këño Kaxanu, në end oyekax orexëm añ. Angëmëne mondako kën rind ata kën hi bër xwëtan këneßi ßanjëla ßand ko yëlënd Kaxanu në end oyekax orexëm.

¹¹ Ar yël këño eyeyan an, deyarayindëlexo bënd re ko Kaxanu beñ. Ar yël këño edëcara ed bela an, ðëcarayindëleßi gë ojaß od yël këño Kaxanu ok. Gër end ex yo, cëkwëndino Kaxanu paß gë Yesu Kërisët, mëñ ar gë enjaran do gë panga ind din ir din an. Amen!

End toro eñ

¹² Wën bëmaÿe bënd ke balënd mbañ beño, ga kën sorond ako, atëy añëkaxik ex, këreñun caranënd na nangëde ax ñap ex na fo.

¹³ Ecëñëxët, nëngandërayindëleñun ga kën sorond, ang soro ko Kërisët ak. Mondako yäpëk ex gi enjun nëngandëraxënëð nëmëc yatir ko nëcëtëgu ðek enjaran endexëm eñ.

¹⁴ Ado enun cirërand në end oßac or Kërisët nëngandërayindëleñun, gayikwa Angoc and gë enjaran añ, and Kaxanu añ, gër ola orewën hi ko!

¹⁵ Barikan wën, gabatak kërexo torond na në end ga laß këño ala, në end ga rekara ko, në end ga wëndëra ko ba në end ga lil këbi bela gër bendeßën.

¹⁶ Angëmëne ga hi ko këreceñ ko soroxënënd, cëkwayindëleño Kaxanu në end oßac olo, këreño cëfënanënënd na.

¹⁷ Gayikwa anëka ñatëguk kiti ind kë yana gër ekun ed Kaxanu in. Xarak angëmëne gër ndëbi kë yänand kiti in, mondake kë ñata gër bër ñëpëk eni kwëta Atëfëtan and Kaxanu bën?

¹⁸ Ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Angëmëne alak lakëk exo pexaxën ar ßenene an, mondake cëñ kë hi end aßeßak eñ, do gë end awendëran eñ?»

¹⁹ Awa bër kë sorond gër edi ed beñjekax gayik Kaxanu yandi këño ebi gi mondako bën, tebayalexëni gër otaxan odexëm, mëñ ar ex mokwëta an.

5

End emëlayan ed okëreceñ eñ

¹ Awa bëlëngw bër ex mërexand irewën bën yandi ke mëni pelëra gërëgako. Wëno dëñ alëngw hi këme ang bën ak, sede ir toro ind Kërisët hi keme, do bëte ahixeli këme hixeli gër enjaran endexëm and ko ßanayawëgu añ.

² Kadacindënëßi ßenene bër gër amara and xwëtënan këñun Kaxanu bën. Nëkonayindënëßi gë emëkw el ðek ang ñian ko Kaxanu ak, xarak ax gi ex na në end acosa fo, bëte ax gi ex na ga kënun nëyalind.

³ Ola orewën ol gülex or këni xor eni tëtëtelind bër gër amara bën. Kërenëßi bëñand na nangëde wën xwën këbi fo.

⁴ Do and ko ßanayaw alëngw ar bëxadac añ, aßos këñun ßos gë ekamote ed owun ed gë enjaran ed din ir din el.

⁵ Bëte ocambenjar ok gë odënaß ok, baxëtindënëßi bëlëngw bën. Banayindën gër ßanëkëra ßandewën, gayikwa are rek gër Oñëgw Omënëk:

«Kaxanu ayël këbi yëlënd oyekax orexëm ol bër kë ßanand bën, ßarikan awëreli këbi wërelind bër kë rafënanand bën.»

⁶ Awa wën ßanayindën gër lëngw ir Kaxanu, mëñ ar gë panga an, eñun dafënaßën and këño ñatan añ.

⁷ Kwëtinayindën gër ndexëm ðek beþër këñun sibänënd gër banjêlan bandewën bën, gayikwa mëñ afëýëpëý këñun fëýëpëýënd.

⁸ Giyin gë anjus, këren nambinand na. Şabucara in, arangoýëra ar gë wën an cëñ, abëtëra këñun bëtäränd ga ko şaland noýo këño yamb ang yërañ ir këño sisand emacar end këño yamb fo.

⁹ Nëpindën endexëm eñ do kemënayin gër ekwëta ga nang kën ako mëne oyot od obät këñun wëcanënd gë bëmaýe bëndewën bënd gër ngwën ro bëñ.

¹⁰ And kën soro imëd añ, Kaxanu mëñ ar gë oyeakax an, mëñ ar wäceli këñun enjaran end ðin ir ðin end ex gër Yesu Kërisët eñ, axanin këñun xanin, abaşën këñun abaşën ojaŵ ok do axemën këñun xemën en gixën bër rëç këbi aye.

¹¹ Mëñ ga xwënëk wa owun ol ðin ir ðin! Amen!

Epelar el

¹² Silas, imaýe ind xwëta këmo gër Axwën in, rëca ke mun ñëgwënëli bepëñëfëne beño. Aýandi ýandi ke me deya oyeakax or ðal or Kaxanu ol, mun kemënaşën, awa kemënayin mbañ!

¹³ Bërëŵak bër hik gër Babilon bën, bër yata këbi Kaxanu ang wën ak bën, këñun şëmand. Aşëma këñun şëmand bëte asëñiwën Marëk.

¹⁴ Cëmarëxën momëgar ang bëmaýe bënd këbi balërënd fo. Awa wën ðek bër xwën këñun Kërisët bën, cotin obetak ol.

Kayëta ixinëm ir Piyer in Lilaya in

Akayëta aŋo ex akinëm and yëgwën baŋi Piyer bamara band okëreceŋ band lapar bani gë bêlawënel bënëgwëš baŋ. Në end osëyali or fudac orebën eŋ, bërëwak bërənĵëm wëlandëra baŋi do bani wëkarënd në end ine ko legënaخنëgund Axwën an ga re baxo mëne gogo ko bakaw. Piyer ayëgwën këŋi mëne Axwën an axo dëgënan na. Barikan aŋa ko buŋand xali ala kala exo nëngwët ola orexëm ol do exo teb bëñĵënaخ bëŋ. Er ex gër akayëta in:

End or šenene do gë end bêlawënel eŋ: 1.1-21.

End ekwëyëta ed osëyali or onëgwëš eŋ: 2.1-22.

En ošën or omakaw ond Axwën eŋ: 3.1-18.

Ecëmar el

¹ Wëno Simoŋ Piyer, ariyenin do parëxanda ir Yesu Kërisët an, këjun yëgwënëlin d kayëta ijo wën bër gë ekwëta ed xëbënek ang edebi ak bën, paŋ gë or šenene or Kaxanu do gë Afexën Yesu Kërisët ol.

² Oyekax ol do gë obetak ol bašërël ex gër ndewën ga nang këñëŋi ako Kaxanu do gë Yesu, Axwën areŋi an.

End oxëreceŋ eŋ

³ Kaxanu ayël yël këbo gë panga indexëm in dëŋ dek beŋer kë ŋana ene dīyaxënënde ang ex ola or Kaxanu ak mëŋ ar wacëgu këbo gë enjaran endexëm eŋ do gë ekëbënaخik endexëm an.

⁴ Paŋ gë enjaran eŋo do gë ekëbënaخik eŋo, yël këbo Kaxanu beŋer beya baŋo bën, en koraxën en cana osëmbak or gër ngwën ol or oñandi oñĵënaخ ok do en cotaxën ola or Kaxanu ol.

⁵ Awa në end eŋo dëŋ, kemënaخin gë obal osëm en bašaxën gër ekwëta edewën owerëgweran ol, do gër owerëgweran, onangëran ol.

⁶ Bašin gër onangëran, egi ed gë anjus el do gër egi ed gë anjus el, ekemënal el. Bašin gër ekemëna, epëb ed Kaxanu el.

⁷ Bëte bašin gër epëb ed Kaxanu, ebalër ed gër aminëmëra and oxëreceŋ el do gër ebalër ed gër aminëmëra and oxëreceŋ, aŋana aŋ.

⁸ Enimin, angëmëne benjekax beŋo ahi hik gër ola orewën do ex nëmb, an ñana na en bayind gë bandixa banjekax këm, an gi na gë odëwërëwën këm, gër enang ed Yesu Kërisët, Axwën areŋi el.

⁹ Barikan ar šanëk beŋo an, axo watërand na aye, xali hi ko ang ašiwëk fo. Axwëya xwëya ko angunëtan and bamena band baxo rind and ganëka aŋ.

¹⁰ Bëte bëmaŋe, kemënaخindën en balëkënali nëmëc owac or wac këjun do gë eyata ed yata këjun Kaxanu el. Angëmëne mondako kën rind, din an pokër na.

¹¹ Ata Kaxanu mondako këjun fërëtënaخën ebët eñangax, en dilaxën gër owun or din ir din or Yesu Kërisët, mëŋ ar ex Axwën areŋi do Afexën areŋi an.

¹² Mëŋ ex bëte, wëno din këmun ŋana mun kwitanënd beŋo ga nang kën anëka do lëkaya kën däl ir šot kën in.

¹³ Yëla këme aye yek, nand bayi këme gër eman eŋo na, mun nëngëtënd gë bënd këmun xwitanënd beŋo.

¹⁴ Gayikwa Yesu Kërisët, Axwën areŋi an, anangën nangën ke mëne gogo këme šës.

¹⁵ Barikan gë oxor oram ol këme ri mun tebëtanaxën er këjun ŋana eŋun kwitanënd, nand ex yo, beŋo dek.

End enjaran eŋ

¹⁶ Enimin, biyi ex otode od watëk ola oxëbënaخik or Yesu Kërisët, Axwën areŋi ol gë bangës bandëŋi baŋo dëŋ. Anangën nangën këmun panga indexëm in do gë omakaw ondexëm oŋ, xarak ax gi ex na gë bëndacan bënd xamën këni bêla.

¹⁷ Gayikwa Faba Kaxanu yël këŋo or gapak ol do gë enjaran aŋ yatir wëli bax oniw orexëm ol gër enjaran ekëbënaخik eŋo ga kë re: «Ajo ex Aseñiwën ar pëlot gër yomb iram an, wëno monëgan ke nënganënd endexëm eŋ.»

¹⁸ Biyi dëŋ wël bax oniw olo ga wëliwëk gër orën and ebami gë Axwën Yesu Kërisët yaŋ gër etënd emënek aŋ.

¹⁹ Biyi cëŋ, er reya këni bëlawënel in, er mokwëta nëmëc ex. Awa wën aŋap Ƴapëk eŋun Ƴalënd end eyeyan elo eŋ. Er hik ang lambo ir kë ƳoƳand gër ecamëdan fo xali ex canayaw angoben aŋ do emal ed oxeya el ex ƳoƳand gër owëkw orewën.

²⁰ Damana bëŋo dek, anang nang kën mëne gër Oñëgw Omënëk, eyeyan ed alawënel ed ex anjëlän and ala, ax gi ex na.

²¹ Gayikwa, alawënel abax yeyänend ex na ang baxo Ƴëland ak. Angoc Amënëk aŋ baƳi wasinënd bëlawënel bën gër onden ondebën end Kaxanu end këni reya eŋ.

2

End bësëyali bënëgwëš eŋ

¹ Akarëk aŋ, bëlawënel bënëgwëš hi bax na gër bulunda ir Isërayel. Bëte mondako fo këni xani bërëmar mërëxand irewën eni gi bësëyali bënëgwëš, eni dilaliw bënëgwëš bënd kë nabelind do eno yaxëtand Axwën an, mëŋ ar racët këbi an. Ata bëŋo mocala këni šaland enemi ed bërëxadët el.

² Bëranjëm këbi sëf gër aniyän atëmbak andebën, do bësëxen bën në endebën këni Ƴana eni cirënd fëña ir dal in.

³ Bësëyali bëŋo, ga Ƴan këni napul in kënun Ƴana enun Ƴifand gë bënd këni yerëtënd bën fo bën, enun dëxëlëxaxënënd. Barikan kiti indebën in elod anëka fo wël bax, do enemi edebën el ax gi ex na mocëni!

⁴ Omeleka od wëndëra bax ok, Kaxanu aŋo kaŋënan bana endebën eŋ. Alap lap këbi gër ambëxw atiŋax do xap këbi gë ogweyele-gweyele gër acamëdan ang gë gweyele-gweyele fo eni cënixën kiti in.

⁵ Bëte Kaxanu alaw law' babi gë oŷëm ol, bela bësëmbak bër ebax akarëk bën, angwën and baxo femërand Nowe end aniyän and šenene aŋ. Barikan fexën këbi Nowe do gë bela bëcongëbëxi bësëxe.

⁶ Bëte Kaxanu anëp nëp baƳi bër gër Sodom do gë Gomor bën and bëlën ko Ƴangol baŋo aŋ. Mondako ri baxo eni nangaxën dek bësëmbak bën mëne mëŋ axiti ko xiünd.

⁷ Barikan aracët racët baŋo Lot, mëŋ ar šenene ar bax xoŷërand, në end eñac end bëwëšik bëŋo eŋ.

⁸ Gayikwa ar šenene ar bax liyand gër Ƴangol Ƴand Sodom do gë Gomor ajo, key yo key baŋo yambënënd gër emëkw ed šenene edexëm në end eñëŋëxax end baxo watënd do baxo wëlënd eŋ.

⁹ Awa eŋo këbo wasinënd mëne Axwën an axam xam ko edacët ed bër šenene gër ocëmu el. Barikan afeni këbi finend bësëmbak bën ebi nëpaxën Ƴatir kiti.

¹⁰ Adofa anëp këbi nëp bër këbi ƳetëƳetënd edi ed bemuyaraxik bën, bër kë xašërend gër edi ed oñandi od eman do këni Ƴepënënd or gapak or Axwën bën.

Bësëyali bënëgwëš bëŋo, axwëta xwëta këni ogaf odebën ok do arafëna këni rafënannd mëne ani Ƴëdand na ecir ed Ƴangoc Ƴacaraxik Ƴand gër orën el.

¹¹ Xarak omeleka od xuca këbi ojaŋ do gë panga ok dëŋ anëbi nëpënd na, ani kwëšand na gër lëngw ir Axwën Kaxanu enëbi cir.

¹² Barikan bën ari këni rind ang bër gë onden këm fo, ang oŋacar fo, oŋacar or eñaš or xwël kënëbi do enëbi dafw xali eni bër ol. Ašir këni širënd er Ƴayik ani nang ex na in.

¹³ Osëmbak orebën olo axana këni xana ang acosa fo. Monëŋan këbi nëŋanënd eyëlaya ed gër oñandi od eman ogës od bela dek el. Ošëfën orewën ex and këni yow gër ed kën fedër Ƴambëran aŋ, opëna odewën ok këni buyarënënd.

¹⁴ Bängës Ƴandebën Ƴaŋ yer orekar fo ex, do din abi pedënd na eñëŋëxax eŋ. Ƴifa kënëbi Ƴifand bela bër sitarak bën, monjëlaya Ƴëlaya këni gër aŋana and kodí. Ata bëŋo obaš or xata këbi fo exëni.

¹⁵ Ga seš këni fëña ir šenene in, nambëraxën këni ga sëf këni fëña ir Balam, asëniw ar Bosor in, mëŋ ar Ƴan bax acosa and exo dixën osëmbak an.

¹⁶ Barikan fali, mëne ngëŋ emacar, yeyän bax ang ala fo do rexëra baŋo në end amena andexëm, alawënel ar šenëkët baŋo an, xali xwëšan këŋo.

¹⁷ Bësëyali bënëgwëš bëŋo, ang Ƴandu Ƴand gë men këm fo exëni; ang ebed' ed šapërelük ekoc fo exëni. Ata bën šëni këbi acamëdan aŋ.

¹⁸ Gayikwa ašëbëta këni šëbëtand eni deya bënd gë ofëcac këm, bënd gë ndafënan itëm. Mondako këni rind enëbi Ƴifaxën gë oñandi oñacaxik od eman ok bela bër šanëguk gë ojaŋ fo gër otaxan od bër kë liyand gër enambëran bën.

¹⁹ Bela bëŋo abeya beya banëbi mëne aniyän and yaya kënëbi Ƴël, xarak bën dëŋ okadëp od bëbër kë nemind exëni. Gayikwa ala kala xadëp ir er wëña këŋo hi ko.

²⁰ Enimin, angëmëne aseb seb këni bemuyaraxik bend gër ngwën ro bej paß gë enang ed nang këno Yesu Kërisët, Axwën do Afexën arebi el do eni bakani bejo xali ebi bëña gaşëxe, awa nëmëc këni nëxena ang nëxena bani añanar ak.

²¹ Er fecadox këreni nang dona aniyan and şenene aņ, gë eni nang aye dëņ, do eni maşan epoxy apela amënek and sëyali kënebi aņ.

²² Awa bën anëka hi këbi eyeyan ed ðal ed orenik ed kë rend: «Lanjet in anëka bakani ko exo yamb er wis baxo in*» Bëte: «Ambëxwëbëxw anëm and buyi bano ecede-ecede aņ, anëka rëgwaya ko gaşëxe gër egway.»

3

End omakaw ond Axwën eņ

¹ Wën bëmaņe bënd ke balënd mbanj bëņo, kayëta ixinëm in këmun yëgwënëlin. Gër okayëta oki oko, këmun xwitanënd bend nang kën aye bej, en nëngëtaxën gër onden ondwën.

² Ata kën yana en kwitand bend reya këni, akarëk aņ, bëlawënel bëwënëk bej do gë apela and oparëxanda odewën aņ, apela and ex and ar ex Axwën do Afexën arebi aņ.

³ Nangin mëne ðamana bejor ðek, gër bakey bapelatar, bëla bër kë sëfënd oñandi oñëņax do këni sanënd mbanj kë şanayaw na.

⁴ Do are këni yana eni dend: «Feye ngwa exo ar bëya bax mëne aßaka ko bakaw an? Gayikwa elod ga raşëra këbi gër ecës bëxarëk bën, bëy bën ang ebax elod and yanak ngwën ak bayik*»

⁵ Enimin, bëjo mama dëņ këni xwëyand mëne akarëk aņ, paß gë eyeyan ed Kaxanu el hixënëk orën ol do gë ebar el, do ebar el şanëguk gër men do xangëk.

⁶ Ngwën ind angwën aņo in şilipa bax kwëc gër amen.

⁷ Xarak Kaxanu, gë eyeyan elo fo re ko aşor ko şor orën ol do gë ebar ed gërëgako el yatir kiti ind këbi nemin bëla bëşëmbak in.

⁸ Barikan amat ex end ax gi ex na mokwëya eņ, wën bëmaņe bënd ke balënd mbanj bëņo: Gër Axwën, akey amat gwër fo ex gë bëniy wëli do bëniy wëli gwër fo ex gë akey amat.

⁹ Axwën an axo ðegënanand na gër eņata ed er bëya ko, ang këni yëland bërëmar ak. Ga këjun buņanënd ko şëninand wën ðek en nëngwët ðek ola orewën ol gayik aņo ñandi ex na ala exo nemi.

¹⁰ Barikan akey and Axwën aņ, ang arek fo kë yow. Yatijo, orën ol aşapër kë şapër gë ongëbër oñigëanaxik. Bëbër ex gër orën gë xodux bën, ex pëtëra. Ata ebar el, gë bëbërexëm bën ex wati ang ex ak.

¹¹ Awa gayikako bëbijo ðek afët kë fët, wën nëkonin ba mondake yapëk en ðiyand! Gë ola owënëk do gë epëb ed Kaxanu

¹² Yapëk en cëninand do en ñandënenand akey and Kaxanu aņ, akey and kë fëtëra bëbër ex gër orën gë xodux aņ.

¹³ Xarak biyi aşëni këne şëni nde bëbër bëya këbo Kaxanu bën: orën oxasax do gë ebar ekaşax, gër ed kë xëñ or şenene ol. Ata biyi eņo këne şëninde.

¹⁴ Wën bëmaņe bënd ke balënd mbanj bëņo, awa gër oşën olo, këmenayin eņun təkati Axwën an bëwënëk, bër gë etëmbak këm, gër aketëxeta.

¹⁵ Pënileņun mëne ebuņan ed buņan këjun Axwën arebi el ex apexa andewën aņ, ang yëgwën këjun bëte Pol, mëņ imaņe ind këbo balënd mbanj ino, gë orenik or şot ko ol.

¹⁶ Mondako ko yëgwënd Pol gër ðek okayëta odexëm and ko yeyanënd bejor aņ. Barikan bengas exëna bend lakëk epëni. Ata bër sitarak gër onden do ani piri ex na gër onangëran bën, anëngwët këni nëngwëtënd er kë rend in. Ado mondako fo këni rind gë Oñëgw Omënek ocëxe ok do këni neminayand gë andëbën aņ dëņ.

¹⁷ Awa gayikako gana gana fo nang kën bejor, wën bëmaņe bënd ke balënd mbanj bëņo, perënayin ðe këdi kënebi sëfa bëla bëwëşik bëjo gër enambëran edebën do en teß ekemëna el.

¹⁸ Barikan piriyin gër oyekax do gër enang ed Yesu Kërisët, Axwën do Afexën arebi el. Mëņ xwënëk enjaran eņ, gërëgako do xali din ir din! Amen!

Kayëta iŋanar ir Šaŋ in Lilaya in

Akayëta aŋo ro Šaŋ, asëfan abat Yesu, Ƴëgwëk ang re këni okëreceŋ oňanar ak. Amëd aŋo, okëreceŋ ok mbanj šopara bafi në end bësëyali bënëgwëš eŋ. Anambeli banëbi nambelind ga bani rend mëne Yesu axo gi ex na Afexën an do axo gi bana dëŋ ala. Paš gë er Ƴëgwën Ƴandi baŋo efi dëca eni kemënalixënënd end đal end sëyali kënëbi elod gër Ƴanar eŋ. Akayëta aŋo kë sëyalind mëne bër xwëta këŋo Yesu Kërisët bën aƳap Ƴapëk eni nang mëne and šot këni dëŋ ex aniyand din ir din aŋ. Bëte këreceŋ ir bayik aŋo balënd na end okëreceŋ ocandaw eŋ, axo cot ex na anëkëra and gë Kaxanu and paš gë Kërisët aŋ. Er ex gër akayëta in:

End eyeyan ed kë yëlënd aniyand eŋ: 1.1-4.

End enang ed Kaxanu do gë etëfëtëli ed Kërisët eŋ: 1.5-2.6.

End apela angašax and Axwën eŋ: 2-17.

End bërangoŷëra and Kërisët do gë obaš or Kaxanu eŋ: 2.18-3.10.

Ed aŋana and Kaxanu aŋ do gë and okëreceŋ eŋ: 3.1-4.21.

End ekor ed ngwën eŋ: 5.1-21.

End eyeyan ed aniyand eŋ

¹ End ar hik elod gër Ƴanar eŋ, end ar wël këmi eŋ, end ar wat këmo gë bangës bandëbi baŋo dëŋ eŋ këmun Ƴëgwënëlinde. Biyi nëkondëra këŋo gë axëšbënan, biyi lëkëra këŋo gë otaxan odebi ok. Mëŋ ex eyeyan ed kë yëlënd aniyand el.

² Biyi wat këŋo ar ex eyeyan ed kë yëlënd aniyand an ga hi ko ala. Biyi reyak osede orexëm ol, mëŋ këmun sëfëtanaxënënd mëne ar ex aniyand din and ler gër Faba Kaxanu an šanayaxënëgu këbo.

³ End wat këmi do wël këmi eŋ, këmun sëfëtanënd wën bëte, ene baraxëne andamat. Ebar elo ex ed gë Faba Kaxanu do gë Asëniŋw Yesu Kërisët el.

⁴ Eŋo këmun Ƴëgwënëlinde ebo nëngandëraxën enim biyi đek.

End aniyand and gër angoben eŋ

⁵ Endey end wël këmi gër Kërisët do lawënëgu këbo mun tëfëtan eŋ ex: Kaxanu angoben hi ko do ecamëđan ax gi ex na gër ola orexëm.

⁶ Angëmëne are këne rende mëne gë mëŋ bar këne do ene bayaie gër ecamëđan, bënëgwëš hi këne, er këne rinde in ax gi ex na đal.

⁷ Barikan angëmëne gër angoben hi këne ang hi ko mëŋ gër angoben ak, abar bar këne do ošat or Yesu, Asëniŋw arexëm oŋ këbo wunëtënd gër eňëŋëanax end ex yo.

⁸ Gë andëfi këne yifayande angëmëne ene dende mëne ane mendërande na, đal in ax gi ex na gër ola orebi.

⁹ Barikan angëmëne afut këne futënde bamena bandëbi baŋ, Kaxanu, mëŋ ar ex šenene do hi ko mokwëta an, aseban këbo seban do ebo wunët gër betëmbak bënd ex yo.

¹⁰ Kaxanu kënëŋo xwëtënde anëgwëš angëmëne ene dende ane mendërande na, do eyeyan edexëm el ax gi ex na gër ola orebi.

2

End ayakan arebi eŋ

¹ Obaš oram, eŋo këmun Ƴëgwënëlinde mëŋ kën xwëŷëtaxën beňëŋëanax beŋ. Barikan angëmëne ala exo mendëra, ayakan šot kënëŋone na ler gër Faba Kaxanu, mëŋ exo Yesu Kërisët, ar šenene an.

² Mëŋ dëŋ ex angunëtan and sebanaxën këbo Kaxanu bamena bandëbi an ngwën in đek, bari ax gi ex na biyi fo.

³ Angëmëne asëf këne sëfënde bapela band Kaxanu baŋ, pënilebo mëne anang nang kënëŋone.

⁴ Anëgwëš ko rind ar kë rend mëne anang nang këŋo Kaxanu xarak axo tëfënd na bapela bandexëm baŋ. Đal ax gi ex na gër ola or ala aŋo.

⁵ Barikan ar fëbëk eyeyan ed Kaxanu an ex ar hian këŋo enim an. Ata mondako këne nangënde mëne abar bar këne gë Kaxanu.

⁶ Ar kë rend mëne abar bar këni gë mëŋ an, aƳap Ƴapëk exo điyand ang baxo liyand Kërisët ak.

End apela angaşax eŋ

⁷ Wën bëmaŋe bënd ke balënd mbaŋ beŋo, apela and këmün yëgwënëlınd aŋo akarëk ex, ax gi ex na angaşax. Apela akarëk aŋo, eyeyan ed wël kën elod gër ŋanar el ex.

⁸ Barikan ga këmün yëgwënëlınd ako apela angaşax dëŋ ex. Dal ir gër Kërisët in kē şanayand gër ola orewën gayik ecamëdan el anëka kē şapërend, do angoben aŋ kē ŋañënd.

⁹ Ar kē rend mëne gër angoben hi ko an, do eŋo cus imaŋe indexëm in, gër ecamëdan bayi ko pere.

¹⁰ Ar ŋan kēŋo imaŋe indexëm an anëka hi ko gër angoben do er kēŋo lënan eñëŋenax ax gi ex na.

¹¹ Barikan ar şus kēŋo imaŋe indexëm an, gër ecamëdan bayi ko. Gër ecamëdan ko liyand, do axo nangënd na gër ed ko yend, ecamëdan el şiwën kēŋo.

¹² Obaş oram, wën këmün yëgwënëlınd gayik anang nang kën mëne Kaxanu aseban seban kēŋun baмена bandewën baŋ gër owac or Kërisët.

¹³ Wën opaba këmün yëgwënëlınd gayik anang nang kēno ar hik elod gër ŋanar an. Wën ocambenjar gē odënaŋw kēmün yëgwënëlınd gayik axor xor kēno Arangoŋëra an.

¹⁴ Obaş oram, wën këmün yëgwënëlınd gayik anang nang kēno Faba Kaxanu. Wën bëxarëk kēmün yëgwënëlınd gayik anang nang kēno ar hik elod gër ŋanar an. Wën ocambenjar gē odënaŋw kēmün yëgwënëlınd gayik axemëna xemëna kën. Bëte axwëtaya xwëtaya kën eyeyan ed Kaxanu el gër owëkw orewën do axor xor kēno Arangoŋëra an.

¹⁵ Këren ŋan na ngwën in, bëte këren ŋan na beşër ex gër ngwën ro bën. Angëmëne ala exo ŋan ngwën in, aŋana and Faba Kaxanu aŋ ax gi na gër emëkw edexëm.

¹⁶ Enimin dek beşër ex gër ngwën ro bën, beşër gër aniyan bën mëne ngëŋ: oñandi od eman ok, gē eñangen ed beşër kē watënd bangës el do gē edafënali ed napul ir gër ngwën ro el. Beŋo ax gi ex na bënd Kaxanu.

¹⁷ Xarak ngwën in do gē oñandi odexëm ok axuca wa kē xuca. Barikan ar kē rind oñandi od Kaxanu an, din ir din ko bayi.

End arangoŋëra and Kërisët eŋ

¹⁸ Obaş oram, gogo kē xwët ngwën in. Do ang wël kën ak, arangoŋëra and gē Kërisët kē yowënd na. Xarak anëka yëmb kēni bërangoŋëra andexëm bën. Mondako kēne nangënde mëne ngwën in nē ekwët ex.

¹⁹ Bërangoŋëra and Kërisët beŋo gër ndeşî ro dëŋ şan kēni gayik ani gi bana enim bëreşî. Kido bëreşî hi bani abayi bayi doni.

²⁰ Wën cëŋ, aşot şot kën panga ind yël kēŋun Angoc Amënek in do wën dek anang nang kën.

²¹ Ayëgwënëli yëgwënëli kēmün gayik anang nang kën dal in do mëne enëgwëş ax gind na gër dal.

²² Ar kē ħëpënd mëne Yesu ex Kërisët, anëgwëş hi ko. Ata aŋo ex ngëŋ arangoŋëra and Kërisët an gayikako aħëp ko ħëpënd end Faba Kaxanu do gē Asëñiw Kërisët eŋ.

²³ Ar ħëpëk yo end Asëñiw ar Kaxanu eŋ, aħëp ħëp ko bëte end Faba Kaxanu eŋ. Barikan ar wāk end Asëñiw an, aŋa ŋa ko bëte end Sëm eŋ.

²⁴ Endewën eŋ cëŋ, kwëtayayin de gër owëkw orewën er wël kën elod gër ŋanar in. Angëmëne end wël kën elod gër ŋanar eŋ axwëtaya xwëtaya kën, wën bëte axwëtaya kēmün axwëtaya Faba Kaxanu do gē Asëñiw.

²⁵ Do er beŋa kēbo in ex aniyan and din ir din aŋ.

²⁶ Nē end bër kēŋun yifand kēmün yëgwëxënëlınd eŋo.

²⁷ Endewën eŋ cëŋ, gē Angoc Amënek and yël kēŋun Kërisët aŋ bar kën, an caland na eŋun tēyali ala. Gayikako Angoc aŋo kēŋun sēyalind dek do er kēŋun sēyalind in dal ex, ax gi ex na enëgwëş. Mëŋ ex, dıyayindën an kēŋun sēyalind ak.

²⁸ Awa gërëgako obaş oram, dıyayindën gē Kërisët. Do nand ko şanayaw yo, ata kēne bayiye ga xwëta kënëŋone, yatijo ecëfënaxik aŋo tēkeli na.

²⁹ Angëmëne anang nang kën mëne mëŋ ar şenene hi ko, nangin bëte ar kē rind yo end şenene, Kaxanu rëw kēŋo.

3*End obaş or Kaxanu eŋ*

¹ Watin ang ŋan kēbo Faba Kaxanu ak xali kēbo wacënd obaş orexëm! Do enimin obaş orexëm wa hi kēne. Gayikako bela bër gër ngwën ro bën anëbo nang ex na, elod ano nang ex na mëŋ bëte.

² Wën bëmaŋe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, gërëgako dëŋ hi këne obaš or Kaxanu. Do ola or këne šote ecan ecan ol, ax canaya ex na pere. Barikan anang nang këne mëne and ko šanayaw Yesu Kërisët aŋ, ola orebi ol ang orexëm ak kë hi sam enëŋo wat ang hi ko ak.

³ Ar kë yarënd yo eŋo gër ndexëm, aŋwunëta ko wunëtand do exo men ang wën ko mëŋ ak.

⁴ Ar kë rind eñëŋënax yo, er ko rind in amena ex paß gë acariya and Kaxanu aŋ gayik emendëran el edif ed acariya ex.

⁵ Do anang nang kën mëne Kërisët yow bax exo dëxët beñëŋënax beŋ xarak gër ola orexëm eñëŋënax ax gi ex na.

⁶ Ar bar këni gë mëŋ yo, ax bo ex na ga ko wëndërand. Ar bayik ga ko rind beñëŋënax an, aŋo nang ex na, elod aŋo wat ex na.

⁷ Obaš oram, ala këreŋun yifað na. Ar kë rind end šenene an, ar šenene ex ang exo Kërisët ak ar šenene.

⁸ Ar bayik gër beñëŋënax an, ar šabucara ex gayik šabucara in elod gër ŋanar ko wëndërand. Gayikako Asëniw ar Kaxanu an ayow yow ko, exo nëxenaxën bandixa band šabucara baŋ yow baxo.

⁹ Ar rëw këŋo yo Kaxanu, axo mendërand na gayik aniyand and Kaxanu aŋ ex gër ola orexëm. Axo kor na exo bayi gër beñëŋënax gayikako Kaxanu rëw këŋo.

¹⁰ Mondako këni fitarënd bër ex obaš or Kaxanu bën gë bër ex or šabucara bën. Ar bayik ax dind na yo end šenene, axo gi ex na ar Kaxanu. Mondako fo ex end ar aŋo ŋan ex na abinëm eŋ.

End aminëmëra and gër Kërisët eŋ

¹¹ Enimin, endey eŋo wël kën elod gër ŋanar mëne balërendëlebo andebi rebi aŋ.

¹² Kërenëŋo tefëtelije na Kaŋe, mëŋ ar bar bani gë Arangoŋëra an xali laŋ këŋo abinëm. Do inewa lawaxën këŋo? Gayikwa bandixa band mëŋ Kaŋe baŋ bañëŋënax hi bax do band abinëm baŋ band šenene.

¹³ Bëmaŋe, angëmëne bela bër gër ngwën bën ašus šus kënun, këreŋun caran na.

¹⁴ Biyi anang nang këne mëne anëka xani këne gër ecës, do bakaw këne gër aniyand gayik aŋan ŋan kënebene bëmaŋe bëŋ. Bari ar šus këbi an, gër ecës bayi ko.

¹⁵ Ar këŋo šus yo imaŋe indexëm, alaw ar bela hi ko do aye nang kën mëne alaw ar bela an axo cot na aniyand din ir din aŋ.

¹⁶ Kërisët ga yëlaya ko wa në andebi xali gër ecës mëŋ nangaxën këne er ex aŋana in. Biyi bëte aŋap ŋapëk enëbe yële aniyand andebi aŋ bëmaŋe bëŋ.

¹⁷ Angëmëne ar šotërak gër ebar ro eŋo watënd imaŋe indexëm in ga šëmura këŋo, do exo kemën emëkw edexëm el, aŋana and Kaxanu aŋ mondake cëŋ kë ŋëpa gër ndexëm?

¹⁸ Obaš oram, aŋana andebi aŋ gi lex ðal do canayayindëlex gër bandixa. Kërëx gi na gër ofërëya fo, bëte kërëx gi na eyeyan fo.

¹⁹ Mondako këne nange mëne bër ðal hi këne do ebo gi fuŋ gër owëkw orebi gër lëngw ir Kaxanu.

²⁰ Angëmëne owëkw orebi oŋ dëŋ këbo nëpënd, kaš ex Kaxanu, mëŋ ar nangëk beŋ ðek an.

²¹ Bëmaŋe wën bër ke balënd mbaŋ bëŋo, ayëxwëra këne yëxwëraye ler gër Kaxanu angëmëne owëkw orebi oŋ afo nëpënd na.

²² Er këneŋo wëkaye yo, ayël këbo yëlënd gayik asëf këne sëfënde bapela bandexëm baŋ do ari këne rinde er ŋan ko in.

²³ Watin er re ko ene dind ex in: ene kwëtaye owac or Yesu Kërisët, Asëniw arexëm ol, do ebo balërend andebi rebi aŋ, ang rek apela andexëm and yël këbo ak.

²⁴ Ar kë rind er rek bapela bandexëm an, gë Kaxanu bar këni, do Kaxanu na exo gër ola orexëm. Gë Angoc andexëm and yël këbo aŋ këne nangënde mëne alëg lëg ko gër ola orebi.

4

Epitëndër ed bëlawënel el

¹ Wën bëmaŋe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, ax gi ex na mo kwëta ðek bër kë rend gë Angoc and Kaxanu bar këni bën. Kamanindënëbi aye en nangaxën mëne ðal këni reyand gayik bëlawënel bënëŋwëš bëranjëm yowëk na gër ngwën ro.

² Mondako këno nang ar bar këni gë Angoc and Kaxanu an: ar kë reyand yo mëne Yesu Kërisët ayow yow baxo hi ko ala gër ebar ro, ajo ar Kaxanu ex.

³ Barikan ar kë reyand yo abar bar këni gë Angoc Amënëk aŋ do exo nëp mëne Yesu Kërisët gër Kaxanu xaniw ko, ajo arangoŋëra and gë Kërisët ex. Ax gi ex na nde awël

wël ban mène arangoÿëra gë Kërisët kè yowënd? Awa gërëgako, anëka fiatëgu ko gër ngwën ro.

⁴ Wën obaş oram ol, bër Kaxanu hi kën do axor xor kënëbi bëlaŵënel bënëgwëš bën gayik gë ar bar kën an fangak nëmëc gë angoc and ex gër ngwën ro aŋ.

⁵ Bëlaŵënel bënëgwëš bëjo, bër gër ngwën ro fo exëni. Mëŋ këni yeyanaxënënd end gër ngwën ro fo do bela bër gër ngwën ro bën abaxëtën kënebi faxëtënënd.

⁶ Barikan biyi bër Kaxanu hi këne do ar nang këŋo Kaxanu an, abaxëtën këbo faxëtënënd. Ar ax gi ex na ar Kaxanu an, abo faxëtënënd na. Mondako këne nangënde ang fitar këni ak ar gë Angoc and d'al an gë ar gë angoc and enëgwëš an.

End aŋana and Kaxanu eŋ

⁷ Wën bëmaÿë bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, balërendëlebo andebi rebi aŋ gayik aŋana aŋ gër Kaxanu xaniwëk. Do ar fian këbi bela an, Kaxanu rëw këŋo do anang nang këŋo Kaxanu.

⁸ Kaxanu aŋana hi ko, ar šus këbi bela an, aŋo nang ex na Kaxanu.

⁹ Watin ang wäsin këbo Kaxanu aŋana andexëm ak: ga lawënëgu këŋo Asëñiw ar taŋ arexëm an gër ngwën ro ene cotaxëne aniyän aŋ paš gë mëŋ.

¹⁰ Do aŋana aŋo er ex mène Kaxanu fian këbo xali lawënëgu këŋo Asëñiw ebo wunët gër beñëŋënaŋ bendeŋi, xarak ax gi ex na ga fian këneŋone biyi.

¹¹ Wën bëmaÿë bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, angëmëne mondako fian këbo Kaxanu, aÿap ŷapëk biyi bëte ebo balërend andebi rebi aŋ.

¹² Elod ala aŋo wat ex na Kaxanu. Angëmëne abalër këbo balërend andebi rebi aŋ, abar bar këne gë Kaxanu do aŋana andexëm aŋ aye faÿayak gër ola oreŋi.

¹³ Mondake këne nangënde mène gë Kaxanu bar këne? Ga yël këbo wa Angoc andexëm aŋ.

¹⁴ Do biyi, awat wat këmi eŋo, do mëŋ këmi reyaxënënd mène Faba Kaxanu lawënëgu këŋo Asëñiw exo gi Afexën ar ngwën an.

¹⁵ Ar kè ŵa mène Yesu, Asëñiw ar Kaxanu ex, abar bar këni gë Kaxanu.

¹⁶ Do biyi anang nang këne do aŵa ŵa këne mène Kaxanu aŋan fian këbo gayik aŋana hi ko. Do ar këbi fian bela an, abar këni bar gë mëŋ.

¹⁷ Angëmëne aŋana and Kaxanu aŋ afaÿaya faÿayak gër ola oreŋi, gë onënga fo këne šëniye akey and kiti aŋ gayik ang këne liyande gër ngwën ro ak awëndër wëndërek gë aniyän and Kërisët aŋ.

¹⁸ Gër emëkw ed ar faÿayak aŋana, anjiÿ ax gind na. Do aŋana ax paÿaya ex na gër emëkw edexëm.

¹⁹ Endebi eŋ cëŋ, aŋan fian kënebene Kaxanu gë bela bën gayik mëŋ ŷanak fian këbo.

²⁰ Angëmëne ala exo dend mène aŋan fian këŋo Kaxanu do eŋo cus imaÿë indexëm in, anëgwëš ko rind gayik axo kor na eŋo cus imaÿë ind këŋo watënd in do eŋo ŋan Kaxanu, mëŋ ar aŋo watënd na an.

²¹ Awa apela aŋo yël këbo Kaxanu: Ar fian këŋo Kaxanu an, ŋanëleŋo bëte imaÿë indexëm in.

5

End aŋora and ngwën eŋ

¹ Ar ŵak yo mène Yesu ex Kërisët, Kaxanu rëw këŋo. Do ar këŋo fian yo arëw an, aŋan fian këbi bëte obaş orexëm ol.

² Mondako nang këne mène aŋan fian kënebene obaş or Kaxanu ol: ga fian këneŋone Kaxanu do ga këne sëfënde er rek šapela šandexëm in.

³ Eŋan ed Kaxanu el ex ene dind ex er re ko gër šapela šandexëm in do šapela baŋo ax d'ak ex na.

⁴ Gayikwa ar rëw këŋo yo Kaxanu, axor xor ko ngwën in. Do ekwëta ed xwëta këneŋone Kaxanu el ex ekor ed ngwën el.

⁵ Noÿo ex ar xorëk ngwën an? Ax gi ex na nde ar ŵak mène Yesu ex Asëñiw ar Kaxanu an?

End Kërisët eŋ

⁶ Yesu Kërisët ex ar yow bax gë men oŋ do gë ošat oŋ. Gë men do gë ošat yow baxo, ax gi ex na na gë men oŋ fo. Do Angoc Amënek aŋ kè reyand eŋo gayik mëŋ ex d'al in.

⁷ Enimin, otede otas kè reyand end Kërisët eŋ:

⁸ Angoc Amënek aŋ, men oŋ do gë ošat oŋ. Do bën bësas axet xet këbi.

⁹ Angëmëne aŵa këne ŵande osede or bela ol, osede or Kaxanu ol xurik ex gi d'al gayik areya reya ko end Asëñiw eŋ.

¹⁰ Ar wāk end Asēñiŋ ar Kaxanu an, ašot ko šot osede olo gēr onden ondexēm. Barikan ar hēpēk an, anēgwēš xwēt kēŋo Kaxanu gayikako axo ma ex na er reya ko Kaxanu end Asēñiŋ in.

¹¹ Watin er ex osede olo in: Kaxanu yēl kēbo aniyān and din aŋ do aniyān aŋo gēr Asēñiŋ ex.

¹² Ar ɓar kēni gē Asēñiŋ ar Kaxanu an kē šotēnd aniyān aŋ, ɓari ar ani ɓare ex na an, axo cotēnd na.

End aniyān and dīn eŋ

¹³ Eŋo kēmun yēgwēñélind en nangaxēn mēne ašot šot kēn aniyān and din aŋ wēn ɓēr xwētak oŋac or Asēñiŋ ar Kaxanu ɓēn.

¹⁴ Axwēta xwēta kēne mēne Kaxanu abaxēt kēbo ɓaxētēnd and kenēŋo xaraye er ex yo angēmēne ang kēŋo yāndi ak ex.

¹⁵ Awa ga nang kēne ako abaxēt ko ɓaxētēnd cale indeɓi in, nangēne mēne ašot kēne šote er wēka kēnēŋone in.

¹⁶ Angēmēne ala eŋo wat imaŋe indexēm in ga ko ri eñēŋēnax end ax mēland na gēr ecēs, calenēleŋo. Kaxanu ata kēŋo yēl aniyān aŋ. End ɓēr kē rind eñēŋēnax end ax mēland na gēr ecēs eŋ kēme rend. Eñēŋēnax exēna end kē wēland gēr ecēs; ame dend na ɗe en calend nē end eñēŋēnax eŋo.

¹⁷ Etēmbak end ex yo eñēŋēnax ex, ɓari ax gi ex na eñēŋēnax end ex yo kē wēland gēr ecēs.

¹⁸ Anang nang kēne mēne ar rēw kēŋo Kaxanu yo, axo ɓayi na ga ko wēndērand. Asēñiŋ ar Kaxanu an kēŋo nēkonand do Arangoŋēra an yoweŋ aŋo koranēnd na.

¹⁹ Anang nang kēne mēne ɓēr Kaxanu hi kēne do ɓela ɓēr gēr ngwēn ɓēn ɗek awēña wēña kēɓi Arangoŋēra an.

²⁰ Barikan anang nang kēne ɓēte Asēñiŋ ar Kaxanu an yow ɓax yēl kēbo onden oŋ enēŋo nangaxēne Kaxanu, mēŋ ar ex ɗal an. Gē mēŋ Ar ex ɗal an ɓar kēne nē end Asēñiŋ Yesu Kērisēt. Awa Kaxanu, ar ɗal exo do mēŋ ex aniyān and din aŋ.

²¹ Obaš oram, kwēŋētayin olaš oŋ.

Kayëta ixinëm ir Şaŋ in Lilaya in

Ar yëgwëk kayëta ijo an wacaya ko «Axarëk an». Okëreceŋ oñanar od bax fënënd kayëta ijo ok rek mëne Şaŋ, parëxanda ir Yesu Kërisët exo axarëk ajo. Gayikako bënd kë sëyalind beŋ awëndër wëndërëk gë bënd gër kayëta iñanar ir Şaŋ beŋ. Ata gër osëyali olo er ex: ediya ed gër ðal do gër añana el do gë ekwëyëta ed bër kë sëyalind bënd fitarëk gë osëyali oñanar el. Er ex gër akayëta in:

End ar yëgwëk kayëta ijo eŋ: 1-3.

End apela and añana eŋ: 4-6.

End ekwëyëta ed bësëyali bënëgwëš eŋ: 7-11.

Bapela bapelatar baŋ: 12-13.

Ecëmar el

¹ Wëno axarëk an këñun yëgwënëlınd wëj Asoxari ar sana këño Kaxanu an, do gë obaş orey ol. Wëno enım ñan këmun, ado ðek bër nangëk ðal bën añan ñan kënun bête, ax gi ex na wëno fo.

² Añan ñan këmun gayik ðal in gër owëkw orebi ex do din kë bayi.

³ Faba Kaxanu, gë Yesu Kërisët, Asëñiw, yëlëlenëbo oyekax ol, gë axaÿënan in do gë obetak ol ene ðiyaxënënde gër ðal do gër añana.

End ðal eŋ do gë end añana eŋ

⁴ Mbaŋ nëngan ke ga sëk këmeni obaş orey orëmar ga këni liyand gër ðal, ang rek apela and yël këbo Faba Kaxanu ak.

⁵ Do gërëgako wëj Asoxari ajo, axara xara këmi: balëringëlebo andebi rebi aŋ. End këmi yëgwënëlınd eño awël wël këne elod gër ÿanar, ax gi ex na apela angaşax.

⁶ Añana aŋ ex edi ed er kë rend bapela band Kaxanu el. Awa apela año ÿapëk ene tefe gër anıyan andebi ang wël këne elod gër ÿanar ak.

⁷ Enimin, bëyifa bëranejëm şanayawëk gër ngwën do këni rend mëne Kërisët axo yow bana hi ko ala. Ata bën ex ðe bëyifa bën, bërangoÿëra and Yesu Kërisët bën.

⁸ Titinayin gër anıyan andewën, kërex capër na andıyen andebi aŋ. Barikan kemënayin eñ cotaxën acosa anjekax aŋ.

⁹ Ar kë başënd yo bendeıy becëxe, axo bayi ex na gë end sëyali këbo Kërisët eŋ fo. Ala ajo axo gi ex na ar Kaxanu. Barikan ar xwëtayak osëyali olo an, abar bar këni gë Faba Kaxanu do gë Asëñiw.

¹⁰ Angëmëne ala exo yeli gër ndewën do axo mëlali ex na osëyali olo, këreno kacaf na gër iciw indewën, këreno cëmad na ðeŋ!

¹¹ Gayikwa ar këño şëma an anëka şoma këño gër bandıxa bañëñenax bandexëm.

Bepelatar beŋ

¹² Ado ga yëmbëk beber yëgwënëlı domun bën, axe ñandi bana mun pelëra gë oñëgw. Barikan ayar këme yarënd mun nëngali mun pelërax wëno ðeŋ, do ebo nëngandëraxën biyi ðek.

¹³ Obaş or imaye itoxari indeıy ind sana këño Kaxanu ol aşëma këni şëmand.

Kayêta isasên ir Şaŋ in Lilaya in

Kayêta ijo, ar bano rend «Axarêk an» yêgwên baŋo kêreceŋ ir kêno wacênd Gayos. Er kê sêyalind mêne aŋap yâpêk ekaca ed aye okêreceŋ odiyer el ex canayaxên ebalêr ed aminêmêra and gêr Yesu Kêrisêt aŋ. Bandixa band Gayos baŋ bax wâsinênd mêne afêb fêb baxo osêyali olo. Barikan Jotêref ababi wêlaya na okêreceŋ odiyer ok. Mên gêr kayêta ijo ro ašêkw šêkw kêno Gayos do nêp kêno Jotêref. Er ex gêr akayêta in:

Ecêmar el: 1-4.

End apela and Gayos eŋ: 5-8.

End Jotêref eŋ: 9-10.

Ang yâpêk etêfêteli ed Demetêros el: 11-12.

Bepelatar beŋ: 13-15.

Ecêmar el

¹ Wêno Axarêk an ki yêgwênêlind wêj Gayos, wêj ar ex imaŋe ind fîan kêmo gê dâl inŋ.

² Wêj imaŋe ind fîan kêmi mbaŋ inŋo, ašalen kêmi šalenênd ey beta, exi yera mbaŋ do ey bêngw gêr eman endey ang bêngwêk enjêw endey ak.

End bêr olawênel eŋ

³ Wêno mbaŋ nêngandêra ke ga sêkati kêne bêmaŋe do reyati kêni mêne šenene fêb kêy dâl in do gêr dâl ijo kêy liyand.

⁴ Wêno mbaŋ ke nênganênd angêmêne me wêlênd mêne obaš oram ol gêr dâl kêni liyand.

⁵ Wêj imaŋe ind fîan kêmi mbaŋ inŋo, ang yâp kêŋo ar xwêta kêŋo Kaxanu ak kêy rind gê dek benjekax bend kêyêbi rinênd bêmaŋe bêŋ ado eni gi bënuyer.

⁶ Areyati reyati kêni gêr amara andeŋi ro end ang ki balênd bela ak. Axara kêmi xarand eyêbi yêlêra šêlafana ir dâmana irebên ang kêŋo yapan Kaxanu ak.

⁷ Eni deyaraxêndênd end oŋac or Axwên eŋ sebêragu kêni oxun orebên oŋ, xarak ax gi ex na eni cotêraxên gêr bêr benêng becêxe.

⁸ Awa aŋap yâpêk enêbe mêlayande aye bela bêrako bên ene kelaxêne gê bên andiyen and dâl aŋ.

End Jotêref do gê Demetêros eŋ

⁹ Ata kayêta iromax yêgwênêli kêmun Amara andewên aŋ. Barikan Jotêref, mên ar kêŋo nênganênd olêngw an, aŋo balênd na end kême rend eŋ.

¹⁰ Mên ex, and kême yeli aŋ, afut kême fut beŋêŋênax bend ko rind beŋ ga kêbo rexêrand ako. Ado ax gi ex na eŋo fo ko rind: abi mêlayand na bêmaŋe bënuyer bêŋ; bêr kêbi yandind enêbi mêlaya bên, ebi besara xali do ebi nŋaŋ dên gêr Amara.

¹¹ Wêj imaŋe ind fîan kêmi mbaŋ inŋo, têfêtelindêbi bêr kê rind benjekax bên, bari ax gi ex na bêr kê rind beŋêŋênax bên. Ar kê rind benjekax an, ar Kaxanu hi ko. Barikan ar kê rind beŋêŋênax an, aŋo nang ex na Kaxanu.

¹² Ata bela bên dek areya kêni reyand enjekax end ko rind Demetêros eŋ, nê end dâl ir ex gêr emêkw endexêŋ eŋ. Biyi bête enjekax fo kêmi reyand do aye nang kêy mêne osede orebi ol dâl ex.

Bepelatar beŋ

¹³ Bendanjêŋ yêgwênêli domi, bari axe fîandi ex na mi pelêra gê inêgwaya.

¹⁴ Ayar kême yarênd mi nêngali bakey baŋo dên do axanar ke xanarêxêye mopaêr.

¹⁵ Kaxanu yêlêlexi obetak ol! Odawo oday ok ašêma kêni šêmand. Wêj bête cêmalêbi odawo odebi ok, ala kala gê oŋac orexêŋ ol.

Kayëta ir Yud in Lilaya in

Ar yëgwëk kayëta ijo an, Yud këno wácënd. Kayëta iromax ijo kë sëyalind mëne bërëwak end Yesu Kërisët bën këreni tëfënd na osëyali or fudac or kë rend mëne bësošan do gë bësoxari bër gër Amara bën asëk alakira fo ex gayik Kaxanu aseban ko sebanënd. Ata Yud aÿëgw yëgw ko bamatinali band gër bakayëta bakarëk ebi masinaxën bërëwak bën mëne Kaxanu axiti ko xitind osëmbak ol. Kayëta ijo fiatak gë cale ind kë rend mëne Kaxanu kë yëlënd apexa an paß gë Yesu Kërisët. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el: 1-2.

End ekwëta el do gë osëyali onëgwësh enj: 3-23.

End cale enj: 24-25.

Ecëmar el

¹ Wëno Yud, ariyenin ar Yesu Kërisët an, ar acël amat gë Şak an, këñun yëgwënëlinnd wën bër wácëraw këñun Faba Kaxanu, ñan këñun, do xwëtaya këñun gër Yesu Kërisët!

² Awa Kaxanu kaÿënanëlejo wën do yëlëleñun mbañ, oßetak ol do gë anjana an!

End bësëyali bënëgwësh enj

³ Wën bëmaÿe bënd ke balënd mbañ bëño, gë obal osëm ÿandi baxe mun ñëgwënëli end apexa and şot këne biyi dek enj. Gërëgako nang këme, afo mun ñëgwënëli en kemënalixën ekwëta ed këbi yëlënd Kaxanu amat fo bërëwak el.

⁴ Enimin, bela bëwëşik exëna bër lila këñun yir fo do këni nëmbënd oyekax or ko yëlënd Kaxanu ol gë oñandi oñacaxik. Bën ayaxëta këno yaxëtanda Yesu Kërisët, mëñ ar ex Asëyali do Axwën an. Ata kiti indebën inj anëka fo yëgw këni.

⁵ Anang nang kën dek bëño, axwitan fo këmun xwitanënd mëne Axwën an racët bafi gër oxadëp bulunda ir Isërayel in gër ebar ed Misëra. Barikan alaw law bafi bër ñëp bax eno kwëta bën.

⁶ Kwitayin bëte end omeleka od sak bafi or gapak or şot bani ol, Kaxanu afokëra fokëra këbi or lañ gëd gër acamëdan xali yatir akey atëm and kiti.

⁷ Mondako fo bax bëte end bela bër lëg bax gër bangol band Sodom gë Gomor do gër band hi bax ler ler bañ. Awata wata bani bëcëfëanaxik do gë eñac xali bafi ÿandind laka ir ax ñap ex na in. Gërëgako, asoro këni sorond gër xodux or din ir din, or ax domind na gë edomi. Do toro indebën injo këbo wäsinënd ang këbi hiß ak dek bër kë rind mondako bën.

⁸ Awa bela bër lila kënun yir fo bëjo mondako fo këni rind: ofakeli odebën këni sëfënd do këni buyarënënd beman bendebën bëñ. Ayepën këni yepënënd or gapak or Axwën ol do kënebi şirënd bangoc bacaraxik bañ.

⁹ Xarak Mişel, alëngw ar omeleka an, axo yëxw bana enjo nëp gë ocir şabucara in, and bani xandërend eman end Moyis anj. Are fo re baño: «Axwën an ki rexëra!»

¹⁰ Bari bela bëjo aşir këni şirënd er bayik ani nang ex na in. Do bëbër nang këni gë onden këm, ang owacar fo bën, anemin këbi nemin.

¹¹ Awa bëjo abi ye ex na ga sëf këni ako fëna ir Kaÿe in. Ang nambëra baxo Balam në end acoşa ak nambëra këni. Bëte ang nemi ko Kore ak në end emëşen ed Kaxanu fo nemi këni.

¹² Bëjo abuyarën këni buyarënënd opëna od amara andewën ok. Er këni xwëndand wayët ñambëran, gë oşëb fo, ani gi ex na gë anjus. End ala abi balënd na, ang ax gi ex na end ogaf odebën fo. Ang bañar band barër bax do şapërelilik ekoc tëbërëxe fo hi këni. Bëte er hi këni ang batëx bañambëyamb band ax dëwënd na fo xali xucak nand ebax ex dëw na. Bakëlëbëd baki şësëk ga rët këni.

¹³ Ang kë watind bomuyar gër angwëngw and kë xanind men bërëxadët bomeñ bomeñ ak, mondako fo këni rind bela bëjo ex watixën bëcëfëanaxik bendebën bëñ. Bëte ang owal or kë yexërand sam-sam gër orën fo hi këni. Do Kaxanu finin këbi olëg or din ir din ol gër ed xurik ex camëdan.

¹⁴ Enok, ar ex acongaxinëm gër andëwëra and Adam an, ayeyan yeyan baxo ang alawënël fo end bela bëjo enj: «Awël nde, Axwën an ayow ko yow gër ngwën ro gë omeleka omënëk odexëm ok owëli, owëli.

¹⁵ Ayow ko yow ebi kiti dek bela bën do ebi nöp bësëmbak bën në end dek bandixa batëmbak band këno renanënd bej, do në end oyeyan oÿëjënax or bësëmbak or këno yeyananënd bëwendëran oj.»

¹⁶ Bela bëjo laj bër şaminak fo hi këni. Laj këni rendërand end aniyän andebën eñ, do sêf këni wayët oñandi odebën fo. Gër osëÿ orebën yer ndafënan itëm fo ex, xarak bela bën fo kënebî yifand gë oyeyan onëngax eni cotaxën er ÿandi këbi in.

End aniyän and oxëreceñ eñ

¹⁷ Wën cëñ bëmaÿe bënd ke balënd mbarj bëjo, kwitayin end reya bani gana-gana fo oparëxanda od Yesu Kërisët, Axwën arebi eñ.

¹⁸ Ga banun felënd wa: «Gër bakey şapelatar, bela bër kë sanënd mbarj kë şanayaw na, do eni tefënd oñandi oñëjënax ok, mëne ngëj betëmbak bej.»

¹⁹ Bën ex bëyic bër hamara bën, ang oÿacar fo këni rind, do Angoc and Kaxanu añ ax gi ex na gër ola orebën.

²⁰ Barikan wën bëmaÿe bënd ke balënd mbarj bëjo, ang këni bayënd aciÿ ak, bayin oxëreceñ orewën ol gër ekwëta emënëk ed şot kë. Caleyindën gë Angoc añ.

²¹ Kemënayin gër aņana and Kaxanu ga kë şëninid ako axaÿënan ir Yesu Kërisët, Axwën arebi, ir këbo yëlënd aniyän and din ir din in.

²² Kaÿënanindëleñun bër sitarak gër ekwëta bën.

²³ Bërëmar afo enëbi dacëtënd gër xodux eni pexaxën. Bëjo bëte kaÿënanindëleñun gë anjiÿ. Ado ax gi ex na dëj mokwixëta acud andebën and buyarënëk beñëjënax bendebën añ.

Eduwa el

²⁴ Duwanëjone Ar xorëk gabat eñun nëkonand këdi kën wëndëra an. Bëte duwanëjone ar xorëk eñun kwëşan, gë etëmbak këm an, gër lëngw ir enjaran endexëm, gë onënga fo.

²⁵ Mëj gabat ex Kaxanu, ar fexën këbo paş gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an. Mëj gabat xwënëk enjaran eñ, panga in, owun ol do gë or gapak ol, elod ga ÿanak ngwën in, xali gërëgako do din ir din! Amen!

Akayëta and Andodakel an Lilaya in

Ar yëgwëk akayëta aŋo an Œaŋ këno wacënd. Bend kë ñatëgu ecan ecan gër ngwën beŋ yëgw ko ang wäsindëra baŋo Axwën Yesu ak. Eni kemënaخن gër ekwëta yëgwënaxën bafi okëreceŋ ok gayik asoro bani sorond në end Yesu Kërisët. Amëd aŋo, anëyali banëbi nëyalind bela bën eno calend Emun end Bërom eŋ, bari abani wa na eni di mondako. Akayëta aŋo kë sëyalind mëne Kaxanu afenin fenin këbi facosa bakëbënaخik bër kë xemënalind ekwëta ed xwëta këno bën, do gë bër kënebi lawëra në end andiyen andexëm bën. Er ex gër akayëta in:

Ecëma ed bamara banjongëbaki el: 1.1-8.
 End owun or Kaxanu do gë or Axwën Yesu eŋ: 4.1-5.14.
 End beñigënaخik benjongemat do gë bulunda iwënëk eŋ: 6.1-7.17.
 End eñigënaخik enjongekinëm do gë okereloŋ ocongibat eŋ: 8.1-9.21.
 End ikayëta ind meleka do gë otede oki eŋ: 10.1-11.19.
 End Sندان do gë bulunda ir Kaxanu eŋ: 12.1-18.
 End bandixa band bemacar eŋ: 13.1-18.
 End oyëkan or bëwënëk do gë kiti ind kë yowënd eŋ: 14.1-20.
 End beñigënaخik do gë betëm eŋ: 15.1-16.21.
 End kiti ind bër këŋo wërelind Kaxanu eŋ: 17.1-19.21.
 End owun or bëniy wëli eŋ: 20.1-6.
 End kiti ind řabucara do gë ind bëřëřëk eŋ: 20.7-15.
 End ngwën ingařax do gë omakaw ond Yesu eŋ: 21.1-22.21.

Lilaya in

¹ Gër akayëta aŋo ex bendey bend nangën këŋo Yesu Kërisët në odakeli Œaŋ, ariyeni arexëm beŋ, and lawënëgu këŋo meleka irexëm gër ndexëm aŋ. Kaxanu nangën baŋo beŋo ebi tëfëtanaxën bëriyeni bërëxëm bën eni nangaxën mëne gogo kë ñatëgu.

² Ata Œaŋ ex ar reyak osede olo an, gë dek bend wat baxo beŋo, do Yesu Kërisët rek mëne eyeyan ed dal ed Kaxanu dëŋ ex.

³ Nëngandëralebi, ar kë fënënd an, gë bër kë baxëtënd, do kë sëfënd eyeyan ed xaniwëk gër Kaxanu bën gayikwa gogo kë ñata.

End bamara banjongëbaki eŋ

⁴ Wëno Œaŋ këŋun yëgwënëlınd wën bërëwak bër ex gër bamara banjongëbaki band gër ebar ed Asi bën. Ar hik, hi bax do ko yelind an, yëlëleŋun oyekax ol do gë obetak ol. Bangoc banjongëbaki band ex gër lëngw ir añëpara and owun orexëm baŋ,

⁵ do gë Yesu Kërisët, mëŋ ar ex sede ir mokwëta an, ayanar ar xanik gër ecës an, do emun end bemun bend gër ebar ro eŋ, yëlëleŋun oyekax ol do gë obetak ol!

Yesu Kërisët, mëŋ ar ñan këbo, racët këbo gër beñëŋënaخ bendefi gë ořat orexëm an,

⁶ do ar bar këbo hi këne gër owun orexëm an, ar ri këbo bëřadaxan bër Sëm irexëm Kaxanu an, xwënëk din ir din enjaran eŋ do gë panga in! Amen!

⁷ Nëkoyino ga ko fedawënd gë baŋar baŋ:

Ala ar ex yo awat këŋo wat,
 ado bër xwëř baŋo bën dëŋ awat këno wat
 do dek benëŋ bend ex gër ebar ro beŋ,
 arenita këni yana eni denitand në endexëm.
 Iyo, amen!

⁸ Ata Axwën Kaxanu re ko: «Wëno ex ayanar an, wëno ex afelatar an. Wëno ex ar hik, hi bax do kë yelind an; wëno ex ar xorëk beŋ dek an.»

End ecanaya ed Axwën Yesu eŋ

⁹ Wëno Œaŋ, abaŋe irewën hi këme, ga bar këne gër toro, gër owun do gër ekemënali ed end Yesu Kërisët. Gër ořir or këni wacënd Patëmos hi bame gayik afemëra këme femërand eyeyan ed Kaxanu eŋ, do ga këme reyarand osede or Yesu eŋ.

¹⁰ Ata fedaw ko Angoc Amënëk aŋ gër ndam, yatir oganjar. Wël këme oniŋ ang ofarix or kereloŋ fo gand epyo edam

¹¹ ga kē re: «Er këy watënd in, ñëgwël në akayëta do ey dawëneli gër bamara banjongëbaki baño: Efes, gë Sëmirën, gë Perëgam, gë Catir, gë Sarëd, gë Filadelëfi do gë Lawodise.»

¹² Ata ga šëna këme mowat ar baxe yeyanelind mondako an, wat këme odambo od kanje.

¹³ Do mërëxand ir odambo oko, wat këmo ar ang asëñiŵ ar ala. Er šudä baxo ocud od gëšëc do xapa baxo apëxw and kanje gër emëkw.

¹⁴ Omban ond gër gaf irexëm oŋ fešëk ang gwëtene fo, ang okëbina fo, do bangëš baŋ kē yëgënd ang eñan fo.

¹⁵ Osapar orexëm oŋ kë watind ang yawale ir fëtëk në angodux fo, do oniŵ ol kë rëmënd ang oÿëm fo.

¹⁶ Ala ajo, lëkaya ko gër ataxan and liŵ oŵal ocongoxi, gër etëÿ edexëm šanëguk duxuma ir fëco añak fëco añak, do dëxas in kë yëgënd ang eñan gë dek panga indexëm ak.

¹⁷ Ata ga këmo nëkon, wëc këme këruf gër osapar orexëm. Ata fiëmba ke gë ataxan and liŵ aŋ do re ko: «Kërey yëdara na! Wëno ex ayanar an, wëno ex afelatar an,

¹⁸ wëno ex abëngw an. Ašës šës bame barikan gërëgako abëngw eme din ir din. Wëno lëkayak facoketaya band ecës, do gë band wur ir bëšëšëk baŋ.

¹⁹ Awa ñëgwël de er wat këy in, gë er ex in do gë er kë bëtëgu in.

²⁰ End oŵal ocongoxi or wat key gër ataxan and liŵ andam eŋ do gë end odambo ocongoki od kanje eŋ cëŋ, nëkof er wacayak in: oŵal ocongoxi oŋ exëni bëlaŵënel bër hik gër bamara banjongëbaki bën do odambo ocongoki ok ex bamara banjongëbaki baño.»

2

Kayëta ir Amara and Efes in

¹ Ñëgwënëlo arolawën ar ex gër Amara and ex gër Efes an:

«Baxëtël er ko rend ar lëkayak oŵal ocongoxi gër ataxan and liŵ irexëm in, ar kë xëxërand mërëxand ir odambo ocongoki od kanje an.

² Anang nang këme bandixa bandey baŋ, andiyen andey aŋ do ang xemëna këy në endam ak. Anang nang këme mëne wëj ayëbi bujanënd na bësëmbak bën, bëte ari ri këyëbi atëÿ bër kë rend oparëxanda hi këni bën, ata sëk këyëbi mëne bënëgwëš exëni.

³ Wëj mobuŋa buŋa këy, motoro soro këy në end oŵac oram, bari axi cena ex na.

⁴ Barikan wëno emat fo šuseli këmi: ga seš këy ebal edam el ang baxi balënd gër ŷanar ak.

⁵ Kwital gër ed xëÿetayaw këy. Nëngwëtäl ex ola oreÿ ol do bakanël bandixa bañanar bandey baŋ. Angëmëne ay nëngwëta ex na dek dek, ata këmi yenëli, mi kan lambo ireÿ in gër ed xwët këy.

⁶ Barikan añaneli ñaneli këmi ga šus këy bandixa band bër enga end Nikola baŋ, ang šus këme wëno ak.

⁷ Awa ar gë anëf an baxëtëlexo de end këbi felënd Angoc and Kaxanu bër ex gër bamara eŋ! Ar kë xor an, ayël këmo yël exo yamb odëwërewën od atëx and aniyän and hik gër arayen ok, gër ed exo Kaxanu.»

End kayëta ir Amara and Sëmirën eŋ

⁸ Ñëgwënëlo arolawën ar ex gër Amara and ex gër Sëmirën an:

«Baxëtël er ko rend ar ex ayanar do afelatar in, ar šës bax do xani ko gër ecës an.

⁹ Anang nang këme toro indeÿ in do gë oxayën oreÿ ol (xarak wëj ar gë napul hi këy!) Anang nang këme ang këni renarand ak bër kë rend Bëšëwif exëni, xarak ani gi ex na Bëšëwif: amara and Sindan exëni.

¹⁰ Toro ind ki wëcan in, kërey cam na. Šabucara in wa kë ri enëbi tëra bërëmar gër ndewën na do enëbi mëla gër epëra. Mondako këŋun hi atëÿ, do en toro bakey epëxw. Kemënal gër ekwëta ed xwëta këye xali gër ecës, ata këmi šos gë aniyän and din an.

¹¹ Awa ar gë anëf an, baxëtëlexo de end këbi felënd Angoc and Kaxanu bër gër bamara eŋ. Ar kë xor an, kërexo yëda na ecës ekinëm el.»

End kayëta ir Amara and Perëgam eŋ

¹² Ñëgwënëlo arolawën ar ex gër Amara and ex gër Perëgam an:

«Baxëtël er ko rend ar lëkayak duxuma ir fëco añak fëco añak in.

¹³ Aye nang këme mëne gër ed lëg këy hik añëpara and owun or Sindan aŋ. Barikan wëj alëka lëka ki oŵac oram ol do abayi bayi këy ga xwëta këye. Ado abayi bayi këy

ga xwëta këye gë baqey band laŵ këno gër ndewën na Anjëtipas, sede iram ir xwëta bamo ɓaŋ in, fën gër ed lëg ko Sindan.

¹⁴ Barikan wëno ɓendey exëna ɓend űuseli këmi: ga xwëtaya këyëɓi ɓër kë sëfënd osëyali or Balam ɓën. Mëŋ ex ar sëyali ɓaŋo Balak monɔake këɓi lënan eñëŋënaŵ Bëyisërayel an. Ga űoñ ɓaɓi wa eni yamb űas er oyel or ɓaű kënëɓi gër olaű enj do eni kwënda asëk alakirand fo in.

¹⁵ Axwëtaya xwëtaya këyëɓi ɓëte bela ɓër sëfëk ɓend këni sëyalind ɓër enga end Nikola ɓën.

¹⁶ Awa gogo këmi yenëli angëmëne ay nëngwët ex na ola orey ol. Do bela ɓëjo aŵereli këmëni wëreli gë duxuma ir kë űanënd gër etëy edam in.

¹⁷ Awa ar gë anëf an ɓaxëtëlexo ɔe end këɓi felënd Angoc and Kaxanu ɓër gër ɓamara enj!

«Ar kë xor an, ayël këmo yël eyamb ed űonayak do këni wăcënd man el. Ayël këmo yël ɓëte ekaŵ epësaŵ ed gër ed űëgw këni oŵac onëngwët el. Oŵac olo ar yël këno an fo kë nangënd, ax gi ex na ala asëxe.»

End kayëta ir Amara and Catir enj

¹⁸ Nëgwënëlo arolawën ar ex gër Amara and ex gër Catir an:

«Baxëtël er ko rend Asëñiŵ ar Kaxanu in, ar gë ɓangës band ang xodfux or xafa-xafa an do ar gë osapar or kë űëgënd ang yawale ir lëxw këni gër xodfux an.

¹⁹ Anang nang këme ɓandixa ɓandey ɓaŋ, gë aŋana andey aŋ, gë ekwëta edey el, gë andiyen andey aŋ, do gë eɓuŋa edey el. Anang nang këme ɓëte mëne ɓandixa ɓandey ɓand gërëgako ɓaŋ űëmbëk gë ɓaűanar ɓaŋ.

²⁰ Barikan emat fo ex end űuseli këmi enj: ga xwëtaya këyo Isabel, asoxari ar kë rend alawënel hi ko an. Xarak në enambeli eɓi ɓëriyenin ɓëram ɓën ga këɓi sëyalind eni kwënda asëk alakirand fo in, do eni yambënd űas er oyel or ɓaű kënëɓi gër olaű enj.

²¹ Aseɓën seɓën këmo amëd exo nëngwëtaxën ðek ðek ola orexëm ol, ɓari aŋo ɓandi ex na exo teɓ asëk alakirand fo in.

²² Wëno osëxwëra or këŋo ren në angaw këmo lapan do eni toro mɓaŋ mëŋ gë ɓër këni rind orekar ɓën. Angëmëne anëngwët nëngwët këni ola oreɓën ol do eni teɓ ɓëjo, aɓi gi na enj.

²³ Alaw këmëni laŵ obaű orexëm ol eni nangëraxën ðek ɓamara ɓaŋ mëne wëno awat këme watënd er ex gër yomb ir ala in, do gë er ex gër emëkw in: ɓanjëlan ɓaŋ do gë oñandi ok. Do awaű këmo waű ala kala er riyei ko in.

²⁴ Barikan wën ðek ɓër ɓayik na gër Amara and Catir, ɓër ax tëf ex na osëyali osëmbak olo ɓën, ðin an cala ex na en nang ɓend këni wăcënd “Beconëűon ɓend Sindan ɓëŋ”. Ga re këme, eɔëɓi eçëxe amun ðëɓin na.

²⁵ Barikan fo er űot kën in, ðëkayayin aye xali me yeli.

²⁶ Ar kë xor an, ar lëkayak andiyen andam xali gër enjata an, ayël këmo yël owun ol gër ɓenëng ðek.

²⁷ Gë xwëlekwële ir owun ir ex ðun këɓi űana eɓi kaɔacënd

do ang këni nëtënd ofeya fo këɓi űana eɓi nëtënd.

²⁸ Ang yël ke Faba owun ak, ar kë xor an ayël këmo yël wëno ɓëte amal and oxeya aŋ.

²⁹ «Awa ar gë anëf an, ɓaxëtëlexo ɔe end këɓi felënd Angoc and Kaxanu ɓër gër ɓamara enj!»

3

End kayëta ir Amara and Sarëdes enj

¹ Nëgwënëlo arolawën ar ex gër Amara and Sarëdes an:

«Baxëtël er ko rend ar gë ɓangoc ɓanjongëɓaki ɓand Kaxanu in do ar lëkayak oŵal ocongoxi an: Anang nang këme ɓandixa ɓandey ɓaŋ; aye nang këme mëne bela ɓën asëkw këni űëkwënd ga këni yëland aɓëngw ey xarak asëűëk ey.

² Perënal do kemëniñëɓi ɓër kë re ex cës ɓën. Awat wat këme mëne ɓëɓër këy rind ɓën ax gi ex na űenene gër ogës od Kaxanu, mëŋ ar xwën ke an.

³ Kwital ang wël këy do űa këy eyeyan ed Kaxanu ak. Kwëtayal do nëngwëtalex ðek ðek aniyen andey aŋ. Ang arek fo këme yeli, Angëmëne ay perëna ex na. Ay nang na apëxëd and fe këme yeli mi pënga.

⁴ Barikan ɓërëmar gër Amara and Sarëdes na, ani ɓuyarën ex na ɓanjëm ɓandëɓën ɓaŋ. ɓën ɓanjëm ɓapeűax ɓaŋo këni űuɔa ang wëno ak mi tëfëraxën gayik aŋap űap këɓi.

⁵ Ata ar kē xor an mondako këno šud banjēm bapešax. Owac orexēm ol din yēgw këme, ame pēxwēc na gēr akayēta and aniyān. Owac olo, afel kēmēni fel Faba Kaxanu, do gē omeleka odexēm ok.

⁶ Awa ar gē anēf an, baxētēlexo dē end kēbi felēnd Angoc and Kaxanu bēr gēr bamara enj!»

End kayēta ir Amara and Filadelēfi enj

⁷ Nēgwēnēlo arolawēn ar ex gēr Amara and ex gēr Filadelēfi an:

«Baxētēl er ko rend Awēnēk in, ar dāl an. Ar lēkayak acoketaya and Dafid an. Ar kē fērētēnd do ala ax kor na exo pēra an; ar kē fērēnd do ala ax kor na exo pērēt an:

⁸ Anang nang këme bandixa bandey bañ. Afērētēn fērētēn këmi ebēt ed ala ax kor na exo pēra el. Gayikwa wēj alēkaya lēkaya këy eyeyan edam el ado bayik axi nēm̄b ex na ojaw ok. Ay yaxēta ex na owac oram ol.

⁹ Ayēl këmi yēl bēr gēr amara and Sindan bēn, bēr kē rend Bēšēwif exēni xarak ani gi ex na Bēšēwif: anēgwēš këni rind. Wēno kē ri eni yeli, eni poxi gēr osapar orey, do eni nang mēne añan ñan këmi.

¹⁰ Gayikako awā wā këy ga re këme ey buña gēr toro, wēno dēñ ki xaxa kēdi ki wēcan toro ind kē yowēnd gēr ngwēn in, ebi dixēn atēy dēk bela bēr gēr ebar ro bēn.

¹¹ Wēno gogo këme yeli. Dēkayal aye er šot këy in, kēdi ki xan ala acosa and angora anj.

¹² «Ar kē xor an, xēcar ko hi lēf gēr Aciw and Kaxanu, bēte din axo can na. Gēr mēñ xēcar ijo këme yēgw owac or Kaxanu ol, gē or angol andexēm ol do gē owac onēngwēt oram ol. Angol anjo ex Yerusalem ixašax ir kē xaniw gēr Kaxanu, elod yañ gēr orēn in.

¹³ Awa ar gē anēf an, baxētēlexo dē end kēbi felēnd Angoc and Kaxanu bēr gēr bamara enj!»

End kayēta ir Amara and Lawodise enj

¹⁴ «Nēgwēnēlo arolawēn ar ex gēr Amara and ex gēr Lawodise an:

«Baxētēl er ko rend ar ex dāl in, ar ex sede ir mokwēta enim an, ar ri këni gē Kaxanu ngwēn an:

¹⁵ Anang nang këme bandixa bandey bañ. Awat wat këme mēne wēj ay yem ex na, ay yēka ex na. Ndakanj ey yemēdo wa, ba ey yēkado wa!

¹⁶ Gayikako mērēxand fo hi këy, ay yem ex na, bēte ay yēka ex na, asēp këmi sēp. Ay bo na gēr etēy edam.

¹⁷ Awa gayikako are këy rend: «Yama wēno ar gē napul an nde, anēka beta këme, obal axe gi ex na.» Bari wēj dēñ ay nang ex na mēne anēka xata ki, ar moñaw ey, axayēnaxik ey, ašiwēk ey do ar tēb gē eman ey.

¹⁸ Mēñ këmi felaxēnēnd ey yow ey yēc kañe ir wēnēn këme gē xodux in, ey gixēn ar gē napul. Yow ey yēc banjēm bapešax, ey gixēn ar šudarak, mēñ këy rēxētaxēn ašēfēn ir tēb gē eman in. Bēte yow ey yēc bēšan bēr këy xoš gēr bangēs ey watēraxēn.

¹⁹ Wēno, dēk bēr ñan kēmēni bēn arexēra kēmēni rēxērand, bēte awērēsēt kēmēni wērēsētēnd. Awa kemēnal gē emēkw edey el dēk, do nēngwētēl aniyān andey anj!

²⁰ Awēl nde, wēno gēr ebēt xwēša këme do këme sēmbēnd. Angēmēne ala exe wēl do exe pērētēn ebēt el, alil këme lil mi yambēra, wēno gē mēñ, do mēñ gē wēno.

²¹ «Ar kē xor an, axetēna ke xetēnad gēr añēpara and owun oram, ang xor këme wēno do xetēna këmo Faba Kaxanu gēr añēpara and owun orexēm ak.

²² «Awa ar gē anēf an, baxētēlexo dē end kēbi felēnd Angoc and Kaxanu bēr gēr bamara enj!»

4

End añēpara and owun or Kaxanu enj

¹ Ga xucak enjo, wat këme fol ebēt yañ gēr orēn. Ata wēl këme ang ofarix or kereloñ fo, oniw or ar yeyaneli baxe gēr yānar ol ga kē re: «Yow yañ ro, mi masin bēnd kē ñatēgu ecan ecan beñ.»

² Atañ, Angoc Amēnēk anj fedaw ko gēr ndam. Wat këme añēpara and owun yañ gēr orēn, do ala ga yēpaxēn ko.

³ Ar yēpak an ko watind jing-jing ang ekañ ejekax ed këni wācēnd šasēp do gē ed sarēdēwan fo. Do šandiw in ga fēlēk añēpara and owun anj kē watind kal-kal ang ekañ ed emērod fo.

⁴ Ata xwēt këni jey gēr añēpara anjo, bañēpara band owun alapem gē banax. Yēpaxēn këni bēxarēk alapem gē bēnax ga šudaraw këni banjēm bapešax do šēxwaw këni oxamote or kañe or owun.

⁵ Ata gër añëpara and owun and mërëxand kë wingarand, kë wëлинд ođiw, do gë hongëbër bond ekëman. Paß gë añëpara aņo kë fioßand ođambo ocongoki od ex bangoc banjongëbaki band Kaxanu ok.

⁶ Gër lëngw ir añëpara and owun aņo bëte hik anjer, and kal-kal, ang anangoye fo.

Ler gër añëpara aņo, xwëšara këni beßëßëngw beßëñax, bëjo mërëxand, bëjo jey, do hi këni yer bangës fo: ßaņo gand lëngw, ßaņo gand epoy.

⁷ Ebëngw eņanar in hi ko ang yëraņ fo, exinëm in ang engas fo, esasën in ang dëxas ir ala fo, do enaxën in ang şambat ir kë şëgënd fo.

⁸ Beßëßëngw beßëñax bëjo hi këni ala kala gë obafe ocongibat, do eman eņ yer bangës fo: amëlëfëlëf do gë amëfacëfac. Ciş wec këni yëwërand mondako:

«Awënëk, Awënëk, Awënëk exo Axwën Kaxanu,

mëņ Ar xorëk beÿ dek an,

mëņ ar hi bax, hik do ko yowënd an!»

⁹ Do beßëßëngw bën, and këno yasënd ar yëpak gër añëpara and owun në end enjaran, do gë or gapak orexëm eņ, do and këno şëkwënd aņ, ar kë liyand din ir din an,

¹⁰ Bëxarëk alapem gë bënax bën eni poxi gër lëngw ir ar yëpak gër añëpara and owun an, ar kë liyand din ir din an. Do sam eni cëxwëta oxamote or owun orebën oņ eni kwët gër lëngw irexëm, do eni dend:

¹¹ «Aÿap ÿap ki Kaxanu, wëj Axwën arebi an,

wëj xwënëk enjaran eņ,

or gapak ol do gë panga in,

wëj rik dek beÿ bën,

gayik aņandi ÿandi ki rixën këy dek beßër hik bën.»

5

End anobo do gë akayëta eņ

¹ Ata gër ataxan and liw and ar yëpak gër añëpara and owun, wat këme akayëta. Oñëgw ok er hi bax oko amëlëfëlëf, oko amëfacëfac. Asabinan sabinan bani ßapakëta banjongëbaki gër akayëta aņo gë ßaņolo band fëtën bani*.

² Wat këmo bëte meleka ir fangak mbaņ, ga ko fem mondako: «Noÿo wa ÿap këņo exo ðaramët ßaņolo ßaņ do exo ðëkwët akayëta aņ?»

³ Bari ala aņo ñap bana exo ðëkwët akayëta aņo do exo wat oñëgw ok: ax gi ex na gër orën, ax gi ex na gër ebar, ax gi ex na gëd gër ebar

⁴ Ata wëno këme sesënd mbaņ gayik ala aņo ñap bana exo ðëkwët akayëta aņ do exo wat oñëgw ok.

⁵ Barikan axarëk abat re ko: «Teßël otes ok, yëraņ ir gër ekun ed Yuda in, arandëwëra ar Dafid an, ÿap këņo. Axor ko xor exo ðaramët ßaņolo ßaņ, ßapakëta banjongëbaki ßaņ, do exo ðëkwët akayëta aņ.»

⁶ Ata gër ed hi bani ar yëpak gër añëpara and owun an, gë beßëßëngw beßëñax bën, do gë bëxarëk bën, wat këmo mërëxand anobo nangëde añaş ñaş bano fo. Wat këme gër anobo aņo ofarix ocongoxi do gë bangës banjongëbaki band ex bangoc banjongëbaki band këbi lawëndërand Kaxanu dek ebar ßaņ.

⁷ Anobo aņ ye ko xana ko akayëta aņ gër ataxan and liw and ar yëpak gër añëpara and owun.

⁸ And xana ko akayëta aņ, beßëßëngw beßëñax bën, do gë bëxarëk alapem gë bënax bën lapaya këni mopoxi gër lëngw ir anobo. Ala kala lëkaya ko emangi, do gë angalama and kane and yëmën bani gë aşururu ir xwëšëna bani gë angiri. Aşururu ijo wacayak cale ind bulunda ir Kaxanu in.

⁹ Do ga këni yëw oyëkan oxaşax këni rend:

«Wëj ÿap ki ey kana akayëta aņ,

Wëj ÿap ki ey ðaramët ßaņolo ßaņ.

Gayikwa añaş ñaş bani şadaxa,

racëtaxën këyëbi gë oşat orey oņ

bela bër enëng end ex yo,

bela bër eyeyan ed ex yo,

bulunda ir ex yo

ebi kwënaxën Kaxanu.

¹⁰ Wëj racët këbi eni gi bër Kaxanu ir xwën këbo, bër owun obat, bëşadaxan do eni bëña ebar el ðëk.»

* 5:1 5.1 Mondako bani fërand ßapakëta ßaņ and këni lëkw aņ këdi ko lëkwët ala.

¹¹ Bête ga këme nëkon, wat këmëni beḃëbëngw beḃëanax bën do gë bëxarëk alapem gë bënax bën ga xeta këni añëpara and owun aṅ. Wël këme odiw od omeleka ok ang exëni owaxe owaxe ak.

¹² Er bani xeḃënd:

«Anobo and haṣ bano ṣadaxa aṅ ḃapëk
exo kwën panga inṅ, gë napul in, gë orenik ol,
gë ojaḃ ok, gë or gapak ol,
gë enjaran eṅ do gë obetak ol.»

¹³ Bête dek bër hik yaṅ gër orën bën, bër gër ebar bën, bër gëd gër ebar bën, bër polo gër angwëngw bën do bër gër ed hik yo bën, awël bamëni wëlënd ga këni re:

«Ar ḃëpak gër añëpara and owun an do gë anobo aṅ,
xwënëk obetak ol do gë or gapak ol,
enjaran eṅ, do gë owun ol din ir din!»

¹⁴ Ata beḃëbëngw beḃëanax bën këni yakand: «Amen!» Bëxarëk bën foxi këni enëbi cale.

6

End edëkwët ed ikayëta eṅ

¹ Ata wat këmo anobo aṅ ga laramët ko añanar ikayëta ind lëkw bani do laram bani gë baṅolo bakëlëbëd banjongëbaki inṅ. Wël këme ang ekëman fo oniḃ or ebëngw eḃanar ol gër beḃëanax ga ko re: «Yow!»

² Ata wat këmo fanac ifeṣax. Ar ḃëpaxën baṅo an lëkaya ko atumb do yël këno ekamote ed owun do ye ko ang ar xorëk fo exo korëgu bête.

³ And laramët ko gër ed laram bani akinëm aṅ, wël këmo ebëngw exinëm in ga ko re: «Yow!»

⁴ Ata ṣanayaw ko fanac iṣëxe iwarax, ang xoḃux fo. Ar ḃëpaxën këṅo an yël këno duxuma iṣakax do gë ojaḃ od exo dëxëtaxën aketëxeta and gër ebar ro aṅ, eni ḃawëraxën bela bën.

⁵ And laramët ko gër ed laram bani atasën aṅ, wël këmo ebëngw esasën in ga ko re: «Yow!» Ata wat këmo fanac ibanax. Ar ḃëpaxën këṅo an lëkaya ko acariya and eyamb gër ataxan.

⁶ Do wël këme ang oniḃ fo mërëxand ir beḃëanax bëḃo ga kë re: «Acariya and bële kala, kodî keme do bacariya batus band orëṣ, atama amat and kodî. Barikan kërey nëxen na oḃo oṅ do gë ngoy inṅ!»

⁷ And laramët ko gër ed laram bani anaxën aṅ, wël këmo ebëngw enaxën in ga ko re: «Yow!»

⁸ Ata wat këmo fanac ir ḃanin-ḃanin, ar ḃëpaxën këṅo an këno wacënd «Ecës», do këni laṅëtarand gë wur ir bësësëk in. Yël këno owun or beḃët ibat gër oweḃët onax od ebar, eḃi nemin bela bën gë duxuma in, gë enjo eṅ, gë ocëxwëra ok, do gë owacar or gër apuy oṅ.

⁹ And laramët ko gër ed laram bani anjoxën aṅ, wat këme dila gër angëb benjëw bend bër laḃ këñëbi në end ga lëkaya bani, do bani reyarand osede or Kaxanu beṅ.

¹⁰ Axeḃ bani xeḃënd mondako: «Axwën, wëḃ awënëk an, do wëḃ ar ḃal an, xali niḃe wa këy ṣëni eyëbi kitixën bela bër gër ebar ro bën? Xali niḃe këyëbo wāṣan bër laḃ këḃo bën?»

¹¹ Ata yël këñëbi ala kala acud apeṣax do fel këñëbi eni cëni təkër xali eni ṅatëgu dek bëcandaḃ bënd gër andiyen and Kaxanu bëṅ, do gë dek bëmaḃe bendebën bënd këñëbi laḃ ang bën ak bëṅ.

¹² Ata and laramët ko gër ed laram bani anjongamatën aṅ, wat këme andëgël and ebar atëm. Eñan eṅ banëngëk gim-gim, ang anjëm amanax fo facaw in dek warëk wiridid, ang oṣat fo.

¹³ Oḃal oṅ xwëcëtarawëk gër orën ang ondan ond wininëk ekoc etëm fo, do wëcëguk gër ebar.

¹⁴ Orën ol lëkwayak ang këni lëkwënd akayëta fo, osënd oṅ do gë oṣir oṅ rëxëtak gër ed hi bax.

¹⁵ Bemun bend gër ebar ro beṅ, bër gapak bën, gë bëlëngw bër ocoroda bën, gë bër gë napul bën, gë bër gë ojaḃ bën, gë okadëp ok dek, gë bër ax gi ex na okadëp bën ḃafëra këni gër okel do gër baṅaḃ band gër osënd.

¹⁶ Do gër ed ḃafëra këni, këni felënd osënd oṅ do gë baṅaḃ baṅ: «Wëcaninëbo, coninëbo caw, këdi këbo wat ar ḃëpak gër añëpara and owun an, këdi këbo wëcan oxoḃ or anobo ol.

17 Gayikwa akey atēm and oxoŷ orebēn aŋ, anēka ūatēguk, do noŷo kēŋo fece?»

7

End bulunda ir Kaxanu eŋ

1 Ga xucak eŋo, wat kēmēni omeleka onax ga xwēšara kēni gēr owebēt onax od ebar. Bēn sēra bax oxoc onax or ebar oŋ kēdi kē xoc, ax gi ex na gēr ebar, ax gi ex na gēr angwēngw, ax gi ex na nē atēx.

2 Ata wat kēmo gand apēn-eñan meleka išēxe ga ko šēg end orēn eŋ. Er lēkēya baxo nanganēme ir Kaxanu in, mēŋ ar ex abēngw an. Ga ko xeŷ kēbi rend omeleka onax od šēñēta bafi eni nēxen ebar el do gēr angwēngw ok:

3 «Kēren dinan na eñēŋēnax ebar el, gē angwēngw aŋ, gē batēx baŋ, xali mēni paŷ edin ed nanganēme el gēr eyiŷ bēriyenin bēr Kaxanu, mēŋ ar xwēn kēbo an.»

4 Ata wēl kēme yēgwe hi bani bēr gē nanganēme bēn: owēli kēme gē ofēxw onax gē bēnax dek gēr bandēwēra band Bēyisērayel. Er hi bani bēr gē nangēnēme bēn:

5 gēr andēwēra and Yuda, bēla owēli epēxw gē bēxi

gēr andēwēra and Ruben, owēli epēxw gē bēxi

gēr andēwēra and Gad, owēli epēxw gē bēxi;

6 gēr andēwēra and Aser, owēli epēxw gē bēxi;

gēr andēwēra and Nefētali, owēli epēxw gē bēxi;

gēr andēwēra and Manase, owēli epēxw gē bēxi.

7 Gēr andēwēra and Simewoŋ, owēli epēxw gē bēxi;

gēr andēwēra and Lewi, owēli epēxw gē bēxi;

gēr andēwēra and Isakar, owēli epēxw gē bēxi;

8 gēr andēwēra and Sabuloŋ, owēli epēxw gē bēxi;

gēr andēwēra and Yosef, owēli epēxw gē bēxi bēr gē nanganēme;

gēr andēwēra and Beŋšame, owēli epēxw gē bēxi.

End amēxwēr and gēr lēngw ir Kaxanu eŋ

9 Ga xucak eŋo, wat kēme amēxwēr atēm and bēla bēr ekun ed ex yo, enēng end ex yo, bulunda ir ex yo do bēla bēr eyeyan ed ex yo, ala axo kor dona ebi pēn. Axwēšara xwēšara bani gēr lēngw ir ar ŷēpak gēr aņēpara and owun an, do gē lēngw ir anobo. Bocuɔ bopešax šuɔara bani do lēkayara bani benid.

10 Mondako bani xeŷēnd: «Apexa aŋ gēr Kaxanu ex, mēŋ ar xwēn kēbo an, mēŋ ar ŷēpak gēr aņēpara and owun an, do gēr anobo!»

11 Ata omeleka ok dek xwēšara kēni jey aņēpara and owun aŋ, gē bēxarēk bēn do gē beḃēbēngw beḃēnax bēn. Ata foxira kēni eyiŷ el nēš gēr ebar gēr lēngw ir Kaxanu.

12 Ga kēno šale, kēni rend: «Amen! Obetak ol, gē enjaraŋ eŋ, gē orenik ol, ecēkwan el, gē or gapak ol, gē panga iŋ do gē ojaŷ ok, Kaxanu, mēŋ ar xwēn kēbo an, xwēnēk din ir din! Amen!»

13 Na ex wēka ke axarēk abat: «Nobēn ex wa bēla bēr gē bocuɔ bopešax bējo? Feye wa xaniw kēni?»

14 Yaka kēmo: «Oko Šaca, wēj anang nang kēy!» Ata re ko:

«Bēn ex bēr xaniwēk gēr toro itēm bēn.

Aneḃ neḃ kēni bocuɔ bondeḃēn boŋ,

Awunēta wunēta kēni gē ošat or anobo oŋ.

15 Mēŋ xwēšaxēn kēni

gēr lēngw ir aņēpara and owun and Kaxanu

do kēno šalerand ciš wec gēr Aciw andexēm.

Ar ŷēpak gēr aņēpara and owun an kēbi xaxa gēr ed lēg ko;

16 din abi kor na enjo, din abi tel na men;

oyat abi cor na, ayēka abi di na.

17 Gayikwa anobo ex mērēxand ir gēr ed ex aņēpara and owun aŋ, kēbi ŷana ebi kadacēnd.

Awēla kēbi ŷana ebi mēland gēr bañesa, gēr ed ex men ond aniyān.

Do Kaxanu ebi pēxwēcēnēnd dek ongwēn oŋ gēr bangēs bandēbēn.»

8

End eɔaramēt ed anjongakinēm eŋ

1 Anobo aŋ, and laramēt ko gēr ed laram bani anjongakinēm aŋ, yerirak gēr orēn ipēxēd.

² Wat kēmēni omeleka ocongoki od kē xwēšand gēr lēngw ir Kaxanu ok. Yēl kēnēbi okereloj ocongoki.

³ Ata yow ko meleka išēxe, xwēša ko ler gēr angēb do lēkaya ko ipeya ind kaņe ind bani šoraxēnēnd ašururu ir xwēšēna bani gē angiri in. Yēl kēno ašururu ir mbaņ exo cor ex bararaxēn gē cale ind đek bēwēnēk in gēr angēb and kaņe and ex gēr lēngw ir aņēpara and owun. ⁴ Ga kē šēni ašururu in gēr ataxan and meleka, kē yend gē cale ind bēwēnēk in yaņ gēr Kaxanu.

⁵ Meleka in wēd ko ipeya ind kēni šoraxēnēnd ašururu in, xēñēna ko pēxw oýen or gē xodux or wēdēgu ko gēr angēb oņ, do lap ko gēr ebar. Ataņ wēlik oxēbēr or ekēman, gē odiw, wingarak bandanjēm do ebar el rēgēk.

End okereloj ocongoki eņ

⁶ Ata omeleka ocongoki od lēkaya bax okereloj ocongoki ok kēni xēñēnand eni parix.

⁷ Meleka iýanar in farix ko kereloj in. Wēcēguk gēr ebar bešēr ang oxaý do gē xodux ga bararēk gē ošat oņ. Ata ang šetērek ebar el obebēt otas ak, bešēt íbat ýegēk đek gē batēx ak do gē ondēs ocēkēt ak. ⁸ Meleka ixinēm in farix ko kereloj in. Wēcēguk er ang atēnd and gē angodux gēr angwēngw. Ata angwēngw aņ ang šetērek obebēt otas ak, men oņ nēngwētak ošat bešēt íbat.

⁹ Ata šēsēra kēni bešēngw bēr bax liyand gēr bešēt ir nēngwēta bax men oņ ošat. Bēte nēxenarak okuluļ od hi bax na ok.

¹⁰ Meleka isasēn in farix ko kereloj in. Wēcēguk amal elod gēr orēn do kē ýegēnd ang enjeb fo. Ang šetēr bax oyeš ok do gē bañēsa band men baņ obebēt otas ak, amal aņo wēcēk gēr bešēt íbat.

¹¹ Amal aņo kēni wáčēnd «Pošoņ iwax». Ata men oņ wak bešēt íbat, do bela bēranjēm šēs kēni and šeš kēni aņ.

¹² Meleka inaxēn in farix ko kereloj in. Eñan eņ, gē facaw in do gē ował oņ lošērak bešēt íbat. Ata goyat in bašetak mar ekērikēran el do gēmēd in hik mondako fo.

¹³ Ga kēme nēkon, wat kēmo šambat ga songina ko yaņ gēr orēn do ko xeýēnd: «Kata! Kata! Kata kēbi fēnga bēr lēgēk gēr ebar ro bēn and kēni farix kereloj omeleka otas od bayik aņ!»

9

¹ Meleka icoxēn in farix ko kereloj in. Wat kēme emal ga wēcēguk gēr ebar elod gēr orēn. Emal elo fēxwēn kēno acoketaya and ambēxw atiwx aņ.

² And fērēt ko atēnda and ambēxw atiwx aņ, kē šanēnd okwēcēn ond ang angodux fo. Eñan eņ šamēdanēk gē okwēcēn ond xēñ bax gēr ekoc oņ.

³ Ata gēr okwēcēn oņo kēni šanēnd owure, xul kēni ebar el đek. Yēl kēnēbi ojaw od ang ekwēl ed kē yexērānd gēr ebar fo.

⁴ Fel kēnēbi enēbi ŋatēnd bela bēr gē nanganēme ir Kaxanu kēm gēr eyiý bēn fo, bari kēreni dinan na eñēñēnax ondēs ond lēgērak gēr ebar oņ, gē bešēlég bēn, do gē opat od batēx ok.

⁵ Er fel banēbi enēbi narēnēnd anarēn fo bela bēn xali ex nēka opacaw oco, bari kērenēbi đawēnd na. Baņaten bandebēn baņ ang band ekwēl fo yambēn bax.

⁶ Ata baķeý baņo, bela bēn mocala kēni ýana eni caland ecēs el, aýandi kēbi ýana ebi ýandind eni cēs, bari ani cēs na. Ecēs el mongēr kēbi ýana ebi gērēnd.

⁷ Er hi bani owure olo ang opanac od fokēra kēnēbi ond gēr emer fo. Gēr ogaf odebēn bax watind bešēr ang oxamote or owun or kaņe, do odēxas odebēn ok hi bax ang od bela fo.

⁸ Omban ondebēn oņ ašak šak bax ang ond bēsoxari fo, do oýēnga orebēn oņ ang or ojēraņ fo.

⁹ Gēr owēkw orebēn xapa bani baþēxw band dun, do obafe odebēn ok axēbēr bax xēšērēnd ang ocaret od kēni lasēnd opanac odanjēm od kē wēlēnd gēr emer fo.

¹⁰ Oceb odebēn ok ang benjif bēnd oxwēl fo hi bax. Gēr oceb oko hi bax ojaw od banēbi yambēninaxēnēnd bela ok xali nēkak opacaw oco.

¹¹ Emun endešēn eņ ex meleka ir gēr ambēxw atiwx in. Owáč orexēm ol ex gē eyeyan ed Bēšēwif el: «Abadoņ». Do gē eyeyan ed Bēgērek el: «Apoliyoņ», mēne ngēñ «Anemin an».

¹² Kata iñanar in xucak, bayik ex yow betēm beki becēxe.

¹³ Meleka icongibatēn in farix ko kereloj in. Wēl kēme oniw gēr oparix onax od ebar gēr owaw onax or angēb and kaņe and ex gēr lēngw ir Kaxanu aņ.

¹⁴ Oniw olo baņo felēnd meleka ir gē kereloj in mondako: «Pētēlēbi omeleka onax od xap kēnēbi gēr yeš isēm ir kēni wáčēnd Efērat ok.»

¹⁵ Ata fēt kēbi omeleka onax od bax šenind apēxēd aŋo, akey aŋo, do iniy iŋo ok, enēbi dawaxēn bela bēn amēxwēr amat, gēr batas.

¹⁶ Wēl kēme yēgwe hi kēni ocorođa od gē opanac ok: owaxe okeme oki.

¹⁷ Mondako wat bamēni gēr lakeli opanac ok do gē bēr yēpaxēn babi bēn. Er xapa bani bapēxw band dun band war bax ang xodux fo, band hi bax ang ekaŷ ed yasenjēt fo do band ang mungu fo. Ogaf od opanac oko er hi bax ang od ojeranŋ fo. Gēr osēŷ orebēn bax šanēnd xodux, gē okwēcēn, do gē mungu.

¹⁸ Ata betēm betas beŋo laŷ kēbi bela bēn amēxwēr amat gēr batas gē xodux ol, gē okwēcēn, do gē mungu, ond bax šanēnd gēr osēŷ or opanac oŋ.

¹⁹ Gayikwa ojaŷ od opanac oko gēr osēŷ do gēr oceb odebēn ebax. Oceb oko ang bandēn fo bax do hi bax gē ogaf do gē oko banēbi yambēninēnd bela bēn.

²⁰ Bela bēšēxe, bēr bayik abi daw bana betēm beŋo bēn, ani teb bana ecale ed bebēr bani rind bēn el, ani nēngwēt bana ola orebēn ol, xali eni teb ekēla ed bēyēl el. Ani teb bana olaš or kaŋe oŋ, or kodi oŋ, or yawale oŋ, or oxaŷ oŋ do gē or ex otēx oŋ. Xarak olaš oŋo ax watērand na, ax wēlērānd na, ax yexērānd na.

²¹ Bela bējo ani nēngwēt bana ola orebēn ol xali eni teb bamena baŋo: edawēr el, gē obanji ol, gē asēk alakirand fo in do gē orek ol.

10

End meleka in do gē ikayēta eŋ

¹ Ata wat kēmo meleka ifangak ga ko fedaw elod gēr orēn ga labaya ko gē aŋar, do šandiŷ in hik jey gēr gaf irexēm. Dexas in kē yegēnd ang eŋan fo, do owonēng orexēm oŋ hik ang okēcar od gē xodux fo.

² Lēkaya ko gēr ataxan ikayēta ind lēkwēt baxo. Xwēša ko, sapar ir liŷ in gēr angwēngw do ir šame in gēr ebar.

³ Ata xeŷ ko ang eŋera ed yēranŋ fo. And xeŷ ko aŋ, yaka kēŋo oxēbēr ocongoxi or ekēman oŋ.

⁴ And yeyanēk oxēbēr ocongoxi or ekēman aŋ, kēme xēhēnand me nēgw er wēl kēme in. Barikan wēl kēme oniŷ gēr orēn ga kē re: «Césinalil end rek oxēbēr ocongoxi or ekēman eŋ, kērey nēgw na.»

⁵ Ata meleka ir wat bamo ga xwēša ko gēr angwēngw do gēr ebar in, yēn ko ataxan and liŷ aŋ end orēn eŋ.

⁶ Yašar ko gēr oŷac or ar kē liyand din ir din an, ar rik orēn an do gē dek bebēr gēr orēn bēn; ar rik ebar an do gē dek bebēr gēr ebar bēn; ar rik angwēngw an do gē dek bebēr gēr angwēngw bēn. Meleka in re ko: «Endey eŋo gogo kē hātēgu, ax nēka na!

⁷ Barikan gē bakey band ko farix kereloŋ meleka iconginēm baŋ kē šonētaya end Kaxanu eŋ ang nangēn babi elod anēka fo bēriyenin bērexēm bēn, bēlawēnel bēn.»

⁸ Ata oniŷ or yeyaneliw baxe elod gēr orēn ol, fel ke gašēxe: «Yel ey kana ikayēta iŋ gēr ataxan and meleka ir xwēšak gēr angwēngw do gēr ebar in.»

⁹ Ye kēme gēr meleka, do fel kēmo exe yēl ikayēta iŋ. Yaka ke: «Medēl ey gēl, ang dingēn fo kē yēw gēr etēŷ edey. Barikan awa kē wa gēr acēl andey.»

¹⁰ Wed kēme ikayēta iŋ gēr ataxan and meleka do hēl kēme: yēwēk ang dingēn fo gēr etēŷ edam. Barikan and hēl kēme aŋ, acēl andam aŋ wak.

¹¹ Ata fel kēne: «Afo ey yeyanēnd ang alawēnel fo bend kēbi hi bela beŋ obulunda odanjēm, gē benēng bēdanjēm, gē oyeyan oranjēm, do gē bēmun bēdanjēm.»

11

End otede oki eŋ

¹ Ata fēxwēn kēne osēt do re kēni: «Kanil ey tēyi Aciŷ and Kaxanu aŋ ang ŷangēk ak, gē angēb aŋ do eyēbi pēn bēr kē šalend lēf na bēn.

² Barikan yangana ir fac ir Aciŷ and Kaxanu in, tebēl mondako fo. Kērey tēyi na gayik benēng becēxe beŋ sebēn kēnēbi. Bēn kē wēhēra angol amēnēk aŋ opacaŷ ofēxw onax gē oki.

³ Ayēl kēmēni otede oki odam ok eni yeyanēnd ang bēlawēnel fo beŷ bēn. Gē ojabote kēni fēlaya do enēbi nangēn bela bēn end Kaxanu eŋ nē bakey wēli gē okeme oki gē ofēxw ocongebat.»

⁴ Otede oki oko ex baŋarēka baki baŋ, do gē ofambo oki od hik gēr lēngw ir Axwēn ebar ok.

⁵ Angēmēne ala eŋo ŷandi ebi yambēnin, xodux kē šan gēr osēŷ orebēn, do enēbi gēl bērangoyēra gē bēn bēn. Eyo mondako ko šēs ar kēŋo ŷandi ebi denan eŋējēnax an.

⁶ Ašot šot kēni panga ind eni pēra orēn ol kērex tēb na dek bakey band kēnēbi nangēn end Kaxanu baŋ. Axor exēni eni nēmbēt men oŋ ošat do eni di beŋigēnaxik bēnd ex yo gēr ebar nand kēbi ŋandi yo.

⁷ And kēni faŋ osede orebēn aŋ, emacar end kē šanēgu gēr ambēxw atiŋax eŋ ebi mereli, ebi kor do ebi faŋ.

⁸ Ata exo ŋaŋēta baman bēnd otede oki beŋ gēr fēña isēm ir gēr angol atēm. Angol aŋo ex, gēr owat or Kaxanu, Sodom do gē Misēra, na gēr ed fika bano Axwēn arebēn na.

⁹ Bela bēr bulunda ir ex yo, gē bēr enēng end ex yo, gē bela bēr eyeyan ed ex yo, gē bēr ebar ed ex yo awat kēni wat beman bēndebēn beŋ bakey batas gē tēkēr do ala ano teb na ebi mēxwēta nē ŋeg.

¹⁰ Bela bēr lēgēk gēr ebar bēn ga nēngandēra kēbi end ecēs edebēn eŋ kēni rixēnēd ofēna xali eni yēlērera beŋ gayik bēlaŋwēnel bēxi bējo ašēndēn šēndēn banēbi.

¹¹ Ga xucak bakey batas gē tēkēr, angoc and kē yēlēnd and aniyān aŋ, xaniwēk gēr Kaxanu, lil kēbi do xwēšan kēbi ceg. Ata yēdara kēni mbaŋ bēr babi wat bēn.

¹² Wēl kēni elod gēr orēn, oniŋ osēm ga kēbi fel: «Yowēn yaŋ ro!» Ye kēni gē aŋar aŋ yaŋ gēr orēn do bērangoyēra andebēn bēn wat kēnēbi.

¹³ Ata amēd aŋo dēŋ hik angēmēgēm atēm gēr ebar do ang ex owebēt epēxw od angol ok, bebēt ibat wēcēk. Nemira kēni bela owēli ocongoki nē end angēmēgēm aŋo. Bēr baŋik bēbēngw bēn yēdara kēni, do šēkw kēni enjāran end Kaxanu eŋ, mēŋ ar gēr orēn an.

¹⁴ Kata ikinēm iŋ anēka xucak, gogo kē ŋatēgu itasēn in.

End kereloŋ iconginginēm eŋ

¹⁵ Ata meleka iconginginēm in farix ko kereloŋ in. Wēlik gēr orēn odiŋ otēm ga kē re: «Owun or ngwēn ol,

Axwēn arebi an xwēnēk

do gē Kērisēt irexēm,

din ir din ko wun!»

¹⁶ Bēxarēk alapem gē bēnax bēr ŋēpa bax gēr baŋēpara band owun, gēr lēngw ir Kaxanu bēn, foxi kēni eyiŋ el ŋēs gēr ebar,

¹⁷ do kēni rend:

«Ayeri kēy Axwēn Kaxanu,

wēj ar xorēk beŋ dek an,

wēj ar hik do hi bay,

gē panga itēm indey iŋ wun kēy.

¹⁸ Axoyēn xoyēn kēni bēnēng beŋ,

barikan gērēgako yowēk oxoy orey ol,

amēd and kēyēbi xiti bēšēk aŋ,

eyēbi pupa bēriyenin bērey bēn,

bēlaŋwēnel bēn, gē bēwēnēk bēn

do gē bēr fēbēk owac orey bēn, hik bēr gapak bēn,

hik bērētoc bēn do eyēbi nemin bēr kē neminēnd ebar bēn!»

¹⁹ Aciŋ and Kaxanu and hik yaŋ gēr orēn aŋ fērētayak, watik lēf kangara ir eter in. Ata wingararak, wēlik odiŋ, gē oxēbēr or ekēman, ebar el rēgēk do kē wēcēnd bebēr ang oxaŋ.

12

End asoxari do gē fato eŋ

¹ Ata nanganēme isēm šanayak gēr orēn: asoxari ar šudak eŋan eŋ, facaw in dila, gēr osapar orexēm do šēxwa ko ekamote ed owun ed gē owal epēxw gē oxi.

² Gē acēl ebaxo do and ŋatēk orēw aŋ, ko xeyēnd ayambēn in do gē toro ind orēw iŋ.

³ Šanayak bēte gēr orēn nanganēme išēxe: fato isēm, ir war bax ang xodux fo, ir gē ogaf ocongoki do gē ofarix epēxw. Er hi bax nē gaf kala ekamote ed owun.

⁴ Gēr obebēt otas od owal or gēr orēn, fat ko ibat gē šeb irexēm in do lapēgu ko gēr ebar. Ata fato in buna ko, fabēr kēni gē asoxari ar orēw an, eŋo gēlaxēn itox iŋ sam eŋo dēw.

⁵ Rēw kēno itox itošan, ind kēbi xadac bēnēng beŋ dek gē xwēlekwēle ir dun*. Na Kaxanu wēla kēno itox iŋo ler gēr ndexēm, ler gēr aŋēpara and owun andexēm.

* 12:5 12.5 Xwēlekwēle ir dun ijo wacayak owun or sibēk mbaŋ

⁶ Asoxari an cëŋ, hër ko ðup gër ladawe, gër ed xëñënan baŋo Kaxanu exo gix, gër ed këno lëbax bakey wëli gë okeme oki gë ofëxw ocongebat.

⁷ Ata fëtëk emer gër orën. Mišel gë omeleka odexëm ok këni wërënd gë fato in. Bëte fato in do gë omeleka odexëm ok wërëli këñëbi.

⁸ Ga xor këñëbi, fato in gë odexëm şan këni në er këni hi yaŋ gër orën.

⁹ Ata lapëgu këno gëd, fato isëm in, andën akarëk aŋ, and këno wacënd şabucara, do Sindan aŋ, and këbi yifand bela bër gër ebar aŋ. Lapëgu këno gëd gër ebar ro, mëŋ gë omeleka odexëm ok.

¹⁰ Ata wël këme oniŋ osëm yaŋ gër orën, ga kë re:

«Gërëgako anëka fiatëguk apexa aŋ,

gë panga in, gë owun or Kaxanu ol,

mëŋ ar xwën këbo an

do gë owun or Kërisët irexëm ol.

Gayikwa anëka lap këŋo gëd,

alëxw ar bëmaŋe bënëdebi an,

ar baŋi lëxwënd ciş wec gër Kaxanu,

mëŋ ar xwën këbo an.

¹¹ Barikan bën, axor xor këno gë oşat or anoŋo oŋ

do gë eyeyan ed osede orebën el;

ani ŋan ex na nëmëc aniyän andebën aŋ

ado ga banëbi wesand

mëne alaw këñëbi law.

¹² Wën bër gër orën bën,

wën bër lëgëk fën bën,

nëngandëralerjun.

Barikan etëm hi këŋun

wën bër gër ebar bën do wën bër gër angwëngw bën,

gayikwa şabucara in anëka şëlali ko gë oxoŋ osëm

ga nang ko mëne bakey band baŋi këŋo baŋ bapënëfëne fo ex.»

¹³ And wataya ko fato in mëne anëka lapëgu këno gëd gër ebar aŋ, sëf këŋo asoxari ar rëw këŋo itox itoşan an.

¹⁴ Ata asoxari an yël këno obafe oki od şambat isëm ok exo cëgaxën gër ladawe, gër wur irexëm, gër ed këno lëbax bënëy bëtas gë təkër, gër ed baŋik aŋo ŋatën na andën aŋ.

¹⁵ Andën aŋ wis ko men ang oŷëm fo gand epoy ed asoxari eŋo mëlaxën.

¹⁶ Barikan ebar el rëca këŋo asoxari an do hëlëk oŷëm or wis baxo fato ol.

¹⁷ Ga logën këŋo end asoxari ajo eŋ, fato in ye ko eŋi merelix bërändëwëra and asoxari bën, bër fëbëk bapela band Kaxanu do këni reyarand osede or Yesu bën.

¹⁸ Ata buña ko gër eđini ed bëŋa ir angwëngw.

13

End oŋacar oxı eŋ

¹ Ata wat këmo emacar end gë ofarix epëxw do gë ogaf ocongoki, ga şëpëtaŋ ko gër angwëngw. Er hi bax në farix kala ekamote ed owun, do yëgwëra këni gër ogaf odexëm, omac od këŋo şirënd Kaxanu.

² Emacar end wat bamo eŋ, ang ecaŋ fo hi baxo, osapar orexëm oŋ hi bax ang or andaŋ fo do etëŋ el ang ed yëraŋ fo. Fato in yël këŋo panga indexëm in, owun orexëm ol do gë or gapak osëm.

³ Gaf ibat irexëm in mbaŋ sembaŋ bax, ecës el fo baŋi bax. Barikan afak fak baxo.

Ata ga baŋi şaranënd end emacar eŋo eŋ, ðek ebar el këŋo sëfënd.

⁴ Afoxi bani foxind gër lëngw ir fato, eno calexën gayik mëŋ yël baŋo owun ol emacar eŋ. Afoxi bani foxind bëte gër lëngw ir emacar eno calexën do eni dend: «Noŋo wa ex ang emacar eŋo? Do noŋo kë xor eŋo mereli?»

⁵ Ata emacar eŋo şot ko etëŋ ed bax yeyanënd gë ndafënan do gë ed këŋo şirënd Kaxanu. Asebën sebën bano owun ol xali opacaŋ ofëxw onax gë oki.

⁶ Emacar eŋ ga hebëta ko, këŋo şirënd Kaxanu maŋ gë eyang edexëm ak, këbi renarand mëŋ do gë bër lëgëk gër orën bën.

⁷ Aseb sëb bano bëte eŋi mereli bër ex bulunda ir Kaxanu bën xali xor këfi. Ayël yël bano panga ind eŋi bëña ebar el ðek: ekun ed ex yo, gë bulunda ir ex yo, gë bela bër eyeyan ed ex yo do gë nëng end ex yo.

⁸ Ata ðek bër lëgëk gër ebar bën, bër bayik omac odebën ani nëgw ex na gër akayëta and aniyand and anobo and şadaxa bano elod ga yanak ngwën an, afoxi këni yana eni poxind gër lëngw ir emacar eno calexën.

⁹ Awa ar gë anëf an, baxëtëlexo ðe!

¹⁰ Ar ebax eno mëla oxadëp an, awëla këno wëla gër oxadëp. Ar ebax eno ðaw gë duxuma an, alaw këno law gë duxuma.

Mëŋ ex, bëwënëk bën,

aŋap ŋapëk eni buand, këreni teb na ekwëta el.

¹¹ Ata wat këmo emacar ecëxe ga şanëgu ko gër ebar. Bëparix bëki şot baxo ang anobo fo, do baxo yeyanënd ang fato fo.

¹² Panga ind emacar eñanar in şot baxo do baxo rind becarax gër lëngw ir emacar eŋo. Anëŋali babi nëŋalind ðek bela bër lëgëk gër ebar bën eno calend emacar eñanar eŋ, end sembaŋ bax ðam gër ecës, bari fak ko eŋ.

¹³ Emacar ekinëm eŋo becarax betëm baxo rind xali fedaliw ko akey amat, ogës od bela, xoðux ol elod gër orën xali gër ebar.

¹⁴ Mondako babi nambelind bër lëgëk gër ebar bën gë becarax bend seb bano exo dind gër lëngw ir emacar beŋ. Afel babi felënd eni di eðaş ed ang eñaŋ end emacar end saw bano gë duxuma do fakëta ko gër aniyand eŋ.

¹⁵ Aşot şot baxo panga ind exo nëngwët eðaş elo xali ex yeyandërand, do ebi ðawënd ðek bër ax poxind na eni cale eñaŋ end emacar eñanar bën.

¹⁶ Anëŋali babi nëŋalind bela bën ðek, hi këni bër gapak, bërëtoc, bër gë napul, bëxaŋëanaxik, okadëp, bër ax gi ex na okadëp, eni ma enëbi din ala kala nanganëme in, bërëmar gër ataxan and liw, bëjo gër eyiŋ.

¹⁷ Yama ala abax xor na wa exo yëcëra beŋ ba exo pandëra cotërëxe nanganëme in, oŋac or emacar ol ba nimëro ir oŋac orexëm in.

¹⁸ Awa ro, orenik wëkak. Ar gë ouden an, calalexo exo nang er wacayak nimëro ir emacar in. Gayikwa nimëro ir ala ex do er ex: «Okeme ocongibat gë ofëxw ocongebat gë bënjongimat.»

14

End oyëkan or bëwënëk eŋ

¹ Ata wat këmo anobo an mo kwëşa yan gër etënd ed Siyoŋ ga xeta këno bela owëli keme gë ofëxw onax gë bënax bër şotëk nanganëme ir oŋac orexëm in do gë or Sëm in, gër oyiŋ orebën.

² Wël këme gër orën oniŋ or ang oŋëm fo, or ang oxëbër or ekëman etëm fo. Do ang and bame wëlënd an hi bax ang and bësëmb bër bemang benandjëm fo.

³ Bela bëjo aŋew bani yëwënd oyëkan oxaşax gër lëngw ir añëpara and owun do gër lëngw ir beşëbëngw beşëanax, do gër lëngw ir bëxarëk. Bela owëli keme gë ofëxw onax gë bënax bër racët këbi Kaxanu gër ebar ro bën fo bax yëwënd oyëkan olo. Gaşatak ax kor bana exo tëya oyëkan olo.

⁴ Bën anëbi nang ex na bësoxari, ani buyarënaya ex na gë bën. Bën këŋo sëfarand anobo an gër ed ko ye yo. Kaxanu racët këbi mërëxand ir bela eni gixën bëŋanar bër xwën kënebi mëŋ do gë anobo an.

⁵ Do gër osëŋ orebën, enëgwëş ax gi ex na. Etëmbak ax gi ex na gër ola orebën.

End omeleka otas eŋ

⁶ Ata wat këmo meleka işëxe ga ko şëgëra yan gër orën. Atëfëtan and din baxo xëñënan ebi nangën bela bër lëgëk gër ebar bën, gë enëng end ex yo, gë ekun ed ex yo, gë bela bër eyeyan ed ex yo do gë bulunda ir ex yo.

⁷ Ga ko xeŋ ko rend: «Yëdayindëno Kaxanu do cëkwindëno gayikwa anëka ŋatëguk apëxëd and ko xiti ngwën an. Poxiyindën eno calexën ar rik orën, gë ebar, gë angwëngw, do gë bañësa band men an!»

⁸ Meleka ixinëm sëfëgu këŋo iŋanar in do ko rend: «Anëka nëxenak, anëka nëxenak, angol atëm and Babilon an! Mëŋ yëla këbi ngoy ind eñac endexëm in ðek benëng bend bela beŋ*».

⁹ Meleka isasën sëfëgu këbi oki oñanar ok. Ga ko xeŋ ko rend: «Angëmëne bela eno calend emacar eŋ, gë eðaş ed watinali këno el, do angëmëne eni cot nanganëme irexëm in gër oyiŋ ba gër bataxan,

* 14:8 14.8 Gër oñëgw odëmar er yëgw këni mëne ngoy ind oxeŋ or eñac endexëm in.

¹⁰ ašeb këni šeb bën bête oxoŷ or Kaxanu ol ang ngoy fo. Ang ngoy inëmbarëx fo kënebî xatën andëmba aŋ cëm. Asoro këni ŷana eni torond polo gër xodux, gër mungu gër lëngw ir omeleka omënëk, do gër lëngw ir anofo!

¹¹ Din ir din kë ŷana ex cëinind okwëcën ond xodux or këbi šorënd bër këŋo šalend emacar do ge efaš ed wätinali këno bën. Hik gëmëd, hik goyat, ani ñana na eni teyëtand toro inŋ. Mondako fo këŋo hi ala ar šotëk yo nanganëme ir oŵac orexëm in.»

¹² Mondako ex, ebuŋa ed bëwënëk el, ed bër kë sëfënd šapela band Kaxanu do xwëta këno Yesu bën.

¹³ Ata wël këme oniŵ yaŋ gër orën ga kë re: «Ñëgwël: “Nëngandëralebi bëšëk bër xwëta këŋo Axwën do šës këni elod gërëgako bën!” Angoc Amënëk aŋ ga re ko: “Iyo, teyëtalexëni bandiyen bandebën baŋ gayikwa në etëfa ebi bandixa bandebën baŋ!”»

End ekanara ed bebër gër ebar eŋ

¹⁴ Ata wat këme aŋar apešax, do gër aŋar aŋo ŷëpa ko ar ang asëniŵ ar ala fo. Ekamote ed owun ed kaŋe šëxwa baxo, do lëkaya baxo xorom iñakax.

¹⁵ Ga šanëgu ko meleka išëxe gër Aciŵ and Kaxanu, ko xeŷend gand ar ŷëpak gër aŋar: «Medël xorom in, ey ŋašaxën bebër gër ebar bën gayik anëka sëgëk, anëka ñatëk ekana el.»

¹⁶ Ata ar ŷëpak gër aŋar an lap ko xorom in gër ebar. Hašëk dek bebër gër ebar bën.

¹⁷ Meleka išëxe šanëgu ko gër Aciŵ and Kaxanu, and hik yaŋ gër orën aŋ. Mëŋ bête lëkaya ko xorom iñakax.

¹⁸ Ga šanëgu ko gër angëb meleka išëxe, ir xorëk xodux, ko xeŷend gand ar lëkayak xorom iñakax an: «Medël xorom in ey ŋašaxën bacay band odëwërewën od reseŋ band ex gër ebar baŋ, gayik anëka sëgëk.»

¹⁹ Meleka in lap ko xorom irexëm in gër ebar ata ñašëk bacay band atëx and reseŋ and gër ebar baŋ do xobëx ko polo gër akaraxën and kë wätinalind oxoŷ or Kaxanu aŋ.

²⁰ Ga wëla këni reseŋ in gand angol, xobëx këni gër akaraxën and hik fac. Ata šanëk ošat and bani wëñënd gër akaraxën aŋ do ošat oŋo fesëk në šapakan okeme otas. Kido eni përado opanac, ogaf ok fo watidox.

15

End beñigëanaxik bepelatar eŋ

¹ Ata wat këme gër orën nanganëme išëxe, isëm, do išaraxik: omeleka ocongoki ga lëkaya këni beñigëanaxik benjongëbeki bepelatar beŋ. Gayikwa Kaxanu, paš gë beñigëanaxik beŋo ko ñata oxoŷ orexëm ol.

² Wat këme anjer and kal-kal ang anangoye fo ga bararëk gë xodux ol. Wat këmëni bête bër xor këŋo emacar bën, gë eñaŵ endexëm ak, gë eđaš edexëm el, do gë nimëro ir oŵac orexëm bën. Gër anjer and ang anangoye xwëšara bani do lëkaya këni bemangi bend yël këbi Kaxanu beŋ.

³ Ata këni ŷëwënd oyëkan or Moyis, ariyenin ar Kaxanu ol, do gë oyëkan or anofo ol: «Bandixa bandey baŋ šatëm ex, bacaraxik ex, Axwën Kaxanu, wëj ar xorëk beŷ dek an, bebër këy rind bën däl ex do šenene ex, wëj ex emun end benëng eŋ.

⁴ Axwën, noŷo bayik axi pëb na?
Noŷo bayik ax cëkw na oŵac orey ol?
Wëj gaŋat ex aŵënëk an.

Enimin, benëng beŋ dek ayow këni yow eni poxira gër lëngw irey,
gayik or šenene orey ol šanayak.»

⁵ Ga xucak eŋo, ga këme nëkon gër orën aciŵ and Kaxanu aŋ ga fërëtayak, wat këme aner and Osede aŋ.

⁶ Omeleka ocongoki od lëkaya bax beñigëanaxik benjongëbeki ok šanëgu këni gër Aciŵ and Kaxanu. Šudfara këni banjëm band xaf-xaf bamënëk, band jing-jing, do xapa këni šapëxw band kaŋe gër oŵëkw.

⁷ Aŋat gër bebëbëngw bebënax, fëxwën këbi omeleka ocongoki ok bandëmba banjongëbaki band kaŋe band ebax cëm gë oxoŷ or Kaxanu, mëŋ ar hik din ir din an.

⁸ Aciŵ amënëk aŋ lëbëk gë okwëcën oŋ në end enjaran end Kaxanu eŋ do gë panga indexëm inŋ. Ata ala abax xor na exo dël gër Aciŵ and Kaxanu xali xwëtëk beñigëanaxik benjongëbeki bend omeleka ocongoki beŋ.

16

End bandëmba banjongëbaki band oxoÿ eŋ

¹ Ata wël këme oniŵ gër Aciw̄ and Kaxanu. Ga kē xeÿ oniŵ olo, këbi felënd omeleka ocongoki ok: «Awa yeyin en dexëx bandëmba banjongëbaki band oxoÿ or Kaxanu ban gër ebar!»

² Meleka iÿanar in lex ko andëmba aŋ gër ebar. Ata bëla bër šot bax nanganëme ir emacar in do bani foxind eni cale gër lëngw ir eðaš ed eñaŵ edexëm bën, lëk këbi ošëxwëra oyambënaxik: bëman bëŋ hik yer okejën fo.

³ Meleka ixinëm in lex ko andëmba andexëm aŋ gër angwëngw. Men oŋ nëngwëtak ošat ang or ala ar ñaš këno fo, do dek oŵacar obëngw or hik polo ol šësëra këni.

⁴ Meleka isasën in lex ko andëmba andexëm aŋ gër oyeβ do gër ßaňësa band men, nëngwëtak dek ošat.

⁵ Wël këmo meleka ir xorëk men in ga ko re: «Wëj ar šenene hi këy, wëj ex ar hik, do hi bax an, aŵënëk hi këy gayikako mondako xiti këyëβi.

⁶ Gayikako ošat or bëwënëk do gë or bëlawënel oŋ lexëra këni, duy dëŋ yël këyëβi ošat eni cëβ.»

⁷ Wël këme oniŵ gër angëβ ga kē re: «Eyo Axwën Kaxanu, wëj ar xorëk bëÿ dek an, kiti indey iŋ däl ex do šenene ex.»

⁸ Meleka inaxën in lex ko andëmba andexëm aŋ gër eňan. Eňan eŋ šotëk ojaŵ od eβi corënd bëla bën gë xodux orexëm ol.

⁹ Ata ayëka isëm šor këbi bëla bën. Barikan bën këni širënd oŵac or Kaxanu ol, mëŋ ar baβi lapanënd bëñigënaxik bëŋo gë panga indexëm an. Ani nëngwët bana ola orebën ol eno ðuwaxën.

¹⁰ Meleka icoxën in lex ko andëmba andexëm aŋ gër aňëpara and owun and emacar. Ata šamëðanëk gër ed wun ko, do bëla bën këni wëcarërand ayambën in.

¹¹ Ašir bano širënd Kaxanu, mëŋ ar hik gër orën an, ga βot këbi ayambën ir okejën in. Bari ani nëngwët bana ola orebën ol xali eni teβ bandixa ßatëmbak ßandëbën ban.

¹² Meleka icongibatën in lex ko andëmba andexëm aŋ gër yeβ isëm ir këni wăcënd Efërat in. Men oŋ wëxëk eni kegëtaxën bëmun bënd kē xaniw apën-eňan bëŋ.

¹³ Ata wat këmëni ßangoc ßaňëŋënaŋ ßatas, ßand ang ofëkel fo. Angoc aňanar aŋ šanëgu ko gër etëÿ ed fato, akinëm aŋ šanëgu ko gër etëÿ ed emacar, do atasën aŋ gër etëÿ ed alawënel anëgwëš.

¹⁴ ßangoc ßaŋo ßand šabucara ex, bën kē rind bëcarax do këni yend gër bëmun bënd gër ebar dek enëβi ßar eno merelexën Kaxanu yatir akey atëm andexëm, mëŋ ar xorëk bëÿ dek an.

¹⁵ Ata re ko Axwën an: «(Awa ang arek fo këme yeli.) Nëngandëraleŋo ar këmo sëk dašërëxe an. Amo pënga ex na tëβ gë eman eŋ do axo ye na gë ašëfën, cudarëxe banjëm ßandexëm ban.»

¹⁶ Ata ßangoc ßaŋo ßar këneβi bëmun bëŋ gër ed këni wăcënd gë eyeyan ed Bëšëwif el: «Arëmagedon».

¹⁷ Meleka icongixinëm in lex ko andëmba andexëm aŋ gër ekoc. Wëliwëk oniŵ osëm lëf gër Aciw̄ and Kaxanu, gër aňëpara and owun ga kē xeÿ: «Anëka xwëtëk!»

¹⁸ Ata wingararak, wëlik odiŵ, gë oxëbër or ekëman, do ebar el rëgëk mban. Elod ga hi këni bëla bën, ala ax wat ex na angëmëgëm andako rako aŋ.

¹⁹ Angol atëm aŋ šapërëk obeβët otas. ßangol ßand bënëŋ bënd bëla ßaŋ yëcarëk. Kaxanu abi xwëya bana bëla bër gër angol atëm and Babilon bën. Ata šëbën këbi ang ngoy fo oxoÿ osëm orexëm or hi bax gër andëmba ol.

²⁰ Dek ošir oŋ šapërëk do osënd oŋ yëcarëk.

²¹ Ata bëbër ang ßongaȳ ßond siβëk gwër nē okilo ofëxw onax wëcandëra këbi bëla bën elod gër orën. Barikan bën širëra këno Kaxanu nē end eñigënaxik etëm end hi baβi eŋ.

17

End asoxari aÿacaxik eŋ

¹ Ata ang hi bani omeleka ocongoki od lëkayara bax ßangalama banjongëbaki ok, iβat yow ko yeyaneli ke. Re ko: «Yow mi masin kiti ind angol atëm, and ex ang asoxari aÿacaxik, ar ÿëpak yaŋ nē amen aŋ.

² Gê asoxari ajo wata këni bemun bend gër ebar bej asêk alakirand fo in, do bela bër gër ebar ro bën anêka xor këbi ang ngoy fo eñac endexëm eñ.»

³ Ata meleka in wêla ke gê Angoc and Kaxanu añ gër ladawe. Watêx këmo asoxari ga yêpa ko yan nê emacar embarax, end gê ogaf ocongoki do gê ofarix epêxw. Do eman eñ hi ko dek omac od këjo širënd Kaxanu fo.

⁴ Asoxari ajo šudara ko banjëm bambarax band yek mbanj, banjëm band warëgeyan. Ÿanjëna ko gê orêxër or kanje, do gê oyeri or oxaŸ oyekax. Lêkaya ko andëmba and kanje and yëm bax gê becusêšus, do gê bemuyaraxik bend eñac endexëm bej.

⁵ Gër eyiŸ edexëm yëgw këni oŵac or šonaya bax: «Babilon, angol atëm añ, nëm ir bëŸacaxik, do nëm bër watak becusêšus betëm bend gër ebar ro.»

⁶ Wat këmo asoxari ajo ga Ÿaw këjo gê ošat or bëwënêk oñ do gê ošat or otede od bax reyarand end Yesu oñ.

Ga këmo nêkon, šaran ke xali xurik.

⁷ Ata re ko meleka in: «Ineŵa ki šaranaxënënd? Wëno afel këmi fel bend šonayak gër asoxari ajo do gër emacar end gê ogaf ocongoki, do gê oparix epêxw end yëpaxën këjo bej.»

⁸ Emacar end hi bax do wat bayo eñ, axo bo ex na. Ašanëgu ko šanëgu gër ambëxw atiŵax do exo cës. Bela bër lëgêk gër ebar bën, bër bayik Kaxanu axo nëgw ex na omac odebën gër akayëta and aniyand nand ri ko ngwën bën, ašaran këbi šaran and këno wat emacar añ gayik ahi hi baxo, šës ko, bëte exo canayaw.»

⁹ Eño, onden ond arenik fo kê xor eño pëni. Ogaf ocongoki ok kê wätinalind bëtënd bënjongëbëki bënd yëpaxën ko asoxari bej. Eño amatinali ex and bemun bënjongëbëki bëte:

¹⁰ benjo lati këni, emat bayik ga wun ko, bari emun enjongekinëm eñ axo yow ex na pere. And ko ñatëgu añ, ax nêka na owun orexëm ol.

¹¹ Ata emun enjongetasën eñ ex de emacar end hi bax do šës ko eñ. Mëñ fo ex bëte emun enjongetasën, end kê šës din ir din eñ.

¹² Ofarix epêxw or wat këy oñ ex bamatinali band bemun epêxw bend anëbi maš ex na pere owun bej. Barikan, awun këni wun apëxëd amat gê emacar eñ.

¹³ Bën erebat këni šaland: eno diyenin emacar eñ gê panga indebën in, do gê ojaŵ odebën ok.

¹⁴ Aŵereli këno wëreli anofo añ. Barikan anofo añ ebi kor gayik mëñ ex Axwën ar bëxwën an, do Emun end bemun eñ. Gê bër ŵac këbi, sana këbi do xwëta këno bën kënëbi xor.

¹⁵ Meleka in re ko bëte: «Amen and wat këy gër ed yêpa ko asoxari aŸacaxik añ ex bamëxwër band bela bër lëgêk gër ebar banj, ang fitarëra këni dek benëng bej, do gê oyeyan orebën ak.

¹⁶ Oparix epêxw or wat këy ok do gê emacar eñ, ašus këno šus asoxari ajo. Axandëra këno xandëra napul ir šot ko in do axwëca këno xwëca exo bayi tëb gê eman eñ. Ayamb këno yamb do eni bëlën er këbi bayita in.

¹⁷ Gayikwa Kaxanu yël këbi gër oŵëkw orebën eni di apënëta andexëm añ, eni ŋata apënëta amat, do eno yël owun orebën ol emacar eñ, xali ex ŋata bend re ko Kaxanu bej.

¹⁸ Asoxari ar wat këyo ajo hik angol atëm and wunêk gër bemun bend gër ebar ro añ.»

18

End eyëcar ed angol and Babilon eñ

¹ Ga xucak, wat këmo meleka išëxe ga fedaw ko elod gër orën. Panga indexëm in itëm ebax do enjaran endexëm eñ ñobak ebar el.

² Ata ko xeŸend: «Anêka yëcarêk, anêka yëcarêk Babilon in, angol atëm añ! Anêka hik edëg ed bëyël, gê emaŸi ed angoc aňëñënaŸ and ex yo, do gê emaŸi ed acël aňëñënaŸ and ex yo, gê emaŸi ed emacar eňëñënaŸ, do gê ecusêšus end ex yo.

³ Mondako kê hi gayikako dek benëng bend bela bej ašëb šëb këni eñac etëm endexëm eñ ang ngoy fo. Bemun bend gër ebar ro bej ari bani rind gê mëñ eñac eñ do bëfandëran bër gër ebar bën ašotëraxën šotëraxën këno gê panga ind napul irexëm in.»

⁴ Ata wël këme elod gër orën oniŵ ošëxe ga kê re: «Canin angol and Babilon añ, wën bër ex bulunda iram bën, këdi kën wëndëra andamat gê Bëbabilon bën, do këdi këñun fënga wën bëte kiti indebën in.»

⁵ Gayikwa beññenax bend Bëbabilon beñ asañar sañarëk xali yañ gër orën, do Kaxanu axo kwëya ex na betëmbak beño.

⁶ Maşayinëbi ang banun rind ak. Cosinëbi gë toro in, ang banëbi şosënd bën bëte bëla ak. Maşayinëbi bakëlëbëd baki bandixa bandebën bañ! Gë andëmba and banun rëmbënënd añ, dëmbëninëbi baki.

⁷ Ang babi nëngandërand në end enjaran endebën ak, do në end napul irebën ak, torolexëni mondako fo. Ang wëli bax napul irebën ak, wëli ex mondako fo toro indebën in do gë edenitaran edebën el! Gayikako Bëbabilon bën are bani rend: “Ang emun etoxari fo yëpa këne, ane gi ex na asoxari asebëta sebëta, biyi din kata abo gi na.”

⁸ Mëñ ex, akey amat fo këbi fënga betëm beño: ecës el, gë odenitaran ok, gë enjo eñ do enëbi ðap bëngëñ gër angodux. Gayikwa Axwën Kaxanu ex ar gë panga itëm an, ar këbi xiti an.»

⁹ Dek bemun bend gër ebar bend bax rind eñac gë angol and Babilon beñ, bemun bend babi nënganënd ñambëran ind gë mëñ beñ, ases këni ýana eni tesënd, arenita këni ýana eni denitand në end endexëm and këni ýana eni watënd okwëcën ond amëra andexëm añ.

¹⁰ Nacët ako këni ýana eni kwëşarand në end ga këni yëdand amëra andexëm añ, do eni dend:

«Oko etëm endako eño! Oko etëm endako rako eño, angol atëm añ!

Oko Babilon, wëj angol apangak año!

Apëxëd amat fo rik ñataxënëguk kiti indey in!»

¹¹ Bëfandëran bër gër ebar bën në etes exëni, në edenitara exëni në endexëm gayik ala ax bo ex na ga kë yëcënd opane odebën ok.

¹² Opane oko er ebax: kañe, kofí, oxaý oxëbëanaxik, oyeri, banjëm band xaf-xaf, banjëm bambarax, banjëm band gënd-gënd, banjëm band warëgeyan, bëmok bënd otëx od gë otëñer onëngax do orëxër or fës këni gë oýënga or beñamb, do gë otëx okëbëanaxik. Opane oko er ebax bëte: bebër sap këni gë yawale, gë odun do bebër fës këni do gë oxaý oyekax or yër-yër.

¹³ Bëte opane oko er ebax: ugu onëngax ond këni wácënd kanel, angiri, bebelamb, beşan bër këni wácënd mir, aşururu ir xwëşëna bani gë angiri, ngoy, ugu, pix, bële, bengas, opeý, opanac, ocaret, okadëp do gë bandepëra.

¹⁴ «Bekëbëanaxik bend ýandi baxi ey cot beñ

anëka şana ki do ñawëta ki caw.

Dek bebër yek do xëbënek bën awew wew ki, do din ay wat na.»

¹⁵ Bëfandëran bër şotëraxën këño bën,

nacët ako këni ýana eni kwëşarand,

ga yëda këni amëra and Babilon añ.

Ases këni ýana eni tesënd,

arenita këni ýana eni denitand

¹⁶ do eni dend:

«Oko etëm endako eño! Oko etëm endako eño!

Babilon, angol apangak añ, angol atëm añ

and bax şudand banjëm band xaf-xaf do gë bambarax añ

angol and bax ýañënarand gë kañe,

gë oxaý oyekax do gë oyeri añ!

¹⁷ Apëxëd amat fo xucak, napul ir go in nemik!»

Dek bëhëreli bër okuluñ bën, ðek bër këbi wëlarand okuluñ bën, gë bër kë riyenind gë okuluñ bën, do gë ðek bër kë riyenind gër angwëngw bën xwëşara këni nacët ako.

¹⁸ Axeý bani xeýënd ga wat këni okwëcën ond amëra oj. Are bani rend: «Angol and fe wa hi bax ang angol atëm año?»

¹⁹ Afanaya bani fanayand gë obar ok gër ogaf ga këni ses do ga këni renita mondako:

«Oko etëm endako eño! Oko etëm endako eño!

Angol atëm apangak and şotëraxën këno napul

xali bëta këni ðek bër gë okuluñ od gër angwëngw bën,

apëxëd amat fo xucak, ata hik ang ladawe fo!

²⁰ Wën bër gër orën bën nëngandëraleñun

gayik angol año anëka yëcarëk!

Bëte wën bëwënek bën, nëngandëraleñun

gë oparëxanda ok, do gë bëlawënel bën

gayik Kaxanu xitik angol año

në end ga narëndëra këñun!»

²¹ Ata meleka ifangak wêd ko angaÿ atibax and wëndër bax gë angaÿ and këni ñoxixënënd eyamb, do ga lap ko polo gër angwëngw, re ko:

«Wëj angol atëm and Babilon aŋo,
akëlëbëd amat fo këni lap mondako,
bëtëdin ala axi wat na.

²² Na gër ndey, bët din ala abi wël na bësëmb bër bëmangi, gë bëyul,
gë bëfarix bër bacëroti ba okereloŋ.

Na gër ndey, ari ar beÿ axo gi na,
bëte din na gër ndey ekëbër ed aŋoxixën and eyamb ax wëli na.

²³ Na gër ndey, bëte din angoben and lambo ax wati na,
ofëna or ekana ax gi na.

Bëfandëran bërey bën hi bax bër banëbi šëkwënd gër ed ex yo gër ebar ro
do wëj bayëbi yifand dek bënëng bënd bela beŋ gë obanji orey iŋ.

²⁴ Ata dek beŋo ki fiatëngu gayik ošat or bëlawënel bër Kaxanu oŋ watik gër ndey,
ošat or bëwënëk oŋ, do gë ošat or dek bër lawëra këñëbi gër ebar ro oŋ.»

19

End eduwän ed gër orën eŋ

¹ Ga xucak eŋo, wël këmëni amëxwër atëm and bela yaŋ gër orën ga këni xeÿ:

«Aleluya! Apexa aŋ, gë enjaran eŋ do gë panga iŋ,
Kaxanu, Axwën arebi an xwënëk!

² Kiti indexëm iŋ ðal ex do ind šenene ex
gayikako axiti xiti këbi Bëbabilon bëÿacaxik bër bax buyarënënd ebar gë eñac endebën
bën.

Awäša wäša këbi gayik bën law këbi bëriyenin bërexëm bën.»

³ Ata xeÿ këni bëte akinëm:

«Aleluya!

Okwëcën ond amëra and Babilon oŋ,
din ir din kë šëni!»

⁴ Bëxarëk alapem gë bënëx bën do gë bebëbëngw bebënëx bën foxi këni gër lëngw ir
Kaxanu, mëŋ ar ex gër aŋëpara and owun do këni rend:

«Amen! Aleluya!»

⁵ Ata ga wëlik oniw gër aŋëpara and owun, kë rend:

«Duwayino Kaxanu, mëŋ ar xwën këbo an,
wën dek bër gapak bën do gë bërëtoc bën,
wën bëriyenin bërexëm bër këŋo fëbënd bën.»

⁶ Ata wël këme ang epuli ed bela bëranjëm fo, ang oÿëm fo do ang oxëbër osëm or
ekëman fo ga këni re:

«Aleluya! Gayikwa Kaxanu Axwën, arebi an, mëŋ ar xorëk beÿ dek an anëka wun ko.

⁷ Nëngandëralebo, patëlebo gër ecëkw edexëm,
Gayikwa ñambëran ind ekana ir anobo iŋ fiatëguk,
alindaw anëka ko fiatëgund.

⁸ Ayël yël bano exo cuða banjëm band xaf-xaf, apešax labëraw këno, bamënëk, band
jïng-jïng.»

(Banjëm baŋo wäcayak

or šenene or bëwënëk ol.)

⁹ Meleka in fel ke: «Nëgwël: “Nëngandëralebi bër wäc këñëbi gër ñambëran ind
ekana ed anobo bën!”»

Re ko bëte: «Bënd këme rend beŋo ex eyeyan ed ðal ed Kaxanu el.»

¹⁰ Ata foxi këme gër osapar orexëm mo calexën. Bari mëŋ re ko: «Tëbël ðe, ax gi ex
na mondako! Wëno ariyenin fo hi këme ang hi këñ wëj do gë bëmaÿe bëndey bënd
kë reyarand end Yesu Kërisët bëŋ. Poxiyind eyo cale Kaxanu gaŋat! Gayikwa osede or
Yesu Kërisët ol ex er këni reyarand bëlawënel bën.»

End fanac ifešax eŋ

¹¹ Ata wat këme fol orën ol do fanac ifešax ga šanayaw ko. Ar ÿëpaxën baŋo an bano
wäcënd «Ar mokwëta», do «Ar ðal», gayik mëŋ kë xitind do kë wërënd gë or šenene ol.

¹² Bangës bandexëm baŋ warëk ang xodux fo, do šëxwa ko oxamote or owun oranjëm.
ÿëgw këni gër ndexëm owäc or ala ax nang ex na, angëmëne ax gi ex na mëŋ gaŋat.

¹³ Do šuða ko acud and ÿëmb bani në ošat. Owäc orexëm ol ex: «Eyeyan ed Kaxanu
el.»

¹⁴ Benga bend ocorođa bend gër orën bej, ŝuđara kēni banjēm band xaf-xaf, bamēnēk, bapešax, do kēno sēfarand moñēpa yaŋ nē opanac opešax.

¹⁵ Gër etēy edexēm kē ŝanēnd duxuma iñakax ir kēbi sawāxēn benēng bend bela bej. Gër or gapak osēm kēbi xađac, do ebi bēñēra ang kēni wēñēnd resej ak gër akaraxēn andexēm. Ngoy iño ex amatinali and oxoŷ osēm or Kaxanu, mēj ar xorēk bej đek aŋ.

¹⁶ Gër acud andexēm, do gër emef endexēm yēgw kēni owac: «Emun end bemun», do «Axwēn ar bēxwēn.»

¹⁷ Ata wat kēmo meleka ga xwēša ko gër eñan. Ga kēbi yeyaneli đek ošēl or bax šēgērاند yaŋ gër orën ol, xey ko: «Yowēn, barērēgun gēr ñambēran itēm ind Kaxanu!

¹⁸ Yowēn enēbi yamb bemun bej, gē bemun bend ocorođa bej, gē bēr fangak bēn, gē opanac ok do gē bēr yēpaxēn baŋi bēn, gē okadēp ok gē bēr ax gi ex na okadēp bēn, gē bēr gapak bēn do gē bērētoc bēn.»

¹⁹ Ata wat kēmo emacar eŋ, bemun bend gēr ebar bej do gē ocorođa odebēn ok ga fedēr kēni enēbi merelixēn ar yēpa bax yaŋ gēr fanac ifešax an, do gē ocorođa odexēm ok.

²⁰ Sēra kēnēbi emacar eŋ do gē alawēnel anēgwēš ar bax rind becarax bend baŋi nambelind bēr šot bax nanganēme ir emacar do bani foxind eni calend gēr eñaw end edaš edexēm bēn. Tak bēxi lap kēnēbi bēbēngw gēr anjer and xodux, gēr ed fētēk mungu.

²¹ Bēr bayik bēn lawēra kēbi duxuma ir bax ŝanēnd gēr etēy ed ar yēpa bax yaŋ gēr fanac an. Do đek ošēl ol wēndēra kēni ga yamb kēni beman bendebēn bej.

20

End bēniy wēli eŋ

¹ Ata wat kēmo meleka ga ko fedaw gēr orën ga lēkaya ko acoketaya and ambēxw atiŋax aŋ, do gē gweyele-gweyele isēm.

² Na sēra kējo fato in, andēn akarēk and kēno wācēnd ŝabucara, do Sindan aŋ. Fok kējo gē gweyele-gweyele in xali ex kuca bēniy wēli.

³ Yēkētēx kējo polo gēr ambēxw atiŋax, sēnd ko do šēban ko etēndēt el, exo tebaxēn enambeli ed benēng bend bela el xali ex tēk bēniy wēli. Do and kē xuca bēniy wēli aŋ, eno tebēt ipēxēd.

⁴ Ata wat kēme bañēpara band owun. Bēr yēparaxēn bax bēn šot kēni or gapak or enēbi kitixēnēnd bela ol. Wat kēme bēte beñjēw bend bēr šēsēk ga fodētēn kēnēbi ogaf odebēn gē ecēngwa bēn, nē end ga bani reyarand osede or Yesu, do bani femērand eyeyan ed Kaxanu eŋ. Bēn ani poxi bana gēr lēngw ir emacar, do gēr lēngw ir edaš ed wātinali bano el. Bēn ani ma bana enēbi dīn nanganēme irexēm in ax gi ex na gēr eyiŷ, ax gi ex na gēr ataxan. Bēn xani bax gēr ecēs, bakaw kēni gēr aniyān eni munaxēn andamat gē Yesu Kērisēt xali bēniy wēli.

⁵ Bēšēsēk bēšēxe bēn ani kanira bana gēr ecēs xali xucak bēniy wēli bēj.

Ekani ed gēr ecēs eñanar el ex.

⁶ Awa nēngandēralejo, do gilexo awēnēk ar hik šēf gēr bēr xanik añanar gēr ecēs an. Ata bēn ecēs ekinēm el ojaŋ ax cot ex na gēr ola orebēn. Barikan ariyenin kēno yāna eno diyeninēnd Kaxanu do gē Kērisēt ang bēšadaxan fo do eni mun gē mēj bēniy wēli.

⁷ And kē xuca bēniy wēli aŋ, Sindan in asebēt kēno sebēt exo canēgu gēr epēra edexēm.

⁸ Ašanēgu ko ŝanēgu ebi nambelixēn benēng bend bela bej ang lēgēra kēni gēr owebēt onax or ebar ak. Benēng bejo exēni Gog do gē Magog. Bēn kē barērēgu gēr emer do eni ñēmb ang edini ed gēr angwēngw fo.

⁹ Ata wat kēmēni ga ŝan kēni do beñētār kēni đek ebar el. Xul kēnēbi bēwēnēk bēn gēr ed barēr kēni do gēr angol and ex pēlot gēr yomb ir Kaxanu aŋ. Barikan fedawēk na xodux elod gēr orën do bēlēn kēbi.

¹⁰ Šabucara in, mēj ar baŋi nambelind an, yāđ kēno, do lap kēno gēr anjer and xodux, gēr ed fētēk mungu, gēr ed lap kēnēbi emacar eŋ, do gē alawēnel anēgwēš an. Mondako kēni yāna eni torond ciš wec polo na dīn ir dīn.

End kiti ifelatar eŋ

¹¹ Ga xucak eŋo, wat kēme añēpara and owun atēm apešax do wat kēmo bēte ar yēpak gēr añēpara and owun aŋo an. Ebar el do gē orën ol šapērēk xali bebēt abi bayi bana.

¹² Aŋo wat kēmēni bēsēsək bēn, bējo bër gapak, bējo bërətoc, ga xwēsara kēni gër lēngw ir aņēpara and owun. Ar yēpak gër aņēpara and owun an ko labētērand bakayēta, do gē akayēta acēxe, and aniyan aņ. Xiti kēbi bēsēsək bēn, ang yēgw kēni gër bakayēta baŋo ak, ang ebax bandixa bandebēn ak.

¹³ Angwēngw aņ šēpētēgu kēbi bēsēsək bër hi bax polo bēn. Ecēs el do gē wur ir bēsēsək in nēcētēgu kēnēbi bēsēsək bër ləkaya banēbi bēn do ala kala xiti kēno ang ebax bandixa bandexēm ak.

¹⁴ Ata ar yēpak gër aņēpara and owun an, lap ko ecēs el do gē wur ir bēsēsək in, gër anjer and xodux. Anjer and xodux aņo ex ecēs ekinēm el.

¹⁵ Lap kēno bēte bēngēnj gēr anjer and xodux ar bayik yo oŋac orexēm ani nēgw bana gër akayēta and aniyan.

21

End orēn oxašax do gē ebar ekašax eņ

¹ Ata wat kēme orēn oxašax do gē ebar ekašax. Gayikwa orēn oxarək ol do gē ebar ekarək el ayēcar yēcar bax, do angwēngw aņ ax bo bana.

² Wat kēme bēte angol amēnək aņ ga kē šēlaw elod gër orēn ga xaniwək gër Kaxanu. Angol aņo ex Yerusalem ixašax in do ang endēnaŋ end eņēr end yānjēnarak exo ŋataxēnd gër icēn indexēm fo hi bax.

³ Wēl kēme oniŋ or ar yēpak gër aņēpara and owun ol ga ko xeŋ:
«Edēg ed Kaxanu el anēka hik mērēxand ir bela!

Kaxanu wa bār kēni edēg el gē bela bēn,
bēn eni gi bulunda irexēm do mēj exo gi Kaxanu irebēn.

⁴ Afēxwēc ko fēxwēc dek ongwēn ond
gër bangēs bandebēn oņ,

ecēs ax bo na, otes ax bo na,
edenitan ax bo na, ayambēn ax bo na.

Gayikwa bēnd aniyan aņanar bēj ax bo ex na.»

⁵ Ata re ko ar yēpak gër aņēpara and owun an: «Gērēgako beŋ bēn dek kēme nēngwēt ex gi bebēxašax.» Re ko bēte: «Awa nēgwēl bējo gayik enimin bēnd mokwēta dēj ex.»

⁶ Aņo re ko: «Aņka hik mondako! Wēno ex aņanar an, wēno ex afelatar an. Bēte wēno kē yānand, wēno fo kē fiatand. Ar sel kējo an, arēmbēnēgu kēmo rēmbēnēgu gër aņēsa and men ond kē yēlēnd aniyan, axo yēc na monjēc.

⁷ Eņo kēmo yēl ar kē xor an. Wēno Kaxanu kējo xwēn do mēj exo gi aseñiwēn.

⁸ Barikan bërēŋiyək bēn, gē bër gē oņēpēgēnan bēn, gē bër watak becūsūs bēn, gē bēlaw bër bēla bēn, gē bër watak eñac bēn, gē bēbanj bēn, gē bër xwētak olaš bēn do gē dek bēnēgwēs bēn, er fenan kēmēni in ex anjer and xodux do gē mungu. Ejo ex ecēs ekinēm el.»

End Yerusalem ixašax eņ

⁹ Ata gër omeleka ocongoki od ləkaya bax bandēmba banjongēbaki band yēm bax gē beñigēnaxik benjongēbeki bēpelatar bēj, ibat sēka ke exe pelēra. Ata re ko: «Yow mi masin endēnaŋ end eņēr eņ, alindaŋ ar anofo an.»

¹⁰ Meleka in wēla ke gē Angoc and Kaxanu aņ bēte yaņ nē atēnd acakax, do wāsin ke angol amēnək aņ, Yerusalem in, ga kē fedaw elod gër orēn ga xaniwək gër Kaxanu.

¹¹ Enjāran end Kaxanu eņ baņo ŋoband, do kē watind ang ekaŋ ekebēnaxik, ekaŋ ed kēni wācēnd šasēp, kal-kal ang anangoye fo.

¹² Amen and xecexēn bani angol aņo aņ, aŋang yāng bax, bēte ašak šak bax. Owēt epēxw gē oxi hi bax gēr amen aņo do omeleka epēxw gē oki xwēsara bax gē ebēt gē ebēt. Do aŋēgw yēgw bani omac od bandēwēra epēxw gē baki band Bēyisērayel baņ gēr ofēra or owēt oņo.

¹³ Er hi bax apēn-eñan, owēt osas, ambēng owēt osas, ambētēb owēt osas, do acēla-eñan owēt osas.

¹⁴ Er bay bani amen aņo gē orēda epēxw gē oxi do nē ekēlan kala yēgw bani oŋac obat or oparēxanda epēxw gē oki od anofo ok.

¹⁵ Ar baxe felērand an, esēyixēn ləkaya baxo, ošet or kaņe. Gē mēj baxo sēyind angol aņ, gē owēt orexēm oņ, do gē amen and jey aņ.

¹⁶ Angol aņ er hi bax gē owebēt onax od gwēr fo gwēr fo do acakēšak in gwēr fo bax bēte gē aņangēŋang in. Ata sēyi ko angol aņ gē ošet orexēm ol do sēk ko: nē ometēr owēli epēxw gē oki.

¹⁷ Meleka in sēyi ko amen aņ, ata sēk ko nē ometēr ofēxw ocongebat gē oco, ang ebax osēyi or bēla ak.

¹⁸ Amenj anj bay bani gë oxaŷ or ŝasëp, do angol anj hi bax kaŋe iwënëk, kal-kal ang anangoye amënëk fo.

¹⁹ Edëda ed amenj and angol aŋo el hi bax gë bapak epëxw gë baki, do ŷanjen bani gë oxaŷ oxëbënaxik: apak aŋanar anj gë ŝasëp, akinëm anj gë safir, atasën anj gë kalësedëwan, anaxën anj gë emërod,

²⁰ anjoxën anj gë onikës, anjongamatën anj gë sarëdëwan, anjongakinëm anj gë kërisolit, anjongatasën anj gë beril, anjonganaxën anj gë topas, andepëxwën anj gë këriscopëras, andepëxw gë amatën anj gë tirëkwaw do andepëxw gë akinëm anj gë ametisët.

²¹ Ofëra epëxw gë oxi oŋ ebax bëcambas epëxw gë bëki, epëra kala ecambas emat. Fëña isëm ir gër angol in ebax kaŋe iwënëk, kal-kal ang anangoye amënëk fo.

²² Aciw and Kaxanu ame wat ex na gër angol aŋo. Gayikwa aciw and Kaxanu anj hi këni Axwën Kaxanu, mëj ar xorëk bëy dek an do gë anofo anj.

²³ Angol aŋo eñan këm do facaw këm ex gayik enjaran end Kaxanu eŋ këŋo ñoband do anofo anj ex lambo irexëm in.

²⁴ Benëng bënd bela beŋ aliya këni ŷana eni dïyand gër angoben andexëm, do bemun bënd gër ebar beŋ eno mëlanëgund enjaran endebën eŋ.

²⁵ Owët or angol oŋ përarëxe kë ŷana ex bayind. Ado dëŋ ala ax përa na gayik gëmëd ax gi na.

²⁶ Benëng bënd bela beŋ awëlanëgu këno ŷana eno mëlanëgund enjaran endebën eŋ, do gë owun orebën ol.

²⁷ Barikan, ebuyaraxik gebatok ax dïl na gër angol aŋo. Ar watak bëcusësus, ba enëgwëš axo dïl na. Afo bër ŷëgwën kënebï omac odebën gër akayëta and anïyan and anofo bën fo kë lil.

22

End arayen eŋ

¹ Ata meleka in wäsin ke yeŋ ir men ond kë yëlënd anïyan in. Men oŋo omënëk ebax kal-kal ang anangoye fo. Afes bax fesënd elod gër añëpara and owun or Kaxanu do gër and anofo anj.

² Wat këme mërëxand ir fëña isëm ir angol aŋo do gër obëŋa oki od yeŋ, atëx and gë odëwërwën od kë yëlënd anïyan ok. Atëx aŋo, facaw ir ex yo kë rëwënd, mëne ngëŋ epëxw gë baki gër iniy. Opat odexëm ok këbi fakënënd benëng bënd bela beŋ.

³ Eñëŋëxax ax bo na. Añëpara and owun or Kaxanu anj do gë and anofo anj kë hi mërëxand gër angol. Bëriyënin bërexëm bën këŋo ŷana eŋo calend.

⁴ Awat këni ŷana eni watënd dëxas irexëm in, do owac orexëm ol exo ñëgw gër oyiŷ orebën.

⁵ Ecamëdan ax bo na, do ala ax ñana na ex caland lambo, ala ax ñana na ex caland angoben and eñan gayik Axwën Kaxanu këbi ŷana ebi ñoband. Ata eni mun din ir din.

End omakaw ond Yesu eŋ

⁶ Ata re ko meleka in: «Bënd këmi felënd beŋo eyeyan ed dal, ed mokwëta ex. Axwën Kaxanu, mëj ar këbi yëlënd Angoc andexëm bëlawënel an, lawëneŋu këŋo meleka irexëm in ebi masindëra bëriyënin bërexëm bën bënd kë hatëgu gogo beŋ.»

⁷ Ga re ko Axwën an: «Gogo këme yeli. Nëngandëraleŋo ar kë sëfënd ang rek gër akayëta aŋo ro ak, akayëta and kë nangënënd gana-gana fo er kë yelind an!»

⁸ Wëno Ŝaŋ wëlëk do watëk beŋo. And wël këme do wat këme anj, foxi këme gër osapar mo cale meleka ir baxe wasinëndërand beŋo in.

⁹ Barikan mëj re ko: «Tëbël de, ax gi ex na mondako! Wëno ariyënin fo hi këme ang hi kën wëj do gë bëmaŷe bëndey bënd ex bëlawënel bën, do gë dek bër kë balëkënalind bënd gër akayëta aŋo ro bën. Poxiyind eyo cale Kaxanu gabat!»

¹⁰ Ata re ko: «Kërey con na bënd ŷëgw këni gër akayëta aŋo ro beŋ. Akayëta aŋo kë nangënënd gana-gana fo er kë yowënd in, gayikwa däm ex ex ŋatëgu.»

¹¹ Ar sëmbak an, kemënalexo kaš-kaš gër osëmbak orexëm, ar buyarëk an, kemënalexo exo buyar kaš-kaš. Ar ŷenene an kemëlanelexo, nëmëc gër or ŷenene orexëm, do ar wënëk an kemënalexo exo men nëmëc!

¹² Gogo këme yeli do me mëlali acoŷa anj, ala kala mo cos er riyeŋi ko in.

¹³ Wëno ex aŋanar an bëte wëno fo ex afelatar an. Wëno kë ŷanand bëte wëno fo kë ñatand*.

* 22:13 22.13 Gër Gërek er ŷëgw këni: «Alëfa» do gë «Omega», iñëgw iñanar inj do gë ipelatar inj.

¹⁴ Nëngandëralebi bër kë nebënd banjëm bandebën banj ebi ñapaxën eyamb ed atëx and kë yëlënd aniyani el do eni dilaxën gër owët or gër angol!

¹⁵ Barikan canëlexëni fac bër ex ang ođanjët bën, gë bëbjanj bën, gë bëŷacaxik bën, gë bëlawa bër bela bën, gë bër xwëtak olaš bën, do gë bër ñanëk do wër këbi enëgwëš bën!

¹⁶ Wëno Yesu lawënëli këŋo meleka iram in exo deya osede oram ol gër bamara. Wëno ex arandëwëra and Dafid an, wëno ex emal ed kë ñoband oxeya el.

¹⁷ Angoc and Kaxanu aŋ, do gë alindaŵ ar anošo an këni rend: «Yow!» Do ar wël këbi an delexo: «Yow!» Ar sel këŋo an, təkawëlexo. Ar ŷandi këŋo an, dëmbëlexo men ond kë yëlënd aniyani oŋ, men ond ayël fo oŋ.

Eŋata el

¹⁸ Wëno Šarj, gë obal osëm këme reyand gër ar kë wël yo eyeyan ed bend beber kë yowënd ecan ecan do ŷëgw këni gër akayëta aŋo beŋ: ar kë baš ŷeŷ an, Kaxanu eŋo baš beŋigëanaxik bend ŷëgw këni gër akayëta aŋo beŋ.

¹⁹ Do ar kë bašëta ŷeŷ gër eyeyan ed gër akayëta aŋo an, Kaxanu abašëta ko bašëta bëte ošet orexëm or atëx and kë yëlënd aniyani ol, do gë ošet or angol amënek or ŷëgw këni gër akayëta aŋo ol.

²⁰ Ar ex sede ir bend däl beŋo an kë reyand: «Iyo, gogo këme yeli! Amen! Yow Axwën Yesu!»

²¹ Awa Axwën Yesu yëlëleŋun wën dek oyekax orexëm ol!